הארץ

13 אג' שנה נ"ה, יום ו' ב' בשבט תשל"ג, 5 בינואר 1973 VOL. 55/16,357/JANUARY, 5 1973

שליטי מצרים הורו אתמול לדכא בכוח את הסטודנטים

מיברקי תמיכה בסאדאת ✶ מיתרסים לאורך הצירים המובילים לאוניברסיטאות ✶ עתון אלג'ירי: סאדאת ניתק עצמו מעמו ועשה ויתורים לימין

מאת סופר "הארץ" לענייני ערביים

שילטונות הביטחון המצריים נצטוו אתמול לנקוט צעדי מניעה דרסטיים נגד הסטודנטים, במטרה למנוע את המשך ההפגנות והכביתות השבת של סטודנטים שנותנו באוניברסיטת עין־שמס.

משידורי רדיו קהיר אמש ומבר־סת מיברקי התמיכה בנשיא סאדאת ששוגרו מאוניברסיטת אל־אזהר, מבר־צעת האקדמאים ואיגודים שונים — נראה, כי השילטונות חוששים כהתר־פשטות מאורעות הסטודנטים ולכן הורו ליחידות המשטרה להפעיל כח ולדכא את פעילות הסטודנטים.

כתבים זרים בקהיר דיווחו אתמול, כי יחידות מוגברות של משטרה ואנשי ביטחון הקימו מיתרסים לאורך הצירים המובילים לקמפוסים השונים בבירה, כדי למנוע מן ה־

(הסוף בעמוד 3, טור 7)

ג. מאיר תצא לוואשינגטון

לאחר שורה של בירורים עם ארה"ב

[illegible] סופרו המדיני של "הארץ" ... סיכום סופי בדבר נסיעתה של ... הממשלה לשיחות עם ה־... ניכסון התקבל בימים ה־...רונים. הסיכום הושג לאחר שור־... של בירורים בין ירושלים ל־...שינגטון.

...משקיפים בכירים בישראל מבי־... בחשבון, כי נסיעת ראש הממ־...ה לוואשינגטון עלולה לעורר את ...יפול האמריקאי בשאלות ההסדר ...זה"ת, ולגרום למאמץ אמריקאי ...בר לשכנע את ישראל להציע הצ־... ברורות בעניין ההסדר החלקי. ...ל אף אי־נוחיות זו סבורים בירו־...ים, כי יעלה בידי הגב' מאיר ל־...ע את הנשיא ניכסון להתמיד ...ברתו שגילתה עד כה הבנה ל־...ת ישראל בשאלת ההסדר החל־... משקיפים אלה סבורים, כי מוט־... ההנחה שהדיה הפיסגה הרו־...אמריקאית פועלת לטובת יש־... הם סבורים, כי לאור ... זוהי אכבם את בואו לוואשינ־... אולם מקווה, כי בשאלת ה־...ת הוא יבוא לוועידת פיסגה ... לשניה נעשתה עבודת הכנה ...

(הסוף בעמוד 2, טור 9)

קטיף ההדרים לייצוא יופסק היום — בשל שביתת עובדי התפעול

רשות הנמלים מבקשת התערבות דחופה של הממשלה ✶ 6 אלפים עובדי דואר תנועה יפתחו בסנקציות מיום ג' ✶ שביתת המהנדסים מ־15 בח.ז. ✶ עובדי בתי־החולים והמנהלים הטכניים של אל־על סיימו שביתתם

מאת סופרי "הארץ"

5,000 עובדי התפעול בנמלים ממשיכים בסנקציות זה היום ה־שני. 6,000 עובדי בתי־החולים ששבתו 3 ימים, הפסיקו אתמול את שביתתם. כן חזרו לעבודתם 150 המנהלים הטכניים של אל־על ששבתו 24 שעות ו־200 ה־רופאים באזור ת"א שנקטו בסנק־ציות ביומיים האחרונים.

(ראה מאמר ראשי — בעמוד 11)

30 אלף המהנדסים, ההנדסאים וה־טכנאים יפתחו בשביתה כללית ב־15 בח.ז. וביום השלישי לשביתה יחריפו אותה. 6,000 עובדי דואר תנועה פותחים בסנקציות החל מיום ג'.

הסנקציות של עובדי התפעול ב־נמלי הארץ, עלולות לגרום להפסקת קטיף ההדרים. בשלב זה החליטה ה־מועצה לשיווק פרי־הדר שהתכנסה אתמול לישיבת חירום להפסיק את קטיף הפרי המיועד לייצוא. נציגי רשות הנמלים מסרו אתמול שקיימת סכנה של הפסקת כל הייצוא וה־יבוא. עוד אמרו הנציגים במסיבת־עתונאים אתמול בת"א, כי התפוקה בנמלים ירדה ב־50%.

(הסוף בעמוד 2, טור 4)

יריב דיווח לראש הממשלה

ימליץ להגביר סידורי הביטחון

מאת סופרו הצבאי של "הארץ"

ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, שמעה אתמול דיווח ראשון מפי ה־אלוף אהרון יריב על ההתרחשויות בבנגקוק ועל תוצאות חקירתו.

יש להניח, כי האלוף יריב מסר על כך שזולת השגרירות לא היתה פעולה בשעת ההתפרצות שנערכה בשני כיוונים: דרך הדלת ודרך הגדר.

יש לצפות, כי האלוף יריב ימליץ בפני ראש הממשלה על הגברת ה־סידורים הביטחוניים וזירוז תוכ־ניות שביצוען עדיין לא הושלם. האלוף יריב ידווח כנראה מחרתיים לממשלה על תוצאות שליחותו ב־תאילנד (ראה ידיעה קודמת — ב־עמ' 3).

היו"ר מאו טסה־טונג נפגש במקומו עם שרת־החוץ של הממשלה הזמנית של ה־[illegible] קונג, גב' נגויאן הי־בין, כא־שר היתה בדרכה מהאנוי ל־פאריס.
(צילום רדיו של אי.פי.)

פומפידו: הצדדים במזה"ת אינם מעוניינים בשלום

פסימי לגבי סיכויי ההסדר בנסיבות הנוכחיות

מאת אליהו מאיירי סופר "הארץ" בצרפת

פאריס, 4 (מיוחד ל"הארץ"). הנשיא פומפידו סבור, שאף אחד משני הצדדים בסיכסוך המזה"ת אינו מעוניין בשלום ועל כן הוא פסימי לגבי הסיכוי להסדר כל־שהו בנסיבות הנוכחיות באיזור.

בשיחה פרטית שניהל באחרונה עם אחד ממקורביו, אמר שאינו אופטימי גם בקשר ליריבות המע־צמות הגדולות באזור. לדעתו רק ארה"ב יכולה לנסות את כוחה ב־השגת פיתרון חלקי במזה"ת, לכש־יושג הסדר בווייטנאם.

נשיא צרפת אינו סבור שפתיחת תעלת סואץ תקסום לרוסים עד כדי עזבה. ביישוב הסיכסוך במזה"ת, מוסקבה הצליחה לדעתו לנהוג את האיסטרטגיה שלה בדרום אסיה ו־באוקיינוס ההודי כהלה בתעלת סואץ.

הקומוניסטים בצרפת: קואליציה שמאלית תתרום להסדר

"...לישראל מדיניות ריאקציונית ש־כתוצאה ממנה נמשך במזה"ת מצב

גודלי: פומפידו

מסוכן —. אומרים מנהיגי המפלגה הקומוניסטית בצרפת בראיון עם ה־שבועון היהודי "טריבון דיאיב". דוברי המפלגה הקומוניסטית קוב־עים עוד, כי ממשלת קואליציה שמאלית בצרפת תתרום ליצירת ה־תנאים להסדר מדיני במזה"ת ה־מושתת על הכרה בזכויות הקיום ל־כל המדינות באזור, וביחוד ישרא־אל, ובזכויות הלאומיות של העם הערבי הפלשתיני.

ברגע האחרון

"המחבלים מבאנגקוק יצאו מקאהיר כדי לעמוד למשפט"

קאהיר, 4 (ע"צ). לדברי חוגים פלשתיניים כאן, יצאו ארבעת ה־מחבלים שהשתלטו בסוף דצמבר על השגרירות הישראלית בבאנגקוק, מ־קאהיר לעיר ערבית אחרת, כדי ל־עמוד שם למשפט על שלא ביצעו את משימתם עד תום.

אולם, משקיפים מצריים מטילים ספק בידיעה זו, ושואלים כיצד יכ־לו שילטונות מצרים להסכים להסג־יר את ארבעת המחבלים לספטמבר השחור, שכן, צעד כזה כמוהו כבי־קורת על פעולת השגריר המצרי ב־באנגקוק, שהודות לו נסתיימה ה־פרשה בלי נפגעים.

מזג האויר

בהיר ויבש, עם עליה קטנה ב־טמפרטורות. הלחות תשאר נמוכה. בשבת: בהיר עד מעונן חלקית.

הטמפרטורות החזויות היום: ירו־שלים 8 עד 16 מעלות, ת"א 6 עד 20, חיפה 5 עד 23, באר שבע 5 עד 22, אילת 8 עד 25, מפרץ שלמה 10 עד 24, רמת־הגולן 2 עד 15 מעלות.

פרשן יו.פי. מפי דיפלומטים מזרח־תיכוניים:

ארה"ב תפתח באביב ביוזמת שלום חדשה

"אך כל צעד מהותי למען שלום במזה"ת יינקט רק לאחר הסדר בווייטנאם"

לונדון, 4 (יופ"י). דיפלומטים מזרח־תיכוניים אמרו היום בלונדון, כי הם מצפים שארה"ב תקיים לראשית האביב את יוזמת השלום שלה במזה"ת, בשל ה־דחייה הצפויה בפגישת הפיסגה בין הנשיא ניכסון ומנהיג בריה"מ לאוניד ברז'נייב, — מר היום הפרשן המדיני של סוכנות יו.פי. קארול תאלר.

אולם, הם אמרו שכל צעד מהותי למען שלום במזה"ת יינקט רק ל־אחר הסדר במלחמת וייטנאם.

הדיפלומטים ציינו, כי היה צפוי שברז'נייב יבקר בוואשינגטון ב־אפריל, וכי המזה"ת יתפוס מקום ראשון במעלה בסדר־היום של שי־חותיו עם מר ניכסון. אולם, לפי הידיעות האחרונות אין לצפות ש־ברז'נייב יבקר בארה"ב לפני סוף הקיץ או ראשית הסתיו.

דיפלומטים אמריקאיים, אירופיים ומזרח־תיכוניים, הביעו דאגה, שמא יגרום דיחוי ממושך נוסף בהעלאת יוזמת השלום האמריקאית החדשה, למשבר שליטי חמור במגעים ואולי להשלכות צבאיות חמורות.

(הסוף בעמוד 2, טור 4)

איראן הוציאה להורג חמשה טרוריסטים שאומנו בעיראק

טהראן, 4 (ע"ר). כלתת־ידי צב־אית הוציאה היום להורג 5 איראנים שאומנו בעיראק ואשר הורשעו בחבלה ובטרור באיראן, — מסר דובר ממשלתי.

ההוצאה להורג בוצעה בסאנגדאי, מערב איראן, ליד הגבול העיראקי, שם נלכדו המחבלים ב־13 בדצמבר. לדברי הממשלה אומנו המחבלים ב־עיראק והודו, כן צוידו בנשק וב־תחמושת ונשלחו לאיראן למטרות חבלה וטרור, פיצוץ בנייני ציבור ומוסדות ורציחות אישים איראניים.

נציג סייגון בפריס מכריז:

השלום בווייטנאם — רק על בסיס שתי מדינות

חידוש השיחות בפריס — ביום ב'

מוסקבה, 4 (ע"ר, ע"צ, אי. פי. וי. פי.). נציג צפון־וייטנאם ל־שיחות השלום בפאריס, לה דוק־תו, הגיע הערב למוסקבה בדרכו חזרה לפאריס, שם ייפגש ביום ב' עם ד"ר הנרי קיסינג'ר, יוע־צו של נשיא ארה"ב.

(ראה מאמר ראשי — בעמוד 11)

בפאריס נפגשו היום בשלישית נציגי ארה"ב וצפון־וייטנאם כדי לפתור פרטים טכניים בקשר להסד־כם המסתמן [illegible] בבוא ד"ר קיסינג'ר ולה דוק־תו.

דובר דרום־וייטנאמי הכריז ה־יום בפאריס, כי השלום יבוא רק אם תודה האנוי שיש שתי מדינות בווייטנאם, כמו בגרמניה ובקוריאה. הוא חזר על תביעת סייגון ש־צפון־וייטנאם תוציא את כל כוחו־תיה מן הדרום [illegible]

ראשונים כראים ש־1,318 איש נהרגו בהפצצות [illegible] אין כל סי־מן שארה"ב מוכנה להפסיק. על העיר הוטלו 40 אלף טונות פצצות והוטרו 353 [illegible].

בכנגרס בארה"ב מתכוננים חברי שתי המפלגות להתקפה על המפ־צצות בווייטנאם, אך אין להניח ש־ההחלטה בקשר לכך תאושר לפני טקס השבעת הנשיא ניכסון ב־20 בח"ז.

הנשיא ניכסון נפגש היום עם ד"ר קיסינג'ר ויועצים אחרים, ל־סיקור המצב בווייטנאם, לקראת חי־דוש השיחות בפאריס. בפגישה השת־תתפו שרי החוץ וההגנה וראש המ־טות המשולבים של צבא ארצות־הברית.

הדמוקרטים בסנאט תובעים ביטול ההקצבות

(יופ"י). הסיעה הדמוקרטית ב־סנאט אישרה היום קריאה לביטול ההקצבות למלחמת וייטנאם.

ההצעה אושרה ב־36 קולות נגד 12. [illegible] ראשות אדוארד קנדי. הסיעה הדמו־קרטית בבית־הנ' אישרה שלושה [illegible]

פורסמו שמות 4 המחבלים שפעלו בשגרירות בבאנגקוק

במכונית השגריר הישראלי בתאילנד הותקן מיקלע כדי להגן עליו

מאת אליהו זהבי שלוח "הארץ" בבאנגקוק

באנגקוק, 4 (מיוחד ל"הארץ"). שמות 4 המחבלים הערביים ש־תקפו את שגרירות ישראל בתאי־לנד פורסמו היום כאן: סאלם אל פחרי (28) מלבנון; סעיד סא־לם להגיי (26) מעומאן; ס. א. סאסמאס (35) וה. קתוגי' (32) — שניהם מסעודיה.

בראיון עם סופר "הארץ" אמר דובר ממשלת תאילנד, כי לדעתו לא תשמש תאילנד שנית מטרה ל־תקיפות מחבלים ערביים. עם זאת הודה, כי שלטונות נמל־התעופה ב־באנגקוק אינם נוקטים בכל אמצעי הזהירות למניעת כניסתם של חשו־דים או הברחות נשק. "אנו רוצים לפתוח את התיירות ולא נוכל להט־ריד תיירים ללא סיבה מוצדקת" — אמר.

הדובר חזר והדגיש את עמדתה הניטרלית של תאילנד בין ישראל והערבים. הוא אמר, כי אינו סבור שהפעולה גרמה בתחזיות כלשהי בין ארצו לבין מצרים. עוד אמר, שאת פעולת הממשלה אין לפרש כהוכחה לנטייה פרו־ישראלית או אנטי־ערבית.

מצפים לשגריר המצרי

הדובר ציין, כי בבאנגקוק מצ־פים כל יום לשוב השגריר המצרי, והוסיף בתשובה לשאלתי: אנו מני־חים, כי השגריר המצרי ידע מה הוא עושה (בשעת המשבר בשג־רירות הישראלית) ולא היה זקוק לקבל רשות (מקהיר) כדי לפעול למען הצלת בני־הערובה.

לשאלתי מדוע ויתרו המחבלים על תביעותיהם הראשונות, השיב: אני מאמין, כי הבינו כמה פוגע מעשה זה בתאילנד.

ביה"נ של תאילנד הודה בהחל־טה שהתקבלה מקו אחד לממשלת ארצו על הדרך בה נפתרה בעיית בני־הערובה.

כחות הגרילה הקומוניסטיים ב־מזרח נהיקאה בתאילנד גרמו את־מול למותם של 21 אנשים (מהם 18 אזרחים) בפעולת מיקוש שמט־רתה היתה לפגוע בכוחות המשט־רה.

בטלוויזיה המקומית שודרה את־מול תוכניה בת שתיים על ישראל. ללא נקיטת עמדה בסיכסוך המזרח־תיכוני. התוכנית הדגישה את חשי־בותה של ישראל לשלוש הדתות העולמיות.

(הסוף בעמוד 2, טור 7)

גם ניג'ר ניתקה יחסיה עם ישראל

ירושלים: ההחלטה לא באה במפתיע

ניאמי (ניג'ר), 4 (יופ"י). ממ־שלת ניג'ר הודיעה היום על ני־תוק יחסיה הדיפלומטיים עם יש־ראל החל מיום ו' (היום).

בהודעה רשמית, שפורסמה לאחר ישיבת הקבינט היום נאמר, כי ני־תוק היחסים בא כתוצאה מהחלטה האחרונה של ישראל לסגור את שג־רירותה בניאמי.

ניתוק היחסים בא גם ע"פ תבי־עה שהועלתה ביום ג' ע"י המפלגה הפוליטית השלטת, שטענה, כי ער־כת סגירת השגרירות, לא יהיה זה נאות לקיים יחסים עם ירושלים — נאמר בהודעה.

ניג'ר היא המדינה האפריקנית ה־דוברת צרפתית השלישית, המנתקת את יחסיה עם ישראל, בשבועות ה־אחרונים. שתי המדינות האחרות היו צ'אד וקונגו־בראזאוויל.

ניג'ר קיימה עד כה יחסים הדו־קים עם ישראל, אעפ"י שחלק גדול מאוכלוסייתה הוא מוסלמי.

צ'אד ניתקה את יחסיה עם יש־ראל לאחר שהתפייסה עם שכנתה הערבית, לוב. ישר העניקה לצ'אד

(הסוף בעמוד 3, טור 5)

"לה מונד": העלייה מרוסיה תיבלם עד לאביב

שוב הוטל כופר על כמה מועמדים לעלייה

מאת אליהו מאיירי סופר "הארץ" בצרפת

פאריס, 4 (מיוחד ל"הארץ"). שילטונות בריה"מ החליטו כ־נראה שיש לשים קץ לזרם ההגי־רה של יהודים עד לאביב, — מוסר כתב "לה מונד" במוסקבה.

בבריה"מ נפוצו שמועות קודרות על הגורל הצפוי ליהודים אשר יש־ארו בבריה"מ, מוסר הכתב. בין ה־יהודים הרוצים בעליה, גוברת ההר־גשה, כי עליהם להגיש בקשתם ב־מהירות, לבל יהיו צפויים לצעדי צד פחות בטוח. בעלי עמדות נכב־דות, שיהדותם הוכרה להם באחד רוצה פעמים רבות מדי, תוהים מה לעשות. במקרים על איש צבא יהודי שהורד בדרגתו ושללו ממנו קיצבת הפנסיה ועיטוריו.

נמסר שעקב עבודתו של ועדה סובייטית שבודקת בקשות להיתרי יציאה, הוטל שוב כופר השכלה על כמה מועמדים לעליה שהיו משוח־ררים מתשלום.

הספר האנטישמי ביותר עד כה — בהוצאת "פרבדה"

"חיסול 6 מיליוני היהודים — היה תוצאה של הסדר בין הנאצים והציונים"

ניו־יורק, 4 (סט"א). כתב־העת הספרותי הסובייטי רב־התפוצה "אוקטיאבר" מפרסם עתה בהמ־שכים ספר שתואר כאנטישמי יותר מכל שנכתב עד כה ע"י הסופר הרוסי האנטישמי טרופים קיצ'קו.

בגליונות ספטמבר ואוקטובר פור־סם כתב־העת תקציר של הספר "הארץ המובטחת" מאת יורי קולסני־קוב, ונאמר, כי הספר ייצא לאור בקרוב בהוצאת הספרים "פרבדה". הספר טוען בין היתר, כי "חיסול 6 מיליון היהודים במלחמת העולם השנייה היתה תוצאה של הסדר בין הנאצים והציונים וכי הוסכם שהנא־צים ישלחו צעירים יהודים בריאים "א"י בעד שהציונים ימנעו את בו־אם של אחרים". הספר מתאר את תחרותיו של יהודי, חיים וולבוסר, שעלה ב־1940 לישראל, הוקיע את היהדות ותיאר רבנים כרוצחים, סו־כני גסטאפו ופרסומי־זונות.

בקהילות יהודיים בבריה"מ מסרו, כי ב־15 בח.ז. ייפתח כנראה משפטו של פעיל העלייה הסובייטי, לאור לזברסקי, שנעצר ב־18 ביולי לאחר שנערך חיפוש בביתו. עוד נמסר, כי ואלרי קוקוי, המוחזק במחנה עבו־דה, נמצא בחברת פושעים פליליים מכיוון שלטענת השילטונות הוא אינו רואה עצמו כאזרח סובייטי אלא כ־נתין ישראלי וכותב מכתבי תלונות לכל רחבי העולם.

לא נקבע מועד ביקור בראנדט בישראל

בון, 4 (ע"צ). טרם נקבע מועד לביקורו של הקאנצלר וילי בראנדט בישראל, — הודיע היום דובר ממשלת־גרמניה כאן.

הודעה זו באה בעקבות ידיעה שהושמעה בשידורי ישראל, לפיה יבקר מר בראנדט "בקרוב" בי־שראל.

...יום בהארץ

...עמוד 13: אמנון רובינשטיין: ... ✶ ... קיצור השידות: ... ✶ א. שוייצר: ... של עצבים ✶ יואל מר־... : ארץ הלידתה.
...עמוד 14: אליהו סלפטר: ... ✶ כתי גרלן: ... ליל השימורים בכנסת ✶ ... שומפר: בריטניה וה־... ✶ ...
...עמוד 15: אליהו זהבי: ... של הורה בבאנגקוק ✶ ...
...עמוד 16: ... על המשמר ✶ ... ✶ ... אנדורה — להיות או לא ...
...עמוד 17: שמעון סאמט: היכן ... היום ✶ ... 1973.
...עמודים 18 ו־19: ...
...עמוד 20: ...
...עמוד 21: ...
...עמוד 27: ...
...עמוד 28: מכתבים למערכת ✶ ...

בגליון זה 28 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 56 עמודים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

לאחר איום ב„פצצת לחץ"

הג'מבו נחת בשלום בארה"ב

ראפיד סיטי (דרום דקוטה), 4 (עי"ר וע"צ). מטוס ג'מבו של חברת התעופה ט.וו.א., שלדברי אלמוני ב־ספרד הוטמנה בו פצצת־לחץ, נחת הערב בשלום בבסיס חיל־האוויר ה־אמריקאי אלסוורת, סמוך לכאן.

אותו"צ טילפן אלמוני למשרדי חברה־התעופה. במדריד ומסר, כי ב־מטוס, שטס ממדריד לניו־יורק, הוט־מנה פצצה שתתפוצץ כשהמטוס ינמיך לגובה 900 מ'. האיש העיד על עצמו שהוא חבר אירגון בדלני באסקי ודרש 15 מיליון פוטות כדי לגלות היכן הוטמנה הפצצה. ההו־דעה הטלפונית נתקבלה כאשר ה־מטוס היה בטיסה מעל לאוקינוס האטלאנטי ובו 200 נוסעים.

הטייס קיבל תחילה הוראה לטוס לדנבר, קולורדו, שם נמצא נמל־התעופה הגבוה ביותר בארה"ב, ב־גובה 1500 מ'. אולם אח"כ הורוה ט.וו.א. לטייס לנחות בבסיס חיל־האוויר, שם במצאים מסלולי הנחי־תה בגובה 975 מ' מעל פני הים, הואיל וכאמור איים האלמוני שהפ־צצה תתפוצץ בגובה 900 מ'. דובר החברה אמר בארה"ב, כי הוא סבור שהיתה זו מתיחה.

בצרפת הודיעו מנהיגים של ה־אירגון הבדלני הבאסקי „אטא", כי לאירגונם אין שום קשר להודעה על הטמנת הפצצה ואין הם מעוניינים בפעילות הלולה להמית אנשים חפים מפשע.

(עסט"א). מטוס סקנדינבי של חב־רת ס.א.ס. עוכב על נוסעיו במשך שעות רבות ביום ד' בדרכו למזה"ת. מנהל שדה־התעופה בקופנהגן, מסר, שהטיסה עוכבה כאשר 3 ער־בים צעירים הזמינו מקומות טיסה „בקרבת מושב הטייס". לא היו כלי־נשק בידיהם, אבל היה לנו הרושם שהם מנסים לבדוק עד כמה אנו הוזקים, — אמר.

„הסנדק" עלה על „חלף עם הרוח"

ניו יורק, 4 (עי"ר). תוך פחות מ־שנה דחק הסרט „הסנדק" את רגליו של הסרט „חלף עם הרוח" ותפש את מקומו כסרט שהשיג שיא של כל הזמנים מבחינת ההצלחה הקופתית, — על כך הודיע אתמול השבועון „וראייטי".

התפלגה הליברלית

פעולות

ראה עמוד 28

שזר בארה"ב – לטקס האזכרה של טרומן

ייוועד כנראה עם הנשיא ניכסון

מאת רפאל רוזמשטיין
סופר „הארץ" בניו יורק

ניו־יורק, 4 (מיוחד ל„הארץ"). נשיא המדינה, זלמן שזר, הגיע לכאן לפנות־ערב. בניו־יורק ימ־שיך הנשיא בדרכו לוושינגטון, לטקסי האזכרה של הנשיא טרו־מן המנוח.

ביום ב' ייפגש מר שזר עם עתו־נאים ועורכים יהודיים.

(ע). בטקס ממלכתי בלוד נפרדו מן הנשיא — ראש הממשלה, הגב' גולדה מאיר, שרים, שגריר ארה"ב בישראל שיצג גם את הסגל הדיפ־לומטי, יו"ר הכנסת, נשיא בית־המשפט העליון, הרבנים הראשיים ועוד. כן היה בלוד בציג חסידי חב"ד, אשר מסר לנשיא ספר תפילת הדרך.

הנשיא לחץ את ידיהם של הבאים להיפרד ממנו, כשהוא עושה את דרכו לאורך השטיח האדום.

יו"ר הכנסת, ישראל ישעיהו, ר' ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, ליוו את הנשיא לכבש המטוס. יחד עם הנשיא יצא מר אליהו אילת, שהיה שגרירה הראשון של ישראל בארה"ב.

כפי שנמסר, ייועד מר שזר עם הנשיא ניכסון וכן יבקר אצל הרבי מלובביץ', מנהיג חסידי חב"ד בניו־יורק.

מצפים לשובו של הנשיא בשבוע הבא.

ואשינגטון, 4 (עי"ר). אמצעי בטי־חות המוזים יופעלו כאשר ראשי מדינות, שרים ודיפלומטים מאוזורים רבים בעולם, יתכנסו ביום ד' (ה־ים) בקתדרלה של ואשינגטון, כדי להלוק כבוד אחרון לטרומן המנוח.

על אמצעי הבטחון הקפדניים הוח־לט בין היתר בשל נוכחותם של מנ־היגים מישראל ומאירלנד.

בתו של נשיא ארה"ב, פאט־ריסה (בלויה מימין) ובע־לה אדוארד קוקס (מימין), בעת קבלת־פנים בשגרירות האמריקאית במוסקבה, בה השתתפו גם (משמאל) יורי ברז'ניב בנו של מזכיר ה־מפלגה הקומוניסטית הסובי־טית, אשתו גלינה ובעלה של גלינה (שני מימין).
(צילום רדיו של אי.פי.)

אסור לצלם את בתו של ניכסון בלנינגרד

נעצר צלם אי. פי.

לנינגרד, 4 (אי. פי.). צלם של סוכנות הידיעות אי. פי., שצילם את בתו של הנשיא ניכסון בלנינגרד, נעצר היום ע"י שוטרים רוסים ו־נאלץ למסור להם את סרטי ה־צילום.

השוטרים טענו, שהם פועלים ע"פ הוראות האמריקאים, אך הדבר הוכ־חש נמרצות ע"י הקונסול האמרי־קאי בלנינגרד. השוטרים ניגשו ל־צלם, בוריס יורצ'נקו, שהמתין מ־חוץ לקתדרלה בלנינגרד לטרישה ניכסון־קוקס ובעלה. הם בדקו את מיסמכיו ואז ציוו עליו למסור לידי־הם את סרטי הצילום. כעבור כמה דקות יצאו בתו של הנשיא ובעלה מן הקתדרלה, אך הם לא ראו את התקרית.

מחבל הוצא להורג בירדן

ביירות, 4 (ע"צ). האזיל מחמד חאליל, שהואשם בירדן באירגון ה־ההקפה בנובמבר אשתקד על הונות הבשורה בזארקה, הוצא ביום ב' ל־הורג ברבת־עמון, — מסרה היום סוכנות הידיעות הפלשתינית בבייר־רות.

מספרם של הפעילים הפלשתינים שהוצאו להורג בירדן מגיע עתה ל־15.

שבועון ביירותי:
ממשלה חדשה תוקם בירדן

ביירות, 4 (ע"צ). ממשלה חדשה תוקם ברבת־עמון בשבוע הבא — על כך הודיע היום השבועון „אל־חואדת".

השבועון מוסר, כי המלך חוסיין יפקיד את משרת ראש הממשלה ב־ידי אחמד טוקאן, אשר יוחלף ב־תפקידו הנוכחי כראש לשכת ה־חצר, ע"י בהג'ת אלתלהוני, כי ש־היה ראש ממשלה בעבר.

שר־החוץ הברזילי לביקור בארץ בפברואר

שר־החוץ של ברזיל, מריו גיבסון ברבוסה, יבקר בארץ בתחילת ה־חודש הבא, — נמסר אתמול ב־ירושלים.

השר ייפגש בארץ עם ראש ה־ממשלה גב' גולדה מאיר ועם שר־החוץ, מר אבא אבן.

עתון סורי: הצטמצמו מיבצעי החבלה

דמשק, 4 (ע"צ). העתון הרשמי ל־מוחצה „אל־תאורה" הודיע היום על צימצום המיבצעים הצבאיים של ה־אירגונים הפלשתינים בשנתיים ה־אחרונות.

לאחר שהושג שיא של 2.390 מיב־צעים ב־1969, ירד מספר הפעולות ל־545 ב־1971 והגיע לשפל של 289 פעולות ב־1972.

„הסיבה העיקרית להצטמצמות ה־מאבק המזוין הפלשתיני בשנתיים האחרונות נעוצה בהתפתחות ההת־קפה האמפריאליסטית־ציונית נגד ה־כוחות הערביים הלאומיים והפרוגר־סיביים", — כותב העתון.

ואשינגטון, 4 (יופי"ע). הסנאטו־רים יוברט האמפרי וג'ורג' מקגא־ורן — שהתחרו אשתקד על המי־נוי הדמוקרטי לנשיאות ארה"ב, — נבחרו היום שניהם לוועדת החוץ של הסנאט האמריקאי.

מספר החברים בוועדה החשובה זו הוא 17.

ג. מאיר: בביקורי בצרפת לא אפגש עם נציגי הממשלה

מתארת את נסיעתה לפריס כ„צעד רגיל"

פאריס, 4 (אי.פי.). מזכיר המפלגה הסוציאליסטית הצרפתית אמר היום, כי ראש הממשלה, הגב' גולדה מאיר, תשתתף בוועידת האינטרנציונל ה־סוציאליסטי בפאריס בשבוע הבא אך ורק בתוקף תפקידה כמנהיגת מפלגת־העבודה, כמו יתר האורחים, ביניהם ראשי ממשלות אוסטריה, דנמארק, נורווגיה ושוודיה, שהם מנהיגים סוציאליסטיים.

מזכיר המפלגה, רובר פונטיין, אמר לעתונאים, כי על קיום הוועידה הוחלט ביוני שעבר, זמן רב לפני שממשלת צרפת הודיעה שהבחירות ייערכו בראשית מארס.

בכך הגיב על מענות העתונים ה־פרו־ממשלתיים בצרפת, כי הגב' מאיר ויתר המנהיגים שהוזמנו „מנ־סים להתערב במערכת הבחירות".

רב בצרפת נגד הביקור

(ע). „אין אנו מעוניינים שראש ממשלת ישראל תבוא לפאריס לוועי־דת האינטרנציונל, הואיל ואנו סבו־רים, שמר פרנסואה מיטראן ומפלג־תו מבקשים לנצל את נוכחות הגב' מאיר בפאריס לתועלת מפלגתם ב־בחירות הבאות", — טען הרב נתן ששקלה, מן הרבנות הראשית של פאריס ויו"ר תנועת המזרחי בצרפת, שהגיע אמש לישראל לוועידה ה־עולמית של תנועת המזרחי שתיפתח בשבוע הבא בירושלים.

הרב ששקלה אמר, כי „את דב־רי אמרתי בשמי אני ואינני מייצג את יהדות צרפת".

גולדה: ביקורי בצרפת — צעד רגיל

פאריס, 4 (עסט"א). גב' מאיר תי־ארה את ביקורה הקרוב בפאריס כ־„צעד נורמלי מצד מישהו המכהן כסגן נשיא האינטרנציונל הסוציא־ליסטי".

הגב' מאיר הצדיקה את בואה ל־צרפת בראיון שהעניקה השבוע ביומ־ון...

שלום לשלמה פרידריך, מנהל אגודת הידידות צרפת־ישראל. גב' מאיר ציינה, כי אין היא מתכוננת להיפגש עם אישים מלבד אלה שיבואו לכנס הסוציאליסטי. כן לא תשתתף באסי־פות או במסיבות עתונאים.

האג: איננו יודעים על ביקור אבן

האג, 4 (ע"צ). דובר משרד־החוץ ההולנדי אמר ביום ד' כאן, כי אינו יודע דבר על ביקור כלשהו שעו־שר־החוץ הישראלי, אבא אבן, עומד לערוך בקרוב בהולנד.

בידיעה שהגיעה מירושלים נאמר, כי מר אבן יערוך ביקור כזה, אולם הדבר לא אושר מן הצד ההולנדי.

הדובר ההולנדי אמר, כי לא מן הנמנע ששהר הישראלי יערוך בי־קור פרטי בהולנד באותה תקופה. במקרה כזה, ייתכן שמר אבן יקיים שיחת נימוסין עם עמיתו ההולנדי, נוברט שמלצר.

סופרו המדיני של „הארץ" מעיר, כי בידיעות שפורסמו בישראל אכן נאמר, כי טרם סופם דבר וכי על ביקור השר אבן בהולנד הוחלט עקרונית. בעת ביקור מר שמלצר בארץ, אולם מאז לא נקבע דבר בקשר לעיתוי.

נער ליטאי — לעשר שנות מאסר במחנה עבודה

מוסקבה, 4 (יופי"ע, עי"ר). בית־הדין העליון של ליטא דן נער בן 17 לעשר שנות מאסר במחנה כפייה באשמת השתתפות במהומות רחוב שאירעו במאי שעבר.

בקרבות רחוב שהיו בעשרות ב־קובנה ב־18 במאי ובי"ט בו היו מעורבים כמה אלפי בני־נוער שצע־קו „חופש לליטא" והוילו מקלות שהודעקו לשיר. שני בני־נוער הצי־לו עצמם באש בהפגנות הללו.

עתון לבנוני:
מזכיר הקהילה שנחטף — חזר

המשפחה: טרם שב

ביירות, 4 (ע"צ וע"ר). העתון „אל ג'רידה" הודיע היום, כי מז־כיר מועצת הקהילה היהודית בלב־נון, אלברט איליה, שנעלם בנסי־בות מיסתוריות ב־6 בספטמבר אש־תקד. כאשר היה בדרכו מביתו ל־משרדו בבניין בית־הכנסת, חזר ד הופיע בביירות בשבוע שעבר.

עדיין לא נתקבל אישור רשמי לידיעה ובני משפחתו של איליה הודיעו שטרם שב לביתו.

בתקופת היעדרו הודיעה העתו־נות, כי נחטף ע"י אירגון פלשתיני והועבר לסוריה. מקורות בביירות מסרו, כי הוסיפו ביקשו להשיג מי־דע על פעולות הביון הישראלי ב־לבנון ובארצות ערביות אחרות. „אל־ג'רידה" מסר, כי נערכו מג־עים רמי־דרג להביא לשיחרור אי־ליה.

התפטר יועצו המדעי של ניכסון

ואשינגטון, 4 (עי"ר). הנשיא ניכ־סון הודיע אתמול על התפטרות ד"ר אדוארד דוויד, ששימש כיועצו ל־ענייני מדע, מאז 1970.

ידיעות סיפרו על חילוקי־דעות בין הנשיא לבין יועצו, אשר נבעו מתוך מה שתואר ע"י ד"ר דוד כ־אי־נכונות מצד הנשיא לקבל עצות שניתנו לו ע"י האגף המדעי של הממשל.

אולם, דובר הבית הלבן, רונלד זיגלר, עמד על כך שלא היו כל חילוקי־דעות. הדובר אמר, כי ה־נשיא קיבל בצער רב את התפטרות ד"ר דוד, בן ה־47, מנמקה מחשבים.

לונדון, 4 (עי"ר). תת־מרשאל אוויר ג'ון אייקן נתמנה אתמול כ־מפקד הכוחות הבריטיים במזה"ת ו־ייכנס לתפקידו בקפריסין ביוני.

הוארך מעצר המחבל — בלונדון

מאת א. שם
סופר „הארץ" בבריטניה

לונדון, 4 (מיוחד ל„הארץ"). כע־צרו של המחבל הערבי פוהיד ב־נמל־התעופה של לונדון כשברשו־תו מזוודת נשק, הוארך היום בשבוע נוסף. נראה שממשלת בריטניה לא הגיעה עדיין להחלטה פוליטית ב־עניינו.

באיומים שנתקבלו מאירגון ספ־טמבר השחור נאמר, כי יתנכלו ל־מטוסים בריטיים אם לא ישוחרר פוהיד, עובדי חברת־התעופה בי.אי.אי., הבריטית אישרו היום, כי סידורי הבטיחות להבטחת שלומם של נוסעי החברה בנמל־התעופה של לונדון אינם יעילים. נוסעים יוצאים מורשים להיכנס לאולמות נוספים במעבר או לאולמות. נוסעים שוהגיעו הואיל והדבר נעשה לאחר שנערך חיפוש בכליהם יש לאו־ירים לקבל נשק ותחמושת מידידים.

התאגה בקרב עובדי חברת־התעו־פה גברה נוכח אי־נכונות הממשלה הבריטית וחברות־התעופה לנקוט פעולה תקיפה נגד הטרוריסטים.

פרשן קול אמריקה:
דרך יחידה לשמור על הפסקת־האש היא ההסדר החלקי

מאת מיכאל גורדוס
מיוחד ל„הארץ"

פרשנה הבכיר של תחנת השידור קול אמריקה אמר אתמול, כי מד־ינת העובדה שאין עושה פעולות מדינית בעניין המוהית להשגת הס־דר חלקי לפתיחת תעלת סואץ.

הפרשן הסביר, כי הדרך הבטוחה והמציאותית ביותר להבטיח את הפ־סקת־האש בין ישראל ומצרים היא ע"י השגת הסדר חלקי. פרשן קול אמריקה, שהיא התחנה היחידה ב־ארה"ב המופעלת ע"י הממשל ב־ואשינגטון והמביעה את דעותיו, מנה כמה סכנות העלולות לגרום לפריצה מחדש של קרבות בין יש־ראל ומצרים. לדבריו, מהומות ה־סטודנטים במצרים עלולות לפשוט בחוגים שמחוץ לאוניברסיטאות כולל הצבא ולאלץ את סאדאת לפתוח במלחמה. הפרשן רואה גם סכנה רבה במצב המתמיר בגבול ישראל־סוריה. לדבריו, העובדה שיש ב־סוריה ריכוזי מחבלים והמדיניות ה־ישראלית להתקיף ריכוזים אלה גם בהיעדר פעולות חבלנית מצידם, עלולים לגרום להסלמה חמורה אשר לדעתי הפרשן תגרור את מצרים ו־לוב למלחמה נגד ישראל.

לסיום הביע הפרשן את תקוותו שהפסקת־האש תימשך גם ב־1973. שכן, הפרתה תחסל כל סיכויי ל־הסדר באזור בעתיד.

מתעכבת טיסת ישראלים לבוקרשט — בגלל הערפל

(ע). מזג אוויר סגריר וערפל כבד ברומניה, שהזל מיום ד' בערב, הכזיא כליל מכלל פעולה, זמנית לפחות, את נמל התעופה בבוקרשט וקבוצה של כ־70 ישראלים שעמדו להמריא בו לבוקרשט בטיסה 345 של אל־על, סודרו ללינת לילה ב־מלון „אוריה" עד שיתבהר מזג ה־אוויר שם והמטוס יוכל להמריא לשם.

חילוקי־דעות בעבודה על קבלת קבוצת אביזוהר

נמשך הוויכוח על השבועון „אות"

מאת סופר „הארץ"
לענייני מפלגות

לשכת מפלגת העבודה לא הגיעה אתמול לסיכום לגבי פניית קבוצת פורשי ע"מ בראשות ח"כ מאיר אביזוהר, להצטרף לצבר־זה כקבוצה ולקבל ייצוג במוס־דות המפלגה ובכנסת הבאה.

מזכיל המפלגה, אהרן ידלין, יקיים בימים הקרובים שיחה נוס־פת עם הקבוצה והדיון יימשך ב־אחד הישיבות הקרובות.

אם כי הדיון אתמולי בעניין זה היה קצר, הסתמנו בו חילוקי־דעות בין חטיבת אחדו"ע לבין האחרים. מזכיר־מישנה אברהם גיבלבר התי־נגד בתריפות להצטרפות פורשי ע"מ כקבוצה. אותה דעה השמיע סגן ראש הממשלה, יגאל אלון. ל־עומת זאת היה ח"כ אברהם עופר בעד קבלת הקבוצה כגוף. גם מ־דברי מר ידלין הסתבר, שהוא תו־מך בבקשה.

דיון על „אות"

רוב הישיבה אתמול הוקדשה ל־המשך הדיון על השבועון „אות". דיון זה יימשך גם בישיבה הקרובה.

גם בנושא „אות" היו הדעות חלו־קות לפי החטיבות: נציגי רפ"י תקפו את מערכת השבועון בחרי־פות ודרשו לפשתו לירוחן; נציגי מפא"י ואחדו"ע התייצבו לימין עור־כי השבועון.

סגן שר התקשורת, גד יעקבי, טען, כי השבועון מפרסם כתבות מבוססות על מידע מוטעה וציטט כדוגמה את המאמר על פיתוח רפיח. ח"כ מרדכי בן־פורת עמד על הגרעון בתקציב השבועון ועל צורך להפנות את ההקצבה לסניפים. לעומת זאת הציע יחיאל לקט ש־הלשכה תביע הערכה לכאמצי „אות" לקיים עתון פתוח לכל הדעות. יהו־דה גותהלף הזכיר, כי מערכת „אות" לא פסלה עדיין שום מאמר שנכתב ע"י אנשי רפ"י. אשר מגיב תקף בחריפות את ח"כ סורקיס על דבריו שהעתון „צריך ללכת לפי קו המפלגה". שבועון המפלגה חייב ל־היות מוסר לויכוח אמר.

ח"כ ידלין וגיבלבר הבכו בדעה שהשבועון צריך להיות פתוח לדעות ויש לו רשות לבקר את שליחי ה־מפלגה. יחד עם זאת צריך „אות" לבטא את העמדות המוסכמות של המפלגה.

הדיון התריף כאשר יעקובי הא־שים את ידלין שהכשיל את כניסת נציג רפ"י, אהוד זכורה, למזכירות השבועון. ידלין השיב, כי הוא הת־נגד למועמד בגלל היותו עורך שבר עון אחר (דבר השבוע) ולא מסיבה אחרת.

הרבית על קצרי מועד — 12% ברוטו

מאת מרדכי צבי
סופר „הארץ" לענייני כלכלה

שיעור הריבית על קצרי מועד לא ישונה, אך במקום לשלם לפי השיטה הנוכחית תשואה נטו של 9% לשנה, תשולם בעתיד ריבית ברוטו של 12%. השינוי המוצע יע־ניק הטבה ניכרת לאותם גופים ה־נהנים כפטור ממס, בעוד שבאר רוכשי קצרי המועד יקבלו שיעור ריבית נטו כמקודם.

פרטים על השינויים המוצעים נמ־סרו אתמול ע"י נגיד בנק ישראל, משה זנבר, בישיבת הוועדה הכיס־פית של הכנסת. הנגיד הזהיר, כי ב־מסגרת המאמצים לספיגת כספים מן הציבור, פועל הבנק המרכזי להגב־רת מכירות קצרי המועד.

עד כה נמכרו קצרי המועד לפי השיטה הבאה: עבור 100 ל"י ערך נקוב שילם הרוכש רק 95.70 ל"י, כלומר — קיבל מראש הנחה של 4.3%. בתום שנה קיבל בעל ההק־פה ריבית ברוטו של 6%, ממנה נו־כו 25% מס, כלומר — ריבית נטו של 4.5. יחד עם ההנחה מראש קיבל רוכש ההצעדה 8.8% נטו שהם תשו־אה של 9% לשנה. לפי השינוי ה־מוצע ישלם רוכש התעודה 100 ל־רות ובסוף השנה יקבל ריבית ברו־טו של 12% ובניכוי מס 9%. אך מי שנהנה מפטור ממס, יקבל לכש־שה 12% נטו לשנה.

פרטי התוכנית ידונו בישיבה נו־ספת של הוועדה המייעצת, בשבוע הבא. עד אותו מועד אמורים הבנ־קאים לגבש עמדתם בנושא זה וב־מיוחד גישתם לגבי שיעור הריבית על פיקדונות לזמן קצוב, המתחרים ישירות עם קצרי המועד.

תלונות על העלאת מחיר

נגד הוצאת מסדה ורהיטי הזורע

מאת סופר „הארץ"
לענייני כלכלה

תלונות ראשונות על העלאת מחי־רים בניגוד לחוק ולצווים של הפיקוח על המחירים הגיעו למשרד המסחר והתעשיה. הספרים מסדה העלתה את הספרים ב־15% ואילו רהיטי הזורע ב־5%.

במשרד המסחר והתעשיה נבדקות תלונות אלה והוא עומד לבצעים, אם יתברר שהן... לגבי מסדה ברור, שאם אכן המחירים, הרי עשתה זאת להחוק מאחר והיה עליה להודיע בכוונתה להעלות את המחירים מראש, בהתאם לתקנה האומרת כי מפעל שמחזורו שלו שלה 2 מיליון ל"י לשנה, חייב להודיע למשרד המסחר והתעשיה גם בקשות להעלאת מחירים מיצרכים הנמצאים בפיקוח. שות אלה הדון ודנה המחירי שבוע הבא.

חיפושים אחר מחבלים — באזור ציפורי

(ע). החיפושים אחר קבוצת מחבלים שחדרה לפני יותר מ־לישראל משטח לבנון ואשר נצמו ביומיים האחרונים — רכזו אתמול באזור ציפורי, 4 מצפון לנצרת.

החיפושים באזור החלו לאחר רופה מסר על עיקבות 5 שגילה בשטח. אולם, דובר הצפוני של המשטרה מסר, כי אחר סריקה שנמשכה כל נתברר, כי העיקבות שייכים צת מטיילים שעברה במקום. בינתיים ממשיכים אנשי הב החיפושים בכל האזור.

ג. מאיר תצא

(סוף מעמוד 1)

אמריקאית לשיכנוע ישראל שה להסדר שיכול להתקבל על דע מצרים. לפיכך הם סבורים, כי עשויה ליזום צעדים מדיני בוזהית עוד לפני ועידת הפיסג

משקיפים אלה כטעימים, כי צומת האפשרות שישראל תיאל זרו את הדיון בעניינים מדיניים צאה כביקור ראש הממשלה — יהיה בביקור זה כדי להוסיף נוספת ולכוחה ארוך את בצים הישראלי בארה"ב, כפי שהוס דר גם בביקורים קודמים של מאיר. המשקיפים אומרים, כי דרת שאלת הרכב אינה צוין אולם ביקור ראש הממשלה לפתור את הבעיות שיזוליות עורר בעוד כשנה. לאחר שהוגש חשבון כל השיקולים האלה, ירושלים, כי למרות הנכונה ה את הפסגה האמריקאית־רוסית, ראש הממשלה לארה"ב.

טהראן: לא אנו אחראים למשלוח ההומו

טהראן, 4 (אי. פי.). פרוצת כדורגל באיראן הודיע היום, אינה אחראית לאי־שילוח החו לישראל להתחרות באליפות הם בכדורגל שתיערך באפריל.

דובר הפדרציה בסר, של בנות נשלחו ע"י פדרציה הבוח האסיאתית שכיבשה באנגקוק.

דובר הפדרציה האיראנית של כשהוגש מסר היום, כי ישראל פיכה בחירת אליפות בבנגקוק אליפות אסיה ב־1971.

(ראה גם ידיעה בעמ' 12)

פורסמו שמות ארבעת המחבלים

(סוף מעמוד 1)

שגריר ישראל כאן ערך היום בי־קור־ניכוסין אצל הנגול האדיר ד־כבע מפיל על הטיסה בחזרה לקהיר לבאנגקוק. ביום ו' (היום) ישתתף השגריר בתפילה בביהכ"נ בבאנג־קוק.

לדעת העתון „באנגקוק וורלד" חלה תמורה בקו האידיאולוגי של ספטמבר השחור והאירגון מעוניין לשנות את הדמית־הרוצחים שלו „בנצחון בכלי־התקשורת העולמיים, בלי שפיכות־דמים". עם זאת סבור העתון, כי 4 המחבלים יועמדו ל־משפט פנימי באירגונם.

מיקלע במכונית השגריר

(אי.פי., עי"ר וע"צ). במכוניתו של שגריר ישראל בבאנגקוק הות־קן מיקלע כדי להגן עליו בנסי־עות התנקשות, בין שאר האמצעים החדשים להבטחת שלום נציגי יש־ראל כאן. סביב השגרירות הישרא־לית הוצבו 10 שוטרים חמושים ד־משטרת תאילנד עוקבת מקרוב אחר מבקרים מ־14 מדינות מוסלמיות ב־ארצה.

מחוגי ממשלת תאילנד נמסר ש־ארבעת המחבלים נכנסו למדינה ב־דרכונים סעודיים ועומאניים מזוי־פים והם הגיעו לבאנגקוק בטיסה של חברת־התעופה היפאנית, והתחזו ל־סוחרים. נבדקת האפשרות שאחד מהם הכניס נשק לתאילנד תוך שי־מוש בדרכון דיפלומטי.

המשטרה המקומית מסרה שהאר־בעה הבריחו את הנשק בתחתיה של 4 מזוודות הבגדים שלהם.

שליטי מצרים

(סוף מעמוד 1)

סטודנטים שהוצאו מן האוניברסי־טה לשוב אליהן. באוניברסיטת קהיר לא נותרו עוד סטודנטים ב־עצר שבאוניברסיטת עין־שמס מד־כיפים כמה מאות סטודנטים לקיים בביתה־שבה. נראה, שכוחות הבי־טחון החלו בשעות אחה"צ של יום אתמול לפנותם בכוח. כן נמסר, כי באמת סטודנטים קיימו אתמול הפ־גנה אהה"צ בסכנת אל־כוזקי ב־קהיר, שמוזרה זמן קצר לאחר־מכן ע"י המשטרה. יחידות הביטחון גם סיכלו אתמול נסיון מצד השובתים באוניברסיטת עין־שמס לצעוד ל־עבר קבר נאצר. יחידות אחרות הר־צבו אתמול ליד בתיה"ס התיכוניים, כדי למנוע בין הסטודנטים להיכנס לבתי־ספר אלה ולהסית שם.

עתוני קהיר פירסמו אתמול מא־מרים ראשיים בהם קראו לסטודנ־טים לכבד את החוק ולהביע את דעותיהם במיסגרת המוסדות המקו־בלים.

העתון הביירותי „אל־נהאר" מסר אתמול, כי החוגים השמאלניים מ־בין הסטודנטים הגישו לשילטונות 7 תביעות, בהן: שיחרור העצו־רים; דחייה כל הצעה להסדר מדיני לבעיית האזור; ניתוק יחסים עם „המשטרים הערביים האמפריאליס־טיים"; הקמת יחידות צבאיות להג־נה המדינה; קיום תופש העבתה; מניעת התערבות המדינה בענייני האיגודים המקצועיים והכרה בזכות הסטודנטים לקיים פעתונים משלהם ולכונן ועידה כרצונם.

מאיים מנגנה התנהנות

סוכנות מא"ם המצרית ציינה אתמול, כי „הפרת הסדר שאירעו באחרונה במוסדות ההשכלה הגבוהה במצרים לא נגרמו אלא ע"י קבוצה קטנה. מא"ם ביגנה את „הפקיד ה־זרדי שממלאות ההיות הזדיין של ארה"ב וישראל נגד מצרים בעניין הסטודנטים".

העתון הלבנוני „אל־בג'אווו" כתב אתמול, כי סאדאת ניתק עצמו מהמצב וכי סגירת האוניברסיטאות אי־נה הדרך להחזרת יוקרת מצרים בעולם. העתון מוסיף, כי אלימות הסטודנטים היא סימן למצבר מדי־ני חמור במצרים. אין ספק, — טר־ען העתון, — שכוחות ימניים ינצלו את המהומות לטובתם, וההתרדים שעשה סאדאת לבין הספר אותו בפני ההבותים.

הקטיף לייצוא יופסק היום

דרשו יותר לבעלי הדרגות הגבוהות

כאשר הסכימה הנהלת רשות הגמלים לתביעת ההסתדרות ל־העלות את שכר היסוד של פועלי התפעול ב־17%, היא הציעה להעלות בשיעור זה את השכר בכל הדרגות. אולם, הבוד חוצד תבעו העלאה השכר בדרגות הנ־מוכות בשיעור נבוך, ואילו את השכר בדרגות הגבוהות בשיעור גבוה, כך שיווצר פער של 6:1 בין הדרגה הנמוכה לגבוהה.

הנהלת הרשות הנגבה לתי־ביעה זו, אך בסופו־של־דבר הגיעה נכונות לפער של 3:1 שהתבטא בהעלאה של 5% ב־דרגה הנמוכה ו־27% בדרגה הגבוהה. אולם, הוודים דחו הצעה זו ותמהו אתמול בנסק־ציות.

כנתבר, כי כ־50% מבועדי התפעול הם בדרגות גבוהות, ו אילו התקבלה הביעת הוודים, היתה מסתכמת ההעלאה הכוללת ב־45% ולא ב־17%.

(סוף מעמוד 1)

ראש המחלקה לכוח אדם ברשות הגמלים, עמיחי לוי, מסר על השתל־שלות העניינים שהביאו לסנקציות. המדי"ם עם הפועלים החל לפני כ־חודשיים ובמהלכו תיווך מזכיר ההס־תדרות. לפי הצעת מר בר־אהרון הוסכם לשנות את השכר היסודי ו־לעבור לסבלת השכר של פועלי ה־בניין. על סמך הצעתו הודיע יו"ר הצוות ההסתדרותי במדי"ם, אלי מויאל, כי ההעלאה תהיה 40% לכל היותר. נציגי הרשות הודיעו מצידם על גג של 37% תוספת לשכר.

• כצעד נוסף לקראת הסיכום עובדה טבלה בה נקבע איזו תוספת לשכר היסוד יקבל עובד הפעול בכל דרגה בסולם השכר בן 9 הדרגות, לפיו מקבלים את שכרם פועלי התפעול כיום. נציגי העובדים דחו את הטב־לה המוצעת ודרשו שהטבלה תהיה בת 10 דרגות, כנהוג אצל פועלי הבניין. מר עמיחי לוי הסביר, ש־קבלת דרישה זו פירושה העלאה של 45% בשכר היסודי, והרשות לא יכלה להסכים לו ושחרר גם מהצעת ההס־תדרות.

נציגי הרשות הודיעו, כי הם מוכ־נים לחדש את המו"מ כל רגע, בת־נאי שיופסקו הסנקציות. נוסף לכך מתנה הרשות את חידוש המו"ם ב־פיתרון מספר בעיות: להתחיל ב־מדידות נורמות למיטענים השונים בנמלים, סיום השבתת המבולגנים, להפסיק את האבטלה הסמויה ביחוד בחיפה, שם אפשר לפטר כיום 100 פועלי תפעול ‑הודשיים בלי לפגוע בכושר התפעולי של הנמל.

קריאה לממשלה להתערב

מועצת רשות הנמלים קיימה את־מול דיון דחוף והחליטה לפנות ל־ממשלה שתתערב מייד בסיכסוך.

מנכ"ל הרשות, אהרון רמז, וראש הנהלת לניהול המו"ם, עמיחי לוי, סקרו את המצב. עמדת חברי מועצת הרשות היתה, שאין להיכנע לתבי־עות העובדים אף אם הדבר יגרום לשיתוק הנמלים.

נציג התעשיינים הודיע, כי הת־אחדות התעשיינים החליטה להפסיק את הייצוא המיובא דרך 3 הנמלים אם לא ייפסקו הסנקציות בראשית השבוע הבא.

מר לוי גילה, כי תביעות העוב־דים שהוגשו עד כה לרשות הנמלים מסתכמות ב־110 אחוזים, לא כולל תוספת־היוקר ועוד תביעות אחרות שטרם הוגשו.

יו"ר הוועד הארצי של עובדי ה־נמלים, יהושע פרץ, אמר אתמול ל־סופר „הארץ", כי הסנקציות יימשכו כל עוד לא יושווה שכרם לזה של פועלי הבניין. כאשר נשאל אם הם מסכימים לתוספת 40 אחוז, השיב: „כאשר יקראו לנו לדיון, נחליט".

רצות השרים לענייני שכר אישר דונה אתמול בין היתר במצב בנמלים והחליטה לייפות את כוחו של שר־התחבורה לפעול להפסקת הסנקציות בנמלים.

יוזה הטיפות — כרגיל

ביום לטכיות המנהלים הסכנים של אל־על נמסר, כי למרות הגביעה הצליחה הנהלת אל־על לקיים את לוח הטיסות כרגיל. דובר החברה מסר, כי החברה תנכה דמי כביה מכב־כורת המנהלים השכנים. הכביה פרצה כלשום, בערב הוק ניהול ה־מו"ם על הסכם עבודה הדש. ועד המנהלים הגיש השיכה של הביעות שלא נהכמו ע"י ההתהדרות והנהלת החברה.

שיבושים בנמל

בטיפים המהוחלים גרמו שיבו־שים בחלוקת הבסי־הואר בהיא ב־גלל סיכסוך שפרץ בעניין במיסגרת מיבצע להיסול מצבורי דברי דואר. ניתנה לדוורים האפשרות לעבוד כ־80 שעות נוספות בחודש למשך 3 חודשים. לאחר תקופה זו רצו ה־דוורים להמשיך באותו הסדר. הנהלת הדואר היא התנגדה לכך ואתמול הוס־כם לשלם שעות נוספות לפי מבחני אינדיבידואלי.

6,000 עובדי דואר החבועה הוליכו על הסנקציה עקב סיכסוך בעניין הביעת ספציפיות שנציבות שירות המדינה והנהלת הדואר סירבו ל־אשרן.

דיונים עם המהנדסים

בפגישה אתמול בין ב"כ מזכיר ה־הסתדרות, ירוחם כשל, לבין מזכיר הסתדרות המהנדסים, אהרון מוחט, הוחלט על דיונים נוספים לפני פרוץ השביתה הכללית. כר כשל אמר, כי לדרגות הגבוהות בסולם החדש ש־בציעים המהנדסים יהיה ההליכות על כלל המשק. עם זאת הוא ציין, כי ניתן לדעתו להגיע להסכם בבית־גרה סבלה שכר חדשה. הוא הציע למהנדסים להקפיא את גובה השכר היסודי בדרגות הגבוהות כל הסולם או לבטלו. כר כשל אמר לי, כי הרגוש סולם השכר הנוכחי לסולם החדש יהיה אכבם בבה כ־18%. אך הבדל זה מוכנה ההסתדרות המהנדסים לקזו ע"י ביטול זחילת השכר והע־ברת העובדים מדרגה לדרגה, שבלאו הכי מתבצעת כדי שנה. היום תקיים פגישת בין המהנדסים לבין נציגי ההסתדרות האוצר.

ספר „הארץ" בחיפה מסר: בכיפ־על מוגלע (בעבר הו"ל של אדבר קרס) שליד חיפה, פתחו הפועלים ה־יומיים בשביתה שאית הבכבכה כ־אן יום ב' ובעלה המפעל, חברת כלל, איננה בשביתה.

ארה"ב תפתח

(סוף מעמוד 1)

יותר־על־כן, בסתיו כבר יוכרגנו תושבי ישראל לבחירות הכלליות ואז יש להשוש לעמדה ישראלית קשוחה יותר, העלולה לפגוע ביוזמת השלום האמריקאית.

הרוסים: לא נבקוט יוזמה

הרוסים עצמם רמזו בשיחות פר־טיות, כי אין הם מתכוננים יוזמה משלהם במזה"ת. מדינה אירופית, שהיכגנו יוזמת שלום עצמאית משלהם, נסוגו ככוונה זו כחוסר הסכמה בינהן.

עד כמה סגרמו לכדינות המזרח־תיכוניות המעורבות במישרין בסיב־סוך, תוסיף היוזמה האמריקאית ה־מתוכננת להיות מבוססת על הרא־יון של הסדר־ביניים שיתמקד ב־פתיחת התעלה ובנסיגה חלקית של צה"ל לאורך התעלה. יתכן שיפעלו שינויים מסויימים, אך דומה שלפני שעה לא נצה תוכנית אחרת העשויה להיות בעלת סיכויים טובים יותר להצלחה, — אמרו מקורות דיפלו־מטיים.

גם ניג'ר ניתקה

(המשך מעמ' 1)

הלוואה גדולה והסכימה להוזל מ־תמיכתה במורדים בצ'אד.

המשטר השמאלני בבראזאוויל הד־דק באחרונה את יחסיו עם מדינות־ערב והגביר את ביקורתו כלפי צר־פת, שלשלה בעבר במדינה זו.

המדינה האפריקאית הראשונה ש־ניתקה את יחסיה עם ישראל אשת־קד היתה, כזכור, אוגנדה.

החלטת ניג'ר בדבר ניתוק היחסים באה 24 שעות לאחר ששר־החוץ הישראלי, אבא אבן, הודיע בכנסת, כי מדינות אפריקניות שר־בנת נחשות החזה לחץ לבדק ביחסיהן עם ישראל.

ירושלים: אין הצדקה

סופרו המדיני של „הארץ" מוסיף: בתשובה לשאלה אמר אמש דובר משרד־החוץ, כי ביחסי שתי המדי־נות אין כל הצדקה לצעד של ממ־שלת ניג'ר.

אתמול נקרא הבכוה הישראלי, שלמה אביטל, לשר־החוץ כל ני־ג'ר, שמסר לו איגרת לשר אבן, הנבקות מכשלת ניג'ר כוללה הד־תבכות על החלטת המפלגה העדי־גרסיבית בניג'ר.

ההחלטה לא באה לישראל במפ־תיע — אמרו מקורות בירושלים — שעקבו בדאגה אחר ההתפתחות עם ישראל קיימה בסבבות האחרונים שיחות עם ממשלת ניג'ר. לפני כבה שבועות הבטיחה ניג'ר שלא תנתק את היחסים.

מקורות מוסמכים מצנו אתמול, כי השידור בהתנגה רדיו זה על הרצה ביחסי ישראל עם טוגו והשידור־שאר־נה, הוא ספקולציה הסרה יסוד.

זכו בפיס

בהגרלת מפעל הפיס כס' 1/73 שהתקיימה ביום 4.1.73 זכו:

ב־150,000 ל"י 196109 ; 622459.

ב־50,000 ל"י 339498.

ב־12,500 ל"י 268337 ; 623120.

ב־6,250 ל"י זכו 261930 ; 639197 ; 647262 ; 703631.

ב־600 ל"י זכו הכרטיסים שמס־פריהם מסתיימים ב־17970 ; 23394 ; 41669 ; 42721 ; 48834 ; 49322 ; 61232 ; 62932 ; 68116 ; 77483.

ב־250 ל"י זכו הכרטיסים שמס־פריהם מסתיימים ב־01863 ; 03107 ; 03994 ; 07639 ; 20649 ; 31941 ; 34159 ; 40012 ; 51870 ; 53328 ; 63944 ; 64515 ; 67205 ; 71372 ; 72202 ; 72655 ; 74756 ; 76099 ; 78547 ; 79119 ; 82724 ; 84389 ; 86685 ; 86842 ; 89102.

ב־100 ל"י זכו הכרטיסים שמס־פריהם מסתיימים ב־2022 ; 2831 ; 4116 ; 5178 ; 5513 ; 6187 ; 7093.

ב־50 ל"י זכו הכרטיסים שמס־פריהם מסתיימים ב־0348 ; 1112 ; 1286 ; 1878 ; 2059 ; 2434 ; 3129 ; 3235 ; 3501 ; 3593 ; 3655 ; 3821 ; 3884 ; 3891 ; 4255 ; 4258 ; 5059 ; 5570 ; 5850 ; 6101 ; 6139 ; 6428 ; 6518 ; 6619 ; 6979 ; 7154 ; 7380 ; 7425 ; 7567 ; 8477 ; 8382 ; 8628 ; 8694 ; 8908 ; 9578 ; 9630 ; 9653 ; 9669 ; 9834.

בסך 4.— ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־4.

ב־1,350 ל"י זכו: 060455 ; 072553 ; 108914 ; 141068 ; 180365 ; 188028 ; 206260 ; 206275 ; 266592 ; 309284 ; 396890 ; 417303 ; 517603 ; 525560 ; 596923 ; 599663 ; 603091 ; 656098 ; 703896 ; 746571 ; 779333.

תלונות... (see above)

בצער רב אנו מודיעים על פטירת
בעלי, אבינו סבנו והאהוב היקר
נפטר בשיבה טובה

ר' יצחק מאיר ב"ר משה מיכל ברגהולץ זצ"ל

איש צדיק ירא שמים מחסידי אסטרובצה

ההלויה התקיימה אתמול, יום חמישי, א' שבט תשל"ג 4.1.73 בבית הקברות בהרצליה.

המשפחה המתאבלת

אנו מודיעים בצער רב על פטירת יקירנו

יונה ב"ר יצחק שרקסנר

ההלויה תצא היום, יום שישי ב' בשבט תשל"ג 5.1.73 בשעה 12 בצהריים מבית המנוחה, בני־ברק, רח' הרב קוק 15.

המתאבלים:
משפחות: שירק, מנחיים, לוגום וליפשיץ

הכאב והיגון עודנו רב במלאות שנתיים לפטירתו של
אבי היקר, האהוב והבלתי נשכח

ד"ר יעקב (קובה) ליכטנשטיין ז"ל

(שמו ינצח ע"י תרומה בבית היתומים בירושלים)

האזכרה תערך היום, יום שישי ב' בשבט תשל"ג 5.1.73 בקרית שאול בשעה 11.30 לפנה"צ.

בתו **צפירה והמשפחה**

לחברנו לעבודה

דב פיינבלט

קבל נא את תנחומינו במות

אביך ז"ל

מעוז
חברה לבטוח בע"מ
ההנהלה והעובדים

לא מוזיאון גרוטאות

מאת מיכאל מנר

המחבר הוא יו"ר התנהלה של ארגון הישראלים החופ־שיים. הדברים הושמעו כנ־גד הרב גורן, בוויכוח פו־מבי באוניברסיטת ת"א

בעל שסרב לסלק מן הדירה את הרהיטים הישנים הרעועים, והתעקש להחזיקם לצד הרהי־טים החדשים, נתבע למשפט ע"י אשתו, אשר טענה כי ביתם דו־מה למוזיאון גרוטאות.

(מן העתונות)

אפשר לכנות אשה זו „אפי־קורסית" „שהרי חסר לה רגש וקדושה כלפי המסורת, כלפי ה־ערכים ... סליחה! הרהיטים ... אשר במשך שנים רבות סייעו לה בחייה! ואילו אנו רואים בה מורה־דרך. כמה אנו אומרים: כה שייך לעבר, לא יחסום את דרכנו בהווה.

בעבר, כביר היה ערכה של הדת היהודית כמגנה על הלאום. כבאבדה העצמאות המדינית, דאגו חכמים לשפה את הדת, ל־מכן תגן על המסגרת הנפרדת. אלפיים שנה התקיים ביהדות ה־זיהוי דת־לאום, כשני צידי ה־מטבע. (כידוע, שונה היה המצב בימי המקרא.) בשל כך עלינו להודיע ולכבד את מקומה של הדת בשיעורי ההסטוריה, שכן ההסטוריה עוסקת בעבר. ואילו בהווה מאחד אותנו (ואנו שמ־חים למצוא שגם את אחינו ש־בחו"ל) המפעל שאנו מקימים כאן: התחברה החדשה, היצירה התרבותית, המשק, הבטחון.

בהסורת נסתייע, בה במידה שהיא מסייעת. ובמידה שהיא מפריעה, מטרידה, חוסמת הת־קדמות, מאמללה אנשים, מקשה על חיינו — נפנה אותה כדרכ־נו. כל המעוניין לשמור את ה־רהיטים הישנים בביתו — זכותו אבל אל יכפה עלינו להחזיקם באמצע הרחוב, הרחוב דרוש לנסיעה. ורשיון־כעבר — לא כן הרבנות־הראשית בבקש. אנו ב־עצמנו, אורחים חופשיים ורבו־נים, נחליט על דרכנו.

קוראים לזה דמוקרטיה.

ז. שנצפרצקו כותב לנו מחו־לון: רציתי לרכוש עבור בנותי ספר הוסטק באח"ות. בספר ה־ראשון, שנקלע לידי בתנות, לא בוסטה כגילת־העצמאות (!!) גם במחברי הספרים השני, השלישי הרביעי, לא ציטטו את המגי־לה, אף שהסתפקו במשפט הפ־תיחה שלה. רק בספר החמישי שבמקדף מצאתי את המגילה, כו־לל חלקה המרכזי, שעקרונותיו נועדו לשמש כסד לתרות ול־שיוויון במדינתנו. מסתבר, ש־המחברים לא רצו להביא בכבו־כה את המורים, שמא יאלצו אלה להסביר לתלמידיהם את הסתירות שבין הכתוב במגילת העצמאות לבין המציאות במדי־נה.

שנים כמודעה ע"י ארגון הישר־ראלים החופשיים. ת"א ת. ד. 4600; ירושלים ת. ד. 6725; חיפה ת"ד 9779; באר־שבע ת"ד 2089.

... עדיין מס' 1
המסעדה
האקסקלוסיבית
לדגים ופירות־ים
אוירה דרום אמריקאית
בהנהלת יעקב ספרן
אל מאר el mar
רח' אבן גבירול 49, ת"א
הזמנת שולחנות טל' 265763
פרסום „אתגר בע"מ"

למכירה
מכונה להנהלת חשבונות באנגלית
מיצרת N.C.R. דגם משוכלל 32 מונים במצב מצויין
לקבלת פרטים נא לפנות לטלפון 04‑533181
או ת.ד. 1501 חיפה

שיער יפה זה לא מקרה!

ראה היום עמודים 46—47 במוסף

הארץ

יום שישי, ב' בשבט תשל"ג
5 בינואר 1973

בתל־אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623312. סוכ' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. מחל. הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.

ירושלים: רח' החבצלת 2 טל' 224245-6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב טורזו 20 טלפון 8—661166, ת. ד. 5259

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 תל־אביב
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel-P.O.B. 233, Tel. 623311

מתירנות אינפלציונית

הרסן הותר גם באופן רשמי: השרים הנוגעים בדבר הורשו להציע עד 40% העלאת שכר לבעלי סכסוכי העבודה התורנים. זה מרחק בלתי מבוטל, אפילו במושגים ישראליים, מן ה־6% שעליהם הוסכם באופן הגיגי לפני כשנה ושכמעט גרמו קרע בין ה"ה ספיר ובן־אהרון. כפי שמסתבר, יכלו השניים לחסוך לעצמם את הטורח שבהצגת רגשות נסערים: הצער לא היה שוה בנזק המלך.

מובן מאליו שבעוד אי־אלה חודשים, בסמוך לבחירות, שוב תהיה להלך בארץ האגדה כאילו נאנס שר האוצר להסכים להעלאות שכר סופר־אינפלציונית. ומובן מאליו ששומעי האגדה יחייכו ב־ספקנות גלויה: שר האוצר, לא רק מוכן היה להסתכן, לא צריך היה לשמוט מידיו את הרסן. אם שמט, הרי שטעמיו עמו: לא אונס יש כאן, אלא החלטה תוך שקילה פוליטית של הבעד ונגד.

מוטב שלא להרהר יותר על המידה על העתיד הנשקף למשק לאחר שהוצא ההיתר מאתמול. אף מבלי להרהר בפרטים, מהלכם של הענייניים בעתיד הוא ברור. ואם חושב מישהו למכור לבריות עיסקת־חבילה חדשה לאחר שקרה מה שקרה, מוטב שנתייחס אליו ואל רעיונו ברחמנות יותר מאשר בלגלוג.

חידוש שיחות פאריס

ד"ר הנרי קיסינג'ר ונציג צפון וייטנאם לה דוק טו עומדים לחדש בראשית השבוע את שיחותיהם בפאריס. כל הצדדים נזהרים הפעם לא להיתפס לאופטימיות אשר בעבר הגדילה את האכזבה בעקבות כשלון המשא והמתן. אך לשני הצדדים סיבות טובות להגיע הפעם להסכם בהקדם.

שבועיים של הפצצות כבדות הסבו סבל ונזק עצום לאוכלוסיית עריה הגדולות של צפון וייטנאם ופגעו קשות בכלכלתה וכנראה גם בכושרה הצבאי. האנוי חייבת להביא בחשבון, כי במקרה של כשלון נוסף בשיחות, עלול הנשיא ניכסון לחדש את ההפצצות. חוסר תגובה נמרצת על ההפצצות מצידן של מוסקבה ופקינג בוודאי אינו מעודד את האנוי לצפות לישועה מצידן.

מאידך, הנשיא ניכסון נתון ללחץ מצד הקונגרס והעתונות לסיים בבהירה את המלחמה. ישנם כל הסימנים שלפחות חלק מהסנאטורים הדמוקראטים ישתמשו בהמשך המלחמה כנושא מרכזי בהתקפות על הממשל, והם עלולים לגרום לפעילות יותר חריפה של מתנגדי המלחמה מכפי שהיתה בחודש שעבר.

עם זאת כדאי לציין שההחלטה באסיפת הסיעה הדמוקראטית בבית הנבחרים, הדורשת הפסקת ההקצבות להמשך המלחמה, ש־נתקבלה ברוב של 154 קולות נגד 75, מסייגת את הדרישה בשני סייגים: יש להבטיח את שלומם של החיילים בתהליך הוצאתם מווייטנאם ואת החזרתם כל השבויים האמריקאים. תרגום שני הסייגים לשפת המעשה אינו רחוק ממדיניותו הנוכחית של מר ניכסון. ובהצבעה בבית הנבחרים יכולים 75 המתנגדים הדמוקראטים ל־הצטרף אל תומכי הנשיא בקרב חברי הקונגרס הרפובליקניים כדי להכשיל נסיון לכבול באופן ממשי את ידי הנשיא.

אין זה בהכרח סכסוכנות פנימית אם אמר דובר הבית הלבן שהאנוי עשויה שלא להבין נכון את מהותן של החלטות מסוג זה ולפרשן כסימן שהקונגרס ודעת הקהל עשויים לחייב את הנשיא לוויתורים לקומוניסטים בנקודות השנויות במחלוקת. זה, כמובן, טיעון שכל ממשלה יכולה להשתמש בו כלפי כל אופוזיציה.

אך הפשטנות שבתפיסה כזאת של השפעת הקונגרס על החלטות הנשיא אין בה בכדי להסתיר שהצפון וייטנאמים לא יוותרו על הקו הנוקשה בשתי השאלות שבגללן התפוצצו השיחות בדצמבר: סרובם להכיר בריבונות נפרדת של דרום וייטנאם וסירובם להסכים לכל סידורי פיקוח יעילים על ביצוע תנאי הפסקת האש.

שאלה של עצבים

מאת א. שוייצר

אינפלציה אינה תופעה ישראלית: הממוצע האירופי ב־1972 נע סביב 6%. אך בישראל הגיע שיעורה ל־15% בקירוב — ולגיטימי לחשוב שזה שיעור גדול מדי.

שלושה הם הדברים שאין להם שיעור: האינפלציה היא הדביקית. אין שום כלל אובייקטיבי (כלומר כלל הניתן למדידה במוחשיות) שלפיו אינפלציה של 8% היא נסבלת ושל 15% בלתי־נסבלת. אך אם לש־פוט לפי תוצאות הלוואי של ההת־פתחות האינפלציונית בשנה שזה עתה חלפה, הרי אפשר להגיע לכלל דעה שהן מסכנות את כושר הפעולה של מערכות הניהול בממשלה, בהס־תדרות ובסקטור הפרטי.

אין זו רק שאלה של שביתות, אף שהן הסימפטום הבולט והטורדני ב־יותר של מועקה חברתית ושל התר־ופפות שליטת המוסדות הנוגעים בדבר, על מעשיהן של קבוצות אנ־שים המבקשות להשיג יתרונות בלי לשים לב לזולתן. אלה שעיסוקם ב־שליטה על תהליכי הייצור והבנהל, זמנם וכושר צמיחתם מוגבלים. ה־התעסקות הכמעט־בלעדית במלחמה על חלוקת ההכנסה הלאומית גוזלת את הזמן ומתישה את הכוח הנפשי הצריכים להיות מושקעים בפיתורן של בעיות טכניות ואחרות, שבו כ־רוכה צמיחתו של המשק הלאומי. התוצאה היא פיגור החמרי ושחיקת עצבים, העלולים לגרום התרופפות כלכלית חברתית.

באופן פאראדוכסאלי, דווקא ה־רווחה הכללית שהיתה מנת חלקנו בשנים מאז פרוץ מלחמת ששת ה־ימים, היא המשמשת בסיס שעליו צמחו התופעות האמורות. סיבות ה־תסיסה החברתית שונות במהותן מ־אלה של שנות השפל: אין ולא־כלום בין מחסור ואבטלה של אז לבין הש־ביתות ואווירת העוינות והקיפוח של ימים אלה. על פי רוב מתנהל כיום מאבק של שבעים (לפחות יח־סית) שמטרתו העיקרית היא ההשערה שהאחר השיג יותר ממה שהשיג ה־מאבק התורן.

*

מבלי להביע דעה לגבי צדקתו של מאבק זה או זה, ומבלי לכפור ב־נכונותן של טענות על התעשרות קלה, מיסוי קטלני ועתירות, צריך לזכור כי באופן אובייקטיבי לא ני־זוק הישראלי המצוי ממהלך המשק, לא כאן המלחמה ובמיוחד לא בשנה האחרונה. התוצר הלאומי גדל בשיעו־רים ריאליים בשיעור המניח את הדעת של 9.5% ומה שנוגע יותר לאורח הרגיל, הצריכה הפרטית ל־גולגולת גדלה גם היא ב־5%. וב־עצם, גם האחראים להתפתחותו ה־כללית של המשק הלאומי אין להם סיבה לתרעומת: ההשקעות גדלו ב־10% וחל שיפור לא־מבוטל בחש־בונות החיצוניים, כלומר צומצם ה־פער בין יצוא ליבוא. אם מוסיפים להשלמת התמונה, כי 1972 היתה בעיקרה שנה של רגיעה מדינית ו־צבאית, הרי צריכה היתה לשרור השמחה בביתנו. ולא אווירה של מלחמה מתכלת של הכל בכל.

אין גם ספק — הדברים אמורים לגבי כל מי שחדל להאמין בצוגה הנשיה כולה צימוקים — כי האינ־פלציה והאווירה החברתית העכורה הם הצד השני של הצמיחה והשיג־שוג הבלתי־פוסקים. כלומר, אין לגבור על הרע בלי לפגוע באופן משמעותי בטוב. צימצום שי־עור האינפלציה מ־15% ל־5% ב־נסיבות הנתונות פירושו אבטלה ני־כרת לתקופת מעבר לא קצרה, האט־טה בקצב גידול התוצר, בהשקעות ואפילו הרעה אפשרית מתסכלת ב־מאזן התשלומים: כלומר הבחירה היא לא בין טוב לרע, אלא בין רע לרע יותר; זה הרקע הכללי להצעת ה־תקציב שתוגש ביום ב' לכנסת.

צריך להוסיף כאן, שהתקציב ה־אמור להיות מאוזן — ועל כן הוא לפי הגדרה נייטראלי לגבי מהלך ה־משק — אין בו כדי ליישר או לעקם את קווי האופי הנוכחיים של הכל־כלה הישראלית. משמעות הדבר היא כי באוצר ובממשלה הוחלט לחיות עם המציאות כפי שהיא כיום: ש־ביתות, אווירה עכורה וכל היתר. ו־יש יסוד לסברה שכך הוחלט לא רק בגלל סלידתם הכללית של פוליטי־קאים משינוי, תהיה מגמתו אשר תהיה, אלא בגלל אי־הרצון להס־תבך בניסויים בשנת בחירות. „אם זו באמת שאלה של עצבים", ניתן ל־דמיין את הסיכום שהתקבל בממש־לה כך „נוכיח להם (לך ולו ולכולם) שעצבינו חזקים יותר".

*

אך מן הראוי להיזכר בהיסטו־ריה, לאו דווקא רחוקה. 1964 דמתה מאד ל־1972, והדעה נותנת ש־1973 תידמה, בכל הנוגע למהלך המשק, ל־1965. האין זה רחוק מן הדעת, כי באוצר ובבנק ישראל חושבים הל־אה, על 1974, שלפי המתכונת ה־היסטורית המצטיירת תידמה ל־1966. והכוונה אינה לחזרה על כל הש־גיאות שנעשו באותה שנה ושהפכו לכפל עמוק את מה שהוטבע במיתון, אלא למגמה הכללית. התדמית של 1974, כפי שהיא מצטיירת בהכרח בהזיותיהם של הקרויים קברניטי המשק, היא תדמית של שנת הידוק החגורה.

הידוק החגורה פירושו בראש ו־ראשונה האטה במהלך המשק, חי־סול עודף הביקוש בשוק העבודה ובלימת קצב גידולם של המשאבים. המכשירים ידועים: הטלת מסים (מס ערך מוסף נועד כנראה למלא כאן תפקיד חשוב) פיחות שאי־אפ־שר יהיה לדחותו אחרי שנה נוספת של אינפלציה מהירה, ומן הסתם גם הקטנת הגירעון הממשלתי המסוה.

החיכוך המהותי סביב הצעת ה־תקציב — להבדיל מן הפלוגתא על פרטיו — יכול וצריך היה לעסוק רק בנושא אחד: האם כבר השנה צריך שר האוצר להרהיב עוז ב־נפשו ולגשת לצינון המשק. או ש־עדיף לדחות את רגע האמת לשנה הבאה, ואולי אף לעתיד רחוק יותר. כאמור, יש לדבר פנים לכאן ולכאן; חובה על המתדיינים לזכור, כי אין ריפוי בלי כאבים ובלי תשלום דמי־ריפוי לרופא וכי אין לרפא חבלי שיגשוג כמו האינפלציה בלי לפגוע בשיגשוג עצמו.

קיצור השרות: ההבטחה ודחייתה

מאת שבתי טבת

בראיון ערב ראש־השנה (3 בספ־טמבר 1972), כמו נשא שי לשנה החדשה, הבטיח הרמטכ"ל רב־אלוף אלעזר: „אנחנו שוקלים במגמה חיובית את קיצור שרות החובה ל־גברים וישנם סיכויים של קיצור ה־שרות בשלושה חודשים". אולם ב־דצמבר היה עליו להודיע, כי ב־1973 לא יהיה קיצור־שרות.

מה אירע בשלושה חודשים שמנע מהרמטכ"ל להוציא אל הפועל את התכנית? הסברי צה"ל נתקלו במידה מסויימת של חוסר־אמון. תחילה משום שהועלה נימוק אחד ומיד אחר־כך נימוק אחר. שנית, הסודיות האופפת את סדר הכוחות של צה"ל מנעה אותו להסביר ב־פומבי מה יתחייב בפועל מהקיצור ומה הסכנות הנובעות מכך.

הנימוק הראשון היה שהשנתון ב־1973 קטן, אף כי לא באופן משמעותי, ובהתחשב בעומס ה־התעצמות של צה"ל לא יספיק גם לצרכי קיצור השרות. ה־עומס נמדד על־ידי הגדלת יחידות ושיפור איכות בחיל האויר, חיל הים, חיל השריון ומערך המודיעין מצד אחד, והקטנת הכוח המגויס — על־ידי צמצום בגיוס מילואים, שרות יותר קצר לעולים חדשים, פטור מ־שרות למקרים סוציאליים שהעומס הכספי שלהם על תקציב הצבא כבד מדי וכיוצא בזה — מהצד האחר. אולם נימוק זה לא נשמע משכנע הואיל וגודל השנתון ב־1973 היה ידוע מכבר והובא מן הסתם בחשבון כאשר עובדה תכנית הקיצור.

הנימוק האחר היה שינוי בהער־כת המצב. בספטמבר 1972 חזה ה־רמטכ"ל שנת 1973 רגועה. להסבר תחזיתו די להזכיר שני יסודות אלה. בקיץ התחוללה יציאת הרוסים מ־מצרים ובתרומת 1972 הפגין סאדאת יכולת התאפקות. אם לא פתח באש עד הבחירות לנשיאות בארצות ה־ברית בנובמבר 1972, מדוע יעשה זאת ב־1973, שלפי רצונו צריכה להיות שנה של מאמצים מדיניים?

אולם, בסוף אוקטובר ולאחר מכן החלה להצטייר תמונה ממנה נג־זרה הערכה שונה של 1973. כ־תוצאה מכך השמיעו גם ראש ה־ממשלה הגב' מאיר וגם שר ה־בטחון משה דיין את הערכותיהם, כי האש על הסואץ עלולה להתחדש עד בסוף 1972.

העמקת דחיית הקיצור בשינוי ב־הערכת המצב לא היתה אף היא משכנעת למשמע־אוזן ראשון. שכן לאחר יציאת הרוסים נחלש הצבא המצרי ופחתה יכולתו להצליח במא־בק צבאי נגד ישראל. זאת על אף הגידול באמצעי לחימה שקיבלו ה־מצרים ושיפורים באיכות ובסוג.

דומה, כי הרמטכ"ל היה טוב עושה לוא הסביר את דחיית התכנית ולוא הבהיר (אילו אפשר היה לפרט ב־פומבי) מה משמעו מקיצוץ תקציב הבטחון. שכן דחיית הקיצור היא יותר תוצאה של שיקולים תקציביים וכלכליים, או, נכון יותר, התולדה של ניגודים: לקצץ בתקציב מכאן ולהמשיך בהתעצמות הצבאית מכאן.

הגיעה העת להתארגנות חדשה בצה"ל

שלושה הם המרכיבים של התק־ציב הבטחוני ושל ניצול כוח ה־אדם המגויס: בנין הכוח (התעצ־מות), כוננות ובטחון שוטף. שני הראשונים נוטלים את חלק הארי מהמשאבים ואילו הבטחון השוטף

רב־אלוף דוד אלעזר

רק את מיעוטם. כך אין בקיצוצים שנעשו לצורכי בטחון שוטף, בגלל הרגיעה בגבולות ובפעילות החבל־נית, משום קימוצים גדולים.

הבחירה שעמדה בפני הרמטכ"ל היתה, איפוא, לקמץ על־ידי צמצום הגיוס למילואים או על־ידי קיצור השרות. הואיל והקימוץ על־ידי צמ־צום המילואים גדול יותר, ומשמעו־תו הכלכלית רבה לאין ערוך יותר, בחרו בו, ולא בקיצור השרות.

אפשרויות הקיצוצים

על רקע העדיפות הכלכלית שב־קימוץ על־ידי צמצום הגיוס למילו־אים אפשר אף להיטיב להבין את שני הנימוקים הראשונים. לצורך זה נחזור לרגע לשינוי בהערכת המצב ל־1973. מאחר ונקבע, כי ייתכן חי־דוש האש בגזרה המצרית עלתה שוב שאלת ההרתעה. כלומר, כיצד להרתיע ככל האפשר את המצרים אף מפני פעולות חסרות־הגיון, כגון נסיונות למחטפים או למכות־אש ש־מראש אינן מיועדות להביא נצחון כלל. במלים אחרות, מה נדרש כדי לכבות ככל האפשר אף את התשוקה ל„נצחונות קטנים".

בהתחשב בגודל השנתון ובעו־מס ההתעצמות היה קיצור השרות מחייב הורדה משמעותית של כמות הכוחות הלוחמים, לרבות בסיני. הק־טנת הכוח בסיני היתה מקטינה את כוח ההרתעה. לדעת הרמטכ"ל צמצום ההרתעה פירושו הגדלת הפיתוי של מצרים לנסות להשיג „נצחונות", ו־לו גם קטנים. כאמור, כוונת המ־דיניות הישראלית היא שלא לעורר במצרים שום פיתוי כזה.

מתעוררת השאלה מה היה קורה לוא חל השינוי בהערכת המצב ל־אחר שכבר הוחל בהגשמת התכנית לקיצור השרות, ולא לפני כן: ב־מלים אחרות, הכוח בסיני כבר היה קטן משהוא היום והמצ־רים היו נפתים למעשי תקיפה. התשובה ברורה — המטכ"ל היה מגייס מילואים. במקרה זה היה בטל הקימוץ שהושג על־ידי צמצום גיוס המילואים והנזק הכלכלי שביקשו ל־מנעו היה נוצר.

אפשר איפוא לומר שהמטה הכללי מצא שהדרך היותר בטוחה לקיים את ההתעצמות והכוננות מכאן ול־קמץ בתקציב הבטחון מכאן, היתה דחיית התכנית לקיצור השרות.

בבדיקת דחיית הקיצור נותרו עוד שתי שאלות. האחת, האם נכונה ה־הנחה שבטחון ישראל מחייב התע־צמות מתמדת, והאחרת אם אין ה־נסיבות מחייבות התארגנות מחדש של צה"ל. באשר לראשונה, טרם נשמע ערעור על ההנחה שהתעצ־מות חייבת להימשך. ברור שלו הוכח שאין היא צורך חיוני, אפשר היה לקצץ היטב בתקציב הבטחון ולקצר את השרות ביותר משלושה חודשים. אולם, כל עוד קיימת האיבה בין ישראל לערב, כל עוד מחזיקה יש־ראל בשטחים שנכבשו ב־1967, כל עוד אין הסדר (של שביתת־נשק ממושכת או שלום) וכל עוד נמשכת ההתעצמות הכמותית של ארצות ערב, ספק אם גורם רציני כלשהו יעלה בכובד־ראש את ההצעה ש־ישראל תחדל מהתעצמותה. אדרבה, השנים האחרונות הוכיחו, כי דוקא ההתעצמות משמשת גורם משקיט, לפחות בטווח הקצר. ואשר לטווח הרחוק, מי יעז להתנבא?

כנגד זה ודאי הוא שהגיעה העת להתארגנות מחדש של צה"ל. שכן ה„קימוצים" בנוסח שלילת נהגים מס־גני־אלופים (ורק לחלק מסגני־האלופים יש נהגים צמודים), ביטול הנדנ"ש וכדומה לכך, רחוקים מלהביא חסכון בכוח־אדם שיאפשר קיצור משמעותי של שרות החובה.

הצעה אחת היתה לבטל את הנ־ח"ל, זו כידוע אינה הצעה חדשה. אולם גם עתה היא נתקלת בהתנג־דות שמקורה בכוונה אידיאולוגית. כלומר, היה בביטול הנח"ל משום חסכון על דרך המאפשרת קיצור השרות. אבל האידיאולוגיה גורסת שהנח"ל הוא צורך חיוני הן לצבא הן לישראל. יתר על כן, ביטול הנח"ל יעורר את השאלה מי יאייש את היאחזויותיו הקיימות והעתידות?

מנוף לארגון חדש

עם זאת הזכירו דיוני התקציב ב־1972 את קודמיהם ב־1952. אז הת־פטר הרמטכ"ל יגאל ידין על רקע חילוקי הדעות שלו עם שר הבטחון דוד בן־גוריון בדבר הדרך להשגת קימוצים בתקציב הבטחון. בן־גוריון תבע פיטורי קצינים מצבא הקבע ו־אילו ידין ביקש להשיג את הקימו־צים בדרך אחרת. הרקע היה אז המחלוקת בדבר האיזרוח, כלומר ה־עברת חלק מהשרותים הצבאיים ל־ידים אזרחיים. שני הרמטכ"לים שב־או אחרי ידין, רב־האלופים מקלף ודיין, הוכיחו שלמרות הקיצוצים בתקציב אפשר היה להמשיך בהת־עצמות ולבנות צבא חזק יותר. אר־בא, שניהם, ובעיקר דיין, ניצלו את ההכתיב לקיצוצים, בתקציב וב־צבא הקבע, ועשאוהו מנוף לריענון הקצונה ולבנין צבא חדש.

כמובן, ב־1973 הבעיות אחרות, ולא שאלות של איזרוח וצמצום סגל הק־צונה הן שעומדות על הפרק. אף על פי כן גם היום יכולות מיגבלות לאו־מיות לשמש תמריץ למחשבה חדשה ולהתארגנות צבאית אחרת. מה גם שלבעיות הכלכליות נוספה מה שי־כולה להיות בעיית המוראל של צעי־רים החייבים לשרת שלוש־שנים. לכל הדעות זו תקופה ארוכה מאד. אף אנשי־צבא ותיקים מכנים אותה „קטלנית".

בנסיבות הקיימות כפי שהמטה ה־כללי רואה אותן אולי לא היתה דרך אחרת מאשר דחיית הקיצור. אולם, אי אפשר להימנע מההרהור שיש מקום למחשבה חדשה. הכלל חייב להיות שאם בהתארגנות הנו־כחית מוצו כל האפשרויות — הגיעה העת להתארגנות מחדש, שתאפשר — בין השאר — גם את קיצור תקופת שירות החובה, שגם הרמט־כ"ל רואה אותו כרצוי ביותר. ה־רמטכ"ל עצמו קבע שיש צורך בהת־ארגנות מחדש. יש לקוות שהדבר אכן יעלה בידו.

ארץ הלירטות

חוסר המעש של ההנהגה יוצר אווירת הפקרות

מאת יואל מרקוס

יום אחד אתה קם בבוקר ומגלה שהלירות שבארנקך נעשו יותר דו־מות ללירטות. מה לירטות? פזוטות, אם לסמוך על מר יורם ברזילי, ראש המכון למחקר חברתי־כלכלי של ה־הסתדרות הטוען שלפי קצב ההתייק־רות אנחנו „מדינת בננה" לכל דבר. בהתייקרות ממוצעת של 13% בשנה מינימום (כי הרי המדד אינו מש־קף את מלוא ההתייקרות) אנו מש־תווים לכמה ממדינות דרום אמרי־קה שבהן קפיצת מחירים של כמה עשרות אחוזים בשנה הוא עניין של מה־בכך.

יום אחד אתה קם בבוקר ונודע לך תוך קריאה בעתון שקבוצת עוב־דים זו או אחרת, תובעת משכורות ההופכות את ההעלאה האחרונה ב־שכרך לדמי כיס מגוחכים. אתה נכנס לחנות מזון ומגלה בתדהמה ש„לא קנית כלום והלך כל הכסף". אתה נתקל במחירי הדירות וראשך מסתחרר. אתה נכנס לחנות בגדים ואינך מאמין למשמע אזניך כשדור־שים ממך 300 או 400 ל"י בשביל מקטורן.

יום אחד אתה קם בבוקר ואינך מאמין כשאומרים לך כי בשלוש השנים האחרונות היתה עליית מחי־רים ריאלית של כחמישים אחוז. שתוך שנתיים שלוש הבאות — כפי שחוזה פרופסור חיים בן־שחר — תהיה ההתייקרות פי שניים מהמחי־רים ב־1970. דירות גדולות ינועו משהו בין חצי מיליון למיליון, בכל אופן מחיר עם הרבה אפסים. כל המזונות לא יסולא בפז. חליפת בג־דים תעלה בסכום שאך לפני שנ־תיים נחשב למשכורת אידיאלית של שכיר ממוצע. מי שתובע היום 3000—4000 ל"י שכר ודאי יותר קרוב לעשרת אלפים מאשר ל„אלף" ה־קלאסי של השכיר הממוצע. לאפסים לא תהיה משמעות כמו שאין להן משמעות בלירטות. נסתובב עם הר־בה שטרות — ומעט כח קניה.

*

אתה קם בוקר אחד ומגלה ש־הקצב המטורף של ההתייקרות הד־ביק גם אותך. אתה רץ כאחוז אמוק מחנות לחנות, קונה מה שאתה צריך ולא צריך. אתה מוצא את עצמך רוכש דברים שלא התכוונת לקנות כשרודפת אותך ההרגשה שאכל־בשר תהיו: היום מן מחר יהיה הכל יותר יקר. אתה מוצא את עצמך קונה הרבה מעבר לאמצעיך. מחליף מכונית שלא התכוונת להחליף — כי הרי שינוי המיסוי יוריד פתאום את ערך מכוניתך הכבדה במשקל. אתה קונה מקרר יותר גדול. כפי שסיכם סוחר טלויזיות ב„מבפ" ערב הסרת הפיקוח על המחירים: „אנ־שים התנפלו ממש על החנות שלי. קנו אפילו את הדוגמאות שלא היו למכירה".

כן, הרי מחר יוכפלו אולי המחי־רים. אתה קונה. כמטורף. לא יש־אר לך כסף? אל דאגה, ועד העוב־דים כבר ישב עם ההנהלה וסוחט שהמשכורת לא מספיקה לך ולא מדביקה את ההוצאות. בלבך אתה יודע שזה כבר איננו פיצוי על ההתייקרות אלא מיפרעה על חשבון ההתייקרות הבאה. ואז יהיה לך יותר כסף לקנות דברים יותר יק־רים מחשש שיתייקרו עוד יותר. וכל כסף שיגיע לידך תרצה להי־פטר ממנו.

סטאטיסטיקאים יאמרו לך שכמות הלירות בשוק גדלה בשנתיים האח־רונות בקצב של 30% בשנה. כל־כלנים יאמרו לך שהיה עודף בי־קוש של 4—2 מיליארד בשנה ש־חלפה. אך אתה מגלה שלידך קו־בע רק דבר אחד — שהכסף המזומן בוער בידך, שהוא נעשה מיום ליום פחות בטוח ושאתה תרצה מקסימום של דברים שווי כסף.

לזה קוראים אינפלציה. ואתה ה־אזרח כבר נוהג כמו שכתוב בספרי ההיסטוריה איך ציבור בפאניקה נו־הג במדינה הנתונה באינפלציה. שנת 1973 שנכנסנו אליה תהיה גרועה יותר. במציאות הכלכלית ובאווירה הפסיכולוגית שנוצרה, חזויה התייק־רות של 20% בשנה זו בלבד. ואתה תהיה אחוז יותר בולמוס לקנות ול־הדביק את ההתייקרות. ובכיסך יהיו הרבה שטרות עם הרבה אפסים, כמו בלירטות.

אכן, להוציא את שנותיה הראשו־נות של המדינה, לא היתה בארץ הידרדרות אינפלציונית כה חמורה וכה מסובכת כבתקופה זו. סיבותיה של ההידרדרות ידועות: תקציב בט־חוני גדול, הוצאות גאולות, יבוא הון, עודף ביקוש. אך מה שמדאיג איננה המחלה שתקפה את המשק ואת החברה — כי הרי ניתן להיל־חם במחלה שגורמיה ידועים — אלא העובדה שקיימת מעין השלמה עם הגורל המר הצפוי לנו, העובדה שלא נעשה שום דבר ממשי לטפל בבעיה משורשה.

דומה שהציבור כולו חי לא רק באווירה של לא־איכפתיות הגובלת באפאטיה מול סיכויו של אחד ה־משברים הכלכליים הקשים ביותר שידעה המדינה, אלא במעין הנאה של התפלשות בתוך החולי שהוא נגוע בו. פה ושם הוא אמנם שומע בחצי אוזן אזהרה חמורה של נגיד בנק ישראל או של שר האוצר או של מזכיר ההסתדרות הנאמרת בחצי פה. פה ושם הוא שומע את דברי התוכחה של פרופסור לכלכלה המז־היר את המדינה מפני החיים בגן עדן של שוטים. אך מכיוון שאינו מתמצא בכלכלה גבוהה, אין הוא מתייחס לאזהרות ביתר חומרה ממה שמתייחסת אליהן הממשלה עצמה. והרושם הוא שהממשלה עצמה נתו־נה בהלך רוח של אי־דחיפות, של אופוריה בלתי מובנת.

אורח תם יכול להניח בצדק שהמ־צב לא כל כך חמור. כי הרי אילו היה כן, היתה הממשלה פועלת בד־חיפות וביד קשה. אם למשל נכון מה שאומרים שנכשלה המדיניות ה־מוניטארית של בנק ישראל בכך שלא השכיל לצמצם את גידול אמ־צעי התשלום, מן הסתם גם הממשלה וגם הנגיד היו עושים יותר מאשר כמה נאומי אזהרה בפורום המס־חרי. אורח תם יכול להקשות מדוע אין הממשלה עושה פעולה נמרצת נגד אחד מגורמי האינפלציה העי־קריים שהוא הגרעון הגדול בממש־לה ובסקטור הציבורי (עיריות, או־ניברסיטאות, מוסדות שונים) המע־סיקים משליש עד מחצית השכירים במדינה? הרי, אם המצב היה חמור יכלה הממשלה ליצור אווירה של קיצוצים, של מניעת בזבוזים, של צמצום המנגנונים המנופחים בתקו־פה שמשוק העבודה לא תקשה לס־פוג פעולה דראסטית שתחייב את כל המשק האדיר הזה לחיות במס־גרת התקציבים שלו ולא מעבר להם כפי שזה היום.

אורח תם יכול להקשות: אם יש העלאות מחירים הנגרמות כתוצאה מרווחים בלתי סבירים — מדוע לא נעשית פעולת ריסון ובלימה הן על ידי חשיפה חזקה לייבוא של מוצ־רים ושרותים והן על ידי פיקוח על היצרנים לפי שיטת הפיקוח שהפ־עיל ניכסון בארה"ב (הוא אסר באמ־צעות חוק על היצרנים העלאת מחי־רים שאינה נובעת מהתייקרות מר־כיב היבוא)?

מדוע אין האוצר עצמו יכול לדעת מראש שיהיה תקציב נוסף ולשריין רזרבות מתאימות בלירות בתקציב המדינה? אם יש עודפים של מיל־יארד ל"י בידי הציבור — מדוע לא סופגים סכום זה, כפי שדוברי הממ־שלה מטיפים שיש לעשות?

*

אחת בשתיים: אם המצב חמור ודורש פעולה, מדוע היא לא נע־שית? ואם אין המצב חמור, מדוע מבלבלים את המוח? נניח נא לרגע שלא היה מדובר בכלכלה אלא בבט־חון. אילו היתה נוצרת לפתע סכנה כלשהי, כגון ריכוז כוחות גדול לאורך הסואץ, כלום לא היתה עו־מדת תוך ימים המדינה כולה על רגליה? מה הסיבה שדווקא כש־מאיימת עלינו סכנה כלכלית מורג־שים חוסר מעש ואדישות? יש לכך תשובה אחת: משום שאנו בשנת בחירות! משום שיש לנו מנהיגות שאימצה לעצמה את השיטה כי בשנת בחירות לא עושים צעדים בל־תי פופולאריים בתחום הכלכלי. אך אילו מאי 67' היה מתרחש במאי 73' — חמישה חודשים לפני הב־חירות, לא עלינו. לא היתה מהססת אותה מנהיגות הססנית כל כך במי־שור הכלכלי להעביר את האומה כולה במצב כוננות. אפילו שזה לא פופולארי לעזוב את הבית ואת הע־בודה וללכת למילואים.

מדוע זה שונה כשמאיימת סכנה כלכלית? משום שהממשלה אינה בנויה לתכנון לטווח ארוך חוץ מנו־שא ההתגוננות בפני ערבים. משום שהמנהיגות במדינה יותר מדי מפו־צלת כדי להתאחד על תכנית פעו־לה משותפת, מקפת ודראסטית. משום שבמשך השנים יצרה לה המנהיגות — כדברי פרופסור חיים בן שחר — מנטאליות מסוכנת שכל זמן שלא מדובר במלחמה „הדברים יסתדרו מאליהם".

ובינתיים חוסר מעש זה יוצר אווירה של הפקרות. מלמדים אותנו מלמעלה ששנת הבחירות היא שנת הנתינה והלקיחה, שנת החטוף וי־אכול. ועקב כך הופכים הפחד של־מפני האינפלציה והחשש מה יהיה אחרי שנת־השוטים, אחד הגורמים להעמקת האינפלציה.

והמחירים יעלו, והמשכורת תס־פיק לך פחות ופחות. ואני כבר רו־אה בעיני דמיוני איך האחראים ל־הידרדרות מופיעים כשארשת חשי־בות נסוכה על פניהם בפני ועדי ה־עובדים שיגישו תביעות שכר חד־שות ומסחררות ב־1974 וב־1975 וי־דברו אתם על „השעה הקשה" ועל „המצב החמור". נשמע. עוד נשמע הרבה לוקשים בארצנו שתהיה כולה לירטית.

תקנות ההגנה טעונות תיקון

מאת אמנון רובינשטיין

כמו כיב בקיבה, כך תקנות ההג־נה המנדטוריות במשפטנו. לעתים נוטים אנו לשכוח את מציאותן ו־להתעלם מן הכאב הרדום, עד ש־לפתע מתעורר הכיב ומזכיר לנו — כמו בפרשת איקרית ובירעם — את דבר קיומו.

כדי לגנות את תקנות ההגנה ה־מנדטוריות אין צורך לגייס קולות מרדנים. ראשי הממסד הפוליטי בישראל גינו אותן במלים ובביטויים שעתונאים אזרחיים נזהרים בהם. אין תואר גנאי — לרבות הכינוי „נאציות" — שלא הודבק לתקנות אלה על־ידי ראשי המפלגות בארץ כאשר הפעילו התקנות נגד יהודים. ב־7 לפברואר 1946 גינתה הסתד־רות עורכי־הדין העבריים בארץ־ישראל את התקנות הללו באמרה, כי „הן שוללות מהתושב הארצישר־אלי את הזכויות היסודיות של ה־אדם, מחתרות תחת יסודות החוק והמשפט ומהוות סכנה חמורה לחו־פש הפרט ולחייו, משליטות משטר של שרירות לב ללא כל פיקוח מש־פטי" וכיוצא באלה דברים חרי־פים *.

גם בתקופת המדינה נמתחה בי־קורת חריפה על התקנות וזאת כ־אשר, בשנת 1951, נעשה שימוש ב־תקנות נגד אנשי „המחתרת הד־תית". הכנסת קיבלה אז החלטה קי־צונית ומרחיקה לכת בקבעה, ביום 6 ליוני 1951, כי תקנות ההגנה „עומדות בניגוד ליסודות של מדינה דמוקרטית ומטילה בזה על ועדת החוקה חוק ומשפט להביא לכנסת תוך שבועיים הצעה לביטול התק־נות". השבועיים נתארכו למעלה מן המקובל אפילו לפי אמות מידה של הבירוקרטיה הישראלית.

שר המשפטים, מר יעקב שמשון שפירא, אף הוא ביקר קשות את התקנות ואת הסמכויות המוקנות על פיהן. בתקופת כהונתו הראשונה מינה ועדה שתכליתה היתה לשנות את התקנות, לרכך את הוראותיהן הדרקוניות ולעשות בהן אבחנה בין שעת חירום רגילה לבין תקופת מל־חמה.

בתחילת יולי 1967 הסביר שר ה־משפטים לכנסת, כי „זה קרוב לשנה שקבוצת מומחים עובדת על התכנית לביטול התקנות על־ידי הצעת חוק שתקבע כללים בתחומים הכרוזיים לכל ימות השנה, וכן כללים חמו־רים ליכי המלחמה". שר המשפטים הוסיף, כי „עבודת הקבוצה נפסקה זמנית עם התמרת מצב החירום. ה־עבודה תחודש מהתגייסותם של ה־אנשים לעבייני שעה".

כפי הנראה, התגייסותם של אותם אנשים, שהיו אמורים לתקן את ה־תקנות, נתארכה ביותר ויחד עם ה־שבועיים של יוני 1951 הם נמשכים לנצח נצחים.

בינתיים חל מפנה בלתי־מוסבר בעמדת שר המשפטים. בראיון עם אלאן דרשוויץ, פרופסור למשפטים באוניברסיטת הארווארד, הוא מס־ביר, כי אין טעם לשנות את התק־נות. לגבי השימוש בתקנה 111 ל־תקנות הוא מסביר כי „זה עניין של נחיצות צבאית" (קומנטרי, דצמבר 1970).

השבוע קיבלו תושבי ישראל הד־גמה למעשי „הגזירות הצבאיות" ה־קיימים אצלנו. אלוף פיקוד הצפון אסר על צו שקבע למעשה את איק־רית ובירעם. וזאת כאשר יש בצוות עזרתו של הרמטכ"ל לשעבר המסביר, כי במניעת שיבתם של עקורי הכפ־רים אין משקל קרדינאלי לנימוקי הבטחון.

*

הצורה שבה נתגרו איקרית וביר־עם אפיינית למשטר הסמכותי ה־מאפיין את התקנות כולן. ההחלטה נפלה בדרג אלמוני ששיקוליו העי־קריים הם מדיניים פוליטיים. הזרוע הצבאית נכנסה לפעולה כחותמת גו־מי. לאחר שנגמר העניין הוא הובא „לתשומת לבה" של הממשלה. ה־ממשלה לא נתבקשה לאשר את ס־גירת השטחים ויש לי יסוד להאמין, כי אילו הסכמתה היתה נתבעת מ־ראש, לא היתה ניתנת בקלות. אך הממשלה הועמדה למעשה בפני עו־בדה מוגמרת על־ידי רשויות הבט־חון.

גם כך הצביעו 5 שרים להמרות את הפה שאסר ולהתנגד להחלטה הקיצונית. גם לאחר שהממשלה הו־איל לקבל „לתשומת לבה" את צווי הסגירה, לא יכול הציבור הרחב ל־עמוד על טיבם של צווים אלה. צווים אלה אינם מתפרסמים ברשו־מות או בשום פרסום רשמי אחר, שכן על פי חוק תשריר רטרואקטיבי של הכנסת אין צורך לפרסם חקיקת משנה הניתנת על פי תקנות ההג־נה. אין אנו יודעים אפילו אם ה־צווים נחתמו כחוק. המפקדים הצב־איים המוסמכים לחתום על צווים אלה מונו בהוראות הפיקוד העליון של צה"ל, מסמך בעל תפוצה מוג־בלת האסור בביטוי ובפרסום. אין צורך לומר שבשום שלב לא שורבבה שמה של הכנסת או ועדת חוץ ובט־חון לפרשה.

אך פגמים אלה בתקנות ההגנה הם רק קצהו העליון של הקרחון. התק־נות עצמן מתירות לשלול באורח חמור את חרותו של כל ישראלי — ועבורי גם ערבי ישראלי הוא ישר־אלי — ללא דין וללא משפט. קשה למנות את הדברים המותרים על פי התקנות. קל יותר לומר מה אין ני־תן לעשות על פיהן.

התקנות אינן מתירות להרוג אדם ללא משפט, להטיל בו מום או לפגוע בו באורח גופני. פרט לכך מותר ל־עשות בו הכל, והכל ללא משפט. מותר לרחק אדם לכפר נסרים במשך שנים, בלא שניתן יהיה לערער על צו זה, אפילו לא בפני ועדה מינה־לית או ועדת ערר כלשהי. איני אומר כי זה השימוש הנעשה בתקנות ה־הגנה; להיפך, יש לי יסוד להאמין כי ברוב המקרים — אך לא בכולם — השימוש הוא זהיר ומסכוני וכי ארעו רק מקרים בודדים של שימוש לרע בסמכות. אך מבחינתנו חשוב לא רק מה עושים בתקנות, אלא גם מה ניתן לעשות בהן וכיצד עושים זאת.

*

ישראל לא תוכל להתקיים, בעתיד הנראה לעין, ללא סמכויות חירום. סמכויות אלה נדרשות בשל מלחמת החבלה והטרור שאסרו עלינו מדי־נות ערב וארגוני הטרור. כל אדם ש־עיניו בראשו יודע, כי במצבנו המיו־חד במינו, לא תמיד ניתן להביא ל־משפט כל מי שיש ידיעות מחשידות לגביו. אך דווקא משום כך ודווקא משום שיש לנו עניין עם תופעה ש־אינה חולפת, עלינו לעשות רפורמה מקיפה בתקנות ההגנה כדי להתאימן למושגינו המשפטיים. מאמר עתו־נאי אינו המקום המתאים לתאר את מלוא היקפה של רפורמה זו. אסת־פק, איפוא, בהבאת מספר דוגמאות לשינויים נחוצים:

* כל הצווים על פי תקנות ההג־נה יוצאו ויחתמו על־ידי שר הבט־חון, הנושא באחריות ציבורית ופר־למנטרית למעשיו. בצעד זה ישחרר את צה"ל מהמעמסה הבלתי־נעימה המטרידה של פלישה לתחום פוליטי שנוי במחלוקת.
* כל הצווים הכלליים, דהיינו כל התקנות שהן בגדר חקיקת משנה, יהיו טעונים אישור ועדת החוץ וה־בטחון של הכנסת, שם יושבים אנ־שים שאין לחשוד בהם שיזלזלו ב־דעתו של שר הבטחון ואנשיו.
* כל הצווים יפורסמו ברשומות, כפי שציווה בית המשפט העליון, לפ־ני שהכנסת ביטלה את דבריו בחוק שכל כולו מנוגד לשלטון החוק.
* הועדות המייעצות הקיימות ל־צורך בדיקת מעצרים מינהליים, יי־הפכו לטריבונאלים מכוח חוק שי־החלטתם תחייב את רשויות הבטחון. כך הכך, מוצגים אנשי מערכת ה־בטחון, מקיים הרמטכ"ל את המלצות הועדות ומשום כך אין סיבה מדוע לא יינתן להן כוח מחייב.
* הטריבונאלים האמורים ישמ־שו כערכאות ערעור לגבי כל אדם שחרותו נשללה בדרך כלשהי על פי תקנות ההגנה.

*

דומני שההצעות שמניתי הן סבי־רות משום שהן עונות על צרכי ה־בטחון החמורים ביותר, ובעת ובעונה אחת מקרבות את סמכויות החירום למושגים מקובלים של שלטון חוק. מה־מונע, איפוא, קבלתה של רפור־מה מסוג זה? ההגיון, הצדק החוק־עלה שברפורמה זו עשויים פלדה ש־רק לב אבן יוכל לעמוד נגדה.

---

* אין צורך לומר, כי לשכת עור־כי־הדין לא השמיעה גינוי כלשהו לתקנות אלה מרגע שהופעלו בידי ממשלת ישראל, וזאת למרות שהגי־נוי בתקופת המנדט כוון נגד עצם קיומן של תקנות אלה ולא רק נגד השימוש בהן כלפי יהודים.

9 מלקוחות משרדנו זכו השנה בתואר "המוצר הנבחר" —
יותר מכל משרד פרסום אחר*.
ישנן בודאי סיבות טובות לכך.

* נכון, העובדה כי בין לקוחותינו החברות הבכירות והמובילות בענפי הכלכלה השונים — נתנה לנו עדיפות מראש.

חגי לבינסון אילון

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

לקחי ליל השימורים בכנסת

אונס התקנון ועמדה צינית רצופת שגיאות של גח"ל

מאת מתי גולן

„לא יעזור לכם שום דבר. החוק יאושר הלילה" — כך צעק יו"ר סיעת המערך ח"כ משה ברעם אל עבר הסיעות הקטנות באחת כשעות הבוקר של ליל השימורים.

ולמטרה זו הכל היה כשר בליל השימורים בכנסת, שבסופו אכנם אושרה בקריאה ראשונה הצעת החוק של חה"כ עופר מהמערך וד"ר יוחנן באדר מגח"ל לשינוי שיטת חישוב עודפי הקולות בבחירות. בעלמו סדרי הדיון הכובים, הלך התקנון ונעדרה אפילו הגינות פרלמנטארית בסיסית.

הקודמים חדשים שנקבעו לא הצליחו להוציא את שעתם מפני תקדימים סותרים שביטלו את קודמיהם. הכל היה כשר כדי להעביר את הצעת החוק שתעניק לסיעות הגדולות מנדטים נוספים על חשבון הסיעות הקטנות. וכל זה התאפשר הודות לברית בלתי־קדושה, בלתי מובנת ובלתי מקובלת בין סיעת השלטון לבין הגדולה בסיעות האופוזיציה. כזאת אמורה הרצות, כזה שיתוף פעולה — ממש אידיליה — בין גח"ל והמערך עוד לא הוו אפילו כאשר היתה גח"ל בקואליציה בימי ממשלת הליכוד הלאומי.

מערכת התשה

הלילה הארוך — והוא נמשך כ־13 שעות — סיפק לכל סיעות הבית במה למשחק פרלמנטארי שבעקרון הוא לגיטימי ומקובל בכל הפרלמנטים בעולם. מצד אחד עמדו הסיעות הקטנות הבינוניות, מהקואליציה והאופוזיציה כאחת, שגמרו אומר לעשות כל שביכולתן כדי לטרפד את אישור החוק. כולם ניצבו סיעות המערך וגח"ל כשמטרתן הפוכה. כללי המשחק אמורים וחייבים היו להיות סעיפי תקנון הכנסת המבטיחים, לפחות להלכה, זכויות וחובות שוים לכל המשתתפים.

כלי הנשק היחיד שעמד לרשות הסיעות הקטנות היה ניהול מערכה התשה, כה שידוע בעולם הפרלמנטארי כפיליבאסטר. במלים אחרות: דחיית הדיון וההצבעה על החוק ככל האפשר באמצעות נאומים אינסופיים והעלאת הצעות רבות ככל הניתן, כך, כדי לדחוק ולדחות את הדיון על החוק, הגישו שלוש סיעות הצעות אי־אמון בממשלה. בעניין זה קובע סעיף 35(א) לתקנון כי הצעת אי־אמון תידון „בישיבה הרגילה הקרובה ותוזחה דיון בכל סעיף אחר". לפי סעיף זה הוצמדו אמנם שלוש הצעות בראש סדר יומה של הכנסת ביום ב'.

התקנון אינו מגביל את מספר הצעות אי־האמון שניתן להגיש ואת נושאיהן. למרות עובדה זו קיימת הבנה בין כל הסיעות כי אין לעשות שימוש לרעה בהצעות אי־אמון כדי שלא להמעיט מחשיבותן. ואמנם, בכל שנות הכנסת הוגשו הצעות אי־אמון ספורות ורק בעניינים שנגעו בציפור נפשן של הסיעות שיזמו את ההצעה.

תכסיסי הכשלה

הגשת שלוש הצעות אי־אמון בבת־אחת שלא לשמן אלא כתכסיס פיליבאסטרי נראות על פני השטח מנוגדת לעקרון זה. למעשה אין הדבר כך, וזאת משני טעמים: אין מקרה זה דומה למקרה אחר; לסיעות הקטנות לא היתה ברירה אחרת.

כאשר חוששים משימוש לרעה בהצעות אי־אמון מתכוונים למעשה לכך שהן ישמשו את הסיעות כדי להעלות לדיון בכנסת נושאים שאינן יכולות להעלות באופן אחר. למשל, כאשר מעלים באמצעות הצעות אי־אמון נושא שאי אפשר להעלותו באמצעות הצעה לסדר היום או באמצעות הצעת־חוק. שימוש לרעה מסוג אחר יכול להיות כאשר סיעה רוצה להביך בדרך זו את הממשלה בעניינים שאינם קרדינאליים והתכיפות שאינה מתקבלת על הדעת. בכל המקרים האלה, זאת יש לשים אל לב, אין כל מטרה צדדית אחרת פרט להעלאת נושא מסויים לדיון.

במקרה שלפנינו היה מצב שונה. הצעות אי־האמון הוגשו במטרה אחת ברורה, שלא נשמרה בסוד על ידי היוזמים, להכשיל חוק. לא היתה כאן כל כוונה להגניב למליאה בדלת האחורית נושא שלא היה ניתן להכניס בדלת הקדמית. ולא היתה כאן כל כוונה להביך את הממשלה.

אנשי הטעם לחששו למעמדה של הצעת אי־האמון תוך הצדקת המאבק עצמו לא סיפקו את התשובה לשאלה כיצד יכלו הסיעות הקטנות לנהוג אחרת. אם מסכימים שהמאבק מוצדק ואם מסכימים שהחוק המוצע פוגע לא רק בסיעות הקטנות אלא גם ביסודות הדמוקרטיה במדינה — אם מסכימים לאלה, חייבים לדעתי לעשות צעד נוסף ולהסכים לכך שכל האמצעים הפרלמנטאריים החוקיים כשרים כדי לנסות ולהכשיל את הצעת החוק. מי שסובר אחרת, על רקע נתונים אלה, מתעלם מכך שלרשות הסיעות הקטנות אין מספר הידיים הדרוש כדי להאבק בצורה אחרת. לרשותם עומד רק התקנון, ובתקנון זה אין דרך אחרת. לכן, מי שאומר כי היה על הסיעות הקטנות להימנע מהשימוש בהצעות אי האמון כאילו אמר כי היה עליהן להרים ידיים ולהשלים עם קבלת החוק כמעט ללא מאבק.

שני תקדימים מסוכנים

אולם תקנון הכנסת וסדרי הדיון המקובלים, יותר משנועדו להקנות זכויות למיעוט נוצרו במגמה להגביל את כוחו של הרוב כדי שלא יעשה בכוחו זה שימוש בלתי דמוקראטי. מבחינה זו ציין ליל השימורים את כשלונם הכולל, ואולי את מיתתם הסופית, של סעיפי התקנון וסדרי הדיון. כמה דוגמאות:

* כבר בתחילת הדיון ביקשו כמה מן הסיעות הקטנות להגיש הצעות לסדר הדיון. יו"ר הישיבה מר ישראל ישעיהו הכריז בפסקנות כי אין הצעות לסדר לפני הצעות אי־אמון. הסיעות הקטנות דרשו בתוקף להעמיד שאלה זו להכרעת הבית. אולם מר ישעיהו סירב באותה מידה תוקף. לפתע הציע ח"כ מנחם בגין כי הבית יכריע ומר ישעיהו הסכים לכך מיד. נערכה הצבעה והכנסת הכריעה כי אין הצעות לסדר לפני הצעת־אי־אמון. סיעת גח"ל הצביעה במקרה זה עם הסיעות הקטנות.

כ־11 שעות לאחר מכן, ב־3 לפנות בוקר, הגישו הסיעות הקטנות הצעת אי־אמון נוספת. הפעם ביקש יו"ר ועדת הכנסת ח"כ אורי אנקוריון (מערך) לאפשר לו הצעה לסדר. יו"ר הישיבה היה בשעה זו ח"כ צבי צימרמן מגח"ל והוא נענה לבקשתו של מר אנקוריון מיד — וזאת למרות שמליאת הכנסת הכריעה קודם לכן, כאמור, נגד הנוהל הזה.

* לאחר שתם הדיון בשלוש הצעות אי־האמון הראשונות הודיע יו"ר הישיבה מר צימרמן כי ועדת הכנסת החליטה לאחד את הדיון בהצעת חוק העודפים ובהצעת חוק אחרת הכוללת הוראות טכניות לבחירות. שוב קמה מהומה. הסיעות הקטנות טענו שלא יתכן לקיים דיון מאוחד על חוק מאד קונטרוברסאלי וחוק שהכל מסכימים לו. אולם יותר מכך: יוזמי שני החוקים הם עופר ובאדר, אולם לחוק הטכני יש שותף נוסף והוא יו"ר ועדת החוקה ח"כ יוסף גולדשמידט (מפד"ל) המתנגד לחוק העודפים. אבסורד זה לא הפריע לוועדת הכנסת אולם הפריע לסיעות הקטנות שדרשו להעמיד את החלטת ועדת הכנסת להכרעת הבית. מר צימרמן נעתר והכנסת אישרה את החלטת ועדת הכנסת.

זמן קצר לאחר מכן הודיע יו"ר הישיבה, שהיה בשעה זו ח"כ יצחק נבון (מערך) כי ועדת הכנסת החליטה לערוך הצבעה לאלתר על הצעת אי־האמון הרביעית. שוב דרשו הסיעות הקטנות כי הכנסת תצביע על החלטת הוועדה. ח"כ ש.ז. אברמוב, חבר סיעתו של מר צימרמן, עלה להכן ודרש שלא לקבל את דרישת הסיעות הקטנות. מר נבון, במודת־רוח גלילה, אמר כי מכיון שקודם לכן נקבע תקדים, הוא מוכן להעמיד את החלטת הוועדה להכרעת הבית. שחוליס, כמובן, לאשר את ההלכה. סיעת גח"ל הפלגה בהצבעתה של שאלה זו.

וכך נקבעו בלילה אחד שני תקדימים מסוכנים ביותר. התקדים האחד אומר, למעשה, שיו"ר הישיבה רשאי להכריע בניגוד להחלטות הכנסת. התקדים השני מרוקן למעשה כליל את סמכויות ועדת הכנסת בקבעו כי מליאת הכנסת משמשת למעשה מעין פורום לערעורים, לפי דרישה, על כל החלטה של כל ועדה. תקדים זה פוגע בראש וראשונה באופוזיציה הסיעות הקטנות שעברכו זאת לא חשבו עד הסוף על השלכותיו. כי אם במליאה אין לאופוזיציה כל סיכוי מול הרוב של הקואליציה הרי שבוועדות ניתן היה להגיע מדי פעם להישגים כתוצאה מגבולות של אופוזיציה וקואליציה. עתה, בהתאם לתקדים זה, תוכל הקואליציה לבטל בהינף יד החלטות ועדה שאינה נוחה לה.

שיא הפרת התקנון

אולם לשיא של הפרת התקנון הגיעה הכנסת בשאלת הצעת אי־האמון הרביעית. היה זה בשעות הבוקר המוקדמות, לאחר שמוצו כל האפשרויות לדחיית הדיון. לפני הצבעה על סעיף חוק העודפים, הגישו שלוש סיעות הצעת אי־אמון נגד הממשלה על רקע חוק העודפים. הקשר בין החוק המוצע לבין הממשלה הוא, אמנם, מעורפל מאד אולם אין כל מניעה בתקנון לנקוט צעד כזה.

וכך קובע סעיף 35(1) לתקנון: „בסיום הדיון בכל סעיף העומד על סדר היום רשאית סיעה להציע הצעת אי־אמון לממשלה; ההצבעה על ההצעה תהיה בישיבה הרגילה הקרובה, שלא באותו יום שהוצעה, ולפני כל הצבעה אחרת באותו סעיף של סדר היום".

נבדוק את הנתונים על רקע התקנון: הצעת אי־האמון הוגשה בסיום הדיון על הסעיף שעמד על סדר היום; מכיוון שהוגשה בשעה שלוש של בוקר יום ב' מחייב התקנון כי ההצבעה עליה תערך „שלא באותו יום", היינו תערך ביום ד'. כן אוסר התקנון לקיים הצבעה על כל סעיף אחר ביום שהוגשה הצעה אי־האמון ולכן היה צורך להפסיק מיד את הישיבה.

בשלב זה הציע מר אנקוריון להעביר את ההכרעה בשאלה זו לוועדת הכנסת. המליאה קיבלה את הצעתו בקולות המערך (והמפד"ל וחלק מאנשי גח"ל נמנעו). ועדת הכנסת, המצווה על שמירת התקנון החליטה במצח נחושה בניגוד לו. לצורך זה נשלף סעיף 132 הידוע לשמצה בכך שהוא מאפשר לוועדה להתעלם לגמרי מקיומו של תקנון. סעיף זה קובע כי „הכנסת לא תדון בשום ענין בצורה החורגת מהוראות התקנון, או מהתקדימים, אלא אם כן דנה והחליטה ועדת הכנסת על כך". ועדת הכנסת החליטה לחרוג מן התקנון.

תשובה מדהימה

ועדת הכנסת לא היתה מגיעה להחלטה כזאת לולא התפקיד הבלתי מכובד שמילאה גח"ל בפרשה זו. מצד אחד הודיעו דוברי סיעה זו, ובראשם מר בגין, כי לא יתנו ידם לסטייה כלשהי מהוראות התקנון. מצד שני, לעומת זאת, היו ראשי סיעה זו להוטים ביותר לראות את החוק עובר את הקריאה הראשונה באותו לילה.

מה עשיתם? לסיעת גח"ל היתה תשובה מדהימה: בפועל ממשיכים להחזיק בעקרון, אולם בכוח פועלים כדי להכשילו. כיצד? לגח"ל 4 נציגים בוועדת הכנסת. מכיוון שהמפד"ל, ל"ע ורע"ס צידדו בדרישה לקיים את הוראות התקנון הרי ניתן עם 4 נציגי גח"ל נוצר רוב של 10 קולות נגד 9 קולות המערך. לפיכך יצאה ההוראה אל נציגי גח"ל בוועדה זו שלא להשתתף בישיבת הוועדה, כולם פרט לאחד — ח"כ משה נסים. כלומר חברי הוועדה האחרים ישבו במליאה או התכבדו במזנון.

ככל מקום, בגלל העדרם המכוון של 3 נציגי גח"ל קיבלה ועדת הכנסת ברוב של 9 נגד 7 את ההחלטה להצביע לאלתר על הצעת אי־האמון, וכך נפתחה הדרך להצבעה גם על הצעת חוק העודפים. כאן המקום להדגיש שבמשך כל שנות הכנסת נלחמה גח"ל בגלגוליה השונים בחריפות נגד סעיף 132, הזה שהמערך השתמש בו פעמים רבות נגד האופוזיציה. נראה, אם כן, שגח"ל סבורה שמותר לעשות לידידיה באופוזיציה מה שסנוא עליה ואפילו מה שנחשב אצלה כאי־צדק משווע.

אולם לגח"ל יש יותר מסיבה אחת כדי להצטער על שותפותה הבחורה עם המערך. לכל אורך הלילה נאלצה סיעה זו לעמוד כמעט בדד נגד חיצי הסיעות הקטנות שהופנו בעיקר אליה, כשאנשי המערך השלווים צופים בנחת במחזה.

ובצדק הפנו החיצים כך. כי אל סיעת המערך, לפחות מבחינה פוליטית, קשה לבוא בטענות. היא אמורה לזכות ב־2—3 מנדטים נוספים הודות לחוק העודפים וגם קצת מזל היא תוכל לראשונה בתולדותיה ברוב מוחלט. סיעת גח"ל עלולה לזכות לכל היותר במנדט נוסף אחד. היה ברור שמישהו בגח"ל לא חשב עד הסוף על התבשיל שהכין ד"ר באדר. אבל סיעה זו לא התפכחו גם כאשר ח"כ חיים צדוק ציטט מספרו של דוורברג הקובע כי שיטה ד'אונט המוצעת עלולה אמנם להקנות רוב מוחלט בצורה מלאכותית ושישיטה זו אינה מתאימה למדינה בהן קיים פער גדול בין יחסי הכוחות של המפלגות.

המערך, אם כן, נהוג בהתאם לשיטתו ורצונו המוצהר לזכות ברוב מוחלט. גח"ל, לעומת זאת, נהגה בניגוד לרצונה המוצהר זה שנים שלא להעניק רוב מוחלט למערך. אנשי גח"ל אמנם אינם מסכימים להערכות אלה ומהתנהגותם נראה שהם יתפכחו רק כאשר יהיה מאוחר מדי.

שני דברים ראוי כייעשו עתה. האחד הוא חיסולו של חוק העודפים בוועדת החוקה, וזאת באופן הפשוט שסיעת גח"ל תחזור בה מתמיכתה בו. השני, לא פחות חשוב, הוא עריכת בדק־בית יסודי של תקנון הכנסת. תקנון זה חובר לפני למעלה מ־20 שנה, ובחפזון רב, ומטבע הדברים שהוא אינו עונה על צרכים רבים ומאפשר לרוב להתעלם ממנו. יש לסלק מן התקנון את העשבים השוטים, כמו סעיף 122, ולקבוע בו תקנות ברורות שיישענו על הנסיון הרב שהצטבר בעשרים השנים שחלפו מאז הותקן.

חברי 8 הסיעות הקטנות מצביעים נגד הצעת עופר־באדר

באין מטבח

לא נבדקו אפשרויות חדשות להסדר עם מצרים

מאת דן מרגלית

כמו שהוא גלוי: המטבח המדיני הקבוע שהתכנס בביתה של ראש הממשלה גולדה מאיר במוצאי־שבת, התפרק. במוצאי־שבת כבר לא נחת המסוק המביא את השרים המפקדים הבכירים מהשפלה. השרים השיים לצפות בטלוויזיה באיירונסייד ובמבט כפורם. אין זאת אומרת שלא מתכנסים „מטבחים" בביתה של ראש הממשלה, אבל הרכביהם אינם קבועים. יש שרים ועסקני מפלגה המתכנסים להלך כהשיחות, ושרים אחרים המוזמנים לדיון בנושאים שהם סוד מפני הראשונים. מכל מקום ברור, כי המטבח המדיני המסורתי אינו פועל, חי ונושם כבעבר, אלא שראש הממשלה מכנסת אותו ל„כיבוי שריפות" בלבד, כפי שאירע לא־מכבר כאשר היה רצון למנוע ממליאת הממשלה פרפיה של מחלוקת אישית־פנימית.

נכון שגם בעבר היו אישים שטענו, כי „המטבח" המדיני אינו גוף יוזם אלא מוסד לתגובה. פעילותו היתה אינטנסיבית כאשר התנהלה מלחמת ההתשה בחזית תעלה סואץ, או כשהציף את ישראל גל הצעות דיפלומטיות מוואשינגטון. „המטבח" נעדר יוזמות וכשאין ראש הממשלה נתונה ללחץ חיצוני לקבל החלטות אין היא „מנדבת" צעדים מדיניים מסעבה.

אחת השאלות הנשאלות עתה בירושלים היא אם יש צורך בחידוש עבודת „המטבח" בקצב אינטנסיבי. לכאורה עשו הגופים הממלכתיים השונים עבודות מחקר. מעין סיכומים סמינריוניים יהודיים, אשר ניתחו את כל האפשרויות העומדות בפני מצרים וירדן ב־1973. אולם השאלה היא אם הממשלה צריכה לעשות דבר מה.

מי שחושש ללחץ מדיני אמריקאי כבר בינואר 1973 נתבדה: אולם עובדה היא שיש בירושלים חשש מפני המימשל החדש של ניכסון. ישראל שומעת דברי אזהרה מפי ידידים וידידים בארצות־הברית, מפי אישים אשר תמכו במקגוורן וכאלה שהתייצבו לצידו של ניכסון במסע הבחירות.

יש דעה האומרת, כי אין מקום לחשש. הפיסגה האמריקאית־רוסית נדחתה, סאדאת יודע כי אין לו אופציה צבאית רצינית, ואם כך מה הענין המיוחד של ישראל ליזום מהלכים חדשים? יש דעה אחרת האומרת, כי ווייטנאם לא שיבשה את סדר־העדיפויות שקבע ניכסון מיד לאחר הבחירות, כשחשב כי הענינים במזרח־הרחוק מגיעים לכלל הסכם והמימשל יתפנה לסכסוך הישראלי־ערבי.

למעשה אומר המימשל לישראל בגלוי, כי עליה „לתת מלים". יש טענה החוזרת ונשנית בכל שיחה עם דיפלומטים מערביים: חל שינוי במצרים, הרוסים יצאו והמצרים אינם מתכונים לחדש את המלחמה הכוללת בקרוב. גם ליאוניד ברז'נייב בנאומו האחרון, שנלמד בירושלים בעיון רב, קבע, כי למרות האכזבות הרבות הדרך הבעשי אינו בוודוש־ראש אלא ב„פעולות מדיניות קונקרטיות". באותו הקשר הבחינו משקיפים בכירים, כי לא אמר דבר על הפלשתינאים אלא על ההכרח „להכיר בזכויות החוקיות של עמי ערב".

בעיניו היתה ישראל מוכנה להסכים לויתורים מרחיקי־לכת תמורת הסתלקות הרוסים מהזירה המצרית. כשישואלים עכשיו שרים בכירים מדוע אין ירושלים יוזמת „איתות" נוסף למצרים — מעין תשלום מפרעה כעידוד למצרים על הסתלקות הסוביטים מהזירה הצבאית בתעלת סואץ — עונים מרבדייב שבהם, כי ישראל משלמת מחיר מסוים בכך, שלמרות הוצאת ברית־המועצות והחלשת מצרים אין ירושלים מקשיחה את תנאיה.

מהי נסיגה עמוקה

ממצרים מזעיקים האמריקאים בדיווחיהם האחרונים, כי פעולת המשטר נגד המפגינים לא עלתה יפה. היא התנהלה בחולשה בהשוואה לפעולות לדיכוי הפגנות כאלה בעבר. עדיין סבורה ואשינגטון, כי בכוחו של אנואר סאדאת לשמור על שלטונו הנשען על סיוע מעמיק של המודיעין בצבאו. האם זה מחייב גמישות מסויימת בתנאים הישראליים? האם כדי להגיע להסדר חלקי צריכה ישראל לעודד הד קלוט — שעלה באחרונה בקהיר — לפיו מבינה מצרים שההסדר־החלקי לפתיחת התעלה יתקיים שנים רבות, ולפיכך צריכה קהיר להסכים להסדר כזה, בתנאי שישראל תסכים לנסיגה משמעותית? ומה היא נסיגה משמעותית אם לא הרבה־הרבה עשרות קילומטרים מעבר למיצרי המיתלה? ואם כן, האם אפשר להעלות על הדעת, שהצעה כזאת תתקבל על דעתה של ממשלת ישראל?

ברמזו לחשיבות שיחה מ־1971 עם שר הבטחון משה דיין, ביקש ג'וזף סיסקו להצביע על נדיבות ישראלית שעשויה להתבטא בעשרות קילומטרים של נסיגה, במסגרת הסדר־חלקי; אך לוא ידובר ב־100 קילומטרים — האם אפשר להעלות על הדעת הסכמה מצד גולדה מאיר, או יגאל אלון, שהיסס בעבר גם לגבי הנסיגה לה הסכימה ישראל?

כל יוזמת „מטבח" עלולה לעודד שאלות כאלה, ואף נוספות: לוא רצתה עתה גולדה מאיר ליזום כמה „כליה" חדשות כלפי מצרים, כפי שמבקשים מאיתנו האמריקאים, או כפי שמזהירים אותנו מספר ידידים החוששים מניכסון, ורוצים להקדים תרופה למכה, הרי שהיתה מתעוררת השאלה שהציג במלוא חריפותה שר החוץ אבא אבן: אם אפשר לה במשא־ומתן כולל — מי צריך לה משא־ומתן על הסדר־חלקי לפתיחת התעלה?

אחדים מבכירי השרים המשמשים הישראליים מגלים ספקנות. דיין רואה את היעדר התקדמות לקראת שיחות או הסדר עם מצרים כסכנה פתוחה. אפשר להניח שהוא היה רוצה לדבר עם מצרים ביתר־רצינות. הוא רואה בקהיר בעיה ראשונה במעלה יותר מאשר בירדן או בסוריה, אך טרם נשמעה ממנו מלה של גמישות בקשר לתנאים הישראליים.

אפשר להניח כי אבן מבקש לשלול אלא להקפיא כל יוזמה חדשה — כמו בסט קודם ולהיי במזרח התיכון — כדי להציג בפני מצרים את ההכרח לדון בהסדר־חלקי ולראות בו מעשה אפשרות מעשית יחידה.

במקביל עלול אלון לעודד ספק לגבי ההנחות הרווחות בירושלים כאילו כל פתיחה של משא־ומתן על הסדר־החלקי מבטיחה לישראל תמיכה אמריקאית, וכאילו כל דיון על שלום כולל יגרום לעימות חריף בין ירושלים לבין ואשינגטון. יתכן לפי אלון, ספק אם מוכנה ארה"ב להמוך תמיכה ממשית בתנאים הישראליים להסדר־חלקי לפתיחת התעלה, אפילו יהיו אלה תנאים גמישים, כלומר לקראת כל משא־ומתן עלול להתעורר חשש בלתי־נמנע של ויכוח נוקב עם האמריקאים.

ללא בירור מחודש

אין להוציא מכלל אפשרות — ואולי אף אפשרות סבירה ביותר — שללא נערך בירושלים דיון מחודש בעמדותיה המדיניות של ישראל היתה המסקנה, שיש להתמיד במדיניות הנוכחית. יתכן כי צח השאלות שמעוררים משקיפים בכירים מרתיע אותם עצמם מפני היסוס ובירור מחודשים.

גולדה מאיר ושריה הבכירים יכולים לומר לעצמם, כי בופה שנת־הבחירות ובהיעדר לחץ אמריקאי, אין טעם בחשיפת המגל ההשקפות הפנימיים. לפחות בנקודה אחת מאוחדים כל שרי מפלגת העבודה: שמצרים לא נטשה את מדיניות ה„אף שעל" — אם כי בכך הם מבודדים מהרוב המכריע של המנהיגים הערביים שביקרו בקהיר. על סמך הנחה זו הם יכולים לטעון שאין צורך בהערכה מחדש של מדיניות ישראל.

עם זאת חסרה בחדשים האחרונים קבוצת־ליכוד שתוכל לטפל בשאלה אם יש מקום לצעוד נוסף מצד ירושלים בנושא ההסדר־החלקי או הכולל. השאלות שנצברו מאז צאת הרוסים ממצרים ובחודשים אלה שלפני נסיעת גולדה מאיר לוואשינגטון מצדיקות בירור מחודש של אפשרויות אלה לפני שהן נענות בשלילה.

פורטנוי כסמל יהודי

סובלנות ציבורית כלפי תופעות אנטישמיות

מאת אליהו סלפטר

שרידי האנטישמיות מהסוג הישן ממשיכים להתקיים בפינות שונות של החברה האמריקאית, החל מהתשמצות הגסות של ימניים קיצוניים, דרך הגבלה מספר היהודים בענפי בנקאות ותעשייה כבדה ועד סגירת שערי מועדונים אקסקלוסיביים.

לסוגים הישנים התווספו בשנים האחרונות תופעות חדשות של אנטישמיות פוכבית וגלויה שצמיחתן ופריחתן מתאפשרות בזכות ההבירות המאפיינות כיום חלקים ניכרים של החברה האמריקאית והמימסד האמריקאי. הסובלנות כלפי תופעות האנטישמיות ניזונה גם מהרגשה — המשותפת לרבים מהאינטלקטואלים הליבראליים היהודיים והלא־יהודיים — כי מעמד היהודים באמריקה כל כך מבוסס ויציב שאין צורך להיבהל ולהגיב לדברים אשר בעבר היו אולי מחייבים פעולה־נגדית נמרצה.

לאנטישמיות „החדשה" ארבעה צדדים בולטים: מישורים חדשים של האנטישמיות הכושית, חוסר הרגישות של העתונות ודעת־הקהל, תמיכה מכספי ממשלה באישים המוכרים כמפיצי־השמצה, והתקבלותו של „היהודי המגעיל" כגיבור מרכזי בסרטים ובספרי רב־מכר.

* העימות בין הסוחר היהודי הקטן או בעל הבית היהודי לבין הכושי העני, שהוה בעבר מקור עיקרי של האנטישמיות הכושית, פינה את מקומו כיום מהתחרות המתריפה בדרגים הנמוכים של העיר־בורגנות: פקידים זוטרים, מורים ועובדים סוציאליים כושים, רואים ביהודי בשרות אלה את המחסום העיקרי להתקדמותם.

כשת הארס הנצור וחריפותו בלטו לפני שנים אחדות בעת שביתת המורים בניו־יורק כאשר „איגוד המורים האפרו־אמריקאים", הוא ארגון המורים הכושים, פרסם מאמר ראשי אופייני ב„פורום", בטאון הארגון. המאמר קבע: „היהודי הוא כעת המבצל שלנו. הוא המונע מאתנו להיות מורים ומנהלי בתי־ספר הוא המחזיק את ילדינו בבורות".

דובר האיגוד, מורה כושי בשם סיירון והס, הכריז בראיון מסודר על היכושים היהודיים של „טיכוסך המורים: „מבחינתי, תחזקנה ידי היטלר. הוא לא עשה מהם די אהילי מנורות, הוא לא עשה מהם די חגורות".

בתקליט רב־מכר של משוררים כושיים, „המשוררים האחרונים", נשמע החרוז הבא: „נושבה של ניצול בשם בראונסוויל / בדפורד־סטאייבסון או הארלם (רובעים יהודיים בניו־יורק) / שם יהודים קטנים ושמנים / אוחזים בגלגל להט ומתבוננים איך אתה / נכווה כשאתה קופץ דרכו".

ובירחון הספרותי השמאלני בעל היוקרה „אוורגרין" הופיע באחרונה שירו של המשורר המחזאי הכושי המפורסם לה־רוי ג'ונס, המתאר את היהודים כ„סוכרי ציפטים ובג'יאדים, / ממורים במפוקחים קטנים / מדברים שפת הארוסטוקטיה שמצצו / מראשו של הערבי... / אך הטוב עוד יבוא. הוי, / איך היכינו בך וקשרנו אותך / והדבקנו את התגית / 'הרבית של היידק מסוכך' / והחזרנו אותך לקררות".

* הכרזות מסוג דברי סיירון והס על אהילים מעורם של יהודים או שירו של לה־רוי ג'ונס אינם תופעה יוצאת־דופן המרעישה את אמריקה. להיפך, המפתיע הוא חוסר התגובה הנזעמת מצד הציבור. רק היהודים הודעזו כאשר בתחנת רדיו בניו־יורק הוקרא — ותואר כ„יפה ואמיתי" — שיר שחובר על־ידי תלמידה בית־ספר בת 15 המופנה אל אלברט שנקר, יו"ר הסתדרות המורים בניו־יורק, בזו הלשון: „הוי יהודון, עם הכיפה על ראשך / הוי יהודון בעל פנים חוורות / הייתי רוצה שתמות..."

אין זאת רק ריקשות או בהירטנו־לסבה אשר בצילה פורחות תופעת האנטישמיות. רוב האמריקאים הלבנים הפעילים כיום בחיי החברה גדלו אחרי מלחמת העולם השניה וחסרים רגישות למה שקרה בתקופת היטלר. בוודאי שאין הם חשים אחריות כלשהי למה שהעולם הנוצרי עולל ליהודים. מאידך, הם מאכילים עיהם נושאים באהבתו הקולקטיבית של האדם הלבן כלפי הכושים, הפורטוריקאים וכל המיעוטים המדוכאים ולכן חייבים לנהוג במשגה־סלחנות כלפי התפרצויות שנאה מצידם כלפי כל אדם לבן; בהבין שלא נראה להם אפילו כצווה, הם אומרים שסלחנות לגבי התקפות על יהודים מוכיחה בעצם עד כמה נעדרת מהכרתם כל תחושת אפליה כלפי היהודים שהם כיום חלק שווה ואורגני של הממסד הלבן.

אשר לליבראלים מהאסכולה הותיקה, הם כמובן לא מסכימים עם ביטויי האנטישמיות. אך לא פעם אומרים, כי הם „מבינים" את בעיצי האנטישמיות האתנית.

* הגישה הסלחנית כלפי האנטישמיות של „הכושים" מאפשרת למוסדות ממשלתיים להעניק לאנטישמים יודעים סכומי כסף ציבורי ניכרים, כשהכסף מיועד לפעילות לקידום המיעוטים.

למשל, מיניסטריון הבריאות החנוך והסעד הפדראלי הקציב יותר מחצי מיליון דולר ל„קולונל" חסן ירו אחמד, „מוסלמי שחור" מהמתעמלנים האנטישמיים הקיצוניים, העומד בראש ארגון בשם „מרכז לקידום האדם השחור" למבצע גמילת־סמים בקרב הכושים. (המענק הופסק בגלל אי־סדרים כספיים בשימוש בהקצבה).

מיניסטריון הבריאות החינוך והסעד מעניק גם מאות אלפי דולרים ל„איגוד המורים האפרו־אמריקאים" בהסבירו שהכספים מממנים פעולות ספציפיות אשר אין להן אופי אנטישמי.

מיניסטריון התחבורה, יחד עם משרדי השלטון המקומי במדינת ארקנזו, הקציבו 250,000 דולר לאנטישמי הידוע ביותר של אמריקה, ג'ראלד סמיס, למרכז „ישו של הרי האוזארק", שם נערכת מידי שנה מסכת־פסח גדושה תאורים והערות אנטישמיות נוסח מסכת אוברמרגאו בגרמניה. השלטונות הסבירו את מתן ההקצבה באומרם שהיא מיועדת לקדם את התיירות באזור שיש בו משבר כלכלי.

מה שמדאיג ארגונים כגון „הליגה נגד השמצות" של „בני ברית" אולי יותר מעצם מתן ההקצבות הוא הסרוב של המוסדות הממשלתיים לראות באופי האנטישמי של המוסד או הארגון סיבה למניעת מתן כספי ציבור. ישנה נטיה למעין הפרדה: הפעילות האנטישמית הכללית — לחוד, המטרה הספציפית שלמענה ניתן הכסף — לחוד.

* פורטנוי של פיליפ רות הפך סמל אנטישמי בשלושה סוגים: בעיני האנטישמים (ולא רק אנטישמים מפורשים) הוא התגלמות היהודים אשר מצד אחד סובלים מתסביכי סירוס ומצד שני הם התגלמות התאוותנות היצרים המיניים חסרי־המעצור.

בעיני ארגונים יהודיים, הפיכת פורטנוי לסמל של כל גבר יהודי היא הביטוי הבולט של קיום אנטישמיות בציבור הלא־יהודי.

ובעיני יהודים חרדים (ומסורתיים רבים), פורטנוי מהווה גם את הדוגמה המובהקת לטענתם שסופרים ואמנים יהודיים, המציגים בפני הגויים תמונה כזאת של היהדות, הם האשמים העיקריים בהתפשטות סוג החדש זה של אנטישמיות בחברה האמריקאית.

סופרים, במאים ומפיקים אלה, העיר באוזני אחד הרבנים המפורסמים היהודים, „מנסים לנצל לתועלתם את הפופולאריות של נושאים וגיבורים יהודיים על־ידי חיבורם בעלילות ותיאורים הפונים אל השפלים שביצרים המיניים של הקוראים".

אחותו הספרותית של פורטנוי היא דמות „הנסיכה היהודית" שהפכה שם־דבר בחוגי הביקורת הספרותית האמריקאית בעקבות מאמר בשם זה של ג'ולי באומגולד בכתב העת „ניו־יורקר", השבועון רב היוקרה המופצה בחוגים אינטלקטואליים של החוף המזרחי של ארה"ב. הנסיכה היהודית, מ„רבקה" ועד „מרג'ורי מורנינגסטאר" וברנדה פטימקין, היא „יצור נוצץ" הנהגת בפליטבת של „זוהר היוהרה של 5,000 שנות נסיון מצטבר" (כלשון מאמרה של גב' באומגולד). היא קמצנית, צוברת קומפולסיבית של נכסים חומריים, בעלת תודעת אופנה חולנית אך טעם מפוקפק". הנסיכה מתחתנת מתוך שיקולים מעשיים ורוצה בגבר אשר „מסוגל גם למאווים ביניים וגם לקיימה ברמת חיים מפוארת". היא אמנם „עצומה במיטה" אך היא מנצלת את רגשי האשמה של הגבר היהודי „המאומן מילדותו להגיב לכך".

כאן אנו מגיעים, דרך המסיבים הבינוניים שהם מאופיינים לרבות מדמויות הפנתיאון של הגיבורים היהודיים השליליים, אל המפורסמת בכולן — הסטריאוטיפ של האם היהודית השתלטנית־המבויאת.

ובינה פתוה יזכרית, בעיקר בעזק ספרים כגון „פאני הילמאן" — זכרונותיה של מדאם יהודיה, או ספרי „קיבוצי" שבאחד מהם, שהוצא לאור על־ידי הוצאת „בנטאם בוקס" המכובדת, מצליח הגלע הגיבור להציל ברגע האחרון נערה (נוצריה) מיצוח בידי רב, בהצד שכל ללהן בכוי השלם „הבגביה היהודית האחורית".

דמויות יהודיות זהות מופיעות גם בקלטים „הוכיחכביים" ו„שירי צבר" ובכבביצגה כאסיריים. (דוגמה מהדבבן „גאזפאל לאמפף" של חודש 1971: מאבר של „מבכבי ילדים אל הגסטאפו" שכלל פנינים כגון „אדוני, אני קוראה בעתונים שיהודים אוכלים תינוקות. אבא מסר לה אותם לאכול את אחותי הקטנה מפני שהיא בלתי־נסבלת": או „היטלר הנאהב היקר: איך אתה מצליח להכניס את כל המכשיבים לתוך התנורים שלך? אני מקווה בצליחים להכניס את צלי המתנור, בכבוד רב, איטה גרוסוולד").

בטלוויזיה, הדמות המבחתה המופלאה ביותר הוא ארצ'י באנקר, אבי־טיפוס לה גוזן בכל הבהיקודמות, ובכל אחת מהתוכניות השבועיות הוא מעיד לפתוח הערת זלזול אחת כלפי היהודים, נוסף להערות הזמות נגד איטלקים, פולנים וכושים. (באנקר, אגב, הוא יוצא־דופן בכך שהוא משמיץ גם כושים: כי בתמורנות הנוכחית מותר, בדרך כלל, להשמיץ יהודים ואירים, סינים הודים, יפאנים ואינדיאנים, אך השמצת כושים היא ההנהגה ראקציונית בזויה).

הקולנוע, כמובן, לא יכולה לפגר אחר הספרות והטלויזיה. הנוסח המוסרט של „מה מציק לפורטנוי" הוגדר על־ידי אחד ממבקרי הקולנוע, כ„סרט אנטישמי אמיתי". בסרט „ידידים כל כך טובים" רוב הדמויות היהודיות מבורות לכסף וליצרים מיניים. ביצירה „כל מה שרצית לדעת על הכיף" — ניתן שיעור מעשי ביותר על־ידי רב לאשה מבנות קהילתו.

גם „פורטנוי" וגם „כל מה שרצית לדעת" הופקו על־ידי מפיקים יהודיים — על יסוד ספרים שנכתבו על־ידי יהודים.

הלוחמים העיקריים בסוגי האנטישמיות החדשה הם הארגונים הוותיקים של הממסד היהודי. הצעירים, ובכללם אלה מהפעילים ביותר בהתעוררות היהודית, מסרבים להתייחס לדבר ברצינות: רובם נולדו אחרי תקופת היטלר ואינם רגישים למשתמע מהביטויים והדמויות האנטישמיות. הם טוענים שארגוני הממסד מגזימים בחומרת הדבר כדי להצדיק את קיומם וסירובם להפנות את תקציביהם ליעדים דחופים וחיוביים יותר.

אין להכחיש, כמובן, שארגון כמו „הליגה נגד השמצות" נוטה לעתים לראות „שטירמר" בכל צלון אנטישמי בשוכפל צלוב. מאידך, גם הצעירים והשמאלניים בקרב הפשלים היהודיים מתחילים להתייחס אל התופעה הכללית בפחות אדישות.

יתכן שהיהודים מגיבים בצורה פראנואידית, אמר לי עסקן שמאלני צעיר, „אבל גם לפראנואידים יש אויבים וגם פראנואידים נשרפו בכבשנים".

(מאמר שביעי בסידרה)

בריטניה והשוק: פחד מהשינוי

עם הכניסה לשוק חוששים משינויים והתייקרויות

מאת אלווין שוסטר,
ביחוד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

לונדון

אחרי מאבק שארך עשר שנים הצטרפה בריטניה ב־1 בינואר לאירופה, כשאישיה הרשמיים צוהלים והציבור מלא חששות.

לגבי ראש הממשלה אדוארד הית, העומד כזה זמן רב בראש המאבק לבען הצטרפות בריטניה לשוק האירופי, זהו הישג היסטורי. אך בקרב הקהל הרחב אין התלהבות רבה. אפשר שלא יפתחו בצעקות, אך גם לא יריעו. האנגלים חוששים כי ההצטרפות לשוק המשותף תביא בעקבותיה מחירי מזון גבוהים יותר וזרם של עובדים זולים מבחוץ. כן מודאגים הם, כי יחולו שינויים בלתי־צפויים ב„אורח החיים" הבריטי. רק מעטים מהם מבינים מה יהיה טיבה של הקהיליה בת תשע המדינות.

על אף החששות מקבלים רבים את ההצטרפות לשוק ברוח של השלמה עם הבלתי־נמנע, מתוך הבנה שבעולם של גושי־כוח לא היתה אולי דרך אחרת. משאלי דעת־הקהל מראים שפחות מ־40% מן הנשאלים תומכים בהצטרפות. אך משאלים בקרב הארץ גם מצביעים על מספר רב של אנשים הרואים את הדרך אל יבשת אירופה כאמצעי היחיד להגיע בסופו של דבר לרמת־חיים גבוהה יותר.

בשלב הראשון, כמובן, לא תהיה להצטרפות השפעה רבה, חוץ מאשר למלאכות שבדבר. בניגוד לאותו ה„סקי" בהיכה, עדיין יעברו הבריטים לקנות עצב את דרכונים בבוטה לארצות אחרות של השוק, כיוון שאין אצלם השיטה של תעודות זהות המוכרות באופן כללי לצרכי נסיעות באירופה המערבית. אולם כעתה הם רשאים לבוא לכל מדינה החברה בשוק ללא היתרי עבודה ולקבל שם משרה חדשות. הם יוכלו אף לתבוע פיצוי אם אינם מוצאים עבודה מיד.

סיבה זו פועלת גם בכיוון ההפוך. זרים יכלו להיכנס באופן חופשי לבריטניה ולהתחרות בה על מקומות עבודה, בארץ שכבר יש בה קרוב ל־600,000 מובטלים. עם זאת מדאגים פקידים, שרחוק מן הדעת, כי יהיה זרם גדול של פועלים מן היבשת.

יש להניח, כי ההתחרות והברומור יותר מן התינויות, באופן שההיה מודעתרה בקרב הציבור האופוזיציה בפרלמנט תוכל לנצלה. המס החדש הנקרא מחברות הקהיליה ייכנס לתקפו באפריל ויגרום לעליה במחירים. בין היתר יעלו מחירי בשר, מוצרי חלב ומצרכים עיקריים כתבואה, כגו לחם ובירה. היינות והלים מארצות כמו בולגריה, אוסטריה ויוגוסלביה יתייקרו והוא הדין בתפוזים, לימונים ואשכוליות.

גובה התייקרויות אלה יתכן באר שיגבירו הריטונים הנשמעים כבר עתה בקשר לשוק.

מפלגת הלייבור שבאופוזיציה, הכריזה הדף לבצהון, עלולה לעשות לקראת הבחירות הבאות מכנה של 180 בעלות לערוך באופן רשמי ביטל לבען הכולקות בריטניה מן השוק. לפי שעה, הופגיבה רק לשאת ולתת מחדש על תנאי ההצטרפות, אם תהיה אפשרות לכך.

אף ההתאמות כלפי ההצטרפות אינן קלות לבריטניה. לא מוכן הובכה כמשלתו השמרנית של הית בשאלה ההגבלות החדשות על הגירה מן הארצות בחבר־העמים. גם השאלה של הובלת תוצרת במשאיות כבדות בכבישי בריטניה — דבר הנהוג באירופה — עוררה מחלוקת ובריטניה נאלצה להילחם בשוק נגד שיטה זו.

פחד מפני שינוי, מפני הנהגת צורות חיים חדשות מן היבשה, הוא הנהוד מנוחתם של בריטים רבים הסבורים שהם חיים עתה ב„ארץ הטובה ביותר בעולם בשביל אזרחיה או בשביל המבקרים בה", כפי שניסח זאת ה„טיימס" הלונדוני. אם אירופה היא הארץ המובטחת שתביא שיפורים לחברה הבריטית, הרי הציבור כאן טרם נשתכנע מכך.

מה שלא יהיה נראה לעין, למשך זמן רב, הם היתרונות שהית משוכנע כי יצמחו מן החברות בשוק. יתרונות אלה כוללים תמריץ לתעשייה הבריטית, תפוקה מוגברת, וכפי שמקווים, שיפור מהיר יותר של מצב המשק. במצב הנוכחי מפגרת בריטניה עתה מאחורי כל שותפיה בשוק (להוציא את איטליה ואירלנד) בנתונים הנראים עושר בסיסי. רק לפני שבע שנים היא עמדה מבחינה זו קרוב לראש הסולם.

מבחינה רחבה יותר רואים אישים בריטיים את הכניסה לאירופה כסיכוי חדש להשמיע את קולה של בריטניה בענייני העולם. הם רואים את בריטניה כממלאת תפקיד חשוב בעיצוב העתיד הכלכלי והפוליטי של הקהיליה החדשה ואין להם היסוסים באשר להתרחקות מן „היחס המיוחד" עם ארצות הברית, שלזו ביטא צ'רצ'יל את מדיניותו.

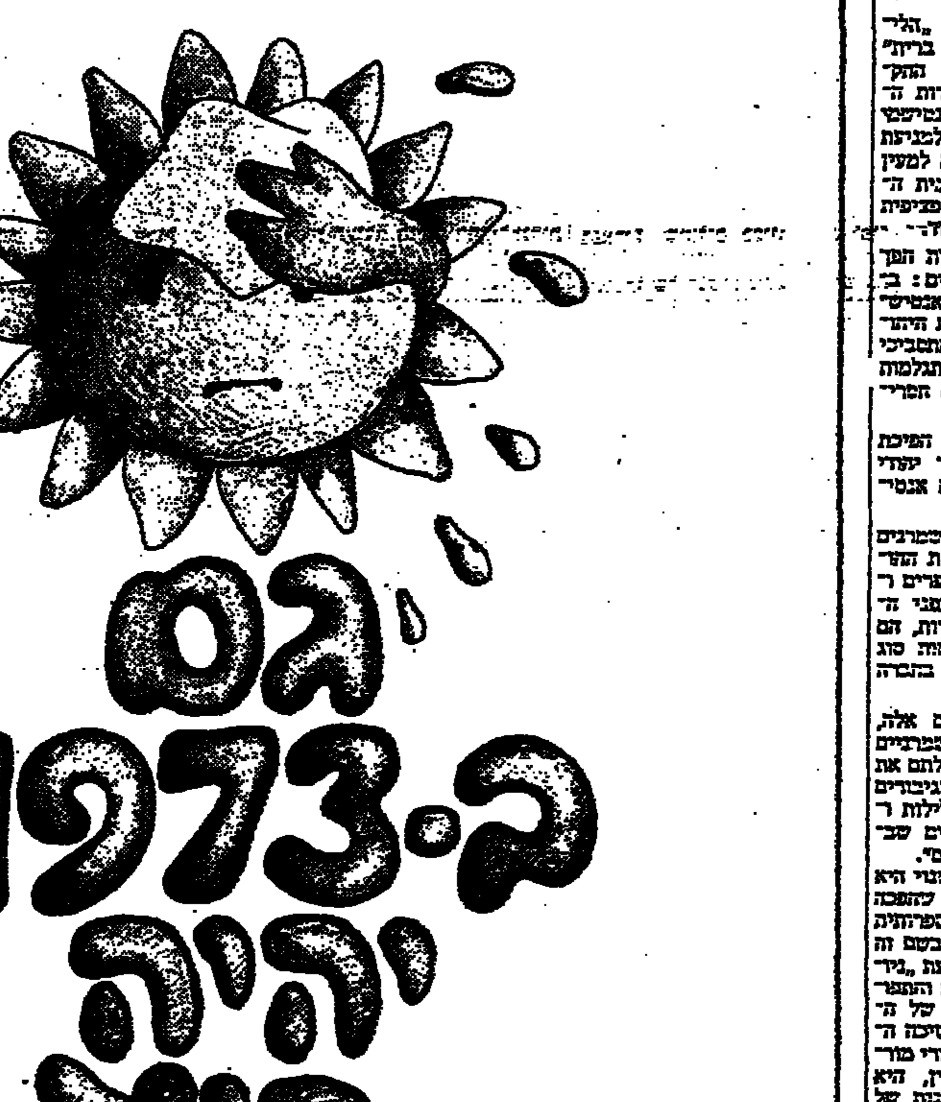

לכל אלה ששכחו: החורף יסתיים גם השנה.
עוד תתגעגעו אליו - בימי החום הלוהטים של יולי-אוגוסט.
אז-תמהרו לקנות מזגן אויר, אך כולם כבר יהיו שם, בתור ארוך.
לכן, הקדימו וקנו עכשיו מזגן אויר -
בנחת וללא תור, מתוך המבחר המגוון של אלקטרה.
(ועוד משהו: תוכלו לנצל את המזגן כבר החורף - גם לחימום!)

מיזוג אויר — בכל שיטה לכל מידה
אלקטרה
שרות נאמן שעמד במבחן

שיפרין-געמן

19 שעות של חרדה בבאנגקוק

הסיפור המלא על חטיפתם ושיחרורם של הישראלים

מאת אליהו זהבי
כתב „הארץ" בתאילנד

באנגקוק

בפרוזדור הצר של הקומה השניה בשגרירות ישראל בבאנגקוק, בית לבן הבנוי בסגנון קולוניאלי, שכבו כפותים זה לזה בחבל משיכה דק, כרוכה דונג, ששה ישראלים: הקי־צוני משמאל דני בארי, ידו ורגלו הימניים כפותים ליד ולרגל שמאל של ניצן הדס. אל ניצן כפות שמעון אבימור, אליו כפותה רות הדס, אל רות פנחס לביא והקיצונית מימין היא אשתו הצעירה של דני, רחל בארי. כל ששת הכפותים שכבו על בטנם כשפניהם כבושות בשטיח. מן הפרוזדור מוליך גרם מעלות אל קו־מת הקרקע, דלתות לחדרי עבודה של השגרירות וגרם מעלות נוסף אל קומת הגג. בקצה הפרוזדור אולם

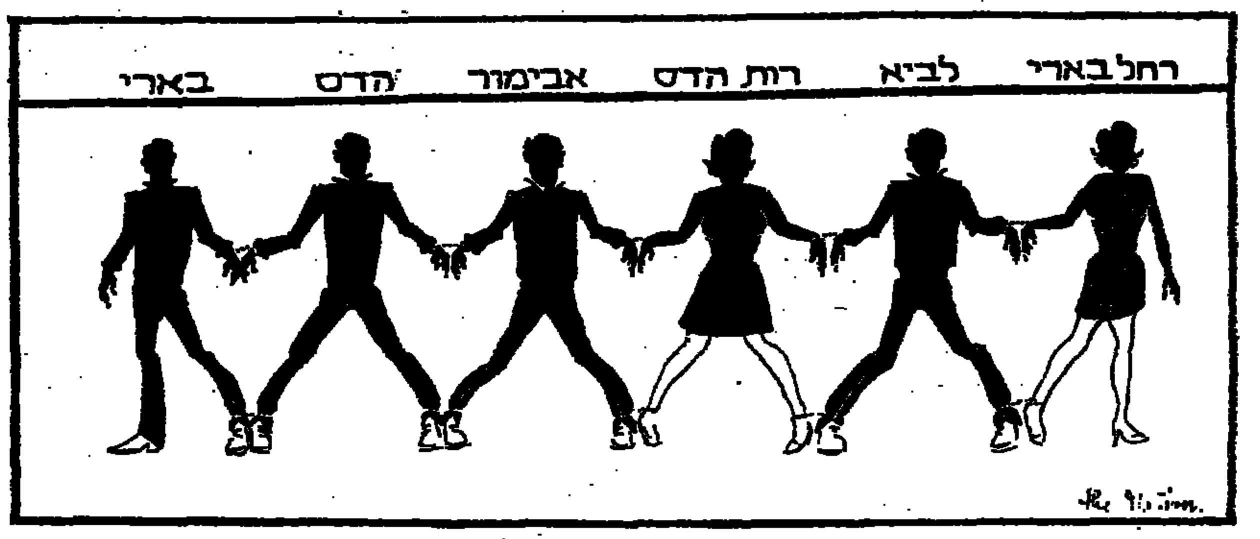

כך היו קשורים זה לזה החטופים בשגרירות הישראלית בבאנגקוק

ובו חלונות מהם ניתן להשקיף על מרבית שטחה של חצר השגרירות, כולל השער ודלת הכניסה הראשית. כל הששה שמרו שנים מתוך ארב־עת המחבלים שפרצו לשגרירות. שני האחרים התרוצצו מחלון לחלון כדי לאבטח את עצמם מפני התפרצות.

הכל החל ביום חמישי 28 בד־צמבר. יום חג לאומי בתאילנד. ה־נסיך, בנו של מלך תאילנד הוכרז בטכס ממלכתי ליורש העצר. יותר מ־100 שנים לא הוכרז נסיך ליורש עצר על אדמת תאילאנד. תוספית. ליום טכס זה הכתין העם שנים רבות. לטכס יש, פרט למשמעות מ־דינית, משמעות דתית.

בשל החג סגורה שגרירות ישראל. ראשי הנציגות הוזמנו לטכס. בשג־רירות בודקים בשעת בוקר מאוחרת זו, 11.00 לערך, מברקי מלכם שהגי־עו. בשער ניצב השומר התאילנדי.

ההתפרצות הוליית ספטמבר השחור נעשתה במהירות המעידה על אימון רב וביצוע שאין בו פגם.

כעיד בפני ניצן הדס: „אילו חייב הייתי לתת להם ציון צבאי, היו ודאי זוכים לציון „טוב פלוס".

בעוד שנים מחברי החוליה מסל־קים את השומר באיום בנשקם (ה„ג'ירסה" שהם באו לבושים בגדי חג רשמיים הוערכה על־ידי עדות נוס־פת, כי היו לבושים מעילי עור) קופצים השנים העותים מעל הגדר אל חצר השגרירות. בריצה מהירה מגיעים כל הארבעה אל הדלת ה־ראשית של השגרירות שאינה נעו־לה: בין דלת הכניסה הראשית לד־לת נוספת החוסמת את הכניסה לתוך הבית, מצוי מסדרון. מעבר לדלת הנוספת נפרץ בקיר הפץ הזק אשנב להשקיף דרכו מי הבא לבית. ליד אשנב זה יושב, כרגיל, אחד מ־עובדי השגרירות. לידו טלפון ותפ־קידו להשגיח מי הנכנסים לבית.

מחדלים

בהגנה על שגרירויות ישראל ב־חו"ל קיים קו גבול ברור ומכריע: לפני ואחרי מינכן. גם עד מינכן לא היו שגרירויות ישראל בבחינת בית פתוח לכל אורח. הדלתות היו נעולות. הבא חייב היה להזדהות, היו אנשי בטחון שתפקידם לאב־טח את השגרירות מפני אורחים בלתי־רצויים ובלתי־מוזמנים. אולם מאז ימים אדומים במינכן לא חדלו השכלולים והשיפוצים בכל מבני שג־רירויות ישראל, שמטרתם לחזק את חגורת המגן של כל נציגות ישראל. אם היו מחדלים במתחמים בשגרי־רות באנגקוק, הגדול בהם היה אר־חת דלת שהיתה רעועה ואותה ניתן היה לעקור בתנופה חזקה אחת. הד־גמה זו והעובדה, כי ביום חמישי ה־28 לדצמבר בשעה 11.30 לא ישב אדם מאחורי הדלת ולא יכול היה להזעיק את אנשי השגרירות.

ראשונה ראתה את ארבעת המת־פרצים רות הדס, אשתו של מזכיר השגרירות ואם לתינוק בן אחד עשר חודש. הזעקה הראשונה הי־תה: „ניצן!"

זולת רות היו אותו רגע בשגרירות עוד חמישה אנשים. הם היו מרוכזים בשיחות ריעים בחדרו של לשכת השג־רירות בקומת הקרקע.

ושוב מתוך עדות של ניצן הדס ודניאל בארי: „מרגע ההתפרצות ועד אשר שכבנו כולנו כפותים זה לזה במסדרון של הקומה השניה חל־פו פחות מ־15 דקות".

חיפוש בכיסים

הזעקה „ניצן!" לא היה בה כדי לעורר ספק אף לא רגע ואף לא חלקיק של שניה. משמעותה היתה ברורה לגמרי.

הרבה נסים קרו בפרשת באנגקוק, אולם הנס הראשון תרם יותר מכל נס אחר לסוף הטוב. תרמה טפשותם של החבלנים, היתה תרומתו הח־שובה של בחזנן, שמסבירה מדוע נהגו התאילאנדים כפי שנהגו דווקא באותו יום חמישי ה־28 לדצמבר; אולם נשוב אל הנס הראשון.

אנשי שגרירות ישראל לא הלכו כצאן לטבח. מאז הטבח של מינכן יש לכל עובד בשגרירות ולכל נציג רשמי אחר של ישראל בחו"ל טראומה של מינכן. פרשת מינכן הפכה לאור אדום אצל כל עובד שגרי־רות. החשש כי השגרירות תשמש יעד ומטרה להתקפה של חבלנים פלשתינאים [illegible] עד שדי היה בזעקה „ניצן!" להסביר לכל [illegible] ברגע זה בשגרירות של באנגקוק בדיוק מה קרה. לא היה צורך בהסבר נוסף.

היתה ההתפרצות מסויימת ב־טבח כללי, ארבעת החבלנים ה־חמושים בתת־מקלעים קלאצ'ניקוב היו קוצרים את השעה ונעלמים בט־רם היו אנשי הבטחון של תאילאנד מגיעים אל בנין השגרירות. לטבח זה לא היה צורך ביותר מדקה אחת נוספת לאחר היריה הראשונה.

פגשתי את אחד מתוך הששה ש־אמר לי: אינני רוצה לשמוע מלים על „מחדלים". אנחנו לא מוצב צה"ל על גדות הסואץ. אנו שגרירות ישראלית במדינה ידידותית. אפילו למוצב של צה"ל חודרו חבלנים, מדוע לא יוכל לקרות, כי יחדרו לבנין של שגרי־רות??

החבלן שהתפרץ לחדר מדוע לא לחץ על ההדק? שאלה זו תיוותר ללא מענה. הודאי ייחקרו על כך החבלנים ע"י מי שממונה עליהם. האם היתה זו הוראה מבצעית לתפוס שבויים חיים כדי לשחרר אסירים בישראל? זאת אין לדעת.

מעיד דניאל בארי: פעולת המ־חבלים מרגע ההתפרצות ועד לסיום הכפיתה במסדרון הקומה השניה הי־תה מושלמת. ספק אם ניתן היה לבצע זאת בדרך טובה יותר. המ־הירות בה כפתו אותנו היתה רבה. ראשון עלה לקומה שניה אחד החב־לנים, הוא ניצב בראש מעלה המד־רגות ושלט בקנה התת־מקלע על כל אולם הכניסה לשגרירות. אחר הו־עלו השישה, בזה אחר זה, כאשר כל שני חש בגבו את הקנה ואינו יכול להסב ראשו. וכך צעדו: שנים ראשונים־חבלן־שנים נוספים־חבלן־שני האחרונים והחבלן הרביעי חו־תם. שניים כפתו את השישה השו־כבים האחרים משני צדי המסדרון הצר בגבו כשהאצבע על ההדק.

כאשר הושלמה הכפיתה, החלו מ־גיעים אל מעבר לגדרות השגרירות ראשוני החיילים התאים והמשטרות שהוזעקו למקום.

במהלך 19 השעות הממושכות מ־רגע הכפיתה ועד לבר־יותם של החב־לנים מפתח האוטובוס אל מדרגות המטוס, גילו החבלנים את טיפשותם פעמים רבות. יותר מטיפשות גילו את פחדם.

„היו להם ידים חמות כאשר לחצו ידים בפעם ראשונה" העיד בש־דה התעופה של באנגקוק מרשל דאווי, כאשר שב מקהיר בתום 66 שעות בהם נחתמה סופית הפרשה. ידים חמות ומזיעות מחמת התרג־שות" שהעידה, כי לא עמדו במבחן העצבים ובעוד השישה כפותים הם השולטים בבית, כירסם בהם הפחד ושיבש את דעתם הצלולה.

אין אנו יודעים מה היתה פקודת המבצע של החוליה. אולם כאשר החלו שואלים את הכפותים מי הם, גילו במי הם מעוניינים. וזה היה סדר ההתעניינות: השגריר, ה„אסיס־טנט" (עוזר) של השגריר, הנספח הצבאי של השגרירות.

המחבלים חפשו בכיסי הכפותים [illegible] תעודות הזהות התאילאנדית של ניצן הדס, בה רשום באנגלית [illegible] ה„מיניסטר" ראשון [illegible] דרכונו הדיפלומאטי של שמעון אבימור בו רשום, כי נושא דרכון זה הוא „שגריר".

החלו השאלות. היכן השגריר? התשובה: נמצא בטכס הכתרת יורש העצר. היכן ה„אסיסטנט" של השג־ריר? ניצן הדס משיב: הלך עם השגריר לטכס. היכן נספח צה"ל? החבלנים יודעים, כי מכונית הנס־פח חונה בחצר השגרירות. התשו־בה: נסע לטיול פרטי מאחר והיום חג. אינו רשאי להשתמש במכונית השרד שלו ולכן זו חונה בשגרירות.

מה המחשבות המתרוצצות בשעה זו בלב הכפותים? קשות ביותר היו השעות הראשונות.

אומר לי דניאל בארי: חדלתי לפ־חוד כאשר ראיתי איזה פחד גילו הם, התופסים. ברגע שהתברר לי, כי כל רצונם להסתלק ולהציל את חייהם. ידעתי כי לא נמות. אנחנו הששה — חיים — היינו ערובה לכך, כי הם יורשו לצאת בשלום את תאי־לאנד.

שמעון אבימור, כשלוש שעות ל־אחר הכפיתה, אמר אל רות הכפותה ליד ימינו: רות, תני לי מסרק. כל חיי הייתי מסודר כמו „יקה", אינני רוצה למות פרוע־שער, כי אם מסורק ומסודר. כמו שהייתי כ„יקה", כך אני גם רוצה למות. כאשר הכל היה כבר בחזקת עבר מבהיל, אינך יודע אם היתה זו הלצה מאקאברית או רצון למות בכבוד.

שעתיים לאחר ההתפרצות התאר־גן מטה הצלה בבית הסמוך לשגרי־רות ישראל. במטה כל ה„מי ומי" של תאילאנד ונציגי ישראל בראשות השגריר ורעייתו. כל יתר עובדי ה־שגרירות, כ־23 איש, מרביתן נשים, נאספו אל בית אחד וממתינים לידי־עות.

חלון נפתח בקומה שניה של ה־שגרירות ופתק באנגלית עילגת, ה־מכיל את דרישות המחבלים מושלך לחצר. הדרישות: שיחרור 36 מחב־לים ושתי גויות. באותה שעה אין הכפותים יודעים מה מתרחש, כל אחד ומחשבותיו. האחת שאולי זכ־תה להשתחרר ממועקת הבלתי־ידוע ומחרדי המות, היתה רחל בארי. רחל נרדמה. הלוואי ויכולתי גם אני להירדם בשעות אלה, אמרה לי לא־חר מכן אשתו של ניצן, רות הדס.

נציגי ממשלת תאילאנד תובעים את שחרור השבויים והכפותים לחב־לנים רשות לעזוב את תאילאנד לכל מדינה, אם לא יאונה רע לשבויים.

„אנו רוצים לסיים הכל בשלום. זה יום בלתי רגיל עבורנו. אם יישפך ביום זה דם, יהא זה סימן לאסון ופורענות לכל עמה של תאילאנד ובית המלכות. זה יום הכרזת הנסיך ליורש עצר".

כאמצעי ראשי השלטון התאילאנדי היו מכוונים למטרה אחת ויחידה: לסיים את הפרשה בשלום. מילה זו חזרה והופיעה בכל פרסום של עתוני תאילאנד ביום ששי. בכל מאמרי המערכת שהוקדשו לנושא זה, חזרו ואמרו בני תאילאנד כי אינם רוצים להיות מעורבים בסכ־סוך של המזרח־התיכון, עמדתם היא נייטראלית, אך מתנגדת לכל אלי־מות, מה עוד שהיום הוא יום בעל משמעות בלתי רגילה וחד־פעמית.

שינוי בגישה לכפותים

גם אצל החבלנים קיימת הטראומה של מינכן. גם הם פוחדים, כי יוכ־שלו בשלב כלשהו של המשא ומתן, ויסכולם כי לא הצליחו לשבות את האנשים שרצו לתפוס, ומכאן מח־שבה מוטעית, כי השבויים אינם חשובים דיים לממשלת ישראל ולכן לא תסכים לעיסקת החילופין, מבי־אים אותם לרצון אחד ויחיד: לצאת בשלום מהפרשה ולהציל את עורם.

בערך בשעה 4.30 אחה"צ, כלומר כ־5 שעות לאחר ההתפרצות לשג־רירות, תובעים המחבלים, כי השג־ריר המצרי ישותף בכל שלב של המו"מ. ניתן לומר כי החל משעה זו ויתרו למעשה החבלנים על דרי־שתם התקיפה לעיסקת חליפין עם ממשלת ישראל ונקודת המוקד ב־מו"מ עוברת לשחרורם של השישה תמורת הבטחת יציאה חופשית של החבלנים לכל מדינה ערבית בה יב־חרו.

מה היו המגעים בין שגריר יש־ראל לשגריר המצרי — על כך אין כל ידיעה מוסכמת. לשאלתי השיב מר רחבעם עמיר: היינו תחת קורת גג אחת, אולם לא התקיימו כל מג־עים. הרוצה יוכל להאמין להבהרה זו, הספקן — יטיל בה ספק. עתו־נות תאילאנד ביום ששי מצטטת את השגריר עמיר: „רשותי נתונה לשגריר המצרי להיכנס לתחום שג־רירות ישראל. התערבותו למען שח־רור השבויים תתקבל בברכה".

לשגריר מצרים — בכל שעות ה־מו"מ מטרה אחת ברורה: לעזור לנציגי ממשלת תאילאנד לסיים את המו"מ אשר יבטיח פתרון בלתי־אלים. על תרומתו של השגריר ועל הרצון לשתף פעולה עם ממשלת ת־אילאנד, זכה לכל הוקרת התודה אשר יכולה ממשלה לתת לשגריר זה.

בבאנגקוק השעה קרובה ל־10 ב־ערב. משדה התעופה של לוד ממריא מטוס טי.וו.אי. לבאנגקוק. במחלקה ראשונה של המטוס יושבים ה„ממו־נה" ואנשי צוותו. טלפונית מקבל אלוף יריב הידיעה המתפרסמת בש־רות החדשות בטלקס של „אי.פי.": הוחל במו"מ בבאנגקוק. עד שינחת המטוס בבאנגקוק, כבר ימריא, בש־עה 6.45 בבוקר יום ששי, מטוס חב־רת התעופה „תאילאנד איירוויס" ב־דרכו לקהיר.

למעשה נסתיים המו"מ בהסכמה כללית בשעה 10.35 בערב. הוחלט כי שני נציגי ממשלת תאילאנד, מארשל דאווי והגנרל צ'אטצ'אי ישמשו בני ערובה בידי החבלנים וילוו אותם עד לקהיר. הובטחה הסכמת קהיר לתת למטוס רשות נחיתה.

גם בגישתם של החבלנים לששת הכפותים חל שינוי. כאשר נסתיים המו"מ הוערכך מעט יחסם. רות הדס קיבלה רשות ללכת לבית שימוש. לניצן הדס, המבקש מים, שואבים החבלנים מתוך אסלת בית השימוש מים ולוחים בהם צפים שיירי זוהמה. יחסם לניצן קשה במיוחד, כאשר ניצן מתלונן על גירוי בעור הידים בשל הכפיתה הקשה אומר אחד ה־חבלנים: „אני אתן לך טיפול רפו־אי". החבלן שולף מתוך כיסו תער, ובאכזריות סאדיסטית מחמם את להב התער על אש של מצית גז. כאשר מתלהט הלהב הוא מהדק אותו אל פצעי ניצן ולאחר מכן משפשף את הכוויה תוך תקווה לשמוע אנקת כאב.

רק דקות מספר לפני העליה לאו־טובוס, נערך סידור חדש לששת הכפותים. מאחר ואין אפשרות להכ־ניסם לאוטובוס כפותים יחדיו, כפו־תים אותם בזוגות־צמדים.

בחומש הדקות האחרונות מגיע המ־תח לשיאו. ושוב בשל הטראומה של מינכן. מחשש פן יקרה בבאנגקוק מה שקרה במינכן, אין איש יודע עד לדקה האחרונה אם יסתיים הכל בכי טוב או בטבח כללי.

אנשי צבא תאילאנד מקיפים את שדה התעופה. ברגע בו מגיע האו־טובוס אל מדרגות העליה אל המ־טוס, מזנק ראשון החבלנים פנימה לבדוק אם לא הוכנה בו מלכודת. יתר שלושת החבלנים דוחקים את כלי הנשק, פותחים את הנצרות ומו־כנים להמטיר אש אם תשמע גם יריה אחת. טרם עלותו לאוטובוס אמר המארשל דאווי אל כל יתר ראשי הצבא שהיו עמו במטה ההצ־לה: „פקודת־אש אתן רק אני".

ראשון החבלנים שב ומאשר, כי המטוס כשיר. ברגע זה מנתקים שלו־שת החבלנים למטוס כשהם נוטלים עמהם את שלושת בני הערובה הח־דשים: שגריר מצרים, דאווי והגנ־רל צ'אטצ'אי.

ששת הישראלים שכבר הותרו קו־דם לכן להשתחרר מחבלי הכפיתה מנתקים מתוך האוטובוס אל זרועות חיבוקים ודמעות.

השליחים של תיא

דרום־וייטנאמים הביעו מורת רוח על הפצצת האנוי

מאת פטריס דה באר
מיוחד ל„הארץ" מ„לא מונד"

סייגון

שעה שמתחדשות שיחות השלום בפאריס, שואלים בסייגון מה יפול בגורלה. שליטיה ראו בעין יפה את החלטתו של הנשיא ניקסון לחדש את ההפצצות על האנוי והייפונג. נראה היה כי המו"מ נדון למעוד בלתי מוגדר. אמנם המשטר בסייגון נאלץ להסתלק מכל שאיפה למלא תפקיד בשיחות, אך הוא חשב שזכה ב־ארכה חדשה.

הנשיא תיא הגיב על הפסקת ה־הפצצות בכך ששיגר שני נציגים ש־יסבירו את עמדתו לפני מנהיגי אמ־ריקה הצפונית והדרומית, אירופה, אסיה ואזור האוקיינוס השקט. על השניים (מיניסטר־החוץ לשעבר ו־שגריר לשעבר בוואשינגטון) הוטל גם לדרוש את כינוסה של ועידה בינלאומית על מלחמת וייטנאם. חוגים מסויימים בסייגון חוששים ש־וואשינגטון, אף שהיא נוטה לרצון זה, עלולה להיכנע ללחץ צפון־וייט־נאמי. אולם זו הפעם הראשונה מאז חודשים אחדים לא תבע הגנרל תיא, בנאומו לראש השנה האזרחי, את הוצאת הכוחות הצפון וייטנאמים מן הדרום.

נראה שתפקיד האמריקאים בפולי־טיקה הדרום־וייטנאמית הולך וגדל. אלא שבתחום הפוליטי לא חלה הת־פתחות מקבילה. הלחץ האמריקאי, שהופעל במקרים מסויימים ללא כל התחשבות דיפלומטית, פגע את סייגון, אשר מרחב התימרון שלה מצטמק והולך. מנהיגיה מודאגים מן

ניגואן ואן תיא

האפשרות שהנשיא ניקסון יטיל את נטל הויתורים לקראת שלום על דרום וייטנאם, כדי להשיג הפסקת אש בתנאים הנוחים ביותר לאמרי־קאים.

מזה שבועות אחדים לוחצים ה־אמריקאים על ארמון הנשיא בסייגון להנהיג חילופי־גברי בממשלה. עד כה לא גילה תיא יחס חיובי ללחץ זה. „המחנה הלאומני" מתלכד איפוא תחת דגלו של תיא, מול המחנה ה־אחר, המיוצג על־ידי החזית הלאו־מית לשחרור. [illegible]

אזור שמח

רק אדם אחד קידם בברכה את האסון שירד על מצפון לקו־הרוחב ה־17, מבין עשרות האנשים שעמם שוחחתי בימי ההפצצות אלה: הגנרל לאן, מפקד דיוויזית הרובאים־הנחתים המוצבת באזור קואנג־טרי. אף ש־מוצאו מהאנוי, הצהיר: „זה גרם לי הרגשה טובה. אינני מרגיש חוסר־נוחות בשל המחשבה שאוכלוסיה אז־רחית נפגעה. אגב, האנוי אינה עיר יפה".

קפטיין בדיוויזיה זאת אמר: „אין זה הוגן שארץ גדולה מפציצה בצו־רה כזאת ארץ קטנה". צנחן אחד הראה לי את עור זרועו ואמר בשפה האמריקאית העילגת השגורה בפיו: „הוייטקונג ואנחנו, יש לנו אותו עור". כן הוסיף: „כשתראה את קי־סינג'ר, שאל אותו מדוע אמר שה־שלום קרוב. אני אינני רואה אותו".

פקידי הממשלה חייבים לנהוג הת־אפקות, בתוקף תפקידם. רובם סירבו להשיב, משתיקתם השתמע שאינם תומכים בעמדה הרשמית. אחרים, אף שניסו להצדיק החלטה זו במישור הצבאי, גינו אותה במישור ההומא־ניטרי.

אולי זו הפעם הראשונה בכל ה־היסטוריה של מלחמת הודו־סין, נראים הצפון וייטנאמים — המוצ־גים כאן כשולשים — כבני אדם ואף כקרבנות בעיני בני ארצם מן ה־דרום. דברים ברוח זאת אמרו פלי־טים מן הצפון, החוששים כי איבדו באסון את קרוביהם ובתיהם, או ש־ההפצצות הרסו את קברי אבותיהם. לא זו בלבד שההסלמה לא היתה יעילה מבחינה פוליטית (רבים מא־מינים לרדיו האנוי יותר מאשר ל־הודעות הפיקוד האמריקאי, שאינן משכנעות ביותר); היא אף הבאישה עוד יותר את ריחה של וואשינגטון.

גישת הבוז השחצנית המאפיינת אנשי־צבא אמריקאים שונים בדרום וייטנאם, בוודאי שאינה מסייעת ל־שיפור המצב. בקאנתו, בירת הדל־תה, הייתי עד לתקרית מאלפת. סמל אמריקאי צעיר, שיכור, שתי וייטנא־מיות תלויות על זרועותיו, נהג ב־משאית צבאית, ובאופן זה „דפק" ג'יפ וייטנאמי. בהסתכלו בעין רעה באנשים הנחשבים לבעלי בריתו, התחיל לאיים עליהם ולהעליבם, עד שהגיעה המשטרה הצבאית.

קצין דרום־וייטנאמי בכיר, לאחר ששיבח לפני ארוכות את היחסים הטובים עם עמיתיו האמריקאים, הת־פרץ לפתע: „גם אני כמעט שהרגתי קולונל אמריקאי. הלכתי לחפש חול למילוי שקים כדי להגן על בניינים, כשהגיע אותו קולונל ואמר לי: חול זה שייך לי, הסתלק מכאן. שאלתי אותו: הבאת חול זה מ־ארצות הברית? וכיוון שלא רצה ל־תת לנו לעבור, הוצאתי את המקלע שלי ויריתי. לבסוף נתן לנו לעבור".

יועצים אמריקאים רבים אינם מ־רוצים מן התפקיד שנפל בחלקם. הם עוסקים רוב הזמן בעבודת תרגום, או בפעולות הקשר בין חיל האוויר האמריקאי לדרום וייטנאמי. גם הם האמינו כי השלום יבוא עד חג המו־לד, ומתאכזבו. „שלחתי בראשית דצמבר את כל המטען שלי הביתה, אבל ברור לי שלא אצא מכאן ב־קרוב".

יועצים אלה עייפים ממלחמה זו שאין לה קץ. על שלט של חייל כושי שעלה על האניה בדאנאנג כדי ל־שוב הביתה היה כתוב: „אנו האנ־שים העושים בחוסר־רצון את המיו־תר בשביל כפויי־הטובה". והוסיף בשאגה: „לעזאזל וייטנאם!"

נורלית

SENKING

התנור היחידי עם יציקות ברזל מיוחדות להגדלת תפוקת החום נמצא באלפי בתים בישראל
מכירה*הרכבה*שרות

תל־אביב — כלן אינקול, שד׳ המלך דוד 1, טל. 268065 * חיפה — נורלית, העצמאות 51, טלפון 521224 * הוד השרון — אורפז, טלפון 924168 * הרצליה — שטראוס, טלפון 983214 * חיפה — צוקרמן, טלפון 667456; מיקרודן, טלפון 81408 * צפת — איזנברג, טלפון 30202 * קרית־גת—אשקלון — יהודאי, טלפון 91844 * ירושלים — גלעדי, טלפון 227988 * נצרת — עוואד, טלפון 54324 * נתניה — תל־אור, טלפון 28023 * פתח־תקוה — צוער, טלפון 912863 * תל־עדשים — משה טריביץ, טלפון 23315—065.

שני מגרשים בדניה
עם
זכויות בניה מסחריים

* מגרש אחד 1,200 מ״ר.
* מגרש שני 2,000 מ״ר.
* תנאי התכנון והתכניות לבנית ערים — נוחים ביותר.
* המגרשים נמצאים באזור מפותח של דניה.
* לבניה מידית או השקעה לטווח ארוך.

לפרטים פנה:
דניה חברה לפתוח בע״מ — שד׳ ודגווד 8, חיפה.
ת. ד. 6184 — טל. 86883/4 (04).
שרות ערב מיוחד — טל. 254160 (04)

ראה היום עמודים 47—46 במוסף „הארץ"

משרד הבריאות
שרותי ריפוי

הודעה חשובה לנשים בהריון

החל מיום 1.1.73 פועלת שיטת רישום מרכזית ליולדות בנפות: רמלה, רחובות ואשקלון, לבתי־החולים „אסף הרופא", „קפלן" — רחובות, ו„ברזילי" — אשקלון.

נשים בתחילת החודש השישי להריונן מתבקשות להצטייד במסמכים רפואיים, בתעודת זהות שלהן ושל הבעל ולהרשם בימים א׳ עד ה׳ בין השעות 9—13 במקומות הבאים:

תושבות אשקלון והסביבה (כולל אשדוד) — במרכז הרפואי ע״ש ברזילי באשקלון.

תושבות רחובות, ראשל״צ, רמלה, לוד, סביבותיהן וישובים מצפון לאשדוד — בלשכת הבריאות המחוזית רחובות, רח׳ רמז מס׳ 20.

תושבות קרית־גת לא נכללות בהסדר החדש והלדנה בבאר־שבע.

בקשת יולדת לבחור במקום אישפוז תענה במידת האפשר.

מגדל החברה המרכזית

אם ברצונך לראות אחד זה מקרוב ולהתעניין ברכישת משרד, פנה נא אליו עוד היום
מגדל החברה המרכזית
רח׳ לוריא, טל. 287678, ת״א

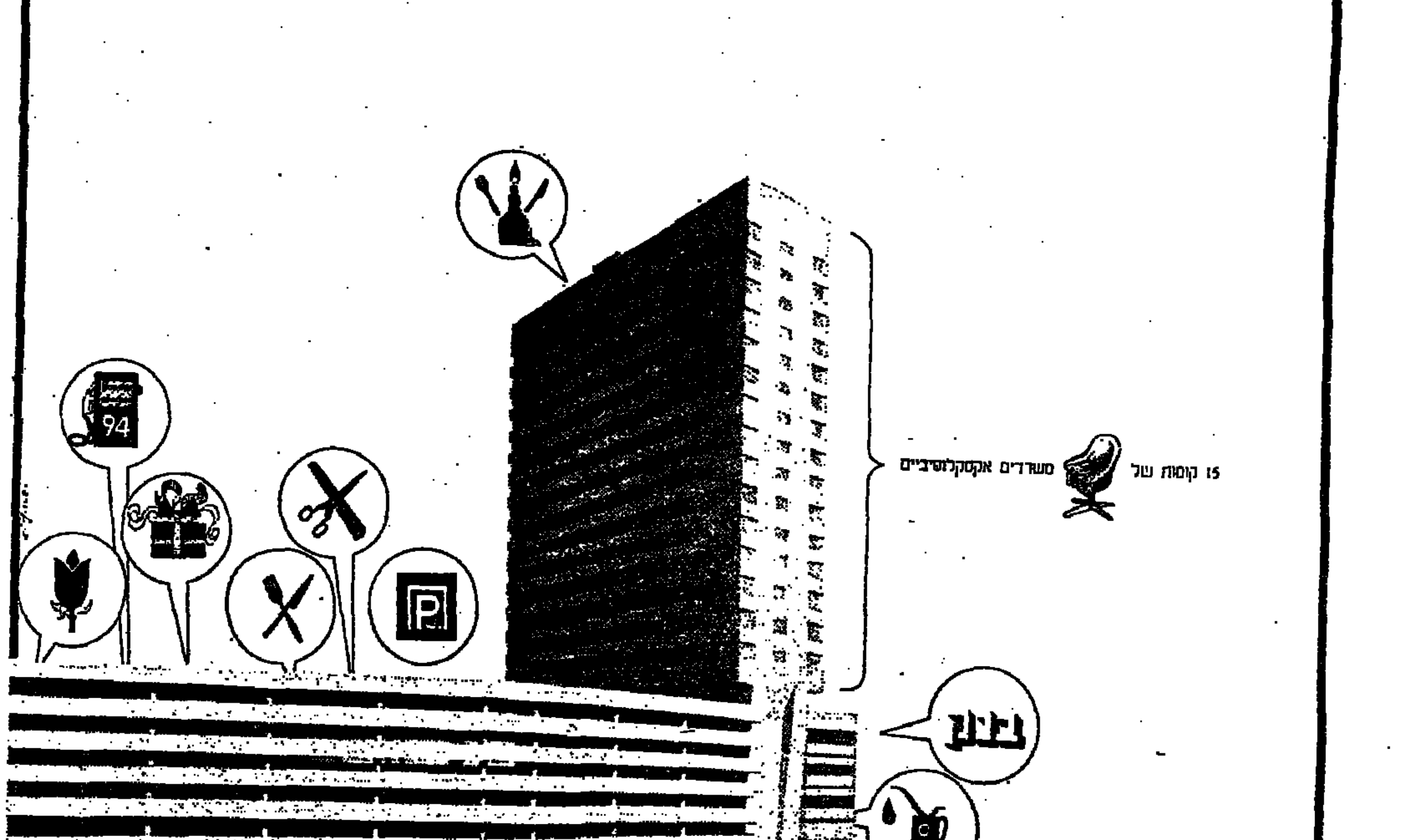

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

פומפידו על המשמר

מאת ס. ל. סולצברגר
מיוחד ל־הארץ
מניו־יורק טיימס

פאריס

הנשיא פומפידו המשוכנע שעדיין לא קיימת „אירופה" כלוכדת, חש שיש לנהל מדיניות צרפתית. אין הוא רואה סתירה בין שתי הגישות.

למשל, דומה התייחסותו לבון ול־מוסקבה להתייחסותן של החברות ה־אחרות בשוק המשותף. בחודש הבא הוא יארח את הקנצלר בראנדט לכ־בוד יום השנה ה־10 לחוזה הידידות הצרפתי—גרמני. הוא יאמר לבראנדט שצרפת פתוחה בשיחות לחילופי שג־רירים עם מזרח־גרמניה מיד לאחר שנחתם החודש ההסכם הבסיסי בין מזרח־גרמניה לבון.

אין הוא רואה צורך לחכות לאי־שורו של החוזה. פומפידו מניח ש־הרוב החדש של בראנדט בבונדסטאג כבסיס את האישרור ואת הכרתן ה־הדדית זו בזו של שתי הגרמניות כ־תוצאה מכך. משום כך רצתה צרפת לפתוח בתכנית חילופי השגרירים עוד לפני האישרור, וטוענת שמן מסכימה עם השקפה זו.

ייצא למוסקבה כדי לנהל עם ברז'נייב שיחות „בלי גינוני טכס"

אינטרסים לאומיים

נסיעתו המתוכננת של פומפידו ל־מוסקבה בינואר הבאה את פתיחתה של „אירופה" למזרח. לאחר ביקורי הם הרשמיים החדשיים אמר ברז'נייב

ג'ורג' פומפידו

לפומפידו, שרצוי יהיה לנהל שיחות תכופות יותר ללא גינוני טכס. פומ־פידו שמח לקבל את ההצעה.

בתוך לאירופה ממשיכה צרפת לד־אוג לאינטרסים הלאומיים שלה. פומ־פידו מבכה לקדם את ענייני ארצו באסיה. הוא יערוך ביקור רשמי ב־פקינג ב־1973. הוא שמח לראות את מותה של סאט"ו, הברית היחידה ש־קישרה את ארצו לארצות הברית ב־מזרח הרחוק, ואין הוא רואה כל צו־רך לבטל אותה פורמלית או להצניע לה קבורה רשמית.

גורלה של דרום־מזרח אסיה תלוי בהסדר סופי בוייטנאם. פומפידו חו־זה ניטראליזציה בעתיד באזור, שכן המדינות הנמצאות בו והמעצמות מס־כימות שזהו הפתרון הטוב ביותר. הראשונות מעדיפות אותו, והאחרונות רוצות לשמור זו את זו מחוץ לאזור.

יפאן עם עוצמתה המסחרית הרבה, תרוויח מכך יותר מכל ארץ אחרת.

הנשיא מדגיש שצרפת עשתה כל מה שביכולתה כדי להקל על שיחות השלום בפאריס, הן על ידי העמדת שרותיה הן בקיום מגע עם כל ה־צדדים. פומפידו נפגש עם קיסינג'ר פעמים שלוש, בפעם האחרונה ב־9 בדצמבר, כאשר הנציג האמריקאי נראה אופטימי מאד. מכל מקום, דע־תו של פומפידו היא שלבסוף מאלצת ההיסטוריה את הצדדים הלוחמים לה־תום על הסכם, אף שברור כי צרפת איננה נמצאת בעמדה כלשהי לכפות שלום.

בעייתה הגדולה ביותר של צרפת באוקיינוס השקט קשורה בניסויים הגרעיניים ליד טהיטי. הן ממשלת אוסטרליה הן ממשלת ניו־זילנד מת־נגדות לניסויים. אך פומפידו נחוש בדעתו להמשיך בניסויים.

בעיית הניסויים הגרעיניים

בדעת פומפידו לשכלל את כוחה הגרעיני של צרפת, והדבר דורש את קיומה של התכנית שנקבעה. המומ־חים בארצו אומרים שצרפת נוקטת באמצעי הזהירות יותר מכל ארץ אחרת, שהניסויים הנערכים הם על פי רוב בעלי עוצמה נמוכה מאד, ושאפילו ניו־זילנד מודה כי ההלם וההקרנה כמעט שאינם מורגשים.

האזורים הלא־אירופיים בהם יש לצרפת עניין מיוחד הם אזור הים התיכון ואפריקה. צרפת טוענת ש־היא מנסה לרסן את הערבים בהתק־פותם כלפי ישראל. היא הזהירה את לוב, שאם תאחד את צבאה עם צבא מצרים, לא תמכור לה יותר כלי נשק.

פומפידו רואה את המדיניות הצר־פתית באפריקה מתפתחת בד בבד עם ההתפתחות של אפריקה. התרחקותה של צרפת מיחסיה הקודמים עם מוש־בותיה לשעבר היא בלתי־נמנעת. יותר על כן, עתה לאחר סיום מלחמת האזרחים, מתחילה ניגריה לרכוש השפעה הולכת וגדלה במערב אפריקה בה נמצאות רוב הארצות הדוברות צרפתית. פאריס מעודדת קיום יחסים טובים יותר בין הארצות הדוברות צרפתית הארצות הדוברות אנגלית.

בקצה אפריקה מנהלת עתה צרפת שיחות על יחסים חדשים עם הרפוב־ליקה המאלאגשית, מושבה לשעבר של צרפת שנקראה מדגאסקר. לרא־שונה נמצא עתה הכוח הפוליטי ב־ידיהם של אנשי הרמה ברפובליקה ה־מאלאגשית, שבאו במקום אנשי ה־חוף. קבוצת השלטון החדשה מנס־ה ליצור את הרושם שיש לה מדי־ניות עצמאית יותר. אולם התוצאות היא שמתנהלות הוכים עדיין נמשכות.

מצפון־מערב לרפובליקה המאלא־גשית נמצאת קבוצת האיים של קו־מוראס, עדיין בשלטון צרפתי. המפ־לגה הפוליטית החלשה הנמצאת שם תובעת עצמאות. אולם הצר־פתים סבורים שבעלי ההשפעה במפ־לגות אינם „פאנאטיים" בנושא זה.

מכל מקום, פומפידו הוא מבעלי המודעות החזקה לגבי גידול עצמתה הימית של ברית־המועצות באוקיינוס ההודי, וכתוצאה מכך, לחשיבותם ה־אסטרטגית של איי הקומוראס. מדי־ניותו היא לגלות „עירנות הדדית רבים" כצרפתי, כאירופי וכמערבי.

הרעש מערער שלטון סומוזה במנאגואה

מאת ג'רמיה אוליירי
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

מנאגואה

רעש האדמה ב־23 בדצמבר שהרס עיר זו, בירתה של ניקאראגואה, מעמיד בסכנה את השלטון של משפחת סומוזה, הנמשך 36 שנים. הרעש גרם לתנודות הנוגעות באוכ־לוסיה, שעינו באופן דרסטי את האיזון הפוליטי.

הגנרל אנאסטאסיו סומוזה דה־באיל, ראש הכוחות המזוינים של ניקאראגואה, הוא — כמו אביו ל־פניו — „איש חזק" של אמריקה המרכזית ועד לרעידת האדמה היתה הארץ כאילו נתונה בכף ידו. מרכז כוחו היה במנאגואה, לפנים עיר בת 400,000 תושבים. אך מנאגואה שוב אינה כה שהיתה. יותר משלו־שה רבעים מתושביה המזועזעים מ־פוזרים עתה בכל רחבי המדינה, כפליטים חסרי בית ופרוסה.

כמה מן המשקיפים הפוליטיים ב־עלי ההבחנה אומרים, כי מכבצה של ניקאראגואה הוא שבסופו של דבר תוטל על סומוזה מלוא האשמה על השואה, בדיוק כפי שזוקפים לזכותו בזמנים כתיקנם את מלוא ההישגים. אם יגיעו הדברים להפגנות אלימות של עקורי מנאגואה יעמוד סומוזה כל פני משבר פוליטי גדול.

בשלושת הימים הראשונים לאחר הרעש לא היה גדול כוחו של ה־שליט, כי רוב חברי ה„גוארדיה נסיו־נאל" (המשמר הלאומי) בן 5000 איש עזבו את המחנות ומיהרו לפלט את משפחותיהם למקום מבטחים. רק קומץ קטן באופן יחסי של חיילים ושוטרים נשארו על משמרתם. את אנשיו הנותרים ורכב משוריין ישן ריכז הגנראל סומוזה סביב לביתו ולעמדת הפיקוד באל רטירו, בעי־בורה של מאנאגואה. כפי שנתברר, דאגו הבריות יותר להסתלק מאיזור האסון מאשר לערוך חשבונות פו־ליטיים, לכן לא נשקפה סכנה לשו־שלת סומוזה. העריקה דה פקטו של אלפי אנשי המשמר הלאומי היא שאיפשרה את מעשי השוד, כיון שכוחות סומוזה היו מפוזרים בצורה דלילה מכדי להגן על איזור האסון במידה מספקת מפני בוזזים.

בינתיים חזרו כוחות המשמר ה־לאומי לתפקידם ולפי שעה בטוח סומוזה. אך שוב אין לו עיר בירה כבקודם, שבה היו רוב האנשים מו־כנים לעשות את רצונו ותלויים ב־חסדיו. יותר כ־300,000 איש ממא־נאגואה התפזרו עתה על פני הארץ אל גראנאדה, ליאון, מאסאייה, צ'י־נאדאגה וערים אחרות. הם שומרים לפי שעה על השקט ויתכן שיוסיפו לשמור עליה כל זמן שתוסיף להגיע אליהם אספקת־הסעד של מזון ומצר־כים אחרים. אך אם תהיה תקלה כלשהי בחלוקת המזון, או אם ייפגעו הפליטים על־ידי אבטלה ויגיעו לידי יאוש, תהיה צפויה לסומוזה וכד הותיו התמרדות מסוג שלא ידעו כמותה זה יותר מ־30 שנה.

יש פרשנים הטוענים, כי עצם התפזרותם של נפגעי הרעש יקל על סומוזה לשמור על השליטה. אחרים אומרים, כי מעתה ירימו ראש מנהי־גים בחלקים אחרים של הארץ, ש־תמיד רוטנו תחת שלטון המפלגה הליברלית של סומוזה. גראנאדה, למשל, היא מרכז מסורתי של ה־שמרנים. כבר עתה מציעים נכבדי גראנאדה להעביר את הבירה לעירם.

לדברי ראש עירית ליאון, רודר בלאנדון וילאסקאז, כבר החלו כי המיניסטריונים להינוך, חקלאות וב־טחון סוציאלי יועברו לליאון, שבה יושבים 60,000 פליטים. כיוון שמנא־נאגואה הרוסה למחצה ברור שסומו־זה יצטרך, לפחות באופן זמני, לק־בוע את מוסדות ממשלתו במקום אחר.

יהיה זה נחפז לומר שהשליט ותומכיו לא יוכלו לטפל בהתקוממות מצד אנשים נואשים. אך תהיה זו איוולת לחשוב שלא תבוא לידי ביטוי התמרמרות על שאלפים מאזרחי ה־מדינה מוצאים עתה את עצמם ב־מעמד של עניים מרודים. עתיד משטר סומוזה תלוי כנראה במידה רבה מאד ביעילות בה תנהל ה־ממשלה את מאמצי הסעד והשיקום.

רצועת רעידות האדמה

ניקאראגואה נמצאת באמת „ב־רצועת הסייסמית" הרבות ל־אורך חופיה המערביים של יב־שת אמריקה, המועדות לרעידות אדמה. מאז שנת 1900 נרשמו במדינות שלאורך חופי האוקיי־נוס השקט רעידות האדמה הפי־קריות הבאות:

אלאסקה 1946 (173 הרוגים) ו־1964 (114 הרוגים); סן פרנ־ציסקו 1906 (1000), 1957; לוס אנג'לס 1933 (115), 1971 (65); מאנאגואה 1932 (1000), 1968, 1972 (אין אומדן קרבנות סו־פי); אקוואדור 1949 (60003); פרו 1969 (136), 1970 (30,000); צ'ילה 1939 (40,000); 1960 (2000), 1965 (400), 1971.

בולטת החזרה של רעידות ה־אדמה, לפחות פעמיים, במקומות המועדים לפורענות.

סן פרנציסקו נמצאת לאחרונה תחת איום ברעידת אדמה שמומ־חים צפו לה השבוע. התחזית ה־מומחים התבססה על חישובים שונים שהיו נושא לחילוקי ד־עות חריפים. אם צדקו המומחים או לא — יסתבר בימים אלה.

אנדורה: להיות או לא להיות

מאת ז'אן ראמבו
מיוחד ל„הארץ"
מ„לֶא מונד"

אנדורה

„מדי שנה עוברים בארצנו מליון תיירים אך למעשה אין מכי־רים את אנדורה ועוד פחות מכן את תושביה" — בדעה זו מאוחדים עש־רים וחמישה אלף תושבי המקום, על אף חילוקי הדעות ביניהם בעניינים אחרים.

כבר בדצמבר שונה נופה של אנ־דורה הידועה: רחוב ארוך בתחתית העמק, ההומה מסחרים וקונים. הרי בה נאמר על שוק ענק ויוצא דופן זה של סחורות פטורות מכס שעליו מסתערים התיירים והנופשים מספ־רד.

בסוף שנה זו אירעה בליל 8 בדצמבר התפוצצות ממשית: שלושה מקלות דינמיט התפוצצו בביתו של עתונאי צרפתי, מוריס ואנסאן, היו־שב באנדורה זה 23 שנה. בדרך נס לא נפגע איש מיושבי הבית.

כל אנשי העיר מגנים מעשה מעין זה, שהוא זר למנהגיהם של תושבי ארץ שלווה — שמעולם לא ידעה מלחמה — ורבים מביעים צער על כך שהגוף המוכל — „המועצה הכללית של העמקים" — לא הוקיע אותו ב־רבים.

העתונאי כר ואנסאן, שאינו פו־פולארי כאן, הוכרז כאישיות בלתי רצויה בגלל עמדתו הנוגדת את ה־אינטרסים של אנדורה שנבע לפני נסיון ההתנקשות. החלטה דומה נגדו נתקבלה כבר במועצה ב־1964. כמה שורש הפיצוץ?

ראשית יש להכיר את המלכות העוקב בין עתונאים דתיים מספרד ומצרפת. ויכוח זה שהחל בנושא „רצח תרבותי של אנדורה" — שבה קיימים רק בתי־ספר צרפתי וספרדי — התרחב והקיף גם את העידוד בנציגותה של אנדורה בהלסינקי, ב־ועידה המכינה את ועידת בטחון אירופה. בניגוד לליכטנשטיין או ל־מונאקו, לא הוזמנה אנדורה.

אחד הנימוקים לכך — לדברי לֶא מונד — הוא, כי ל„מדינה" זו אין ריבונות על מדיניות החוץ שלה. מאמר שהתפרסם ב„ואנגוארדיה" של ברצלונה, ערער על טענה זו. כר ואנסאן סרגל בדעה ההפוכה, הוסיף טענה שפגעו בכבודם של תושבי אנדורה, ואז באה ההתפוצצות.

הסערה סביב פרשת ואנסאן שככה ונתחלפה בויכוח על זכותה של אנ־דורה להיות מיוצגת. שליח מיוחד של סאנדיי טיימס הבריטי לאנדורה כתב על התערבותה של רומניה בז־כות יצוגה של אנדורה בהלסינקי — ובעמק התחוללה סערה דיפלומטית; המועצה הכללית הבהירה לא אבי־ את דברים בחיוב.

והתסיסה באנדורה נמשכת. בין היתר התפרסמה עצומה — הכתובה לא בספרדית ולא בצרפתית אלא ב־קטלנית שהיא השפה הרשמית של הארץ — והובעה, כי יצוגה של אנדורה ייבחן מחדש. בחוץ־לארץ תוהים על רעש כה רב סביב שאלה שלכאורה אין בה חשיבות. על כך משיבים באנדורה: „לגבינו יש בה חשיבות עליונה. פירוש הדבר הכרה או אי־הכרה בקיומנו. להיות או לא להיות. אנדורה השתנתה, ובחוץ אין יודעים על כך".

ב־1950 היו באנדורה — הגדולה מכל ה„קטנות" האירופיות, ששטחה 495 קמ"ר — פחות מ־6,000 תושבים.

כיום גדול מספרם ב־25,000. גידול זה פי 4 נובע מהתעוררות הקונים על המוצרים הפטורים ממס.

מהו הרכבה של האוכלוסיה הזר? 13,000 ספרדים שרובם קטלו־נים ועוסקים במסחר, ויש בהם גם יוצאי אנדלוסיה העוסקים במלונאות ויוצאי גאליציה העובדים בבניין; 1,200 צרפתים ואלף בריטים — יוצאי המושבות הבריטיות; נציגים מרוב המדינות בעולם, מאמריקה הד־רומית, אוסטרליה, ולבסוף כ־6,000 בני אנדורה... שהם בבירה רבה כמיעוט בתוך ארצם. „אין לנו זכות שלא להיות לאומנים", אומר נציג של אחד הזרמים התוססים כאן.

המהפכה הכלכלית והדמוגרפית ש־באה אחריה עוררה בעיות רבות. אתמול היתה זו קהילה כפרית וצנועה החיה לפי חוקיה או מנהגיה הפ־אודאליים. מעמדה המיוחד לא הוג־דר כלל; ב־1278 הועמדה תחת ריבונותו של הרוזן דה פואה — או־תה ירש נשיא הרפובליקה הצרפ־תית — וריבונותו המשותפת של הבישוף של אורגל שבספרד. ב־1919 שורה החברה החדשה — ילידת ה־שגשוג הכלכלי. הפרה ליסודות ה־רעועים הבלאנקוהיים של סגנונה — בתהליך של הבקעה הבכורה ה־אנאכרוניסטית הישנה. כפרעיב על כל דבר בשם ה„אוטיזה" הוצרת ה־הולכת, אף כי יש כמובן כאלה ה־מצטערים על „המשפה הישנה".

כך למכל מצטערים, כל רקע הזר־כח בין עתונים זרים, בלא קיבה עתונות אנדורית כדי להציג — בכל זאתו — את נקודת הראות האנדו־רית. מכאן נובעת כיצד בעיית הל־שון הלאומית, היא הלשון הקאטא־לונית.

ומה בדבר העתיד? הוא בא ב־ירושה משיא ימי הביניים, והוב אין הוא יכול להישאר רק בידי נציגיהם של שני השליטים המשותפים. „לאו־רחים אירופיים ב־1972 אין אף זכות להיות מוגנים על־ידי שודדים; מי ידע זאת בתוקף?"

ואחרון אחרון: „המועצה העממית, כפי שנכבתה על־ידי ההסכם בשנת 1278, שוב אינה מייצגת את הארץ כפי שהיא. לבפת הקבוצות ביותר יש אותו ייצוג כמו לעיר, שבה הכל נשתנה. המועצה הנוכחית אינה מבטאת... ואינה מתבטאת. הרי ה־סיבה להתיקהה — עד כה — לגבי השאלה הנבזבת של יקיצתו ...ה־לארץ".

לשנת המאה להולדת חיים נחמן ביאליק

קוֹנְקוֹרְדַנְצְיָה לשירת ח"נ ביאליק

מאת א' אבן־שושן וי' סגל

אוצר שלם של מילים, ניבים וצירופי־לשון הכלולים בשירתו (לרבות שירי הילדים) — מובאות ומראי־מקומות מדויקים.

מפתח מפורט ליצירתו הלשונית המופלאה של אביר משוררי ישראל.

ספר־עזר לחוקר, לסטודנט, למנחה ולתלמיד ולכל קורא עברי.

336 עמודים כפולי טורים בתבנית גדולה.
המחיר: 18 לירות.

להשיג בהוצאת קרית ספר בע"מ ירושלים — תל־אביב ואצל כל מוכרי הספרים בארץ.

גלריה לאמנות נורה

שדרות בן־מימון 9, ירושלים, טל. 32849

תערוכת זכרון
של פוטוגרם — פוטוציור
מאת בטינה אופנהיימר
דברי פתיחה ישמיע
פרופ' קרל פרנקנשטיין
בשבת 6.1.73 בשעה 11.30 לפנה"צ
6.1.73 — 30.1.73
פתוח: בימי־חול 11—1, 6—4, שבת: 2—10

אוניברסיטת בר־אילן

המחלקה לפילוסופיה
מזמינה את הציבור
להרצאתו של פרופ' אברהם קפלן באוניברסיטה העברית
(לשעבר באוניברסיטת מיצ'יגן־באן־ארבור)
על הנושא:
"THE PURSUIT OF WISDOM"
שתתקיים אי"ה ביום חמישי, ח' בשבט תשל"ג (11.1.73)
בשעה 20.00 בבנין ס"ל חדר 01 בקרית האוניברסיטה
— ההרצאה תינתן בשפה האנגלית —

צבא הגנה לישראל
הוצאת מערכות

הופיע
מעלמיין לזום־זם

מאת ק. דוגלאס

הצצה אנושית לתוך עולמם המיד ורב התהפוכות של אנשי השריון, במערכה אל־עלמיין וקרב הרדיפה במדבר אחרי הגייסות הגרמניים והאיטל־קים.

ביד אמן מצייר המחבר — שהוא גם מפקד טנקים גם משורר — את דמויות חבריו ומפקדיו ומתאר את היחסים השוררים ביניהם — יחסים של הערכה וקנאה שבתחרות.

✱ מחיר 9 ל"י

להשיג בחנויות ספרים, שק"ם ובבית ההוצאה רח' ב' 29 הקריה, תל־אביב, טל' 255286 וכן אצל המפיץ הראשי — „ספרים לעם" רח' יבנה 7 ת"א, טלפון 621865

הידעת

כיצד מייצרים דגים חשמל?
כיצד נוצרת קרן לייזר ומה המיוחד בה?
מהי גראפולוגיה?
כיצד מרוכבים חומרים פלסטיים?
כיצד נפתור את בעיית המים של המדינה?
מתי וכיצד התפתחו השפות השונות?

„לדעת" מדע לנוער המתבגר

משיב על שאלות אלה ואחרות בעזרת טובי המדענים שבמדינה.

רכוש מנוי על „לדעת"
כמתנה לך ולבני משפחתך

מחיר חוברת בודדת 75 אג. דמי מנוי לכרך ג' (10 חוברות) 6 ל"י.

חוברות בודדות ניתן להשיג בקיוסקים ובדוכנים למכירת עיתונים.

יוצא לאור על־ידי
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה.

גזור ושלח

לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומים
ת"ד 801
ירושלים 91 000

אבקש לחתום על כרך א ב ג
(סמן עיגול סביב המשבצת המתאימה).
מחיר כל כרך 6 ל"י.
ניתן לרכוש אוגדן לכריכת שני הכרכים הראשונים (א ו־ב). מחיר האוגדן 1 ל"י בלבד.
מצ"ב ____ ל"י (בשיק או בהמחאת דואר) לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים.
השם ____
הכתובת ____ מיקוד ____

תנ"ך

מפורש עם תמונות ומפות צבעוניות

הזדרזו לרכוש נכס תרבותי ראשון במעלה

פירוש פרו' הרסום בשיטת פר' קאסוטו

צילומים מקוריים ומפות היסטוריות בשלל צבעים

מיבצע פרסים

פרס ראשון

טיסה ללונדון ללא מיסים

ההגרלה הגדולה ב־ט"ו בשבט 18.1.73

המחיר 395.— ל"י
עד 18.1.73
360.— ל"י בלבד
מהדורת פאר ב־15 כרכים

הוצאת „יבנה"
ת"א, רח' אלנבי 60, טל. 625098
ת"א, רח' מזא"ה 4, טל. 611356

אוניברסיטת בר־אילן

PHILOSOPHIA

PHILOSOPHICAL QUARTERLY OF ISRAEL

עורכים: אלכס בלום ואסא כשר

הופיעה חוברת 1—2 של כרך 2
ISRAEL UNIVERSITIES PRESS בהוצאת

תוכן העניינים:
Rudolf Carnap: Notes on semantics / *Yehoshua Bar-Hillel*: Editorial preface to "Notes on semantics" / *Richard M. Martin*: On some criticisms of Carnap's early semantics: Nagel and Ryle / *Gilbert Harman*: Is modal logic logic? / *Howard Burdick*: On necessity de dicto / *Baruch A. Brody*: De re and de dicto interpretations of modal logic or a retrun to an Aristotelean essentialism / *James Cargile*: on an interpretation of T, S4 and S5 / *David Holdcroft*: Semantic markers / Notes and News / Books received.

מינואר 1973 תהיה אוניברסיטת בר־אילן המוציאה לאור של כתב־עת זה
למנויים בישראל מחיר ביחוד: 18.— ל"י לכרך
הזמנות נא לפנות אל: מנויים „פילוסופיה", המחלקה לפילוסופיה, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן

בית ההוצאה של אגודת הסטודנטים באוניברסיטת תל־אביב
ת. ד. 39287

הופיעו:

1. „השתוקקות החומר לצורה במחשבת אריסטו"
מאת: פרופ' יהודה לנדא
מחקר ראשון בלשון העברית ההולכה המוקדש לבירור יסודות פילוסופית הטבע של אריסטו.
המחיר: 14.— ל"י

2. כרך ב' של שנתון המזרחנים
בעריכת פרופ' י. קיסטר

ISRAEL ORIENTAL STUDIES

בכרך זה מאמרי מחקר רבים של טובי החוקרים בארץ ובעולם בתחום המזרח של מזרחנות, כגון: הרבנות האיסלם והערבית — תולדות הערבים — היהודים בארצות האיסלם — פילוסופיה ומיסטיקה ביהדות ובאיסלם — מחקרים בבלשנות — היסטוריה של המזרח התיכון — תבלוננות השמית לענפיה (עברית, ארמית, אוגריתית, אכדית), פליאוגרפיה ארמית—הספרות והתרבות פרס ועוד.

המחיר לכרך א' — 60.— ל"י
המחיר לכרך ב' — 75.— ל"י

להשיג בחנויות ספרים מובחרות ובמפעל השכפול בתל־אביב
(לסטודנטים במפעל השכפול בתל־אביב 20% הנחה)

אחרי ההצלחה הגדולה של

מרכבות האלים

אנו שמחים להודיע על הופעת ספרו השני של

אריך פון דניקן

אלים מן החלל החיצון

המחיר: 9.80 ל"י
כמו כן נמצא למכירה:
מרכבות האלים — 8.75 ל"י
הפצה ראשית: סוכנות א. ערמוני, תל־אביב.

גזור ושלח
לכבוד
בצלאל צ'יקובר, מוציא לאור, בע"מ
רחוב השרון 12, תל־אביב.
אבקש לשלוח לי את הספרים אלים מן החלל החיצון / מרכבות האלים יחד את המחיר (והמשלוח) ומצורף סך ____ ל"י.
השם: ____
הכתובת: ____

גלריה יפו העתיקה

כיכר קדומים 14

אנו מאריכים את התערוכה
המוצלחת של
גית זילבר
מקבוץ רביבים
לשבוע נוסף עד 11.1.73
פתוח כל יום 10.30—13.00, 21.00—24.00

„מלדן" הסמל של המתוך הנאמן
אגודת המתנדבים למען ילדים בישראל

Deutsche Botschaft
Kulturzentrum

גבריאל לאוב
GABRIEL LAUB

יקריא סאטירות מספרו החדש
חופש להדהודים

ביום ראשון
7 בינואר 1973
בשעה 8.30 בערב
ההקראה בשפה הגרמנית
הזמנות מקומות (ללא תשלום)
בטל. 231370

19 Kikar Malchei Israel
TEL AVIV

הידעת כי

בסטודנט באחד המוסדות להשכלה גבוהה אתה זכאי להנחה ניכרת מדמי המנוי שלך.

ראה מודעה בעמוד 16

הארץ

שגרירות גרמניה

מודיעה על הקרנת הגירסה הקולנועית של

Wozzek - ווצ'אק

אופרה מאת אלבן ברג
על פי מחזהו של גאורג ביכנר (Büchner)
בביצוע זמרי האופרה הממלכתית של המבורג

בנהריה - קולנוע גליל

ביום רביעי 10.1.73
בשעות 4.00 אחה"צ ו־7.00 בערב
כרטיסים להשיג אצל „שטיינברג" או בקופת הקולנוע
כניסה חפשית

קריאה מהירה בכתב

פרטים: „מוליה" ת.ד. 470 פתח־תקוה

גזור לפי הקו המרוסק, קפל לפי הקו הפנימי, הדבק ושלח ללא בול ומעטפה.

דמי הדואר שולמו ע"י המוען סניף הדואר הראשי ברח' אלנבי תל־אביב, אשור 6205.

לכבוד
הארץ
בית ההפצה והמנויים
ת.ד. 233
תל־אביב — 61000

5.1.73

שם פרטי ____ שם משפחה ____
הכתובת ____ טלפון מס' ____

נא לשלוח לי את פרטי ההסדר. סמן ב־x במשבצת המתאימה:
☐ עובדי מדינה — יהי"ב
☐ עובדי משרד הבטחון על כל שלוחותיו
☐ צבא קבע — מת"ש
☐ עצמאי או שכיר במקום עבודה כלשהו
☐ סטודנט ☐ זוגות נישאים

קפל פנימה

הערה: תגזירים מודבקים בסיכות או תגזירים בלתי דבוקים או פתוחים מכל צד שהוא של התגזיר — לא יגיעו לתעודתם באמצעות דואר ישראל.

„היום תני לי לספר זכרונות"

היכן הם היום

מאת **שמעון סאמט**

משה גליקין בן ה־99 גאה על כך שגער בהרצל

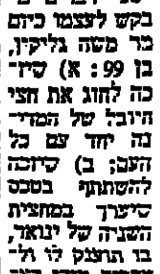

משה גליקין

שני דברים מבקש לעצמו כיום מר משה גליקין, בן 99: א) שיזכה לחוג את חצי היובל של המדינה יחד עם כל העם; ב) שיזכה להשתתף בטכס שיערך במחצית השניה של ינואר, בו תוענק לו ול־אחרים מידי ראש העיר חיפה, עיר מגוריו האהובה, תעודת אזרחות הכבוד של העיר.

לפני ימים אחדים ישבתי במחיצתו של הישיש בדירתו בחיפה. עיניו כהו, שמיעתו לקויה (הוא נעזר במכשיר שמיעה), רגליו נפגעו לפני זמן־מה בתאונה וכיום הוא יכול להגיע בקושי, בעזרת שתי משענות ברזל. עם זאת, רוחו ערה, זכרונו לא נפגם, דיבורו שוטף ורם, הוא מרבה בהלצות ואומר שרבות מהן למד מחיים ויצמן. בדירתו הצנועה מאד בביתו שברחוב אחד העם 5, שהיה פעם מלון „וילה מגדל" בעל־בוניסין, קבל האיש את פני בחמימות רבה, כשהוא יושב ריתוק בתוך כורסה ופורש בפני סיפורים על חייו ופעלו מאז 1888, כשהצטרף לאנשי תנועת חיבת ציון ומאז 1892 כשעלה לראשונה לארץ ישראל השוממה. ב־1894 חזר לרוסיה כדי להתגייס שם לצבא, שם וב־גרמניה פעל פעילות ציונית ענפה וב־1908 עלה שוב לישראל — לישיבת־קבע.

כשנכנסת לחדר הגב' ליובה (בת 83), אותה נשא לאשה ב־1918 בחוות מגדל שעל חוף הכינרת, ומבקשת ממנו שימעט בדיבור ובמאמץ הצלאת הזכרונות, הוא מבקש ממנה (שניהם מדברים רוסית, השפה שהיא שגורה בפיהם עד היום יותר מאשר עברית) להניח לו לספר זכרונות, „כי כי יודע כמה זמן עוד אוכל בכלל להשמיע את קולי". עד היום הוא חבר תנועת החרות ומאמין בדרכה.

בעצת נשיא המדינה רשם גליקין כספר פרקי זכרונות בצורתה של „יהדות־ספר" ומסרם לארכיון הציוני. גאוות חייו היא שעמד ליד עריסת תנועת התחיה הלאומית ופעל במחיצתם של אישיה וכן על שעלה לראשונה לארץ ישראל כשהיתה עדיין שוממה. הוא מאושר, כמעט מתמוגג בנחת, כשהוא מספר כיצד העז לגעור, תוך כדי שיחה סוערת, בתיאודור הרצל עצמו. הדבר קרה באוגוסט 1903 כאשר בא הרצל לפטרבורג (כיום לנינגרד) ונתקבל לראיון אצל שר הפנים הרוסי, הרוזן פון פליווה, הדן עמו בהוכרת מצבם של היהודים לאחר הפוגרום בקישינוב. גליקין, שעבד אז בעתון ציוני „דער פריינד", נמנה עם אלה שהתנגדו בתוקף לפגישה כלשהי עם „רוצח ישראל" בפליווה, שהיהודים חשדו בו שהיה לו חלק רב בכל הרדיפות והמהומות האנטישמיות. גליקין, שהרצל הכירו מפעילותו הציונית לאחר שובו מארץ ישראל לרוסיה, ערך לכבוד האורח קבלת פנים ואחר כך נתקבל לשיחה אישית במלון „אירופה" בו התאכסן הרצל. עד היום מתלהב גליקין מהדר־מלכות של מחבר „מדינת היהודים".

כששמע גליקין שאמונה ללבב. אל הנודד פליווה שאלו הרצל: האם נסעת פעם באניה? השיב גליקין שלפני תשע שנים הפליג מרוסיה ליפו. אזי היה עליך ללמוד — הדגיש הרצל — כי בהמצא אניה בלב ים סוער אסור להפריע לרב החובל בניווט. גליקין הבין את הרמז. במרוצת הימים נעשה גליקין חסיד נלהב של זאב ז'בוטינסקי, השתתף בארגון ועידת הלסינגפורס הנודעת, אך גם כלפי ז'בוטינסקי נקט עמדה ביקורתית כאשר פרש מההסתדרות הציונית והכריז על הקמת הצ"ה. „אני נגד צעדי פרישה ושבירת החזית האומית" — אמר הישיש. גם החלטת מנחם בגין בדבר יציאת חרות וגח"ל בממשלת הליכוד הלאומי היתה מישגה לדעה.

מר גליקין „מגלה לי סודו", כי למרות היותו עד היום חבר „חרות" הריהו מוצא את הקו של הגב' גולדה מאיר, ראש הממשלה, כנבון ותוכך במדיניותה ובמדיניותו של מר משה דיין.

„אם היא תשמע בקולי שלא לעשות ויתורים מסוכנים למדינה ולבטחונה, הרי אם אזכה לחיות עד הבחירות הבאות לכנסת אתן קולי לרשימתה" — אומר הישיש.

את עזר ויצמן בילדותו החזיק משה גליקין (שחיים ויצמן קרא לו „מישקה") על הברכים, שכן יחיאל ויצמן, אביו של עזר עבד אצלו באגרונום בחוות מגדל.

גליקין מעלה זכרונות מפגישותיו עם הבארון אדמונד דה־רוטשילד, הנדיב הידוע, שבא לבקר בחוות מגדל (אותה ניהל גליקין 25 שנה). את שאל הבארון את גליקין מה יוכל לעשות למענו ותשובתי היתה: „לא כסף, לא תמיכה אני מבקש, אלא שתרכוש בקרבת מגדל שטח אדמה ותודה שכבי הסובבי". מיד נתן הנדיב הוראה לנציגו בארץ מר פראנק לרכוש את השטח המוצע, ממנו אפשר היה להשקיף על הכינרת, אולם מלחמת־העולם הראשונה עשתה לאל הכוונה זו ורק לאחר המלחמה רכשה שם פיק"א אדמה, עליה קוכן כיום קבוץ גינוסר.

בעת ביקור הגומלין של גליקין בבית אלברט איינשטיין בברלין (איינשטיין ביקר אצלו תחילה במגדל) אמרה הגב' איינשטיין אל בעלה: ראה, אלברט, כמה הוא דומה לך. העיר גליקין: מה את סחה? אני דומה לפרופסור בהלך רק בבלורית הפרוצה, אבל אף לא בקורטוב של מוח. הצטחק איינשטיין והעיר: לכל אחד יש מוח הטלם תחום פעלו.

פגישות מאלפות היו לגליקין עם גימל פוזה, עם לואי ברנדייס ועם אישים נודעים אחרים, עם פועלים במשק מגדל נמנו א.ד. גורדון ויוסף טרומפלדור (גליקין יודע אף לספר, כי טרומפלדור ניסה לפעול להרחקתו מהנהלת החווה). מומחי ההסתדרות הציונית רצו כי תהיה החווה מקום ניסוי לגידולים והכשרה לעולים־חלוצים. במרוצת הזמן נהפכה החווה למושבה.

גליקין ניסה לעשות את החווה גם לסביה של חצי טבריה, בהקימו שם בנין אירוח עם 40 חדר, אך לא הצליח בכך.

בתחום החווה נוסד ב־1920 „גדוד העבודה" שהיה ראשיתו של הקבוץ המאוחד. ב־1915 הוגלה גליקין על־ידי הטורקים כאחד ממנהיגי הישוב העברי. הוא שולט היטב בשפה הערבית (מלבד לעברית, אידיש, גרמנית, רוסית, אנגלית) וקיים מגעים הדוקים עם ערבים, שקראו לו „חוג'ה ליקין".

את בית המלון שרכש בחיפה קרא גליקין בשם „וילה מגדל". במרוצת השנים שימש חבר ועד הצירים מטעם ישובי הגליל, היה יושב־ראש התאחדות האכרים בגליל, השתתף באספת הנבחרים, נמנה על משפחת הבונים של הדר הכרמל (יחד עם פבזנר, קראוזה, דוניה ואיצקוביץ). כיום אין הבנין משמש עוד כמלון כאשר הושכרו בו הרבה חדרים למשרדים ולמוסדות צבור.

שתי בנות ובן של משה וליובה גליקין פנו אל „העולם הגדול": בתו רעיה גרה בלונדון, שם היא משמשת עורכת דין, היא נשואה ואם לשני ילדים; בתו השניה, אלמנה, גרה בג'ניבה, הבן אמנון, שהיה סטודנט בשוויץ מת שם לפני שנים רבות באופן טראגי. בנו הבכור תיאודור היה כמה שנים מתנדב עברי בצבא הבריטי, אחר כך היה קצין אצ"ל ונפל בפעולה בראשית ההווה צה"ל (ב־1948) בחיפה.

משאלתו האחרונה של מ. גליקין היא שעל מצבתו ייכתב „כאן נטמן אוהב עמו, בן דורו של ז'בוטינסקי". כשאיחלה לו לפני זמן־מה ראש הממשלה גב' גולדה מאיר שיאריך ימים עד 120 שנה, השיב: חלילה הם. בעבור האדם החי את שנת המאה הוא נעשה מכוער ומאבד את צלם אלוהים.

כשנפרדנו ושאלתיו למה לבש לקראת פגישתנו לבוש של חג, הסתרק למטעי ועשה כל זמן שיחתנו מאמץ להיראות לא כבן 99, אלא כצעיר בריא הרבה יותר מכוהא באמת, ומה בכלל החזיק אותו במשך ארבעה דורות — עד לפני כשנתיים — בריא כפעיר, השיב בחיוך: אני רוצה להיראות בפניך ובפני כל איש אחר „לא מכוער ובעל שכל בלתי־מעורער". 62 שנה אני צמחוני „שלא טעם מהחי המזמות", לא שתיתי בימי חיי אלכוהול, לא עישנתי סיגריות ולא שיחקתי קלפים האורדיים, הייתי תמיד אופטימיסט, אף בימים הקשים והמרים, אהבתי את עמי, קשרתי את גורלי עם גורל הארץ הזאת בכוח ציונות גדולה, שזרתי באמונה את מנהיגי תנועת התחיה, לא בקשתי שררה ולא התעשרות מלא־כלום — למה לא יהיה איש כמוני מאה שנים? ואם ארץ ישראל הגדולה הגבאלה לא תקדים לבוא עוד בימי חיי, הלואי היא תהיה לעבודה לפחות אחרי מותי".

משה גליקין (עומד ראשון מימין) עם הרצל וויצמן בקונגרס הציוני ה־5 בבאזל — שנת 1901.

הסיכסוכים שיימשכו ב־1973

מאת **רוברט ואלטש**

לונדון

לפני כשישים שנה, כשנוהג מאכס נורדאו לסקור בפרוטרוט את מאורעות השנה החולפת, הכוונה היתה בעיקר לאירופה. הרי מעצמות אירופה היו המכריעות. אם־גם נכנסה יפן בשנת 1905 לשורה זו. כיום, בפנות השנה, מוקד המצב העולמי ליבשות אחרות. בה בשעה שמעצמות־העל החלו להתקרב במקצת זו לזו ובעשות תכניות להבטיח שלום, או לפחות מצב של לא־מלחמה, באירופה, נגמרה השנה באכזבה הקשה בנוגע לשלום בוייטנאם. משמע, הסכנה לעתיד באה מאסיה, לא רק מההתערבות מעצמה זרה באיזור, כפי שגורסים רבים, אלא גם מהתסיסה הכללית ביבשת העצומה שחזרה לברכו התעניינות הפוליטית והאנושית לאחר פאסיביות יחסית במשך מאות שנים. עתה אנו עדים לתהליך חדש: לא רק השלטון האירופי בחלקים גדולים של אסיה חוסל, אלא בולטים גם הניגודים המלווים השפעת הדדית בין מעצמות אסיאניות עצמן.

„אסיה מתעוררת", זוהי סיסמה שכיחה, וזהו גם שם ספר שיצא עתה בפינגווין,[1] יחד עם כספר ניכר של ספרים על אסיה, המטפלים בבעיות היבשת בפרוטרוט, ואילו כאן אפשר להזכיר אותם רק באופן חטוף. אסיה מתעוררת, כן; אולם מה זה אסיה? האם זהו יותר מאשר מושג גיאוגרפי?

המחבר, כמו אחרים, מטיל ספק אם אפשר לכלול את הציביליזציות השונות שעמדו ביבשת אסיה בתוך מושג אחד. למעשה הן שונות זו מזו עוד יותר מאשר העמים האירופיים, שהבדליהם וניגודי האינטרסים שלהם גרמו לאיבה ולמלחמות צוות במשך יותר מאלף שנים. אסיה יותר מפולגת מאשר אירופה, והמראה הכתוב של מעין אחדות נוצר רק בעיני האירופים, ובשלב האחרון בגלל ההתנגדות המשותפת של עמי אסיה לאימפריאליזם האירופי, כלומר לשאיפה של עמים אירופיים לסדר ולארגן את ענייני העמים האסיאניים לפי מושגי אירופה המודרנית, בעיקר בתחומי הממשל, הטכניקה וניצול האוצרות הכלכליים. כי בתחומים אלה היתה עדיפות ברורה לאירופים.

האירופים דאגו קודם־כל לאינטרסים שלהם, כפי שעושה כל גורם שהכח בידו, אולם כל זה נגמר עתה. העמים האסיאנים למדו שיטות אירופיות, מעצמות אירופה נסוגו מן היבשת ועתה עומדים עמי אסיה בעימות ישיר ביניהם. עתה מתגלה, כי אימפריאליזם לא היה תכונה אירופית, אלא מגמה הנמצאת בכל מקום, גם אצל עמים אסיאניים (גם אפריקאניים). תרף העובדה: זהו החזיק העמים המשוחררים משלטון קולוניאלי בסיסמה המקובלת הנוחה, ביחוד למטרות פולמוסיות, אולם גם בתור נשק פוליטי העשוי להפחיד את האחרים ולסחוט מהם יתרונות. הרי למעצמות האירופיות יש מצפון רע והן מוכנות לעשות הכל כדי להתגונן נגד התו המגואל כביכול. לקומדיה זו אנו עדים בכל מיפגן בינלאומי כיום, כשהפורום בו מתנהלים דיונים כאלה נשתנה בהכלית ב־30 השנים האחרונות.

דיק וילסון, מחבר הספר, מוציא מן הסקירה שלו את אסיה המערבית, שהיא למעשה תחום־מפגש מתמיד בין אסיה ואירופה. לכן אינו מדבר על המזרח התיכון. אולם אין ספק, כי להתפתחות באסיה השלכות עצומות על איזור זה, כמדינה פוליטית ואידיאולוגית, ובגלל יחסי הכוח בקהילה הבינלאומית. קובץ מחקרים שהופיע תחת השם „מהפכות במזרח התיכון"[2] המוקדש קודם־כל לליבון המושג כהפכה, מכיל שמונה חיבורים הנוגעים בארצות המזרח התיכון בצד שלושה אחרים על מזרח־אירופה, אמריקה הלטינית וסין. הכוונה של ספר זה היא לקבוע מרחב סמאנטי, לא לדון בבעיות אקטואליות.

אלברט חוראני למשל רושם את המהפכות בארצות ערב החל מ־1798 עד 1962 ושואל בצדק אם אפשר לכלול כל המאורעות האלה במושג אחד. ברנארד לויס (המזרחן היהודי הנודע) כותב את המתנחים המוסלמים של המהפכה במישור אבסטראקטי. גם התקוממויות המהפכות בארצות צפון־אפריקה כמשמשות דוגמאות בפרספקטיבה היסטורית.

הנסיבות במאגרב מתוארות, גם בספר עובדתי מאלף מאת סמיר אמין,[3] עם הדגש על התפתחות הכלכלית בשלוש המדינות אלג'יריה, תוניסיה ומארוקו לאחר שזכו בעצמאות הסיכויים לעתיד. הוא מזהיר מפני חיפזון בהתפתחות כלכלית „סוציאליסטית" בלי התפתחות תרבותית ורוחנית סדירה.

אולם העיקר בהערכת המצב במזרח התיכון היא העובדה, כי ההתנגשות האחרונה בין „אסיה" ואירופה שהתחילה שם ב־1916 טרם באה לסיום התוצאות של התפוררות הקיסרות העותומאנית לא נקבעו. כי צבות אירופיות התערבו בשלבים שונים, לא תמיד לטובה. מתוך השלשלת זו מוגשות לנו שתי העדויות, קטעים בודדים מתוך תהליך היסטורי עצום, שניהם קשורים בעיקר בשנת 1922. ספר אחד „איזמיר 1922"[4] מתאר את חורבן העיר בשעת המהפכה הטורקית והתקפת נגד אחרי הפלישה היוונית לאסיה הקטנה, עם הטבח האיום של הארמנים באיזור, שהתחיל כבר קודם, וגם רצח המוני של יוונים.

הספר השני מטפל בארץ־ישראל. זהו אוסף תעודות מהגנזך הבריטי משנות 1917—1922,[5] תקופה מכריעת למדיניות הבריטית לגבי א"י. נרשא זה מעניין אותנו באופן מיוחד ויש לטפל בו ביתר אריכות בהזדמנות אחרת. כאן מספיק הרמז שיש קשר סמוי הדוק בין שתי הבעיות, רקע משותף בגלל הראווייה של חלוקת הקיסרות העותומאנית לשעבר, שנגרמה על־ידי ביטול הוזה השלום הקודם (שלום סאוור) והתעוררות עצמה במזרח־התיכון — ובאסיה כולה — עקב הנצחון של הטורקים הלאומנים. על רקע מסיכר לוגי זה יש לפרש את הצעדים הבריטיים שנעשו אז באיי זאת הצלחת המדיניות של ויצמן, אשר מצא בכשרון רב שלהבטחות שניתנו ליהודים יהיה גורל דומה לזה של ההבטחות שניתנו לארמנים.

מבחינת התעוררות אסיה כל זה הוא כמובן דבר שולי. העיקר הוא מערך המעצמות הגדולות, בעלות אוכלוסיה של מאות מליונים, כגון סין והודו. שתי ציבילזציות שונות המתנגשות באיזור, עם רוסיה האסיאנית בתור גורם שלישי. אדגאר סנו, המגיש במהדורה מחודשת של ספרו „כוכב אדום על סין"[6] הוא ממעריצי המהפכה הסינית ומגיש אינפורמציה מפורטת מרשימה על התקדמות הענק שחפם עכשיו מקומו בארם. נאדל מאסוול[7] מתאר את הסיכסוך בין הודו לסין, לא רק על גבולות אלא גם משום שבועידת באנדונג (1955) נהג ניהרו כמו „האח הגדול המוכן לעזור לצעיר", עמדה גרוטסקית בעיני הסינים, וזה היה קץ המגמה הפאן־אסיאנית. ואילו כיום יש לסין סכסוכי גבול עם רוסיה לא פחות מאשר עם הודו, ואולי יותר. דבר זה מאפשר לנשיא האמריקאי לתמרן באיזור. נכון, אסיה התעוררה, אולם בעיותיה לא נפתרו, ומדאיגות את העולם כולו גם על סף שנת 1973.

1) Dick Wilson : Asia Awakens. A Continent in Transition. Penguin Books, London 1972. 493 pp. 75 pence.

2) Revolution in the Middle East, and other Case Studies. Edited by P.J. Vatikiotis. (Studies on Modern Asia and Africa No. 9). George Allen and Unwin London 1972. 232 pp. £ 3.75.

3) Samir Amin : The Maghreb in the Modern World. Algeria, Tunisia, Morocco. Penguin Books London 256 pp. 45 pence.

4) Marjorie Housepian : Smyrna 1922. The Destruction of a City. Faber & Faber, London 1972. 257 pp. £ 3,50.

5) Palestine Papers 1917—1922. Seeds of Conflict, Compiled and annotated by Doreen Ingrams. John Murray, London 1972. 193 pp. £ 3,25

6) Edgar Snow: Red Star over China. First Revised and Enlarged Edition. Penguin Book (Pelican) 1972. 621 pp. £ 1.—

7) Nevirlle Maxwell : India&s China War. Penguin Books 1972 (Pelican). 546 pp. £ 1.—

תרנגול הזהב

GALLO DE ORO

תל־אביב, רחוב אבן גבירול 22, טל. 26 95 73

- המסעדה לאניני טעם:
- מבחר עשיר ומגוון של מטעמים דרום אמריקאים ואירופאיים;
- תבשילי בשר מתבלינים מקוריים של המטבח ההודי...
- פיצריה — פיצה ארגנטינאית מקוריות ש„טרם אכלתם כמותן";
- בשבתות — ארוחות משפחתיות מסורתיות;
- הערב הופעת להקה.

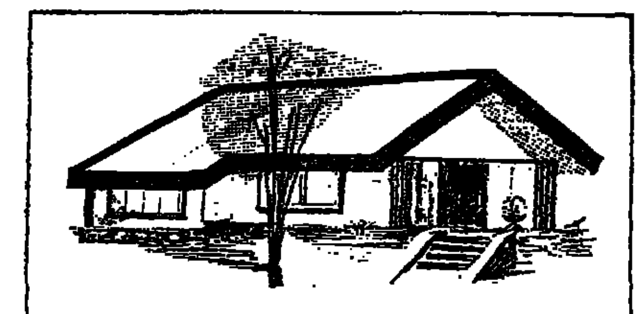

מוצרים: בתי מגורים, משרדים, בתי־ספר
מועדונים, בתי כנסת, מבני קיט וכל מבנה נדרש.

נוה אסבסט בע"מ

מפעל לייצור והרכבת מבנים טרומיים מאסבסט
משרד: חיפה, דרך העצמאות 41, טל: 669382
מפעל: חיפה, רח' חלץ ע"י גשר פז, טל: 523049,669384.
ת.ד 632

ג'ב

חנות ברח' העצמאות בחיפה

למשקיע פעיל

מוצעות מניות בכורה

בחברה העוסקת

בשיווק ויבוא חומרים טכניים

לפנות אינג' א. חנחוביץ, רח' הנמל 53, חיפה טל' 526848

פרויד ובנו „בונים בע"מ"

229508 ,268627

הדירה לכל החיים

דירות פאר בכל הגדלים

הגינות ומשרדים ברחובי תל־אביב

הצעות מכירה חדשות:

1) דירות פנט־האוז ברחוב בהלל 12.	2) דירות מפוארות ברחוב רופין 22.	3) מבחר דירות וחנויות בדיזנגוף 279.

פרסום אמיר 269760

אורט ישראל

מכרז על מכירת מכונות סידור לינוטייפ — אלקטרון

אורט ישראל מציע למכירה 2 מכונות סדור לינוטייפ — אלקטרון הרשות מודל MARK II

כל מכונה מצויידת ב־אוטומט לשפרת
מגנון קרור אויר (COOLER)
4 מולדים עם קוזר
4 מחסנים עם מטריצות

לקבלת הסברים נוספים וכן לראות את המכונות יש לפנות לביה"ס לתעיכים אורט יד שפירא — רח' גט לגויים, (אבו כביר) יפו טל. 829704 בכל יום, פרט ליום ג', בין השעות 08.00—13.00.

אורט ישראל אינו מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

את ההצעה יש להגיש במעטפה סגורה שעל גביה יצויין „הצעה למכונות לינוטייפ" למשרדנו בשד' דוד המלך 39 תל־אביב, המדרגות, חדר מס. 222 לא יאוחר מה־21.1.73 שעה 12.00.

אתגר
למשפחה
הדתית
הצעירה
והלא כל כך צעירה —
רצוי עם ילדים.

הצטרף לגרעין המשתכן באילת

מתארגן גרעין של משפחות דתיות המחפשות:

1. עתיד מעניין ואתגר.
2. נוף מקסים ביופיו של אילת.
3. חברה דתית דינאמית, קיימת ומתפתחת.
4. מקומות עבודה, שכירים או עצמאיים בקשת רחבה.
5. הקלות במס הכנסה המגיעות בלעלולי אילת.

המעוניינים להשתלב איתנו יפנו עם פרטים על המשפחה, לת.ד. 7297, ירושלים

עירית — צפת

מכרז למבוטחי העיריה

עירית צפת מזמינה הצעות מחברות הבטוח, ו/או מסוכנים מורשים, לבטוחי העיריה מכל הסוגים.

תנאי המכרז, פרטים ושפסים אפשר לקבל אצל גזבר העיריה בכל יום בשעות העבודה.

את ההצעות יש להגיש למשרד מזכיר העיר לא יאוחר מיום ששי כ"ג שבט תשל"ג — 26.1.73.

אין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

אליהו קדוש, ראש העיריה.

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית להכנון ולבניה מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה „סובב" הופקדה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס' 1408 שיכון ופהוה בית זרבוסקין יסוד המעלה" ביחוד עם התשריט המצורף אליה.
האלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
גוש 13991 חלקי חלקה 1, 5.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

י. קניג
יושב ראש הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז הצפון

תאריך: ט' טבת תשל"ג
14.12.72

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

יורם ברונובסקי

הסיפורים הקטנים של באלזאק

באלזאק, אולי יותר מכל סופר אחר, הצליח ליצור את הקורא המיוחד שלו. לחובבי־באלזאק כזה יש כמה קווי־אופי קבועים, אולי אפילו קווי־מראה שאי אפשר לטעות בהם. לי עצמי מוכר באלזאקיסט מושבע כזה, שיצירתו של באלזאק משמשת לו מסגרת־התייחסויות קבועה. במקום שאחרים אומרים „...כמו שסבתא שלי היתה נוהגת לומר" יאמר הוא „...כמו שהנסיכה דא לאנג'א בר־הגת לזכר". דרך־קבע אפשר לשמוע מפיו משפטי־הסגר דוגמת „כמו ש־היה אומר על זה ווטראן", „בת־מיות כמו של לוסיאן דא ריבמ־פרא" וכו'. הוא רופא, רופא (אני יכול להעריך עליו את הדיבור ללא חשש כי למרות שהוא כבר כמה ש־נים טובות בארץ אין הוא יודע כמ־עט עברית וגם אילו ידע, לא היה עולה על דעתו שאפשר או כדאי לקרוא משהו מחוץ לבאלזאק) ומעט יעץ לי לא להתחתן עד שאגיע לפ־חות פעם אחת אשה ביתוח־שלאחר־המוות. בלא פתיעה מצאתי לאחר זמן את העצה הזאת באחד הרומאנים של „הקומדיה האנושית" כשמשיא אותה לאיזה ידיד הרופא ביאנשון.

זהו הבאלזאקיסט המוכר לי מן החיים. כבר מתוך הספרות, ליתר דיוק מתוך אוסף המאמרים של אנא־טול־פראנס „החיים הספרותיים", מו־כר לי טיפוס אחר של משוגע־באל־זאק. אביא כאן כמה פיסקאות מתוך המאמר „באלזאק":

„יום אחד, כאשר עיינתי בספרים אצל אנטיקואר אחד ברובע הלטיני, הבחנתי בפינת החנות באיש ארוך־שיער, צעיר עדיין, שדומה היה כי הוא בעל אופי ערני... הוא עילעל באיזה ספר. מבטו, היוכו, קמטי ה־מצח הנעים, המחוות הרהבות שלו — כל אלה דיברו עוד לפני שפתח את פיו. לא היה צורך בחוש חריף במיוחד כדי לנחש שהוא פטפטן. ושתי שעלי לברוח או ליפול לו קור־בן. נשארתי. סופוקלס צדק כאשר טען שאיש אינו יכול להימלט מגור־לו, נוכחתי בכך פעמים רבות בחיי... למען האמת, הגבר־בספרים זה לא היה אנטיפאתי בעיני. היתה לו אותה הבעת־פנים כאשורת ה־אפיינית לדלפונים שאינם חשים ב־דלפונותם ולעצלנים השוגים כל ה־מים בהמיכות. דומה היה לי שלבו־שו היה מתנת יותר מגמלוכלך, כולו מכוסה באבק האצילי של הספריות... צר לי להעיד שידיו היו מלוכלכות. אך ידוע לנו מן המסורת, שגם נסיך הספרנים, וייס הזקן מבאזאנסון, הצ־טיין בתגובה זו. ידיו היו שחורות גם לאחר רחצה, תופעה שהיה מר וייס מסביר בכך שהוא נוהג לקרוא באמבטיה."

בהמשך מתפרץ האיש הצעיר בב־באת־זעם כלפי האנושות, שעברה על הדיבר „לא תעשה לך פסל ומ־סכה". האנושות תכלה בשל עבירה זו וראש־וראשון לחוטאים, שורש כל רע — הוא באלזאק. פראנס במ־שיך: „הבנתי שעניין לי עם משו־רף. זה לא ציער אותי. המטורפים הם לעתים קרובות משעשעים. „לא־חר שהצעיר יצא, מסביר בעל־החנ־נות לפראנס „זהו אדם בעל שאר־רוח, אך אינו מאושר. בגלל באלזאק נטרפה עליו דעתו."

שני הטיפוסים הללו של משוגעי־באלזאק מייצגים, אולי, את שתי התגובות היסודיות לבאלזאק, ושמא: להסאי כל באלזאק. גם המכר שלי שחי חיים מלאים־למדי בעולם שיצר הסופר הצרפתי וגם מכרו־לשעה של פראנס שדעתו נטרפה עליו בשל באלזאק מגיבים על התופעה התמ־והה — ואולי השערורייתית — של איש המתחרה באלוהים ויוצר עוד עולם אחד, נוסף על זה הקיים. (באל־זאק מדבר על העונג שבהעמדת פני אלוהים בהקדמתו ל„סיפורים של השלושה־עשר"). האיש הצעיר של פראנס לא יכול היה לשאת את דו־קיומם של שני העולמות ולקה מן הסתם בסכיזופרניה. המכר שלי, זקן ונבון, הסתגל לחלוטין לחיים בעולמו של באלזאק ואולי אינו יותר מטורף מן האחרים החיים בעולמו של המח־תרה. מובן שהוא גם כממשיכו של באלזאק עצמו, שהיה משסע, לפי ה־אניקדוטה הנודעת, את דברי בני־שיחו בקוראו: „הבה נחזור אל המ־ציאות, היודע לך מה עלה בגורלה של אז'ני גראנדה ?". לפי אניקדוטה אחרת, מוכרת פחות ופאתטית הרבה יותר, באלזאק, בשוכבו על ערש־דווי, ביקש מאחד הניצבים על־ידי מיטתו להזעיק אליו את הרופא ביאנ־שון, לעקרו מאחד הרומאנים למען יביא מרפא ליוצרו. ואולי אז, בפעם הראשונה, באלזאק נוצח, הפך מאל לאדם.

לאניקדוטות אלו ולדומות להן יש משמעות מרכזית להבנת דרך יצירתו של באלזאק: הדמויות, גיבורי הספרים, העסיקוהו מעל ומעבר למ־קומם ברומאנים עצמם. הם חיו את חייהם לא רק בתוך עלילת הרומאן אלא כמו־באמת. וכמו־באמת היתה מסגרת הרומאן צרה מהכיל את כל פרטי תולדותיהם, מעשיהם ומחש־בותיהם של בני־האדם. ביקורת הספ־רות המודרנית נוקטת בהבחנה יעי־לה בין „המספר המהימן" ו„המספר הבלתי־מהימן". כזה השולט שליטה גמורה בעלילת יצירתו וכזה היודע שאי אפשר לדעת באמת הכול על הזולת — ומבקש להדגים גם בס־פריו את אי־היכולת הזאת. (לא קשה להוכיח ששתי הגישות מבוססות על אשליה הכרוכה בתפיסת הריאליזם בספרות. הראשונה מבוססת עליה משום שבאמת אי אפשר לדעת הכול על בן־אדם אחר. השנייה — משום שהמחבר הוא אמנם מעין יצור על־אנושי היכול לדעת הכול על האדם שהוא יצר אותו, ולפעול כאילו אין הוא כזה פירושו להשלות, אמנם בצורה אמינה יותר לטעם דורנו מ־אשר זו של הגישה הראשונה).

באלזאק — שם מרכזי בתולדות תפיסת הריאליזם — מציג בעיה זו היא אולי הקשה ביותר, אם נרצה למתגו לאחר הסוגים הללו של מס־פרים. הוא שולט על גיבוריו — אך הם גם מתנתקים ממנו, פועלים לע־תים גם מחוץ לספריו: בשיחות שלו (פעם שאל את אחותו: „את יודעת עם מי מתחתן פליקס דא ואנדאנס? ייתכן שעם אחת מבנות גראנוויל ואם אמנם כך הדבר, הרי שזה שידוך מצויין" — כשהשאלה הניתוח מתייחסים לגיבורי ספריו) במכתבים שלו (ביחוד במכתביו לאהובתו ואשתו־לעתיד הרוזנת האנסקה, בהם מת־רקמים תיאוקים תוכי עלילות רבות שלא הגיעו לכלל ביצוע של ממש) — ואולי גם בכלל מחוץ לספרותו. הם פועלים באמת, כדרך אנשים ה־יים, פסלים והמסכות שלפתע קמו לחיים — והמסוגלים להשלות עד כדי שהם מטרפים את דעתם של הקוראים (כאמור).

אבל הם חיים בראש־וראשונה ב־רומאנים הרבים, בתוך כמאה כרכי „הקומדיה האנושית", שבהם פועלות למעלה מאלף נפשות (שני מלומ־דים ערכו עוד בשנת 1887 קונקור־דאנציה לנפשות „הקומדיה האנו־שית" — מעין „מי ומי באלזאקי" — ולרגל צאת ספרם כתב פראנס את המאמר שלו). בעצם — אין זה הרבה: אלף נפשות במאה כר־כים אך העניין הוא בזה ש־

אונורה דה באלזאק

נפשות אלה אינן זוכות לסיפור־עלילותיהן אחת־ולתמיד. הן חוזרות ומופיעות לפתע — לאחר שכבר שכחנו אותן — באיזו פינה נסתרת של „הקומדיה". ווטראן הוא גיבו־רם של חמישה רומאנים לפחות והוא מופיע־לרגע או מוזכר לפחות בעש־רה נוספים. באלזאקיסטים מומחים מתענגים על קשרים נסתרים הרבה יותר — המכר שלי גילה בהנאה שאותו נוטריון רושם את פרטי פשי־טת־הרגל של סיזאר בירוטו (מתוך „עלייתו ונפילתו של סיזאר בירוטו") ומרמה את מאהבה של אוז'יני גראנ־דא. אלף הפתעות כאלה מצפות לקו־רא מסור של באלזאק (לא עלינו).

כמובן, יש גם סתירות וטעויות, ונדמה לי שאפילו שיש גיבורים הק־מים לפתע לתחייה ברומאן אחד לא־חר שהומתו סופית ברומאן אחר. לס־תירות ולטעויות אלה אותו המקור כמו לסגנונו „הרע", סגנון הקליש־אות של באלזאק שדווחה כה רבים מיצירותיו. פראנס עצמו מודה שאין הוא באלזאקיסט — בגלל סגנון בל־תי־נסבל זה. „אך למי שיאמר על באלזאק שהוא והלברי יעצו התסירים שלו, שאי אפשר להיות עדיין מדי כשמבקשים לברוא עולם — ואנשים מבודדים לא היו מצליחים בכך" — (פראנס).

*

מלבד הדמויות הגדולות החוזרות והופיעות חדשים לבקרים, קיימות, כמובן, גם דמויות שהופעתן רגעית, דמויות צדדיות. צדדיות ? אין דבר כזה אצל באלזאק — אין דמות צד־דית ברומאן משום שאין דמות צד־דית בחיים. כל אחד חי חיים שלמים ומורכבים עד מאוד — אין חיים צד־דיים. באלזאק אינו יכול להניח גם לגיבור אחד שלו. ברומאן רחב־יריעה יש לגיבור מסוים תפקיד צדדי — אך מה מעשיו באמת, מחוץ לתפקיד, מחוץ לצלילה המסוימת של אותו רומאן ? מעשים אלה יכולים להתגל־גל ברומאן אחר ויכולים — וכך קורה על־פי רוב — להתגלגל לסיפור קטן, מין ענף חדש בגזע „הקומדיה". תפקיד כזה יש לסיפורים הקטנים של באלזאק, לנובילות הקצרות הר־בות, שכתב בשוליהם של הרומאנים הגדולים. פרקי־חיים מסוים של דמות מסוימת מואר לפתע. דמות משנית הופכת לגיבור ראשי. פרט־אופי מ־כוים זוכה לסיפור תולדות התהוותו. אלה סיפורים חשובים ביותר, מבחי־נה מסוימת מרכזיים להבנת פועלו של באלזאק.

הזדמנות להתוודע מחדש לכמה סי־פורים קטנים של באלזאק נותן הבר־כן שיצא זה עתה בהוצאת „תרמיל"* בתרגומו של מ.א. זק ובו שלושה סיפורים. הארוך שבהם — „האכס־נייה האדומה" — הוא דוגמה מצו־ינת של סיפור צדדי־לא־צדדי כזה ב„קומדיה האנושית". על מלוא מש־מעותו אפשר לעמוד רק מתוך קרי־את שני רומאנים אחרים (לפחות) של הקומדיה: „עור היחמור" ו„בנק נוצינגאן". בשניהם מופיעה דמותו של ז'אן פרדריק טייפר, בנקאי עשיר ביותר, איש אכזר וחסר־מצפונים, אביה של בת חמודה ועדינה. „האכ־סנייה האדומה" מספרת על מקור עושרו של טייפר, זה העושר שאת כתמו אפשר להכיר מתוך „עור היח־מור".

ובכל־זאת — וזו חכמת־ההרכבה המיוחדת לבאלזאק — אין סיפור זה נראה כ„קטע", כחלקו של מכלול גדול. אפשר להבינו וליהנות ממנו גם שעה שאין הדעת נותנה לקודר־תיו האחורות של טייפר, שאין למצ־אן בסיפור זה. אם תרצה, הרי זה מעשה אכזר באיש תם־מעשה הנותן את הדין בעוון חברו הרוצח, כשזה נמלט עם האוצר הגנוב ובונה את הונו על יסוד אוצר זה. הסיפור מובא מפיו של אורח מגרמניה המתבקש לספר מעשייה מעניינת — כלומר הוא נתון במסגרת שיגרתית למדי (גם הסיפור עצמו אינו נדיר מאוד : הוא מזכיר קצת את עלילת הבאלאדה של שילר „הערבות", המבוססת על סי־פור קלאסי, ואחרי באלזאק חזר וסי־פר אותו טולסטוי, כשהוא שם אותו בפיו של פלאטון קאראטייב ב„מל־חמה ושלום").

סיומה של „האכסנייה האדומה" הוא באלזאקי מאוד : המספר המג־לה ברוצח את מר טייפר, היושב ומ־אזין גם הוא לסיפורו של האורח הגרמני, מתאהב בבתו העדינה של טייפר ועומד בפני דילמה מוסרית. דילמה מוסרית גדולה ממנה מציב הקשר שבין מר טייפר ש„האכסנייה האדומה" וזה ש„עור היחמור" וב„בנק נוצינגאן" (וגם ב„אבא גור־יו"). מתוך כל אלה אי אפשר עדיין לדעת דבר על עברו של טייפר. רוצה לומר, שה„אכסנייה האדומה" היא חוליה קטנה אך משמעותית מאוד ב„קומדיה". היא יוצבעת לסדרה של־

(סוף בעמוד 19, טור 7)

* אונורה דה באלזאק : אהבה ב־מדבר, האכסנייה האדומה. פאציגו קאני. תירגם : מ. א. זק. הוצאת „תרמיל" בעריכת ישראל. הר. תשל"ב.

אבינעם היימי

מחקרים במקרא ובספרות בית שני

אין סוג של ספר שהוא פחות נוח לסקירה ולביקורת מקובץ מאמרים או כרך של אנציקלופדיה : גם מ־פני שאין אפשרות להתעכב, ולו אך בחופזה, על כל מאמר או על כל ערך, וגם מפני שנדירים ביותר המבקרים הבקיאים בכל הנושאים הנדונים בקובץ מדעי. עם־זאת יש חיבורים, שעל אף קשיים אלה אין לעבור עליהם בשתיקה, כמו האנ־ציקלופדיה המקראית, והקובץ ש־יצא לאחרונה „המקרא ותולדות יש־ראל"* לזכרו של יעקב ליוור ז"ל — אחד מעורכיה העיקריים של ה־אנציקלופדיה, וראש החוג למקרא באוניברסיטת ת"א, שנפטר בלא עת אחרי מחלה קשה.

ליוור היה, כהגדרת עורך הקובץ בנימין אופנהיימר בדברי הפתיחה שלו, „היסטוריון אמפירי שהתייחס בחשדנות לכל תיאוריה כוללנית ו־שקיע את עצמו בחקרם של פר־טים, שכן מהותו היתה לו כי כל תי־אור היסטורי נאות הוא פסיפס של עובדות בדוקות המשובצות במערכת הכללית בהתאם למשקלם הסגולי. כחוקריו הכילו תחומים רבים ושו־נים. . ." אך מיגוון הנושאים ה־נדונים ב־30 מאמרי הקובץ, עשיר מן־הסתם אף מתחום עיסוקיו של ליוור, כי לפי דברי הפתיחה „קובץ זה משקף בהיקפו ובאופיו את מח־קר המקרא הישראלי הצעיר".

השוואת הקובץ לאנציקלופדיה ה־מקראית, ועמידה על דברי הפתיחה, שבהם סוקר אופנהיימר את השקפתו על מחקר המקרא הישראלי, בהש־וואה לדכותו לפני דור אחד, עשוי־ות לדעתי לתת מושג טוב יותר על אופי הקובץ, משיעשה זאת דיון ב־מאמרים הבודדים הכלולים בו (או, בעצם, דיון בחלק מהם, מן הסיבות הנ"ל): הרושם המתקבל הוא, שה־קובץ מדגיש פחות מן האנציקלו־פדיה את הצד הארכיאולוגי והמז־רחני־הכללי, ולעומת זה מתגמש אל תחומי השלכות המקרא בתקופות לא־מקראיות, — שאולי מותר לכנו־תם הצד ה„יהודי" — אשר האנציק־לופדיה חודרת אליהם רק מעט ב־אופן יזומי.

אכן, המדור הרביעי בקובץ, „תר־גומים עתיקים וספרות ימי בית שני" (7 מאמרים) מכיל חומר שב־רובו, לפחות, לא היה נכלל באנ־ציקלופדיה. אפילו נהגו עורכיה גמי־שות רבה יותר בעקרונותיהם, של־פיהם עולם התלמוד והמדרשים הוא מחוץ לתחום עיסוקם, ספק רב אם היו מקדישים בה מקום לנושא כמו „ניקולאוס איש־דמשק כמקור ל־תולדות ישראל בימי בית הורדוס ובית חשמונאי" (מנחם שטרן). ר אכן, כיצד ניתן לכתוח את המושג „מחקר המקרא" עד כדי כך ? מס־ביר אופנהיימר : „קבוצה זו של חיבורים מסמלת את האספקט ההיס־טורי השני אשר אליו הכוון מחקר המקרא היהודי בכלל והישראלי בפ־רט, הריהי הערכת המקרא כחוליה ראשונה בתרבות ישראל, להוציא את הגישה הנוצרית הקלאסית, אשר לפיה המקרא אינו אלא הפרוזדור לברית החדשה. שינוי זה של הפרס־פקטיבה המחקרית הוא מכריע, ב־אשר הוא מאחה את חקר המקרא היהודי הן במורשות והן בחכמת ישראל, ובכך הוא מחזיר את הער־כת המקרא לפרופורציה ההיסטו־רית הנאותה."

כאמור, מעטים בקובץ המאמרים הארכיאולוגיים ה„טהורים", שזיקתם למקרא אמצעית בלבד, בעוד שבא־נציקלופדיה הם נפוצים למדי. ה־דוגמאות לסוג זה של מחקרים מרו־כזים בקובץ כמעט כולם בשני מבין ארבעת מדוריו : „היסטוריה, גיאו־גרפיה, ארכיאולוגיה" (שבעה מא־מרים) ; „לזיהויה של פיתום" (שמו־אל אחיטוב) ; „שיבתו, מלכת מארי" (פנחס ארצי ואברהם מלמט) ; „שני אוסטרקונים ארמיים מן התקופה ה־פרסית" (יוסף נוה) ; „אספקטים ארכיאולוגיים לתולדות השפלה וה־חוף בראשית המאה הי"א לפנה"ס" (אפרים שטרן) ; „המעונים בדה"י ל־אור תעודה אשורית" (חיים תדמור).

מובן, שנוסף לכך יש בקובץ גם מאמרים בעלי אופי היסטורי המוש־תתים על ניתוח הכתובים עצמם, ללא התייחסות, או מתוך התייחסות מועטה בלבד, לחומר לא־מקראי. הללו מרוכזים בעיקר במדור הרא־שון „פרשיות במקרא" (12 מאמ־רים) שהוא כעין „כליבר" מבחינת הרכבו לפי נושאים : „כיבושי דוד לפי תהילים ס' וקי"ח" (יוחנן אה־רוני) ; „מלחמת זרח הכושי" (יש־ראל בן־שם) ; „אדום כסמל הרשעה בספרות הנבואה" (יאיר הופמן — ועל אף היות המחבר חוקר צעיר, יש גישה מעניינת ומקורית בקבי־עתו את הפשיטה הכשדית של שנת 582 לפנה"ס כנקודת־מפנה ביחס יש־ראל לאדום) ; „משא צור" (יעקב קצנשטיין).

ואף־על־פי־כן, גם אם מצרפים את כל אלה יחד, עדיין עולה בחלק הנושאים ההיסטוריים ו/או הארכי־אולוגיים רק כשליש ממאמרי ה־ספר. לפי הניתוח בדברי הפתיחה של אופנהיימר (שתרומתו שלו עצ־מו, „הקדשת ישעיהו וגלגוליה ב־מסורת חז"ל" היא נושא מקראי לא־היסטורי, עם הסתעפות לתקופה פוסט־מקראית) אפשר היה בעצם לצפות ליחס מספרי שונה, כה עוד שקשה לערער על נכונות התזה שלו.

וכך טוען אופנהיימר : הדור ה־קודם של חקר המקרא בישראל (כ־גון קויפמן, בובר, קאסוטו וסגל) הקדיש מרץ רב לוויכוח עם המחקר הפרוטסטאנטי. ויכוח זה לבש במק־רים רבים נימה פולמוסית אנטי־נוצרית — לעתים אפולוגיטית — כשהחוקר הישראלי נשען על בקי־אותו העדיפה בעברית, ולא רק ב־עברית המקראית בלבד. אך לגבי דור החוקרים הנוכחי שוב אין הנצ־רות מציאות יומיומית היה שיש ל־התמודד עמה ולכן נעלם ממחקרים הפולמוס האנטי־נוצרי.

מלבד זה השפיע המחקר הישר־אלי כיום באופן מכריע מן המז־רחנות והארכיאולוגיה שטופחו ב־דור האחרון במיוחד באמריקה. ב־ניגוד למחקר האירופי בעל האור־יינטאציה התיאולוגית־הנוצרית, ה־מחקר האמריקאי — ולכן גם ה־מחקר הישראלי החדש, המושפע מ־מנו — הוא פוזיטיביסטי ורואה את המקרא כחוליה בלתי־נפרדת, אף כי יחודה־במינה, של תרבות המזרח הקדמון. פירוש הדבר הדגשה רבה הרבה יותר של הריאליה (אגב, הד־גשת הריאליה והארכיאולוגיים איננה מצטמצמת בשום פנים לתחום ה־היסטורי. דוגמה לעיסוק בהם ב־מקרא, שלא בזיקה להיסטוריה, יכול לשמש מאמרו של מנשה הראל „כרם היה לידידי בקרן בן־שמן" — ו־נוכח המגמה הנזכרת, אף יש מקום להמיהה מסוימת על שאין בקובץ ייצוג רב יותר למאמרים מסוג זה).

*

כאמור, הרכב הקובץ אינו מאשר את התמונה — שיש לשוב ולהד־גיש שהיא מבחינה עקרונית נכונה — אשר צייר אופנהיימר. גם או־בעת המאמרים של המדור השלישי „לשון ודקדוק", ומאמרים שונים ב־מדור „פרשיות במקרא" שבניינם בניתוח ספרותי, בעיות של פולחן וכד', בוודאי שאינם מכריעים את הכף לצד הריאליה. אופנהיימר מ־ציין שבגלל מגבלות תקציביות לא היתה אפשרות להכליל בקובץ את חיבוריהם של כל אלה שביקשו ל־השתתף בו — אך בוודאי שאין לחשוד בו שערך מבחר בצורה כ־זאת, שתוצאתו לא תתיישב עם ה־תיזה שלו.

כיצד ליישב, אפוא, את הסתירה ? איני יודע את התשובה, ורק בדרך השערה אפשר אולי להציע, שה־הימרה „שבעים פנים לתורה" נכו־נה לא רק לגבי התורה והמקרא בכלל, אלא גם לגבי חקר המקרא. מסתבר, ששום קובץ של מאמרים בנושאים מקראיים לא יכול להיות ייצוגי באמת למחקר זה, מבחינה זו שיקיף את כל שבעים פניו, לפי משקלם הסגולי (ומי זה יהין לקבוע להם משקלים סגוליים ?). לפיכך אין להאשים את אופנהיימר בחוסר־איזון בבחירתו. אף האנציקלופדיה המקראית, על המערכת הגדולה ש־לה, איננה נקייה מ„חוסר־איזון" מסוים הנובע מגורמים אוביקטי־ביים וסוביקטיביים (גישת החוק־רים) כאחד — וכבר הצבעתי על כך בשסקרתי כרכים מכרכי האנ־ציקלופדיה.

* המקרא ותולדות ישראל, מחק־רים במקרא ובספרות ימי בית שני לזכרו של יעקב ליוור. העורך בנ־ימין אופנהיימר. אוניברסיטת תל־אביב, הפקולטה למדעי הרוח, תל אביב, תשל"ב.

איציק מאנגר

באלאדה ושיר

באלאדה

שני ילדי יהודים חורים
מהלכים אל תוך הליל,
גויים במרזח של אבא
סובאים בירה, יי"ש ויין —
הגרן באבנט אורב...

ראי, מירל, ליד הבאר
שם בת־השומר זורה
מלים עצובות בחשאי
על הרוח השבה־אפורה.
הגרן באבנט אורב...

אומר ילד אחד למשנהו:
מירה'לה, שורי גם את,
בנה של המכור, דומה לי,
כבר חשך הלילה ירד.
הגרן באבנט אורב...

אני מכירהו... הכרתיהו... לא אכל־
את שלום לך, אבא, שלום.
הפריץ, הוא רבץ הלילה
עלי ככלב איום.
הגרן באבנט אורב...

זוחלת הרוח ארסית
בעד התריסים התמירות,
חדות הן שני הכלב,
מול הליל בורקות־זוהרות.
הגרן באבנט אורב...

היא רוכבת מעל הדפן,
נופלת לבאר האיתנה.
עדים: שני ילדי היהודים
ואבן מאובה זקנה.
הגרן באבנט אורב...

רועה קם פריץ את עדרו
הביתה לנח בדיר,
ובחלילו מנפח
חולה וכוכב המיר.
הגרן באבנט אורב...

שני ילדי יהודים חורים
שותקים אל תוך הליל,
גויים במרזח של אבא
סובאים בירה, יי"ש ויין —
הגרן באבנט אורב...

אוי, הלקה הפריץ אותה
ארכות דקות בשבטו,
והדוד ושיל הזקן
כמעט שיצא מדעתו.
הגרן באבנט אורב...

ענה אפורה־כהה
חולפת כל כך עיפה,
העננה — גלגלת
של יהודי ערופה.
הגרן באבנט אורב...

ופטרה בנו של ויצא
התאבד בארזה בתליה —
ככה סח הזמיר החולה
בחליל הרועה בבכיה —
הגרן באבנט אורב...

רועדים הילדים הקטנים,
אוחזים זה את זה בידיהם,
כעננה שממעל
הפירו את ראש אביהם.
הגרן באבנט אורב...

שני ילדי יהודים חורים
שותקים אל תוך הליל,
גויים במרזח של אבא
סובאים בירה, יי"ש ויין —
הגרן באבנט אורב...

שני ילדי יהודים חורים
רועדים אל תוך הליל,
גויים במרזח של אבא
סובאים בירה, יי"ש ויין —
הגרן באבנט אורב...

הערב עומם

To Dan Davin

הערב עומם. על העצים יושבים
עופות־ערב. ביתנו כמוהו כנס
ביערות זרים. אל הכוכבים הלומני
מרים הכנפים.

העקדה רחוקה. דמות עגמת משמרות
את הזכר, כשד של אב הניפה
את המאכלת. כוכבי־קרן מתוקים
רוטטים מפחד.

רק למלאך, לזהר־לנפלא,
שעצר את היד עם המאכלת,
אנחנו קוראים בשעות מצוקה
כאשר הגורל מאיב.

שמרנו, אתה רב־האור, הרוצחים כחזירים
קרדמות. משביעים הם את העקדה
במלמול שפתי שכורים, כאשר הרצח מצחין
בי"ש ובשנאה.

כוכבים שבשלו נופלים בלאות ליל־כתו
לתוך הדשאים. צעירים אנו עוד,
הנה זה עתה עם המלאכים
פספסנו אבותינו.

ספורי החמש כילדים קוראים אנו,
אז אוי לה ליד המניפה הקרדום
זה החד. ואבי פי שבעה למלאך
המאחר לבוא הנה.

הערב עומם. על־גבי העצים יושבים
עופות־ערב. ביתנו כמוהו כנס
ביערות זרים. אל הכוכבים הלומני
מרים הכנפים.

תירגם ב. א. [illegible]

ד"ר אריה מנצ׳ר

„פראנץ אופנהיימר" לג. קרסל

מבין משכילי יהדות גרמניה ב־דורות האחרונים בלטו אחדים, ש־הקדישו את כשרונם ואת עסקם ב־עיקר לבעיות הסוציולוגיה והכלכלה; עם אלה נמנים ואלטר ראטנאו, ש־הגיע לשיא הקאריירה המדינית ב־היותו שר החוץ הגרמני ונרצח בידי ראשוני הנאצים; ארתור רופין, ש־מצא דרכו לציונות ולהתיישבות ה־יהודית החדשה בא"י, ופראנץ אופ־נהיימר, שהרגיש אבגב בציונות, כי „כמעט בלתי אפשרי לנו להתבטא באופן טבעי, אנו נאלצים להגיע להיסטריקא... ביהודין זו בלא־יהד־עין (להב ביהדין) להגות את עצ־מנו כמטחתייכים באמה, לעומת הלא־יהודי ההושב ללא קוקי כטייך כל עוד לא הכמסה הוהו זה") בכל זאת נגלגו לאופנהיימר בדרך־מקרה הציונות ומנהיגיה, והוא הוקסם מהם ונרתם לפעולת ההתיישבות בארץ.

לאישיותו של אופנהיימר מוקדש ספרו החדש של ג. קרסל [2] המוסיף בחיבורו זה נדבך חשוב בפעולתו ה־היסטוריה־הספרותית הענפה. ובספר מתוארת דרכו של האיש אל הציו־נות ואל מפעלה ההתיישבותי ה־מיוחד־במינו, על־פי ניתוח מעמיק של מקורות ראשונים „אם גם בבי־בוש ובקיצור. יש בכך לא רק משום מילוי חובה לאחד הראשונים מתקו־פת הרצל, אלא גם ובעיקר להשל־מה דף חסר בתולדות ההתהוות ה־ציונות, הנהגה הציונית וההתייש־בות העברית בארץ־ישראל בתקופת העלייה השנייה" (עמ' 11). היחודי שבמחקר זה הוא בתיאור הרצוף הר־בקיף למדי של הנסיון הראשון הי־דוע בהגשמה כבתהוויה של הציו־נות המעשית, מקף על פעולתה של הציונות המדינית בימי הרצל. קרסל סוקר בצורה כוללת ומאורגנת היטב את פרשת היחד של אופנהיימר, ה־מעוגן בתוקה כביכול, שבאה לו בירושה להגית כאבותיו, על אף זיקתו אל דת משה, בצורתה הרפור־מית נוכח המאה הקודמת.

בצעירותו גילה האיש עניין בסו־ציולוגיה, אך בבאת היהודים הנר־עבית וריבוי היהודים שעסקו בבק־צע זה הם שהפנהו, לדעת המחבר, לרפואה, אף כי עתיד היה בסופו של דבר לחזור להגים הקר חיי החברה והכלכלה. בפעולתו הרפואית בעיי־רות קטנות למד את בעיות החברה הנחשלת ולבו נפתח לאלה שהיו זקוקים לא לרופאי מכאוביהם הגו־פניים בלבד, אלא גם ללחם כמש. הוא התקרב אל הסוציאליזם המכ־הדי הליבראלי ואף לכלכלן אויגן די־רינג, שהרצל ביקר, כידוע, קשות את נטיותיו האנטישמיות ופרידריך אנגלס כתב נגדו את ספרו הידוע „אנטי־דיהרינג".

בניגוד לחוקרים אחרים, אין קרסל רואה — ולדעתנו, בצדק — כל קשר ענייני בין ספריהם הראשונים של הרצל „מדינת היהודים" ושל פ. או־פנהיימר „ההתיישבות השיתופית" (שנת ההופעה (1896). הוא מסביר כהלכה את תורתו החברתית של פ. א. ועומד ביחוד, לפי טבע הדברים, על רעיונו המרכזי לגבי הקואופראציה התחברת לבצע אותה „בהוות עצמיים ובכיחים של אח־ריות".

אופנהיימר נמשך כליל את בקטעו הראשון ופנה אל הכתיבה בגרמנית והחשים בתקווה לעשות נפשות ל־רעיונו בחוגים רחבים, אולם לשוא. אף מורי הסוציולוגיה באוניברסי־טאות התנגדו לתורתו, והוא „נחשב כסוציאליסט בעיני הקאפיטאליסטים הבורגנים וכלבר בעיני הסוציא־ליסטים", כהגדרתו הקולעת של קר־סל (עמ' 27), גם היותו יהודי פסלה אותו בעיני רבים. בכל־זאת זכה ב־שנת 1909 להתמנות כמרצה באוני־ברסיטת ברלין. אולם בינתיים כבר החל לתת דעתו על צרכי עמו, וה־עדות העתונאית הראשונה לכך היא מאמרו „ההתיישבות השיתופית לשירות [illegible]" (1901), שבעקבותיו פירסם מאמרים אחדים בעתון „די וועלט" (ולא „העולם", ככתוב תמיד בספר). והם שעוררו את תשומת־לבו של הרצל (עמ' 30). ביום 14 במאי 1902 החלו הקשרים ההדוקים בין הרצל לאופנהיימר, שנתבקש להכין את דרכה הכלכלית של ההסתדרות הציונית, במטרה להעביר אנשים ר־בים בכל האפשר מאחורי הסבל וה־רדיפות לסביבה שבה יוכלו לחיות חיי חירות, כשהאמצעי להשגת מט־רה זו היא „התיישבות שיתופית על הקרקע הנשאר תמיד בבעלות ה־חברה" (עמ' 35). התפתחה חליפת־מכתבים ענייה בין אופנהיימר ל־הרצל [3] ובעקבותיה הוזמן להרצות את דבריו בקונגרס השישי (1903) בנושא שנראה לו אקטואלי באורח טראגי, לנוכח פרעות קישינב. אולם הוויכוח על הצעת אוגנדה, שהתנהל בקונגרס זה, הסיח את הדעת מתוכ־ניתו המקיפה של הרצאה המלומד ולדבריו לא היו שום תוצאות מע־שיות.

מצויינים הם גם הרהוריו של אופ־נהיימר בשאלת הערבים, שהיחס אליהם חייב להיות „לא כבלגי, בייר־כראלי, הגובל באדישות, אלא יחס של אחוה ורעוה..." (עמ' 44). הוא דורש מדיניות של שלום, הבנה ו־ידידות כלפי הערבים, שכן „אין ל־יהודים כל סיכוי לעלות עליהם מ־בחינה מספרית" (עמ' 162).

קרסל מציין כי אופנהיימר לא עסק בכלכלה ובהתיישבות בלבד, אלא גילה עניין גם בספרות ובהיסטוריה, בבעיות מדיניות אקטואליות ובמצ־בם של יהודי אירופה, שהכירתו הי־טב בהיותו ידיד „הוועדה למזרח" במטה הצבא הגרמני (באחד מתזכי־ריו אף מצא מלים נאות להערכת האידיש כמקור להכרת הלשון הגר־מנית הקדומה והדיאלקט של השפה).

אך עיקר תשומת־לבו הקדשה ל־תוכניתו הכלכלית, ופרטי גלגוליה נסקרים בהרחבה בספרו של קרסל, מתוך בקיאות בספרות ההיסטורית ובתעודות הנוגעות לעניין.

הקונגרס התשיעי (1909) החליט, ברוח הצעתו של אופנהיימר, „לק־בל בכלל התוכני פעולותיה של ההס־תדרות הציונית את שיטת ההתייש־בות השיתופית... בכך באה לידי סיום פרשה, שראשיתה בימי הרצל ובשעתה נאבק על ביצועה שנים על שנים. אלה גם עתה... גם אני עצמו אינו בטוח בהצלחת הנסיון..." (עמ' 58). לבו ניבא לו קשיים אף לאחר יצירת הקואופראציה מרחביה. עצם העבודה על כינוי פקיד־מנהל, כשהוטל עליו לעמוד על חברי המפעל החדש הזכיר את הפקידות מימי ה־באחון רוטשילד, גרמה לתמיהות ש־בהשפעה להתאגדות, בעיקר נוכח יסודה על הקבוצה כנרת, שהיותה מבוססת על עקרון של שיתוף מצ־רי וחוזין חברתי. אופנהיימר מוכן היה, לדעת קרסל, „לכוף ראשו לפ־ני המציאות החיה ולא לקבוע מס־כות אידיאולוגיה..." (עמ' 84).

בפרקים הסופיים השמיני ניתנת תמונה בהירה על החיים במרחביה ועל דאגתו המעשית כל ההכבנה ל־הצלת המפעל.

בשנת 1914 הפריק המצב החמרי במרחביה והמפעל החל להתפורר. הלאה הוויכוח הרעיוני. המספים שחזרו סערה וגרמו, בסופו של דבר, לפירוק הקואופראציה בגבים הבלי־הות, עד־האת כבעיני המחבר כפק.

„אם ניתן ללמוד מהתפוררות מר־חביה הקואופראטיבית על רעיונו ה־התיישבותי של אופנהיימר", שכן הוא עצמו קובע, כי נאלץ „לעשות הנסי־יון התמור עם שלושה גורמים לא־ידועים : השיטה, הארץ והפועל... אם הנסיון כרם הצליח, אין הסיבה בתורת האגודה אלא בדלדול הקרקע, ואולי בתנאים כבורים, שאין להם נגיעה ישרה לעצם הבעיה" (עמ' 149). במקום הקואופראטיבה מר־חביה הוקם, כידוע, קיבוץ השומר הצעיר בשם זה.

גם לאחר סיום הפרשה הוסיף אופ־נהיימר לפעול במסגרת התנועה ה־ציונית בתחומי הכלכלה והחקלאות. הוא התנגד לעקרון העבודה העצמית במושבי־העובדים ולקיבוץ הגדול, כדוגמת עין־חרוד, בתבת התבססותה על גוף ציבורי „אשר אפשר להש־פיע עליו באמצעים פוליטיים..." (עמ' 158). אף חלוקת העבודה לפי־הגו, ולא לפי כושרו האינדיבידואלי של כל אחד ואחד, איננה נראית ל־מדענו — נוהגים מנהל כללי ומנהלי־הענפים ויש להנהיג חלוקת ההכנסה לפי התפוקה ולא באורח שווה, שכן שיטה זו תביא לירידת פריון העבו־דה. שלמה לביא ושלמה קפלנסקי התקיפוהו בחריפות בגלל דעות אלה, ואמנם לא קויימה נבואתו [illegible] קשה על הקיבוצים והקבוצה. [illegible] מציין קרסל, כי „אפילו לא נת־הדהותו בדיוק, הרי הוא [illegible] ה־גורם הראשי והעיקרי להסדר [illegible] ההתיישבות העברית החדשה [illegible] ישראל, וכן זרק הוא [illegible] של התנועה הציונית את רעיון הק־אופרציה המתקבלת, אם גם [illegible] קונים, על דעת מוהדיה [illegible]" (עמ' 170).

[illegible] לאנטי־יהדות אחרים לא [illegible] לו כר־פעולה [illegible] בא"י לאחר עלות הנאצים [illegible] בגרמניה הוא נאלץ לנדוד [illegible] לארץ, עד נפטר, ב־30.9.43 [illegible] אנג'לס.

ספרו של קרסל הוא [illegible] מצוינת ומבוררת, בעלת ניתוח [illegible] קודמות על דעותיו ובמפעלו של [illegible] אופנהיימר ולא ביוגראפיה [illegible] הוא כגוהל פרק חשוב בתולדות ה־ציונות המדינית והמעשית [illegible] תורת הכלכלה ומסביר את [illegible] ה־הוגי של האיש, אשר, לפי [illegible] „הוא ציוני, אבל לגבי [illegible] היא בעלת משמעות [illegible] רת מאשר לבני הנוער".

[1] זכרונותיו של פראנץ אופנהיימר (בגרמנית), בהוצאה „בית־הירש, אגודת־ספר יהודית", ברלין, 1931, עמ' 54.

[2] ג. קרסל. פראנץ אופנהיימר, פעלו הציוני והרעיה הקואופרציה בימי העלייה השנייה. הוצאת „יבנה", ת"א, תשל"ב. 176 עמ'.

[3] מקצתם נתפרסמו בתרגומם ב־חוברת „פראנץ אופנהיימר, מאה שנה להולדתו". אוניברסיטת תל־אביב. המכון לחקר הציונות ע"ש חיים ויצמן, תשכ"ד, עמ' 23—55.

משה דוד הר

פרופ' חנוך אלבק ז"ל ומפעלו

בי"ג בטבת חלפה שנה מאז נס־תלק לבית־עולמו ר' חנוך אלבק, מגדולי החוקרים בספרות חז"ל ב־דור האחרון. הוא נולד בפולין ב־1890, למד תחילה אצל אביו, ר' שלום אלבק, שהיה הוא מופלג, ר לימים השלים את לימודיו בוינה. אחרי ששימש שנים מרצה בבית־המדרש הגבוה לחכמת ישראל ב־ברלין, נתמנה ב־1936 פרופסור ל־תלמוד באוניברסיטה העברית ב־ירושלים ובה הורה עשרים שנה.

*

בעבודתו המדעית נגע אלבק כמ־עט בכל תחומי מחקר ההלכה וה־אגדה, ספרות חז"ל והספרות הרב־נית. בצד בקיאותו הגדולה, עמדה לו חריפותו הרבה, כשלאלו נתלוותה אינטואיציה מבריקה, אך גם שקולה ומבוקרת. אלבק ניחן במחשבה בהי־רה וזוהרה, בכשר־ניתוח נדיר וב־חוש מובהק לשיטה ולסדר. צירוף־הכונות זה הוא שהכשיר אותו לא רק לעבודה פילולוגית קפדנית, אלא אף לטיפול בכמה וכמה בעיות־יסוד של מחקר התלמוד, שחוקרים קוד־מים לא נתנו עליהן דעתם כלל, או שנגעו בהן רק בדרך־אגב ולא מ־תוך גישה שיטתית. פירות מחקריו של אלבק הם רבים וגדולים, אולם מותר אולי להעז ולקבוע, שהישגו הגדול ביותר, ששינה את פני ה־מחקר בתחום זה מן הקצה אל ה־קצה, הוא בכך שהשכיל לראות כ־הלכה את הבעיות ולהציג את השא־לות הנכונות. במקרים רבים עור־רו מחקריו ויכוחים עמוקים ומומש־כים, אולם גם מתנגדיהם של ה־פתרונות שהציע מודים, שאלמלא אלבק לא זו בלבד שוויכוחים אלו לא היו באים לעולם, אלא שאף כל עצמה ועיקרה של הבעיה ספק אם היה מעובד כראוי.

בסדרת מאמרים וספרים, בעב־רית ובגרמנית, על ספרות התנאים — משנה, תוספתא ומדרשי־ההלכה — העמיד אלבק במרכז את השאלה בדבר טיבה של העריכה — כלומר, לפי איזה קנה־מידה פעלו המלקטים, המכנסים והעורכים השונים. לרבות ר' יהודה הנשיא, עורך המשנה. ל־אחר בדיקה מדוקדקת של המקו־רות ושל היחסים ביניהם, הגיע אלבק לכלל יצירת שיטה מקו־רית, מיוסדת במסקנתו, שהעורכים — לא רק כל ספרות התנאים, אלא אף של התלמודים — רק ליקטו את המקורות שהיו לפניהם והכני־סו בהם סדר, בלא לעבד אותם או להפריד אותם ובלא להביא בהם שום שינויים, קיצורים או הוספה; שכן כל כוונתם לא היתה אלא ל־אסוף מקורות מפוזרים ולסדרם, ותו לא. נסיון ראשון זה ליתן תירוץ אחד ויחיד, שיש בו משום פתרון לסבך כולל של בעיות במחקר ספ־רות חז"ל — בעיות, שהעסיקו הן את חכמי ימי־הביניים, הן את המח־קר החדש במשך מאות שנים — עו־רר פולמוס חריף ולא נתקבל על דעת רוב החוקרים. אולם יש להו־דות, שעד היום לא נמצא שום פתרון כולל אחר.

אלבק אף הקדיש מחקר מקיף ל־שאלת שני הסוגים העיקריים של מדרשי־ההלכה. הוא קבע, שההב־דלים המתולסים, המכריעים והעקר־ביים, בין שני הסוגים, הם רק ב־מינוח בלבד — ולכן מצביעים הם על עריכות שונות, ולאו דווקא על מ־קורות שונים. כן העסיקה את אלבק שאלת יחסם של התלמודים לתוספ־תא ולמדרשי־ההלכה הוא יצא ל־הוכיח, שהן התוספתא הן מדרשי־ההלכה, כמות שהם בידינו, לא היו ידועים לתלמודים, לא לבבלי אף לא לירושלמי ; ומכאן, שעריכתם מ־אוחרת למדי.

פרופ' חנוך אלבק

בתלמודים גופם טיפל אלבק ב־סדרת מאמרים, שנכללו רובם ב־ספרו המקיף האחרון, „מבוא ל־תלמודים", שרק חלקו הראשון הוש־לם, ואף הוא יצא לאור בימי מחלתו של אלבק. לעומת ריבויים היחסי של חוקרים ומחקרים בתחום ספרות התנאים, מועט היה עד לדורנו ה־עיסוק בתלמודים. וביחוד — דבר פאראדוכסלי, אך אופייני — בתל־מוד הבבלי, שזכה להיות במרוצת ההיסטוריה עמוד־התוך בחיי הא־מה. את מספרם של המחקרים על התלמוד הבבלי מאז ראשיתה של חכמת ישראל אפשר למנות כמעט על אצבעות הידיים. גם בתחום זה סלל לו אלבק, בלא להיתפס להשע־רות פזיזות, שיטת מחקר, שעניי־נה בעיקר בניתוחן הפנימי והשו־ואתי של הסוגיות. חבל מאוד, ש־דוקא בתחום זה, שהעסיק אותו ב־שנים האחרונות, לא זכה אלבק לה־גיע לידי בירור כל הבעיות ולסי־כום סופי והשלמה של ספרו. אולם גם הדברים, שהגיעו אלינו, יש בהם משום תפנית מתווה־דרך במחקר.

בתחום האגדה יש להזכיר קודם־כל את מהדורתו ועדכונו של מחקרו היסודי והמקיף של צונץ על „הד־רשות בישראל". ספר זה, שנתפר־סם לראשונה בגרמנית ב־1832, נת־יישן במידה ניכרת לאור תגליותיהם של מדרשים חדשים בכתבי־יד ו־לאור מסקנות חדשות של חוקרים. אלבק, שההדיר ועידכן את התרגום העברי, לא רק תיקן את כל הטעון תיקון, אלא אף הוסיף פרקים של־מים והערות רבות, שאין ערוך ל־חשיבותם. מתוך הדברים ניכרת יפה יראת־הכבוד העצומה של אלבק ב־פני צונץ, אולם פעמים הרבה קיפל אלבק בתוך הערה קטנה עולם שלם של חידושים מקוריים ; ועבודה היא, שספרי־עבודתו של אלבק הוא ל־מעשה ספר חדש, הראוי להיקרא על שם צונץ־אלבק המעורר השתאות לגודל המפעל של המחבר הראשון ולהיקף ולהעמקה של מחבר ההדיר המהדיר האחרון גם יחד.

אולם גם בתחום הפילולוגי ה־טהור של חקר המדרש קנה לו אלבק מקום נכבד ביותר. בעוד ש־בתחום הלימודים הקלאסיים, דרך משל, ההדרתם הנקייה של טכסטים במהדורות מדעיות, המבוססות על כתבי־יד ודפוסים ראשונים, בלוויית מבואות ופירושים, יש לה כבר מסו־רת בת מאות שנים, שונה המצב מעיקרו בתחום ספרות חז"ל. מכל אלו, שקדמו לו לאלבק בנסיונותי־הם להכין מהדורה מדעית של חי־בור מספרות חז"ל, אין להזכיר אלא שלושה, שהן צורת עבודתם הן מ־הותה עומדות בפני הביקורת — ח"ש הורוויץ, שההדיר כמה ממדרשי־ה־הלכה, א. מרכס, שהדפיס רק שליש מסדר עולם רבה, וי. תאודור, ש־החל להוציא לאור את מדרש בראשית רבה, הגדול (בהיקפו) והחק־דום החשוב שבמדרשי־האגדה ה־קלאסיים מתקופת האמוראים. משמת תיאודור קודם שהשלים את מהדו־רתו, הוטל המשך העבודה על אלבק, שהשביע לנו דוגמה מאלפת של מ־הדורה מדעית בעלת דייקנות פילו־לוגית קפדנית. הוא הדין אף במהדורותיו המדעיות האחרות של אל־בק, הן בתחום המדרש הן בתחום הספרות הרבנית מיה"ב. תמיד נת־אחו אצלו יחד ראיה מקפת של הבעיות הגדולות עם תשומת־לב ל־כל פרט קטן.

*

האינטואיציה השקולה והחריפה של אלבק, שנזכרה כבר לעיל, באה לא פעם לידי ביטוי במסקנות, שהיו אמנם פרי מחקר מעמיק וזהיר, או־לם נראו לכאורה, בשעתן, על רקע של מיעוט מקורות, מרחיקות־לכת, אלא שלימים נתאשרו לגמרי על־ידי תגליות חדשות.

שלוש דוגמאות אופייניות לכך. במחקרו על מדרשי־ההלכה טיפל אלבק, בין השאר, במכילתא דרבי שמעון בן יוחאי. מדרש זה לספר שמות שהיה ידוע ומצוי בימי ה־ביניים, אבד במאה הי"ז ורק בסוף המאה הי"ט החלו מתגלים מחדש שרידים ממנו. ד"צ הופמן ליקט קצת קטעים כאלו והוסיף עליהם הרבה דרשות שבמדרש הגדול (יל־קוט של מדרשים מעובדים, שנתח־בר בעדן במאה הי"ד), שנראו לו כנובעות ממכילתא דרשב"י. לפי ה־קריטריונים, שקבע ביחס למינוח של מדרשי־ההלכה, ציין אלבק מה במהדורתו של הופמן שייך באמת למכילתא ומה לא. כשלושים שנה לאחר מחקרו של אלבק (1927), באה, ב־1955, המהדורה של אפ־שטיין־מלמד, המבוססת בעיקר על שרידי כתבי־יד, שנתגלו בגניזה שבקהיר, ואישרה את הבחנותיו של אלבק.

כיוצא בזה אירע ביחס לכת מדבר יהודה. במונוגראפיה הממצה והמ־אלפת שלו, שפירסם בגרמנית על „ההלכה בספר היובלים" (ברלין, 1930), נגע אלבק גם בהלכה ש־בספר ברית דמשק — חיבור ש־נתגלה בסוף המאה הי"ט, בגניזה ר־שעורר מבוכה והתייה רבה בין ה־חוקרים. בניגוד לקביעתו של לוי גינצבורג, שההלכה שבחיבור זה היא פרושית, ולדעתם של חוקרים אחרים, שקבעו שהיא צדוקית, ה־עמיד אלבק על כך, שהלכה זו אינה שייכת אף לא לאחת מן הכיתות ה־נזכרות בכתבי יוסף בן־מתתיהו ; ו־לא עוד אלא שקבע, שהיא אף ש־ונה מזו שבספר היובלים ובשאר ספ־רי „חוג חנוך". שבע־עשרה שנה לאחר־מכן באו התגליות של מדבר־יהודה ואוששו את מסקנתו של אל־בק. שכן נתברר, שאין ברית דמשק אלא אחד מכתביה של כת מדבר יהודה.

מקרה שלישי קשור במהדורה ה־מדעית של בראשית רבה, שנזכרה למעלה. בעוד שתיאודור הציב כ־יסוד לטכסט שלו את כ"י לונדון, גילה אלבק מייד עם ראשית עבו־דתו, שכתב־היד המעולה ביותר (ש־אף תיאודור ניצל אותו) הוא כ"י וטיקנה, המשקף נוסח קדום ; ואי־לו כ"י לונדון אינו אלא בציג מאוחר יותר מאותה משפחה של כתבי־יד. אלבק קבע זאת על סמך בדיקה פי־לולוגית, שקנה־המידה שלה היה ב־עיקר נוסחן של הדרשות והצורות הספרותיות. אבל לימים בא י. קוטשר ובמחקריו על הארמית ה־גלילית הוכיח, שהוא הדין אף מ־בחינה לשונית, שקנה־המידה שלה הוא בלשני.

*

עבודתו של אלבק הידועה ביותר בציבור הרחב הוא פירוש המשנה שלו. מפעל זה נתכוון ליתן לעם פירוש מדעי־פופולארי, לפתוח בו את שערי המשנה לפני כל משכיל יהודי, גם כשהוא חסר כל ידיעה קודמת בספרות חז"ל. אולם דומה, שלעומת הישגיו הגדולים של אלבק במפעליו המדעיים ממש, לא השיג פירוש המשנה שלו בדיוק את ה־מטרה שלשמה נתחבר. מובן, ש־אין המדובר באיכותו ורמתו המד־עית הגבוהות, הניכרות יפה לא רק במבואות ובהשלמות ובתו־ספות (המקפלות בדרך־כלל חידו־שים מחקריים חשובים במלים מע־טות) שבסוף, אלא גם בגוף הפי־רוש. אולם שונה המצב מבחינת היותו באמת פירוש פופולארי שווה לכל נפש. עם כל גדלותו, לא עלה בידי אלבק מה שעלה לפני כחמש מאות שנה בידי חכם יהודי מ־איטליה, שלא היה מגדולי החוקר אולם ניחן בחוש מתודי נכון לכתי־בת פירוש אלמנטרי למתחילים, ש־חיבר על־יסוד פירוש רש"י, הרמ־בים ועוד — הלא הוא ר' עובדיה מברטנורה. עם־זאת, אין ספק ש־ליודע להשתמש בו, צפונה בפירו־שו של אלבק ברכה. שאי אפשר ל־הפריז בחשיבותה ובזכותה ראוי הוא להיחשב כפרשן הגדול של הדור ואחרון.

*

אלבק היה לא רק חוקר גדול ; הוא היה אף מורה גדול. הוא לא אהב המוני תלמידים וביורר יפה בין ה־מבקשים ללמוד אצלו ודחה את ה־רוב. ואף בפני המעטים שקיבל ה־עמיד דרישות ומבחנים חמורים ו־קשים במשך כל שנות לימודיהם. הוא לא האיר פנים ולא השתמש ב־שום פמנים מבריקים. הוראתו ניתנ־נה בבקיאות ובשפע, אך גם ברהי־טות שלא נמדדה לפי אמת־מידה של מנומי תורה. אלא מי שזכה להשתתף בסמינריה שלו ולשמוע ניתוח השוואתי של סוגיה לאור כל „המקורות המקבילים" ניתוח באומן זה, לא ישכח חוויה נפלאה זו של חשיפה אנאליטית מדוקדקת, פרט אחר פרט — כמעשה בלש, ל־הבדיל, המנסה להגיע לפענוח תע־לומה —, עד לסיבתה ולפתרון ה־סופיים. בלא שום יומרנות ראוותנית נתגלה כאן אלבק לא רק כחוקר וכאומן ההרצאה, אלא גם כטכנאי ומתודיקן מעולה של ההוראה. ה־חומר הסבוך והקשה ביותר נתלבן על־ידיו בדרך כובשת ומרתקת ל־הפליא. מעולם לא נגע מתלמידיו להקשות עליו ולהתווכח עמו, אולם תמיד ידע כיצד לסתום את טענו־תיהם. דברי־השבח הגדירים הג־דולים ביותר שלו לעבודה סמינריו־נית של התלמיד, שזכתה בציון טוב מאוד, היו : „אתה מבין שטעית כמ־עט בכל מסקנותיך, אולם לפי דרך עבודתך אני בטוח שפעם תהיה חו־קר ואז תתבייש במה שכתבת היום". מלים כאלו בפי אלבק די היה בהן לעשות תלמיד מאושר.

העובדה שבהרבה ממחקריו ניכר עדיין לכאורה הסגנון העברי הישן של בית־המדרש איננה צריכה ל־כסות על כך, שמבחינת הניסוח גופו היה אלבק בהיר ומחודני יותר מ הרבה בעלי סגנון חדשני. למרות היותו פילולוג למופת טען תמיד — ואף הזהיר על כך את תלמידיו — ש„אסור לרוץ כתם אחרי הגירסה ש־בכתב־היד, אלא מוטב שכתב־היד ירוץ אחריך", היינו : העיקר היא קודם־כל ההבנה אמיתית של העניין. רגיל היה לומר בבדיחות מעשה, כסימן רע הוא לחוקר כשהוא מבין הכל בקלות — אין זאת אלא ש־שכח תלמודו, ואילו מי שמתקשה הרבה בשעת לימודו סימן יפה הוא לו, שכן ניכר בו שהוא מתעמק ומבין. לאלו היתה דלתו של אלבק פתוחה.

*

אלבק, שהיה כל ימיו שומר מצוות לפנים, יכול היה, הן בבקיאותו הן בחריפותו, להתבודד עם גדולי עו־לם הישיבות, אולם הוא לא ראה ב־כך אתגר מעניין וגם את ביקורתו על דרכי הלימוד בישיבות הביע רק דרך־אגב, ובחוג תלמידיו המצומצם בלבד. שוחרי אלבק לא היה טיפוס של חוקר המעורב בעסקי ציבור. כאינדיבידואליסט מובהק עסק ב־מחקרו ובהוראתו. מידה בחולה היתה בו, שהוכנו היה כברו והמיד אמר לבדיות כה שעבליבו עליהם. יתר על כן, נתקיימו בו באלבק כמה דברים שמנו חז"ל בתלמידי־חכמים גדו־לים : היה קשה כברזל ורוחו ברותי־חה של הגרה וכל דבריו כגחלי אש. מתוך כך נתגלעו כמה פעמים מחלוקות קשות ביותר ב־בין חבריו. הטראגי ביותר הוא בעובדה, שגם שעה שאלבק הפייה, וביותר סמוך לסוף ימיו, היה הוא עצמו, בסופו של דבר, הסובל ה־עיקרי. כך נתגלגלו הדברים שמכ־נתכנה כאחד מראשוני החברים ב־אקדמיה הלאומית למדעים, סירב לתפוס בה את מקומו (כשם שסירב לקבל פרס ישראל), עד ביצאו, ע־מי שהיה אחד מראשי חכמי ישראל בדורו, היה סמוך לסוף ימיו מבוד־גה רבות בודד ופרוש מן העולם. אולם כל יהדיו, הן חבריו, הן תל־מידיו (ומי לא למד הימנו דבר), לרבות בעלי מחלוקת שלו, כולם חשו את גודל האבידה עם פטירתו.

אופיו המחקרי השקול, אך הנועז, של מדע התלמוד בדורות האחרונים עוצב וכוון במידה רבה ע"י אלבק בשנים הראשונות שלאחר מלחמת העולם הראשונה. הלך מעמנו אחד הארזים שבחבורה, שבמשך חמישים שנה העניק לנו עשרות ספרים ו־מאמרים, שהפכו זה כבר אבני־פינה ויסודות איתנים קבועים לדורות ב־בנין של מחקר התלמוד.

העורך: אברהם יבין

תערוכה קבוצתית

בגלריה יפעת, תל-אביב

הרכב התערוכה, הבבקשת להציג „גמורה" אמנים צעירים, המנוה ב־צד ציור־כהוול, המוצגן סגנונית בשנות החמישים, מוצגות כאן עבור זוה „קונצפטואליזה", וקפה לגשר בין השניים. אף נראה לי שהתכונה ההלוית על הקיר סובלת כגוו־כותם המתבלטת של המוצגים הניפ־היים. יוסף אשר, שהוא ב־בחינת פנים חדשות, כציג בדים בנושאים בהירים ובצימים־לעין, ה־נצים בין ציהן לרבוקיות והבבר־סים על ניגודיות נבוכתמות בין כרכיבים קווים־רישומיים ובין כת־מי צבע שקופים ושכטורות שונות. נחום מילר זוכה את שארית הסממנים הסוריאליסטיים והאכספר־סיוניסטיים של ציורו, ובבקום ה־עומס והגודש, שאיפיינו את ציוריו בעבר, הוא מציג עתה תמונות בהי־רות, המוחירות בשטחי דיקט ריקים והנשלטות על ידי כתמים שקופים גדולים של לבן. האלמנטים הצוו־ניים נדחקו לפינה והם מבוצעים ל־רוב באמצעות שרבוטי עפרון. נראה לי, כהוו כלל־מעבר אצלו לקראת קונצפציה אמנותית חדשה. בדים ה־ביפשטים האכספרסיוניסטיים של שאול שק, המבוססים על הפי־הות בכחול בהירות וארוכות, חור־גים מאווירתה הכללית של התערו־כה בבצבעיותם הרווחה ובהפיכתם הסנונית. כירה כהן מציגה מעבודותיה על עץ גם ופנוע, שיש בהן כתיביטוי, בצד עבודה קטנה על נייר, המקרבות אותה לשבצים להוום ההיפיפות.

בולטים את תשומת־הלב באופן בעצי בביטויותיהם של שני הבכותה־פים האחרים. גדעון גכטמן, עוסק בהמחשת ההוליכים החולים בחומר. יצירתו שייכת, במיון גם הכוללני, לאותו תחום הקרוי קונב־פטואלי, המבקש להסב את תשומת־ליבנו לעבודה כביאותית כוברת לכ־אורה ולהבליע בצד העיצוב החזותי גם יסודות של השיבה עיונית. מר־צגיו החולטים והבהירי מחשבה. סד־רות של פחים בשלבי התלדה שונים הוצגים כאן בצד גוש עופרת, ש־הוקפא בתהליך ההתכה שלו, תבל כפורק בדרגות שונות, אבקת גבס ההופכת לגוש מוצק וכפיסי־עץ ה־נהפכים לנסורת. בבקביל לאלה — הוצאת „ניכויי בהשתנה: בקבוקי זכוכית המכילים שתן בצבעים שו־נים, שנוצר על ידי האמן עצמו בתהליכים ביולוגיים סבעיים כתוצאה כאכילה כזון מסוים ובליעת תרופות שונות. המוצג מלווה בדפים מוד־פסים בנוסח מדעי יבש עם ציון הכמויות, הפריטים שנאכלו, התאורי־כים ונפח השתן הנופק מהם. בכל הצוגת התהליכים בזאת עובר המוצג בטאמורפוזה צורנית־חומרית, ובסו־פו של חשבון לפנינו פסלים כמעט מסורתיים בתפיסתם האסתטית. גכ־טמן מצטיין ברגישות אסתטית מצוי־נת והוא יודע להציג בצורה כה נאה וברורה את ניסוייו, עד אשר ה„פילוסופיה" כאחוריהן מתחילה ל־היראות לפתע חסרת־חשיבות. וכי כה זה משנה לנו אם בבקבוקי ה־זכוכית המוחזקים מצוי שתן של ממש או מים צבעוניים? אם היה כאן ריח של שתן, אם היה הקהל סובל בהפרשות, אם היתה הופכת הגלריה לביב שופכין וכיו"ב — היתה לעבודה זו משמעות החורגת מעבר לפוזה מאולצת של ניסוי בדוי. ל־אחר הכל, היום, 57 שנים לאחר „מזרקה" דושאן הבכיה מוצרים יום־יומיים להקשרים גלריאניים, הביזה פה הלד־זות ובקבוקי שתן הם כבר דבר שבמקובל.

יתרון עבודותיו של גכטמן בב־הירות המחשבה ובהחלטיות הביצוע ההבחנה שלה, לא כן הדבר בני־סוייו של פנחס כהן־גן ב־„שינויי סביבה תרבותית". הוא מציב לעצמו אתגר סוציולוגי־פסיכולוגי־פילוסופי ומבקש להמחישו באמצעים חזותיים וגראפיים. סכנה גדולה אר־בת לאמן, שכישוריו בתחום העי־צוב החזותי, שעה שהוא נכנס כחו בתחומי העיון המופשט ונוטל לעצמו בהשאלה מושגים ומונחים, הגזורים בתחומים תרבותיים ומדעיים אחרים. לרוב התוצאה איננה אלא קאריקא־טורה פטטנית, המושג „לחשוב" כוהה בה עם „מעורפל". קטיגוריות מחשבתיות שואפות לבהירות ולמש־מעותיות בכל התחומי הפעילות הרו־חנית. האמן, בשל העדר כלים, ידע והשכלה מתאימים, הופך דפוסי־מח־שבה אלה לציפה אבורפית מטוש־טשת ומבולבלת: זה מה שקרה לכהן־גן ולאמנים אחרים. כשמקלפים מי הבהגיגים את גיבובי המלים, הדיאג־רמות והכותרות הנצלות, מתגלות עובדות פשוטות וחסרות־עניין. וכי מה המחקר התרבותי־סביבתי בתי־צוגת ציורי האמן וצילומיהם משנות ילדותו המוקדמות ועד היום? איננו בא לטעון, שאפשרות וכיוון אמנותי זה פסולים בעיקרם, להיפך, נעשו ונעשים בתחומים אלה דברים בעלי ערך ועניין, אולם, אלה הדורשים מהאמן יכולת־מחשבה וכושר־המ־צאה מבריקים, שאינם מתגלים ב־עבודותיו הנוכחיות של כהן־גן.

פנחס עשת

גלריה גורדון, תל-אביב

עשת, היודע כפסל, מסתפק עתה בתערוכת הדפסי־משי, המסמנים שלב נוסף ועקבי בהתפתחותו. קדמו להם תבליטים, שהיו כעין פסלים רכים (בד צבוע מתוח על בליטות עץ) ונעשה בהם שימוש בהיפוך הצורות והצבעים. לעתים בלטה ה־צורה פיסית אך הצבע השטיח אותה והחזירה לשטח מבחינה אופטית, ולהיפך. עתה מפתח עקרון זה של „כפילות הבניה" גם בהדפסיו. במר־כז הדף ניצבת צורה אחת, תלת־ממדית באופיה, המתפצלת על ידי משחקי היפוך פרספקטיביים: הק־רוב נעשה רחוק, הרחוק קרב והאב־רים השונים מתחברים זה לזה ב־דרך אבסורדית ולא־הגיונית. היפוכים חזותיים אלה נוצרים באמצעות העי־צוב הצורני והצבעוני כאחד, כש־גורם אחד תומך בשני. אלה הם למעשה סדרות של בעיות אופ־טיות שמקורן עוד בבית מדרשו של קורנליוס אשר, ושאינם אלא הנוסח המודרני של התפיסה הסור־ריאליסטית, כפי שעוצבה בידי אמ־נים קינטיים רבים. בצד ההדפסים מוצג גם פסל גדול אחד יצוק פו־ליאסטר וגם בו שולטים אותם אל־מנטים זוויתיים חוזרים כבהדפסיו. התערוכה מצטיינת בשל רמת הבי־צוע הגבוהה ובשל היותה מציגה חווית־ראייה אופיינית של פסל, ה־חושב במונחים תלת־מימדיים גם שעה שהוא עוסק בחומר דו־מימדי.

עשת: הדפס־משי

אמנון ברזל

אהרן אפריל

בתיאטרון ירושלים

בתוך השפע היחסי של ציירים רוסים, שהגיעו לכאן בשנתיים ה־אחרונות ושכל תערוכה משלהם מ־עוררת את התלהבותם של מנהיגים פוליטיים, יש עניין כלשהו בעבודו־תיו של אהרן אפריל. בתערוכתו ה־מקיפה יש כעין אנתולוגיה של ה־ציור הפיגורטיבי כאן מחצית ה־מאה הקודמת. מאקאדמיזם רוסי דרך ציורים מתוארים של סרגר, מעיצוב נוגני לצבעוניות מתוקה א־לה־בור־נאר. גם אקווארלים גדולים של ע־רומים דראמטיים בצד ציור־שמן מונומנטאלי של „ערב קודר ותופס על נהר אובי".

העניין שבעבודותיו הוא ביכולת הטכנית המצוינת המופגנת בהן. ב־אפקטים הצבעוניים המרשימים. מ־לאכה טובה ובריאות סלאבית.

אולמות־הכניסה הנרחבים של תי־אטרון ירושלים קמחים התוליך טוב לגלריות פרטיות ולאפשרויות המוג־בלות של מוזיאונים. יש לעודד את מארגני התערוכה — אסתר ערמון ומוסדות התיאטרון — להמשיך ולי־זום תצוגות, אולי של מציגים סבי־בתיים ואחרים, שקנה־המידה שלהם תואם את חללו של האולם.

אהרן אפריל: לאחר העבודה

פנינה ייני

גלריה צבעונית, תל-אביב

ציורי השמן המאוחרים של פנינה ייני מציגים תהליך ציורי שרווח אצל אמני „אופקים חדשים" בשנות החמישים. הפשטת הנופים והצמצום בנוף מתנסין להעביר אל המשטח המצויר חוויות רגשיות, העולות תוך כדי התבוננות בנושא, כעין תחייה אימפרסיוניסטית על גילויי האמנות המופשטת של מחצית המאה העש־רים.

צמצום צבעוני ורישום סכימטי, הם האמצעים הציוריים שביסוד ע־בודות השמן המוצגות כאן, מנוחים ככו: רגישות, קצביות כופפנת ו„מוסיקליות" צבעונית — הבהירים לנו מדיון בעבודות האבסטראקט ה־לירי הישראלי — כתייחסים אף ל־ציוריה של פנינה ייני.

סידרת „מיבנים", המאוחרת מבין העבודות שנעשו בחמש־עשרה הש־נים האחרונות, פונה מן העשייה הספונטאנית לעבר הציור המתוכנן. הביטוי לתפנית זו הוא בעיצוב הלד־קה קווית, ובביטוי משטחים בצב־עים נקיים, בעיקר בדפי הגואש. בבספר עבודות קטנות, מגוונות או בדיות, מצויה איכות של ריקום.

אהוד בן עזר

„ספרי דורות קודמים"

רשימה זו היא הרשימה המאה במספר של המדור „ספרי דורות קודמים". בעל המדור אמור היה, איפוא, לכתוב במשך השנתיים האחרונות על תשעים ותשעה ספרים ישנים. ואולם האמת היא שכתב רק על תשעים ושמונה. הספר התשעים ותשעה, „הירקון שבלבי" לאלימלך שפירא („תרבות וספרות" 3.3.72) לא היה ולא נברא, לא הוא ולא מחברו, וכל כולו לא היה אלא בדות שבדה בעל המדור, בהסכמת העורך, כדי לשעשע את קהל קוראיו בחג הפורים שעבר. נתכוון לפארודיה ויצר זיוף מושלם. איש מקוראיו, ואפילו איש מבני משפחתו בפתח־תקוה, לא הרגיש בבדות. ואולי לא קרא את מדורו? אלה שקראו לא ראו פלא בכך שאלימלך שפירא חי לו עד היום בבדידות, בצריף דל על גדות הירקון, ולמחייתו הוא כהפרנס כן הדגים שהוא שולה כן הנהר בחכה שהתקין לעצמו בבו ידיו, והוא צולה אותם על גחלים; מחציתו של אחד מאבטיחיו המפורסמים בגודלם מספיקה לו למחייתו למשך יום שלם די והותר, ולפנות ערב הוא נכנס אל תוכה ויוצא לשוט בה כבתוך סירה על פני הירקון.

אמת, הקטעים המצוטטים באותה רשימה, כביכול מן הספר „הירקון שבלבי" (הוצאת ססיבל. יפו. שנה תרפ"ה־תפ"ו. קנ"ז עמ'. המחיר 125 מיל) ואשר כספרים על חגיגות פורים בפתח־תקוה לפני כתשעים שנה, לא בדות גמורה היו. בעל המדור לקחם כלשונם מספר זכרונותיו של כבו יהודה ראב „התלם הראשון" (הספריה הציונית והוצאה ניומן, תשט"ז, 1956) אלא שגם בכך איש לא הרגיש, מחוץ לבחורה אחת, נשבה ארץ־ישראלית נרגשת, שקראה את ספר הזכרונות שבפרצים לפני־כן.

בעל המדור היה סבור לתומו כי ביום התפרסם הרשימה או למחרת יקבל מברק מבית נשיא המדינה או מעיריית פתח־תקוה לפחות צלצול טלפון, בו תובע דאגה חרדה לגורלו של הסופר הזקן, כבן תשעים, החי לו בבדידות על גדות הירקון. הוא חשב שגלי צה"ל וקול ישראל יחקרו מיד להגיע כיצד למצוא את האיש המוזר הזה כדי לראיין אותו. לא דובים ולא יער. איש לא התעניין. כמה קוראים היו בטוחים, בשום־מה, שבעל המדור כתב על סופר שמת מזמן, למרות שנכתב במפורש כי אלימלך שפירא חי עד היום בצריף דל על גדות הירקון. מה שעורר מחשבות נוגות למדי על גורלו של סופר עברי, בין אם הוא קיים באמת ובין אם לא.

מה שגם עורר בבעל המדור מחשבות נוגות לגבי מידת האמון שרוחשים לו קוראיו. אולי הם חושבים שגם את שאר הספרים הישנים שעליהם הוא כותב הוא בודה מלבו? שהרי את רובם אין להשיג בחנויות לספרים עבריים (במידה שעדיין נותרו חנויות ראויות־לשמן כאלה); אלא לעתים רחוקות, בהזדמנות ובמחיר לא זול. אפשר למצאם בחנויות לספרים משומשים. ואולי נדמה להם שגם עכשיו הוא מתהל בהם ובודה מדמיונו כי אלימלך שפירא וספרו לא היו ולא נבראו אלא הם אגדה?

עצם ההתעקשות לכתוב מאה רשימות על תשעים ושמונה ספרים ישנים, שרוב מחבריהם כבר מתו ואינם בעלי אינטרסים בעולם הזה, היא בהחלט הישג קטן לבעל המדור, וראוי לו לעשות סיכום ביניים. שכר־הסופרים שקיבל ויקבל עבור מאה הרשימות שלו מסתכם בה"א אלפים ועוד ת"ת לירות שבין ותקלין ברוטו, להוציא ניכויי מס־הכנסה והוצאות קנייתם של אותם ספרים ישנים אשר לא השיג בספריה הציבורית. בסכום זה, השווה לארבע עד חמש משכורות חודשיות מבוצעות ברוטו, זכה בעל המדור בצד עבודה של יומיים עד שלושה בשבוע במשך יותר משנתיים ובבחינה זו עשה עסק לא רע. אמנם פחות ממהו־לת, אבל יותר מכתם כובבל. כמות העמודים שכתב למדור משתווה בערך לכמות העמודים של שני הרומאנים שאותם לא כתב במשך השנתיים האלה. ואולי גם בבחינה זו, יאמרו כמה מידידיו, עשה עסק כלל לא רע וחסך לעצמו עגמת־נפש רבה. ואם הוא ממשיך לכתוב עדיין את מדורו (בביתו ממתינים להורים כארבעים ספרים ישנים) ומקווה להגיע גם לרשימה המאתיים, לא יוכל איש להאשים אותו כי מרדיפת בצע הוא עושה את מלאכתו.

כנראה הוא באמת אוהב את הספרים הישנים הללו וחפץ לשתף באהבתו את קוראיו ולהחביב את הספרים עליהם.

אל לו גם להקל ראש בערכה של הפרסומת. במשך השנתיים הללו זכה לקהל קוראים נאמן (הוא מקבל בממוצע שני מכתבים ושיחת טלפון אחת בחודש מקוראיו; וכשהזכיר כי הספר „בין הכרמים" ליהודית הררי עדיין לא הגיע לידיו, קיבל כעבור שבוע ימים בדואר את הספר מספרנית אחת בדרום הארץ, ועוד שלוש הצעות להשאיל לו את הספר). הוא גם התפרסם בתור „עתונאי" (לא רבים יודעים להבחין בין סופר הכותב בעתון על דברי ספרות לבין עתונאי); ובתור „חצי־סופר וחצי־עתונאי", ככינויו בפי רבים. גם קיבל כמה הצעות מקסימות לכתוב ספרים לפי הזמנה, ונהנה מאוד מן העונג שבסירוב להיענות להן. אמנם החצי־סופר שבו נפגע קמעה מעצם ההצעה אך החצי־עתונאי, לעומת זאת, היה מלא גאוה. והיות אוהב ספר־קריאה לשמו ומרבה לכתוב על ספריהם של אחרים חדלו לאט־לאט להתייחס אליו עצמו כאל סופר, לפי חוק־הברזל הקיים אצלנו: אם אתה רוצה שיכתבו עליך, אל תכתוב על אחרים אלא אם כן הם ראשי־ממשלה או בביות הסעה (שיטת המוכיח־בשער. ויש עוד שיטות. שיטת הצנוע, הנרדף, החכמן, הלקקן, הקודש המצונזע, הנביא המסתתר הגאון הנסתר). בעתות מצוקה נפשית הוא מתנחם בבירור, שגם הוא קרא כמו משוגע ספרים של אחרים ולא ראה פחיתות כבוד לעצמו לכתוב עליהם רשימות־ביקורת. ובכל־זאת קשה לבעל המדור להסתיר את אכזבתו על כך, שלמרות שבתוך השנתיים הללו גם יצא לאור רומאן שלו „לא לגיבורים המלחמה" (הוצאת לוין־אפשטיין, 1971), הנה הספר, כשאר הספרים שעליהם הוא כותב במדורו, נעלם כמעט לגמרי מן החנויות. נעלם ולא אזל. מאחר שכמה מאות עותקים שלו עדיין מונחים כאבן שאין לה הופכין במחסניו של המו"ל. ואולי תסביך אישי הוא של בעל המדור, שלעתים נדמה לו כי מדורו מהווה בו עצמו, היה שמח יותר אילו קוראיו הנאמנים היו מתעניינים גם בספריו.

בעל המדור גם בצרים מעט על הקוראים ובחר לכתוב על ספרים דקים שקריאתם אינה נמשכת זמן רב. מה שנתיים לבו־גר שעדיין לא כתב על חמשת כרכי התרגום העברי של „בית גיבור" לרוזיה באורטון ההגאר; אחד הספרים האהובים עליו ביותר, שגם אזל בהחלט מן השוק. אבל הוא צריך להקדיש לכך כשמונה ימי קריאה לפחות ועוד יומיים לכתיבת הרשימה, ואז יצא שכרו הממוצע שבע וחצי לירות ברוטו ליום, וקצת קשה לו להסתדר בימים אלה בסכום הזה. ומשום כך לא כתב, וגם לא יכתוב בקרוב, על „ז'אן כריסטוף", „בית בודנברוק", „הר הקס־מים", „משפחת מוסקאט", „פרשת מאוריציוס", „אצטל אנדר־בסי" ו„הוויתו השלישית של יוסף קידקוהבך", אלא אם כן יזכהו פעם אגודת הסופרים בקרן הפנסיה שלה, כאשר תוקם.

מתוך תשעים ושמונה הספרים שכתב עליהם שלושה הופיעו במהדורה חדשה: „עקבת האבות" ליצחק שמי, „נגבים בלילה" להרהור הכביר ו„ג'יובני אפיסקופו" לגבריאלה ד'אנונציו; וש־ניים בתרגום חדש: „גיבור דורנו" ללרמונטוב ו„שלושה בסירה אחת" לג'רום קלפקה ג'רום. הרי זה לכאורה כמעט חמישה אחוזים של הצלחה. ואולם לבעל המדור יש הרגשה משונה שגם חמשת הספרים הללו הופיעו במקרה ולאו דווקא בהשפעת רשי־מותיו עליהם. הוא נזכר שאחד מקוראיו הנאמנים אמר לו שמ־עלה גדולה יש במדורו בכך שהוא פוטר מן הצורך לקרוא את הספר עצמו.

ועדיין לא אמר בכך בעל המדור מלה אחת על המטרה ששם לעצמו בכתיבת המדור והיא: להעלות מחדש ספרים טובים נשכ־חים, מקור ותרגום, כדי לרענן זכרם וטעמם ולהציגם בראשונה בפני קוראים מבוגרים וצעירים; ולגרות את האנשים הבחורים הממונים על מדיניות הוצאת הספרים בארץ לעשות את הדבר הבלתי־מקובל אצלנו: ולהוציא מחדש מהדורות של ספרי מקור מצויינים ועל תרגום־מופת שאזלו, ולתרגם מחדש ספרים טובים שהתגלגלו נהיינו. בעל המדור מודה ומתוודה כי בכל הקשור לספרות ארץ־ישראלית ואיר־ישראלית הוא לוקח בהוי־בדידות ובחולשה בבריתה. לא תכיד העורך הספרותי הוהור כותר אם לבו כי לבו נבבך גם אחר הרוקנים. הקורות והאנקדוטות ההיסטוריות ואחר תהסעת הכרשים הארץ שמעניקה לו הספרות הלוקאלית לכל גוניה. ובסיום הוא רוצה להזכיר לקוראיו דברים שחרתה על לוח שנותיו כוחה: הנפלאה שוני הלה ז"ל באמרה שאת ספרי־המופת חייב אדם לקרוא כל עשר שנים מחדש.

בעולם הספרות והאמנות

„לשון אחת" נוסח ג'. סטיינר

ספרו החדש של ג'ורג' סטיינר, „אקסטרה־טריטוריאלי: הרצאות על ספרות" (הוצ' „אתיניאום"), כולל עשרה מאמרים, שנכתבו בין השנים 1968־70, הנוגעים באופן זה או אחר בגלות ספרותית, או במה שמכנה סטיינר „האקספרסיוניסטים החדשים". הגלות הספרותית איננה נושא חדש, אבל היא מוצאת לה ביטוי מחודש במחקריו על נאבוקוב, שכתב רומא־נים באנגלית, ברוסית ובצרפתית; על בורחס שהוא גולה מעולם־הפיקציה; על בקאט — אירי הכותב צרפתית ואנגלית; על סאלין, שאולי גלה מן המציאות; וכן בדיותיו על המהפכה הלינגוויסטית של זמננו, על אפש־רות גלותו של האדם מן הלשון.

סטיינר מאמין בערכה העליון של הלשון ומקווה שאם יהיו בני־האדם מודעים יותר לכלי הדו־צפני שלהם, לתקשורת מילולית וספרותית, יכבדו את מה שהם אומרים, ויבחנו את אופן האמירה וידאגו ויחרדו לגור־צים, לעצמם ולזולתם. לדעתו של סטיינר, אין בני־האדם מכבדים את הלשון כיום. „אני שואל את עצמי", כותב סטיינר, „אם עליונותה של הלשון, כפי שהגרבה בתרבות ה־אנושית, וכן רבים מקווי־ההיכר ה־תחביריים המכריעים שלה, אינם הת־ממשות של השקפה מסוימת מאוד על זהות האדם ועל המוות. המערכת המשולשת: עבר, הווה, עתיד; ה־תיפקוד של נושא־מושא; המטא־פיזיקה והפסיכולוגיה של כינוי ה־גוף הראשון, הקונבנציות של הת־רה הלשונית והתארגאניזציה שעליהן אנו מבססים את טכניקות ההיזכרות שלנו, ומכאן, את תרבותנו — כל אלה מסכנים דימוי של אדם שכיום הוא נתון בתקופה. „האפנינג", קטע מוסיקלי מאולתר, חפץ אמנותי ש־נעשה כדי שניתן יהיה להרסו — כל אלה הם הכוחות האסטרטגיות של זמן העתיד, כשם שהלעג למה שהיה קודם, ביטול ההיסטוריה או האדישות מלאת־הבוז כלפיה, הם ד־היית העבר. בתחבירים של המהרסים המחריבים קיים תמיד רק ההווה". הגבלים של סטיינר הם ניהיליס־טים־האדוניסטים — קטיגוריה שמ־ציינת כמה עירנים מהדירנים. הגי־בורים שלו הם האנשים שכבשו ל־עצמם סגי מקלט שונים על־ידי כך שהסתגלו לשונות זרות, בדרך־כלל למספר לשונות זרות, כמו נאבוקוב, בורחס, בקאט. ה„אספרנטיסטים החדשים" נותנים לסטיינר פתח תק־וה, וכן גם התיאוריה של נועם חומסקי לגבי הנטייה לארגון ולארגון מחדש בצורה תחבירית. אומר סטיי־נר: „מאחר שכל בני־האדם מאור־גנים בדרך כזו, קיים ביניהם הקשר של תחביר אוניברסלי האפשרות הלוהאי שלו לתרגם מכל שפה לכל שאר השפות". סטיינר מתגעגע לאו־ניברסליות מסוים שמגדל־בבל הוא אחד הסיפוסים הרודפים אותו. ריבוי הלשונות היה אחד המכשולים הברו־רים והקשים לשיתוף־פעולה אנושי ולקידמה כלכלית.

„האבודים"

כבר היינו כם פעם, אלא שאז היה זה חדר, קופסה, או מעגל. עכ־שיו זה גליל באהדך על המישים מטריא. המדובר בסיפורו החדש של סמיואל בקאט „האבודים", (הוצ' „גרוב פרס"): בגליל מצויות 200 גופות, כל אחת תופסת שטח של מטר מרובע. „אנשים קטנים" אלה, כפי שמכנה אותם בקאט בסיפורו, מחפשים כל אחד את „האבוד" שלו. הם נמשכים על־ידי איזו הוויה חס־רה של האני, וכמו נדחפים על־ידי איזה ארוס נטול מבשות אל שלמו־תם. כאן לאהוב משמע להיפגש עם איזו מבגרנה מיובשת ומבקה, ול־הזדווג פירושו „להתאמץ לשוא". אף־על־פי־כן יודעים גופות אלה ל־כזוס ולהתלהט: הם מנסים לשנות את המכוכים ואולם של כבבם. נר־אה לפעמים, כי חיפושם אינו מכוון אל „האבוד" אלא אל מציאת דרך היציאה מן הגליל. וכך הם עולים בסולמות ומתיישבים בגומחה. הס־פר מתאר בפרוטרוט את העלייה בסולם ואת התור לעלייה.

עולם סגור זה, על הגומחות וה־כתילות שלו, מזכיר משחקי־ילדים. ואולם אכסותם העתיקה של האנשים הקטנים בפתח־יציאה מן הגליל מר־חיקה את הסיפור מן הילדים ומז־כיר לקרוא את „המערה" של אפלא־טון ואת קאפקא. ועל־כן יש להבין שהגליל בא לבטא מצב האנושי, ו־אולי עוד יותר את כוח האנושי. גם כאן עוסק בקאט בהוויית ה־ציפיה, השהות, בהוויה אנוש שבה אין מקום לצפות לאיזושהי עזרה מן החוץ או מן התוך בכלל, עולם סגור, כרוך על־פי האגדה יש מבגן מוצא. (ניו־יורק טיימס בוק ריוויו).

ספר חדש על מארסל פרוסט

ב־1973 ייצא לאור בהוצאת „לאפון" הצרפתית זכרונותיה של סלסט אלבר, מי שהיתה סוכנת ביתו של הסופר מארסל פרוסט.

הסופר ז'ורז' בלמבט רשם בפיה של סלסט אלבר (בת 81) פרטים על חייו הפרטיים של פרוסט. „מסיה פרוסט", שיחזיק 500 עמודים מתאר, בין שאר הפרטים הפיקנטיים, את הרגלו של פרוסט לחמם את לבניו בתנור־האפיה לפני שלבשם.

מכתבים לעורך

„התפוז המכאני"

היו בין צופי „התפוז המכאני" מ־כוכנים היו להזיל דמעות־רחמים על בר־גוזלו של אלכס. היו שיצאו קצ־פם על החברה המתכללת ועל ה־מספר „המכרסם". ולא רק בצופים מן השורה המדובר, אלא באנשי כבוד, מבקרי קולנוע, אנשי־עט, וביניהם גם מר חיים גנן („תרבות וספרות", 8.12). לבי להם, לרחמנים, אך הבה נבדוק בציציותיהם, שמא נמצא דמ־עותיהם דמעות־תנין.

גדולתו הגדולה — רשם זאת כוכו הגדול — של „התפוז המכאני" היא התייחסותו אל האלימות ואל החג־נה כפניה באותו קנה־המידה.

„גדולתו, למה — משום שאי נקי־טת העבודה התורה כביכול את ה־צופה „צונן ובלתי־מוזיאה בבחינה רגשית עם המתרחש על המסך, הוו־נו, עם הכפעה האלימות. הדבר מאפשר לו להשקיף אל האלימות מן הצד, מבלי להיות מעורב, כלומר ל־נתח את הבעיה באופן מאוזן ושקול. מומו, למה — משום שהפרט אלכס ועבירותיו וסטיותיו ופיתולי מחשבתו העקומה עומתו עם עבירותיה וסטיותיה ופיתולי מחשבתה של ה־חברה, הפרלאמנטרית, המתקד־מת, בצורתה המשוכללת ביותר ה־ידועה עד כה לאדם, שהמיניסטר הפוליטיקאי הציני, הוא במקרה נצי־גה. לכאורה — אוביקטיביות שנונה ומעוררת־התפעלות. הגנה על זכו־יות הפרט המדוכא. נגד ה„פיזוס" נגד עונש־המוות. לכאורה, גישה פר־דיסבית כאין כמוה, מתקדמת. הר־כאגים „לכלי" של סוף המאה ה־עשרים. מר גנן נתפס במלכודתו של סטנלי קובריק, יחד עם מרבית ה־צופים.

כשהרצח, הסוטה, המתעב, הופך „מסכן", משום שסטיותיו גורמות לו להקיא, כולנו נחפזים להודות, שאין עוד ספק, כי החברה הזאת חולה, כמוהו, ואשמה, כמוהו, ואולי עוד יותר, כי הבחור איננו עוד יכול לי־הנות אפילו ממוסיקה טובה, וקבע תוקפו לכשמע להדויג ואן...

הרצח, שהצו להתענג, נדון ל־כי־הובה. הפושע הקרבן שתים לפ־ני כס־המשפט. בעצם, זוהי תחבולה ספרותית נפוצה, המטשטשת את ה־פרספקטיבה הנורמאלית. על מסך אפשר להקרין צלו של עכבר כגודל אדם. תגובתו של הצופה „הנורמא־לי" תהיה ברובד הראשון הזה, שעל פני השטח: החברה המושחתת ה־זאת איננה טובה יותר מאלכס ה־מסכן המושה אה לועו אל המיכסה כגוזל תמים בקן. אין עוד צורך אף להרשיש את היד כדי לזלול מן ה־טוב שהחברה המושחתת הזאת מגי־שה לך. אין עוד ספק שהמסכן זכ־אי לפיצוי הוגן, וברגע שישמעו שוב צלילי התשיעית, שוב תוקרב בה הבנות לאלכס.

סכנתו הגדולה של הסרט היא ש־הרובד השני לא יתגלה לעין. כי רובד זה הוא פרובלמאטי יותר. הוא דן בזכותה של החברה להתגונן מפ־ני סכנה. הוא דן באמצעים של הת־גוננות זו — דברים לא־פופולאריים בתקופה זו של ביטול עונש־המוות, של קציני מבחן מלומדים, של מוס־דות פתוחים להחזרת הסוטה אל ה־חברה. מה שמשתמע מן הרובד השני הוא: חיסולו של אלכס הוא חובתה של החברה: ההורג מתוך הג־נה עצמית פסול, ומחובתה של ה־חברה לפטור עצמה מן השרצים.

אהרון קול

רמת־השרון

„דפים בשולי ביאליק"

ברשימתו של יורם ברונובסקי („תרבות וספרות" 15.12.72) על „ה־צנור והגל" מצאתי כמה שגיאות עובדתיות, שרצוי להסב אליהן את תשומת־לבו של הקורא:

כותב ברונובסקי: „המקור שקול האכסאמטרים — וביאליק נזקק להם שוב רק ב„מתי־מדבר". ב„הצנור ו־הגל" מצויה הדוגמה היחידה בשי־רת ביאליק המוקדמת לשמוש ב־האכסאמטרים — וביאליק נזקק להם שוב רק ב„מתי מדבר". ב„הצנור ו־הגל" כצרבים האכסאמטרים אלה בפאנטאמטרים ואלה האלה מתחוים מיחידות אמפיבראכיות".

לאמיתו של דבר מצוי ב„הצנור והגל" רק טור אחד בלבד השקול בהאכסאמטר האמפיבראכי, (הטור ה־42); ופרט לשני טורים אחרים, האחד בן שני אמפיבראכים והשני בן שלושה אמפיבראכים — שקול השיר כולו במשקל הפנטאמטר ה־אמפיבראכי. יתר־על־כן: בניגוד מפורש לדבריו של ברונובסקי — הרי דווקא הדוגמה היחידה בשירת ביאליק לשימוש בהאכסאמטר אמ־פיבראכי, השיר „בשדה", שעשרה מתוך 14 בתיו שקולים במשקל זה, קדמה בבספר שנים ל„הצנור והגל".

עוזי שביט

שדות־ים

שאלות מטורפות (ג')

ברשימותינו הקודמות בדקנו צי־רופי לשון הבנויים בפעלי 'טרף' ו ניסינו להבין, כיצד נתגלגלו משמעי היסוד של שרשי 'טרף' השונים אל השימושים האידיומטיים. השימושים שראינו היו שימושים מקובלים למדי והם רשומים במילונינו ומפ־רשים בהם. אולם עניין מיוחד נודע כמובן לשימושים אחרים, אשר אינם רשומים כלל — או שהם מוב־לעים באגב. הללו או שנתחדשו

טור הלשון

לסופרי דורנו — ויש שנדמה כאלו סופר מסוים מבקש לעשות נפשות לחידושו — או שסופרים נטלו מדברי המקורות ועיבדו רבינו כבד־כם.

רוצה אני לציין כאן בלשון 'טרף בכתפיו'. שימוש זה מתבאר לנו, למשל, מדברי הזז (יוכבד 112): „ומה אני אעשה — טרפה רוכיה בכתפיה". הסיטואציה ברורה למדי. האשה שואלת בבעין חוסר אונים: ומה כבר אפשר לעשות? אדם הנמ־צא במבוכה אינו מדבר בלבד. הוא מלווה את דיבורו בתנועה כתפיים שמשמעה: נו, טוב, אז מה אני יכול לעשות נגד זה? זו „תנועת כתפיים" כללית, אשר זכתה לביטוי לשוני משלה, כגון shrug one's shoulders; die Achseln Zucken ובכך, זה בעברית 'טרף בכתפיו'.

עד שלא יהיה בידינו רישום מלא של כל מה שכתבו סופרינו לא נוכל לומר דבר בודאות. אבל אם יש איזה רמז באוסף רישומי, הרי בי־טוי זה היה חביב במיוחד על יצחק שנהר — ונדמה לך כאלו הרבה להשתמש בו כדי להכניסו ללשון. חידוש יפה הוא — אבל עדיין לא נשתגר.

בצד גיתוחנו שלנו אין ספק: שימוש זה הוא עניין למשמע 'הבנייני' — היינו לשורש 'טרף' השני, שנולד הצירוף, שימש לא רק לתאר־תה תנועת כתפיים של 'נו, מה כבר נוכל לעשות' אלא לתנועות כתפיים שונות בכלל. שכך משתמש שנהר (לבד מן השימוש שכבר הזכרנו): „בשמחה היו מטרפים כתפיהם בבי־נה הכרצנות" (לוח הארץ, תשי"ב 253). גם זו תנועת כתפיים היא — אבל מתוך מניעים אחרים. וקרוב: „הוא מטרף כבגדך בכתפיו כבתוך טיכה בברשה" (הארץ). ואלו בתיאור של ההתרצצות ההשתוללות — וגם בה כמובן תנועת כתפיים — נמצא: „היו מקרטפים ברגליהם ומטרפים בכתפיהם" (אדרת 138). הוא אשר אמרתי: שנהר חיבב צירוף זה והש־תמש בו בהזדמנויות שונות לכיוון אותה תנועה — הוא הסיבה לתגובה אשר תהיה.

אמרנו: הרי לך צירוף לשון הנראה כאלו בא לנו בירושה — אלא שהוא כנראה מחידושי לשון ספרותנו החדשה. כנראה — היינו באמצעים שבידינו לא נדע, כבעין צמח. ובכל זאת: נדמה, שאם (לפחות כרגע) נראה הצירוף כחי־דוש נאה של לשוננו החדשה, יש ויש לו כעין אב־דגם. אם יבטרף בכתפור לא מצאנו, דומה לו מצאנו. הכתוב „כנשר יעיר קנו" (דב' לב, יא) כך נדרש (ראה בילקוט למי־קום): „מטרף בכנפיו בין אילן לאי־לן" (יש חילופי גרסאות בין דפוס הראשון לדפוסים המקובלים). האם סופרינו לא ראו את הדברים ביל־קוט, שמא ראו אותם אצל ביאליק (אגדה תר"ח). אם השימוש עצמו אין כאן, ייתכן שמצאנו לו אסמכתה קרובה — ולא באנו לגזול בזה את זכותו של המחדש, ויהיה זה שנהר או הזז או מישהו אחר.

כיוצא בכך מן הצירופים הנאים שעדיין לא נקלטו במילונאות שלנו: „טרף... על גבו דרך חיבה" (יעיש א' 210). כמובן, אפשר לעשות פעו־לה זו בכינויים טובים — ובעיתונינו משמש השורש 'טפח'. אבל היא הנותנה: כרוב טפיחות שבמי חב־רותית הנוהגת בעולמנו התברתמי, אין בכוחנו להאיר את הדברים בבי־טוי ספרותי. בא זה (אם הוא הרא־שון) ומוסיף לנו את הביטוי תוך ניצול השורש 'טרף'.

במקרה זה המקור גלוי יותר. שכך נמצא מפורש: „טריף להו ידא על גביהו" (ברכות נ"ה ע"ב). ובעקבו נתגלגל לספר האגדה הי"ל בתרגום עברי: „טרף להם בידו על גבם". הרי לך 'טריפת יד' וגם 'טריפת כתפיים'. ומעתה לא נתפלא עוד, אם נמצא גלגולי בנינים לשורש זה. כגון: „גתה בבי ומטפק בכל מאו־דו בהטריפו ידו על פיה" (צקלג א' 1445).

בדקנו מקצת גלגולי 'טרף' בשי־מושיו האידיומטיים. הוא אשר אמר־נו: גם מבניני 'טירוף' ניתן ללהיר על הדכה של לשון.

משה גושן־גוטשטיין

צורך המדור עונה על שאלות קוראים בבעיות לשון שיש בהן עניין לכלל. את השאלות יש להפנות למ־דור „טור הלשון", במערכת „הארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

הסיפורים הקטנים

(סוף מעמוד 18)

מה של סיפורים קטנים הזורעים אור על הגדולים, כשם שהגדולים זורעים אור עליהם. זהו כוחו המיוחד של באלזאק — אי אפשר לקרוא דבר משלו מבלי להיגרר הלאה, מתוך רצון לעמוד על פניה הנוספות של הדמות.

שני הסיפורים הנוספים שבכרכנו קשורים קשר רופף הרבה יותר ב־„קומדיה" — ולהלכה אף אינם קשו־רים בה כלל. „פאצינו קאנה" נכתב עוד בימים, שבהם עוד לא הגיע אצל באלזאק רעיון האפופיאה רחבת המ־מדים ורבת העלילות הקשורות זו בזו בקשרים מפותלים. הדפים הרא־שונים של סיפור זה מספרים על אורח־חייו של באלזאק בימי נעוריו, סמוך לזמן שבו החליט לזנוח את מקצוע המשפטים ולהקדיש עצמו ל־קאריירה ספרותית. הוא נראה כאן ב„פעולה" — כסייר בלתי־נלאה של העיר הגיהנומית פאריס ואוסף של רשמים וסיפורים כהייה. בכה דפי־פתיחה מוסרים לנו את דיוקנה של פאריס, שעה יוזר בוואריאציות רבות לאורך כל יצירת באלזאק. ה־סיפור עצמו הוא „שלל" של סיו־רים אינטנסיביים אלו של צעיר רעב ופקוח־עיניים. זוהי אחת מאותן ה־צירות — אותן התמונות — שבהן מתמזגים הריאליזם והרומאנטיקה עד ללא הכר. חייו של הנגן הוונצי־אני שאיבד את עולמו בשל אהבה היא פרשה רומאנטית אופיינית, שי־כולה היתה להיכתב גם בידי סטנ־דאל, חובב האריסטוקראטיה האיטל־קית וה„אנרגיה" של בני העם האי־טלקי, כאותה־כגלה גם בפאצינו קא־נה: אך זהו גם סיפור־סמל על איש זקן העיוור לתלותין — שבכל־זאת יכול לראות דבר אחד: זהב. תאוות הזהב שלו היא הכוח הבסיסי של חייו, הוא יכול גם להכירו על־פי הריח. בכך הוא גיבור באלזאקי פאר־אכסלאנס. הנרי ג'יימס כתב יפה שהגיבור האמיתי של כל „הקומדיה האנושית" הוא המטבע של עשרים פראנק. אך צריך להבין זאת נכון: באלזאק איננו דווקא מאטריאליסט (אף שהיה הסופר האהוב ביותר על מארכס) הרואה את הכול לברקו של הכסף, שיפנה את הכל. גם הכסף עובר אצלו תהליך של רומנטיזציה — מוקנות לו סגולות של „אנרגיה", כוח ויופי. לכן אפשר אולי לומר את־רת — בעקבות ג'יימס ובעקבות „פא־צינו קאנה": שהגיבור של „הקומד־יה" הוא הזהב.

הסיפור השלישי, „אהבה במדבר", הוא התמוה שבשלושתם, ואחד הת־מוהים ביותר אצל באלזאק בכלל. גם הוא יצירתו של מספר רומאנטי מובהק. אך לא סגי בכך: הוא קשור ביחס המיוחד של באלזאק למהלך הטבע, בנטייתו לעשות רומאנטיזא־ציה של מדעים אלו. הסיפור נסב על יח־סיהם של חייל צרפתי וברדלסה ב־מדבר של מצרים. לכאורה זהו מע־שה־ניסים מסוג אלו שאירעו לנזי־רים הנוצריים שהתגוררו במצרים ו התיידדו עם חיות־טרף (באוסף של אגדות כאלו בשם „האבות המדב־ריים", שאספה ותרגמה לאנגלית הלן ודאל, מצוי סיפור על אהבתם של אריות לאדם — אהבה קדושה, כמובן — ועל עטיפתו של הספר מצוירת תמונה של אדם ליד אריה. וזה בנושאה לציורו היפה של נחום גוטמן המעטרת את הכרכון של „תרמילי") אך בלזק רומז גם שאין זה רק מעשה־ניסים. הוא נוטה לי־חס לחיות תכונות אנושיות — כשם שנטה לייחס לאנשים תכונות חיי־תיות. הוא נשען בכך על תורתו של הזואולוג הצרפתי ג'יופרא דה סאנט־הילר [illegible] ונהגים אנושיים (ושתורתו קמה לתחייה בלבוש אחר ומתמיה בהר־רותיהם האופנתיות של קונראד לור־נץ וחבריו). באלזאק העריץ את סאנט הילר, כינה אותו „המשורר הגדול של המאה התשע־עשרה" והקדיש לו את „אבא גוריו". כשהוא מספר על אהבתה של ברדלסה לבן־אדם — הוא גם מבקש לומר משהו „מדעי" על החיות (בכלל היו לו יומרות מד־עיות) ולא רק להמשיל משל. אם כי סופו של הסיפור, המדמה את פרשת האהבה בין הברדלסה והחייל לפר־שת־אהבים רגילה, מרמז על המשמ־עות הסמלית של הסיפור. הברדלסה כמוה כאשה, האשה כמוה כברדלסה. מכאן ועד שירו של בודלר „ליתוי", שבו הוא פונה אל האשה „גמר אלו־הי, מפלצת נהדרת" (שיר שהצנזורה אסרה את פרסומו) הדרך אינה רחו־קה.

בשלושת הסיפורים הקטנים הללו מופיעים לבכעה כל גיבוריו הגדו־לים של באלזאק: הזהב, הפשע וה־תאווה. (ה„אהבה" על החייל והבר־דלסה היא במקום Passion ולא Amour). יתכן שהאובססיות הן ש־מעמידות סופרים גדולים. הדבר בוד־דאי נכון לגבי באלזאק: מספר מצומ־צם של אידיאות אובססיביות לבש אצלו ממדים של אפופיאות ענק. אך לי כאן גם עוד העובדה שבחלקיה הקטנים, שהביקורת כמעט אינה ש־מה לב אליהן, של אפופיאה זו, אפשר למצוא אותו הבייד בכל גדו־לו.

ספרים חדשים

מקור

אילה אשלח אהך — שירים מאת אמיר גלבע. הוצ' הקיבוץ המאוחד, 59 עמ'.

המעמד השלישי — מאת שלום רק. בספר שלושה חלקים: דמותו של לוחם, כפה ובשם (תגובות ומאבקים), ונפכר־נין — על הרגבה והשסדרות. הוצ' מוזיאון הלוחמים והפרטיזאנים, 9? עמ'.

יעקב והבית — סיפור מקראי מאת בנימין בירר. תיאור הפאורתנת שבי־כפרי המקרא על יעקב ובניו תוך כדי שימוש במדרשי חז"ל ובכתבי הוכמנות. הוצ' „מבהרה", 181 עמ'.

בין קיבוץ — בינגליגנים תנ"כיים מאת יוסף אחאי. הוצ' אל"ף, 58 עמ'.

ליד ימים רבים — רומאן מאת קולסית הראבה. רומן על דקע יהודי־ים המבסבדריה רבת הפתחים והנגד־נים כשבבכרה העלילה שתי משפחות הדהלסיות בית אפריליו המפרדי ה־והיס ובית פרומבוד בחז"ל הרופא כי פרנקפורט. הוצ' עם עובד, כסריה לעם, 180 עמ'.

קמיף — ב—" — ילקוט לדברי ספרות, הגות ואמנות מאת בני פ"ת בעריכת יוכי הכני, יעקב צבי קדל. הוצ' המחלקה לתרבות, עיריית פתח תקוה. 160 עמ'.

תרגום

מאמר על תיקון השכל — כתה פילוסופית מאת ברוך שפינוזה. תרגם מרומית נתן שפיגל. ערך, הל־ליב מבוא והוסיף הערות יוסף בך־שלמה. הוצ' מגרים ע"ש י"ל מאגנס, 50 עמ'.

סידהארתא — סיפור עמה הודו מאת הרמן הסה. גבור הספר מגיע ל־הרדרות שלמה אחרי שהתנכה בכל הפיתויים של החיים הגשמיים, נוטש הכל והגיע לחיי נזירות והתבוננות ו־כגיע לשלוות הנפש. הוצ' שוקן, 122 עמוד.

שיטות קטנות בבכבון הקיום — מאת הוד ויסל עיונים בפרשיות במכוד בין במצבה גדולה להצנה ובי־שאלה היבולית בדינות קטנות לשמור על קיומן ועצמאותן כשהן נאלצות ל־התמודד המצודדות מדיניות וצבאיות עם מעצמות־על. הוצ' עם עובד. ספריה אפקים, 189 עמ'.

רוז Rooz

גלריה לאמנות
סמטת בית השואבה 1
(פינת אלנבי 94)
תל-אביב, טל. 613924

מחירי הליטוגרפיות של מרק שגאל הרקיעו שחקים בחוץ לארץ. אצלנו עדיין אפשר להשיג אותם.

כמו כן אצנו בציעים עבודה של אומנים ישראלים:
● מוקדי, גוטמן, קריזה, אלחזיל, גילעדי, ברנהיים.
● עירום, גרפיקה גרמנית מעולה, 1915—1928:
HANS ANKER, DRESSLER, W. R. HUTH, KEINSCHMIDT, ISE BIENERT (pupil of P. Klee, BAUHAUS 1915) M. STEGER, HELMUTH KOMMER.

* * *

שעות עבודה: 9.30—13.00, 16.30—19.00

הודעה למשתתפים!

פרס לייב יפה ז"ל

יינתן השנה ליצירה בלשון העברית, אם בצורת ספר או במחקר או ביאוגרפיה, ועניינה בנושאים: ישראל; ארץ ישראל; גלות וגאולה; שיבת ציון לפנים והיום; הארץ ההתפתחותה בתחילת שיבת ציון בימינו ועד היום, וההדר הקשר בין הגולה לארץ, מבחינה היסטורית או סוציאולוגית או כלכלית או תרבותית.

יבואו בחשבון חיבורים בהיקף של ארבעה גליונות דפוס לפחות שפורסמו בתקופת השנתיים האחרונות, בתנאי שלא הוכתרו בפרס אחר בתקופה זו של שנתיים יום לפני חלוקת הפרס. יש להגיש בארבעה ספסים למזכירות הפרס, בלשכה הראשית של קרן היסוד בירושלים, עד ה־25 בפברואר 1973.

אוניברסיטת תל־אביב
מכון שילוח לחקר המזרח התיכון ואפריקה

פרסומים חדשים ב„סידרת המונוגרפיות"

★ David Kimche, *The Afro-Asian Movement: Ideology and Foreign Policy of the Third World.* VII + 296 pp., illustrations, index.

ניתוח של המכנה המשותף עליו התבססה הסולידריות האפרו־אסיינית ותולדותיה של התנועה האפרו אסיינית מאז הופעתה בבנדונג ב־1955 ועד לשקיעתה ההדרגת בשנים האחרונות.

★ Itamar Rabinovich, *Syria under the Ba'th* 1963—1966: *The Army-Party Symbiosis.* XIX + 276 pp., illustrations, index.

הספר התבסס על מסמכים בקורים של מפלגת הבעת, מתאר תקופה סוערת בהסטוריה של סוריה, מאתר את הבעיות ואת הכוחות הפועלים בעיצובו אותה ומעריך את משמעותה.

★ Aryeh Yodfat, *Arab Politics in the Soviet Mirror.* XII + 332 pp., index.

ההשקפות וההזקטרינות שבוטאו על ידי מדינאים וחוברים סובייטיים על העולם הערבי מאז 1952. הספר מתמקד בארצות מצרים, סוריה ועיראק ובנושאים כגון הסוציאליזם הערבי והפאן־ערביות.

כן ניתן לרכישה מסידרה זו:

★ Uriel Dann, *Iraq under Qassem: A Political History,* 1958—1963. XVI + 405 pp. illustrations, 2 maps, index.

Published by ISRAEL UNIVERSITIES PRESS
P.O.Box 7145, Jerusalem.

להזמנות: המפיץ הראשי — נתיב הספר בע"מ, רח' מלצ'ט 38, תל־אביב, טל. 241224.

הופיעה מהדורה חדשה!

זוגות

מאת ג'ון אפדייק

(„ינסיך הספרות האמריקנית" קרא לו השבועון „טיים")

„רומאן מפורט ומקסים של אינטימיות מינית בנישואין ומחוצה להם". (בוק וורלד) • „מר אפדייק מוסיף ממדים חדשים אל המבוך של תקופתנו — הקרב המיטש בלא הרף בין גבר לאשה, בין חרות להתפרעות יצרים, בין המקובל למוסרי". (שיקאגו אמריקן) • „ספר מהיר, זריז, אקרובטי... הכל בו בהיר כבדולח, מהנה עד אין־שיעור". (ניו־יורק טיימס) • „באמצעות עשרה זוגות ואפשרויות־זיווג בלתי נדלות, מחייה אפדייק מאות עמודים של קוים־יחודיו במיטה — בחדר־הכביסה, על מירפסת־השזוף, מאחרי דלתות חדר־אמבטיה נעולות; לאחר שחייה בקיץ, לאחר סקי בחורף. רק לעתים רחוקות טיפלו במין ביותר כשרון ספרותי. אפדייק מקדיש תשומת־לב קלינית לכל שלב וצעד. אוזן מחודדת לו לאימרות־הכף השמנה, המחפה על התאווה שלפוי ועל השעמום שאחרי. הוא יודע את כל משחקי־הפרא אשר בני־זוג. עייפים עוסקים בהם, בהחליפם — בסאדיזם ובמאזוכיזם לסירוגין — זה את זה בתפקידי התליין והקרבן". (לייף)

הוצאת הקיבוץ המאוחד
רח' סוטין 27, תל־אביב. טל' 246194

יוכבד בת־מרים / בין חול ושמש

מבחר שירים.
במתכונת ספרי זוטא
בסדרה זו ראו אור עד כה:
נתן אלתרמן, אמיר גלבע,
זרובבל גלעד, דליה רביקוביץ.

ישראל לוין
החוג לספרות עברית, אוניברסיטת תל־אביב

על מות

הקינה על המת בשירת החול העברית בספרד על רקע הקינה בשירה הערבית.
בשיתוף עם רשות המחקר, אוניברסיטת תל־אביב.

ספר התנ"ך והברית החדשה

להשכלה כללית
ולידיעת הדתות בעולם

בשפה העברית ובשפות שונות

יישלח לכל הדורש מה.ד. 7089 ירושלים

مكبرا من الأصل

هكذا من الأصل

גדליהו שפירא איננו

שחמט
מאת: משה צ'רניאק

השחמט הישראלי איבד את אחד מאמניו. גדליהו שפירא נולד בלודז', שבפולין, בשנת 1929. כבן 20 נמנה עם טובי שחמטאי עירו ואין לשכוח כי ללודז' היתה תמיד מסורת של שחמט מעולה, שהוליד בעבר מכבים כרובינשטיין וסלוהה.

בשנת 1956 ייצג שפירא את פולין בשתי אולימפיאדות: כחבר נבחרת הסטודנטים הפולניים באופסלה (שוודיה), וכממלא מקום בנבחרת פולין במוסקווה. זמן קצר אחרי־כן עלה המהנדס הצעיר לארץ.

בתקופה הראשונה הוא לקח חלק פעיל בחיי השחמט בארץ. יש לציין במיוחד את הישגו הנאה בתחרות הבינלאומית בנתניה 1961, בה צבר 7 נקודות ב־13 משחקים הקודים בין השאר את אלוף פורטוגל דוראו ואת האמנים הישראליים אלוני וגהזי. הישג זה הקנה לו תואר אמן ישראלי לשחמט.

בשנת 1962 הוא רשם לעצמו הישג נוסף כחבר נבחרת ישראל באולימפיאדת ורנה (4 נצחונות, 2 הפסדים ו־5 תיקו).

בעשר השנים האחרונות, מפאת עבודתו המקצועית, לא הרבה שפירא להשתתף בתחרויות. הרי דוגמא לסגנונו המקורי.

לבן: גדליהו שפירא
שחור: יצחק אלוני
נתניה 1961

1. ה4, ג5; 2. פ—ו3, פ—ג6; 3. פ—ג3, ז6; 4. ז3, ר—ז7; 5. ר—ז2, פ—ה6?!;

הצבת הפרש בצד באה בחשבון רק בעמדות מיוחדות, בהן ניתן להמשיך מיד ב5. עדיף 5... פ—ו6.

6. ד3, 0—0; 7. ה4!

רעיון דומה הנה בוטביניק בפתיחה האנגלית.

7... ד6; 8. ה5, פ—ו4!;

האיום 9. ה:ו6 כופה על השחור הפסד ממשי חשוב.

9. פ—ר5, ה6; 10. פ—ה3 פ:ה3; 11. ר:ה3, ר:ב2?;

לא זו בלבד שהשחור עומד בפני פתיחה בלתי נמנעת של טור ה', הוא עוד מבזבז זמן יקר להכאת רגלי בנה!

12. צ—ב1, ר—ג3+; 13. מ—ו1, ר—ה; 14. ה:ו6, ו:ו6;

גם אם זה נראה פרדוקסלי, יתכן כי היה עדיף 14... ה:ו6; תוך ויתור על השליטה בטור ה'. כי עתה ימצא הלבן דרך להחלשה נוספת של העמדה השחורה.

15. פ—ה5, ה6; 16. פ—ז4, ז5;

כפוי, אם 16... מ—ה7; אז 17. ר: ה6, ר:ה6; 18. מה—ה7, ז5; 19. פ:ה5+, מ—ו6; 20. צ:ה6+! וזוכה.

17. ה5!

בניהול התקפה זו מורגשת יד אמן. עתה ישתתף גם הצריח ה2 בהסתערות הסופית. השחור יכול היה לנסות את מזלו ב־17... ה4; ממילא, אין לו מה להפסיד.

17... ד:ה5; 18. פ:ה5;

כל מסע — מהלומה. אפילו אלוני, מומחה להגנה במצבים קשים, לא יכול לעמוד בפני התקפה כזאת.

18... ה:ה5; 19. מה—ה5, צ—ה7;

הכוב יחסית. אם 19... פ—ד7; אז 20. ר:ה5! ואם 19... מה—ו6; אז 21. ר—ה4.

20. מה: הד +

בדרך בטוחה זו עובר הלבן לסיום עם סיכויי נצחון ברורים.

20... מ—ו8; 21. ר:ה6, ב:ה6; 22. מה—ה8+!, ר:ה8; 23. צ:ה8+, מ—ה7; 24. ר:ה5+, מ—ז7; 25. צ:ה8+, מ—ז7;

על אף רצים שוני מסלול אין ביד השחור כדי להציל את המערכה. חולשתם של הרגלים השחורים היא גורם מכריע.

26. צ—ה8, א5; 27. ג4!, מ—ו6; 28. מ—ה2, א4; 29. ז4!, צ־ו—א7; 30. ר—ו6, ה4;

יאוש. אחרי 30... ר—ד7; 31. ר—ה8+, מ—ג7; 32. ז5, צ—ה8; 33. ו6, צ־א—א8; 34. ז7 וזוכה.

31. ר:ה4, ר—ה6; 32. ר—ה8+, צ:ה8;

מה לעשות? כנגד 32... מ—ה5; יבוא 33. מ—ה3, ר:ג4; 34. ר—ה7! עם איום ו4×.

33. צ:ה8, ר:ג4+; 34. מ—ה3, ר: א2; 35. צ—ו1+, מ—ה7;

כמובן, לא 35... מ—ה:ז3; 36. ה×.

36. צ—ה8, מ—ו6; 37. ג4, צ—ב3; 38. ז5+, מ—ה7; 39. צ—ד—ה1, צ—ב3+; 40. מ—ז2, ר—ב1; 41. צ־ו—ה7+, מ—ו6; 42. צ—ה6+, מ—ה7; 43. צ־ה—ה7+, מ—ו8; 44. צ—א7, צ—ב2+!;

לא מיד 44... ר:ה4?; 45. צ:ה6 לוכד את הרץ בשל איום מט.

45. מ—ו3, ר:ה4; 46. צ:ה6, צ—ה2+; 47. מ—ה3, ר—ה5+; 48. מ:ה2, ר:ה6;

אלוני הטיב להתגונן אך הוא אבוד גם עכשיו.

49. מ—ו3, ר—ב3; 50. ו5, ר—ג3; 51. מ—ו4, ג4; 52. ו6, ג3; 53. מ—ו5, מ—ו8; 54. ו6, השחור נכנע.

בעיה מס 704
ד"ר פ. להיגראנד, 1971
פרס ראשון

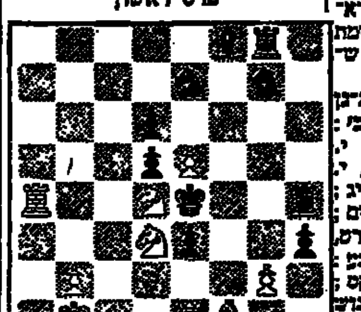

מט בשלושה

בעיה מס' 705
א. מרואצקי, 1898

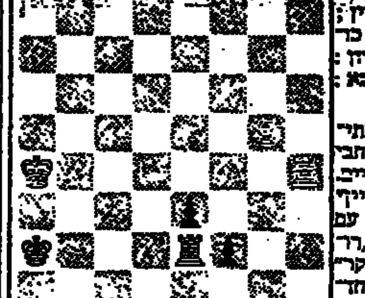

הלבן מתחיל וכופה תיקו

שחמט בישראל

תחרויות הגמר נפתחים שלבה הראשון של אליפות ישראל ליחידים, מתוך 24 בתים (כ־250 משתתפים) עלו 53 האליהם יצטרפו ברבע הגמר בעלי דרגה שניה, ראשונה ומועמדים לאמן. הרי רשימת הבתים ושמותיהם של השחקנים שעלו לשלב הבא.

בנתניה: שומרוני, ליס; רמת־גן א': רפאל, שוורצברד; רמת־גן ב': ברנט, יגלניק; הפ' ירושלים: י. כהן, בסה; מעברה: ורטנבורג, י. הרשקוביץ; נהריה: יודקובסקי, ויג; הפ' חיפה: ברנסקי ועוד שניים; בית נגלר: ש. בלפור, שטיינברג, פריד; נתניה: ח. קליין; באר־שבע: סוסי, ז. אורן; חולון: א. כגן, זקס; גבעתיים: ברזילי, איסרס; גוש אולון: בר־שלה, ר. זבולוני; לסקר ת"א: כגי, ערמון ועוד אחד; מרכז הנוער א': קומאי, יגלום; מרכז הנוער ב': שרנצל, וילנר; פתח־תקוה: ג. גרינברג, גרינפלד, שליסלברג; מכבין: בלדר, ויצמום; רמת־יוסף: צוויג ועוד אחד; נקודת־עליה: בראהרן, י. בורנשטיין; הפ"ש: י. פלק; „לסקר" חיפה: כרכבא, ויזר, לוונבראון; הדר השרון: פלצינסקי, גוי, הלהוית; כפר־סבא: גוסמן, ה. שוורץ.

הידיעות בקצרה כתר, עם פתיחת משחקי הליגה יתקיימו ברחבי הארץ יותר מ־50 מפגשים קבוצתיים. בליגה ארצית יתמודדו „פלדקייך" עם אוניברסיטת ת"א, רמת־גן עם בית"ר. לסקר ת"א עם בתיים, „רר־בינשטיין" עם הפ' ירושלים, „לסקר" חיפה עם טכניון, עמק חפר עם הדרה. בליגה א' צפון יערך המפגש המרכזי בחיפה, בין „הפועל המקומי" ל„הרצליה" חיפה. שני מפגשים בולטים בליגה א' דרום: „רשבסקי" עם חולון, „לסקר" ת"א ב' עם מרכז הנוער. השנה ישתתפו במשחקי הליגה יותר מ־1200 שחמטאים ובכלל זה 45 אמנים (5 בעלי תואר בינלאומי) ו־50 מועמדים בקירוב. הגידול ניכר לעומת הליגות הקודמות. ועובדה נוספת כי בין מפעלי השחמט בארץ נהנית הליגה מכבוד מיוחד ● תחרות חצי גמר אליפות ת"א בהתיימה לבעשה אך נוהרה הסדלפת המשחק קופלוביץ'—כץ ויש בה כדי לשנות את סדר הקמומות בצמרת. המצב אחר הסיבוב האחרון: כץ 7(1), פלאב, פיקלני, בבק 7, קופלוביץ 7 (1), כרבלי 7. ועוד ● הדו־קרב בין יקכבקן לבריגאק (לקביעה הכבצה בהתויה באר־שבע) יערך כברא בימים 23—26 בינואר, בבית־העם, בבאר־שבע. ארבעה משחקי הדו־קרב יתקיימו בירושה. ● באוניברסיטה ת"א יש לצפות השנה לפעילות מגברת. עומדת להיפתח תחרות מוקדמת לשחמטאים בעלי דרגות נמוכות, בהכנה גם התחרה לבעלי דרגה גבוהות יותר ולקראת פסח מתכננים תחרות אמנים ● ב־14 בינואר תיפתח בירושלים האליפות העמנית של המועדון „רבינשטיין". מחמנים להשתתף כל חברי המועדון בעלי דרגות ● בליגה למקומות עבודה באזור ת"א מובילה אחר 4 סיבובים בליל ד הצ"פ עם 11½ נקודות; במקום השלישי סולל בונה עם 10½.

שחמט בעולם

צונה גפרינדצ'ווילי זכתה שוב בתואר „אלופת אירופה". בתחרות שנערכה ביוגוסלביה היא צברה 9 נקודות מתוך 11 מהחקים. אחריה אלפה בריהם אלכסנדרה ושתי שחמטאיות הונגריות, וארצי ואיוונסה עם 8 נק' כא' ● באליכנה יובביה נוצח פרטרס עם 14 נק' (מ־19) ואת הבי קום הבהיר הפס גיצטה עם 13½. סיפור נבנה בהה שנים אחדות עם טובי השחמטאי ארצו אם כי זהו נצחונו הראשון באליפות.

[18] פענח את הצופן

להלן פעולת כפל רגילה, אלא שבמקום ספרות רשומות בה אותיות, אשר כל אחת מהן מייצגה סיפרה מסויימת. נסה לפענח, על דרך ההגיון, איזו סיפרה מייצגת כל אות. אחר־כך רשום אותיות מתאימות במקום הספרות בשורה למטה. הן תצטרפנה לאימרה של בנימין דיזראעלי.

```
          ש ל ו ש ה
          ש ק ר י ם
    ─────────────────
        ר ס ש ד ה ה
      ק ה ק ק ה מ
    י מ ר י ה ו
  ד ס י ד ה ר
ס ו מ ס ש
─────────────────────
ד ר ו ר י ק ו ה ר ו
```

האימרה: 27359 7ג18 49109: 24
4576876681 2771 בו 27359,27359

פתרון „פענח את הצופן 17"

לעולם אין העדה משיגה דבר, אלא אם כן מורכבת היא משלושה חברים מהם נפל אחד למשכב ואחד נעדר

(הנרייק ון לון)

השוויונים

$1^3+2^3+3^3+4^3+5^3+6^3=(1+2+3+4+5+6)^2=441$

$4+4+1=9=3^2$

בולי רוטרי נדפסו בארץ

בולים
מאת שמואל שליט

במלאות כ"ה שנים למות פאול פ. הריס, מיסד רוטרי הבין־לאומי, הנפיק הדואר בסוגו סידרה של חמישה בולים בערכים שונים, שצויירו ונדפסו בישראל.

פאול פ. הריס עורך־דין משיקאגו, יסד ב־1905 את מועדון רוטרי הראשון בעולם, תחת הסיסמה „השירות לזולת מעל הפרס". מאז התקדם רעיון הרוטרי בצעדי ענק וכיום מפעילים כ־750 אלף רוטריונים ב־15,442 מועדונים ב־149 מדינות. בישראל יש כיום כ־40 מועדונים, שבהם פעילים לדברי הנגיד האזרלי (נשיא רוטרי ישראל) אליים גרשון ליבלין, כ־1,500 אנשים.

בשני בולים מתוך הסדרה החדשה צוייר דיוקנו של המייסד עו"ד פאול פ. הריס. ביתר הבולים מופיעים סמל רוטרי, דגלי סוגו ומועדוני רוטרי.

הבולים, שהבגיתם מלבנית־אנכית וערכם־הנקוב 40, 50, 60, 90, ו־100 פראנק, צויירו בידי האחים שמיר מתל־אביב ונדפסו בשיטת דפוס שטח (אפסט), בגודל 51×30 מ"מ אצל המדפיס הממשלתי בירושלים בגליונות בני 30 בולים כ"א.

שנים לייסוד בריה"מ (30 בדצמבר 1922). בשניה בולים צויירו פסלים סדרה של שני בולים לציון יובל

שאחד מהם מתאר גבר ואשה המחזיקים בפטיש ומגל ובשני מצוייר כדור הארץ עם סמל כוכב אדום.

בולי אישים בנסיכות מונאקו

הדואר של מונאקו כיבד לא מכבר אישים ידועי שם בבולי־זכרון בערכים שונים: בול בערך נקוב 0.30 פראנק לציון מלאות 100 שנה להולדת הסבה הגדול אוגוסט אוסקופייה —

בערך נקוב 0.45 פ'; בול לזכר רונלד אמונדסן בערך נקוב 0.50 פ'; ובל לציון מלאות 150 שנה להולדת לואי פאסטר — בערך נקוב 0.90 פ'.

מונאקו הנפיקה בולים גם לכבוד קונגרס בין־לאומי לזואלוגיה, תחרז העולמית לשיזור פרחים ובולי אמנות.

50 שנה לבריה"מ

הדואר הפולני הנפיק לא מכבר

אליפות הליגה הלאומית

יד מס. 1

צפון
♠ A 7
♡ K 10 3 6 5 3
◇ A 4
♣ A 9 2

מערב
♠ 8
♡ J 7
◇ Q J 9 6 5
♣ J 10 4 3

מזרח
♠ 10 9 4
♡ Q 9 2
◇ K 10 7 3
♣ Q 8 6 5

דרום
♠ K Q J 6 5 3 2
♡ A 4
◇ 8 2
♣ K 7

יד מס. 2

צפון
♠ A Q 10 7 4 2
♡ A Q 10 6
◇ K 3
♣ 6

מערב
♠ J 9 5
♡ 9 7 4 3
◇ Q
♣ A Q 8 7 2

מזרח
♠ K 6 3
♡ 5
◇ J 10 8 5 2
♣ J 10 9 4

דרום
♠ 8
♡ K J 8 2
◇ A 9 7 6 4
♣ K 5 3

ברידג'
מאת ג. גשורי

בסוף השבוע שעבר נסתיימו סיבובי הגמר של הליגה הלאומית לקבוצות לשנת 1972, הנחשבת גם לתחרות הקובעת את אלופי ישראל לקבוצות. בתום התחרות עמדו שתי קבוצות בראש הטבלה עם מספר נקודות זהה. בהתאם לתקנון נכבר „תיקו" כזה על־ידי תוצאת המפגש הישיר בין שתי הקבוצות. לפיכך נקבעה המנצחת ביניהן קבוצת „הצעירים" כאלופת ישראל לקבוצות לשנת 1972, ואילו הקבוצה השנייה נאלצה להסתפק בתואר המכובד לאלוף. בתחרות זו בלט „כשלונה" של קבוצת האמנים הבין־לאומיים שייצגה אשתקד את ישראל באולימפיאדת הברידג'. הנבחרת לספבר ההדרדרה עד למקום החמישי.

תוצאות סופיות של הליגה הלאומית לקבוצות (1972), מתוך 16 קבוצות בליגה:

(1) רומיק, לב, גינצבורג, בירמן, לבנהאר, מוסקוביץ.
(2) ד"ר רנה, כץ, זהכובי, קרפוסטה, עזיאל, משולם.
(3) לוקאץ', אלנברג, ד"ר ג'וזפן, אורנבאום, ברדך, מלצר.
(4) זליגמן, כרק, גבי זהמן, גבצור, שוסטר.
(5) פרידריך, שאופל, שטכמפז, סוורין, לוויט, הורצייט.
(6) שאבי, ברדיצ'י, כנדלר, לוי, אוסיף.

אלופת הארץ לקבוצות הורכבה מחמשת הצעירים שייצגו את ישראל באליפות אירופה לצעירים (1972) עם הפסה את המקום השני בין 18 קבוצות. היא „תותקה" בליגה הלאומית שלנו על־ידי השחקן הותיק־ותיק משה מוסקוביץ. כמו באירופה, כך בליגה הלאומית שלנו בלטו ביקבוצה שני „האסים" פנחס רומיק וכמואל לב. שניהם מצטיינים בטכניקה כעולה משולבת בשיטת הכרזה תוקפנית מבוססת על שיטת „הקלאב הרומאי". בעזרת שיטת הכרזה זו הגיעו רומיק ולב למספר ניכר של חוזים „גבוהים" בידיים בלתי־מאוזנות: מדור השבוע מביא שתי ידיים כאלה.

ביד הראשונה הגיעו רומיק ולב לחוזה סופי של „7 ספיידי", למרות שצפון־דרום מחזיקים רק ב־28 נקודות בקלפים נכבדים, ולמרות שידעו כי חסרים להם ה־K דיאמונד וה־Q הארט. לעומתם הסתפקו מספר זוגות („בכירים") בחוזה הצנוע „והבטוח" של „4 ספיידי". ביצוע החוזה היה הרבה יותר קל מאשר הכרזתו. למרות יציאה בדיאמונד שנלקחה מיד עם ה־A בדומם, משיג הכרוז 13 לקיחות באמצעות הגבהת קלפי ההארט בדומם, לאחר חיתוך הארט השלישי.

ביד השנייה הגיעו רומיק ולב לחוזה אמביציוזי של „6 הארט" שהיה די קשה לביצוע. מערב התחיל את ההגנה בהארט נבוך שנלקח ביד הכרוז. רומיק שיחק ספייד אל ה־A ספייד בדומם וחתך ספייד שני בידו. הכרוז חזר לדומם באמצעות ה־K דיאמונד וחתך ספייד שלישי עם ה־K הארט בידו, בעוד ה־K וה־J ספייד נופלים בידי המגינים. רומיק עבר לדומם באמצעות ה־A הארט, והמשך שהי לקיחות נוספות עם ה־Q וה־10 הארט. בדומם הוגבהו עתה שלוש לקיחות נוספות בספייד, ואילו הלקיחה ה־12 הושגה באמצעות ה־A דיאמונד ביד הכרוז. בסיכום השיג הכרוז ארבע לקיחות ספייד בדומם, שני חיתוכים בספייד ביד, ארבע לקיחות גבוהות בהארט ושתי לקיחות דיאמונד, כאשר הוא בנפסיד לקיחה אחת בלבד בקלאב.

הקוראים יבחינו כי יציאה עם ה־A קלאב אינה מכשילה את ביצוע החוזה, כאשר ההבדל היחידי הוא שההגנה זוכה בלקיחה הראשונה בקלאב, במקום בלקיחה האחרונה. אולם יש לציין, כי יציאה עם ה־Q דיאמונד מצד מערב מכשילה את ביצוע החוזה. יציאה כזאת היתה כונעת מהכרוז להגביה את קלפי הספייד בדומם על־ידי „חיסולו" הכניסה עם ה־K דיאמונד בשלב מוקדם מדי. אולם כמובן קשה להאשים את כערב שלא יצא עם ה־Q דיאמונד, ובכך „איפשר" לרומיק לבצע את החוזה באמצעות הטכניקה של „היפוך הדומם". מיותר להוסיף שהישגי הצעירים בשתי הידיים האלה הביאו להם הרבה נקודות בדרכם לאליפות.

אליפות ישראל לגברות

הסיבוב האחרון (שנדחה עד כה) של אליפות הארץ לזוגות גברות יתקיים מחר יום שבת החל משעה 10 בבוקר בבית הגפן בחיפה.

התאגדות ישראלית לברידג'
סניף תל־אביב

קורס ברידג' למתחילים

יתחיל ביום השלישי, 9.1.73 בשעה 7.30 בערב

פרטים והרשמה: קרליבך 23 ת"א, טלפון: 288580

בגרות מוקדמות בביתך

למד בביתך בשעות הפנאי

20% הנחה — לנרשמים החודש

אם אין באפשרותך לבקר בבית־ספר בשל תנאי עבודתך או בשל סיבות אחרות, נצל את ההזדמנות הניתנת לך ע"י שיטת הלימודים המיוחדת של מכון ישראלי להשכלה בכתב. השעורים נכתבו ע"י טובי המורים בארץ ומקיפים את כל חומר הלימודים הנדרש ע"י משרד החינוך והתרבות.

מחלקות נוספות לבחירתך:
אולפן עברית
שיטור־הלשון
מקירות הנהלת חשבונות
חשבונות
אנגלית וצרפתית
דיפלומה בבנקאות
אוניברסיטה עממית

ה 5.1
שם: ....
כתובת: ....
הקורס: ....

מישלב מכון ישראלי להשכלה בכתב

מישלב, תל־אביב, רחוב ויצמן 53, ת"ד 373

אוניברסיטת חיפה

ההרשמה לשנה"ל תשל"ד (1973/74) תפתח ביום א', י"א בשבט תשל"ג (14.1.73) והסתיים ביום ה' י"א באדר ב' תשל"ג (15.3.73).

חוגי הלימוד לתואר הראשון (ב"א):

מדעי הרוח:
מקרא; ספרות עברית (במסלולים דו־חוגי / חד־חוגי): לשון עברית; היסטוריה של עם ישראל; שפה וספרות ערבית; היסטוריה של המזרח התיכון; פילוסופיה (במסלולים דו־חוגי וחד־חוגי); היסטוריה כללית; שפה וספרות אנגלית (במסלולים דו־חוגי וחד־חוגי); שפה וספרות צרפתית; אמנות — במגמות: תולדות, חינוך, יצירה; ספרות כללית.

בית־הספר לחינוך:
חינוך־עיון ומחקר, חינוך־ייעוץ, חינוך־מינהל ופיקוח, חינוך־מיוחד, חינוך־תכנון ודרכי הוראה; המחלקה להכשרת מורים ע"ש א. בירם; ביה"ס לחינוך של התנועה הקיבוצית „אורנים" — תחומי ההכשרה: א) מקרא, ב) ספרות עברית, ג) צירוף ביד חוגי היסטוריה, ד) שפה וספרות אנגלית — מסלול חד־חוגי, ה) שפה וספרות ערבית, ו) ביולוגיה — מסלול חד־חוגי, ז) פיסיקה־מתמטיקה.

מדעי החברה:
גיאוגרפיה; פסיכולוגיה (במסלולים דו־חוגי וחד־חוגי): סוציולוגיה; מדע המדינה; כלכלה (במסלולים דו־חוגי וחד־חוגי); סטטיסטיקה; ביה"ס לעבודה סוציאלית; ביה"ס לעבודה סוציאלית הכגמה למינהל קהילתי כפרי; מתמטיקה; מכללת עמק יזרעאל „אהל שרה"; לימודים קדם־אקדמיים.

חוגי הלימוד לתואר השני (מ"א):

מדעי הרוח:
ספרות עברית; היסטוריה של עם ישראל; היסטוריה כללית; שפה וספרות אנגלית.

בית־הספר לחינוך
ייעוץ חינוך מיוחד.

מדעי החברה:
מדע המדינה; סוציולוגיה; לימודי ספרנות — לימודים לקראת תעודה.

בחינת המיון הכלל־אוניברסיטאית המיועדת לכל הנרשמים תערך ביום ב' כ"ט באדר ב' 2.4.73. בחינות הכניסה לחוגים הערכנה בין התאריכים 3.4.73—1.4.73

חוברות הסברה וטפסי הרשמה ניתן יהיה להשיג החל מיום ד', ז' בשבט תשל"ג (10.1.73).

מנהל מפעל!
מנהל כח אדם!
מנהל הדרכה!

קדם מפעלך בעזרתנו

אנו ערוכים להכנת תכניות השתלמות מותאמות לדרישות מפעלך!

בדבר פרטים, אנא פנה:
ת"א: שד' ההשמונאים 6, טל. 32634.
חיפה: רח' הנביאים 20, טל. 666182, 664671.
ירושלים: רח' יפו 68, טל. 233367.

אורט ישראל
המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה

ביה"ס להנדסאים

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

מודיע על

1) **סיום ההרשמה**
בחיפה למגמות ארכיטקטורה, תעשיה וניהול — מסלול יום.

2) **המשך ההרשמה**
בחיפה לכתה זמן א' במלול ע"ב במגמות — הנדסאי כימיה; הנדסאי חשמל; הנדסאים מורים.

3) **פתיחת ההרשמה**
בחיפה לכתה נוספת — זמן ב' במגמות —
הנדסאי בניה — יום; הנדסאי מכונות — יום;
הנדסאי אלקטרוניקה — יום;
קדם הנדסאים — ערב.

4) **המשך ההרשמה בשלוחות ביה"ס**

● תנאי קבלה:
מתקבלים בוגרי י"ב תיכון, לרבות בעלי תעודת־בגרות אקסטרנית, או בוגרי בתי־ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 שנתית).

לשם קבלת פרטים או הרשמה ללמודים בחיפה יש לפנות: חצר הטכניון, הדר הכרמל, טל' 661151 (קווים 5, 7) והבימים א' ג' ה' בשעות 16.00—18.00, בטל' 530265 וכן כל יום בין השעות 08.00—13.00.

התאחדות ישראלית לברידג'
סניף ירושלים

מעבירה את פעילותה מיום א' 7.1.73
למלון טירת בת־שבע, רחוב המלך ג'ורג'

האם חשבת על התקדמות בעבודתך?

אורט ישראל-מבוגרים
החטיבה ללימודי מינהל מתקדם

● ניהול מפעלים קטנים
● ניהול חבר עובדים
● מדיניות פיסקלית
● ניתוח ויידות ערך
● מימון עסקים
● ניהול שווק
● ניהול חנויות
● סוכני מכירות
● שיטות חדשניות בחקר עבודה
● תכנון כמות אופטימלית לסדרות ייצור
● תכנון מלאי וארגון מחסנים בהתאם לתחזית מכירות
● עתונות
● מזכירות בכירות

נפתחה ההרשמה לקורסים ולהשתלמות במקצועות:

בדבר פרטים והרשמה נא לפנות:
תל־אביב: שד' דוד המלך 39, טל. 261687; 264193; 267436; 261688
ירושלים: בית סולכור, רח' יפו 68, טל. 233367
חיפה: רח' הנביאים 20, קומה ד' טל. 666182, 604671

שגרירות גרמניה - מרכז התרבות

שיעורים ללימוד השפה הגרמנית

בשעות לפנה"צ, אחה"צ ובערב

החל מ־14.1.73 עד 12.4.73

ההרשמה בימים: 7-11 בינואר 1973
בין השעות 13.00—18.00
במשרד מרכז התרבות תל־אביב, ככר מלכי ישראל 19, קומה ב'.

ליתר פרטים להתקשר טלפונית: 03 / 23 90 36 בלבד

דמי לימוד (כולל ספרי לימוד):
בקורס של 2 שעות בשבוע 60 ל"י ✱ בקורס של 2 שעות פעמיים בשבוע 110 ל"י

דמי הלימוד יש לשלם במזומן בעת ההרשמה

אוניברסיטת חיפה בית־ספר לחינוך

בית־הספר לחינוך של התנועה הקיבוצית „אורנים"
המחלקה האקדמית — הכשרת מורים על־יסודיים

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ד

לחוגים דלקמן:
1) מקרא
2) לשון וספרות עברית
3) היסטוריה של עם ישראל, היסטוריה כללית (חוג מורחב, או שני חוגים)
4) לשון וספרות אנגלית — מסלול חד־חוגי
5) לשון וספרות ערבית
6) ביולוגיה — מסלול חד־חוגי
7) מתמטיקה־פיסיקה

הלימודים נמשכים ארבע שנים וכוללים התמחות בשני חוגים, או בחוג אחד (מסלול חד־חוגי) לימודי חינוך והוראה, ולימודי השלמה. השנה הרביעית תחולק מחציתה להוראה ומחציתה להמשך הלימודים באורנים.

בסיום לימודיהם יזכו התלמידים — שיעמדו בדרישות — בסמיכות להוראה בכיתות ז'—י"ב ובתואר B.A. במדעי הרוח, או B.Sc. במדעי הטבע.

ללימודים במדעי הרוח יוכלו להתקבל מועמדים בעלי תעודות בגרות, או בוגרי מכינה קדם־אקדמית הומניסטית (המתקיימת באוניברסיטת חיפה); ובמדעי הטבע — בעלי תעודת בגרות ריאליסטית, או בוגרי מכינה קדם־אקדמית ריאליסטית המתקיימת באורנים ונפתחת ב־1 ליולי 1973.

● פרטים נוספים במזכירות האקדמית של אורנים, דאר קרית־טבעון, טל' 3—931142—04 וכן בחוברות ההסברה של אוניברסיטת חיפה.

מועצת החלב
בשיתוף עם המכון הממשלתי להכשרה טכנית
פותחת

מסלול להכשרת טכנאי חלב

למסיימי צבא בתנאי פנימיה בבי"ס החקלאי מקוה ישראל.

לבוגרים מובטחת העסקה בהתאם בדרגה התחלית כ' טכנאים.

מעונינים יפנו לשם קבלת פרוספקט מפורט למועצת החלב ת.ד. 20035, תל־אביב.

אוניברסיטת הנגב
באר־שבע

מודיעה על

פתיחת ההרשמה למועמדים חדשים

לשנת הלימודים תשל"ד (1973/74)

לחוגים/מחלקות:

הפקולטה למדעי הרוח והחברה (בחסות האוניברסיטה העברית): מקרא, ספרות עברית, לשון עברית, צרוף בין חוגי לשון עברית וספרות עברית, מחשבת עם ישראל, היסטוריה של עם ישראל, היסטוריה, גיאוגרפיה, חינוך, מסלול בשילוב חינוך ומדעי ההתנהגות, תעודת הוראה, הלשון האנגלית וספרותה, הלשון הצרפתית וספרותה, פילוסופיה, מדעי ההתנהגות, כלכלה, סטטיסטיקה.

הפקולטה למדעי הטבע: ביולוגיה, גיאולוגיה, מתימטיקה (קיימת אפשרות ללמוד מתימטיקה בצרוף חוג ממדעי הרוח והחברה; קיימת אפשרות להתמחות, אחרי השנה הראשונה, לקראת מדעי המחשב). פיסיקה, כימיה, מדעי הגרעין.

הפקולטה למדעי הטכנולוגיה: הנדסת מכונות, הנדסה כימית, הנדסת חשמל ואלקטרוניקה, הנדסת תעשיה וניהול, הנדסת חומרים.

לקבלת פרטים וטפסי הרשמה נא לפנות בגלויה למדור הרישום, אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע.

משכורתו של מהנדס

מדוע שבת זאב ריינגולד, מהנדס במשרד התיקשורת?

מאת אמנון ברזילי

כדי לקנות בחודש שעבר את מ־כוניתו הראשונה־רנו 16 מודל 1971, שילם מהנדס האלקטרוניקה זאב ריינגולד 1,000 ל״י מכספו. למ־עשה לא כספו אלא חסכונותיו של בן הבכור בן ה־14. כדי להשלים את הסכום של 30 אלף ל״י, מחיר המכונית, לקח מר ריינגולד הלוואות. במשרד התקשורת בו הוא עובד, 6,000 ל״י בריבית של 9% ל־4 שנים, קופת החסכון של עובדי הדואר 2,500 ל״י בריבית של 5.5% לשנ־תיים, מבנק דיסקונט 2,000 ל״י בריבית של 15% ל־10 חודשים ומ־... 800 ל״י. כאשר הסכומים הגדו־לים לקניית המכונית, גייס מר ריינ־גולד בקרובי משפחה.

25 שנה חלפו מאז החל מר ריינ־גולד (41) את עבודתו בדואר הנ־דסה. לכאורה יכול הוא להסתכל ...הורבית בסיפוק. הוא התקבל לע־בודה בגיל 16 כחניך. היום הוא מהנדס מחלקה בדרגה א׳ פלוס בד־רג המהנדסים, דרגה אחת פחות מהיא הסולם. מאחר שבדואר הנדסה ...ק מהנדס אחד נמצא בא׳ 2 פלוס (מנהל שרותי ההנדסה), השלים מר ריינגולד עם העובדה שמסלול הקי־דום סתום עבורו. יותר לא יעלה בדרגה אפילו יצטיין בעבודתו, לכל היותר יקבל מדי שנה תוספת ותק לשנה. וזו שאלה המטרידה אותו מאד. שכן לפרוט משכורתו, שהיתה בחודש דצמבר 2,068.45 ל״י, כת־שה מר ריינגולד „לגבור" את החו־דש בנטו שהיה באותו חודש — 1,087.9 ל״י.

הסיבה העיקרית לקשייו הכספיים של מר ריינגולד היא משפחתו הג־דולה. 4 ילדים בגילים 4, 8, 12, 14. בגלל הצורך לטפל בילדים, אין הגב׳ ריינגולד עובדת. כך שכל בעיית פרנסה הן על שכמו של מר ריינ־גולד.

„הלוקש" של חודש דצמבר הוא לדברי מר ריינגולד יוצא־דופן בגלל תוספות הכלולות בו ואינן מאפיינות את המשכורת של חודש רגיל. הב־רוטו של 2,068.45 ל״י מורכב מה־סעיפים הבאים: שכר יסוד 1010 ל״י, תוספת ותק (14 שנה) 235,60 ל״י, תוספת יוקר 386 ל״י. תוספת 6.08% (עיסקת החבילה) 99.82 ל״י, תוספת משפחה 10 ל״י, קצובת נסיעות 24 ל״י, קצובת ילדים 40 ל״י (על שני ילדים. קצובה נוספת של 60 ל״י יקבל בחשבון נפרד מהביטוח הל־אומי). למשכורת דצמבר צורפו גם תשלומי אש״ל לחודשיים 364 ל״י, ושעות נוספות של 3 חודשים שהיו 232.23 ל״י ברוטו ולאחר ניכוי מס־הכנסה מוקטן 168,37 ל״י. (סכום זה הוא נוסף למשכורת ברוטו 2,068.45 ל״י).

הניכויים לאותו חודש הגיעו ל־981,34 ל״י. הם כללו את הפרטים האלה: מס הכנסה 367,38 ל״י, בי־טוח לאומי 48 ל״י, קרן השוואה 9 ל״י, מלווה בטחון 74.52 ל״י, מס

זאב ריינגולד

אחיד 44.95 ל״י ומס ועד 2.5 ל״י. שאר הניכויים הלכו לתשלום חובות שנבעו מקניית המכונית, מלבד 30 ל״י שנועדו לחסכון רכב. כל בעל רכב שמפקיד סכום כזה מדי חודש, זכאי עם החלפת מכוניתו באחרת ל־קבל הלוואה. על סכום הגדול פי שלושה מהסכום שהפקיד בריבית של 5.5%.

כיצד הוא מחזיק מעמד

אף כי מר ריינגולד מודע לכך שמשכורתו בקנה מידה ישראלי אי־נה נמוכה, לא ברור לו עדיין כיצד הוא מחזיק מעמד. את לימודיו ב־טכניון החל ב־1954 לאחר שעבד כ־6 שנים בדואר עם הפסקה של שנ־תיים (שרות צבאי). המשרד „עשה לו טובה" והסכים להבטיח לו עבו־דה לאחר שיסיים את עבודתו. תמו־רת נכונות זו, היה עליו לחתום על 4 שנות עבודה במשרדי הדואר. מר ריינגולד מדגיש, כי במשך 4 שנות לימודיו (הנדסה אלקטרונית), לא קי־בל עזרה כספית והמובן לא שולמה לו משכורתו. ב־1958 חזר לדואר הנדסה בדרגה ח׳ מהנדסים (340 ל״י שכר יסוד). ב־1960 היה כבר בדרגה ה׳ (468 ל״י שכר יסוד), ב־1965 לדרגה ב׳ (813 ל״י יסוד) ובתחילת 1971 קיבל את דרגתו הנוכחית ומאז הוא מנהל מחלקה לאבטחת איכות ציוד ואחראי על 15 עובדים.

„כשעליתי לדרגה א׳ פלוס, קי־בלתי תוספת של 50 ל״י נטו — אומר ריינגולד. באותה שנה, שלחתי את בני הקטן לגנון. התשלום ה־חודשי היה אז 50 ל״י. כלומר העליה בשכר כיסתה רק הוצאה זו. היום הגנון עולה כבר 60 ל״י בחודש". שלושת ילדיו היותר גדולים לומדים בבית־ספר יסודי. למרות שהחינוך הוא חובה והלימודים אמורים להיות חינם, יש הוצאות גדולות גם בתחום זה. אגרת חינוך לשלושת הילדים 70 ל״י בשנה והוצאות אחרות — ספרים, מחברות — כ־500 ל״י לש־נה. „הייתי אומר שההוצאות מסתכ־מות ב־50—60 ל״י לחודש לפחות לבית־הספר. אני לא כולל כאן הו־צאות מיוחדות כמו טיולים של בית ספר".

הוצאות הבריאות

על חינוך 4 הילדים מוציאה מש־פחת ריינגולד כ־120 ל״י לחודש. (הו־צאות אלה יגדלו בהרבה תוך שנ־תיים כאשר הבכור ילמד בתיכון). על טיפול שיניים לילדים, שאינו ניתן על־ידי קופ״ח, (שני ילדים נז־קקים לפלטות לשיניים) ההוצאה ה־שנתית מסתכמת ב־600 ל״י (50 ל״י לחודש). למשפחה הגרה בגבעתיים מינוי שנתי בבריכת רמב״ם ל־4 אנשים. הסכום המשולם הוא 300 ל״י לשנה. הבן הבכור לומד ג׳ודו וזו הוצאה של עוד 200 ל״י לשנה. כך שההוצאות הספורט מסתכמות אף הן ב־500 ל״י לשנה שהן כ־50 ל״י לחודש.

להוצאות שהוזכרו והנחשבות הכ־רחיות על־ידי מר ריינגולד, יש להו־סיף גם את המסים העירוניים, 200 ל״י לשנה לעיריה ו־150 ל״י לשנה מס רכוש (כ־30 ל״י לחודש). השי־מוש בגז במשפחה מרובת ילדים הוא רב (בלון אחד לחודש) וההוצ־אה מגיעה ל־150 ל״י לשנה (12.5 ל״י לחודש). חשמל 60 ל״י לחוד־שיים ומים כ־100 ל״י לשנה.

עד כאן מסתכמות ההוצאות ה־חודשיות בכ־300 ל״י. שני הסעיפים העיקריים בהוצאות המשפחה — או־כל וביגוד עדיין לפנינו. אך די בא־לה שכבר מנינו כדי להבין מדוע יש למר ריינגולד דירה בת שני חדרים בלבד. „אני לא רואה כל אפשרות לעבור לדירה אחרת לכל היותר או־כל להוסיף עוד חדר. אנחנו זקוקים לזה, כי אני ואשתי ישנים בסלון". בדירה בת 70 מ״ר בשיכון בגבע־תיים גרים המהנדס הבכיר, אשתו וארבעת ילדיו. בדירה שני חדרים וחול. לאחר שנולד הילד הרביעי נעשו בדירה שינויים והחול הפך לחדר נוסף.

במזון לא חוסכים

את הוצאות האוכל מעריך מר ריינ־גולד בכ־700 ל״י לחודש. „מזון זה הדבר היחיד שבו אנחנו לא חוסכים. אין דליקטסים ואין לוכסוס, אבל אוכל לא חסר. פעם אחת ביום בשר, לחם, גבינות, חלב ירקות ופירות העונה. אנחנו לא מרשים לעצמנו לקנות פרי יקר. עכשיו אנחנו מש־תדלים לאכול תפוזים ולא תפוחי־עץ שהם יקרים מאד. גם מלפפונים אי־ננו לא קונים. קילו מלפפונים עולה היום כמעט 4 ל״י. אז אנחנו אוכלים חסה. כמו שאמרתי אוכל לא חסר, אבל צריך לחשוב לפני שקונים מצ־רכי מזון". מר ריינגולד בקיא בעניי־ני מזון הואיל והוא בעצמו קונה. כדי לחסוך בהוצאות אין הוא קונה בחנויות ירקות בגבעתיים אלא ב־שוק. עד כאן מסתכמות ההוצאות החודשיות של משפחת ריינגולד ב־1,000 ל״י לחודש.

ממשכורת חודש דצמבר נותרו כ־250 ל״י שאין בהן כדי לכסות על הוצאות המכונית החדשה של מר ריינגולד. עדיין לא נפתרה שאלת הלבוש במשפחה, שהוא לדברי מר ריינגולד הבעיה העיקרית. „אני רוצה להגיד לך את האמת שלפני ימים מספר יצאתי עם אחד הילדים וראי־תי שהמעיל שלו מרופט. אין לי כסף לקנות לו מעיל חדש". מר ריינגולד מעריך את הוצאות הביגוד ב־100 ל״י לחודש. „צריך להסתדר עם המי־נימום. אני לא יודע אם אני מצליח לקנות שני זוגות מכנסים ושתי חול־צות בשנה ולא הרבה יותר בשביל הילדים. אשתי אולי מצליחה לקנות שתי שמלות לקיץ ושתים לחורף".

1,350 ל״י לפחות הוציאה משפחת ריינגולד בחודש דצמבר, בכ־100 ל״י יותר מהמשכורת נטו. עדיין לא הוז־כר סעיף הבידור שהצטמצם לאפס גם בגלל העבודה הרבה שיש למר ריינגולד שחלק ממנה הוא עושה בבי־תו וגם בגלל הטיפול הרב בשל הי־לדים.

„המשגה שאני עשיתי הוא שחזרתי לדואר לאחר שסיימתי את לימודי בטכניון. כרגע אני לא חושב לעזוב. אבל לא מצאתי את מכלל אפשרותו. זהו מוגזם לא יכול למצוא עבודה בעלות כל כך רבה כמו לפני שנה. הבעיה היא שאתה מתרגל לתפקיד. אני היום בפיסגה וקשה לעזוב לתק־רות המשכורת שאינה מספיקה. כמו שאמרתי לך אין לי מושג איך אני גומר את החודש. אני חושב שלא תהיה לי ברירה אלא לקחת עוד הלוואה כדי לחסל הלוואות קודמות ולגמור את החודש. ואחר כך לקחת עוד הלוואה וכך ללכת מהלוואה ל־הלוואה. עד הסוף".

המהפכה לא פרצה

השינוי בסידרי עבודתם של העובדים הסוציאליים לא יבוצע

מאת עוזי בנזימן

ביום שני השבוע, אמורה היתה להתחולל מהפכה בשירותים הסוצי־אליים במדינה. העובדים הסוציא־ליים היו צריכים להפסיק לקבוע זכאות לתמיכה כספית ל־משפחות נזקקות; לחדול מלטפל ב־בעיות שיכון של משפחות המסורות לטיפולם; להתעלם מקשייהן העוב־צים למערכת החנוך.

הדברים החשובים הללו אמורים היו להתרחש בתוקפן של החלטות מלפני חמישה חדשים בכנס חירום של עובדים סוציאליים שנערך ב־ירושלים. העובדה, כי העובדים ה־סוציאליים הפסיקו בראשית השבוע לבצע כל אותן פעולות, היתה עדות ברורה לקלישותה של ההתארגנות מלפני חמישה חדשים, אותה יזמו אנשי בית הספר לעבודה סוציאלית על שם ברוואלד באוניברסיטה ה־עברית בירושלים.

*

הכינוס הזועם מלפני חמישה חד־שים היה ביטוי מרשים להיחלצותם של אנשי „ברוואלד" כמשכבי ה־שיט על האוניברסיטה. היתה גלו־מה בו נכונות לפעול למען התססת המערכת המאובנת של שירותי ה־סעד.

האסיסטנטים הצעירים של בית־הספר לעבודה סוציאלית ייצגו את הקיצוניות שבהשקפות שנשמעו ב־אודיטוריום הגדול של מוסד „ואן ליר" בירושלים. התלהבותם, מלבד שהיתה עדות לגילם, הביעה התרג־שות אותנטית מדיקון המצוקה אליה התוודעו בלימודיהם. היה בעמדה הקיצונית של צעירי ברוואלד כדי לסתום מראש את הגולל על ההת־ארגנות. אלא שמתינותו של מורם, ד״ר יונה רוזנפלד, צפנה תקוה כל־שהי, כי לכינוס הקולני תהיה גם תוצאה מעשית.

מותר היה לצפות כי הזעקתם של 550 עובדים סוציאליים מכל רחבי הארץ — שנענו בהתלהבות להז־מנה — התייצבות כמה ממורי בר־ואלד בראש האסיפה, לא תסתיים בהכרזות צעקניות בלבד. סוף סוף יוקרתם של כמה אנשי מקצוע, מורי הלכה בתחום העבודה הסוציאלית, הועמדה במבחן.

*

הזימון במוסד „ואן ליר" הסתיים באורח מייגע כפי שקורה לעתים כה תכופות בהתארגנויות צבוריות. ה־עובדים הסוציאליים שפכו את ליבם בפני חבריהם במשך שעות ארוכות, וכשהגיעה שעת הסיכום דומה היה האולם לבלון מרוקן. השעה דוחקה וד״ר רוזנפלד התקשה להשתלט על שלב הסיכומים. התקבלה שורה של המלצות ומסקנות — שנתנה בהש־ראה לעמדות המקצועיות — שמידת מעשיותן עוררה ספק כבר אז. ה־שבוע, בתום התקופה, הקצובה ש־העמידו לעצמם באי הכינוס, מתברר לקבוע כי ערכו המעשי היה אפסי.

תמצית קבלנותיהם של העובדים הסוציאליים היא כי בשל ניוונה של המערכת העוכחית אין הם מצליחים לממש את תפקידם. העבודה הסוצי־אלית המודרנית רואה את תפקידה בשיפור איכות יחסי־האנוש הסבי־בה הרוחנית והנפשית בה חיים אנ־שים. העבודה הסוציאלית אמורה להי־ות מערכת המספקת סעד שימנע את ההתנוכרות בין אדם לסביבתו ואת הקשיים בין אדם לרעהו.

במלים פשוטות: עובדים סוציא־ליים אמורים לאתר ילדים בעייתיים ולכוונם לטיפולים נפשיים מתאימים; הם אמורים לנתב אנשים חלשים לארגונים ולמשרדים אשר ערוכים — לכאורה — לטפל בהם; עליהם ל־היות כתובת למתן עצה והפניה לזו־גות שיחסיהם הגיעו עד משבר; הע־בודה הסוציאלית באה לרפד במקצת את המגע הקשה עם המציאות. תחום פעילותה באותו מחוז בלתי־מוגדר דיו של נפש, רוח ורגש אשר קובעים בסופו של דבר את איכותו של הא־דם ואת רמתה של החברה בה הוא חי.

*

במציאות הישראלית היו העובדים הסוציאליים לקופאים בלבד, שקני המידה לפעילותם אף הם מפוקפקים. העבודה הסוציאלית צומצמה לתחום מעגר שנשאר אי־שם בשולי שנות הארבעים, מורשה של קופות הצדקה בעיירות. במציאות הישראלית מהותה העיקרית — מתן תמיכות כספיות.

התסכול האישי — ההכרה כי אפ־סקת תמיכות כספיות אינה עוקרת את שורשי המצוקה אשר מביאה אנ־שים ללשכות הסעד — הביאו להת־ארגנותם של העובדים הסוציאליים לפני חמישה חדשים. הם ביקשו אז לשנות סדרים עתיקים מזה עשרים וחמש שנה ו לעצב את עבודתם כך שיוכלו לסייע לנזקקים להם בעצה והדרכה ולספק להם תמיכה נפשית. העובדים ביקשו להפקיע מידיהם את העיסוקים בנושאים שממילא אי־נם בשליטתם כמו: שיכון, בריאות, חינוך. ואכן כך החליטו כשהם קוב־עים את ה־1 בינואר 1973 — יום שני השבוע — כגבול הזמן בו על הרשויות להיענות לתביעותיהם. מ־אותו יום ואילך אמורים היו לחדול מלעסוק באותם נושאים.

העובדה שהמהפכה לא פרצה ביום שני השבוע מקורה בשלוש סיבות: האחת רפיסות ארגונית. השניה, הי־דברות בין יוזמי הכינוס למשרד ה־סעד שביקש לפייסם (ונענה לדרישה אחת שלהם — להעביר את הטיפול בחולים כרוניים למשרד הבריאות); השלישית: הרהור חוזר אצל חלק מהעובדים הסוציאליים שהתלו תהיים ואם במימוש הדרישות לא יפקיע מי־דיהם סמכויות וישאיר את תפקידם חלול.

ד״ר יונה רוזנפלד מבטיח, כי ב־ימים הקרובים ישמע הציבור על תוצאות ההתארגנות מלפני חמישה חדשים וכי היוזמה לשינוי לא נגנ־זה.

קריית־גת – עיר

ההצלחה האירה פנים לעיירת הפיתוח הדרומית

מאת עמוס חדד

קרית־גת היא אחת מעיירות הפיתוח אשר שר האוצר מר פנחס ספיר אמר עליה בימים אלה כי „הגיעה לשיאי". משום כך החליט שר הפנים ד״ר יוסף בורג להעניק לה מעמד של עיריה. ביסוסה הכלכלי והחברתי הם אשר היקנו לה את המעמד החדש אשר ערי פיתוח ותיקות ממנה טרם זכו לו.

כאשר הוחלט לפני 18 שנה על הק־מה מרכז עירוני בחבל לכיש, הת־נגד לכך ראש עיריית אשקלון הכ־

קרית־גת ב־1955 (למעלה) והיום (למטה)

נוה ד״ר זתאבגד. הוא טען, כי אין כל הצדקה להקים ישוב עירוני נוסף במרחק של 20 ק״מ מאשקלון, משום שהדבר יפגע בפיתוחה של עירו. היום, לאחר 17 שנה מאז קמה קרית־גת התברר, כי אמנם אשקלון לא התפתחה במידה מס־פקת על חשבון קרית־גת, למרות הנתונים שיש לה כעיר קיים ותיי־רות. היא לא זכתה לתעשיה כפי שזכתה לה קרית־גת. גם פרנסי העיר אשקלון מודים היום כי קרית־גת התפתחה במפעים גדולים יותר מאשר אשקלון במשך 17 השנים האחרו־נות.

קרית־גת היא אחת מערי הפיתוח עליה ניתן לומר, כי הצלחה האירה לה פנים. גורמים שונים חברו יחד להצלחה ואיפשרו לה להתפתח ול־התבסס יותר מערי פיתוח אחרות.

לפני שאמנה את הגורמים להצ־לחה, אציין כמה נתוני יסוד: היום קרית־גת משתרע על 8.000 דונם, מהם 4.000 דונם שטח בנוי. עיקרו מגורים וחולקו למלאכה, תע־שיה ומוסדות ציבור ו־700 דונם דר־כים, גנים וחורשות. השאר — 3.300 דונם שטח פנוי המיועד למגורים, למלאכה, לתעשיה, לבנייה ולצורכי ציבור. בעיר יותר מ־20 מפעלי תע־שיה ויותר מ־100 בתי מלאכה. 500 מהתושבים מתפרנסים מתעשייה, מ־מלאכה ומבנין והיתר משרותים, מ־מסחר ומחקלאות. 1600 מכלל המ־פרנסים מועסקים מחוץ־למקום. קרית גת היא אחת מערי הפיתוח המתוע־שות ביותר בארץ. לעובדה זו יש השלכות חשובות לגבי התפתחותה של העיר.

יש הזוקפים את קיומם של מפ־עלי־תעשיה הרבים־יחסית בקרית־גת לזכותו של שר האוצר מר פנחס ספיר, שהיה הדייר הראשון של העי־רה לניהול קרית־גת כאשר היה מנכ״ל משרד האוצר ולאחר מכן המ־שיך לטפח את המקום כשכיהן כשר המסחר והתעשיה והאוצר.

משום מה מתעלמים היום בעיירית קרית־גת מפעילותו הדינמית של ד״ר גדעון נאור, שכיהן כראש המו־עצה המקומית הנבחרת הראשונה והשניה. לדעת רבים היה אחד הכו־חות שגרם במרצו הרב לפיתוח די־נמי חסר־תקדים בקרית־גת. בטכס הכרזת קרית־גת כעיר, בו השתתף שר הפנים, הוזמנו אל שולחן הנ־שיאות שורה ארוכה של אישים שא־היו לה חלק בפיתוחה של העיר, ואילו ראש המועצה הראשון לא מצא תחילה מקום אף לשבת בתוך הקהל. רק בסוף נמצא לו מקום בתוך הקהל ובמהלך הטכס נקרא לשאת את ברכתו יחד עם שורה ארוכה של אישים שונים.

בימים הקשים של המיתון בהם סבלה קרית־גת מאבטלה חמורה, הפ־גנות ושביתות שבת. היה זה ד״ר גדעון נאור שעשה מאמצים בלתי־פוסקים להשיג תעסוקה לתושבים, והיום ניתן לגלות, כי הוא השיג עבודה יומה לתושבי קרית־גת יותר מאשר בכל עיר פיתוח אחרת. באו־תה תקופה כיהן בתפקיד קצין ה־פיתוח של המועצה המקומית מר משה אבניאלי (היום מנכ״ל החברה לפיתוח ירושלים). בקרית־גת תוש־בים, כי בשל הקירבה המשפחתית שיש לו לשר ספיר הצליח להפנות יותר משקיעים לקרית־גת.

ההרכב החברתי תרם לביסוס

אין ספק כי גם ההרכב החברתי של קרית־גת, השונה מערי פיתוח אחרות, תרם רבות לביסוס הישוב. לקרית־גת יש עדיפות מבחינת קלי־טת יוצאי אירופה־אמריקה וילידי הארץ. בסקר שנערך לגבי ההרכב העדתי של האוכלוסיה ב־21 ערי פיתוח לעומת קרית־גת נמצא, כי בקרית־גת יש 2.6% ילידי הארץ מ־תוך האוכלוסיה לעומת 2% ביתר ערי הפיתוח; אסיה ואפריקה — 69% בקרית־גת ו־80% ביתר ערי הפיתוח; אירופה ואמריקה —28.4% לעומת 18%. 97.4% מבני הנוער בקרית־גת הם בני 16־25 כאשר ה־חלוקה מבחינת ארץ הלידה היא כך: ישראל — 8.5%; אסיה־אפריקה — 72.4%; אירופה־אמריקה — 18.5%; אחר — 0.6%. אולם מאחר שרוב הנוער התחנך בעיקר ביש־ראל, אפשר לומר שאולי יגדל מש־קלן של עדות המזרח בקרית־גת, אך בזכות הצעירים יתערו עדות אלה יותר ויותר בתרבות הישראלית. מג־מה זו תביא להומוגניות רבה יותר מבחינה תרבותית בין קבוצות ה־אוכלוסיה ותקטין את חשיבות המו־צא.

מבחינת ההרכב הגילי התברר, כי אוכלוסית קרית־גת צעירה: 54% מהתושבים הם בני 0—21, ורק 9.4% בני 55 ומעלה. מבחינת עתיד העיר יש כמובן חשיבות רבה לכך שחלק ניכר מאוכלוסייתה צעיר ו־אחוז גבוה נולד, גדל, והתחנך ב־קרית־גת.

שמירה על היעוד

קרית־גת תוכננה ונוסדה כחלק מ־מערכת תכנון אזורי מגובש. האזור חבל לכיש בוסס על ישובים חק־לאיים כשבמרכזו המרכז העירוני — קרית־גת. יעודה המקורי של קרית־גת לשמש כ„עיר שדה", וכהמשך „בירת חבל לכיש", השפיע גם על איתורה הגיאוגרפי. השלב הראשון התבסס על תכנית של „עיר שדה" בגודל של עד 7000 תושבים. כעבור פחות מחמש שנות קיום גדלה קרית־גת מעבר לכל הציפיות, והגיעה ל־אוכלוסיה של קרוב לרבבה. מאז החלה קרית־גת לחרוג מיעודה המ־קורי ולאמץ לעצמה תכונות של עיר עצמאית הגדלה בהתמדה — וכעבור 17 שנות קיום הגיעה האוכלוסיה ליותר מ־21.000 תושבים והיא זכתה במעמד של העיר ה־30 בישראל.

ראש העיריה הראשון של קרית־גת, מר אריה מאיר, שהוא גם יו״ר הועדה לערי הפיתוח במרכז השל־טון המקומי, קובע כי קרית־גת שמ־רה על יעודה המקורי כמרכז אזורי לחבל לכיש.

„במשך שנות קיומה של העיר יצרנו עובדות בסיסיות בכל מישורי החיים. יש יחסי גומלין בין העיר ובין ישובי האזור. בתחום הכלכלי הוקמו בבירת לכיש מפעלים הקש־ורים בצורה זו או אחרת לעורף החקלאי: מנפטת הכותנה, בית הזי־קוק לסוכר סוגת, ביהח״ר לאבקת ביצים „צ׳אם", בתי אריזה להדרים ולמיון פרחים, ממגורות בעלות קי־בולת איחסון של 60.000 טונות. מלבד מפעלים אלה הקשורים לעורף החקלאי קיימים מפעלים רבים כאשר הגדול בהם היא תשלובת תעשיית הצמר פולגת, הכוללת בתוכה את מפעל האם וכן את מפעלי אומן, בגיר וליגת. ארבעת המפעלים מע־סיקים כ־2.000 פועלים ויש להם עדיין מחסור בכוח־אדם.

בקרית־גת מרוכזים מוסדות רבים המשרתים את חקלאי האזור: החב־רה לפיתוח מושבי אזור גת, סניף בנק עידוד, תחנת הדלק של תנו־עת המושבים, למושב — חברה לגיזום, שלוחה של מכון תלמוד ברחובות, לגיזום חקלאיים, חוות הוריע, משתלת הסוכנות היהודית, בסיס של הקרן הקיימת לדרום, שוק עירוני המשרת את תושבי העיר ומאפשר לחקלאי האזור לשווק בו את תוצרתם. „כל אלה ואחרים מה־ווים גורם איתן לחיזוק הקשר עם האזור והחקלאי" — אומר ראש העיריה.

הבעיה — חוסר דיור

כמו רוב הערים בארץ יש בקרית־גת מחסור בדיור. אומר ראש ה־עיריה: „אם היה דיור היינו קולטים מייד 200 משפחות ותיקות ועוד 200 משפחות עולים. מפעלי התעשייה הקיימים והאלה שבהקמה משוועים לכוח־אדם. כיום יש בבנייה 530 דירות, מלבד אלה שאוכלסו בשנה האחרונה. קרית־גת קלטה ב־1972 300 משפחות עולים מבריה״מ ו־דרום־אמריקה. מאחר ואנו רוצים שבקרית־גת תהיה אוכלוסיה מגוו־נת. עלינו ליצור תנאי־דיור טובים לוותיקים שבאו לעיר במשך 17 שנות קיומה. הדירות אז לא היו גדולות ואנו חייבים לדאוג, שיהיה היצע דירות לוותיקים על־ידי רכישת מגרשים במסגרת „בנה ביתך" לבניה עצמית. אני מקווה, כי באביב 1973 תצא העיריה עם התכנית הראשונה של „בנה ביתך" עם מספר גדול של מגרשים לבנייה עצמית".

שערוריית אישפוז חשוכי־מרפא בחיפה

המוסד שהוקם למענם שינה ייעודו

מאת אריה נשר

עדיין זכורה לי אותה ישיבת מו־עצת עיריה בחיפה לפני שנים ש־בה קם המנוח ח״כ יעקב כץ וזעק חמס על כך שאין בחיפה מוסד צי־בורי בשביל חשוכי מרפא, בעיקר חולי סרטן. הוא קבל על כך שה־מוסד היחיד המוכן לאשפז אומל־לים אלו בימי חייהם האחרונים הוא בית־החולים האיטלקי. „יש יהודים דתיים שאינם רוצים למות בצל ה־צלב", אמר ח״כ כץ.

ראש־העיריה המנוח אבא חושי הודה בחריפות הבעיה. היה זה סג־נו דאז מר משה פלימן אשר נטל על עצמו לפעול לפיתרון הבעיה. הוא יזם הקמת בית־חולים עירוני לישישים חולים במחלות ממושכות בשיתוף עם מלבי״ן. השותפות פור־קה. לאחר מכן, עם קבלו את תפ־קיד ראש־העיריה נתן מר פלימן עדיפות ראשונה להקמת מוסד איש־פוז לחשוכי מרפא ולחולים במח־לות ממושכות. הוקצבה לכך קרקע ברמות רמז ותוך שנות משגתיים הושלם קבלן פרטי שזכה במיכרז בית־חולים בן 120 מיטות. בכל מסיבת עתונאים היה מר פלימן מגולל את מצבן הקשה והטראגי של משפחות הצריכות לטפל בחו־לה שמחלתו אנושה וממושכת. הוא סיפר כיצד נהרסו משפחות בגלל הצורך בטיפול באדם כזה בבית.

מחאות נמרצות

בצדק ראה איפוא ראש־העיריה חיפה הישג אישי בהקמת בית־החו־לים, שהושלם בסוף 1970. אז הת־ברר כי אין תקציב להפעלת המוסד. מלכתחילה היה ברור שתקציב חייב לבוא ממשרד־הבריאות המכסה זה כמה שנים את הוצאות האישפוז של בית־החולים העירוני רוטשילד. רק לאחר מחאות נמרצות באות משרד־הבריאות לכלול את המוסד החדש בתקציבו החל מאפריל 1972.

אולם רק בחודש מאי נפתח בית־החולים. תחילה דיברו על „תקופת הרצה" והפעילו רק את מחצית ה־מיטות. עד כה הופעלו 75 מיטות. פירוש הדבר ש־45 מיטות במוסד חיוני זה עומדות ריקות. לדברי של ד״ר קרול שיין, מנהל בית־החולים העירוני רוטשילד. היה ברור מלכתחילה כי בית־החולים לישישים ולחולי מחלות ממושכות יהיה חלק אינטגרלי של בית־החולים רוטשילד. שיספק לו שירותי רנטגן. מעבדות וייעוץ רפואי של מיטב אנשי הסגל שלו. דובר גם על כך שהמחלקה הישנה למחלות ממושכות וזקנה ב־רוטשילד בהדר־הכרמל תוסיף לפ־עול ולטפל בשיקום. מקרים קשים הדורשים טיפול ממושך וחשוכי מר־פא יועברו לבית־החולים החדש ב־רמות־רמז.

שינוי היעוד

אלא שכאן קרה דבר מוזר. מיש־הו במשרד הבריאות החליט לשנות את יעוד המוסד החדש. המנהל ד״ר תומס פילר הסביר לי כי העדיפות לקבלה לבית־החולים הזה הוא ב־עיקר „לחולים שניתן לעזור להם לשפר את מצבם". ברור, איפוא, שחשוכי מרפא לא יקבלו כאן עדי־פות. יתר על כן, בגלל העיכוב ב־השלמת בית־החולים רמב״ם החדש שורינו כאן 20 מיטות (מכלל 75 המופעלות) לרשות המחלקה הנוי־רולוגית של רמב״ם בראשותו של ד״ר א. רובינזון. ד״ר רובינזון הס־ביר לי, כי ברור שעדיפות לכניסה למחלקה זאת ניתנת לחולים שניתן לטפל בהם מבחינה רפואית ורק מיטות ספורות בנויות לעיתים, ב־המלצת האחות הסוציאלית, למקרים נואשים למטרות „סיעוד".

במלים אחרות, מחמת מצוקת ה־אישפוז בחיפה מנסים חוגים רפו־איים להפוך את המוסד לבית־חולים רגיל שבו קובעים בראש וראשונה שיקולים רפואיים. יש לכבד את שאיפות הרופאים, ביניהם ד״ר רו־בינזון, אולם דומה שהללו מתעל־מים מגורם יסודי אחד. להקלת מצו־קת האישפוז בחיפה מקימים את בית־החולים רמב״ם החדש בבה־גלים ואת בית־החולים כרמל החדש של קופת־חולים בכרמל והוציאו זה עתה מכרז לתוספת אגף לרוטשילד העירוני בהדר־הכרמל. לא למטרה זאת נבנה המוסד ברמות־רמז. מ־לכתחילה הוכרזו כאן שיקולים סו־ציאליים ולא רפואיים — לבנות מקום בו יוכלו בני אדם לבלות ימיהם האחרונים באווירה נוחה ו־בתנאים אנושיים.

אין זה בית־חולים שנועד להוות מרכז נוסף למחקר רפואי עבור רופ־אים הרוצים לפרסם מחקרים על „מקרים מעניינים" אלא מוסד להק־ל על אותן משפחות אומללות, ה־מתרוצצות בחיפה ממקום למקום ל־שם אישפוז חשוכי מרפא, המופנים תכופות למוסדות פרטיים שבחלקם הם ברמה ירודה ומחפירה. זהו מו־סד סיעודי סוציאלי, ולראיה — אין בו מתקני רנטגן ומעבדה. ראוי ש־פרנסי חיפה יתכנסו וישמיעו קולם בעניין זה.

מלכודת המודעות הקטנות (ג׳)

היצאניות

מאת גדעון אלון

מאחורי מודעות בנוסח „צעירה מחפשת ידיד" מסתתרות, לעתים, יצאניות שנעלמו מן הרחוב והמעונ־יינות לקבל את לקוחותיהן בביתן או בדירות שכורות. היצאניות אינן מפרסמות את המודעות בעצמן. בדרך כלל הן נעזרות בסרסור, אשר יוצר קשר בין הלקוחות ליצאניות, תמורת חלק הארי.

מובנות. המשכנו להטריד את בעל תיבת הדואר כדי לבדוק עם כמה יצאניות הוא עומד בקשר. הוא ביקש 10 לירות נוספות, צייון במכתבו כתו־בת חדשה והעיד: „היא לוקחת מחיר זול 15—20 לירות, אצלה בדירה. היא נותנת הכל, גם בצורה צרפתית. יש לי שתי כתובות נוספות אך כדי לקב־לן עליך לשלוח 20 ל״י".

לבסוף היו בידינו שמותיהן של חמש יצאניות בכתובות שונות. כולן

המודעות: הצעות שונות — תיבת דואר אחת

בסידרה של מודעות כאלה היה על המעוניינים לפנות, אל אותה תיבת דואר (4783), בתל־אביב. בעלי תי־בת־הדואר קיימו את ההתכתבות עם הפונים בשמה של נערה. במודעה נאמר: „סימפטית חטובה פלוס די־רה מעוניינת בידיד". על כל המכתבים ששיגרנו בעקבות המודעות שפור־סמו, קיבלנו מכתבים מודפסים במ־כונת כתיבה.

נתבקשנו לשגר 5 לירות כדי לקבל פרטים מלאים על הבחורה. שלחנו את הסכום המבוקש, ומקץ ימים ספורים נתבקשנו לשגר עוד 10 ל״י. שלחנו. בתשובה קיבלנו שם של יצאנית, מקום מגוריה ושעות הקבלה בתל־אביב. הן מקבלות את לקו־חותיהן בדירות פרטיות.

גילינו כי בעל תיבת הדואר 4783, עוסק, בנוסף לסרסרות, גם בשיווק תמונות פורנוגרפיות בצבעים. שם העסק: „דניש קולור". במכתב ש־קיבלנו בתשובה לפנייתנו נמסר לנו כי צילומים בצבעים טבעיים בגודל של 4×3 ס״מ מחירם 60 אג׳ כל אחד; צילומים טבעיים בגודל של 11×7 ס״מ עולים 3 ל״י כ״א; מחב־רת של חוברת בצבעים טבעיים, מד־פסת על נייר קשה, 32 עמודים, — 40 ל״י; סרטים של 8 מ״מ עולים 230 ל״י כ״א.

גילינו גם מודעות על הומו־סכסו־אלים ולסביות בתל־אביב וברחובות. אולם לא המשכנו לעקוב אחריהן. יש במודעות אלה לא פעם כדי להטו־עות, אולם אין בהם פגיעה בחוק או בסדר הטוב, וזכותם של המעונ־יינים בכך לקיים התקשרויות כאלה בהסכמה הדדית.

> „דניש - קולור"
> ת. ד. 4783 תל־אביב
>
> „ד נ י ש – ק ו ל ו ר"
> ת.ד. 4783
> ת ל – א ב י ב

פעילות רב־גונית מסתתרת מאחורי תיבת הדואר 4783, תל־אביב

המדויקות. במכתב נאמר בין השאר: „תבוא לדירה ותגיד שידיד שלך בשם דוד שלח אותך. זוהי בחורה חשד־נית, אך היא נותנת הכל. לא תתאכזב אם תראה אותה. אני מקווה שתנהג כראוי כי זה מה שאני רוצה".

שליחים מטעמנו ניגשו למען ש־צויין, אך לא מצאו שם את הבחו־רה. שיגרנו מכתב נוסף אל האדם המסתורי המסתתר מאחורי תיבת הדואר 4783, וביקשנו הסברים להו־

*

בסידרה זאת ניסינו להפנות את תשומת הלב אל מודעות מכשילות בעתונים. ברור שמרבית המודעות המתפרסמות הן כנות ועניניות, וה־מקרים שמנינו אינם אלא יוצאים מן הכלל.

> לזום רב לך ,
> אני באמת מצטערת מאוד לא מבלים ראיתי לך מזל מגלם מה .
> הכתובת הזו כ״מ מיכל היא בכתבה . ב- 10000% אחוז .
> ברצינה מאמה באם בדיקה לא כל כך מתאימה להיה הגבל . אני חדשה
> הזאיה הכבוכה זה 6 – 8 בערב .
> זה בודע לי מה־היה יהיה גם והכבה כראוי .
> גם הכתובת הקודמת הן בכבצת וגם כאן לא הלך לך זה לא באמתי .
> ככל זאת אני בוחנת,לך כאן מיבדי על עוד כתובת בחיבם
> הכתובת היא : [redacted]
> [redacted] (ליד קולנוע בודדון)
> [redacted]
> ...
> אני לא הבטחתי לך הצלחה אבל כל ההצלחה תלויה בך רק בך .
> ...
> (-.5 לי כבר עבר מהעולם כי כל המהירים עלו וגם זה עלה)
> ...
> אני מקווה שתנהג כראוי כי זה מה שאני רוצה .

המכתב: שידול לזנות בתשובה על מודעה תמימה

נאה. הוא התנצל וניסה לסחוט עשר לירות נוספות עבור מתן כתובת אחרת: „זוהי בחורה צעירה בת 19 שנותנת הכל. שלח 10 לירות ותקבל את כל הפרטים המלאים".

בשלב זה החלטנו ליצור קשר עם היצאנית עצמה, על־פי הכתובת ש־נמסרה לנו על־ידי הסרסור. בתשובה קיבלנו את המכתב הבא: „שמחתי לקבל את מכתבך. ברצוני לראותך ביום ראשון בשעה 18.45 ליד תחנת האוטובוסים של קו 1 ר״ג 18. להתרי־אות, בברכה ובידידות".

הפגישה לא יצאה לפועל מסיבות

יחד עם זאת, כדאי שמדור המאו־רות והעוסקים בביעור הזנות במש־טרת ישראל, יפקחו עין על תופעה זאת, העלולה להכשיל אנשים תמי־מים באמון מלא במודעות.

נראה שתופעות השידול לזנות וה־מתחזים כמסאז'יסטים וכסטודנטים הן התופעות החמורות ביותר ומן הראוי שהגורמים האחראים לכך יטפלו בעניין זה.

(מאמר אחרון בסידרה)

*

סבון באלי

צמחי טהור, סבון קוסמטי שי לעור

*„באלי-טריו" - כולל 2 באלי ובאלי פרש
באריזה אחת ובמחיר מבצע מיוחד

הועידה העולמית הכ״ב של המזרחי והפועל המזרחי

תרס״ב תשל״ג 1902 1973

ישיבת הפתיחה החגיגית

תיערך אי״ה בבנייני האומה, ירושלים
ביום ב׳, ה׳ שבט תשל״ג (8.1.73), בשעה 7.30
במעמד נשיא המדינה, מר ש. ז. שזר

סדר היום

פתיחה: יו״ר המרכז העולמי הרב צמח זמברובסקי

ברכות:
הרבנים הראשיים לישראל הגר״ש גורן וראשל״צ הגר״ע יוסף
יו״ר הנהלת הסוכנות מר א. ל. פינקוס

הרצאת הרב הראשי לישראל הגר״ש גורן: „בעיית המדינה לאור ההלכה"

דבר ראש הממשלה גב׳ גולדה מאיר

לאחר ישיבת הפתיחה, תתקיימנה כל הישיבות ב„היכל שלמה".

ב„היכל שלמה" תיפתח תערוכה של התמונות והמסמכים של התנועה המשקפת הישגים ופעולות במשך שבעים שנות קיומה.

לתשומת לב המוזמנים

א. ישיבת הפתיחה החגיגית של הועידה העולמית הכ״ב של המזרחי והפועל־המזרחי הועברה מ„היכל שלמה" ל„בנייני האומה".

ב. כרטיסי ההזמנה משמשים כרטיסי כניסה.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול 1.00 ל"י לשורה / יום ו׳: 1.20 ל"י לשורה

למפעל ותיק בתל־אביב דרוש לעבודה מעניינת

מסגר אחזקה
מסגר רתך

תנאים טובים

לפנות טל. 778121

דרושה

מנהלת עצמאית ומנוסה

לחנות למוצרים ביתיים במרכז תל-אביב.

מועמדות בעלות הופעה נאה, בוגרות צה"ל וכישורים מתאימים, יפנו תוך פרוט פרטים מלאים על נסיון הכללתן לת. ד. 16195 עבור „מנהלת עצמאית".

לדפוס גדול בת"א

דרוש בוגר בי"ס מקצועי

בשפה המכניקה או השמל לאחר שרות צבאי למטרת השתלמות במכונות-דפוס והספול בתן.

— תנאי שכר טובים
— אפשרויות קדום בעבודה
— מתן אפשרויות השתלמות ולמודים.

על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 2669 תל־אביב עבור „בוגר בי"ס מקצועי" ולפרט תולדות־חיים, השכלה, שפות הציון קודם. סודיות מובטחת.

נמרץ וחרוץ

להפצת מוצרים למוסדות, מסעדות וחנויות מיוחדות בירושלים

רכב מסחרי הכרחי

מועמדים יפנו תוך ציון פרטים מלאים אל ת. ד. 16284 ת"א בציון „נמרץ".

עבור המשרד הראשי בחיפה

דרושה

כתבנית-קצרנית

בשפות אנגלית וגרמנית לעבודה בטלקס וקורספונדנציה.

ידיעת עברית — יתרון.

שעות העבודה 08.00—14.00.

תנאי עבודה טובים.

נא לפנות בכתב בלבד אל: כמיטרייד, קופל ושות׳ בע"מ ת. ד. 6019 חיפה.

בנק ברמת־אביב

מחפש

1. **פקיד(ה) צעיד(ה)**
אחרי צבא שיוכשר לתפקיד „טלר" (קופה רושבון) ולעבודה עם קהל.

2. **כתבנית עברית**
עם ידיעה מבוססת בהדפסה
העבודה ב־2 ימים בשבוע רצופה
ב־4 ימים בשבוע מפוצלת

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב יד בציון השכלה וגיל לת.ד. 29569 ת"א.

למפעלי נייר בחדרה

דרוש

חוקר בצועים

בעל הכישורים הבאים:
1. תואר שני בחקר ביצועים.
2. נסיון בתוכנות מחשבים.

נא לפנות אל מנהל המנגנון, ת. ד. 142 חדרה.

דרושות צעירות בכל הארץ

באם את בגיל 16 — 25
באם אין לך מקצוע והשכלה
תוכלי להרויח ...800 ל"י להודש ויותר

לאחר שתרכשי מקצוע חדיש ומתקדם תוך שלושה חודשי הכשרה בזמנך הפנוי.

לקבלת פרטים גזרי ושלחי לת.ד. 28125 מס. 20

שם: ____
כתובת: ____
עיר: ____ גיל: ____

למפעל בטחוני באזור תל־אביב

דרושים

* כרסם
* מכשירנים
* בוני דגמים
* מכשירנים

במכניקה עדינה

● המעונינים יפנו: בכתב יד בצרוף קורות, כתובת ומס׳ טלפון לת.ד. 25034 ת"א ויציינו עבור הנ. — סודיות מובטחת.

דרוש טכנאי בנין

לניהול עבודות אחזקה ופיתוח.

1. עבודה באיזור באר־שבע אשקלון.
2. המועמד חייב להיות בעל רשיון נהיגה ורכב פרטי.
3. למועמד תינתן דירה שירות.

תנאים מיוחדים למועמד המתאים — בהווה מיוחד.

נא לפנות בכתב יד עם פרטים ונסיון, להכל לנוער רכת"גן עבור מס׳ 154.

דרוש איש מכירות

צעיר ונמרץ
הרואה אתגר בהפצת מוצרים לשימוש ביתי בחנויות מכלת בחיפה

* הכנסה טובה
* רכב מסחרי גדול הכרחי

רק עם ציון פרטים מלאים נא לפנות לת. ד. 16284 ת"א בציון „בחיפה"

אם אתה מנהל מנגנון

* בעל נסיון של 10 שנים לפחות במפעל תעשייתי גדול
* בגיל 35—45
* משתוקק להצטרף לחברה דינמית גדולה (באזור תל־אביב)
* מעונין בתנאי העסקה טובים

פנה אלינו עוד היום

ת. ד. 147 29 תל־אביב, עבור „מנהל מנגנון" בצירוף פרטים אישיים מלאים, תיאור קורות החיים המפורט, תיאור מפורט של הנסיון המקצועי וציון הממליצים.

סודיות מובטחת

למפעל גדול ומתפתח באיזור ת"א

דרוש

מנהל מסחרי

שיהיה אחראי בפני מנכ"ל החברה לנושאי המכירות והקניות של החברה

תנאים מצויינים למועמד המתאים

רק מועמד העונה על הדרישות הבאות:
● נסיון של 10 שנים לפחות בנושאים הנ"ל, מהן 4 שנים בתפקיד בכיר בחברה גדולה (נסיון מעשי בחו"ל — יתרון)
● כושר ניהול ומשא ומתן מעולים
● דינמיות
● אישיות יצוגית
● גיל 35—45
● שפות עברית ואנגלית על בוריין (גרמנית — יתרון)

מתבקש לפנות בכתב עד היום לת. ד. 29147 תל־אביב, עבור „מנהל מסחרי", בצירוף תיאור קורות חיים, פרטים אישיים מלאים, פרוט הנסיון המקצועי וציון ממליצים.

סודיות מובטחת

דרושים מועמדים בכל הארץ

אם סיימת חמישית או שישית תיכון.
אם אין לך מקצוע.
אם אתה מעוניין להחליף מקצוע תוכל להרויח כ־1000 לירות לחודש בשטח האלקטרוניקה ולהגיע למעמד מקצועי גבוה.

לקבלת פרטים גזור ושלח לת. ד. 28125 ת"א למס׳ 7

שם: ____
כתובת: ____
השכלה: ____
גיל: ____

לעתון בירושלים דרוש סוכן בלעדי למודעות

הבקיא בפרסום

נא לכתוב לת. ד. 866, תל אביב עבור סוכן בציון מס. טלפון.

לעתון בחיפה דרוש סוכן בלעדי למודעות

הבקיא בפרסום

נא לכתוב לת. ד. 866, תל אביב עבור סוכן בציון מספר טלפון.

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה

דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

תנאים טובים לאדם המתאים

נא לשלוח קורות חיים בכתב יד בלבד לת. ד. 441 חיפה, עבור מנהל חשבונות

— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי גדול באזור חיפה

דרושים

1. **משפטן**
עוזר ליועץ משפטי

2. **הנדסאי מכונות**
לעבודות תכנון מפורט

מועמדים מתאימים יפנו הצעותיהם אל ת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 350

למפעל תעשייתי בירושלים

דרושים

1. מנהל חשבונות ראשי
2. עוזר למנהל חשבונות ראשי

נא לציין נסיון קודם בעבודה ולאיזו משרה המועמד מציע את שירותו.

רצוי לציין מספר טלפון.

בהצעות נא לפנות ת.ד. 1639 ת"א עבור ר/7

לצה"ל דרוש

לעבודה בסביבות תל־אביב

גזרן מודליסט מעולה

הכישורים הדרושים:
א. תכנון לבדי
ב. הכנת גזרות ודוגמאות
ג. כהן הנהיות ייצור בקונפקציה
ד. פיקוח והדרכה בייצור במפעלי הלבשה
ה. ידיעת השפה העברית הכרחית.

למועמד המתאים — תנאים טובים

יש לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים לד"צ. 2306 עבור גזרן

בנק מחפש פקידים

בעלי השכלה תיכונית
לעבודה רצופה במחלקת ניירות ערך
סכויי קדום ותנאים טובים

הכשרה מקצועית תינתן למועמדים המתאימים
רצויה ידיעה מבוססת בשפה האנגלית

הצעות מפורטות בכתב יד בציון גיל לת. ד. 29569 תל־אביב

אלגים בע"מ

דרוש

מהנדס אלקטרוניקה

לעבודה בפרויקט פיתוח מתקדם

הכישורים הדרושים:
* נסיון של 3—5 שנים בעבודה בתעשיות אלקטרוניות גבוהות.
* נסיון בעבודה במעגלים ספרתיים — יתרון.

מועמדים מתבקשים לפנות אל מנהל כח אדם.

סודיות מובטחת.

למפעל הידוע בתל־אביב דרוש לעבודה מעניינת

חרט ★ מסגר־כלים ★ כרסומן ★ משחזן

תנאים טובים

טל. 778121

למשרד רואה חשבון

דרוש/ה

עובד/ת ביקורת

לאחר סיום שנות לימודים באוניברסיטה

לפנות לטלפון 57946 ת"א לקביעת ראיון.

דרושה פקידה

אחרי שרות צבאי

לעבודה בקבלת קהל ובאירגון ורישום משרדי

תינתן עדיפות לבעלות ידיעה בשפה האנגלית

נא להתקשר טלפונית: 59303, שרות בינלאומי לשעונים בע"מ, אל מר יהושע בראון, לשם קביעת ראיון

א.אי.ל ישראל בע"מ
תעשיות אלקטרוניקה

דרושים
לתחום פתוח מערכות

מהנדס אלקטרוניקה (מע/421)
לעבודות פתוח במערכות קליטה R.F. ומיקרוגלים. דרוש נסיון קודם בתחום זה.

הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
1. נסיון קודם של 4 שנים במערכות, במעגלים וב־R.F. (מע/446)
2. נסיון קודם במעגלים ספרתיים, מעגלים אנאלוגים, עיבוד אותיות ספרתיות וצמוד עם מחשבים. (מע/425)

למעבדות המיקרואלקטרוניקה

מהנדס אלקטרוניקה (מע/445)
המעונין להתמחות בנושא תכנון, פתוח וייצור מעגלים היברידיים בשכבות עבות.
• נסיון קודם בתכנון מעגלים, הכרחי.

טכנאי אלקטרוניקה (מע/436)
לעבודה בתכנון, פתוח וייצור מעגלים היברידיים בשכבות עבות.

תנאים טובים למועמדים המתאימים.

נא לפנות בכתב או טלפונית 782141, או 787131 אל מחלקת כח־אדם (בציון המשרה המבוקשת) רח׳ מבצע קדש 48, בני־ברק.

סודיות מובטחת!

למפעל בטחוני באזור תל־אביב

דרושים

* **שרטט אלקטרוניקה**
* **שרטט מכונות**
בעל נסיון של שנה לפחות
* **כרסם**
לעבודת דגם
* **חרט**
לעבודת דגם

● המעונינים יפנו בכתב־יד בצרוף קורות חיים, כתובת ומספר טלפון לת.ד. 25057 ויציינו עבור: אל.

אוניברסיטת הנגב

באר־שבע

מכרז מספר 29/72

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרה פנויה של:

ראש לשכת הנשיא

תאור התפקיד:
1. אחריות על הפעלת לשכת הנשיא וצוות העובדים.
2. קיום קשר עם גורמי חוץ בכל הנוגע לפעילות הנשיא ולשכתו.
3. השתתפות בישיבות הנשיא, רישום הנדונים ומעקב על ביצוע ההחלטות.
4. קבלת קהל הפונה לנשיא.
5. ביצוע משימות מיוחדות כפי שיוטלו על ידי הנשיא.

הכישורים הדרושים:
1. השכלה אקדמית (תואר ראשון לפחות).
2. נסיון של לפחות 5 שנים בניהול משרד ובהפעלת צוות עובדים.
3. כושר לנהל משא ומתן וקיום קשר עם קהל.

הדרגה המוצעת: ג׳—א׳ בדרוג האקדמאים.

המשרה הינה מלאה

למועמד מחוץ לבאר־שבע — תנתן עזרה בדיור

פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד יום ו׳ 12.1.73 אל מחלקת [illegible], אוניברסיטת הנגב, ת. ד. 2053, באר־שבע

אתה בעל משפחה? זה עשוי לעניין אותך

תמנע מציעה לך:

א. לימוד מקצוע הכריה, הפעלת ציוד מכונות מכני כבד כשוכלל.
ב. משכורת התחלתית של כ־1,280 ל"י ברוטו (גם בתקופת ההכשרה).
ג. דירה של 3 חדרים (לאחר תקופה של 3—4 חודשים) תמורה —.35 ל"י להודש.
ד. טיסה הלוך וחזור אחת ל־3 שבועות (עד להעברת משפחתך לאילת).
ה. כעובד משמרות תעבוד 5 ימים בשבוע (שבועיים מתוך שלושה).
ו. תנאים סוציאליים, תנאים סוציאליים גבוהים והטבות שונות.

לפרטים: תושבי ירושלים והסביבה יפנו אישית למר יצחק בניסטי לשכת העבודה, רח׳ המעלות 5 ירושלים, בכל יום ה׳ עד 1.2.73, בין השעות 09.00 בבוקר עד 19.00 בערב.

● מועמדים אחרים יפנו אישית למזכירות משרדי החברה בת"א — הקריה רח׳ ט׳ מס׳ 2 (מול קול ישראל) טל. 255451 בכל יום ד׳ בין השעות 11—9 בבוקר. 18.00—16.00 אחה"צ, או למוד״ כח־אדם בתמנע וכן ליועצי התעסוקה ברחבי הארץ. יש להביא פנקס מלואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע
לעתיד טוב יותר, לך ולמשפחתך

לשכת הפרסום הממשלתית

לצה"ל דרושים

א. **מהנדס חשמל**
למבנים ומתקנים, בעל נסיון חמש שנים לפחות בארץ. המשרה בתל־אביב וכרוכה בנסיעות בכל הארץ.

ב. **דרוש טכנאי/הנדסאי למבנים ומתקנים**
המשרה בחיפה וכרוכה בנסיעות בכל רחבי הארץ.

● על המעוניינים לפנות ל־ד.צ. 2472

המחלקה לחינוך ולתרבות בגולה של ההסתדרות הציונית העולמית

מחפשת

מדריכים/ות

לעבודה עם קבוצות נוער והמודרכים מחו"ל בחודשים יולי — אוגוסט

התנאים הדרושים: נסיון בהדרכה ובהדרכת נוער (רצוי נוער בחו״ל) רקע מבוסס או ידיעה מספקת, שליטה בשפה האנגלית או הצרפתית. הרגשת הארץ בשלוש השנים האחרונות.

גיל 20—28

מועמדים הנוטים להדריכה והיכולים להתפנות בכל התקופה בחודשים יולי—אוגוסט, מתבקשים לפנות אל ת. ד. 7273 ירושלים, לצרף תולדות חיים ופירוט הנסיון המקצועי־החינוכי.

לארגון ומדעי ניהול - יועצים בע"מ

דרושים

א. **מהנדס תעשיה וניהול**
בעל 3—4 שנות נסיון בחברת יעוץ בנושאים:
* הכנת פרוגרמות ותכנון פונקציונלי.
* תכנון ארגוני ומערכות אינפורמציה.

ב. **בוחן ארגון ושיטות**
בעל נסיון בעריכת בדיקות מינהליות, הכנת נוהלי עבודה וארגון משרדי.

ג. **קדם פרויקטים**
בעל נסיון בעריכת תכניות עבודה, טפול בקלט־פלט למחשב.

ידיעות בתמחיר והנה"ח — רצויות.

תנאים טובים למועמד המתאים

מעונינים יפנו בכתב בפרוט כישוריהם ונסיונם המקצועי הקודם לת. ד. 33390 תל־אביב.

נא לציין לאיזו משרה מופנית הפניה.

סודיות מובטחת.

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין) טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401 המחיר: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

תדיראן

למפעל התקשורת בפתח־תקוה
דרושים
1. מסגרי מבנים.
2. מתקינים.

כתקיני מרכזיות טלפונים — לביצוע עבודות הקשורות להתקנת מרכזיות טלפונים מטפוס „קרוסבר", הרכבת מכניות, בדיקות חשמליות, הנחת כבלים וכו'. בוגרי בתיים מקצועיים במגמות חשמל, מיקרואלקטרוניקה, מסגרות, טלפונאות. התפקידים כיום מצויים בבאר־שבע ובירושלים. אך תדרש מן המעומדים הנכונות לעבור לאחר תקופה לעבודה במקומות שונים בארץ. מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 648 תל־אביב. או טלפונית לטל. 918585.

פדקו

פדקו ישראל בע"מ
למפעלה בהרצליה
דרושים
* מבנאי מטוסים
בעלי 3—4 שנות נסיון
עדיפות ליוצאי חיל האויר
* כרסמים
בעלי 4—3 שנות נסיון.

בפרטים בא לפנות ישירות למפעל בהרצליה ב' רחוב משכית, טל. 930150 או בכתב לת.ד. 416 הרצליה.

מכון ויצמן למדע
דרושים
* כתבנית עברית—אנגלית
להדפסת חומר מדעי (נוסחאות מתמטיות)
משרה מס' 188
* לבורנט
הכישורים הדרושים: בעל תואר B.Sc במגמה ביולוגית; נסיון בעבודות הקשורות לחיות מעבדה.
המשרה מיועדת לגברים בלבד.
משרה מס' 194

על המעונינים/ות לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם למחלקת המנגנון ת.ד. 26 רחובות, בציון מס' המשרה.

לרכב ניר בע"מ
דרושים
* מחסנאי לחלפים
* עוזר למחסנאי
* פקידה

תנאים טובים למתאימים.
לפנות: רח' נירים 6, תל־אביב, טלפון 38777 (ליד היכל הספורט יד אליהו).

למפעל מתכת גדול בשרון
דרוש משחיזן
נא לכתוב לת. ד. 1101 ת"א ולפרט קורות חיים ונסיון קודם.

לכפר נופש באילת
דרושים
פקידי קבלה
למועמד המתאים דיור וכלכלה
לפנות תל־אביב 5—249184
או אילת 4—3953—059

ל„בשן"
מפעלי טקסטיל בית שאן נצרת בע"מ
דרושים
* מבקרי איכות
לבקורת במתפרות בכל רחבי הארץ. דרוש נסיון קודם.
* פקיד/פקידה
למחלקת קניות.

לפנות בכתב עם קורות חיים ונסיון בעבודה ל„בשן", רח' יבנה 22, ת"א.

דרוש
טכנאי/ת בנין
עם נסיון בחשוב כמויות
לעבודה באילת
תינתן עזרה בדיור
לפנות בכתב בציון השכלה ונסיון לת.ד. 4909 תל־אביב.

לחברה מסחרית גדולה
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
נסיון קודם לפחות 3 שנים
נא לכתוב לת.ד. 7107, ת"א
עבור „מנהל חשבונות"
סודיות מובטחת

למפעל מזון בדרום הארץ
דרושה
פקידת
מכירות
על המעוניינות לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 7095, ת"א, עבור מספר 61

לחברת יבוא וסוכנויות
דרושה
מזכירה
עצמאית
עברית אנגלית
כולל הדפסה מעולה בשתי השפות.
בציון פרטים; נסיון, ר' ימלצות נא לפנות לת. ד. 1334 ת"א ל/56401.

מחפשים מומחה מנוסה לנהול מקצועי של בית חרושת להלבשת עור, הנמצא בשלבי הקמה עם משקיעים מארה"ב
למועמד המתאים תנתן משכורת והשתתפות ברווחים
לטלפן דחוף בשבת וביום ראשון
מ־10.00—14.00
ומ־18.00—20.00
טל. 04—253815 חיפה

למפעלי ניר בחדרה
דרושים
1. מכשירנים תעשיתיים ברמות שונות.
2. שרטט בנין לעבודות תיכנון

מועמדים מתאימים יפנו בכתב אל מנהל המנגנון, ת.ד. 142 חדרה.

למשרד אדריכלים ירושלמי
דרושים
* אדריכל
* שרטט אדריכלות
לפנות טלפון 264161 תל־אביב.

בית ספר תיכון חקלאי גננות ושתלנות פתח־תקוה
דרוש
מדריך(ה) חברתי(ת)
העבודה מפוצלת במשך היום ומתרכזת בשעות הערב ומחייבת דיור במקום.
בעלי השכלה ונסיון בחינוך פנימיתי יפנו טלפונית 915931

אנו מחפשים
1) פקידה
אחרי שרות צבאי
לעבודות משרדיות כלליות ליום עבודה רצוף.
2) בחור צעיר
אחרי שרות צבאי
לעבודות עזר במחסן.
3) אורזת
ליד הקופה
באה בחשבון גם מתלמדת לפני הצבא.
4) חייטים
לקונפקצית גברים.

כניסים 2—4 ליום עבודה מפוצל.
נא לפנות בין השעות 8—1.
אטלס
רחוב אלנבי 45, טלפון 54433.

לחברה ארצית
דרוש
מנהל כספים
וחשבונות
מתמצא בתעשיה
מקום העבודה ירושלים
לפנות לת.ד. 14142 ת"א עבור מס' 51

בנק גדול בתל־אביב
מחפש לעבודה רצופה
קופאי
הצעות מפורטות בכתב יד בציון השכלה וגיל לת.ד. 29569 ת"א —עבור קופאי

לצה"ל דרושים
טכנאי אלקטרוניקה
לעבודה מעניינת ומגוונת
יתקבלו משוחררי צה"ל אשר עסקו בנושא אלקטרוניקה בעת שרותם.
מקום העבודה באזור המרכז.
השכר יקבע בהתאם לכישורים, וותק מקצועי והמלצות ממקומות עבודה קודמים.
בדבר קביעת ראיון יש לפנות לד.צ. 2776/מ

למפעל גדול למזון בגוש דן
דרושים
1) אינסטלטור
2) חשמלאי תעשיתי
3) מסיק דוודים

עדיפות תנתן לבעלי נסיון קודם בתעשיה.
נא לפנות לת.ד. 267 רמת־גן ולציין קורות חיים.
סודיות מובטחת

חברת תעשיה חשובה בענף המזון במרכז הארץ
המתחיל בפעילותו בארץ
מחפש אנשים מתאימים
לתפקידים הבאים:
1. מנהל סניף בחיפה
הכישורים: בעל נסיון מסחרי וארגוני.
2. נציג באילת ומפיץ בלעדי
הכישורים: איש נמרץ, המוכשר לתפקידי מכירה, בעל רכב פרטי.
יש צורך בערבויות כספיות.

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 3204 ת"א בצרוף קורות חיים, נסיון בעבר וציון התפקיד המבוקש.
תנאים טובים מובטחים למועמדים המתאימים.
סודיות מלאה מובטחת.

דרוש/ה מפעיל/ה
למכונה להנהלת חשבונות
נא לפנות טלפון 823257.

סוכן מקצועי
בעל קשרים בתעשיה האלקטרונית
דרוש
להפצת חלקים מתוצרת חוץ וכימיקלים לצפוי ואחרים, לשמוש בתעשיה הנ"ל.
לפנות רק בהצעות רציניות עם פרטים מלאים ותולדות חיים לת.ד. 14189 תל־אביב.
סודיות מובטחת.

למושב אורות
דרוש מזכיר
(פנים וחוץ)
המעונינים יפנו בכתב למזכירות מושב אורות דואר קרית מלאכי.
מגורים במקום.

דרושה
פקידה בוגרת תיכון
בעלת ניסיון עם ידיעת הדפסה בעברית
ליום עבודה בין השעות 08.00—16.00.
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
נא לפנות בכתב לת.ד. 26185, ת"א.

דרושה אחות מוסמכת
לתפקיד מדריכה לתלמידות
בבית הספר לאחיות מעשיות בבית החולים „בקור־חולים" ירושלים
קיימת אפשרות של עבודה חלקית
לפנות למנהלת בית הספר לאחיות, רחוב שטראוס 3, בשעות 8—11 לפנה"צ

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

במרכז לספריות מדריכים
עוזרת לספרנית הראשית
הכשרויות הדרושות: בוגרת קורס לספרנות. מכבית. שלימה. בשפות עברית ואנגלית. ידיעת הדפסה בעברית, רצוי גם באנגלית.
מכרז מס' 137/72 א'

במחלקה להנדסת חומרים
עובד טכני
הכשרויות הדרושות: בוגר בי"ס מקצועי. דרוש בעל נסיון של לפחות שנה בעבוד שבבי.
מכרז מס' 146/72

במקולטה להנדסת מכונות
טכנאי או מכונאי
הכשרויות הדרושות: טכנאי מכונות בוגר בי"ס למכנאים או מכונאי בעל נסיון של 3 שנים. בעל נסיון במנועי שריפה פנימית. יכולת לעבוד באופן עצמאי. ידיעת השפה העברית על בוריה אינה הכרחית.
מכרז מס' 151/72

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה הנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ו', 12 בינואר 1973 בציון מס' המכרז המתאים.

לחברה מסחרית
דרוש
מנהל מכירות
לאזור תל־אביב
לפנות לת.ד. 14142, ת"א, עבור מס' 51

מנהל מכירות
מעונין להחליף מקום עבודה
יש לי נסיון של שנתיים כמנהל מכירות (בעיקר להשקעות חו"ל) בחברה גדולה לבנין והשקעות. נסעתי מספר פעמים בשליחות החברה לחו"ל. יש לי חוג לקוחות בצרפת. יש לי רכב פרטי וגר בתל־אביב
בהצעות רציניות נא לכתוב לתיבת דואר 16140 תל־אביב

דרושה
פקידה
לעבודה קבועה
במחלקה טכנית
שעות העבודה 07.00—16.00
לפנות ביום ד' 10.1.73 בין השעות 08.00—16.00 למעליות ישראליפט, רח' הקישון 31, אזור התעשיה, בני־ברק

לצה"ל
דרושים
מהנדסים
א. מהנדס אלקטרוני לנושא פיקוח איכות.
ב. מהנדס פיקוח ייצור — בעל ותק של 8 שנים.

העבודה באיזור המרכז.
תנאי השכר ייקבעו בהתאם לכישורים ולאחר ראיון אישי. לקביעת ראיון יש לפנות לד. צ. 2776/מ.

למשרד עורכי דין בחיפה
דרוש
עורך דין
בעל נסיון בהופעה בבתי משפט, ותק עבודה מינימלי — 5 שנים
עדיפות לבעל נסיון בשטח הנזיקין
תנאים טובים לאדם המתאים
נא לפנות בכתב לת. ד. 1120 חיפה, בציון מקומות עבודה קודמים ופרוט מלא של הנסיון בעבודה
— סודיות מלאה מובטחת —

קרנקס
יצרני מכנסיים בע"מ
רח' הברזל 9, רמת החייל, ת"א
טל' 777251
דרושים לנו
1. תופרים—תופרות
בעלי נסיון
2. מתלמדות
נשים או בחורות המעונינות ללמוד לתפור
3. מבקרות איכות
לא דרוש נסיון קודם

תנאים טובים למתחילים
גישה נוחה מתל־אביב, בני־ברק, רמת־גן, קרמה, הרצליה, רמת השרון, רמת־החייל.
אוטובוסים: דן — 28, אגד — 75.

למשרד נסיעות בת"א
דרושים
1) פקיד/ה קבלה בעל נסיון
2) נער/ה שליח/ה

נא לפנות בכתב לת.ד. 3037 תל־אביב או להתקשר בטלפון 288821
סודיות מובטחת

למפעל תעשיתי בשרון
דרוש
חרט
לפנות: טל. 923547 בשעות העבודה

לבית חרושת לבגדי ילדים והנוער
דרוש סוכן מכירות
בעל נסיון, המלצות וערבויות.
טלפון 286859 ת"א
ב־7 בערב.

מאקטרוניקס בע"מ
מערכות בטחון
דרושה
פקידה כתבנית
למשרה מלאה, בעלת הופעה נאה, לתפקיד מעניין הקשור בקבלת קהל.
ידיעה בסיסית בשפה האנגלית רצויה.
נא להתקשר טלפונית 03/284816 ולבקש את רוחי, בין השעות 9.00—14.00.

למפעל באזור ירושלים
דרושים
1. חשמלאי תעשייתי
יתקדף בעל נסיון של 4—3 שנים. אופי העבודה: אחזקה של קוי ייצור ממוכנים.
2. מבקרי איכות
לעבודה מעניינת בנושאים בלתי שגרתיים.

מעונינים מתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 33284, ת"א, בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת.

למשרד גדול של רואי חשבון בחיפה
דרושים
1. בוחנים
2. בוחנים מרכזיים
3. מרכזנית

נא לפנות בכתב ולציין פרטים מלאים לת.ד. 415 חיפה

ELBIT ■ אלביט ■ ELBIT ■ אלביט ■

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION
אלביט מחשבים בע"מ

דרושים
* שרטט בכיר
5 שנות נסיון בשטח האלקטרוניקה.
* שרטט
שנתיים נסיון בשטח האלקטרוניקה.
* עורך מעגלים מודפסים בכיר
4 שנות נסיון.
* עורך מעגלים מודפסים
שנתיים נסיון.
* טכנאי אלקטרוניקה
בעלי נסיון בשטח הספרתי.

כל המשרות המוצעות הן בשטח פתוח מחשבים עם אפשרות התקדמות מקצועית. המשכורת — בהתאם לכישורים.
* חרט
אחרי צבא, בעל שנה אחת נסיון לפחות.
* פקידה כתבנית

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ל־ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

■ אלביט ■ ELBIT ■ אלביט ■ ELBIT ■

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה משרד החינוך והתרבות המפקח הממשלתי להכשרה טכנית

בית הספר להנדסאים
דרושים:
1. אפסנאי -
אחרי שרות צבאי, בעל השכלה תיכונית, ידיעת שפות עברית ואנגלית, הכשרה כאפסנאי ונסיון של 5 שנים.
2. מהנדס מכונות -
להוראה ותכנון, רצוי בעל רשיון הוראה.
3. הנדסאי מכונות -
המשרה כוללת הדרכה ותכנון.

עקרת בית
אותך אנו מחפשים!!!

באם ברוך כלל אינך עובדת מחוץ לביתך ומעוניינת לעבור מעסוק לעסק בעבודה ארעית (כדי לחסוך קצת כסף...) אנו מציעים לך להתקשר אתנו. אנו נכשיר אותך לתפקיד מוכרת או קופאית ונכונך לפני חגים ואירועים מיוחדים שנערוך, לעבודה (במשרה מלאה או חלקית) באחת מהחנויות שלנו, בת"א, בירושלים, בחיפה ובבאר־שבע.

אנו מציעים לך שכר גבוה, תנאי עבודה נוחים וקשר קבוע.

באם הצעתנו זאת נראית לך, אנא פני בכתב לאגף כח אדם, ת.ד. 8680 ת"א

התפתחותה של חברה לאלקטרוניקה בבעלות אמריקאית, מאפשרת לך להצטרף לחבר עובדיה
1. מנהל ייצור אגפי
לארגון וניהול מספר מחלקות ייצור בנושא מתפתח ברכיבים אלקטרוניים.
כישורים — הנדסאי/טכנאי ייצור בכיר, בעל נסיון רב בניהול הייצור.
2 עוזר למנהל מחלקה
בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכניקה או אלקטרוניקה.
3 מסגרי כלים מעולים
לעבודה מעניינת ולא שגרתית. נסיון של 5 שנים לפחות בבניית מכונות ומתקני עזר מדייקים לייצור.
תנאים טובים במיוחד למועמדים המתאימים.

נא לפנות לחברת מיקרואלקטרוניקס, למחלקת כח־אדם, טלפון 848038 או לרחוב הפטיש 4, אזור התעשיה חולון.
סודיות מובטחת.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

למלון קטן במרכז העיר
דרוש
- פקיד קבלה (יום), בוגר תדמור
- בל-בוי
- עובד קפיטריה—בר

לפנות: טל. 50943 תל־אביב

דחוף!
דרוש
מסגר-רתך
• תנאים טובים •
לפנות לקביעת ראיון למר רפי, טלפון 440312, תל-אביב.

שירות התעסוקה

שירות התעסוקה מציע: משרה פנויה
מכרז מס' 20/72
אחראי על תשלומים אישיים

הדרגה: יוד דלת בדרוג האחיד.
מקום העבודה: המשרד הראשי ירושלים.
דרישות התפקיד: השכלה תיכונית או השכלה מקצועית מקבילה, נסיון של 5 שנים לפחות בהנהלת חשבונות, הכרת הנה"ח והתק־נים המשכורת הנהוגים במשרדי הממשלה. כושר לקיים מגע עם הפונים. על המועסק לגור במקום.
הערה: במשרה הנ"ל מועסק עובד.
• על המעוניינים במשרה הנ"ל, למלא טפסי בקשה למשרה פנויה, מדף 1061 (אפשר לקבלם בכל בית דואר) לצרף תעודה על השכלה או העתק מאושר ממנה ולהעבירם למשרד הראשי של שירות התעסוקה, במדור המנגנון — הקריה, בנין מס' 3 ירושלים עד ליום 18.1.73.

למפעל תעשייתי
בשטח המתכת והחשמל
באשדוד
המעסיק 25 עובדים
דרוש
מנהל חשבונות
עצמאי
הכישורים הדרושים: 5 שנות עבודה עצמאית.
נא לפנות בצרוף פרטים על השכלה ונסיון לת. ד. 21016 תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

סופרגז — חברה ישראלית להפצת גז בגוש ירושלים

דרושים
1. עוזר למנהל המשב־נה — נהול קופה, דו"חות וכדו' — דרגה ג' יד' הנה"ח, נסיון שנתיים לפחות
2. עוזר כללי למחסן ומכבאות — אחרי צבא, רצוי בעל נסיון ורשיון נהיגה.

פרטים מלאים: סופר־גז, רח' בן הלל 13, קומה ב', טל. 222441 בשעות 08.00—13.00, 16.00—19.00 לפנות ליוחנן

Metz
טלויזיות ומכשירי-חשמל (ישראל) בע"מ
ת"א, רח' בן־אביגדור 8, טל. 307762
דרושות
עובדות
למפעל לייצור טלויזיות
תנאים טובים מובטחים
לפנות אישית אל מהנדס המפעל בימים א'—ה' בשעות העבודה

דרושים לנו:
- קצב סוג א'
- קונדיטור סוג א'
- טבח - אחראי משמרת
- CHIEF STEWARD
- מלצרים סוג א'
- עוזרי מלצרים
- בארמנים

מלון פאן-אמריקן
ים-המלח בע"מ
★★★★★
חמישה כוכבים

אפשרות מגורים במקום. נא לפנות אישית או בכתב (עבור "עובדים פאן־אמריקן"), למשרד "ארז" שד' רוטשילד 66, תל־אביב.
סודיות מובטחת!

למלון חדיש ומופעל
באילת - 4 כוכבים
דרושים
מנהל קבלה
פקידי קבלה
בעלי כישורים מתאימים ונסיון קודם יפנו לקביעת ראיון לטלפון 62-23-02 תל-אביב, או לטלפון 2151—059 אילת 3104
תנאים טובים למתאימים
סודיות מובטחת

דרוש/ה בירושלים
עוזר/ת
למנהל חשבונות
ל־5 שעות עבודה ביום
ידיעת אנגלית ועברית הכרחית.
נא לפנות לת.ד. 628 תל־אביב; או ביום שני 8.1.73 ה"ד לסוכנות [illegible] ברח' יפו 39 ירושלים בין 7.00—4.00 אחה"צ.

לפרסום
דחף
דרושה
מרכזנית
בעלת נסיון
להפעלת מרכזיה
בהפון 40x10
שעות העבודה 8—15
לפנות אישית: בית דחף, סמטת בית הבד 8 ת"א לשולמית

עבודה בטחונית מעניינת
בשטחים המוחזקים

מוצעת למשוחררי צה"ל עד גיל 30 ששרתו בתפקידי פיקוד והנם בעלי תעודת בגרות לפחות וכושר קרבי.
אנו מציעים:
- תנאי עבודה ושכר טובים
- קביעות בעבודה
- אפשרויות קידום
- לימוד שפה ערבית בתנאי פנימיה עם שכר

* מעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 17021 ת"א בצרוף פרטים אישיים מלאים (שם אב ומס' זהוי) וקורות חיים.
הערה: רק פונים מתאימים ייענו.

לתיאטרון בימות דרושות

* **מזכירה—כתבנית** לבחורה לאחר שירות צבאי, היודעת לתדפיס היטב במכונה עברית, בוגרת תיכון ומעוניינת בעבודה מעניינת ומגוונת. שעות עבודה מפוצלות.
* **מרכזנית** למרכזיה עם 3 קווי חוץ. עדיפות תינתן לבעלות נסיון. שעות העבודה 8—4.

נא לפנות אישית לבימות: ככר מלכי ישראל 9, ת"א, בין השעות 12.00—14.00 (לא תמסר אינפורמציה בטלפון).

מאקטרוניקס בע"מ
מערכות בטחון
עקב הרחבת חברתנו דרושים לנו
נציג' מכירות מנוסים
אנו מציעים למתאימים משכורת גבוהה + עמלה ועתיד מובטח באחת החברות הדינמיות ביותר בארץ.
מועמדים בעלי ידע טכני הופעה נאה
מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים למנהל הכללי, מאקטרוניקס בע"מ, רח' חן 6, ת"א.
סודיות מובטחת.

אלדא
חברה ישראלית לסחר חוץ בע"מ
למחלקת הנהלת החשבונות המשרד הראשי בתל-אביב
דרושים:
מנהלי חשבונות
הכישורים הדרושים: נסיון קודם בעבודה מעשית של 3 שנים לפחות. ידיעת השפה העברית ושליטה באנגלית. נסיון קודם בהתאמת חשבונות (ספקים, לקוחות ובנקים).
התכתבות במסמכי יבוא ויצוא.
מנהלי חשבונות מתחילים
הכישורים הדרושים: בוגרי קורס בהנהלת חשבונות. ידיעת השפה העברית ושליטה בשפה האנגלית.
המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1514 תל־אביב, עבור "מנהל חשבונות".
סודיות מובטחת.

תדיראן
דרושים:
1. **מנתח מערכות:** נתוח ושיפור מערכות אינפורמציה קיימות ותכנון והפעלת מערכות חדשות. נדרש בעל השכלה גבוהה בהנדסת תעשיה, ניהול או סטטיסטיקה עם נסיון בנתוח מערכות.
2. **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה** לעבודות תכנון ופתוח הנדסי. המשרה מיועדת להנדסאים או טכנאים מוסמכים. המעונינים יפנו לטל. 848181 או 851133.
3. **חשב שכר:** נסיון כחשב בחישוב שכר לעובדים באמצעות מחשב.

מועמדים מתאימים יפנו לת. ד. 648 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.

למפעל תעשייתי באזור תל-אביב
דרושים
1. **הנדסאי מכונות** לעבודה הקשורה בהנדסת המוצר, תכנון ובניה של מתקנים לייצור ומדידה. יועדפו בעלי נסיון ורקע קודם בחשמל.
2. **מהנדס חשמל צעיר** אחראי על הפעלת מערכת בקורת איכות במפעל, טפול בנושאי הנדסת המוצר, אחזקה של קווי יצור אוטומטיים.

מעונינים מתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 33284, ת"א, בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת

דרוש
מהנדס/הנדסאי/טכנאי
אלקטרוניקה
נמרץ וחרוץ לתפקיד מכירות במחלקת רכיבים.
בעלי נסיון בחצי מוליכים ר MOS/LSI יפנו בכתב עם ציון קורות חיים לת.ד. 21120 ת"א.

למפעל תעשייתי
דרוש
מהנדס תעשיה ונהול
או כלכלן
בוגר מנהל עסקים עם נסיון תעשייתי לנהול מחלקת תאום ובקרה של המפעל, נדרש נסיון קודם בנושא בקרה משקית [illegible].
מקום העבודה באזור תל־אביב.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 33395 ת"א, בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת

מכרז על משרה פנויה 5/73
לבנק ישראל בירושלים
דרוש מבקר
בהנהלת החשבונות הראשית
הכשירויות הדרושות:
1. גמר בחינות המועצה לראיית חשבון, או בוגר כלכלה, או בוגר מינהל עסקים.
2. נסיון של 3 שנים לפחות בתחומי בקורת ובקרה;
3. שליטה מלאה בלשון העברית;
4. ידיעה טובה בלשון האנגלית;
5. כושר הבעה בכתב ובעל פה;
6. כושר ארגון;
7. כושר נהול צוות עובדים.

המעוניינים יפנו ליחידת כח אדם, בנק ישראל, ת. ד. 780, ירושלים, לשם קבלת שאלון אישי אשר יש להחזירו עד יום 16.1.73.
נא לציין את מס' המכרז בגוף הבקשה.

למפעל תעשייתי
דרוש
טכנאי חשמל בכיר
בעל נסיון תעשייתי קודם לעבודה בשטח של בקורת איכות, בנה והפעלה של מכשירי בדיקה [illegible]
מועמדים מתאימים יפנו לת.ד. 33395 ת"א, בכתב יד, בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת.

לציון מוצרים כימיים בע"מ
איזור התעשיה יבנה, ת.ד. 51
דרושים
1) מסגר (מכונאי) החזקה
2) מפעילי יצור וטכנאי יצור — בעבודה במשמרות
בדבר פרטים נא להתקשר 055—95281—3

חברה אוסטרלית
מחפשת כלכלנית מוכשרת
כעוזרת למנהל הכללי במשרדה במלבורן
המשרה טובה והוצאות הנסיעה לאוסטרליה ינתנו במקדמה.
נא לפנות במכתב באנגלית עם תמונה ופרטים מלאים, לשם ראיון מוקדם בתל־אביב, ההגובות ת"ד 14090 עבור מלבורן.

למעבדת מחקר בחיפה
דרוש
מסגר כלים/טכנאי למכשירי דיוק
עצמאי ובעל יוזמה. שעת עבודה גמישה.
נא לפנות עם פרטים מלאים לת.ד. 6221, חיפה, או לטלפון ל־82449—04, בין 9—1.

למוסד צבורי ארצי בתל־אביב
דרוש
עוזר למנהל חשבונות ראשי
סוג ד'.
• כישורים נדרשים: נסיון של שנתיים לפחות וכושר ביטוי בעל פה ובכתב בשפה העברית.
מועמדים בעלי הכישורים המתאימים מתבקשים להתקשר טלפונית: 262291 בין השעות: 13.00—15.30.

למפעל תעשייתי גדול בדרום
דרוש
מהנדס ייצור
לארגונה מחדש ולניהולה של מחלקת הנדסת ייצור ויעול [illegible]
מועמדים בעלי נסיון של 8 שנים לפחות בתחומי חקר העבודה, שיפור שיטות, ארגון ובקרה [illegible], מתבקשים לפנות לת. ד. 20147 תל־אביב ולציין פרטים אישיים ונסיון
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרוש
מנהל חשבונות מדופלם
עם נסיון של לפחות 3 שנים במפעל תעשייתי
ידיעת השפה האנגלית ועבודה באמצעות לשכת שירות אי.בי.אם. רצויה
בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב־יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה.

"משהב"
חברה לשכון, בנין ופיתוח בע"מ
תל־אביב ליליינבלום 27, טל. 58144
דרושים
למרכז החברה בתל־אביב
* **סגן מנהל חשבונות ראשי** נסיון של 5 שנים לפחות. נהול צוות עובדים.
* **מנהל חשבונות עצמאי** נסיון של שנה בהנהלת־חשבונות, רצוי ידע בהכנת משכורות.
* **נער/ה** לעבודות משרד ושליחויות. שעות עבודה רצופות.

מועמדים דתיים מתבקשים לפנות בכתב, בצירוף פרטים אישיים, נסיון מקצועי ומשכורת מבוקשת לפי ה־כתובת הנ"ל.

תדיראן
למפעל המכני באזור
דרוש
מסגר תבניות
ליציקות לחץ אלומיניום
רצוי עם נסיון של 3 שנים לפחות.
• מועמדים מתאימים יפנו לטלפון 851161 החל ביום א' 7.1.73.

דרוש
טכנאי בנין
לעבודות פקוח בדרום
לפנות בכתב בציון ההשכלה והנסיון לת.ד. 4909 תל־אביב.

דרושות
* גזרניות ועוזרות לגזרניות
* גהצניות ועוזרות לגיהוץ.
* תופרות לעבודת יד

מ י ז ם, רח' הר־ציון 110, ת"א, טלפון 9־8־826117

כפר הנוער הדתי
דרושים:
* מדריכים חנוכיים לגילאי ב"ס התיכון
* ספרן (נית)
* חצרן

מועמדים דתיים מתבקשים לפנות אך ורק בכתב בצרוף תעודות, המלצות וקורות חייהם אל כפר הנוער הדתי דואר כפר חסידים.

כפר הנוער הדתי
דרושים:
* מנהל משק חקלאי דתי בוגר הפקולטה לחקלאות.
* אם בית מרכזית לפנימיה. דיור במקום מובטח.

מועמדים דתיים מתבקשים לפנות אך ורק בכתב בצרוף תעודות, המלצות וקורות חייהם אל כפר הנוער הדתי דואר כפר חסידים.

מפעלי טמבור צבע בבאר-שבע
מבקשים מועמדת לתפקיד
מזכירה
במחלקת מכירות
הכישורים הדרושים: לאחר שרות צבאי, השכלה תיכונית, ידיעת השפה בעברית ומזכירות כללית.
העבודה ליום כלא — לא מפוצל.
לפנות טלפונית 5856 באר־שבע בין השעות 8—4

לחברה קבלנית לבנין דרושים:
מהנדס ביצוע
נסיון 3 שנים
טכנאי-הנדסאי בנין
נסיון 3 שנים
לעבודות תיאום ופיקוח בתל־אביב.
טלפון 906046 — 864812.

"אתא"
חברה לטכסטיל בע"מ
דרושים
חשמלאי תעשייתי
בעל רשיון מוסמך, עד גיל 50 לעבודה מעניינת באחזקת מתקני [illegible]
כתבנית עברית
עם נסיון של שנתיים לפחות.
המעונינים/ות יפנו אישית או בכתב אל מחלקת כח־אדם, לפי הכתובת: ביח"ר "אתא", רח' [illegible] 10, קרית אתא, ת.ד. 83 טל' 721321—04

"דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ
בתל-אביב
דרושה
פקידת נשיונל 32
בעלת נסיון, לעבודה בשעות אחר הצהרים
נא לפנות למחלקת הכספים, רח' אחוזת בית 6, תל־אביב.

[illegible]
אבן גבירול 30 ת"א
טל. 252878/9
דרוש
מרכיב (נגר)
בעל רשיון
[illegible]
נא לפנות אחר הצהרים בין השעות 16.00—19.00 למחלקת ביצוע

למפעלנו בלוד
דרושים
1. **פקיד טכני** לניהול משרד התכנונים ופיקוח על צוות עובדי המשרד.
   - בוגר בית ספר תיכון או בית ספר מקצועי 4 שנתי.
   - רצוי נסיון קודם במתכונת טכנית המופעלת באמצעות מחשב.
2. **מחסנאים** לעבודה במחסנים בתפקידי קבלה, אחסון והוצאת ציוד.
   - יועדפו בעלי נסיון קודם בעבודת מחסן, רצוי בוגרי קורס מפעלים בצה"ל.
   - ידיעת השפה העברית הכרחית.
3. **מנהל חשבונות** בוגר קורס להנהלת חשבונות, סוג ד', עם נסיון של 3 שנות עבודה בהנהלת חשבונות. ידיעת השפה העברית הכרחית, ידיעת השפה האנגלית רצויה.
4. **מבלטנים, כרסמים, משחיזים** לעבודות אחזקה באגף המכני.

למועמדים המתאימים יינתנו תנאים טובים.
- המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לטלרד, מחלקה כח אדם, ת.ד. 50, לוד.

טלרד
תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
[illegible]

כור מתכת בע"מ
למפעלנו בחולון דרושים:
1. **כתבנית אנגלית - עברית** כולל נסיון במזכירות.
2. **כתבנית עברית**
3. **מהנדסי בנין לפרויקטים** בכל הארץ.
4. **טכנאי בנין לפרויקטים** בכל הארץ.
5. **חשמלאי תעשייתי** עם נסיון של 10 שנים בתעשיה.

המעונינים יפנו למחלקת כח אדם "כור מתכת" ת. ד. 1944 תל־אביב.

תדיראן

דרוש
שרטט מכונות

הכישורים הדרושים:
נסיון של שנתיים לפחות בשרטוט.
רצוי בוגר בי"ס מקצועי בשרטוט או בעל נסיון בכתיבה טכנית. שליטה באנגלית ועברית.
בעונינים המתאימים יפנו לת.ד. 648 ת"א, בציון פרטים אישיים ונסיון קודם.
סודיות מובטחת

חברת שרות ארצית
מחפשת
יוצאי צבא
בעלי רקע טכני ורשיון נהגות, לעבודה בחיפה.

המעונינים יפנו לת.ד. 44489 חיפה.

דרוש/ה למשרד בצפון תל-אביב
שרטט/ת קונסטרוקציות
בעל/ת נסיון
1) למשרה מלאה. 2) למשרה חלקית.
תנאים טובים למועמד/ה המתאים/ה.
טלפון: 443854, בין 16.00—19.00.

אגד

דרושים נהגי אוטובוסים בירושלים
בעלי רשיון נהיגה עם נתונים וכישורים מתאימים להתקבל כחברים, מתבקשים לפנות ל„אגד" ירושלים מחלקת כח-אדם בתחנה המרכזית.

דרוש
מנהל חשבונות
לנהול חשבונות לקוחות בשיטת י.ב.מ.

נא לפנות בצרוף פרטים אישיים לת. ד. 18078 תל-אביב.

מסגר ורתך!
מפעל לייצור חלקי חילוף בהרצליה מציע לך עבודה קבועה ומעניינת.
אנא פנה לטלפון 981387 ובערב 983409.

למפעל ג'רוסלם ג'רסי בע"מ
דרושים
חיילים משוחררים למנהלי משמרות ומחלקות
על המעונינים לפנות אל מנהל כח אדם, גבעת שאול ב' ירושלים

בוגר טכניון
מעונין במשרה בתחום:
- הדראוליקה
- פניאומטיקה
- אוטומציה

בכל חלקי הארץ
ת. ד. 4117 תל-אביב

לד. פ. שרות לאוטומציה בע"מ
דרוש
בוגר בי"ס מקצועי
לאחר צבא בעל רכב להרכבת ציוד פניאו־מטי לאוטומציה
מקום העבודה חיפה — דניה שעות העבודה 8.00—16.00 טל. 04-354883
לאדם המתאים הכנסה מתאימה

דרושה מתכננת ומעצבת מקצועית
לדוגמאות ריקמות
(גובלנים)
בעלת נסיון רב
נא לפנות בצרוף קורות חיים ודוגמת עבודה תכנון להי"ד 3120, ר"ג

לבית-ספר לחניכים „עמל" עפולה
דרוש
מורה לטכנולוגיה מתכת ושרטוט
(משרה חלקית)
נא לפנות למזכירות בית־הספר גבעת המורה, עפולה טל. 065-23305 בין השעות 8-1 לפנה"צ

דרושה פקידה
לאחר שירות צבאי
עם ידיעת הדפסה בעברית
ליום עבודה בין השעות 08.00—16.00
תנאים טובים למועמדת המתאימה
נא לפנות בכתב לת.ד. 26185, תל־אביב.

דרושות
1. פקידת יצוא
כישורים דרושים:
נסיון קודם של שנתים לפחות בהכנת דוקומנטציה, הדפסה בשפות אנגלית, עברית, רצוי גם גרמנית.
2. פקידה
כישורים דרושים:
ידיעת השפה האנגלית, רצוי גם גרמנית והדפסה בשפות אלו.
המעונינות תתקשרנה לטל. 781161 לשם קביעת ראיון.

רפק אלקטרוניקה
תל־ברוך (מול רמת רמנו)
דרושים
1) מנהלת מזכירות: מתפקידה פקות על צוות של 6 עובדות בכתבנות, ובעבודות מזכירות כלליות.
ידיעה טובה בשפה האנגלית הכרחית.
2) כתבנית אנגלית למנהל מח' הקניות
3) פקיד(ה) באנגלית לעבודה במח' המכי־רות — כתבנות איננה דרושה.
עדיפות תנתן למועמדים דיירי הסביבה (רמת־השרון, הרצליה, רמת־גן, שכונות עבר־הירקון)
לשם קביעת ראיון נא להתקשר בשעות העבודה (8.00—16.00) לטלפון: 777115.

חברה מסחרית ארצית
אשר מרכזה בת"א
מחפשת
למשרה בכירה
ח ש ב
✱ מועמדים בעלי השכלה בראיית חשבון או כלכלה, ידע רב בהנהלת־חשבונות ונסיון מעשי של לפחות 5 שנים, יפנו בכתב־יד בצרוף קורות חיים לתא דואר 16484 תל־אביב, עבור „בכיר".
✱ התנאים יקבעו בהתאם לתכונות המועמד.
— סודיות מוחלטת מובטחת —

● למחפשים אתגר!
דרושים
מועמדים לקורס
ליועצי בטוח חיים
חברת בטוח דינמית
פותחת קורס בחיפה והצפון
בחודש פברואר 1973
(הקורס ייערך בחיפה)
על המעונינים לפנות בכתב יד עם פירוט תולדות חיים, לת. ד. 4421, חיפה

מ.ר.ב. הנדסה בע"מ
לעבודה בתל־אביב
דרושים
1. מהנדס תנועה
2. שרטט/ת מנוסה
3. טכנאי לפיקוח על עבודות כבישים — בעל נסיון
4. פקידה, רצוי הדפסה אנגלית

לעבודה מ־13.00—17.00
להתקשר 03-623281/2.

לחברה רצינית ארצית
דרושה
✱ פקידה כתבנית
עם ידע באנגלית.
✱ מפעילה למכונה
להנהלת חשבונות
(מועדפת למכונה מסוג אקוקמה).
לפנות: 622411

מפעלי הלן קרטיס
Helene Curtis
Paris, London, New York
מפעלי הלן קרטיס בישראל
מחפשים
סוכנים עצמאיים לצפון
נדרשות קרבויות.
לפנות: ת.ד. 33030 עבור „סוכן לצפון".

ליחידת מחשב של בנק בת"א
דרושים
מבקרים
לעבודה במשמרות
מועמדים לאחר שרות צבאי מתבקשים להגיש מועמדות בצרוף תולדות חיים לת.ד. 1687, ת"א ולציין על גבי המעטפה עבור מבקרים.

לחברת השמירה דרושים
לסניף אשדוד
1. אנשי אבטחה
2. שומרים
✱ עד גיל 55
✱ בעלי כושר בריאות תקין
✱ יודעי עברית
לפנות למשרד הסניף מרכז א' בנין משרדים חדר 206/7
כיתוב בכל רחבי הארץ.
שמירה • אבטחה • חקירות מערכות אזעקה

דרוש
טרקטוריסט לשופלדוזר 955
לפנות ל„חופר וסולל בע"מ"
רח' קרושי־קהיר 17 בת־ים, טלפון 863603 בין השעות 16—19

ישראל רוזן
דרושה
פקידה
רצויה ידיעה בהנהח"ש.
קיצור תולדות חיים בכתב לת.ד. 1677 ת"א.

חברה מסחרית ארצית מחפשת
באזור תל־אביב
דקורטור ראשי
בעל יכולת אירגונית לרכוז תלית דקורטורים
באזור באר־שבע
מנהלת מחלקת מכירת הלבשת ילדים
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בציון נסיונם המקצועי לת.ד. 8272, תל־אביב, עד יום 15.1.73.

כיתן דימונה בע"מ
עבור משרדנו בתל־אביב (הדר יוסף)
דרושים:
1) פקידה כתבנית מעולה לתפקיד מזכירה
הכישורים הדרושים:
✱ השכלה תיכונית
✱ שליטה בהדפסה במכונת כתיבה בעברית
✱ נסיון קודם בעבודה מזכירות
2) פקיד/ה רישום לתפקיד קופאי/ת
הדרכה תינתן במקום
מקום העבודה ל־2 התפקידים בת"א (הדר יוסף)
על המעונינים לפנות בכתב יד לת.ד. 2147 תל־אביב, עם פירוט קורות חיים, בציון התפקיד על המעטפה או טלפונית 773130 בשעות לפנה"צ.

לנהול כספי וארגוני של משרדנו
דרושה
מזכירה בכירה
עצמאית ובעלת נסיון ממושך בנהול וארגון משרד, נסיון בטפול בעניני כספים.
✱
נא לפנות בכתב בציון פרטים אישיים, סוג ומשך הנסיון.
✱
תכנון ויעוץ כלכלי בע"מ
רח' הירשנברג 21 ת"א.

היודע אתה לגייס כח־אדם מקצועי?
למפעל גדול המוקם והולך באזור ירושלים ואשר ייצר מוצר בסיסי לבנין הארץ
דרוש כח־אדם מקצועי ברמה גבוהה
התואם חרושת מודרנית.
לגיוס כח אדם זה דרוש לנו
אדם נמרץ
✱ גילאי 30—40
✱ נסיון במינהל כח אדם בצבא או בחרושת
✱ יכולת לקיים קשר עם אנשים ולנהל מו"מ עם מוסדות.
לאיש הנכון - סמכויות ותנאים נאותים.
● לפנות אל ת.ד. 20207, ת"א, עבור מס' 171.

להברה קבלנית לבנין בת"א
דרושה
מזכירה
עם ידע בהנה"ח
לפנות: טל. 625169

לבי"ס תיכון חקלאי ע"י הנה מז'ל־שוהם נהלל
דרושים
1. עובדת סוציאלית
2. יועץ חינוך
3. מדריך חברה
מועמדים יפנו בכתב להנהלת בית הספר.

למצוק מהנדסים בע"מ
הרצליה
דרוש/ה שרטט/ת קונסטרוקציות
לפנות: טל. 981085

1000 ל"י
לצעירות בחורות ונשים
תוכלי להרויח לאחר הכשרה בזמנך הפנוי במקצוע חדש ומתפתח.
גיל והשכלה לא קובעים
ת.ד. 6288 תל־אביב, עבור מספר 19.

בחנות ספרים גדולה ברח' אלנבי
דרוש/ה מוכר/ת בפריט עבריים הדקיים
אינטליגנטי/ת ובעל/ת בגרות.
ידיעת אנגלית ועברית.
שעות עבודה:
רצוי מ־8.30—13.30 לפנה"צ
ומ־3.30—19.00 אחה"צ
אפשרות של עבודה רק בשעות הבוקר או בשעות אחה"צ.
תנאים טובים למועמד המתאים.
סודיות מובטחת.
נא לפנות לת.ד. 1125 כס' 113 תל־אביב.

למפעל מקביל באזור פתח־תקוה
דרושה
מזכירה אחראית
בעלה נסיון בניהול משרד
להתקשר לטל' 913585, 910120 ולבקש את מר קוסיאק

דרוש
שרברב מקצועי
סוג א' א'
לעבודות בנין
שכר מתאים לאדם המתאים
לפנות בשעות הערב טלפון 055-32783 לקביעת ראיון

מכון וינגייט לחינוך גופני ולספורט
מכרז פנ' 1/73
לבית המדרש הממלכתי למורים לחינוך גופני
דרושה
מנהלת־חשבונות - מזכירה
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, ידע ונסיון בהנהלת חשבונות וגזברות, שליטה בעברית ובכתיבה בכמונה, נסיון בעבודה משרדית עצמאית.
הדרגה: בהתאם לכישורים.
על המעונינות לפנות, בכתב, בצרוף תול־דות חיים (בכתב יד) ותעודות עד יום 15.1.73, אל בית המדרש הממלכתי למורים לחינוך גופני במכון וינגייט.
נא לציין על המעטפה מכרז 1/73.

חברת בנין ארצית
מחפשת
עבור סניפה בירושלים
1. מהנדס בנין בכיר
נסיון של 5—6 שנים בעבודות ביצוע ופיקוח
ידיעת השפה העברית הכרחית.
2. הנדסאי בנין
נסיון של 2 שנים לפחות, בעבו־דות ביצוע ופיקוח.
ידיעת השפה העברית הכרחית.
3. מנהלי עבודה מנוסים
ובעלי נסיון
ידיעת השפה הערבית — יתרון.
תנאים מצויינים לעובדים המתאימים
לפנות בכתב יד עם קיצור תולדות חיים לת.ד. 33135 תל־אביב, עבור מינהל.

מלון שרתון ת"א
דרוש
מכונאי קרור ומזוג אויר
למחלקת אחזקה
לעבודה במשמרות
נא לפנות למחלקת כח אדם כל יום בין השעות 10.00—12.00

כיתן דימונה בע"מ
עבור משרדנו בתל־אביב (הדר יוסף)
דרוש
בעל מקצוע בענף הסריגים
התפקיד כולל:
✱ ביקורת תהליכי יצור בתי סריגים עדינים (סינבל ג'רסי)
✱ ביקורת המוצרים המוגמרים (חולצות, שמלות וכו')
הכישורים הדרושים:
1) בעל מקצוע מעולה עם נסיון קודם.
2) התמצאות באופנת הסריגים (סריגה דקה).
המעונינים יפנו ת.ד. 2147 תל־אביב, בציון על המעטפה עבור „מקצועי סריגה", או בטלפון 773130 לשם קביעת מועד לראיון.

לחנות רהיטים אקסקלוסיבית בת"א
דרושה
מוכרת - יועצת לעצוב פנים
✱ בעלת הופעה נאה
✱ רצוי עם נסיון
✱ ידיעת שפות יתרון
שעות העבודה: 9.00—13.00, 16.00—19.00
לפנות במקום בין: 10.00—13.00
הגלריה לדיור מודרני בע"מ
אבן גבירול 14, תל־אביב

בילדס-ידע בע"מ
תעשיה עתירת מדע ליד מכון ויצמן, רחובות
מוצעת משרה מלאה
כתבנית עברית—אנגלית
הכישורים הדרושים: ידיעת השפה האנגלית על בוריה, הדפסה בעברית ונסיון קודם בעבודות משרדיות.
שעות העבודה: מיום א' עד ה' בין השעות 8—17.
תנאים טובים למועמדת המתאימה
נא לפנות בכתב לגבי פרידלנדר, בילדס־ידע בע"מ, קרית ויצמן, רחובות, ת.ד. 1122.

למפעל טקסטיל
דרוש
1. אפסנאי מוסמך
לעבודה קבועה ומעניינת
(עד גיל 45)
2. מנהל עבודה
3. תופרות
לפנות: „אלפאי בע"מ
נתניה, שכון ותיקים

למפעלנו בלוד
דרושים:
1. מהנדס אמינות ופיקוח איכות בכיר
תיאור התפקיד: ניהול נושא האמינות ופיקוח האיכות במפעל.
הכישורים הדרושים:
בעל תואר שני בהנדסת חשמל, מכונות או ייצור.
נסיון וידע רב בנושאי פיקוח ואיכות.
נסיון קודם בניהול צוותות טכניים.
יועדף בעל נסיון קודם בניהול מערכת אמינות ופיקוח איכות במפעל העוסק בשטח האלקטרוני או האלקטרו־מכני.
2. כתב טכני בכיר
תיאור התפקיד: כתב טכני ראשי.
הכישורים הדרושים:
בעל תואר בהנדסת חשמל, נסיון רב בכתיבה טכנית בצורה עצמאית, בעיקר בשפה האנגלית.
ידיעת השפות האנגלית והעברית על בוריין.
3. מהנדס ייצור
מהנדס ייצור מהיל, לעבודה מעניינת ורבת אתגר במחלקת הנדסה ייצור.
4. בודקי איכות
בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמה מכנית או חשמל, רצוי נסיון קודם בביקורת טיב.
למועמדים המתאימים יינתנו תנאים טובים.
סודיות מובטחת.
● המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, למפעל, מחלקת כח אדם, ת.ד. 30, לוד.
תעשיות אלקטרומכניקה ואלקטרוניקה בע"מ

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

למפעל בטון בירושלים דרוש

מנהל עבודה

הכישורים: נסיון בסידור עבודה, רצוי בענף הבנין, כושר שליטה וניהול צוות עובדים ונהגים. בעל רשיון נהיגה.

תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות טלפונית ל-531302—02

גרב יפה בע"מ

ת.ד. 80 עפולה. טל: 065-23751

דרושה

פקידה מזכירה

שפת האם אנגלית

ידיעת השפה העברית רצויה

למעונינות מובטחים תנאים טובים

נא לפנות למחלקת כח־אדם

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרוש

טכנאי אלקטרוניקה

או

אלקטרונאי מוסמך

עם נסיון של שנתיים בציוד אלקטרוני לתעשיה כימית. רצוי ידע בציוד פנאומטי. בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה

למשרד פרסום בתל־אביב

דרושה

עוזרת למנהל חשבונות

סוג ג'

נסיון בהתאמות בנקים ולקוחות

לפנות: טלפון 230521 לאילנה

מ. אביב מפעלי בניה בע"מ — ירושלים

דרוש

אלקטרו מכונאי

עצמאי, לעבודה קבועה בירושלים והסביבה

בעל רשיון נהיגה

לקביעת ראיון, להתקשר 231331—02

או בכתב ת.ד. 16, ירושלים

בירושלים

דרושה כתבנית נשיונל 32

עם נסיון

לפנות: ת.ד. 575, ירושלים

למוכנות־ביטוח

דרושה

פקידה עצמאית

לנהול משרד, טפול בי־כרטסות, חידושים ו־ענפים. ידיעה בכתבה אלמנטרי. טל. 611894, 625788, בערב: 446873

דרוש/ה למוטיק הגבינות שלנו מוכר/ת אחראי/ת קפיטריה פרק

דיזנגוף 131, ת"א

דרושים

רבלבריסטים

למפעל מתכת בתל-אביב

תנאים טובים

לפנות: טל. 820811 7—4

דרוש

מנהל חשבונות

עצמאי

למפעל תעשייתי ברמלה

לפנות ת.ד. 4106 ת"א. עבור מנהל חשבונות.

לבית דפוס של עיתון יומי

דרוש

מעמד מעולה

לעבודה בשעות הלילה

תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות לטלפון 31454 ת"א

לתרכבות ברום בע"מ

למפעלנו בבאר-שבע

דרוש

כימאי אנליטיקאי

בעל נסיון 1—2 שנים

תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות למח. כח אדם, ת.ד. 180 באר־שבע

סודיות מובטחת

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע

מודיעה על משרות פנויות של

אסיסטנטים במכון לכימיה

מכרז מס' 1/73

על המועמדים למשרות אסיסטנטים להיות בעלי תואר „מוסמך" או תואר מקביל אחר בתחומי הכימיה בציון כללי „טוב" וציון „טוב מאוד" בעבודת הגמר.

המתקבלים יועסקו בהוראה כאסיסטנטים בתחומי הכימיה הבאים: כימיה אי־אורגנית, אנליטית, פיסקלית, תיאורטית האורגנית, ויהיו חייבים להת־קבל תוך שנה כתלמידי מחקר לקראת תואר דוקטור באחד מתחומי הכימיה.

על המעוניינים להגיש בקשות בכתב בצרוף תולדות חיים, אישורים על לימודים קודמים — תוך פירוט הציונים ורשימת פרסומים ושמות של ממליצים אל: — מזכירות המכון לכימיה, האוני־ברסיטה העברית בירושלים, עד לתאריך 15.1.73 ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 1/73".

כלל — חברה להשקעות לישראל בע"מ

עבור חברת בת בתל-אביב

דרוש

קופאי מנוסה

באים בחשבון רק מועמדים בעלי נסיון והמלצות

לפנות בצרוף תולדות חיים, בכתב יד אל ת.ד. 4252 תל־אביב למספר 323

האם חשבת על עתידך?

הצטרף לצוות העובדים במפעל לעיבוד שבבי מתקדם.

אנו נכשיר אותך ונעזור לך לבנות את עתידך במסגרת קורס לעיבוד שבבי מתקדם המתנהל בשי־תוף עם משרד העבודה.

לאחר הצלחה רבה במחזורים הקודמים יפתח מחזור ג' בחודש פברואר 1973.

המקצועות: כרסום, חריטה, השחזה (כלים, ועגולה).

הקורס מיועד: לבעלי השכלה של 9 שנות לימוד ומעלה.

לחניכי הקורס ינתן מענק תוך הלימודים, ושכר באה עם סיום הקורס.

לפנות: לישקר בע"מ, ת.ד. 34 נהריה, לממונה על ההדרכה, טל. 924242.

דרושים

מדריכים

לעבודה עם נוער שוליים באיזור ר"ג

במשרה חלקית בשעות הערב

בעלי נסיון וכישורים מתאימים יפנו לטלפון 251126 תל־אביב

למשרד גדול של רואי חשבון

בתל־אביב

דרושים

בוחנים מכל הדרגות

הזדמנות טובה להשתלמות במקצוע ולהתקדמות במעמד.

בהצעות נא לפנות לת.ד. 29323 תל־אביב.

מפעל תעשיתי בצפון הארץ

מחפש

קבלן מטבח

* המפעל מעסיק 500 עובדים
* מוגשות שתי ארוחות ביום.
* מטבח וחדר אוכל על ציודם יועמדו לרשות הקבלן על־ידי המפעל.

הצעות מפורטות הכוללות תפריטים, מחירים ונסיון קודם, יש להגיש לתא דואר 959 חיפה.

סודיות מובטחת

תדיראן

למפעל הסוללות ברחובות

דרושים

1) אלקטרונאים — בוגרי בי"ס מק־צועיים או את ביה"ס הטכני של חיל האויר במקצועות אלקטרוניקה, השתלמות מטוסים לעבודה מעניינת בתחום האלק־טרוניקה.

2) מהנדס אלקטרוניקה — שנתיים נסיון בתחום ספקי כח, מערכות הספק, או אלקטרוניקה תעשייתית. לריכוז פרו־ייקטים הנדסיים משלב התכנון ועד שלב הייצור, פקוח על צוות הנדסה. קיום קשר עם לקוחות, ידיעת השפה האנג־לית הכרחית. תנאים טובים למועמד ה־מתאים.

לקביעת ראיון נא לפנות לטל: 950795 בימים א'—ה' שעות 8.00 — 16.00

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה לכימיה

מודיעה על

תקנים פנויים

לקראת סמסטר ב' תשל"ג (1.3.73) וסמסטר א' תשל"ד (1.10.73)

עבור

מדריכים ואסיסטנטים

הרוצים להשתלם לקראת תוארים גבוהים

בכימיה

המעוניינים יפנו לפקולטה לכימיה בטכ־ניון, חיפה עד ליום 20.1.73 קורות חיים, תעודות גמר, רשימת ציונים ושמות שלושה ממליצים.

לתעשיות סלואפלסט בע"מ

דרושים

מפעילים-מכונאים

עבור מחלקות ייצור חדשות

להתקשר טלפונית, 911186 — 912061 או לפי הכתובת, קרית מטלון, רח' המכשירים פתח־תקוה.

למלון 5 כוכבים

בדרום הארץ

דרוש

מנהל קבלה

בעל נסיון

תנאים טובים!

נא לפנות טלפונית, 615398, ת"א

בשעות: 08.00—15.00

במחלקה למיזוג אויר

דרושים

מהנדסי מכונות

עדיפים בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בעבודה קבלנית בארץ.

המעונינים מתבקשים לפנות באיון פרטים מלאים לת.ד. 1969 ת"א

עבור מיזוג אויר.

תדיראן

אלקו ELCO

חרושת אלקטרומכנית ישראלית בגבם רחובות

דרושים

* חשמלאי תעשיה
* מסגרים כלליים
* מסגרי אחזקה
  בעלי נסיון
* עובדים
  בעלי נסיון בתיוט של מכשירי אלקטרו־ניקה (אפשרית מועמדותם של חשמלאי מטוסים)
* פועלות
  בעלות נסיון בהלחמת מעגלים מודפסים
* נער שליחויות משרדיות
* פקידה־כתבנית
  אנגלית—עברית

—•—

המעונינים יפנו אישית למפעל, דרך דבוטינ־סקי 23 ר"ג, או טלפונית 727131 למחי המנגנון.

— סודיות מובטחת —

לאשטרום

חברה להנדסה בע"מ

דרושים

1. מהנדסי בנין לתכנון ותאום תכנון.
2. טכנאי/הנדסאי בנין.

לפנות בין השעות 8.00—13.00, טל. 446705.

כפר הנופש הבינלאומי

בראש-הנקרה בע"מ

מועדון ישראלי-צרפתי

דרושים:-

1. מנהלת-משק
   בעלת נסיון המסוגלת להפעיל צוות־עובדים גדול. בעלת ידיעות טובות בצרפתית.
2. טבח ראשי
   רצוי צרפתי או בעל ידע מעולה בהכנה מטבח צרפתי.
3. עוזר טבח
   בעל ידע בבישול צרפתי.
4. מלצר ראשי
   בעל ידיעות טובות בשפה הצרפתית, היכול לנהל צוות־עובדים גדול.
5. מנהל-קבלה
   הכרחית ידיעת שפות: צרפתית, אנגלית ועברית.
6. מנהל-חשבונות
   בעל ידע בסיסי בלבד (יכול להיות גם פנסיונר) — משרה חלקית.
7. גנן
   בעל נסיון רב במקצוע.
8. רכז תרבות וספורט
   היודע על בוריין שפות: צרפתית ועברית. ידיעת השפה האנגלית רצויה. בעל יכולת להעסיק קהל רב.

הרואים את עצמם מתאימים לדרישות, יגישו בהקדם את מועמדותם בכתב לת. ד. 350, נהריה, בצירוף פרטים מלאים על תעסוקה קודמת ומשכורת מבוקשת.

דרוש בהוד

אחר שרות צבאי עם הפה ורשיון לסוכנות

עבודה מעניינת עם עתיד

„וסטור־בע"מ, מרמורק 16 ת"א

טלפון: 229106

דרוש

למוסך רחובות

מכונאי

טלפון 951181

דרושים

1. מסגר אחזקה
   עם נסיון. יקבל אחזקת רכב ותנאים טובים. לי־ציין עבר מקצועי.
2. חרט

לפנות ת.ד. 6400 ירו־שלים. סודיות מובטחת

למפעל מתכת בת"א

דרוש

נער

לעבודות משרד ושליחויות

לפנות טלפונית 32176 או 33109

למשרד הטכני המרכזי של „אורט" ישראל

דרושה

פקידה - כתבנית

נא לפנות לבן־שלמה, בי"ס „אורט" יד סינגלובסקי, בביש הטייסים 28 תל־אביב, טלפון 762291

אמקור

לאמקור בע"מ

דרושים:

* מבקרי איכות
  בוגרי בי"ס מקצועי או מכני
* מסגר מכני מעולה
  לאחזקה מכנית
* לטשים (פוליטורים)
* מתיזי צבע (שפריצרים)

על המעונינים לפנות לאמקור בע"מ, רחוב גבורי ישראל 98, תל־אביב, בשעות העבודה

סודיות מובטחת

דרוש

למפעל בטחוני באזור ת"א

טכנאי צלום

מעולה בעל ידע מעשי ותאורטי בצלום.

דרושה יכולת קריאת חומר מקצועי בשפה האנגלית.

● המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 25034 עבור צ.מ. ולפרט: קורות חיים, פרוט השכלה, נסיון בעבודה שמות ממליצים, כתובת ומס' טלפון.

סודיות מובטחת

למוסד ממלכתי בתל־אביב

דרוש

מנהל כוח־אדם

● הכישורים הדרושים:
* נסיון בארגון וניהול מנהלה.
* בעל נסיון בניהול כוח־אדם אחרה.
* יוצאי קצין שליטות בדרגה רס"ן/סרן.

התפקיד כרוך בעבודה מעבר לשעות המקובלות.

למועמד המתאים תנאים טובים

לפנות ת. ד. 17007 תל־אביב.

דרוש עובד למכבש אקסצנטרי

לפנות: ד.י.ג. ביח"ר למוצרי חשמל

יפו, רח' בן גמליאל 1 — שד' ירושלים 24

טל: 822337—822059

לחברה בע"מ

באזור תל־אביב

דרושים:

* חשמלאי מוסמים
  (שלב 12—9)
  לתפקיד יצור וביקורת.
* צבעי ריסוס
  (גם מתלמדים) לאחר שרות בצה"ל.
* מסגר מכני/חרש
  לעבודות אחזקה. בוגר בי"ס מקצועי.
* חשמלאי אחזקה
  בוגר בי"ס מקצועי בעל רשיון חשמלאי שני ומעלה
* עובדת תיוט/מלחימה
  (גם מתלמדות).
* שרטט/ת מכני
  לשרטוט מערכות מורכבות — בעיקר חשמל. נסיון — שנה
* בחח מוסמים
  לעבודות יצור הרכבה
* מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל ת. ד. 19011 ת"א.

לסוכנות ביטוח ארצית

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

עצמאי/ת

סוג ד עם נסיון של 3 שנים לפחות.

לפנות למנהל המנגנון, ת.ד. 11289 ת"א

לחברת פרי־אור בע"מ

דרוש

מפקח פרדסים

באיזור אשקלון

בעל נסיון רצוי אגרונום

סודיות מובטחת

נא לפנות לחברת „פרי־אור" רח' אבן גבירול 30 ת"א טלפון 251261.

לחברת א"י לאוטומובילים בע"מ

מפיצי Ford בישראל

דרושות

פקידה כתבנית

הכישורים: כתבנית מנוסה בעברית וידיעת הדפסה בשפה האנגלית, נסיון בפקידות כללית. לאחר שרות צבאי.

פקידת חשבונות ומפעילת מכונת הנהלת חשבונות

הכישורים: פקידת חשבונות, נסיון בהפעלת מכונה להנהלת חשבונות, לאחר שרות צבאי.

*

המעונינות מתבקשות לפנות לחברתנו בתל־אביב לאגף כח אדם ברח' המסגר 43 בשעות העבודה.

התעשיה האלקטרו־אופטית בישראל בע"מ

אל־אופ

חברה עתירת מדע בקרית ויצמן

דרושים

● **הנדסאי או מהנדס צעיר**
לעבודות תכנון מכני במחלקת מחקר ופתוח. עדיפות לבעל נסיון במכשור אופטי.

● **איש מעקב ופיקוח על כלים במתקני יצור**
טכנאי מכונות או ייצור מתחיל או בעל נסיון בשטח זה.

● **שרטט מכונות**
לאחר שרות צבאי עם שלוש שנים נסיון

● **הנדסאי או טכנאי מכונות**
לעריכת סדרי פעולות בעיבודים מכניים (חריטה וכרסום). בוגר בית ספר מקצועי, בעל נסיון של מספר שנים בעיבוד שבבי.

תנאים מצויינים למועמדים המתאימים.

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למחלקת כח אדם, ת"ד 1165, רחובות.

— סודיות מובטחת —

אשר פויכטונגר

בע"מ

הנדסה חשמלית

להשלמת צוות העובדים

אנו מחפשים

לעבודות חשמל בתעשיה ובמוסדות צבור:

באזור המרכז:	חשמלאים מסגרים
מפעל בני-ברק:	חשמלאים מסגרים מתלמדים
באזור חיפה:	חשמלאים
באזור ירושלים:	חשמלאים
באזור באר-שבע:	חשמלאים מכשירנים עוזרים

לפנות:

תל־אביב:	רחוב פינסקר 15,	טלפון 59617
בני־ברק:	רחוב בר־כוכבא 6,	טלפון 782465
חיפה:	רחוב הבנקים 16,	טלפון 520950
ירושלים:	הר הצופים,	טלפון 88577
באר־שבע:	רחוב יאיר 26,	טלפון 72323

שכר הוגן ותנאים טובים מובטחים

סופרי "ניו־יורק טיימס" מדווחים מיוחד ל"הארץ"

דגלים נוספים בבית הקפקאי

מאבקים לתפיסת עמדות כוח בצמרת השוק המשותף

מאת קלייד פארנסוורת

בריסל

החל ב־1 בינואר מתנוססים שלושה דגלים נוספים על בנין המשרדים הקפקאי של הקהיליה הכלכלית ה־אירופית ברחוב החוק (ר' דה לה לואה) בעיר זו, בירת בלגיה. השוק המשותף מקיף עתה 250 מיליון נפש בתשע מדינות.

לפי שעה לא קל לומר לאיזו מן התשע הכוח האמיתי. ההחלטות ה־גדולות עדיין מתקבלות על־ידי ממ־שלות המדינות החברות, אך בבריסל צמחה יש ממשל מורכב בטכנוקרטים (או אירוקרטים, כפי שמכנים אותם לעתים), ומנציגים של המדינות ה־חברות שזכו במשך השנים בהשפ־עת־מה על ההחלטות. באוקטובר, בשעת ועידת הפיסגה שלהם בפא־ריס, קבעו ראשי הממשלות כמטרה ל־1980 „איחוד אירופי". אם אמנם התכוונו למה שאמרו, יזכה ממשל מרכזי זה בכוח השפעה רבים יותר.

הסגל „האירופי" כונה 8700 איש, מזה כ־2400 בארבעת מוסדות המחקר של אירואטום וכ־6300 בנציבות, ב־מזכירויות של מועצת המיניסטרים, של הפרלמנט האירופי ובנק ההשק־עות האירופי.

8700 פקידים

במועצת המיניסטרים יושבים נצי־גי הממשלות החברות והיא מקבלת את כל ההחלטות החשובות. אך אין לעשות מאומה לפני שתוגש הצעה לפעולה מטעם הנציבות וזו גם דואגת שההחלטות יבוצעו.

מוסד אחר שחשיבותו גדלה והולכת היא מועצת הנציגים הקבועים של המדינות החב־רות.

אמנם דואגים אנשים אלה לאינ־טרסים של ממשלותיהם, אך הם חיים בבריסל ודבקים איפוא ב־אווירתה ה„אירופית". לכן רואים הם את האינטרסים הלאומיים ראייה מ־סוייגת יותר ועובדים בשיתוף־פעולה הדוק מאד עם הנציבות ב־עריכת הצעות בשביל מועצת המי־ניסטרים.

יש בין המדינות החברות תחרות גלויה וקשה על מינוי אנשיהן לתפ־קידים רבי־ההשפעה ביותר. הגישה היא שאפשר להקים סמכות אירופית רק אם כוחים קודם שהכוח עודנו בבירות של המדינות. מסתבר שה־תוצאה היתה פשרה שלא הניחה סיפוק כלל לאף אחד, אך נתנה משהו לכל אחד.

המדינות בעלות המשקל האמיתי בקהיליה המורחבת הן צרפת, גרמניה ובריטניה, וכנהוגיהן מינו לתפקי־דים בכירים בקהיליה אנשים מעור־רים האמונים, בהדגישם בזה את חשיבות השפעתה של בריסל. היה זה תורה של צרפת למנות את ראש הנציבות, והנשיא פומפידו מינה ל־תפקיד זה את הקורסיקאי בן ה־47 פרנסואה־קסאוויה אורטולי, כלכלן הנמנה עם עושי־דברו של פומפידו.

אורטולי, טכנוקרט גוליסטי נאמן, היה שר אוצר בימי דה גול ושימש יועץ אישי של פומפידו, כשהלה היה לפני עשר שנים ראש הממש־לה. כן מילא מספר תפקידים אח־רים, האחרון שבהם כמיניסטר ל־פיתוח תעשייתי ומדעי, שבו היה אחראי לארגון מחדש של חלק גדול מן התעשייה הצרפתית. הוא איש קר, נוקשה, לא מצטיין בטקט, אך חריף ונאמן.

מועצת הי"ג

אורטולי יהיה בנציבות (שהיא ל־מעשה מועצת מנהלים בשביל אי־רופה, המתכנסת כל יום ד' בברי־סל) ראשון בין שווים. כשהקהיליה מנתה שש חברות היו בנציבות תש־עה חברים בגיל ממוצע של 53. עתה משגרות תשע המדינות 13 חברי־נציבות בגיל ממוצע של 49. צרפת, גרמניה, בריטניה ואיטליה שולחות כל אחת שני חברים; בלגיה, הו־לנד, לוכסמבורג, דנמרק ואירלנד — אחד כל אחת.

ראש ממשלת בריטניה מינה כ־אחד משני הנציגים הבריטיים את שגריר בריטניה בפאריס, סיר כריס־טופר סומס, בן ה־52, חתנו של וינ־סטון צ'רצ'יל. סומס נתחנך באיטון וסאנדהרסט, שירת במלחמת־העולם השניה שרות פעיל בצפון אפריקה, איטליה וצרפת והיה מיניסטר לחק־לאות בשעת נסיון־הנפל הבריטי לפני 12 שנה, בימי דה גול, להצטרף ל־שוק המשותף. במגעים על ההצטר־פות עתה מילא סומס, כשגריר בפא־ריס, תפקיד מכריע בהצלחת המשא והמתן.

את הקנצלר וילי בראנדט יוסיף לייצג ידידו האישי והפוליטי וילה־לם האפרקאמפ בן ה־49. הוא איש איגודים מקצועיים שהשתתף בוועדה למדיניות כלכלית של המפלגה הסו־ציאליסטית ומייצג את גרמניה ב־נציבות מאז 1967. הוא מאמין בהשת־תפות רבה יותר של הפועלים ב־ניהול החברות.

שאר חברי הנציבות מטעם צרפת, בריטניה וגרמניה הם אנשים בעלי משקל פוליטי, אך לא בהכרח בעלי יחסים כה קרובים עם הממונים על־יהם. אנשים אלה הם: הצרפתי ז'אן־פרנסואה דאניו בן ה־44, טכנוקרט חבר הנציבות מאז 1967; הגרמני ראלף דארנדורף בן ה־43, פרופסור לשעבר לסוציולוגיה, אינטלקטואל מובהק השונא ביורוקרטיה, הנציג של הדמוקרטים־החופשיים בקואלי־ציה בבון — אף הוא חבר הנציבות כבר קודם לכן; והאנגלי ג'ורג' תומסון בן ה־51, שהיה לשעבר ובשעתו האיש מס' 2 במיניסטריון החוץ הבריטי. הוא נציג מפלגת ה־לייבור, ובימי שלטונו של הארולד וילסון עמד בראש המשלחת הברי־טית בבריסל על הצטרפות בריטניה לשוק.

איטליה שומרת על שני חבריה הקודמים בנציבות: אלטיארו ספי־נלי בן ה־65, זקן החברים בנציבות החדשה, הוא עיתונאי שהיה כלוא ב־שעתו עשר שנים על פעולות אנטי־פשיסטיות ואחר כך הוגלה מאיטליה לשש שנים נוספות. הוא נלחם ב־מחתרת בצפון איטליה, אחר כך הצ־טרף לתנועה הפדרליסטית האירו־פית ונעשה מרצה ללימודים אירו־פיים. היה בשעתו יועץ לענייני אי־רופה למיניסטר החוץ דאז פייטרו נני, לפני מינויו לנציבות ב־1970. גם האיטלקי השני, סקאראשיה בור־ניוצה, הוא עורך־דין. היה מראשי הסיעה הנוצרית־דמוקרטית בפרל־מנט האיטלקי, שירת במיניסטריונים לחינוך ולמשפטים והיה חבר בפר־למנט האירופי לפני שנתמנה במארס כחבר הנציבות.

כן יש נציגים מבריקים בוועדה לאירלנד, דנמרק, בלגיה, הולנד ו־לוכסמבורג.

על־פי נוסחאות מוסכמות זכאית כל מדינה חברה למכסת משרות בש־ביל אזרחיה בסגל השוק. בריטניה, צרפת, גרמניה, איטליה ובנלוכס (בלגיה, הולנד ולוכסמבורג) זכאיות כל אחת ל־18% מן המשרות, הדנ־מרק ואירלנד ל־5% כל אחת. אשר ל־13 חברי הנציבות, נערך המאבק על כך איזו ארץ תקבל את התפקי־דים רבי־ההשפעה ביותר, ומסתבר שתמורות אלה יעסיקו את הקהיליה לפחות למשך שלושת החודשים הר־אשונים של שנה זו.

חוסר ודאות במלטה

מאת סטיוארט טראופ

ואלטה

17 חודש אחרי בחירתו עדיין חס־רה לראש־ממשלת מלטה דום מינ־טוף, השואף להיפטר מן הבריטים תוך שבע שנים, תכנית מוגדרת כי־צד להפוך את האי לעצמאי מבחינה כספית. במקום זה כוצפה מלטה חששות, שאינם עשויים דווקא לק־דם השקעות. „ממשלת הלייבור הס־[illegible], המפחיתה את התיירים, [illegible] את התמריצים [illegible] קופת הממשל הקודם והעלתה את מסי החברות ב־50%.

פול נאודי, מנהל ההסברה של מלטה, מוחה: „התכנית טרם פור־סמה, אך אין פירוש הדבר שאין לנו תכנית. מכינים אותה; אנו קוב־עים כל דבר בכתב. היא תפורסם ב־קרוב". לכאורה היתה התכנית מיו־סדת על המלצות של מועצת קידום התעשיות, קבוצה בת תשעה תעשי־ינים גדולים שמינה מינטוף ב־אוקטובר כדי לקבוע את צרכי מאלטה. המועצה נתכנסה עד כה רק פעם אחת, לזמן קצר, וכנראה טרם הסיקה מסקנות. אך אחרים כבר הסיקו מסקנות.

„שום מטרה — כוחיזיה כלכלי תוך שבע שנים — לא תושג אלא אם כן תהיה מלטה מקום בטוח להשקעות", אומר י. ג'. ואסאלו, מנ־הל כללי של לשכת המסחר של מלטה. „מה שחשוב מכל, אין סימן ברור אנא הולכת מלטה — מזרחה או מערבה — לאחר שיפוג בעוד שבע שנים תוקפו של ההסכם הבסיסי (על החברות המתקנים הבבאיים לכוחות בריטיים)".

נאודי אומר כי הממשלה אינה מודאגת. „אנו נמצאים על פרשת הדרכים של הים התיכון. הדבר הוכח במלחמה; אנו מקווים להוכיחו בש־לום", אומר הוא. באשר לדאגה אם תישא מלטה את עיניה מזרחה או מערבה לאחר שיפוג בעוד שבע שנים ההסכם הפיננסי עם בריטניה, אומר נאודי: „יש לנו יחסים טו־בים מאד עם מדינות ערב וגם ישר־אל. אנו רוצים להיות ביחסים טובים עם כל אחד".

החשש לזכויות האדם

בני מאלטה רבים מביעים דאגה באשר לזכויות האדם. הם מודאגים שדאגתם כה רבה שאין הם מוכנים להביעה בגלוי. הממשלה הודיעה כי יש בדעתה לשנות את החוקה. „ראש הממשלה אומר כי על האופו־זיציה (המפלגה הלאומנית) להגיע בהבנה ולשתף פעולה", מסביר נאו־די. יש חוששים שאם האופוזיציה לא תעשה זאת, יבקש מינטוף להנהיג את השינויים בלי שיתוף פעולתה. הת־חומים שבהם הוא רוצה שינויים מחייבים כולם רוב של שני שלי־שים בפרלמנט, ולמפלגת הלייבור שלו יש רוב של מושב אחד בלבד. ברצונו לשנות את חוקי הבחירות ואת עמדת מלטה בחבר העמים. כמו כן רוצה הוא להוריד את גיל ההצ־בעה ל־18 שנה ולבטל את תפקיד סגן־הנשיא בבית־המשפט הקונס־טיטוציוני.

באווירה זו של חוסר־ודאות עו־ברת מלטה כנראה לעבר הכבנית להמשכת השקעות והתיעוש והחברה המסורתית שלה, המיוסדת על סיו־רוהים. לעומת זאת רואים הלאומנים את סיכת ההגנה על התיעוש כבלתי־מציאותית, כי אין לאי חומרי הגלם הדרושים להוציאו לפועל. כנגד זה טוען נאודי: „ניתוק זה מוסמך לתלוזים. יפאן גדולה יותר, אך אין לה חומרי גלם. הסוד הוא בכך שהם מאזנים את מה שחסר להם בחומרי גלם על־ידי ארגון ועבודה".

ירידה בתיירות

כייק ריפאלו, חבר פרלמנט הד־בר של הלאומנים שבאופוזיציה, ס־בור כי „ראש הממשלה אינו מייחס חשיבות רבה לתיירות. מועצת התיי־רות עושה כמיטב יכולתה, אך מדי־ניות החוץ אינה כה ברורה כפי שהיתה, ולהודעות מסויימות יש הש־פעה על התיירות". התאחדות בתי המלון והמסעדות של מלטה מוסרת על ירידה של כמעט 20% במספר המבקרים ב־1972 לעומת 1971. אין ספק שיש לתלות הסיבה לירידה זו במתיחות שגרם בחורף האחרון המ־שא־ומתן בין אנגליה למלטה. נאו־די אומר כי נעשה מיבצע כדי לעורר מחדש את עניין התיירים הבריטים, שהיו רוב במספר התיירים אשר היו נוהגים לבקר באי.

ראסינג פארוג'ה, כלכלן וחבר ה־וועד הפועל הארצי של מפלגת ה־לייבור, מציין את נטיית הממש־לה לצמצם את מספר עובדי הממ־שלה שהם 20% מכוח העבודה של האי. באשר לתחום התיעוש מציין פארוג'ה כי סין התחייבה לתת 17 מיליון לייש במענקים ובהלוואות בלי ריבית, שיתחילו לפרעון עוד 13 שנה. „נחזיר לסין את החוב ב־יצוא, לא בכסף", מטעים פארוג'ה. „למעשה, אנו יוצרים שוק". גם מדינות אחדות הבטיחו מילוות בת־נאים נוחים בסכום כולל של 9 מיליון לייש בתנאי שאת הציוד בש־ביל התיעוש יקנו אצלן.

מינטוף ביטל את התמריצים ש־נתנה הממשלה הקודמת. „אולם", אומר פארוג'ה, „מעיינים בתמרי־צים אחרים. אנו מתכוננים להקים בנק לפיתוח ולשתף את הממשלה בתעשיות". לדבריו, התמריצים היש־נים משכו לכאן מספר „חברות ברי־טיות ואמריקאיות טובות מאד, אך אנו זכינו רק בגורם התעסוקה וב־שום רווחים, ואף לא בהכנסה ממ־מסים, כיוון שהוענקה תקופת פטור ממסים למשך 10 שנים". רבות מה־חברות שהשתקעו באי הסתלקו ממנו לאחר שהסיוע הממשלתי הגיע ל־קיצו. כנגד זה טוען ריפאלו מן האו־פוזיציה, כי תכנית התמריצים של המפלגה הלאומנית יצרה 12,000 מ־קומות עבודה חדשים, כלומר 12% מכוח העבודה [illegible].

בינתיים הגדילה מלטה את הכ־נסותיה לששת החודשים הראשו־נים של שנת הכספים השוטפת לע־מת התקופה המקבילה בשנת הכס־פים הקודמת. אך העלייה, בסך 5.1 מיליון לייש, כוללת את העלייה ב־סך של יותר מ־9 מיליון לייש בדמי השכירות של מיתקני ההגנה וסיוע זר — הכנסות שהממשלה מקווה כי בעוד 7 שנים לא יהיה בהן צורך.

על אף גידול ההכנסות צימצמה הממשלה את ההוצאות במשך אותם 6 חודשים ב־8.3 מיליון לייש. עוב־דה זו מדאיגה כמה מכלכלני מל־טה, הסבורים כי שוב יש צורך להזרים כסף למשק, שגירעונו נוצר בגלל הירידה בתיירות. רבים מוד־אגים בגלל הירידה בהכנסות מ־תיירים ובהכנסות הלוויות בכוחות הבריטיים. על כך משיב נאודי: „יש לשים קץ למחשבה שמלטה היא מ־צודה. אי־אפשר לחיות גם עם חיי־לים וגם עם תיירים. מילאנו את תפקידנו בהיסטוריה והיה זה תפקיד גדול".

הברחות – עסק בטוח בנאפולי

מאת פול הופמן

רומא

פקיד בכיר ברומא נשאל בימים אלה אם אין הממשלה מודאגת נוכח ההתפשטות המצטברת של השביתות הבלתי־רשמיות, ההתדרדרות מן הגבר־דה בתעשיה והאבטלה הגוברת. ה־איש השיב: במידה מסויימת אנו מודאגים. אך אל תטעה ואל תתן אמון בסטטיסטיקות שלנו. לפי ה־נתונים שאתה קורא, אנו נראים בט־לנים ועצלנים. למעשה נהפוכם [illegible] בילינים איטלקים ומ־יצרים הכנסה — אם כי אולי מבלי לשלם מסים. ומקץ רגע של הרהור הוסיף הפקיד: אחרת, כיצד יכולה היתה נאפולי להתקיים?

בנאפולי, העיר האיטלקית ה־שלישית בגודלה, אחוז המובטלים כמעט הגבוה באיטליה. ואף על פי כן יש בה פקקי־תנועה העולים אף על אלה של רומא. ברור שמישהו מוכרח להרוויח את הכסף בשביל כל המכוניות החדשות בנאפולי.

ההברחה היא עסק גדול בנאפולי, כמעט חלק מאורח החיים. כשלהה כל [illegible] ביקשה לאהרוגה — ד נפגעה — להתקבל על־ידי שלטונות העיר, כדי להגיש תלונה רשמית על היצלפים המסתתרים של שלושה סב־ריוח־טבק.

אלפי נשים נפוליטניות נהנות כל יום במשך 10 שעות מעל למכונות בבתים במשכנות עוני, כשהן תופ־רות שמלות או רוקמות ארנקים בש־ביל איזה קבלן חשאי. מאות גברים נפוליטניים מייצרים זיקוקי־די־נור בשביל העיר, האוהבת שעשוע זה. מפעם בפעם מתפוצץ אחד מבתי־החרושת החשאיים, והד תוצאה הרת־אסון לסביבה.

ההתפוצצות האחרונה מסוג זה אירעה בימים אלה בחנות בלתי־חו־קית לזיקוקי־די־נור בפרבר של רו־מא, בו מתגוררים מהגרים מכפרי ד־במקומות אחרים מדרום איטליה. בנין בן שמונה קומות התמוטט, ו־16 איש נהרגו.

נפוליטנים אחרים לאין מספר מת־פרנסים פרנסה דחוקה ובלתי־בטוחה במכירה על מכוניות התונות או ב־רוכלות בכרכיטנטוריה. [illegible] רים נושאים שמות של חברות אמ־ריקאיות ויפניות, אך למעשה מייצ־רים אותם באיזה בית־מלאכה חשאי בבארי או בברינדיזי.

פעולות דומות שהסטטיסטיקאים מהלכים כהן מתנהלות בכל רחבי הארץ. חלק בהן הוא בלתי־חוקי אך הן מסייעות לכך ש־הכסף יוסיף להתגלגל.

הפועל הנעדר יומיים מעבודתו ב־מפעל המכוניות בטורינו, עשוי ב־אותו זמן לתקן מקלטי טלוויזיה או צנורות דולפים בסביבתו. קציני צבא ברומא עוסקים את עבודה נוידת בשביל חברות בניה או מוכרים עסים כדורים באלפים לחנויות למכשי־רי כתיבה. נשים הרשומות כעקרות בית מבשלות ארוחות לתיירים ב־בתי מלון קטנים ופנסיונים בחופי הרחצה של הים האדריאטי, הבריטה חודשים כל שנה.

המועצה הארצית לכלכלה ולעבו־דה — גוף ממלכתי — העריכה, ב־דו"ח שפירסמה בימים אלה, את היקף „כוח האדם הנסתר" במשק (כלומר אנשים העובדים במקום בעבודה חלקית או בהזדמנות) ב־600,000 עד מיליון.

צוות בוקר פרטי העריך בימים אלה, שמדי שנה מרוויחים באיטליה שבעה מיליארד דולר על ידי פעו־לות שאינן משתקפות בלוחות הסט־טיסטיים. אולם ג'וספה דה מיאו, נשיא הלשכה המרכזית לסטטיסטי־קה של איטליה, טוען שמופרכת ה־הנחה כי יש לאיטליה הכנסה לאו־מית גדולה הרבה יותר משסבורים המומחים.

לדבריו עורכים סטטיסטיקאים של הממשלה מפעם בפעם ניתוחים של מידגמים בקרב האוכלוסיה כדי לק־בוע את ההכנסה הלאומית, ולא נעל־מים מהם גם כמה אלפי הלירטות (יותר מ־600 לירטות לדולר) שמשל־מים לסטודנטית בעד ערב אחד ש־היא שומרת בשמרטף.

דה מיאו מסכם: אם מקבלים את התיאוריה שיש להוסיף את הרווחים מפעולות בלתי־חוקיות על ההכנסה הלאומית, יוצא מכאן שעליה בגני־בות, בבלשי־שוד, בהתנאות ובזנות מספיקה כדי להגדיל את התוצר ה־לאומי ברוטו.

לבי"ס מקצועי בירושלים

ד ר ו ש

בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכניקה
לאחר שירות צבאי

לתפקיד מחסנאי, איש אחזקה ועבודה במגמה למכניקה

בא לפנות לת. ד. 1114 י"ם

לחברת ר. שנקמן, מהנדסים יועצים בע"מ תל־אביב, רח' הגלבוע 13, טל. 237244

למשרד בת"א ובירושלים

דרושים
מהנדסי בנין

לפקוח על פרויקטים מעניינים ובהיקף רחב

מועמדים עם נסיון מתאים ובעלי רכב מתבקשים לפנות טלפונית לשם קביעת ראיון

דרוש

סוציולוג או פסיכולוג דתי, בעל תואר ב.א. למשרה מלאה, לעבודה עם נוער.

הכשורים הדרושים:
* עד גיל 30
* נסיון קודם בעבודה עם נוער
* רשיון נהיגה

מקום העבודה: מרכז הארץ
והתפקיד כרוך בנסיעות

בצירוף פרטים על נסיון בעבודה ותולדות חיים בא לפנות לת.ד. 14038, ת"א עבור 22562

לחב' ארצית לנהול תאום ופקוח על בניה, דרוש:

מהנדס בנין

לתפקיד תאום ופקוח על עבודות בניה

הכישורים הדרושים:
5 שנות נסיון לפחות.
מקום העבודה ירושלים.

בפרטים בא לפנות ת.ד. 2705 ר"ג עבור מס' 37
תנאים טובים למועמד המתאים
סודיות מובטחת

לחברת סבקל בחדרה העוסקת בפתוח

דרוש
שרטט מתכנן למכונות

נסיון קודם הכרחי

בא לפנות טלפונית 063—26294
או לסבקל־ת. ד. 142, חדרה

דרוש/ה
עוזר למנהל חשבונות

בעל נסיון ויכולת

שעות עבודה: מ־8.00 בבוקר עד 13.00 (או 14.00) אחה"צ
או:
מ־2.30 (או 3.00) אחה"צ עד 7.00 (או 8.00) בערב.

ידיעת אנגלית ועברית הכרחית

בא לפנות בימים א', ד', ה' לסוכנות סטימצקי, בית הדר, בכניסה מרחוב הרכבת 22, ת"א, בשעות הערב בין 6.30—8.30.

לרגל הרחבה
דרושות עובדות

• ל־2 מחטים • 3 מחטים • אוברלוק • בחורות לעבודות גמירה •

בחור

עם המלצות ורשיון רכב, לעבודה קבועה.
בא לפנות אישית ל„פשלוף" רחוב בר אבימזר 26, תל־אביב, טלפון 36327.

לחברת ביטוח גדולה

דרושות
כתבניות
נשיונל

עבור סניפי:
1. תל־אביב
2. חיפה (רק לשעות אחה"צ)

בא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת"ד 1425 ת"א עבור „מחלקת כח אדם"
סודיות מובטחת

ב"ה
בית החולים „שערי צדק" ירושלים
מודיע על משרה פנויה של

עובדת סוציאלית

הדרישות:
1. תואר אקדמי בעבודה סוציאלית (עדיף מ.א.)
2. נסיון של 4 שנים (עדיף במסגרת בי"ח כללי)
3. התעניינות בהדרכה מקצועית

המשרה חלקית הדרגה לפי כישורים

המעוניינים מתבקשים להתקשר עם היחידה לשרות סוציאלי בבית"ח „שערי־צדק", טלפון 221354 או לכתוב אל הנהלת בית החולים ת"ד 293 ירושלים, עבור היחידה לשרות סוציאלי.

דרושה פקידה

עם נסיון להנהלת חשבונות
יום עבודה רצוף
משכורת גבוהה למתאימה

לפנות: שמראנס שיווק בע"מ, תוצרת הארץ 13, ת"א (ליד רח' גבורי ישראל 118).
סודיות מובטחת

ארגון אמהות עובדות ירושלים
מחפשת

קופאית
או **מנהלת חשבונות**

טלפון 228203

חברת בנין ארצית
מ ח פ ש ת
עבור סניפה בירושלים

1. **קנין עצמאי**
נסיון של 2—3 שנים
ידע בקנית חמרי בנין
ידע ונסיון בניהול מו"מ עם ספקים
בעל רשיון נהיגה
עברית על בוריה

2. **מחסנאי־עצמאי**
נסיון של 2 שנים לפחות בניהול המחסנים וכרטסת מלאי
עברית על בוריה
ידיעת ערבית — יתרון

3. **מזכירה/כתבנית־עצמאית**
בוגרת תיכון
נסיון של 2 שנים, לפחות, בניהול משרד
רצוי נסיון ביחסי צבור
ידע בהנהלת חשבונות — יתרון

תנאים מצויינים לעובדים המתאימים.

•

לפנות בכתב יד עם קיצור חיים, ל־ת.ד. 33135 תל־אביב, עבור נורית

לחברה א"י לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל

דרושה
כתבנית
עברית אנגלית

לאחר שרות צבאי
שעות העבודה: מ־8.00—4.30

המעוניינות תגענה אישית לחברתנו בת"א, רחוב המסגר 43, לאגף כח אדם, בכל ימות השבוע בין השעות 9.00—1.00

לחברה מסחרית גדולה בת"א
ד ר ו ש ו ת

1. **מזכירת ההנהלה**
2. **פקידה לענף הביטוח**
כפופים לנ"ל — מהירה במכונה.
3. **פקידה להנה"ח**
מתחילה.

המעוניינות נא לפנות 246194/5
ת. ד. ת"א 16040

מונסאל מכשירים אלקטרוניים בע"מ
חיפה

ד ר ו ש י ם

* **מכנאי/מהנדס ייצור**

לתפקיד תכנון, תאום ופקוח ייצור

הכישורים הדרושים: נסיון של לפחות שנה בנושא, הכרה והתמצאות במערכות עיבוד נתונים אלקטרוני. נסיון ונגישה ביחסי אנוש בעבודה.

יועדפו מועמדים בעלי נסיון קודם במפעל אלקטרוני.

* **מזכירה בכירה**

לחצי משרה
בשעות 13.00—18.00
בימי א' עד ה'

הכישורים הדרושים: ידיעה מושלמת באנגלית (רצוי שפת אם אנגלית) וידיעה טובה בעברית. הדפסה מושלמת בעברית ובאנגלית, נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות מזכירות.

* **מזכירה**

למשרה מלאה למחלקת הנדסה

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, ידיעה מושלמת בעברית ובאנגלית, הד־פסה בשתי השפות, בעלת נסיון של שנה לפחות בעבודות מזכירות.

למועמדים המתאימים מובטחת עבודה מעניינת בתנאים טובים.

בא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים למונסאל, מח' כח אדם, ת. ד. 1496 חיפה.

— סודיות מובטחת —

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

חרט
פתחתי בית מלאכה לעבודות מתכת
מבצע כל סוגי עבודות חריטה שונות וכרסום
784471 — בעבודה
772762 — בבית

ד ר ו ש / ה
שרטט/ת מנוסה בקונסטרוקציות בנין
לעבודה בכל ימות ה־חול פרט לשישי
לפנות טל. 287848 ת"א

לדפוס אופסט בקרית אריה פתח־תקוה
ד ר ו ש
עושה לוחות מנוסה
לפנות: טל. 915063 או במקום דפוס אמנים מאוחדים בע"מ

דרוש
נהג
טמיטריילר
לשבועיים, החל מיום א', 7.1.73
לפנות: בר־רב בע"מ טל. 824666, תל־אביב

לבני פרינה (ישראל) בע"מ
דרושה בירושלים

מזכירה - כתבנית אנגלית

עם ידיעות בעברית
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
שעות העבודה 8.00—16.45
5 ימים בשבוע.

לטלפן 02-30469

IBM

דרושות מועמדות
ללמוד מקצוע משתלם
ניקוב י.ב.מ.

גיל והשכלה ללא הגבלה
המתאימות תועסקנה עם סיום הקורס בעבודה מעניינת ובתנאים טובים.

ש.ר.נ.7. בע"מ, חיפה, הנביאים 28
טל. 04-641628

ד ר ו ש י ם
מרכיבים

לעבודות אלומיניום
תנאים טובים לבעלי מקצוע

לפנות לתריסול בע"מ, חיפה נורדוי 14
טל. 527381/2

לחברת תה ויסוצקי
ד ר ו ש ה
ט ל פ נ י ת

תועדף נערה או יוצאת צבא
שעות העבודה מ־8 עד 4 אחה"צ
נא לפנות לטלפון 265222

לעתון יומי
דרוש
שליח

בעל טילון ליום
עבודה מלא

נא לפנות „יום־יום" יצחק־שדה 34 ת"א, קומה ג' חדר 363, בין 10.00—12.00.

הכל בכל בלוח
בלוח הכפול

בית־חרושת לקונפקציה
ג'רקולי
ד ר ו ש (ה)

• **סורג/ת**
לעזרה במכונות ראשונה

• **סורג/ת**
לעזרה במכונות שלישית

— תנאים ומשכורת טובים לאנשים מ־תאימים. —

נא לפנות לחברה ג'רקולי, רח' חומה ו־מגדל 20 (פינת רח' המסגר 19) תל־אביב בין השעות: 8.30 — 13.30, טלפונים: 32411, 36962

NATIONAL
חברת האלקטרוניקה הגדולה ביותר ביפן

לרגל הרחבת פעולות חברת נשיונל בישראל

ד ר ו ש י ם

1. טכנאים למערכות סטריאו
2. טכנאים לרשמקולים
3. טכנאים לטלויזיה

לפנות לטל. 255464 תל־אביב, ולבקש את מהנדס י. רוזנפלד.

ארויו פירסומאים בע"מ
מחפש
גרפיקאיות מתחילות
בוגרות בי"ס „בצלאל" למשרה מלאה.
להתקשר טל. 281179 תל־אביב

דרושים מועמדים לעבודה קבועה

באם רצונך בעבודה קבועה פנה אלינו

משכורתך תהא *

	עם הכניסה לעבודה	לאחר 6 חודשים
רווק	695.—	891.—
נשוי + 1	736.—	932.—

* למשכורות הנ"ל תתווסף תוספת יוקר חדשה. עובדים בשטחים יקבלו תוספת של 100.— ל"י. לעובדים בעלי נתונים מתאימים יתאפשר קידום בסולם הדרגות.

• תזכה להטבות הבאות:—
1. נסיעות חופשיות בתחבורה הציבורית.
2. הנחות ניכרות בתשלום מס בריאות (קופ"ח). מס עירוני וקנית כרטיסים למופעי בידור.
3. זכות קניה בחנויות שק"ם.
4. השתתפות בשכר לימוד תיכון וגבוה של ילדיך.
5. ביגוד חינם וארוחות במחירים מוזלים.
6. הטבות רבות נוספות עליהן תיוודע בעת פנייתך אלינו.

אם:—
גילך אינו עולה על 39;
בריאותך תקינה;
השכלתך יסודית לפחות;
סיימת שירות סדיר בצה"ל;
עבר ללא דופי.

פנה לעבודה בשרות בתי הסוהר ותבטיח לעצמך את השכר וההטבות האמורות לעיל.

• פנה נא עם תעודת זהות ותעודת מילואים אל:
1. בתל־אביב — לשכת הגיוס, הקריה רח' ח' מס' 8.
2. בבאר־שבע — בלשכת התעסוקה (מול קולנוע „קרן").
3. באשקלון — בבית סוהר אשקלון.

לעתון יומי
דרושים
מחלקי עתונים
בעלי קטנוע לעבודה בשעות הבוקר המוקדמות
1. לחלוקה באיזור צפון ת"א
2. לחלוקה באיזור ר"ג, ב"ב, פ"ת

נא לפנות לטל. 31454 ת"א, ליהושע

ד ר ו ש
עורך־דין צעיר
בעל נסיון במשפט אזרחי ופלילי.
לפנות בכתב לת.ד. 2354 ירושלים.

לחברת יבוא בת"א
דרוש נער
לשליחויות ועבודה במשרד
שעות העבודה 8—15
טל. 58933, 56686

לבתי האופנה
א י ו נ י ר
דרושות
חניכות
למקצועות האופנה
בגילאי 16—17
שעות העבודה:
08.00—13.00;
15.30—19.00
5 ימים בשבוע
*
לפנות לחב' „איוניר" תל־אביב, רח' דיזנגוף 129

هكذا من الأصل

ראיתי שמעתי

העתונאים על עצמם

עתונאי ישראל חשפו עצמם לעיני הציבור על בעיותיהם, קשייהם ומשבריהם, בכרך האחרון של ספר השנה של העתונאים שיצא לאור השבוע על־ידי אגודת העתונאים בתל־אביב. בניגוד לשנתונים הקודמים שהוקדשו גם לבעיות המדינה, תרבותה, מדיניותה, כלכלתה, ביטחונה, מטפל כרך ל"ב של ספר העתונאים (עורכו הוא יאיר קוטלר), רק בבעיות המקצוע.

על פני 350 עמודים מגוללים העתונאים בעיות אלה במאמרים, היכולים כל אחד בנפרד לשמש יסוד לפיתוח מחקרים בנושאים שהם מטפלים. כך, למשל, מגלה ניתוח היחסים בין הממסד לעיתונות כי קיימת תלות מוחלטת במדליפים ומתפתחת בעתונות השיטה „שמור לי ואשמור לך" (טתי גולן); שלטונות צה"ל ומערכת הביטחון נוהגים בנוקשות בכתבים הצבאיים, ואף כאויבים לשיחותיהם (זאב שיף); בשנה שחלפה נחשפו סימני משבר מוסרי הפוקד את העתונאים בעקבות הפרח כללי האתיקה המקצועית (יאיר קוטלר); העיתונים הערבים בישראל ובשטחים נהנים מסובסידיה ממשלתית גלויה ומוסתרת (יוסף אתי־כאיר); בכל המפלגות יש מדליפים והתלות ההדדית בין המדליף לעתונאי מסכנת לדמוקרטיה ולחופש העתונות (יונה שמשי); הפירסומת בטלוויזיה הישראלית עלולה לפגוע קשות בעיתונים (ד"ר רפאל בשקלר); רוב הכתבים המדווחים על כשספסים חסרים ידע מקצועי במלאכתם ומבליטים את הסנסציה במקום את האספקט הציבורי (שאול הון); הצילום בעיתונים הוא בן חורג והעורכים מעדיפים מלל (מיכה בר־עם); פרס סוקולוב של עיריית תל־אביב הוא פרס „מטעם" ומחולק בעיקר לשם כיבוד (יהודית וינקלר); כלי־התיקשורת שדיווחו על רצח הספורטאים במינכן, נתגלו במלוא חולשתם (נחמיה בן־אברהם); הנוער מעדיף עתונות מרתקת ורפורטאז'ות תוססת על מאמרים יבשים (אסתר קל).

שאול בן־חיים ששירת כדובר שגרירות ישראל בוושינגטון מספר על כהונתו ולקחיה והגרפיקאי גד אולמן מסביר איך יש לעצב מוסף־סוף שבוע.

החזר צילצול

נסיון למחוק מגוף הגימוסון הישראלי את אי־ההיענות לשיחות טלפון עושה מנהל שירותי ההנדסה של משרד התיקשורת מר גדעון לב.

לדבריו מקובל בחו"ל כי כאשר מתקשר אדם בטלפון אל חברו וזה אינו נמצא במקום משאיר הקורא הודעה ובבוא האיש לביתו (או משרדו) הוא מתקשר אל המטלפן, אך בארץ אין נוהג זה רווח.

כדי להמריץ אנשים שלא לתת לחבריהם להמתין לשווא הנהיג מר לב חותמת שבה נאמר: אם יתקשרו אליך בהעדרך מהמשרד או מהבית — החזר צילצול. מר לב מקווה כי שימוש בשיטה זו ימנע מרבים מריטת עצבים מיותרת.

תשובות מנוגדות

ראש עיריית ראשון־לציון, מר חנניה גיבשטיין, פנה אל סגן־שר התחבורה ואל המפקח על התעבורה במחוז בבקשה להפעיל קו אוטובוסים ישיר מראשון־לציון לאוניברסיטת תל־אביב, כדי להקל על הסטודנטים המתגוררים בעירו.

על כך קיבל שתי תשובות מנוגדות. עוזר סגן שר התחבורה השיב לו כי משרד התחבורה כמחייב הפעלת קו כזה, במסגרת תכנית כוללת של הראורגניזציה בתחבורה הציבורית באיזור. לדבריו ראורגניזציה זו מתוכננת בשלבים; בשלב ראשון היא מופעלת בתל־אביב רבתי בלבד ולאחר השלמתה יוכלו הערים הגובלות, כמו ראשל"צ, להשתלב בתכנית.

לעומתו השיב המפקח על התעבורה: „עליך להבין כי לא נוכל להיענות לפניות רבות שהגיעו ממקומות שונים אלינו, כי בצורה זו אנו מכניסים למעשה אוטובוסים נוספים ומיותרים, בלתי מנוצלים כראוי, כאשר המחסור באוטובוסים מורגש זה מכבר".

מר גיבשטיין לא התעצל, צילם את שתי התשובות ושלחן אל עוזרו של סגן־שר התחבורה ואל המפקח על התעבורה במחוז, בהוסיפו את המלים הבאות: „רצ"ב העתקי מכתביכם... הנוגדים זה את זה. אודה לכם אם תואילו לסכם ביניכם את התשובה המוסכמת".

רה"ן

הימים הללו

המחבלים, שחורר מבנגקוק, ידי עמדו לדין בפני בית משפט מהפכני.

(מעתון לבנוני)

הארבעה שהכזיבו!

אדישות מדהימה

מאמרו של כופר „הארץ" מר חביב כנען („הארץ" 24.12) חשף מחדל חמור ומזעזע מצד בתי־החולים והרופאים שלנו. מפליאה אותי אדישותו של ציבור הקוראים, אשר פרט לגבי מרגלית ידין מחיפה („הארץ" 31.12) לא מצאו לנכון להגיב על המאמר.

בעיקר מדהימה האדישות לאסון, שפקד את משפחת בנימינוב השכולה, מצד משרד הבריאות, ההסתדרות הרפואית בישראל, קצין רפואה ראשי ומוסדות מרכזיים אחרים שחובתם לפעול לבל יישנו טרגדיות ומחדלים כאלה.

כיצד אפשר לעבור לסדר היום בענין כה חמור ? חייל בצה"ל, אלון בנימינוב ז"ל, אשר נתקף בכאבי תופת והתדפק על דלתות בית־החולים נדחה בגלל היותו במדים ולא קיבל טיפול מיידי. אינני כתפלאה עוד על תקיפת רופאים בחדר מיון אם עד לידי כך מגיעה אדישותם וקשיחותם. הזילזול המשווע בחיי אדם חייב להיפסק מיד.

חיה לוי

תל־אביב

מכתבים למערכת הארץ

הזנחה בבאנגקוק

כאדם שעסק שנים רבות בטרור במסגרת לחימת המחתרה לשיחרור לאומי וכמי שבעיות ביטחון נהירות לו היטב, הנני מוצא לנכון להתריע נמרצות על הפשע הביטחוני שארע בשגרירותנו בבאנגקוק.

כל קצין ביטחון זוטר היה יכול לדאוג להפעלת אזעקה במעבר הגדר התיצונה; לאי־אפשרות פתיחת השער אלא ע"י הפעלה חשמלית מבפנים; לביקורת על הנכנסים לבנין באמצעות „כלובי" סינון המאפשר פיקוח מירבי; מידור חדרי השגרירות לקטעים מבודדים; ועל כל אלה — פיקוח באמצעות טלוויזיה במעגל סגור. אמצעים אלמנטריים אלה היו מונעים את המחדל המשווע, ועל כך חייבים האשמים לתת את הדין.

יתר על כן, השגריר וכל הצוות הישראלי חייבים לגור בתוך בנין השגרירות ולא להעסיק עובדים מאזרחי המקום.

השגרירויות והמיתקנים הישראלים בחו"ל צריכים להתקיים כעין מוצבים בנוכח מלחמה שהיא מן המתוחכמות, הקשות והאכזריות ביותר ואשר אין גבול למעשי התנבולה בה, וע"י כך יוסר הסיוט התמידי של הטרור הערבי אשר חיסולו הסופי ייעשה רק ע"י השמדתו הפיזית על־ידינו תוך התקפה יזומה עליו באשר הוא שם.

יעקב אליאב

ירושלים

היינה בעברית

ברשימה על היינריך היינה, תחת הכותרת „פיטון ולק", מאת מיכאל אוהד (מוסף „הארץ" 29.12), נאמר בין היתר:

„אנו זקוקים לא רק להיינה של „המנגינות העבריות" ו„שני הגרנדיירים" אלא בראש וראשונה לפרוזה המבריקה והנבואית שלו".

„לו הייתי שר בישראל" — ממשיך מר אוהד — „ולו עמדו לרשותי לא יותר מכאה אלף לירות, לא הייתי מקציב אותן להקמת עוד תיאטרון, אלא מוסר את הסכום במלואו לפי שיתורגם לנו את גדול משוררי ישראל שלא כתב עברית", עד כאן מר אוהד.

ברצוני להעיר את תשומת לבו של הכותב הנכבד כי בשנת תשי"ג הופיעה כל הפרוזה של היינריך היינה בעשרה כרכים בהוצאת „לגבר־לם", בהשתתפות מוסד ביאליק ובתרגום המופת של ד"ר ש. פרלמן.

יהושע גינור

תל־אביב

התרומות בבתי־הספר

ברצוני להגיב על הקטע „הקדושים הסותרים" במדור „ראיתי שמעתי" („הארץ" 20.12). תנועת המורים למען הקרן הקיימת, שבה משתתפים גם המפקחים על בתי־הספר, פועלת זה 45 שנים בכל בתי־הספר בתחום החינוך הציוני, תוך שיתוף פעולה עם משרד החינוך והתרבות.

תנועת המורים מחייבת את מנהג התרומה לקק"ל הנהוג בכל בית־הספר היהודיים בעולם ורואה בה סמל של אחוות ילדי היהודים בכל העולם בדאגה לבנין הישוב בארץ וסמל־מה לאזרחות יהודית נוספת על אזרחות ישראלית.

התרומה היא רשות ולא חובה. התנועה מזהירה על כך כל שנה, כמה פעמים בשנה. גם משרד החינוך חוזר על אזהרה זאת, שלא ינהגו המורים מנהג של חובה וכפיה גם בתרומה.

ידוע לנו, כי הנהלת קק"ל, יחד עם הנהלת הוועד האולימפי הישראלי, החליטו לנטוע יער על אדמת הקק"ל לזכרם של י"א הנרצחים. תנועת המורים נוהגת להשתלב תמיד בהחלטות המוסדות הציוניים במקרים כאלה. הנושא שלנו השנה הוא קליטת העליה בארץ, ואחת מהחלטותינו היא: להקדיש את תרומות הילדים השנה לנטוע תורשות, או להקים מתקני נופש בחורשות קיימות בישובי עולים ובעיירות פיתוח. אחרי אסון מינכן הוחלט, כי כל החורשות וכל המתקנים האלה ייקראו ע"ש י"א הספורטאים.

ד"ר ב. בן־יהודה

יו"ר תנועת המורים למען הקרן הקיימת לישראל

הערת המערכת: כשמורים, מפקחים ומנהלי בתי־ספר מתאחדים ל„תנועה" שמטרתה להתרים בתי־ספר, קשה להניח שיש תלמידים רבים הרואים בתרומה זו רשות ולא חובה. מכיוון שאין לילדים מקורות הכנסה עצמיים, הרי יוצרת ה„תנועה" לחץ חברתי בבתי־הספר, המכריח את הילדים ל„חלוב" את הוריהם. טוב היתה עושה ה„תנועה", אילו הפסיקה את השטור בין התלמידים ובמקום זה מרכזת את ההתרמה בין חבריה ובין ההורים במישרים — בלי תווך הילדים.

מפת הסוכנים

ברצוני לקבוע כי בניגוד לנאמר בקטע „פחד החרם" („הארץ" 31.12), מופיעה ישראל על מפת הסוכנים שפירסמה חברת סולצר. נציגות חברת סולצר בארץ, חברתנו „סירוהים טכניים שוויצריים", נמצאת ברשימת הסוכנויות.

באשר לטענה, כי נשלחו לחוות קיר בשפה הערבית ללקוחות בישראל, הרי נכון הדבר, כי כמה לקוחות קיבלו לחות כאלה. מקור עובדה זאת בטעות מצערת שלחברת סולצר אין כל קשר אליה. לחוות השנה נשלחים ישירות מבית הדפוס השוויצי המדפיס אותם ללקוחות בכל העולם והטעות נעשתה בבית הדפוס.

אנו מצטערים על התקלה הזאת, ומוכנים להחליף את הלוח של כל לקוח שיהיה מעוניין בכך.

י. גרינשטיין

מנכ"ל שרותים טכניים שוויצריים בע"מ

דם רותח

במוסף „הארץ" מ־29.12, במדור „שתק אותה" של יעקב רוטבליט, הופיעה רשימה „אדי חמודי אני ואתה". ברצוננו להביע את שאט נפשנו מרשימה זו; יש גבול גם לחופש הדיבור.

האסכמה כמו זו של יעקב רוטבליט, היכול לומר אחרי 25 שנות מאבק לביטחון המדינה, אחרי שנים של דם שנשפך, לצעירים שנלחמו כדי להבטיח את שלומנו: „תוסר מעטה הולך תמשך" — מרתיחה את הדם. כמאמרו של רוטבליט כמהמה שכולנו עלולים ללכת בעקבותיו של אהוד אדיב. אנו סבורים שיעקב רוטבליט ראוי לגינוי.

יהודה הלוי בן־אריה

קירת־צבי

שקט לחולים

בעקבות מאמרו „מנוחה הלוחמים" (מוסף „הארץ" 29.12) ברצוני להעיר למר נתן דונביץ כי בית־החולים שבו היה אינו מצטיין בהודרניזציה מופלגת: מי אומר כי אפשר „לתפוס שינה" בין השעות 8 עד 11 בערב? הלא רוב בתי־החולים כבר מצויידים במקלטי טלוויזיה אשר קולם מהלך מקצה המחלקה ועד קצה השני בשעה 4 אחה"צ ועד השעה 10.30 בערב — העינוי לכל הרתוקים למיטתם ואינם יכולים או אינם רוצים לראות את ה„תכניות".

עלדה מנדל

רחובות

לחברנו
אברהם גזבר ורעיתו
ברכות
להולדת הבן
עובדי דפוס „הארץ"

ביום ראשון

בואו למזנון יום ראשון המפורסם של מלון שרתון

תהנו מסעודה כיד המלך במזנון המלא כל טוב, ומיד לאחר מכן — ובמחיר כולל — תבלו במרבד הקסמים, שם יופיעו:

* אריק לביא
* שושיק שני
* תזמורת „שרתון" בניצוחו של מיקו הריס

מחיר כולל 39.00 ל"י (כולל מיסים)

מלון שרתון־תל אביב
Sheraton-Tel Aviv Hotel
SHERATON HOTELS AND MOTOR INNS, A WORLDWIDE SERVICE OF ITT

כל יום רביעי בשעה 5 אחה"צ תצוגת אופנה מעולה והתכנית מרבד הקסמים המלאה. כל יום שבת בשעה 5 תה מנחה, ריקודים והתכנית המלאה של מרבד הקסמים. 12.50 ל"י לאיש (כולל מיסים)

עומר — ישוב כפרי בנגב
קבלת הצעות לפינוי אשפה
מתבקשות הצעות מקבלנים על פינוי אשפת בית וגינה מהבתים בעומר. את טפסי ההצעות ניתן לקבל במזכירות עומר בכל יום בשעה 13.00—08.00.
את ההצעות יש להגיש עד ליום ד' 15.1.1973 שעה 13.00.
ב. גבר, יו"ר הועד

למכירה
D6-C עם ציוד
יונימוג 421
קומבין פרגסון 510
3C-JCB
סייחים וסייחות
בני 8 חדשים — אבא נטפר
להתקשר לקיבוץ מרום גולן דואר קונייטרה
טלפון 3—37542—067

אולם — מחסן
500 ממ"ר, באיזור בני־ברק — ר"ג
כולו קומת קרקע
גבוה, גג בטון, גישה נוחה למשאיות.
בשכירות לזמן ארוך
רק שוכרים רציניים יפנו: פימן בע"מ פסגי אלגבי 113, ת"א לפנה"צ.

סמינר בת־שבע למנגנוני כאב ושיטות ריפוי
BAT-SHEVA SEMINAR ON PAIN MECHANISMS AND THERAPY

זכרון יעקב וירושלים — Zichron Yaakov and Jerusalem

1973 אפריל 12—1 — 1—12 April 1973

על מנת להבין את החולה הסובל כאבים, ואת המנגנונים היוצרים אותם, יידרש מאמץ משותף של רופאים ומדענים הן בשטח המדע הבסיסי והן בשטח המדע השמושי. מטרת הסמינר היא לרכז את העובדות החדשות מן המרפאה ומן המעבדה. לאחר מכן להגדיר את אופי הבעיות, ולהציע דרכי פעולה לעתיד.

השבוע הראשון של הסמינר, היינו 1—5 באפריל יתקיים בזכרון יעקב. במשך שבוע זה יידונו המנגנונים הבסיסיים, וכן בעיות קליניות מוגדרות. השבוע השני, 8—12 באפריל, יתקיים בירושלים, במכון ון ליר. בשבוע זה יושם הדגש על ההגדרה של הצלחה וכשלון בטפול, מחד, ועל דיונים לגבי תפקידיהם של קלינאים ומדענים מאידך.

הסמינר יהיה מורכב מסדרה של הרצאות ודיונים על מדע הרפואה, וכן סדנאות לטפול בבעיות המיוחדות הללו. השבוע הראשון של הסמינר, כולל הסדנאות, יוגבל לקבוצה נבחרת של אנשים. ההרצאות במכון ון ליר, לעומת זאת, תהיינה פתוחות לכל המעונין מבחינה מקצועית. התכנית מאורגנת ע"י Prof. P.D. Wall, University College, London.

המרצים המוזמנים יהיו Neurology, neurosurgery — Drs. Beller, Israel, Noordenbos, Holland, Casey, U.S.; pharmacology — Drs. Bergmann, Israel, Werman, Israel and Truant, U.S.; anaesthetrology — Drs. Bonica, U.S. and Simpson, U.K.; psychiatry — Dr. Merskey, U.K., and Edelstein, Israel; psychology — Dr. Melzack, Canada.

מדענים, רופאים וסטודנטים המעונינים בבעיות כאב מוזמנים להשתתף. את הבקשות יש לשלוח לסמינר בת־שבע לבעיות כאב, ת. ד. 14318, ירושלים, עד לסוף ינואר 1973. המועמדים שייבחרו יקבלו הודעה על כך עד ה־15 בפברואר 1973, הוצאותיהם בזכרון יעקב יכוסו. בחירת המועמדים תתבסס ברצון לעודד אותם המדענים העשויים בעתיד לעסוק במחקר בבעיות כאב. קימת תכנית להקמת מרכז להקלת הכאב. במרכז זה ייערך מחקר בסיסי ושמושי בנושא.

המעונינים להשתתף בהרצאות בירושלים בלבד, מתבקשים להגיש את בקשותיהם עד ל־1 במרץ, על מנת שנספיק להעביר אליהם חומר.

בעלי חנויות
בפתח־תקוה, ראשון־לציון, הרצליה, נתניה
הזדמנות מיוחדת במינה!
במכירה פומבית של
מלאי סחורות אקסקלוסיביות
בעלי חנויות בנתניה יתקשרו לטלפון: 03—753511
בבוקר 8.00—7.30 בערב או בין

הידעת כי
זוגות נישאים, בשנה הראשונה לנישואיהם, זכאים להנחה ניכרת מדמי המנוי
ראה מודעה בעמוד 16
הארץ

המפלגה הליברלית

תכנית שבועית

ישיבת ההנהלה

היום — 5.1.73 בשעה 8.30 בבקר, ישיבת ההנהלה, בבית מרכז המפלגה קומה ד' באולם „מידנבורג".

המח' לעולים חדשים וארגון הנשים מרחב ת"א—יפו

שבת — 6.1.73 בשעה 11.00 לפנה"צ, במסגרת „קידוש לעולים" בבית ציוני אמריקה, ירצה מר י. אלקוב על הנושא: „הנשיא טרומן ותקופתו". הפותח: מרדכי דיין, המנחה: גב' ציטה ליגקר.

רמת־גן

בשבת — 6.1.73 בשעה 10.30 לפנה"צ, יום עיון לפעילים במועדון המפלגה בר"ג, ביאליק 42, בהשתתף: ח"כ ש. ארליך — יו"ר הנהלת המפלגה, ד"ר י. פלד — ראש העיריה ועו"ד מ. מרזן — יו"ר הנהלת הסניף.

יהוד

ביום ראשון — 7.1 בשעה 5.00 אחה"צ, ישיבת הנהלת הסניף, בהשתתף נציג המרכז.

צעירים — מרחב תל־אביב—יפו

ביום ראשון — 7.1 בשעה 6.30 מתכנסת חסיבת אנשי משק של צעירי המרחב, בהשתתף ר. ויטלה — יו"ר הצעירים.

מזכירות מרחב תל־אביב—יפו

ביום ראשון — 7.1 בשעה 7.30 בערב מתכנסת מזכירות המרחב להמשך הדיון על דו"ח ועדת התכנון בהשתתף י. ברמן — יו"ר המזכירות, ד. אדמון — יו"ר הועדה.

ארגון הנשים — רמת־גן

ביום שני — 8.1 בשעה 8.00 בערב, תיערך תצוגת אופנה בכפר המכביה. כל ההכנסות לטובת מוסדות הנוער סוציאליים.

עפולה, בית־שאן, מנחמיה

ביום שני — 8.1 בשעות הצהריים תתקיימנה פגישות ארגוניות מוניציפליות בסניפים: עפולה, בית־שאן ומנחמיה, בהשתתף: אריה אבן ואב גרגו.

ירושלים

ביום שלישי — 9.1 בין השעות 6.00—8.00 בערב „הצהר בור שואל הנבחר משיב" בהשתתף: ח"כ י. תמיר, ח"כ גדעון פת, ח"כ אברהם כץ, מורים רגואן ודוד זייגרמן בנושאים: כלכלה, אקולוגיה, חנוך, בעיות מוניציפליות וארגוניות; להתקשר טלפונית 224767, 233522 — ירושלים.

ארגון הנשים — רחובות

יום שלישי — 9.1 בשעה 8.30 בערב, מסיבת חברות בבית גב' גירה זקהיים, בהשתתפות ד"ר ריטה לבנאו שתרצה על הנושא: „בעיות בחינוך ילדים".

אשקלון

ביום שלישי — 9.1 בשעה 2.00 בצהריים, ישיבת הועדה המוניציפלית בהשתתף נתנאל מטלון — יו"ר המחלקה המוניציפלית הארצית.

אבן־יהודה

ביום שלישי — 9.1 בשעה 6.30 בערב, ישיבת הנהלת הסניף, בהשתתף רפאל הצבי וה. גרגו.

אור־יהודה

ביום רביעי — 10.1 בשעה 7.30 בערב, ישיבת מועצה חגיגית של הסניף במסעדת „חאן הדקל" (כביש לוד — אור יהודה), בהשתתף: ח"כ גדעון פת, צ. ינר וה. הצבי.

רמלה

ביום רביעי — 10.1 בשעה 13.00 ישיבת ועדה מוניציפלית, בהשתתף נ. מטלון — יו"ר המח' המוניציפלית.

ארגון הנשים — נתניה

ביום רביעי — 10.1 בשעה 5.00 אחה"צ, מסיבת חברות בבית הגב' אביבה שמיר.

פרדס חנה

ביום חמישי — 11.1 בשעה 7.00 בערב, ישיבת ההנהלה במועדון המפלגה בפרדס חנה בהשתתף: ר. הצבי וה. גרגו.

מרחב ת"א—יפו

ביום חמישי — 11.1 בשעה 6.30 אחה"צ, מתכנסת ועדת הביקורת של המרחב. דו"ח פעילות — י. כספי — יו"ר הועדה.

ועדת אקדמאים — חיפה

ביום חמישי — 11.1 בשעה 8.00 בערב, ישיבה ועדת האקדמאים במחוז חיפה, בביתו של ד"ר לאופר, חיפה, רחוב אלחנן 22, בהשתתף עו"ד ידידיה בארי — יו"ר הועדה הארצית.

לוד

מועדון המפלגה הליברלית בלוד, רח' אוסישקין 8 פתוח בכל יום שני וחמישי בין השעות 5.00—7.30 אחה"צ. מזכיר הסניף יענה לפניות החברים.

סופרת אמריקאית
ההוקרת למאמר „הרווק הישראלי"
רוצה לראיין גברים
מכל לאום, דתיים כחילונים, אגבלות מעל גיל 35.
אם אתה מעוניין לעזור, נא לטלפון לפגישה — 69283—03

חמצן לחולי לב
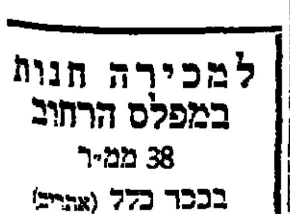
אלקטרוסיגנל
גאולה 42, ת"א. טל. 7694

ההרדה!!!
* במבחר גדול של מבוקש
* מבחר גדול של מגדים
* מלקיות במחירי מקסימום 650
* 40 אגורות — הגדלה 9/13 (גלויה) שמהדלבון!!!
פוטו־ברנר
היפה. דת. החלוקה

למכירה חנות במפלס הרחוב
38 ממ"ר
בכבר כלל (אחריכ)
ברח' הירקון
הצעות לת.ד. 4505 ת"א

השכר לנו דירתך

ישראלום חברה ישראלית לבתים ונכסים בע"מ

שוכרת עבור לקוחותיה דירות לתקופה של שנתיים בכל רחבי הארץ.

ישראלום חברה ישראלית לבתים ונכסים בע"מ

אחראית
1. לשכר הדירה
2. לפינוי הדירה בתום תקופת החוזה.
3. החזרתה במצב תקין

טלפונים:
תל אביב: 03 260 156
03 252 302
03 236 405
ירושלים: 02 222 597
נתניה: רחוב הרצל מס. 7 פינת רחוב דיזנגוף

AUDI 100
מכונית למופת

החל מ-
34.240 ל"י

החל מ־1 באפריל 73 יועלו מחיריהם
של דגמי AUDI 100 ב־2000—2500 ל"י

הזמן את ה־AUDI 100 שלך עתה —
הרווח וההנאה יהיו כולם שלך!
הזמן נסיעת מבחן ב־AUDI 100 — תיווכח
כי נסיעה אחת שקולה כנגד 1000 מילים

AUDI NSU
עדיפות באמצעות הטכניקה

מכון היצוא תובע להעלות באופן הדרגתי הפרמיה ליצוא

כדי שמה-1 בינואר 1975 תועמד על 6,5 ל"י לדולר

מכון היצוא תובע להעלות ב־אופן הדרגתי את הפרמיה ליצוא ־1.40 לירה לדולר, כדי להע־מידה החל מ־1 בינואר 1975 על 6 ל"י לדולר, במקום 5.09 ל"י היום.

לפי הדרישה, יש להעלות את ה־פרמיה החל ב־1 בינואר (השבוע) 56 אגורות לדולר (תוספת של כ־12%) ל־5.65 ל"י לדולר. ב־1 ב־ינואר 1974 תועלה הפרמיה, לפי ההצעה, בעוד 42 אגורות לדולר, וב־1 בינואר 1975 תועלה שוב ב־42 אגורות לדולר.

יו"ר מכון היצוא, מר בנימין גיב־לי, הודיע על דרישה זו במסיבת עיתונאים שנערכה אתמול בתל אביב לרגל פרסום הדו"חות הכספיים של המכון לשנת 1971/72 והאסיפה ה־כללית של המכון, שנערכה אמש בתל־אביב. הוא נימק את הדרישה בכך שלפי סקר שערך באחרונה ה־מכון בקרב 85 מחברים (המייצגים כשליש מהיצוא התעשייתי של ה־מדינה) נפגעה רווחיות היצוא ב־שנה האחרונה ב־8—10 אחוזים, כ־תוצאה מעליית יציאות הייצור. עוד אמר, כי יש להגיע למצב — על־ידי הצלאת הפרמיה והורדה מקבילה של מכסים במסגרת החשיפה — שמ־ינואר 1975 ואילך יהיה שער אחיד של 6.5 לירות לדולר ליבוא ול־יצוא סחורות.

עוד תובע המכון לתת לכל מפעל תמריץ בגובה 15 אגורות לכל דולר יצוא (באמצעות פטור ממס־הכנ־סה), כדי לעודד משיכת עובדים ל־מפעלים מייצאים, תמריץ זה תשלם הנהלת המפעל ישירות לעובדים. תביעות אחרות של המכון: להכניס שינויים בחוק לעידוד השקעות הון, ולהקים קרן לעידוד מחקר שווקים, בנוסף לפרמיה המיוחדת לצורך זה, הקיי־מת היום, של 10 אגורות לדולר יצוא.

מנהל המכון, מר אברהם זיו, מסר כי בשנת 1972 גדלו פעולות המכון בהיקף ניכר. הופעלו כמה מרכזים ענפיים שלא היו פעילים בעבר. מספר החברים גדל בכ־100.

שר המשטרה דן עם נכבדים ערבים על רמת הגולן ומזרח ירושלים

(ל.ש.מ.) שר המשטרה, מר שלמה הלל, קיבל השבוע בלשכתו את שני נכבדים הדרוזיים מרמת הגולן — שייח' סלימאן קאנג'י ומר מחמוד אבו סאלח. כן נפגש השר עם שייח' חלמי מוחתסיב, יו"ר המועצה ה־מוסלמית העליונה, ועם מר אנואר אל חטיב.

בשיחות אלה נדונו בעיות הנוג־עות לרמת הגולן ולמזרח ירושלים. השתתף מר עובדיה דנון, יועץ שר המשטרה לענינים ערביים.

בג"צ דחה בקשת בורוקובסקי

(ע). בית המשפט הגבוה לצדק דחה אתמול את בקשתו של אב־רהם בורוקובסקי, בעלה הראשון של אם האח והאחות, לאסור על שר־האוצר, הבטחון והדתות, ל־הדפיס ולפרסם את פסק דינו של הרב הראשי שלמה גורן בפרשה זו.

בית המשפט קבע, כי אין מקום להוציא את האיסור המבוקש, לאחר שפסק הדין של הרב גורן כבר נת־פרסם בחוברת של המדפיס הממ־שלתי, הובא בהרחבה בכל העתו־נים ואמצעי התקשורת.

בעתירתו שהוגשה לבג"צ, באמצ־עות עו"ד ח. לוינגר, טען בורוקוב־סקי, כי עד לפירסום חוות הדעת של הרב גורן ב־19.11.72, הוא היה ידוע ומוכר ליהודי לכל דבר. לטענתו, חוות דעת זו, אינה יכולה להחשב כפסק דין הואיל ולא ניתנה על ידי ביה"ד הרבני הגדול לערעורים, הה־דיון בה נעשה בניגוד לכללי הצדק, שכן העותר לא נכח כלל בדיון. בו־רוקובסקי טען, כי יש למנוע את פירסום חוות הדעת, שתעניק פרסום רשמי לאי היותו יהודי, והגורם לו בכך נזק רב.

העתירה הובאה אתמול לפני ה־שופטים מ. לנדוי, ד"ר י. קיסטר, וד"ר י. כהן והם החליטו באמור לד־חות את הבקשה.

השופטים ציינו, כי עד שהעתירה הובאה לפניהם, כבר הודפס פסק־ד של הרב גורן בחוברת מיוחדת, ש־עליה מתנוססים סמל המדינה ושם הרבנות הראשית לישראל, ולצויין ניתן פרסום רב בכל העתונים ואמצ־עי התקשורת.

„הנזק שנגרם למעמדו של העותר כיהודי, כבר נגרם, מפני שעיקר ה־פרסום הקדים את הדיון לפנינו. לא נטעה אם נאמר, שמאז הגשת עתי־רתו הראשונה של בורוקובסקי ועוד לפני כן, היה ידוע יפה בציבור ש־חוות דעתו של הרב גורן ופסק דינו מבוססים על פסילת גרותו של ה־עותר. אינו רואים שפירסום החו־ברת מוסיף במידה ממשית לפירסום שניתן כבר לענין בכל אמצעי התק־שורת" — קבעו השופטים.

תקלות רבות בהמטרה נגד הקרה

מאת יהודה אריאל
סופר „הארץ"

במשקים רבים בצפון הארץ היו בלילות האחרונים תקלות חמורות בעת המטרת מטעים ושטחי ירקות בלילות הקרה, עד שכל השטח ש־בו ביקשו למנוע נזקים כוסה קרח עבה. בכמה מקרים נפסק זרם ה־מים מסיבה לא ידועה, במשקים אח־רים סגרו את הברזים מוקדם בבוקר כשהטמפרטורות עדיין היו מתחת ל־אפס. כתוצאה מכך נגרמו נזקים יו־תר קשים בהרבה מנזקי הקרה עצ־מה.

כפי שמוסר סופר „הארץ" בגליל המערבי מלאו אתמול שבועיים ל־קרה הנמשכת באיזור. במקומות ש־נים ממזרח לכביש עכו ראש הנקרה היו בכל הלילות טמפרטורות מתחת לאפס והם הגיעו עד מכסימום 7 מעלות מתחת לאפס.

300 ספרי תורה מרומניה לישראל

(ע). — 300 ספרי תורה נשלחו השבוע לשר הדתות, ד"ר זרח ור־הפטיג, מכהונת יהדות רומניה לבתי הכנסת ביישובים חדשים בישראל.

סמינר אוניברסיטאי ראשון להברי ועדי עובדים נפתח השבוע בבנק הפקולטה למשפטים בהר ה־צופים בירושלים.

נקבעו סדרי התנועה למיצעד יום העצמאות

(ל.ש.מ.). רכבת ישראל תעניק הנחה מיוחדת גדולה לנוסעים בה למצעד יום העצמאות הכ"ה —

על־כך הודיע אתמול שר־התח־בורה, מר שמעון פרס, בישיבה עם ראש אגף הארגון במטה ה־ארצי של המשטרה, תת־ניצב מאיר גוביק, וקציגים בכירים של משטרת ישראל, לדיון בהסדרי ה־תנועה ליום העצמאות.

דובר משרד־התחבורה, שמסר על־כך, ציין, כי מר פרס הורה כי כל 2400 האוטובוסים של התחבורה ה־ציבורית אשר יסיעו לירושלים את רבבות הצופים למצעד, יעברו שיפוץ חיצוני ופנימי ויקושטו, כדי לשוות להם מראה חגיגי, כיאה למאורע.

שר־התחבורה ציין לשבח את הת־וכנית להסדרי התנועה ביום ה־עצמאות, שהוצגה לפניו על־ידי מפקד המחוז הדרומי של המשטרה, תת־ניצב דוד אורן, ואשר בקביעתה במשותף עם המפקח על התעבורה במשרד התחבורה ונציגי התחבורה הציבורית (אגד, דן ורכבת ישראל).

מר פרס נתן את הסכמתו שהסעה למצעד יום העצמאות תהיה מושתתת על התחבורה הציבורית (אוטובוסים, רכבות ומוניות) והודיע כי ערב ה־מצעד תפעל רכבת ישראל במשך כל שעות הלילה להסעה מצפון הארץ ומתל־אביב לירושלים.

דובר משרד־התחבורה ציין עוד, כי בימים הקרובים יפרסמו משטרת ישראל המפקח על התעבורה במש־רד התחבורה את פרטי ההסדרים של התנועה ביום העצמאות ואף ייערך מסע הסברה מקיף בעוד מועד.

א. יריב חזר מבנגקוק

באו 2 מעובדי השגרירות שם

(ע). מר אהרון יריב, יועצה ה־מיוחד של ראש הממשלה, שב את־מול בבוקר מבנגקוק, שם חקר נסיבות השתלטות המחבלים על שגרירות ישראל.

מר יריב, שהגיע יחד עם ניצן הדר ורעייתו רות — עובדי השג־רירות שהיו בין בני־הערובה — גל־קח ישר מן המטוס במכונית אל מ־חוץ לבית הנתיבות וסירב להשיב על שאלות. גם מר הדר ורעייתו הוסעו במהירה מנמל התעופה, ולא ניתן לעתונאים, שהמתינו להם ל־התליף אתם מלה.

נודע, כי מר יריב עמד למסור עוד אתמול דין וחשבון על ממצאיו ל־ראש הממשלה לשר־החוץ ולגורמים אחרים. יש להניח שדבריו יכללו גם המלצות בדבר אמצעי הבטחון ה־נוספים שיש לנקוט בעתיד.

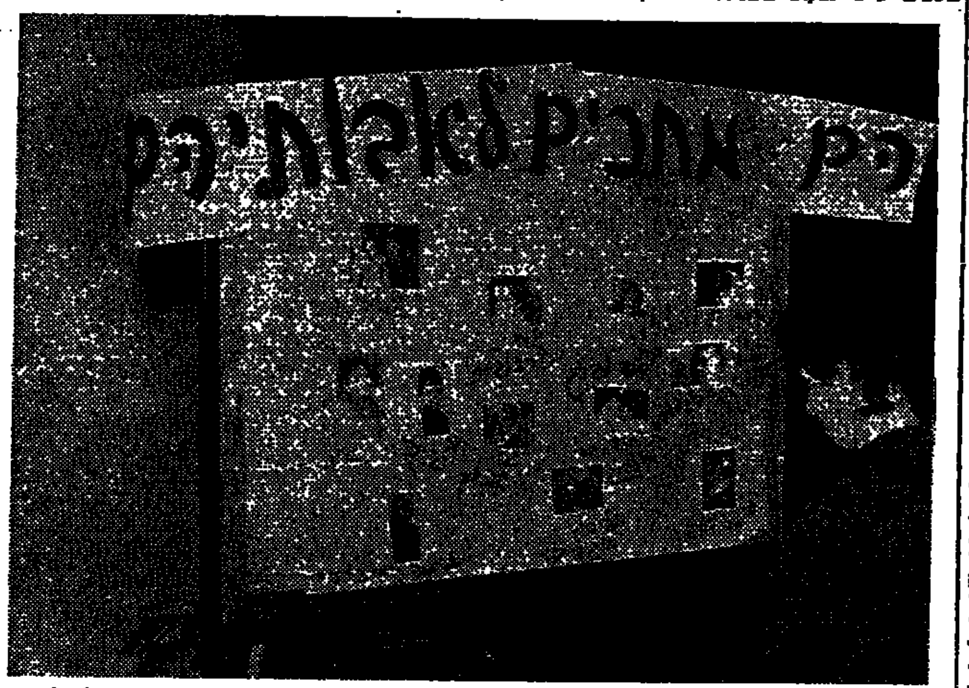

„הם מחכים לאבותיהם" — לוח ועליו תמונות ילדיהם של אסירי ציון בבריה"מ, שעלו לארץ עם אמותיהם, הוצג בפתח מוסד ואן ליר בירושלים, שם נבעל אתמול המושב השנתי של המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ. (צילום: אמקה)

מסיבה ל־16 ותיקים ברשת המלונות דן

קול: רמת שרותים טובה בארץ

מאת סופר „הארץ" לענייני תיירות

16 ותיקי רשת מלונות דן היו אמש אורחי הנהלת הרשת, בארו־חת ערב חגיגית במלאת 25 שנה להקמת מלון דן בתל־אביב.

שר התיירות מר משה קול שנשא את הנאום המרכזי באירוע, שבו ניתנו מתנות לעובדים אלה הקשו־רים כולם 25 שנה לרשת דן; זכה בתשואות כאשר אמר כי „אנו יכו־לים להיות גאים ברמת השרותים ברוב מפעלי התיירות בישראל ו־מסוגלים להתחרות בתחום זה באר־צות התיירות באירופה ובארצות ה־ברית. דבר זה מחייב את כולנו ל־המאבק נגד המיגוס המקלקל את שמה של התיירות הישראלית". מר קול הודיע, כי משרדו עומד לפעול להכשרת כוח אדם נוסף על־ידי פתיחת בית־ספר לתיירות שני (ב־צד תדמור) אשר יפעל בירושלים. כן עומדים מספר בתי־ספר תיכוניים ומוסדות רשת עמל ואורט, לפתוח מגמות לכל מקצועות התיירות, ר־הגש מיוחד יושם על הכשרת כוח אדם באילת, מבני המקום. התכי ה־מסיבה, 14 עובדי מלון דן ביניהם שתי נשים, ושני עובדי מלון המלך דוד בירושלים, קיבלו מההנהלה שעוני זהב בקופסאות מעץ זית עם הקדשה מאת ההנהלה. כן קיבלו מגילת הוקרה כתובה על קלף.

משאל פור"י — מיוחד ל„הארץ"

רוב הציבור פוסל מתן השוחד ע"י חברת ורד

רוב מכריע של הציבור היש־ראלי פוסל מתן השוחד על־ידי חברת ורד באפריקה, גם אם מתן שוחד הוא תנאי הכרחי לקבלת עבודות באפריקה — זאת המס־קנה הנובעת ממישאל דעת הקהל הכל־ארצי של מכון פור"י — מחקרי דעת קהל לישראל בע"מ, שנערך לפי הזמנת „הארץ".

60.9 אחוזים מכלל הציבור הבוגר במדינה, מגיל 18 ומעלה, אמרו ב־מישאל שהם לא היו מאשרים מתן שוחד באפריקה, אם הדבר „היה תלוי בהם" למרות הדעה שאי אפשר לקבל עבודות באפריקה בלי לתת שוחד.

לעומתם נמצאו רק 12.5 אחוזים שאמרו שהיו מאשרים את מתן ה־שוחד לאור הנסיבות. עוד 4 אחוזים היו מתירים מתן שוחד בתנאים מסויימים, כגון אם „הדבר נעשה בצורה בלתי רשמית", או אם „קיים בטחון שאכן מקבלים את העבודה" וכן בגובה הסכום המעולה.

ניתוח הממצאים מראה על הב־דלים ניכרים בדעות של גברים ו־נשים בנושא זה. מספר הגברים שהיו מאשרים מתן שוחד מסתרי כזה עולה פי שניים על מספר הנשים, שהיו מס־כימות לכך ביחס של 16.3 אחוזים מבין הגברים לעומת 8.7 אחוזים מ־בין הנשים.

גם בקרב אנשי עסקים בעלי הכ־נסה גבוהה מהממוצע רב מספר ה־מסכימים למתן שוחד על המסכימים לכך בקרב עובדי כפיים בעלי הכנסה שכמות לממוצע.

אנשי קבוצה ניכרת (22.6%) נב־נעו מלהביע דעה בענין זה, באמרם שלא היו יודעים כיצד לנהוג במק־רה כזה.

מנכ"ל שיכון־עובדים אישר מסירת 2 דירות לבניהם של אנשי צמרת ב־1970

מאת סופר „הארץ"

מנכ"ל חברת שיכון עובדים חיב אברהם עופר, אישר בשעתו אישית ובכתב מסירת שתי דירות, בבנין של 22 דירות שבנתה חברת שיכון בעבור עולים חדשים (לפי הזמנת משרד השיכון) לילדיהם של אנשי צמרת בעיריית חיפה — נודע ממ־קור מהימן.

הדירות, ברמות רמז, נמסרו בהב־אים נחוים של זוגות צעירים, ל־רבות משכנתאות זולות ואילו מש־רד־השיכון ויתר על שתי הדירות הללו.

הדבר היה באוגוסט 1970: כתנדם העיר בחיפה מר יוסף כהן חיפש דירה בשביל בתו רעאלה, שנישאה אז ומזכיר העיר מר משה רופא, רצה להשיג דירה בשביל בנו מאיר שאף הוא התחתן באותו חודש. שני הזוגות לא־היו רשומים בשום מסגרת מאושרת של זוגות צעירים (של מש־רד השיכון או של עיריית חיפה).

חברת שיכון עובדים העמידה לר־שותם שתי דירות ברחוב דובנוב 6, שהיו קרובות לגמר במחיר של 29,500 ל"י. זה היה ב־3000 יותר ממחיר שהחברת שיכון ביקשה מזוגות צעירים שנרשמו לשיכון באמצעות העירייה בסוף 1969, אולם המחיר היה זול בהרבה ממחירי השוק של דירות שהאמיד באותו קיץ.

העובדה שהיה צורך באישור מיו־חד של מנכ"ל חברת שיכון עובדים, במכתב שנשלח למנהל סניף החברה בחיפה ב־17.8.70 בשביל אותן שתי הדירות מוכיחה שהמדובר אינו ב־מכירה חפשית לכל דכפין כפי ש־אנשי החברה טוענים אלא בעיסקה מיוחדת לפרוטקציונרים, שהחברה רוצה ביקרם.

אמרגן תובע 200 אלף ל"י מהזמרים חדוה ודוד

(ע). — האמרגן דני בן־זאב תבע סכום של 200 אלף ל"י מצמד ה־זמרים חדוה ודוד. בסוף השבוע אי־שר רשם בית המשפט המחוזי ב־תל־אביב, השופט דוד ולך, עיקול שהוטל על כספי הצמד בחברת איס־טרוניקס, שהפיקה את תקליטם ה־נודע „אני אוהב אותך נעמי" ב־יפאנית.

בכתב התביעה טוען האמרגן דני בן־זאב, כי בחודש אוקטובר 1970 התם על הסכם עם חדוה ודוד כל על יצוגם בארץ ובעולם. לדבריו, השקיע מאמצים רבים כדי לקדם את הזמרים. לפני כשנה סידר ביפאן זכו בהצלחה רבה עם השיר „אני אוהב אותך נעמי" ובעקבות זאת זכו בהצלחה בין־לאומית באר־צות אחרות.

לפני זכו לא רב נישאה חדוה צמרני לאיש דנוף והוא החל לטפל בעסקיה.

מר בן־זאב טוען, שהצמד הפר את החוזה עמו והובע פיצויים. כדי ל־הבטיח את כספו ביקש להטיל עי־קול על כספים של הזמרים בחברת איסטרוניקס.

הוא הסביר, כי שני הזמרים מת־גוררים היום בלוס אנג'לס וגו־דע לו, כי בכוונתם להוציא את ה־כסף מן הארץ.

רשם בית המשפט, השופט דוד ולך, קיבל טענות אלו, וציווה לא לשחרר את העיקול על הכספים.

הנהלת תהל ועובדיה חתמו על הסכם עבודה

הנהלת תהל ועד העובדים חתמו בימים אלה על הסכם עבודה קיבו־צי, ההסכם האחרון נחתם לפני 15 שנה.

על־פי ההסכם החדש נקבע כי תנאי השכר של עובדי החברה יהי־צמודים לאלו של המהנדסים וההנכ־נאים, כפי שיוסכם עליהם בין הס־תדרות המהנדסים לבין נציגות ש־רותי המדינה. ראוי לציין כי מבין 750 עובדי תהל, 350 הם מהנדסים ויותר מ־200 טכנאים. עד עתה לא חייבו ההולות הסתדרות המהנדסים את החברה.

משלחת מטעם לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים הוזמנה, בעקבות פניה לד"ר רצון הכס־פים של הכנסת, להופיע בפני מליאת ועדת הכספים ביום ד' בשבוע הבא, כדי לנמק התנגדות ציבור המעסי־קים להמשך גביית מלווה חסכון מעבידים בשנת התקציב הבאה.

התחייבות בעקבות משחק קלפים — בטלה

(ע). — התחייבות כספית ש־ניתנה בעקבות משחק קלפים בטלה, כי המשחק אינו חוקי — קבע אתמול השופט המחוזי מ. קנת בתל־אביב. הוא דחה תבי־עתו של אדם לפרוע צ'יק שניתן כתמורה להפסד במשחק קלפים.

לפני כמה שנים נערך משחק קלפים, שבו השתתפו יוסף לוי מרחוב ביאליק בבת־ים ושלום נחמיאס מרחוב בלפור בבת־ים. הפסדיו של יוסף לוי הגיעו ל־15 אלף לירות לערך, מהן 12 אלף לירות הפסיד במישרין לשלום נחמיאס ואת היתר — לאדם אחר. לבקשת יוסף לוי, קיבל מנחמיאס הלוואה של 3000 ל"י, כדי לשלם לאדם השלישי והסך הכול נשאר חייב 15 אלף לי־רות. הוא נתן צ'יקים בסך סכום זה, אך לא פרע אותם.

שלום נחמיאס הגיש התביעה לבית המשפט נגד יוסף לוי לפי־רעון הצ'יקים. למרות שכל הצ'יקים ניתנו בעקבות אותם משחקי קל־פים, ראה השופט מר מ. קנת הבדל בין הצ'יק שניתן בעד ההפ־סד הישיר בקלפים לשלום נח־מיאס ובין הכסף שניתן כהלוואה, כדי לכסות את ההפסד לאדם שלישי.

השופט קבע, כי הכסף שניתן כהלוואה — יש להחזירו, למרות שנותן ההלוואה ידע שמטרתה לפרוע חוב בקלפים.

לעומת זה, צ'יק שניתן לפרעון חוב בקלפים, אין צורך לפרוע אותו, שכן המשחק היה בלתי חוקי — קבע השופט.

לפיכך דחה השופט את התבי־עה ושיחרר את יוסף לוי מתש־לום של 12 אלף ל"י, חובו במש־חק הקלפים.

א. יפה דורש להעמיד לדין חברי חולתא

„חברי קיבוץ חולתא פרצו בשבת שעברה פעמיים לשמורת החולה, הר־ציאו ממנה כמויות גדולות של דגים ועברו במתכוון על חוקי המדינה. אני דורש להעמידם למשפט כנהוג לגבי כל אזרח במדינת ישראל" — הודיע אתמול אלוף (מיל.) אברהם יפה, מנהל רשות שמורות הטבע.

במיברק ששלח למפקד משטרת נפת טבריה נצ"מ י. טריפון, הודיע מר יפה, כי קרא בעתונות, שחברי הו־לתא מסרבים לחתום על הצהרה ד־הבטחה מוסבית, שהם מתחרטים על המעשה שעשו, כאשר פרצו בשבת לשמורת החולה, הכו שומרים ולקחו כמויות גדולות של דגים המוגנים בתוקף החוק. הצהרה זו, שהיתה א־מורה להחתם על ידי חברי הקיבוץ בתחילת השבוע, באה לנוכח התער־בות מפקד המשטרה ויו"ר המועצה האזורית גליל עליון ומטרתה היתה מציאת הסדר של כבוד לחברי הקי־בוץ, שעברו ביודעין על חוקי המדי־נה ועל הציולו את הגבורה שהם שכנים קרובים לשמורת החולה.

בכוונתה של הרשות להמליץ בפני מפקד הנפה מר טריפון, לסגור את התיק בטלה עם ההודעה של קבוץ חולתא שחבריו אינם מוכנים להתחייב על מסמך שבו יבטיחו לא להתפרע ולא להפריע בכל צורה האופן בעבו־דתה התקינה של רשות שמורות ה־טבע בשמורת החולה.

מרכז הקבלנים מציע להקים קרן איזון למלט

כדי לאפשר יבוא חופשי

מאת אלעזר לוין,
סופר „הארץ" לענייני כלכלה

מרכז הקבלנים מציע להקים קרן איזון למלט, כדי לאפשר יבוא חפשי של מוצר זה. הקב־לנים מציעים כי בשר תשלם ל־קרן שש לירות בעד כל טונה מ־ייצור מקומי, וכך ירוכזו בארץ כ־10 מיליון ל"י בשנה. קרן זו תסבסד ב־20—30 לירות לטונה את יבוא המלט, היקר ממלט מ־ייצור מקומי.

בדברי ההסבר להצעה, שהוגש ב־ימים אלה לממשלה ולנשר, נאמר כי עד היום מהווה למעשה נשר יבואן יחיד־כמעט של מלט. בשל הגרעון המחירים, הועלה מחיר ה־מלט בשנה האחרונה בשש לירות לטונה. הגדלת התקבולים על ה־מלט המקומי מאפשרת לנשר לכסות את הפסדי היבוא. אולם — טוענים הקבלנים — כיוון שההעלאת ה־מחיר צמודה לכלל המלט, ולא ל־מלט המיובא, נוצר מצב שבו מיי־באת נשר כמות מינימלית הכרחית בלבד, ואין לה שום נטיה להגדיל את היבוא כדי ליצור מלאי ואספ־קה שוטפת: הגדלת היבוא תגרום לנשר הפסדים, ואין החברה מוכנה לכך.

לפי הצעת הקבלנים ישולמו הכ־ספים לא לנשר כיצרן, אלא לכל יבואן. הדבר יאפשר יבוא חפשי. ולדברי הקבלנים יאפשר להגדיל את היבוא. עם זאת יש לציין: 1) קרן של 10 מיליון ל"י תוכל לסבסד לכל היותר יבוא של 500 אלף טו־נות. אם הקבלנים תובעים (כפי ש־פורסם השבוע) לייבא 700 אלף טו־נות, יהיה צורך להעלות את מחיר המלט בעוד 2 לירות לטונה. 2) קיים מחסור באירופה במלט וקשה להשיג כמויות גדולות.

המועצה הציבורית קוראת לסייע לאופרה הישראלית

במועצה הציבורית הארצית של האופרה הישראלית, שנתכנסה אמש במלון סמאול בתל אביב, הביעו יו"ר הכנסת מר ישראל ישעיהו, שופטי בית המשפט העליון צבי בר־נזון, סגן יו"ר הכנסת ברציון קשת, ח"כ ד"ר בדר, המחנך הוותיק ד"ר ברוך יהודה, חבר הועד המרכזי של ההסתדרות הרשאית ד"ר מ. אשכ־נזי וד"ר חמדה מוס, הערכה ל־אופרה ולעומדים בראשה הבמאית גבי אדיס דה פיליפ ושמחה אבן זו־הר, במלאת 25 שנה למוסד.

המועצה שבה חברים אישים מוד־גים שונים, בהם יו"ר ועדת החינוך והתרבות של הכנסת ד"ר א. רימ־לט, הביעה עם אחד ברכה והוקרה גם לכ־200 עובדי המוסד והבטיחו לעמוד לימין האופרה ולהדוף כל נסיון לפגוע בה.

שר החינוך והתרבות ומוסדות ה־מדינה והציבור נדרשו להגיש עזרה הולמת לאופרה, כדי לאפשר לה ל־התקדם ולהתפתח.

כאות הוקרה, רשמה המועצה את האופרה בספר הזהב של הקק"ל. גבי אדיס דה פיליפ תארה את דרכי פעולתה של האופרה.

איך מכרתי לשכני פיג'ו 504.

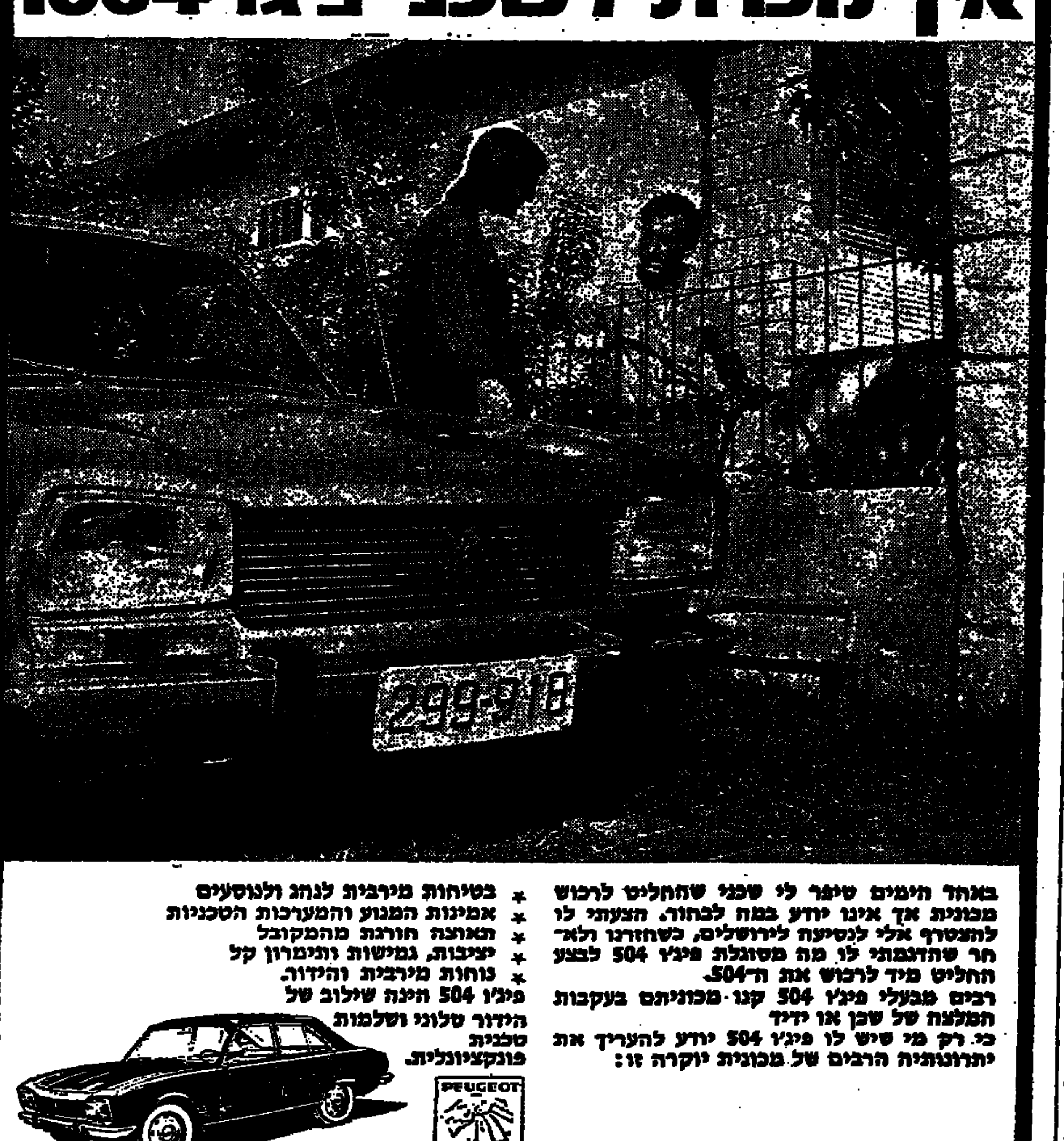

באחד הימים סיפר לי שכני שהחליט לרכוש מכונית אך אינו יודע במה לבחור. הצעתי לו להצטרף אלי לנסיעה לירושלים, כשחזרנו ולאח־ר שהדגמתי לו מה מסוגלת פיג'ו 504 לבצע החליט מיד לרכוש את ה־504.

רבים מבעלי פיג'ו 504 קנו מכוניתם בעקבות המלצה של שכן או ידיד

כי רק מי שיש לו פיג'ו 504 יודע להעריך את יתרונותיה הרבים של מכונית יוקרה זו:

- בטיחות מירבית לנהג ולנוסעים
- אמינות המנוע והמערכות הטכניות
- תאוצה חורגת מהמקובל
- יציבות, גמישות ותימרון קל
- נוחות מירבית והידור.

פיג'ו 504 הינה שילוב של הידור סלוני ושלמות טכנית פונקציונלית.

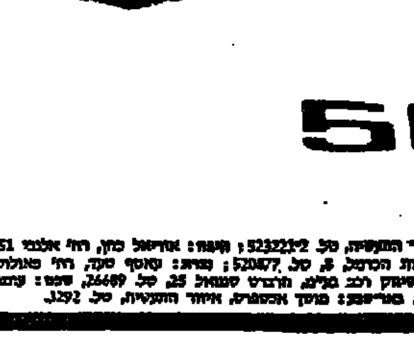

PEUGEOT

פיג'ו 504

פיג'ו האריה שבגבורה

סוכנות: ירושלים: מוסך מונק, אזור התעשיה, טל. 523221-2; חיפה: אוריאל כהן, רח' אלנבי 51, טל. 523343, רכב הצפון בע"מ, שדרות הכרמל, 8, טל. 520477; נהריה: יוסף סוסן, רח' מאולוס; רחובות, טל. 55436; חדרה: קליגה, שינוק רכב בע"מ, הרברט סמואל 25, טל. 24489, שמש: עמיר כליפא, רח' מייסל, טל. 1894; באר־שבע: מוסך אכסודוס, איזור התעשייה, טל. 3292.

כנגד טענות שווא — עובדות פשוטות

אילו רצה גח"ל לפגוע בסיעות הקטנות, הן היו נעלמות מן הכנסת.

הוצע לנו כי אחוז החסימה יועלה מ־1% ל־2.5%.

אנחנו הכרענו: הצעה זו ירדה מן הפרק.

רק בזכות עמדתו של גוש תנועת החרות – המפלגה הליברלית יש לסיעות קטנות מסויימות תקווה כלשהי לקבל ייצוג בכנסת השמינית.

אולם לא הסכמנו, כי שיטה מעוותת של חישוב עודפי הקולות, תביא לתוצאה מעוותת בחלוקת מנדטים לאמור:

סיעות מסויימות קיבלו מנדט בעד 8312 קול.

כל אחד מן המנדטים של גח"ל „עלה" 11392 קול.

זהו העוול. חובתנו לתקנו.

גחל
גוש חרות־ליברלים

מכזו מן الأصل

هكذا من الأصل

השר ז. שרף: נשקול הצעות־חוק לאיסור עסקות־קרקע מפוקפקות

„אם יתברר, כי במסגרת החקיקה הקיימת לא ניתן להעמיד לדין סוחרי קרקעות המציעים לקהל הרחב עסקות קרקע שיש בהן משום הונאה, יש בדעתי להציע לממשלה הצעת־חוק מתאימה שתאסור עיסקות כאלה או תחייב קבלת אישור מיוחד מן הרשות המקומית" — אמר ביום ד' שר השיכון, מר זאב שרף, בערב שאלות ותשובות מטעם מרכז ההסברה ברחובות.

בהסבירו את הגורמים למחסור הזמני בדירות לעולים, מסר מר שרף, כי מחסור זה נוצר על אף שהשנה סיפק משרדו כ־5,000 דירות לעולים יותר מן השנה הקודמת, משום השינוי באופי העליה. הירידה במימדי העליה מארצות הרווחה לעומת הגידול במימדי העליה מארצות המצוקה, חייב את המשרד לספק יותר דירות, ואת למול ירידה ניכרת במספר העולים מקבלי ההלואות להשתכנות עצמית. במידה שמימדי העליה יגדלו השנה או עשויים להגיע למצב בו תוגבל בניית דירות גדולות ודירות מפוארות, אמר שר השיכון.

מדד יוקר הבנייה

בתשובה על שאלה הסביר, כי מדד יוקר הבנייה יעלה בשיעור העליה במדד יוקר המחיה רק כאשר הבנייה המתועשת תהיה בעיצומה, כנראה במחצית העשור. השנה יספקו המפעלים לייצור אלמנטים טרומיים 10,000 יחידות־דיור, לעומת כ־4,000 יחידות לפני כארבע שנים.

2000 דירות לשנה לרווקים המשכירים אותן

בנתחו את הלחצים המופעלים בשנים האחרונות על הביקוש לדיור אמר מר שרף, כי בהתאם לנתונים המצויים בידי משרדו נמכרות במשך שנה כאלפיים דירות לרווקים או רווקות המשכירים אותן, בדרך כלל, עם סיום בנייתן.

ה. זיידל: תוספות לקיצבת זיקנה — לעג לרש

התוספות של 10 ל"י לחודש לקיצבת זיקנה לקשישים, החיים אך ורק על סכום הביטוח הלאומי היא לעג לרש ואין היא עומדת כלל ביחס כלשהו ממשי להתייקרות הדוהרת במשק — אמר מר ה. זיידל, יו"ר סיעת ל"ע בהסתדרות, בישיבת הוועדה המרכזת של תנועת העבודה הליברלית, שנערכה בתל־אביב.

„גם הקיצבה החדשה, שלפיה יקבל פנסיונר יחיד 121 ל"י וביחד עם ההטבה הסוציאלית 175 ל"י, ולפנסיונר בשני 181.5 ל"י וביחד עם ההטבה הסוציאלית 271.5 ל"י, מאפשרת רק קיום הגבול בקו העוני החמור. 10—15 ל"י לחודש אינן מהוות פיצוי כלשהו לגל היוקר הגואה ולהדבקת רמת־חיים סבירה כלשהי של המשתכר משכורת ממוצעת במדינה.

„לא ייתכן, שהפנסיונרים שתרמו רבות לפיתוח הכלכלה ולשגשוגה בעת שהיו פעילים ועובדים במשק, לא יהנו ולו באותו זעום מפירות השגשוג, בהיותם הציבור היחיד במדינה, שרמת חייהם לא רק שאינה מתקדמת או נשארה קפואה, אלא אף נסוגה לעומת משתכרים ומפרנסים אחרים" — אמר מר זיידל.

שר התיירות קורא למיתון מחירי המסעדות בארץ

(ל.צ.מ.). — שר התיירות, מר משה קול, קרא לבעלי המסעדות בארץ לשמור על רמת מחירים הוגנת כדי שעסקיהם לא ייפגעו. השר נאם אתמול בטכס חלוקת 160 תעודות במלון הילטון בת"א, בגמר המבצע למיוג מסעדות לשנת 1973, שנערך מטעם האגודה לטיפוח הגסטרונומיה והצעת המדריכים „בוקי".

מר קול חיווה דעתו, שהמחירים במסעדות בארץ גבוהים וטיב האוכל המוגש אינו יכול להיות על־חשבון דרישות מופרזות של תשלום.

מו"מ עם בלגיה בדבר הקמת מפעל של התעשייה האווירית

(ל.צ.מ.). — ועדת הכספים של הכנסת שמעה אתמול מפי הנהלת התעשייה האווירית פרטים על המשא ומתן שהיא מנהלת עם הממשלה הבלגית בדבר הקמת מפעל תעופתי בבלגיה.

כן שמעה הוועדה דו"ח על מכירת מטוסי הבואינג שנרכשו ושופצו על־ידי התעשייה האווירית.

(ע). שר העבודה מר יוסף אלמוגי אמר אתמול, כי התפוקה התעשייתית בענף הטכסטיל תיגדל בעשור הבא פי שלושה. כן אמר, כי גם היצוא בענף זה יגדל מ־110 מליון דולר לשנה כיום, ליצוא של יותר מ־300 דולר במחירים ריאליים לשנה. מר אלמוגי דיבר בכינוס של פועלי טכסטיל בגוש דן.

יצחק שמר נבחר בשבוע שעבר ליו"ר אגודת אקים וליו"ר הוועד הפועל שלה.

מסיבות לעיון בתנ"ך

במסגרת „הוגיע ומקרא", בשיתוף עם החברה לחקר המיקרא, סניף ת"א, יתקיימו מסיבות חברים לעיון בתנ"ך: בשבת ב־5 אחה"צ באהל שם — רח' בלפור — עם מר משה גולדשטיין; ביום ג' הבא בבית מאניה ביאליק, רח' ביאליק 22 — עם זהבה ביילין. במוצאי שבת בשבוע הבא ב־8, במועדון מפלגה עבודה סניף רמז — עם יוסף אחי: ביום ד', 17.1.73 בשעה 8 בערב בבית סנגבוים רח' פרוג 4 עם גור אריה שרה ואריה המאירי, וביום ד', 24.1.73 בשעה 5 במועדון בני ברית, רח' קפלן 10 — עם גור אריה שרה.

בשוקי ההון והכספים

מאת מרדכי צבי

גוברת זרימת הכספים לבורסה

ב־16 לחודש זה עומדת חברת אי.די.בי. להנפיק אמיסיה של שטרי הון בסך 50 מיליון ל"י. לציבור הרחב מיועדת כמות של 30 מיליון ל"י, והיתרה תימכר לעובדי הקונצרן ולמספר משקיעים מוסדיים.

למרות שנותרו 11 ימים עד למועד ההנפקה נמשכה הפעילות בשוק המניות בהיקף גובר והולך. אנשי הבורסה שמו לב לעובדה זו שכן היא עומדת בסתירה למה שאירע לפני כחודש ערב הנפקת שטרי הון של בל"ל. אז חלה האטה בולטת בקצב הפעילות ובהיקף המחזורים בשוק ולכל היה ברור שאנשים מזומנים לקראת אותה הנפקה. נוכח מה שמתרחש כיום בשוק המניות מסיקים אנשי הבורסה שזרימת הכספים להשקעות במניות היא כה גדולה, עד שמאפשרים לפעילות שוטפת ערה גם ערב הנפקה, שתרתק ודאי סכומים עצומים.

לפי סיכומים ארעיים כבר מגיעות ההזמנות לשטרי ההון החדשים לפחות ל־150 מיליון ל"י. ההערכה היא שההזמנות להנפקה זו יעלו על 600 מיליון ל"י. הזמנות אלו נעשו באורח פרטי, שכן אין הבנק רשאי לקבל הזמנות פורמאליות לפני פרסום התשקיף. ואנשי הבורסה תוהים: מניין כסף כה רב? היו ש„הסבירו", כי בנק דיסקונט יעניק ללקוחותיו אשראי נרחב כדי שיאפשרו הזמנות גדולות. האמת היא שבהנחיות שניתנו אתמול לסניפי הבנק נקבע שאין להעניק אשראי כזה, ורק במקרים מיוחדים בהיקף שלא יעלה על לירה אשראי כנגד לירה השייכת למזמין.

על היקף הכספים הזורמים כיום לבורסה ניתן לקבל מושג מקיף מהיקף המחזורים היומיים בשבוע שחלף (במיליוני ל"י):

יום	בבורסה	מחוץ לבורסה
31.12	6.15	2.15
2.1	7.45	1.00
3.1	6.70	5.50
4.1	6.10	

המסחר אתמול התנהל במגמה עליה. המניות שבלטו:

✱ אי.די.בי. — מניה הבכורה עלו 7 נק' ל־315, המחזור 195 אלף ל"י ע"נ. המניות הרגילות עלו 5 נק' ל־312 המחזור 150 אלף ל"י ע"נ.

✱ רסקו — הבכורות עלו 3 נק' ל־120 המחזור 56,000 ל"י ע"נ. הרגילות עלו 8 נק' ל־93 המחזור 85,000 ל"י ע"נ.

✱ דיסקונט השקעות — עליה 3 נק' ל־309 המחזור 100 אלף ל"י ע"נ.

✱ כלל השקעות — עליה 4 נק' ל־273, המחזור 153,000 ל"י ע"נ.

✱ פמיה — עליה 4.5 נק' ל־76 המחזור 51,000 ל"י ע"נ.

הדולר השחור נסחר בשבוע האחרון ברמה ממוצעת של 4.54 — 4.55 ל"י. ביום ו' שעבר היה השוק השחור בליליינבלום אחוז שמועות על פיחות קרוב של הל"י ועסקות רבות נקשרו גם ב־4.60 ל"י. מפיצי שמועות הפיחות טענו כי קרוב פיחות שער השטרלינג ובעקבותיו הלך הלירה הישראלית.

מחיר הזהב אתמול היה 9,600 ל"י הקילו.

4% דיבידנד ביניים בחקלאות

בנק החקלאות הודיע אתמול על חלוקת דיבידנד ביניים נוסף ל־1972 בשעור 4%. התשלום ב־25.1, האקס ב־11.1.

מדד שערי המניות בבורסה התל־אביבית

100 — 31.3.67

	4.1.73	3.1.73
כל המניות	314.94	311.73
כספים וביטוח	268.40	264.10
בנקים מסחריים	265.42	262.27
בנקים למשכנתאות	281.86	271.91
מוסדות מימון ענפיים	254.91	255.65
חברות להשקעה	274.95	271.98
תעשיה	460.62	454.26
מסחר ושירותים	449.83	447.59
מקרקעין בינוי ופיתוח פרס להדרים	271.97	271.24

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

3.1.1973

מניות			
בנקים מסחריים וחברות לאחזקה בנקאיות			
א' ה' ה' (מ)	319	+5	321
אי.די.בי. בכ'	315	+7	315
אי.די.בי. ר"ג (ש)	311	+4	312
אי.די.בי. ב (ש)	357		
אגוד (ש)	361		361
אי' בריטי ר"ב (מ)	342	+1	343
אי' בריטי (מ)	340	+2	343
דיסקונט א' (ש)	725	+10	725
מזרחי (מ)	217.5	+1	219.5
פועלים ר"מ (מ)	388		388
פועלים (מ)	374		374
בל"ל (ש)	368	+1	373
בל"ל חדשות (60%) (ש)	365.5	+1	370.5
בנקים למשכנתאות			
אפותיקאי (מ)	279	+2	284
כרמל (מ)	185	—1	189
משכנת' בנין	289.5	—0.5	289.5
פת' משכנת' (מ)	265	+3	271
שכון בכ'	208	+3	212
טפחות מב'	250		252.5
שכון ר"ג	240	+2	245
מוסדות מימון ענפיים			
שלטון	141	—3	
אוצר לתעשיה	527	—3	530
חקלאות	95	—0.5	95
פת' תעשיה מב'	83.5		
ביטוח			
הסנה	256.5	—1.5	255.5
סהר	245	—1	249
צור	165		
מסחר ושרותים			
בית הרכב	81	+1	80
דלק (ש)	220.5	+3.5	227
דלק (מ)	235		245
קרור 1	448	—10	
קרור 10	415	—4	416
חשמל	70.5	—1.5	71
ספנות	225	—2	225
צים	325		
מקרקעין, בינוי, פתוח הדרים			
אזורים	250	+1	250
אפריקה 1	317		325
אפריקה 10	283.5	—3.5	287
הכ' הישוב ש'	222		223
הכשי' הישוב מ'	224.5	+1	225.5
סולל בונה מ'	185	—6	189
נכסים	250		250.5
ישרם	204	+1	203.5
מהדרין	175.5	+0.5	175.5
מטעי הדר	109		108
משקיעים	128.5		128
נאות אביב	77.5		79
פרי אור	169		169
ביאלקו	137	—2.5	
רסקו מב'	117.5	+0.5	120
רסקו רב'	86.5	+1.5	93
תעשיה			
אליאנס	669	+14	669
אלקו 1	110.5		110.5
אלקו 2.5	111		111.5
אלקטרה 1	325	+9	333
אלקטרה 5	326	+8	338
ארגמן מב'	336		339
ארגמן (מ)	320	+4	330
אתא ב' אקס	169.5	—10	171
אתא ג' אקס	169	—10.5	171
דובק	398	+3	397
כבלים	194		196
סבג (מ)	1136		
כימיקלים	61.5		
ל' אפשטיין	77	—5	90
מולר	252		
פניציה (מ)	132.5	+0.5	135
פניציה 10	125	—0.5	125.5
ניר חדרה	460	—4	456
עסיס	289		298
נחושתן	366		
ערד	126		
שמן	128.5		128.5
תעל	300	—1	298
חבי' להשקעות			
אלגר (מ)	114		
אלרן (כ)	254.5	+0.5	259
מרכזית	131		332
פועלים השק'	289	—1	292
פז	112.5		112.5
ולפסון 1	195		
ולפסון 10 (מ)	123.5		123.5
אמפא	156		158
דיסקונט השק. (מ)	308	+2	309
מזרחי השק.	141.5		142
בל"ל השק.	291	—1	293
פריון	128	—1	126
חסותה	139	—1	137
יצוא השק.	88.5		89
כור	191		192
כלל השק.	269		273
כלל תעשיות	246	—3	246
עוז	213	+2.5	218
פמיה	71.5		76
נפט			
נפטא	74		75
לפידות (ש)	161	+0.5	161
לפידות (מ)	177	—7	
אגרות חוב להמרה			
שטרי הון בל"ל	147.5	+1.5	150
שטרי הון בל"ל	115		116
פת' משכנת'	125	+1.5	125
הכשי' הישוב	109.5		110.5
אלקטרה	215.5	+3.5	221
אתא	112.5	+0.5	112.5
דיסקונט השק.	137.5		138.5
מזרחי השק.	104.5		104.5
מניות הנסחרות במטבע חוץ			
אוניקו א' ✱ (מ)	100	+5	104
8% אוניקו ✱ (כ)	129.5	+15.5	127
7% פ' תעש' (ש)	215		
6% פ' התעשיה ב' (ש)	168		
6% פ' התעשיה גג (ש)	105		
6% פ' תעשיה גג 1 (ש)	103	—0.5	
גזית (ש)	73.5		

אגרות חוב

	סגירה	שינוי
צמודות לדולר		
5% זוטא ים המלח (ש)	211	+0.2
5% אג"ח ים המלח (כ)	127	+1
6% השטל חט' ב' (ש)	137.1	—1.9
ולפסון קלור מאיר 6.5% אג"ח (ש)	87.8	—1.5
הלליס 5	115.4	+0.1
הלליס 6	115.1	+1.5
הלליס 7	118.8	+0.1
הלליס 8	106.4	+0.2
הלליס 9	103.1	+0.6
הלליס 10	104.3	+0.1
הלליס 11	103.6	+1
הלליס 13	103.9	+0.4
הלליס 14	106.9	+3.3
הלליס 15	108.1	+1.5
הלליס 16	109.8	+2
הלליס 17	107.8	—0.2
הלליס 18	111	+0.5
הלליס 5 פדיון	113.3	+0.3
הלליס 7 פדיון	116.4	—0.3
הלליס 8 פדיון	104.5	
צמודות למדד קרן ורבית		
מלוה בטחון 1968		
סדרה א	164.3	+0.4
סדרה ה	162.6	+0.2
סדרה מא	160.1	+0.4
מלוה בטחון 1969		
סדרה א	156.5	
סדרה ס	149.4	+0.1
סדרה מא	151.5	—0.1
מלוה קליטה 1962 אינדקס 132.6	166.9	+0.3
מלוה קליטה 1963 אינדקס 132.6	240.5	—0.3
מלוה קליטה 1964 אינדקס 138.5	217.1	+0.7
מלוה קליטה 1965 אינדקס 110.1	195.9	+0.6
מלוה קליטה 1966 אינדקס 118.7	164.2	+0.2

מפתח: ר"מ — רגילות מבוכרות; א' — מניה א'; ב' — מניה ב'; ג' — מניה ג'; (ש) — על שם; (מ) — מוכ"ז; בלתי מסומנות — מניות רגילות; ● מוכרים בלבד; ✱ — קונים בלבד.

שערי מטבע חוץ בין בנקאיים (Interbank) אתמול (4.1.73) באירופה

מסירה מידית (Spot)

2.3488/91	$ ארה"ב	ל"י £ שטרלינג
3.2030/35	מרקים גרמניים	ל"י $ ארה"ב
3.2290/300	פלורינים הולנדיים	"
3.7660/67	פרנקים שוויצריים	"
44.12/14	פרנקים בלגיים	"
5.1290/310	פרנקים צרפתיים	"
585.50/80	לירות איטלקיות	"
301.05/30	יינים יפניים	"

מסירה עתידית (Forward)

	£/$	פר"ש/$	מר"ג/$
חודש:	2.3424/32	3.7635/52	3.1964/74
חודשיים:	2.3362/71	3.7613/30	3.1914/24
3 חדשים:	2.3301/10	3.7598/615	3.1864/74
6 חודשים:	2.3111/20	3.7485/517	3.1733/48

השערים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

השליטה על בנק קופת־עם תעבור מיום א' לבנק לאומי

מאת מרדכי צבי, סופר „הארץ" לענייני כלכלה

השליטה על בנק קופת עם תעבור ביום א' לידי בנק לאומי, שרכש אתמול 52% מהון המניות של הבנק. צוותים מוגברים של שני הבנקים עסקו אתמול בהכנות הטכניות האחרונות להעברת המניות מידי קבוצת בן־עמי לידי בנק לאומי.

המשקיעים הזרים שהיו מיוצגים בארץ על־ידי מר בן־עמי, החזיקו במניות ב' של הבנק. בעת הצטרפותם לבנק השקיעו שני מיליוני דולרים. אז היה שער הדולר — 3 ל"י. כיום קיבלו תמורת המניות כ־11 מיליון ל"י.

כמנכ"ל בנק קופת עם יכהן מר אשר הלפרין, אשר היה עד כה המישנה למנכ"ל. בנק לאומי יוסיף כוחות ניהול משלו. בדעת בל"ל לקיים את בנק קופת־עם במתכונתו הנוכחית, אולם יפתח שורה נוספת של שרותים ויתרום לו אמצעים נוספים. לקופת־עם 14 סניפים. מאזן הבנק לסוף 1972 הגיע ל־185 מיליון ל"י.

נציגי המשקיעים הוותיקים בבנק יוסיפו לכהן כחברי הדירקטוריון ואליהם יצטרפו כמה נציגים של בנק לאומי. ביניהם יהיה גם מר יקותיאלי.

נודע כי בימים האחרונים היו מגעים רצופים עם אנשי הלוואה וחסכון בירושלים לשם הצטרפותם לבנק קופת־עם. בשעתו דובר על מיזוג שבין קופת עם, הלוואה וחסכון בירושלים ואוצר הקבלנים. תכנית זו בוטלה בשעתו עם התחלת הדיונים להקמת הבנק הבין־לאומי הראשון. קופת־עם היה אמור להיות אחד הבנקים שימוזגו בבנק החדש. התכנית לא יצאה לפועל ועתה עוברת השליטה לידי בל"ל.

קורבנות האסון על א"מ „ערד"
יובאו למנוחות ביום א' 7.1.73.

הלוית **נורברט גולדמן** ז"ל
תצא מבית החולים הכב"ם בחיפה בשעה 13.30, לבית העלמין כפר־סמיר.

הלוית **אריה פורטן** ז"ל
תצא מבית החולים בילינסון בפתח־תקוה בשעה 14.30 לבית העלמין בפתח־תקוה.
אוטובוסים יעמדו לרשות המלוים.

אניות משא אל־ים בע"מ

על מותו הפתאומי של
עו"ד משה רוזנבלט
אבלים:
המכון הישראלי למחקר ומידע אורבני
עמיתיו בצוות המחקר לריפורמה מוניציפלית

מתפללי בית הכנסת „לתורה ולתפילה" יפה נוף, ירושלים
מתאבלים מרה על ידיד ורע
עו"ד ר' **משה** ב"ר יצחק שמואל
רוזנבלט ז"ל
שאיננו כי לקח אותו אלוקים
המקום ינחם את רעיתו, ילדיו, וכל בני משפחתו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא יוסיפו לדאבה עוד.

מימי בית ליד, אגודה חקלאית שתופית בע"מ
אבלה על מות
פנחס גלעדי ז"ל
תנחומים למשפחה האבלה

לאורי גזית
משתתפים באבלך במות
אביך ז"ל
מחבריך ליחידה

הנהלת מוסך לובינסקי ת"א בע"מ
משתתפת באבלו הכבד של
מר **יצחק מנור**
על מות
אביו ז"ל

למשפחת **מרנשטיין** (מרן)
משתתפים באבלכם על פטירת
משה ז"ל
מועדון הטניס
מכבי הצפון תל-אביב.

למשפחת מרנשטיין (מרן)
אתכם באבלכם הכבד על פטירת
משה ז"ל
חבר הנהלתנו
מפעלים במגרשי התערוכה בע"מ
הנהלת החברה

למשפחת פרלמן הנכבדה
משתתפים אנו בצערכם בפטירת ראש המשפחה היקר
נדיב לב ורב חסד
הרה"ח ר' **אליעזר פרלמן** ז"ל
בידידי „בקור חולים"
במסגרת פעולותיו הברוכות והנאמנות
בית החולים הכללי „בקור חולים"
ירושלים

בצער רב וביגון קודר הננו מודיעים על פטירתה הפתאומית
של אשתי ואחותי היקרה, גיסתנו ודודתנו
גב' **משה מלכה שינפלדט** ז"ל
ההלויה התקיימה.
היינץ צבי שינפלדט, קרית חיים
ד"ר מ. קימל ומשפחתו, רמת־חן
השבעה ברמת־חן, רח' צפניה 5

אשתי האהובה, אמנו הטובה, גיסתנו ודודתנו היקרה
עדה זיפר
לבית זייף
איננה
ההלויה תצא היום, יום ששי, ב' בשבט תשל"ג (5.1.1973) בשעה 11.45 לפנה"צ מבית ההלויות הצירוני, רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בקרית שאול
בשם המשפחה: יהושע אוסקר זיפר
בנותיה: דורית ודליה
נא להמנע מבקורי תנחומים

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו
רחל זמיר (קומירדבסקי) ז"ל
לבית רוגובוי
העליה וגלוי המצבה ביום ראשון, ד' שבט תשל"ג, 7.1.73, בשעה 3.00, בבית העלמין בתל־מונד
תחבורה ממרכז הכפר.
בשעה 20.00 תערך אזכרה בבית העם במושב חרות
המשפחה
ומושב-חרות

במלאת שנה לפטירת יקירנו
פנחס (פנצ'ס) **שפילברג** ז"ל
נערוך לזכרו אזכרה ביום ראשון 7.1.73, ד' שבט תשל"ג, בבית העלמין החדש כפר סמיר חיפה, בשעה 15.30.
המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו הבלתי נשכחת
ויקטוריה אזני ז"ל
נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה
ביום שני, 8.1.73 בשעה 10.00 בבית העלמין בחולון
נפגשים ליד השער החדש
המשפחה

במלאת שש שנים לפטירתה של אשתי, אמי ואמנו היקרה
ד"ר **אסתר** (סטפניה) **לינדנבאום**
נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום ראשון, ד' בשבט תשל"ג, 7.1.73, בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול
נפגשים ליד השער.
המשפחה

ביום השנה השביעי לפטירתו של יקירנו
ישראל ליברמן ז"ל
נעלה אל קברו ונתייחד עם זכרו בבית העלמין בקרית שאול ביום ראשון ד' שבט תשל"ג (7.1.73) ב־15.30
מתאספים בבית המנוח ברחוב המאספים 10 בשעה 15.00.
המשפחה

כלל — חברה להשקעות בישראל בע"מ
משתתפת באבלו של
מר יוסף פרלמן
על מות
אליעזר פרלמן ז"ל
ומביעה תנחומיה למשפחה.
ההנהלה

שפע פרסים בחידון
בכל יום ו'
במוסף השבועי
של הארץ

FIAT
טיפול מקצועי למכוניתך
במוסך האוטו־
"פיאט" בירושלים

במוסף המודרני, המשוכלל והחדיש
צוות מכונאים וטכנאים אשר
יעניקו למכוניתך
טיפול מקצועי ואחראי
אין צורך בקביעת תור מראש
חלקי חילוף אורגינליים במחירים נוחים
תלפיות, דרך בית-לחם 142 טל: 61083 · 61046

באם הנך אוהב
את הנוף מהר הכרמל.
אל תבקר בדניה.
גור שם בקביעות !!!

דירות פאר בשלבי בניה!
5 — 4 חדרים — הסקה מרכזית, ארונות דנאר וכו'.

לפרטים פנה:
דניה חברה לפתוח בע"מ, שדי ודגיווד 8, חיפה.
טל. 86883/4(04)
שרות ערב מיוחד — טל. 254160 (04)

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
ארלון ($ 31%, אינדקס 69%)	129.56	126.38
דקל	478.4	455.7
ברוש	244.4	233.6

המנהל: חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פדיון	מחיר שוק
צבר	293.9	280.2	280.2
ארז	161.3	153.8	153.8
איתן	128.99	—	125.85

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

כשמדובר בתנורים
שביט
הוא השם

נוסד 1927
שביט SHAVIT

ADV. AROYO

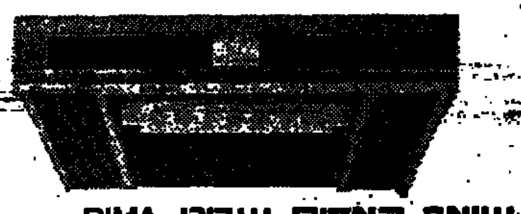

שואב האדים שביט-RIMA
שולף ממטבחך בהרף עין את ריחות הבישול ואת אדי הבישול והשמן ושומר על נקיון המטבח. הוא מצויד במערכת כפולה של פילטרים (מסנן פחם פעיל) ומותאם במיוחד למטבח הישראלי המודרני.
שירות, שיווק ואחריות: „תנורי שביט" והסוכנים בארץ.

חדיש ביותר!
כיריים 555

הכיריים החדישות והמעולות ביותר. בישול 5 להבות גז עיצוב חדיש ומידות נוחות המותאמות לכל מטבח.

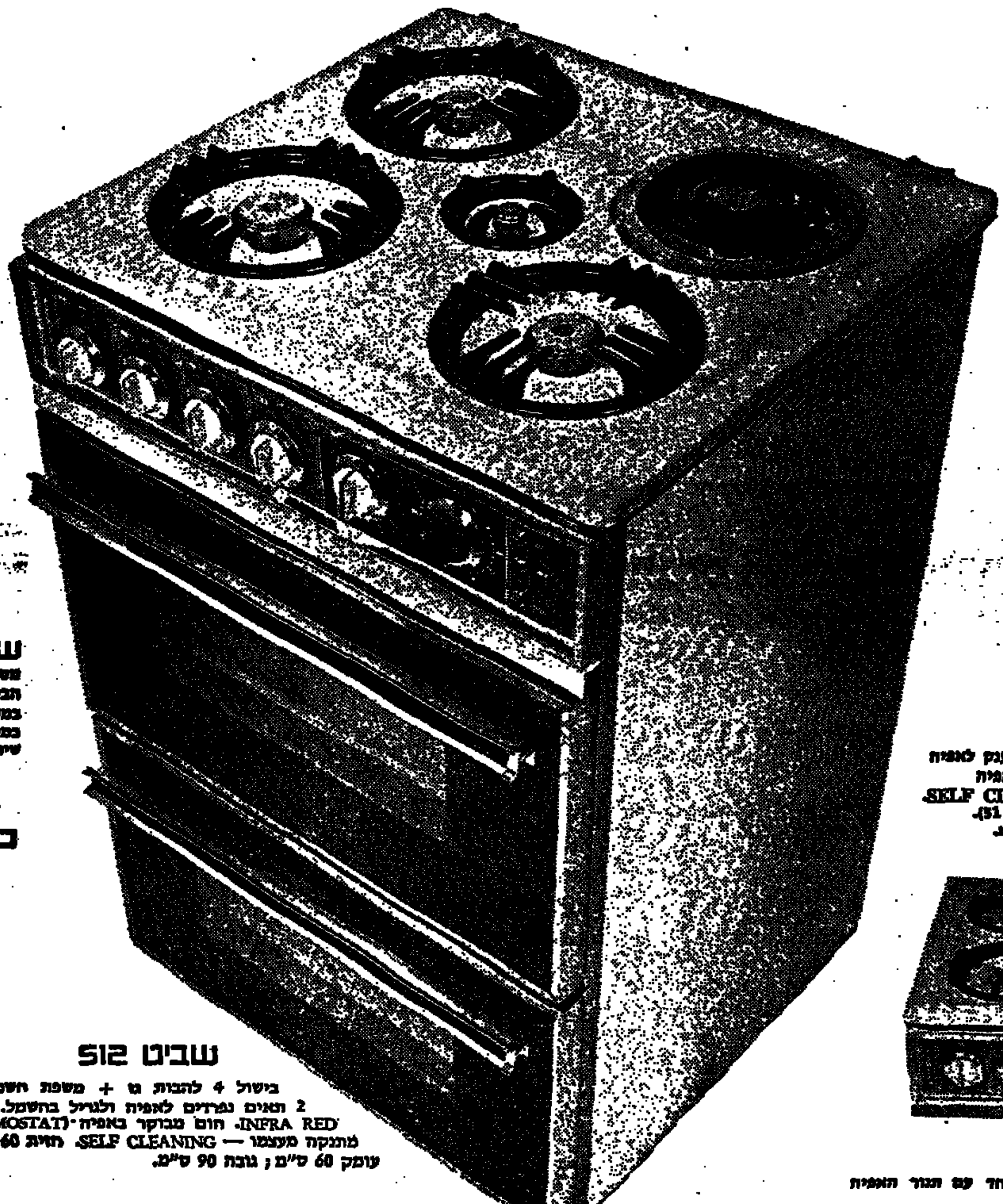

שביט 512
בישול 4 להבות גז + משטח חשמלי בזק. 2 תאים נפרדים לאפיה ולגריל בחשמל. גריל INFRA RED. חום מבוקר באפיה (THERMOSTAT). מתנקה מעצמו — SELF CLEANING. חזית 60 ס"מ; עומק 60 ס"מ; גובה 90 ס"מ.

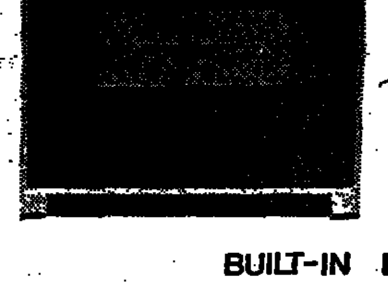

שביט BUILT-IN
לבניה בקיר/ארון. כולל מנוע ושעון אוטומטי. תא ענק לאפיה ולגריל בחשמל. גריל INFRA RED. חום מבוקר באפיה (THERMOSTAT). מתנקה מעצמו — SELF CLEANING. (בתוספת לתנור באים כיריים דגם 55 או דגם 51). חזית 59 ס"מ; עומק 53.5 ס"מ; גובה 64.5 ס"מ.

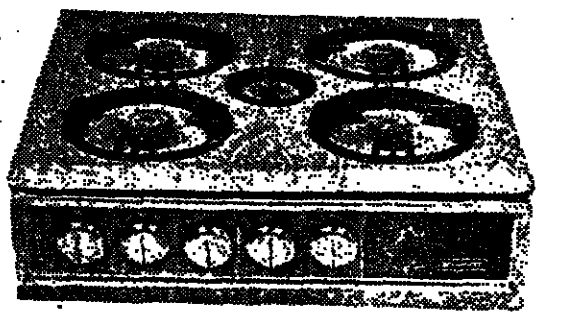

כיריים BUILT-IN 55
בישול 5 להבות גז בגדלים שונים, בנפרד או יחד עם תנור האפיה BUILT-IN. חזית 60 ס"מ; עומק 55 ס"מ.

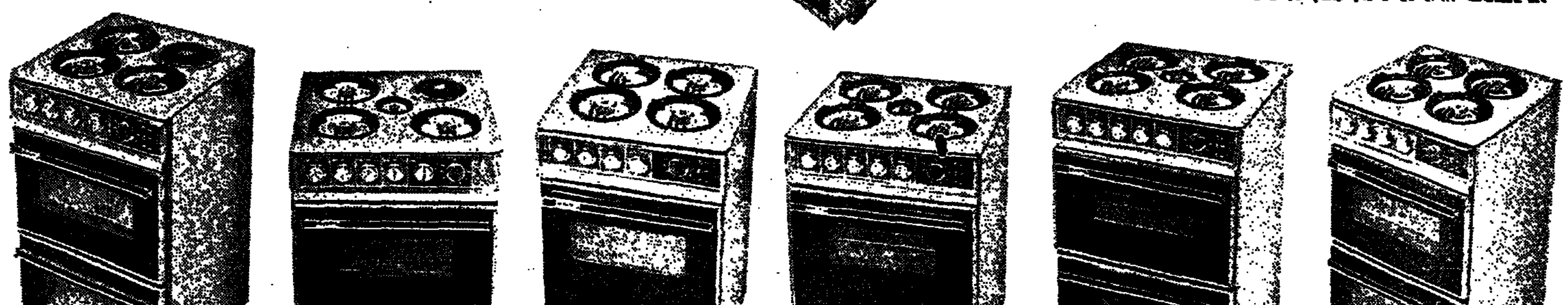

שביט 412
בישול 4 להבות גז. 2 תאים נפרדים לאפיה ולגריל בחשמל. גריל INFRA RED. חום מבוקר באפיה (THERMOSTAT). מתנקה מעצמו — SELF CLEANING. חזית 54 ס"מ; עומק 58 ס"מ; גובה 90 ס"מ.

שביט 552
בישול 5 להבות גז. 2 תאים נפרדים לאפיה ולגריל בחשמל. גריל INFRA RED. חום מבוקר באפיה (THERMOSTAT). מתנקה מעצמו — SELF CLEANING. חזית 60 ס"מ; עומק 60 ס"מ; גובה 90 ס"מ.

שביט 55
בישול 5 להבות גז, תא ענק לאפיה ולגריל בחשמל. גריל INFRA RED. חום מבוקר באפיה (THERMOSTAT). מתנקה מעצמו — SELF CLEANING. גובה 80 ס"מ. חזית 60 ס"מ; עומק 60 ס"מ;

שביט 41
בישול 4 להבות גז. תא ענק לאפיה ולגריל בחשמל. גריל INFRA RED. חום מבוקר באפיה (THERMOSTAT). מתנקה מעצמו — SELF CLEANING. חזית 54 ס"מ; עומק 58 ס"מ; גובה 80 ס"מ.

שביט 51
בישול 4 להבות גז + משטח חשמלי בזק. תא ענק לאפיה ולגריל בחשמל. גריל INFRA RED. חום מבוקר באפיה (THERMOSTAT). מתנקה מעצמו — SELF CLEANING. חזית 60 ס"מ; עומק 60 ס"מ; גובה 80 ס"מ.

שביט 312
בישול 3 להבות גז + משטח חשמלי בזק. 2 תאים נפרדים לאפיה ולגריל בחשמל. גריל INFRA RED. חום מבוקר באפיה (THERMOSTAT). מתנקה מעצמו — SELF CLEANING. חזית 54 ס"מ; עומק 58 ס"מ; גובה 90 ס"מ.

תנורי שביט-החברה הגדולה והותיקה בארץ לייצור תנורים. להשיג: תצוגה ומכירות אלנבי 39 תל אביב, טל. 50677 וסוכנים מורשים ברחבי הארץ.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

המוביל נגד האלוף

הכח יארח את מכבי ת"א במוקד המחזור ה-17 * הפועל ת"א בכפר-סבא * קרבות סוערים בתחתית

ליגה לאומית

מאת סופר „ספורט הארץ"

הקרב בין המועמד העיקרי לאליפות הליגה הלאומית, הכח רמת־גן, לבין אלוף אשתקד מכבי תל־אביב — ימקד מחר את תשומת הלב העיקרית במחזור ה־17, הגם שלא יאפיל כליל על מה שיתרחש באותה שעה בכמה מגרשים אחרים.

במוראל גבוה וביתרון של שתי נקודות, נראה הכח בעמדה נוחה במשחקו הביתי נגד מכבי בגלי־גיל. הוא ניצח את האלוף 0:2 במיפגש הקודם בבלומפילד, ועל סמך התנופה בה הוא מצוי קשה להאמין, שייכשל דווקא הפעם. אבל מנגד, אחרי סידרת משחקים מאכזבים, מתחיל מכבי להורש אי־נוחות בדירוג ובסיגתו למקום השביעי — 4 נקודות בלבד מאזור הירידה — תיאלץ אותו לשחק ביותר מרץ ויעילות.

על כל פנים, מי שיצליחו להיכנס למגרש הרמת־גני הדחוס, צפוי ל־90 דקות סוערות מאד. התוצאה הסופית תלויה במידה רבה לא רק ביכולתה של הגנת מכבי לנטרל את כוכבי הכח, שהרבני ופרקש, אלא גם בכושר ההבקעה של חלוצי האלוף הגרפים.

כפר־סבא מסוכנת

להפועל תל־אביב, שאיבד שלוש נקודות בשני משחקיו האחרונים, יהיה כמובן ענין מיוחד בתוצאות התמודדות זו. נצחון של מכבי על הכח עשוי להחזיר את הפועל לפיסגה — בתנאי שיתאושש וינצח במשחק החוץ הקשה שלו בכפר־סבא. אבל אפשרות כזו איננה סבירה, בעיקר משום שכפר־סבא נכנסה לתלם בביתה, ובתחונה על הפועל חיפה (1:4) בשבוע שעבר העיד על כך והגביר את שאיפתה לשפר את מקומה השישי.

מאבק התחתית הגדול של השבת יהיה המשחק המרכזי בבלומפילד (ב־2), שבו יארח שמשון תל־אביב (מקום 14) את הפועל פתח־תקוה (15). אין צורך לומר אילו השלכות יהיו לתוצאות המשחק מבחינת הירידה, ויש לשער כי פתח־תקוה תעדיף מראש מערך הגנתי לשם השגת תיקו. עם זאת נראה, כי רומנו ודמתי לא יחמיצו את ההזדמנות כדי לברוח מן האזור הלוהט.

נצחון של שמשון עשוי להרחיקו גם מהפועל מרמורק, האחרון בדירוג, הבגלה אמנם התאוששה מרשימה — אך תהיה זו סנסציה אם יוסיף לעשות זאת גם על חשבון הפועל ירושלים, שיארח את הקבוצה הרחובותית בקטמון. הירושלמים ישאפו לשתי הנקודות המלאות גם משום שהן עשויות לקדם אותם בכמה שלבים בדירוג, אולי אפילו עד למקום השלישי.

יפו תארח בנתניה

הפועל באר־שבע עלול להיקלע מחר למצב קשה, אם יצברו יריביו להתחתית נקודות, מפני שקלושים סיכוייו נגד הפועל חיפה בקרית־חיים. נסיגת החיפאים למקום העשירי תדרבן אותם לנצחון ביתי, שבעקבותיו עלול מצב באר שבע להחריף מאד.

לעומת זאת, עשויות שתי קבוצות אחרות, המצויות גם הן לא הרחק מהתחתית, לנצל את ביתיותן לשיפור מעמדן. ביתי"ר תל אביב מועמד לפתוח לתיקו, אם לא ליותר מזה, במשחקו נגד מכבי חיפה בבלומפילד (ב־12). מכבי נתניה מועמד לנצחון ביתי על ביתי"ר ירושלים, שהחל מנצח ביפק"א, אבל כנראה עדיין אינו מסוכן בביקור מחוץ למגרשו.

עונשו המשמעתי של מכבי יפו יאלץ אותו לארח מחר את מכבי פתח תקוה הרחק מביתו, בנתניה, כבר ב־10.30 לפני הצהריים ללא קהל. „גלות" זו עלולה להסתיים באכזבה נוספת של יפו, שהתרחקה מאד מהפיסגה בה הוליכה שבועות רבים. שוויון הכוחות מרמז על קרב קשה, שהכרעה בו עשויה ליפול לכל צד.

טבלת הליגה הלאומית

1. הכח ר"ג	16	11—24	23
2. הפועל ת"א	16	12—24	21
3. מכבי יפו	16	12—19	18
4. מכבי פ"ת	16	25—26	18
5. הפועל י"ם	16	12—14	17
6. הפועל כפ"ס	16	14—16	17
7. מכבי ת"א	16	14—15	16
8. מכבי חיפה	16	18—14	16
9. בית"ר י"ם	16	19—15	16
10. הפועל חיפה	16	19—20	15
11. מכבי נתניה	16	22—16	15
12. בית"ר ת"א	16	15—15	14
13. הפועל ב"ש	16	21—17	14
14. שמשון ת"א	16	26—20	13
15. הפועל פ"ת	16	16—11	12
16. מרמורק	16	25—15	11

סיום בחיפה

היום ומחר יהיה באולם הספורט של אוניברסיטת חיפה מפעל לזכרו של סגן־אלוף יהודה שמי, בהשתתפות של טובי הסייפים ברומח וחרב. ההתחלה — היום בשעה 16.00, ובשבת — ב־9 בבוקר.

בית"ר והפועל רמלה – המפתח להכתרת אלוף החורף הדרומי

חולון ובני-יהודה מוסיפים להיאבק על הבכורה בתום מחצית המירוץ * נהריה מצפה לחדרה

ליגה א'

מאת סופר „ספורט הארץ"

בעוד שהפועל חדרה כבר בטוח כי יהנה מחר, בתום מחצית המאבק על רכישת הכרטיס לעליה לליגה הלאומית, מתוארו, המכונה בפי אוהדים „אלוף החורף" (שאינו קיים בשום מציאות — עדיין לא ברור מי יזכה את טבלת מחוז הדרום של ליגה א', לאחר 90 הדקות האחרונות של מחצית המירוץ. לפתוח מבחינה תיאורטית סיכויי המוביל, הפועל חולון, לאלה של כדורגלני בני־יהודה.

המוביל הדרומי ייקבע מחר על־ידי נציגי העיר רמלה: חולון תתארח ברמלה אצל בית"ר (מדורג 9), בעוד שבני־יהודה (2) יארחו במגרשם את הפועל רמלה (6). צפויים, איפוא, מאבקים קשים שבכל תוצאה בהם יסתיימו ישאירו את שני הראשונים במקומם (השאלה רק באיזה סדר), בלי שהדורגים אחריהם יצליחו לנצל מעידות. זאת, משום שהפועל יהוד (3), שיארח את הפועל אילת (14), מפגר ב־3 נקודות מהמקום השני ואילו מכבי שעריים (4), שיארח את הפועל ראשון־לציון (15), מרוחק כדי 4 נקודות מהשלב השני.

צמרת ליגה א' — דרום

1. הפועל חולון	14	11—21	22
2. בני־יהודה	14	15—25	21
3. הפועל יהוד	14	19—25	18
4. מכבי שעריים	14	14—21	17

יתר משחקי מחוז הדרום: הפועל בת־ים — הפועל לוד, הפועל דימונה — הפועל באר־יעקב, הפועל אשדוד — הפועל קרית־אונו, מכבי רמת־עמידר — הפועל בית־שמש.

הפועל חדרה — בנהריה

הפועל חדרה, עם 3 נקודות יתרון בראש הדירוג הצפוני, אמנם יוצא למשחק־חוץ לא קל נגד הפועל נהריה (7), אבל הוא עשוי ליהנות מהעובדה שגם השני בדירוג, מכבי הרצליה, יוצא למשחק־חוץ שריח הפתעה נודף ממנו, נגד קבוצת הצמרת של הפועל טירת־הכרמל (5).

צמרת ליגה א' — צפון

1. הפועל חדרה	14	11—34	23
2. מכבי הרצליה	14	12—24	20
3. הפועל רמת־גן	14	16—27	19
4. הפועל עכו	14	13—18	19

יתר משחקי מחוז הצפון: הפועל קרית־שמונה — הפועל מחנה־יהודה, הפועל מגדיאל — הפועל עכו, הפועל טבריה — הפועל גבעת־חיים, הפועל צפת — הפועל בני־נצרת, הפועל מגדל־העמק — בית"ר נתניה, הפועל הרצליה — הפועל רמת־גן.

הכדורגלן הדני יאנסן נוגח את השער הראשון לזכות נבחרת שלוש הארצות החדשות, שהצטרפו לשוק האירופי המשותף, במשחק הבין־לאומי שהיה ביום ד' בלילה באיצטדיון וואמבלי בלונדון. (צילום רדיו של אי.פי.).

נבחרת ארצות ה„שוק החדש" גברה 0:2 על ה„שוק הישן"

כדורגל

לונדון, 4 (ע"ר וע"צ). נבחרת הכדורגל של הארצות החדשות בשוק האירופי המשותף ניצחה ביום ד' בלילה באיצטדיון וואמבלי את נבחרת שש המדינות הוותיקות בשוק, בשיעור 0:2.

רק 36,000 צופים חזו במשחק, בו הבקיעו הדני יאנסן והסקוטי סטין את השערים.

את הנבחרת המנצחת ניהל סאר אלף ראמזי, ואת המנוצחת המערב־גרמני הלמוט שאן.

השער הראשון הובקע בדקה ה־47, כאשר בובי צ'רלטון העלה כדור משמאל והדני הניג יאנסן נגח לרשת. במחצית השניה הצב האיטלקי זינו זוף בשער, ובפעם הראשונה נגע בכדור כשהוציאו מהרשת, לאחר שהסקוטי קולין סטין הכניעו בדקה ה־68.

נוריץ' לגמר גביע הליגה באנגלית

נוריץ', 4 (ע"ר). קבוצת נוריץ'־סיטי הצפילה לגמר גביע הליגה האנגלי בכדורגל, לאחר שניצחה גם במשחק הגומלין על מגרשה את צ'לסי 0:1. שער הנצחון הובקע בדקה ה־49 בנגיחה ע"י סטיב גוביר, שניצל בעיטת־קרן.

במשחק הראשון ניצחה נוריץ' 0:2, ואף הוליכה 0:2 במשחק שהופסק, בגלל ערפל, שש דקות לפני הסיום.

נוריץ' תשחק בגמר בוואמבלי, ב־3 במארס, נגד טוטנהאם.

נצחון לפאנאתינאיקוס בגביע היווני

אתונה, 4 (יופ"יע). אלופת יוון, קבוצת פאנאתינאיקוס, ניצחה בקושי בסיבוב השני של הגביע היווני את ארגונאפטיס מן הליגה הנמוכה 0:2. אתניקוס אסטיר כפתה תיקו־אפס על א.א.ק. אתונה, ואולימפייקוס הכניעה את רודוס 0:3.

ארסנל תארח בשבת את מנצ'סטר-יונייטד

לונדון, 4 (ע"ר). שורת משחקים מעניינת צפויה השבת במחזור ה־26 של הליגה האנגלית, ובעיקר המיפגש ההיבורי בין ארסנל, השניה בטבלה למנצ'סטר־יונייטד, האחרונה.

קרב הצמרת יפגיש את לידס (3) עם טוטנהאם (7), ואילו בלונדון יתמודדו ווסטהאם (10) וליברפול (1).

יתר המשחקים: מנצ'סטר־סיטי (11) — צ'לסי (8), קובנטרי (12) — לסטר (17), קריסטל־פאלאס (21) — בירמינגהאם (19), דרבי־קאונטי (6) — נוריץ' (14), שפילד־יונייטד (20) — ווסט־ברומיץ' (18), וולבס (9) — סאותהמפטון (13), איפסוויץ' (4) ביוקאסל (5), אברטון (15) — סטוק (16).

בסקוטלנד יתמודדו מחר שתי היריבות הוותיקות, סלטיק (2) וריינג'רס (3), על מגרשה של ריינג'רס בגלאזגו.

מטרבלי נוצח בסידני

סידני, 3 (ע"ר). אלוף הטניס הסובייטי אלכס מטרבלי נוצח כאן בסיבוב השני של אליפות ווילס הדרומית החדשה, על־ידי האוסטרלי הצעיר רוס קייס 6:1, 6:3, 3:6, 2:6, 6:1.

מארקס נבחר בפעם הרביעית בבלגיה

בריסל, 3 (ע"צ). רוכב האופניים הבלגי אדי מארקס נבחר בפעם הרביעית ברציפות כספורטאי השנה של ארצו, כשצבר 628 נקודות. הוא הקדים במשאל את השיאן העולמי ב־5,000 וב־10,000 מטרים, אמיל פוטמאנס ואת, רץ המרתון קרל ליסמונט. הרץ הנודע גאסטון רולאנטס תפס מקום שביעי, עם 36 נקודות בלבד.

בליגה לטניס שולחן

בליגה הלאומית (סיבוב ב') יהיו הערב ב־8 המשחקים הבאים: מכבי הצפון — הפועל ראשון לציון, הפועל חיפה, הפועל תל־אביב, מכבי תל־אביב — הפועל פתח־תקוה.

הכוכב האדום במקום נוביסאד

נגד כדורסלניות הפועל ת"א בגביע אירופה

כדורסל

מאת שמואל קליגר, סופר „ספורט הארץ"

הכוכב האדום בלגראד הוא הקבוצה היגוסלאבית שתחליף את חיזר־דיגה נוביסאד שפרשה, במיפגשי רבע הגמר של גביע אירופה למחזיקות גביע נגד כדורסלניות הפועל תל־אביב — אישור על כך נמסר אתמול על ידי הועדה המארגנת של פיב"א.

הקבוצה היגוסלאבית תתמודד עם בנות הפועל ב־10 בינואר בבלגראד. משחק הגומלין יהיה בשפיים ב־17.1.

הקבוצה הישראלית עדיין תיאבה, עד לשעת מסירת הידיעה, את באהה לבלגראד עם היגוסלבים, אולם נראה כי תצא לדרכה ביום א' או ביום ג' הבא.

רון דאנלופ נגד מייק לין

הערב במשחק הידידותי מכבי ת"א — הפועל י"ם

קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב תקיים הערב ב־8.30, בהיכל הספורט ביד־אליהו, משחק ידידותי נגד הפועל ירושלים. יהיה זה מבחנם האחרון של המכבים לפני המשחק הראשון ברבע־גמר גביע אירופה, נגד הכוכב האדום מבלגראד, שיהיה בתל־אביב בשבוע הבא (10.1).

לאחר שלוש השבוע שיבושים באימוני האלופה הישראלית בגלל מכת־פציעות ומחלות, מקווה המאמן יהושע רוזין לבחון הערב בצורה ממשית את חניכיו. בעיקר ישמש המשחק מבחן לכדורסלן הכושי הענק רון דאנלופ, שינסה לשחק הערב את כוכב הפועל ירושלים, מייק לין.

אתלטיקה בווינגייט

בשבת תהיה באיצטדיון מכון וינגייט התחרות אתלטיקה פתוחה לילדים ולנוער, מטעם מרכז הפועל, החל בשעה 11.00.

קליעה באקדח אויר

במיטווח הפועל בתל־אביב תהיה מחר אליפות הפועל באקדח אויר (40 כדור), החל ב־9 בבוקר.

תחרויות קליעה מחוזיות באקדח אויר יהיו השבת גם ברעננה, בפתח־תקוה, בכפר גלעדי, באשקלון, במשמר הנגב ובאילת.

מחנות אימונים

במכון וינגייט יהיה מחר מחנה אימון לגבורות המתעמלים והמתעמלות של ישראל.

היום ומחר יהיה במכון וינגייט גם מחנה אימון למתאבקים.

כולנו משתתפים בחידון הספורט!

בכל יום ו'

במוסף השבועי

של הארץ

ההרשמה לפנימיות הצבאיות

לכתות ט' ו־י'

החלה

בכל לשכות הגיוס האזוריות

אסיפות הסברה

הורים ותלמידים המעונינים בקבלת פרטים נוספים אודות הפנימיות הצבאיות, מוזמנים להשתתף בפגישות עם נציגי צה"ל והנהלות בתי הספר, אשר תתקיימנה במועדים ובמקומות המפורטים להלן: —

* 9 ינואר 73 שעה 18.00 — הגמנסיה „הרצליה", ת"א רח' ז'בוטינסקי 106.
* 9 ינואר 73 שעה 18.00 — בית הספר הריאלי העברי, חיפה, רח' הרצל 16.
* 9 ינואר 73 שעה 16.30 — לשכת גיוס באר־שבע, רח' יד ושם 22.
* 9 ינואר 73 שעה 18.00 — לשכת גיוס ירושלים, רח' רש"י 103.

• פרטים נוספים בכל לשכות הגיוס האזוריות

• פרטים בכתב ניתן לקבל על ידי פניה לד.צ. 1191

הפנימיות הצבאיות

ליד בית הספר הריאלי העברי בחיפה | וליד הגמנסיה העברית "הרצליה" בתל־אביב

אוניברסיטת תל-אביב

מודיעה על

פתיחת הרישום

לשנת הלימודים תשל"ד

ללימודים לקראת התואר הראשון

ביום ראשון, י"א בשבט תשל"ג, 14.1.73

עד יום רביעי, י"ט באדר א' תשל"ג, 21.2.73

יחידות הלימוד:

הפאקולטה למדעי הרוח

הפאקולטה לאמנויות ולתקשורת

האקדמיה למוסיקה

הפאקולטה למדעי החברה

הפאקולטה למדעים מדוייקים

הפאקולטה למדעי החיים

הפאקולטה למשפטים

הפאקולטה להנדסה

ביה"ס לרפואה

ביה"ס ללימודי הפרעות בתקשורת

ביה"ס לעבודה סוציאלית

החוג לסיעוד

המדור להשתלמות מורים

מועמדים המשרתים בצה"ל או המתעתדים לנסוע לחו"ל מתבקשים לפנות בכתב לקבלת טופסי רישום במועדים שצויינו לעיל.

חוברת הסברה וטופסי רישום ניתן לקבל אישית או בכתב על גבי גלויה במשרד הרישום בניין מכסיקו, קריית האוניברסיטה, רמת־אביב, החל מיום א', י"א בשבט 14.1.73.

שעות הקבלה

בימים א'—ה' בשעות 08.00—14.00.

בימי ד' גם בשעות 15.00—17.00, טל. 3—2—411191.

פנייה שתגיע למשרד הרישום בתאריך מאוחר מתאריך 23.2.73, לא תיענה, ותומר הרישום יוחזר לשולחו.

אוניברסיטת חיפה

אוניברסיטת חיפה עתידה לפרסם בקרוב את המכרזים הבאים: לרהוט הספריה בבנין הראשי באוניברסיטת חיפה:

מכרז פת/23 — יצור ואספקת כ־8000 מ.א. כונניות מתכת לספרים

מכרז פת/24 — יצור ואספקת כ־1000 כסאות

מכרז פת/25 — יצור ואספקת כ־600 שולחנות קריאה

מכרז פת/26 — עבודות נגרות שונות

קבלנים וספקים המעונינים להשתתף במכרזים הנ"ל מתבקשים לפנות לפי הכתובת: אוניברסיטת חיפה — מחלקה פנים ותחזוקה, דרך אבא חושי, חיפה.

ביה"ס להנדסאים וטכנאים

מיסודו של בסמ"ת ליד הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

ת. ד. 4651 חיפה, טלפון 661150

ייעוץ והכוון למועמדים לשנת הלימודים תשל"ד 1973־74

יתנו למועמדים לאור כישוריהם והתאמתם:

לכתות ט' — מסיימי כתות ח' של בתי ספר יסודיים.

לכתות י' — מסיימי כתות ט' בחטיבות הביניים, ובבתי ספר תיכוניים, שאין בהם חטיבות ביניים.

וכן אינפורמציה על המגמות המסלולים הקיימים בבית הספר.

בית הספר מקנה:

תעודת בגרות — למסיימי י"ב שנות לבד — המקנה זכות ללימודים אקדמיים בטכניון ובאוניברסיטאות.

ובנוסף עליה:

תעודת טכנאי — למסיימי י"ג שנות למוד.

תעודת הנדסאי — למסיימי י"ד שנות למוד.

המגמות המקצועיות: אלקטרוניקה, חשמל, מכשור ובקרה, קירור ומזוג אויר, בנין, מכונה ושרטוט הבנין, מכונאות רכב ויזול, בניה, כימיה

ההסמכה: הנדסאי, טכנאי, בגרות מגמה; טכנאי, בגרות מגמה; טכנאי, בגרות מגמה; טכנאי, בגרות מגמה; בגרות מגמה, תעודת גמר; הנדסאי, טכנאי, בגרות מגמה, תעודת גמר; טכנאי, בגרות מגמה, תעודת גמר; הנדסאי, בגרות מגמה, תעודת גמר; הנדסאי, טכנאי, בגרות מגמה, תעודת גמר.

הייעוץ יינתן בכל יום בין השעות 9—12 לפנה"צ וביום חמישי גם בין השעות 3—5 אחה"צ, בחדר מספר 21 בבנין הראשי של בית הספר, רצוי להתקשר טלפונית — 661150 שלוחה 26. רצוי לבוא בליווי הורים.

מועד ההרשמה יפורסם בבוא הזמן. — שכר לימוד מדורג.

הליבות

לימוד יחסי אנוש ושיפור התקשורת

מקיים בבית ביתני אמריקה בתל־אביב

קורס ליחסי אנוש

המרצה: מר יצחק סיטי, יחסי ציבור

מרצים אורחים: גב' חנה בבלי, גימוסים מר אוריאל עקביא, פסיכולוגיה.

הקורס יפתח ביום שני 8.1.73 בשעה 8.00 בערב

לשעור הראשון — הכניסה חופשית.

אוניברסיטת חיפה

מודיעה על פתיחת הרשמה

לקורס קדם אקדמי

אשר יערך בסמסטר השני, החל מיום ראשון, אדר א' (4.2.73). לקורס הנ"ל יוכלו להרשם מועמדים אשר לא הסליםו את בחינות הבגרות ומסיימי בתי־ספר תיכוניים אשר אינם בטוחים את הידיעות לבחינות הבגרות.

עם תום הקורס רשאים המסיימים להגיש מועמדותם ללימודים סדירים באוניברסיטת חיפה.

טפסי הרשמה ופרטים נוספים ניתן לקבל ע"י פניה בכתב במדור בירורי הרשמה וכן בשעות הקבלה כדלקמן:

ימים א'—ה' בשעות 11.00—13.00

ובימים ב' וה' גם בשעות 17.00—19.00

ההרשמה לקורס הקדם אקדמי תסתיים ביום שישי, כ"ה בטבת (19.1.73)

משרד הבריאות

מודיע

כי בהתאם לחוק, תתקיימנה

הבחינות

לעוזרי רוקחים

בחודש מרץ 1973, בירושלים.

על המועמדים לפנות אל הרוקח המחוזי באמצעות לשכת הבריאות הקרובה למקום מגוריהם ולהגיש את בקשותיהם בצורה הקבועה בחוק לא יאוחר מיום 31.1.1973.

הידעת כי

עובדי המדינה

נהנים מהנחה ניכרת מדמי המנוי באמצעות בנק "יהב"

ראה מודעה בעמוד 16

הארץ

משרד התיירות | הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל, המדור ללימודי חוץ

התאחדות בתי־מלון בישראל

מודיעים על פתיחת קורס

מינהל בתי־מלון

בלימודי יום מרוכזים

בתל-אביב

הקורס מיועד לעובדים המועסקים בתפקידי מינהל בדרגים הבינוניים והגבוהים בבתי־מלון.

מספר מצומצם של אנשי מינהל בכירים, שאינם מועסקים בענף יוכל להצטרף לקורס.

הקורס עונה על הדרישות למתן ההסמכה הממשלתית.

הקורס יפתח בתחילת חדש פברואר 1973, באם מספר הנרשמים יצדיק פתיחתו.

סיום ההרשמה: יום שישי, 19.1.73.

פרטים והרשמה: הטכניון, רחוב ליסין 14, תל־אביב, טלפון 268126/7, 266992.

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

על פתיחת קורס הכנה בהנהלת חשבונות

למועמדים ללימודי כלכלה — במסלול הדיהגי, החייבים בבחינת כניסה בהנהלה חשבונות, שתתקיים ביום ראשון, 1.4.73.

הקורס יפתח במחצית השניה של חדש ינואר ויסתיים בסוף חדש מרץ 1973.

המעונינים יפנו למזכירות ההרשמה, אוניברסיטת חיפה, על מנת לקבל טפסי הרשמה.

הערה: הקורס יפתח רק אם ירשם מספר סביר של מועמדים.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללימודי חוץ

מודיע כי נמשכת ההרשמה בחיפה ובתל-אביב

לקורסי הכנה

לבחינות המיון לטכניון ולמוסדות להשכלה גבוהה

1) **קורס מורחב:** המיועד לבוגרי המגמות הריאליות בבתי הספר התיכוניים אשר סיימו לימודיהם לפני מספר שנים רב, המעונינים להחזור וללמוד את החומר הנדרש בבחינות המיון.
מועד הפתיחה: חדש פברואר 1973.

2) **קורס יסודי:** המיועד לבוגרי המגמות הומנית וביולוגית, המבקשים להשלים וללמוד את החומר החסר, וכן למועמדים מבוגרים שגמרו הבגרות שהפסיקו לימודיהם לפני מספר שנים רב.
מועד הפתיחה: חדש פברואר 1973.

פרטים והרשמה:

בחיפה: הטכניון, בנין ראבי — הדר הכרמל, טלפון 667818, 661151

בתל־אביב: הטכניון, רחוב ליסין 14, טל' 268126/7, 266992

במחוז ירושלים

נפתחים הקורסים הבאים בחודש ינואר

* הנהלת חשבונות סוג 1 — 17.1.73
* הנהלת חשבונות סוג 2 — 17.1.73

הלימודים בפיקוח משרד העבודה

בחינות הסיוג — בפיקוח הירשוד

המורים — ראי השבון מוסמכים

פרטים והרשמה:

בית סולכור, רח' יפו 68, טל. 233367.

משרד העבודה | המכון להשתלמות מקצועית משולבת | אורט ישראל

משרד העבודה, משרד החינוך והתרבות, המכון הממשלתי להכשרה טכנית, המחלקה להכשרת מורים | ביה"ס המרכזי למלונאות ע"ש אריה אבנר, מלון „הדמור", הרצליה

סמינר להכשרת מורים ומדריכים במלונאות

מודיעים בזה על פתיחת מגמה להכשרת „מדריכים מוסמכים" להדרכה במקצועות המלונאות.

הלימודים יתקיימו פעמיים בשבוע (4 שעות בכל פעם) בשעות אחה"צ והערב מכוח לניהולים בביה"ס המרכזי למלונאות „הדמור" ע"ש א. אבנר.

על המעונינים לפנות למזכירות ביה"ס המרכזי למלונאות „הדמור" הרצליה, הרצליה, טלפון 938321.

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב, שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 230521, 248905, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל״י לשורה / יום ו׳: 1.20 ל״י לשורה

פרקי היום בתנ״ך

ישעיהו כ״ו — כ׳.

המשנה היומית

בבא קמא, ד׳ (ג׳) — ו׳ —ג׳.

הדלקת הנרות

תורנות רופאים לפי התחומות

תורנות בתי מרקחת

תורנויות בתי חולים

● היום: איכילוב.
● שבת: איכילוב.

הודעות

● עתונגו מפרסם מודעות ״לוח״ ומשתדל עד כמה שנית אפשרי לפקוח שתוכן המודעות (לא מודעות אישיות אלא מסחריות בלבד) יהיה הוגן ולא ישגה את הקורא.

דירות

2-2½ חדרים

● בבת־ים, 2½ חדרים למכירה. ארלוזורוב 3. טלפון — .871182

● בהזדמנות בגבעתיים 2 + הול + תוספות, מיידי.

● camere de vanzare Schwartz ap. 10. st. Anilevici 15 Bat-Yam.

דירות מרוהטות

● 2 + הול מסודרים בב׳ בול ת״א גבעתיים להתקשר .244007

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

1-1½ חדרים

● דירת 1½ ברוך הנצחון 146 רוזת 844191 בעבודה — אגם.

דירות בשכר חודשי

● במרכז הרצליה 3 + פ״א חדשה, מיידית. — 850 מל׳ 280704 בערב, ובשבת כל ה׳ יום.

קבלנים מציעים

וילות ובתים

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין) טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401 המשרד פתוח: יום א'-ה' 8:00 עד 1:00; יום ו' ו-20:1 עד 1:00 לפנ"ה

● בשכ"ח דירת 3 חדרים, מרוהטת בקומה א' בחולון, פרטים: בבוקר 240216, אחה"צ 859504

● בהזדמנות להשכרה דירה 3 חדרים מרוהטת + טלפון ומכונת כביסה, לחתקשר: בבוקר 37560-04 ואחה"צ 0459422

● להשכרה דירה מרוהטת ב' מרכז נסיונה לפנות טלפון 950558

● במחיר שלך — כל דירה ל' חשכרה מכל גודל בכל מקום ולכל תקופה הקלות רציניות בכס הכנסה ערבויות רציניות ביותר, צלצל מייד, ישקו, 50650, 51959, 415643. המרכז הישראלי לדירות.

● בבתים במרכז חדר מרוהט לרווק תנאים טובים 868793

● דרוש יותף לבית ברמת חן כל הנוחיות טלויזיה ו מכונת כביסה 300 ל"י — 763729, מאחה"צ.

● להשכיר דירה מרוהטת בסביבת הכימה, 3 חדרים עם הסקה מרכזית ומים חמים. טלפון 88080-04

● דירת 2 חדרים והול גדול + מרפסות, מרוהטת מלא ב' מרכז חולון. 845926

● בהזדמנות! דירת לוקסוס 3½ חושה — מים מים, מע' לית, וחניה. בנהלת יצחק — 259632

● להשכרה בלהוכות אושיות דירת 2½ חדרים מרוהטת. טלפון 955382

● בהזדמנות! דירת 2 חד' רים + מ"א מרוהטת קומפ'לט. טלפון 868468 מ-16—19 בודדים.

● דירת 2 חדרים מרוהטת יפה + טלפון בר"ג, 736028.

● בחולון, מרכז דירה מרו'הטת קומפלט 2 חדרים פינת אוכל. טלפון 847246

● דירה מרוהטת קומפלט 3 חדרים טלפון 825478, 446380

● במרכז חולון רחוב שקט 2½ ס"נ חזית 841692

● 1½ יפה ומסודרת המת'מיר 14 למת גן דירה 9 מ' 14.00—11.00

● בשכ"ח 3 חדרים + טל'פון, מרוהט מלא, ברחוב ה' ירדן ברמת-גן, טל' 919985 אחה"צ.

● מול דסתיזה, דירת 3 מרוהטת, ויינר, דרך המשי' כים 76, ת"א.

● דירת חדר בסביבת "ה' בימה". 280686 "רליה", פינסקר 48

● בחולון דירת 3 חדרים מרוהטת + טלפון לטלפון 245592

● בר"ג, דירה 3 חדרים + פ"א ממקים, וילונות, מרו'הטת לוקסוס טלפון: — 749102

● בירושלים! בשכ"ח, סלון 2 + פ"א, ע"ע 758980 בערב.

● להשכיר דירה חדשה 2 חדרים מרוהטים מרכז ר"ג שלוי טלפון: 749780-03

● בשכ"ח בצפון 2 חדרים גדולים מרוהטים לטלפון — 444199

חדרים מרוהטים

● בשכ"ח חדר מרוהט, הופ' מיכסת, רש"י 18א', רמת גן.

● בהרצליה להשכיר חדר מרוהט לבחורת בבית פרטי כניסה נפרדת. 150 ל"י בשכ"ח, אנגלו-סכסון מרצליה טל' 930258/9

● להשכיר חדר ריק לאישה או נערה לפנות בלנר ברכה רחוב הקשמיים 24 פתח תקוה טלפון 910744

● ברמת-גן חדר להשכיר — אצל זוג עם טלפון 765078

● שותפה לדירת 3 בחול' להתקשר 11.00—16.00 טלפון: 765173

● חדר להשכיר ליחיד רציני בתל-אביב, פרישמן 58, קודשי.

● חדר מרוהט טלפון + פריז' נידר נוש חלב 6, מ-18—17

● חדר מרוהט, ק"ב, בדרום תל-אביב 614611, בן עקיבא.

● להשכיר חדר מרוהט ל' יחיד/ה רצוי עם מכשיר, אצל יחודי מרכז בעלי מלאכה 10 ת"א.

● חדר + טלפון במשפחה שקטה לסטודנטית/תיירת — ארמון דוד, 236562

● חדר מרוהט יפה בסביבת כיכר דיזנגוף טלפון 269976

● בקופי ברמת חן חדר ל"2 להתקשר 744726

● חדר מרוהט כולל שרותים ומטבח טל. 765954

● להשכיר חדר מרוהט ל' בחורה ביד אליהו טלפון — 32292

● חדר לבחורה שימוש ב' מטבח וטלפון במרכז ר"ג. 726642

● חדר מרוהט, יפה, המלך ג'ורג' 45, ק"ג כהן.

● ליחיד בשדרות קק"ל. חדר מרוהט ושקט טלפון — 226518

● חדר מרוהט בוילה עם כניסה לבד בוילה 746112

● בר"ג חדר מרוהט גדול בשכ"ח במקום מרכזי לבבלי מרפת. טל' 724520 16—12

דירות בדמי מפתח

● למכירה בדמ"פ ההזנות הגדולה והיפה ביותר דירה במתאימה לכל המטרות חזה מבטעדה דרושים — 600,000. ת.ד. 21111, תל'אביב

● 4 חדרים ק"ג יונה הנ' ביא פינת אלנבי 280569

● דירה מפוארה בדמי מפ' תח, 2 חדרים גדולים +, ב' סביבת העיריה. טל. 229009

● בדמ"פ דירה יפה 4 חדרים בבתים ט-ריכוזים עיד אלנבי. טל. 52061 עד 10 ב' בוקר, 4—1, 7—9

● בדמ"פ 2 חדרים 3 כוננות אוויר קומה ב' בהון דומשילד 43, ע"ת. טל. 917250, 798301

● דירת גג 3 + מטבח גדול 100 מ"ר + גג מרוצף בנה לה בניסיון רומשילד למגורים בית מלאכה או סטודיו. טל. 624029

● למכירה 2 חדרים בסביבות ככר המדינה 32.00 טלפון 550414

● בדמ"פ דירת חדר + מ"א הופשים, אחריים 6 — מול בי"ח צהלון, אלנבי.

● בדמ"פ 2½ חדרים ק"ג דירה, בדיזנגוף 118 א' טל. 0135

● דירה 2 חדרים, חזית, רח' הנביאים 30, בידרם מ-17.00 כל יום.

● דמ"פ למגורים להשכיר ב' דמ"פ דירה 3 חדרים, קומה ב', בנייני סולל בסביבת פלך דיזנגוף. טלפון 21—10

● בדמ"פ במרכז ת"א דירת 2 חדרים גדולים, רח' עקיבא אייגר 11 א', ק"ג, מ-4—6

● בדמ"פ דירת גג גבוהה, 2 חדרים + הול + 2 מר' פסות גדולות, נוף מרחיב, טל' 11828, אלנבי. הבניין כמ'מיידית. ת.ד. 11828, ת"א.

ביקוש דירות

● זוג עם ערבויות בנקאיות מחפש דירה מרוהטת או רי' קה בשכ"ח טובה לשלם מראש — 58805

● צעירות דרושות לזוג ב' אופן רחוק דירות בדמ"פ — 54062

● דרושות דירות מאד להש' כרה לתקופות ארוכות (קצ' רות בכל עונות השנה. אנג' לו-סכסון תל-אביב טלפון: 242341

● יש לך טלפון? השכר את דירתך במשרד ותקבל שכ"ח גבוה יותר אנגלו-סכסון תל' אביב — 242841

● דחוף! דרושה בשכ"ח דירה ריקה 4 חדרים + טלפון בסביבות בדיזנגוף קרקמיה טלפון 245919

● בחור אחראי מעונין ב' דירת חדר מרוהטת בצפון, כניסה נפרדת, בשכ"ח ללא מתווכים, טל' 87699 — יר' רק.

● מחפש דירת חדר על גג בשכ"ח בסביבת גנשואל. טלפון 52504

● בהתחתקות דרושה לקנית דירה 3—3½ חדרים ק"ק או ק"א, כניסה בקיץ או לפני כן טל. 918967 פרט לשבת.

● דרוש גג (שטח גדול) לבניית דירה בצפון תל-אביב. בהצעות לפנות טלפון 786510 בשעות מ-8.00 אחרי הצהריים. גם בשבת כל ה' יום.

● זוג תיירים מעונין בדי' רה לקניה או השכרה בתל' אביב לכניסה מיידית. טל' 945636

● דחוף! דרושה דירה בבת-ים + טלפון לפצוי צה"ל. 925758

● גג לבנית דירת גג קטנה דרושים לקניה 618595

● מחפשים דירה 2½ חדרים מכוב רחוב ז'בוטינסקי ב' בני ברק פרדס כץ. לפנות: 571896, 16—20 בלי מתור' כים.

● דרושות מיד בשכ"ח דירות בנות 4 חדרים מרוהטות ד' בלתי מרוהטות לכניסה מיי' דית. באזורים ת"א והסביבה נתניה, חדרה, רחובות. נא לפנות 9, המר, נכסי דלא ניי' די, בן יהודה 142, ת"א. טל. 236953, 249476

● מיידית! דרושות בשכ"ח דירות מרוהטות ובלתי מרו' הטות בכל גודל לקוחות רציניים ביותר לכניסה מיי' דית בכל אזור תל-אביב, נת' ניה, חדרה ורחובות. נא לפ' נות לזאים המר, נכסי דלא ניידי, בן יהודה 142, ת"א. טלפון 236953, 249476

● דרושות מיד בשכ"ח דירות בנות 3 חדרים מרוהטות ד' בלתי מרוהטות לכניסה מיי' דית. באזורים תל-אביב וה' סביבה, נתניה) חדרה, רחובות. נא לפנות 9, המר, נכסי דלא ניידי, בן יהודה 142 ת"א. טלפון 236953, 249476

● כל מחיר תקבל עבור די' רתך בכל גודל ובכל מקום ולכל תקופה. ערבויות רצי' נות, תנאים מצויינים חק' לות רציניות במס הכנסה ל' משכירים דירותיהם דרכנו מייד. טל. 50650, 51959, 415643 או כתוב מייד לישקו קומה 18, מגדל שלום.

● תושבי חוץ מחפשים דירות להשכרה מכל גודל בכל מקום לכל תקופה ובתנאים שלך. עוד היום: ישקו 50650, 51959, 415643. המרכז הישראלי לדירות מנה גם בכתב קומה 18 מגדל שלום.

● במחיר שלך — כל דירה להשכרה מכל גודל בכל מקום ולכל תקופה הקלות רציניות במס הכנסה. ערבויות רצי' נות ביותר. צלצל מייד יש' קו. 415643, 51959, 50650 המרכז הישראלי לדירות.

● דרוש החוף דירות בת"א, רמת-אביב, רמת-גן ובאזור ים המשולש. טלפון 262182, 265134/5 ת"א.

● דרושה דירה בת 4 חדרים למסירת משרד בסביבת תחנה' בות: צירלסון, בן-משה, יחז' דה המכבי. לפנות לטלפון: 446705 בשעות 8.00—13.00

● תשלום גבוה מראש מובטח לשלם עבור כל דירה מכל גו' דל במחיר ולכל תקופה. צלצל מיד 51959-03, 50650-03 — 415643-03 או כתוב למען: קומה 18 מגדל שלום, ישקו המרכז הישראלי לדירות.

● דרושות דירות בשכ"ח, בזיהודיה 9 ק"ב, תיווך "יהודית".

● דרושה דירה בדמ"פ 3 חדרים בתל-אביב או פתח תקוה עד 25,000 ל"י, לצל' צל 50195, תל-אביב.

● דרושים בהיסעות עבור לקוחותינו וילות קוטג'ים דירות ומגרשים למכירה ולהשכרה במחירים טובים. 446494-03, צילצל תיווך, דיזנגוף 320

אולמות

● למכירה בהזדמנות בבכלת הרצליה אולם 310 מ"ר ב' קומת ביניים טלפון 615181

● פלזן מנות פל תל-אביב, אלנבי 4 כחדרים עממיים, אולמות למסיבות וכו' 160 מקומות.

● אולמות לתעשיה, בתי מלאכה בשכ"ח, בדמ"פ, ל' למכירה, "לצה", מקוה ישראל 8 תל-אביב. 612725

● למכירה דירות, חנויות 120 מטר אולמות 150 מטר ז'בוטינסקי — צלבוה, פ"ג אתר הצהרים. 244578

● להשכרה אולמות בנוילים שונים באזור התעשיה חולון. 827025

● למכירה אולם 150 מ"ר ל' השכרה 300 מ"ר טלפון — 919642 בשעות 18—20

● דרוש אולם 40 מ"ר ב' סביבות התחנה המרכזית ב' תל-אביב טלפון 34251 — 926631

● אולם להשכיה 150 מ"ר, ק"ק עם כל בשכ"ח חולון, ראשון ב' טל. 266470 — או 848096

● למכירה אולם 1000 מ"ר ביהוד, קומה ב', להשכיה לכל מטרה. אפשרי חלוקות עם הקבלן או הלוקה ליחי' דות 200 מ"ר מיכונים — לפנות "מגורי ישראלי", ה' חנה 17 בתחתוקתו, טלפון 919283, או יהודה, אשכנזי 11, טלפון 750160

● דרוש אולם בשכ"ח, 350 עד 450 מ"ר, בסביבות ה' תחנה המרכזית, לפנות ג'ל' בה, 32177

● להשכיר אולם עם בית לעבודה ההנהגה מרכז מכ' חרי 88, ת"א.

מגרשים

● דרושים מגרשים באיזורי רמת השרון הרצליה, ורעננה.

● 2 דונם אדמה פרטית ב' מרכז דירבורה. טל' 951346

● מעונין לקנות מגרש ב' צהלה בגוש: 6623, 6624, 6625 טל. 721615

● ברעננה בפריסבא והוד ה' שרון אנו משלמים טוב עבור מגרשים מוכים. "דירון — דירות", אחוזה 100 רעננה, וייצמן 68 כפר סבא 927541

● למכירת מגרש לבניית ד' להשקלה בהרצליה רעננה, כפר-סבא ורמתיים. לפנות "תיווך השרון", אחוזה 110 רעננה טלפון 926656

● למכירה מגרש בנבעת שמואל גוש מספר 6189 חל' קה 144 גודל המגרש 449 מ' מרובע נטו. נא להציע הצ' עות לת.ד. 6014 ת"א.

● בתלמונד למכירה שטח תעשייתי 2½ דונם אדמה פר' טית כולל מכנה העשייתי ישן בן 8 ומת שניתן לשפ' צה בשטח של כ-1000 מ"ר בהצעות רציניות נא לפנות לת.ד. 14861 תל-אביב.

● למכירת מגרש בנתניה 500 מ"ר גוש 8874 חלקה 400. טלפון 282776

● בהתחתקות מגרש לבניה מיידית לשני קוטג'ים באזור מוקף וילות אדמה פרטית, 80.000 ל"י במזומן והיתרה בתשלומים נוחים. טל. 55687 תל-אביב.

● מגרש להשקעה ליד כפר גנים. אדמה פרטית, אחרי פרצלציה באזור מוקף בניה 10.000 ל"י במזומן והיתרה בתשלומים נוחים. לטלפון — 55687 ת"א.

● "מרי ישראל" מציעה לך מגרשים בנדרה עם נוף נהדר הגובל באזור מגורים בולל מים וחשמל במקום. עם השק' עה של —.3000 במזומן ו' —.8,500 בתשלומים. חנך רוכ' כש מגרש עם עתיד טוב יו' תר מאשר השקעה בבנק. לפ' נות "דרלינג", בית הפועלים 6 רחובות, 963954, "בוק", גדרה 91728—055, "דירות המרכז" רוטשילד 36 בת-ים, 868289

● למכירה קרקעות לבנית ד' לתעשיה, קרקע פרטית ניו גרפי (ישראל) בע"מ, חשקעות ופיתוח תל-אביב, יהוד' דה חלוי 121 טל. 226479

● ליד מבריח מגרש 1000 מ"ר עם נחדר 2.000 במזור מן + 1000 בתשלומים נוחים 824930

● דרוש מגרש לבית משותף בהתחתקות לצלצל 269799 מ-18.00—20.00

● בהרצליה מגרשים לבניה וחקלאות, "בית ודור", טלפון 980689

● 788 מטר בגוש 6606 ליד מלון אכדיה. א. אהרוני — קרקעות וחשקעות ת"א, רח' אלנבי 118 בשפ"ז (מול ב. 5.5. בורסה).

● בקרית אריה פ"ת בשכ"ח מגרש 2000 מ"ר + חשמל מים וטלפון 269971

● בהזדמנות למחיר חחלמה מגרש בראשון 28898-055 גם בשבת.

● רשימת מאות דירות ומג' רשים בכל הארץ לפי מונים. מערכת אחת להורים. המנא בירוחן "בנית ומשרקרין" דמי מינוי לשנה 12 גיליו' נות 20 לירות. ת.ד. 7126 — רמת גן.

● מעוניין לקנות מגרש להש' קעה באזור חוף ומשנו. ת.ד. 26105 ת"א.

● בשכ"ח מגרש 800 מ', — שכונת התקוה, רחוב מרכזי טלפון 772694 לשעות 2—5

● בחופה על יד הכרמל מג' רש להשקעה במקום נבוה, אדמה פרטית. קרקע במאבו 2.000 ל"י במזומן והיתרה בתשלומים נוחים. לטלפון — 55687 ת"א.

● אנו מעוניינים לרכוש אדמות לבניה או אדמות חקלאיות ליד אזורי בניה. על האדמות להיות פרטיות ואפשרי בגדלים שונים. ניו גרפי (ישראל) השקעות ו' פיתוח, תל-אביב, יהודה ה' לוי 121, טל' 226479

● במפל שפרינו מגרש ל' השקעה, קרוב לאזור בניה, אדמה פרטית, קרקע במאבו, 10,000 ל"י במזומן והיתרה בתשלומים נוחים. לטלפון — 55687 ת"א.

● ברחובות מגרש להשקעה, החל מ-19,500 ל"י. קרקע פרטית חקלאית בסמוך לאי' זור חוילות שליד הפקולטה לחקלאות. פנה אל ג'ניר אינבסטמנטס, ת"א, אלנבי 55. שעות המשרד 9—2 ל' פנה"צ, 4—7 אחה"צ.

● ברעננה למכירה מכפר מצומצם של מגרשים לווי' לות — 921086

● חברה רציניה מעויכה לקנות מגרשים ברעננה וה' סביבה. בעלי המגרשים ה' רציניים יפנו בדחיפות — 921086

● אני מחפש קונים למספר מגרשים הנמצאים ברשותי לא רחוק מאיזור תל-אביב, אדמה פרטית, מבטחת קושאן במאבו, אפשרי חלק בתשלו' מים, לחתקשר — 614506 ליהודה יומא.

● דרושים מגרשים בבודים גוש 5028. טלפון 878450

● מגרשים להשקעה בחיפה בכרמל בהמשך מבכיש דניה בתנאי תשלום נוחים במיר חו. "ניו יורק" השקעות, תל-אביב, אלנבי 134, טלפון 614506

● מגרשים על גבעה מספ' מת ליד אזורי בניה מבבי' בת צומת ביל"ו. "ניו-יורק" קרקעות, הל-אביב, אלנבי 134, טלפון 614506

● מגרשים לאחר פרצלציה מיועדים לבניית בבניין צפה, ליד מלון "אורנים", 5000 ל"י והיתרה בתשלומים נר חים. "ניו-יורק" קרקעות, ת"א, אלנבי 134, טלפון 614506

● מגרשים: בחולון, ראשל"צ צהלה, שכון דן, עבר הירקון, נתניה, פרדס למכירה 80 דו' נם רכשטאם, אלנבי 128 — ת"א 615675

● קונה רציני מעונין לק' נות מגרשים 100—1000 דונם חקלאי פרטי בין החדר בות לחודה, בהצעות 87118 יסוד.

● בבאר-שבע מגרשים בהד' רמונית, 2½ ק"מ ממרכז ה' עיר, מגרש במאבו ב-2,000 ל"י. לפנות ת.ד. 157 באר' שבע או טלפונים 057-4033, 057-2216

● למכירה מגרש 9 דונם באזור התעשיה, סגולה פתח תקוה, לפנות: ללא מתווכים 912263, לא בשבת.

● מגרש ¼ דונם בהרצליה ברחוב ברנר חלקה 294. לפ' נות 63715-03, 53274-03, כצנלסון/ בורגר פינסקר 21, ת"א.

● בזכרון יעקב מגרש 1000 מטר אחרי פרצלציה אדמה פרטית, קושאן במאבו, מחיר במזומן והיתרה בתשלומים נוחים. 624920, 735074

חנויות

● חנות דיקה ברח' בראוז' בהרצליה בזול לפנות טלפון 984315

● בדמ"פ חנות מפוארה, מר' כז מסחרי 49 עליה, תל-אביב מ-7—4

● למכירה מכולת פרנסה ב' שמשה טובה, טלפון 612428 ת"א.

● חנות + טלפון בשינקין כה ותנור קליה לגרעינים ובוטנים. 771989

● להשכרה בשכ"ח חנות גדר לה במרכז אלנבי לכל מטרה כולל בית עסק ומסעדה. טל' פונים 326124, 621438

● בדמ"פ חנות קטנה שינ' קין אלנבי. 285980, מ-19—23

● בשכ"ח למכירת שתי חנו' יות צמודות ללא מחיצה ב' רחוב אבן גבירול 185, 2 כניסות, 2 ויטרינות סה"כ 40 מ"ר אפשרות גלריה 20 מ"ר. לפנות ת"ד 6468 חיפה טלפון 85321—04

● למכירה 2 חנויות צמודות ביפו ברח' יהודה היפית 8 לפנות 873532

● בדמ"פ חנות במרכז תל' אביב, מתאים לכל מטרה. טל' 822082, שוויבר.

● חנות להשכרה בשטח של 40 מ"ר בתוספת גלריה 18 מ"ר במרכז מחרי חיש בחור' צליה ג', רח' נורדאו 2 על צומת דרכים גדולה. חנות ציבורית בשפע. נא לפנות ל' משרדו הב' לבנייה, נורדאו 2 הרצליה ג' טל. 937687 ב' שעות 8.30—3.30

● בראשל"צ במרכז ברח' בר' אילן למכירה חנות 65.000 ל"י, טל. 946180

● למכירה בוטיק בראשון לציון. 942290

● חנות בדמ"פ לצפון בן יהודה למכירה מיידית טל' 288865

● חנות למכשירי כתיבה ו' לצעצועים לצלצל 750475 בין 4—2 ובערב.

● בשכ"ח בבת-ים חנות + ציוד למכולת בסביבה מצמ' חת. 868120

● חנות ברמת אביב לסלון תסרוקות או לכל מטרה. לפ' נות "רעי". 242508

● בהזדמנות 2 חנויות למכי' רה, ג'ט בהן מרכז מסחרי 22 טלפון 862802 בערב.

● למכירה בדמ"פ מסליב או למטרה אחרת ברחוב ה' מלך ג'ורג' 86, להתקשר טלפון 226685

● חנות מיני מרקט למכי' רה במקום מרכזי בבת ים טלפון 756184 ביום שישי.

● חנות להשכרה ברחוב הנביא 70, חולון 24, מ"ר לכל מטרה 269940

● חנות למכירה 50 מ"ר, בדמ"פ, פרלמוטר, פנות בר' ימין 19, ת"א.

● בשכ"ח 2 חנויות צמודות כ"א 32 מ"ר, ¾ נוכח, כול התחנה המרכזית החד' שה, לאחסנה או לבית-מלא' כה. חשמל כוח 3 פזות, 40 אמפר. "נאמן וכיתור", טל' 249123 מ-8—2 (בלו"ז).

● בדמ"פ חנות בתל-אביב, מסילת ישרים 38 טלפון 881004, 821281

● להשכרה חנות מעתחה 24 מ"ר בכבר המדינה טל' 615248

● בגבעת שמואל חנות 80 מ' מקום מתפתח מאוד. 741508

● מכלת בדרום צהלה פר' נסה בשפע. בהזדמנות — 779562 בערב.

● למכירה חנות תעשיתית 80 מ"ר + כוח, פורעיה, ר"ג. 785917

● למסירה חנות גלידה מוב' נה 80 מ"ר עסק מבוסס רח' הרצל 69 טל' 963609

משרדים

● להשכיר 2 חדרים למשר רדים מתאים גם לפרקטיקה, בתים בלפור 45, 863742

● בצפון בשכ"ח דירת 3 + טלפון כניסה מיידית, 244051

● בראשל"צ במרכז משרד + שתי חנויות למכירה, טל. 946180

● משרדים להשכרה בבניין משרדים מפואר רח' קפלן 2 פינת אבן גבירול 7 קומות משרדים כל קומה 640 מטר מרובע. חלוקה פנימית נר תנה לחתאמה. הבניין ממוזג ומכוס במוקד אזור מרכזי. להתקשר בין 8—13 טלפון 263680, 265532

● משרדים + טלפונים ב' שכ"ח בדמ"פ, ולמכירה. "לצה" מקוה ישראל 8 תל אביב. 612725

● משרדים עם רשיון בניה ל' העשיה. מול קרית המלאכה ת"א. 867905

● בככר מוריס 19, ק"א 3½ חדרים + טלפון למכירת בז'אויר.

● בשכ"ח משרד 3 חדרים + טלפון. באלנבי ככר המושבות. 612439

● במרכז חולון 2 חדרים + הול, למשרד ולמועדון — 846925

● משרד מרוהט בשכ"ח מת' אים למהנדס + טלפון + מוגן ברחוב הירשברג ת"א. טלפון 269884, 283461

● חברה רצינית מעוניינת במשרד לקניה או השכרה. תשלום מראש. 245636

● במרכז רמת-גן ז'בו' טינסקי 76, משרד + טל' 728485

● בשדר' רוטשילד, קומת משרדים (225 מ"ר) להש' כרה. אנגלו סכסון תל-אביב טל' 242341

● בשכ"ח אולם (40 מ"ר) ק"א, אפשר להפוך ארוכה חנות הלבשה דמ"ל. 224464, 63837

מחסנים

● להשכיר מחסן 45 מ"ר טלפון 449422 בין 12—14

● בשכ"ח 2 מחסנים 120 מ"ר ו-40 מ"ר במרכז תל' אביב — 56840

בתי מלאכה

● למכירה בדמי מפתח בית מלאכה בנוי 60 מ"ר + פרטים הצר. "דרר" ושינגמות 17 עמוס אברהמוב.

עסקים

● למכירה עסק מבוסס ב' ענף המזון (מכלת, פירות וירקות וקיוסק) שטח 140 מ"ר בקרית שלום טלפון 221491, 8268946

● מעוניין להשקיע עד 250.000 במכונים מרשבים ל' תעשיה או לשרותים בפרי' בות ת"א טל. 948520 מ-9—5 בערב.

● מכירת ציוד וריהוט ל' בוטיק אופנת גברות טלפון 269013 ש-8 עד 1, 8—12, 16—19, 784784 ב' ערב מ-20, 780056. 416884

● יועצים לקידום מכירות ויצירת מוניטין, הצעות ללא התחייבות. הייע 39580 ונשי' מה לשתי מעלה.

● ציוד חדיש של מספרה למכירה בהזדמנות טלפון — 247568

● בהזדמנות למכירה/להשכרה חנות פינתית ביפו—ת"א לכל מטרה. 375820

● חברת קבלנית בית זכור מינסקי מוכרת דירות לוק' סוס, 2½, 3, 3½ חדרים, 4 חדרים. נא לפנות במקום העבודה ז'בוטינסקי 39 ר"ג ובמשרד ז'בוטינסקי 41. טל. 792023, 784256, 781861. אחרי 7.00 בערב.

● להשכיר בשכ"ח סלון לתס' רוקות ברינגנוף עם טלפון. טלפון 228831

● מספרה עובדת בשכ"ח אבן גבירול 164 ת"א, שעות בקור 8—9 בערב. רוברובסקי אב' רהם.

● מעוניין להשכיר עשר מולות למכונת במקום טוב ביבה תל-אביב טל' 81236. אמינה.

● למסירת חנות מוילה ל' הבשימים ודברי תיירות מצויירת ומרוהטת באופן מלא בשער חרשי באזור המלונות בתל-אביב. ההש' קעה הדרושה 25,000 ל"י. ששי ושבת 771186 יום ראש' שון 445486 בערב.

● בהזדמנות למכירה פולי' מילים מסגר עבודה טלפון 622618

● לרציניים בלבד! למכירה גן ילדים ותיק עם רשימת ילדים כולל דירה בת 2 חדרים, שטח ארוח פרטי במקום שקט במרכז העיר. טלפון 871910 מ-20.00 — 13.00

● למכירה זכות הלוקה + אופנית עם סירה, לבחור אחראי — 2000 ל"י בדים, פרלשטיין 17, דירה 9

● להשכרה מיני מרקט עובר קליאנטורה מלאה פר' אה פרנסה לשתי משפחות. 946466—941889

● מיני מרקט מחפש שותף רציני השקעה 30,000 פרי' טה בשפע 946466 — 941889

● למכירה זכות הלוקת מר' צרי הלב 904425 מ-19.00

● במרכז תל-אביב, בשכ"ח, מסעדה וריהוט חדש ויפה למכירה. אפשרות שותפות. טל' 287440

● 18%—20% ריבית תקבל באמצעותינו בערבות בנקאית או בערבות. מוסדות ציבוריים מוכרים, "קרן להשקעות ב' ע"מ" לילינבלום 30 טלפון — 58458

● מוכן להשקיע עד 100.000 ל"י בשותפות שקטה בעסק נושא רווחים באזור תל' אביב, בהצעות רציניות בכ' מסוגות מלאים לפנות ת.ד. 7158 רמת"גן.

● דרושים כספים בערבות בנקאית או בערבות מוסדות בתנאים מעניינים, "בשמת" חברה להשקעות ופיננסים ב' ע"מ, תל-אביב בכר מלכי יש' ראל 19 טלפון 230640, חיפה רח' הנביאים 24 טלפונים 529406, 528460

● בעל סוכנות להפצה בפתח תקוה, והסביבה אשר יש לו קשר יום יומי עם הקיוסקים והנוויות מפרים מעונין בהפ' צת מוצרים נוספים להתקשר 912525

● מכונית משא עם זכות ל' חלוקת קוץ (חזקות בתנם). 918425

● ממון יבנא. חברת ממון מעוניינת לממן עסקות יבוא. לכתוב ת.ד. 102 סבינן.

● קונטרוטורית למכירה, רשת במאבו 350,000 ל"י. 641472 ציון.

● בהזדמנות בית + מכ' לת מבוססת מצפריגונה טל' 259022

● מתעין לקנות קרקע או מבנה תעשייתי בתל-אביב וסביבותיה, טל' 621520

● למכירה משק מבוסס ליד נתניה שטח 25 דונם מטעים לול גדול קוללות אימון. מנ' רסה מעבר ציוד מגוון — פרמים: "הנמן" צמח רח' ירו' שלים 78.

● בחולון מכולת מסודרת ל' מכירה בהזדמנות. 868796

● למכירה זכות חלוקת עוי' נות, להתקשר בשעות הערב 255614

● מתעין לקנות ליבנית מידות ב' מכינות טל' 818450 בשבוע 13

עבודה

● לבית אבות קיים בזר דרה דרוש שותף פעיל, לפ' נות טלפון 23212—068, ת. ד. 81, חדרה.

● במודר השרון בצורך ל' מכירה מסחרה. טל' 924024 כל היום.

● עוזרות ממטלות מלצריות ע"י רינה תל-אביב, מרכז בעלי מלאכה 21 טל' 284849

ביקוש עבודה

● בעל מנדר מעוניין בהוב' לות פעמיים בשבוע, ציון לוי נם צינה העצמאות 18.

● בעל פולקסוגן מסחרי גדול מעוניין בהצעות. נא בבוקר 9—12 221384 טל' 15—17 780689

● נגן מקבל הצעות לעבר' דה. להתקשר טלפון 947501 משעה 8.00 בערב.

● צעיר מחפש הצעות עבור דה כלשחן בעלות הכנסה נבר חת מאד. 266800 19—9

● מטפלת מוסמכת ובעלת נסיון בתינוקות לאחר הליה הזמנות בטלפון 760754

● שרטט מכונות ואינסטלציה מקבל עבודות בבית גם מכר מרנטים ת.ד. 20051 ת"א ל' 1228

● אשה אחראית מעוניינת לשמור על תינוקות בביתה לפי שעות, ביאליק 18 חולון דירה 8.

● בעל רכב מסחרי מעוניין בהובלות מוכניות ולכל מט' רה אחרת 742718 795848

● שולחים חוגים!!! מוכי' רות — פקידות — מוסכר' אים — עובדים/ות, "תסער קה וקידום", 612352

● כתבנית מעוניינת לקבל הרפסות בביתה. טלפון — 739422 ש"ג

● מעוניינת לקבל ילד לטי' פול בשעות אחה"צ. בבתים. 866881

● מעוניין בעבודה בשעות הערב והלילה בכל עבודה שהיא. טלפון 232252, אבי.

● מעוניינת לטפל בתינוק ילד בבית. שרי ויום, שד' בראילן 24 בבתים.

● מקבלת הדפסות ותרגומים במכונות אנגלית ועברית — 921263 עד 10 בבקר.

● ברשותי משאית הגשל, מעוניין בהובלות בהצעות רציניות לפנות 724282 — 760980 פרט לשבת.

הכשרה לעבודה

● קורסים מזורזים: פקידות ומזכירות, הנהלת חשבונות, כתבנות, ניקול י.ב.מ. בתשלומים, הנועה ועזרת בעבודה שרד טל' 1) ת"א, אלנבי 140 כבר המושבות (יוחנה המרכזית) (2) ברמת גן, ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) 3 חולון, סוקולוב 70/א (מרכז).

הצעות עבודה

● יהלומים! למקורות דרו' שים מלטשים/ות ותחור טוב 721419

● דרוש שליח לעבודות מד' כירות ושליחות — תנאים טובים נא לפנות לחברה אישית ל' המשבר לצרכן, רח' פלמח 58 ת"א חדר 225

● למסירה מקום לצבכי רכב לעבוד העצמאות בפוסף ותיק לפנות ת"א ת.ד. 21102 עבור "צבעי".

● מזכירה דרושה למשרד אדריכלים ביפו העתיקה — אנגלית ועברית על בוריין הכרחי. עבודה מעניינת הנ' אים טובים טלפון 824008 בין השעות 16—18 בלבד.

● דרוש דקורטור למלונות ראוות 6 ימים בחודש לפנות כל בו אפס. דקורטורים מכר כים מבוקשים לפנות למשר דנו ברח' פינסקר 58 ת"א.

● דרושות מתלמדות עד גיל 17 להשתלמות בכל המקהלה כלבבו אכסן לפנות אל משרדנו רח' פינסקר 58 ת"א.

● מוכר צומת אביבה כחשמ מוחי רכב פרטים לצלצל — 988400

● דרוש פקיד ופקידה אף' שרי גם מבוגרים לחצי יום. נא לפנות 827621 דני.

● בכבלי דרושה מטפלת לתר נוק מ-7.30 עד 16.00 + בי' שול טלפון 443964

● דרושות נשים לעבודה יצור במפעל אלקטרוניקה. תנאי עבודה טובים ונוחים, נא לפנות בין 8—15 ל"מריש" ישראל בע"מ, רחוב האחים מסלאויפה 8 תלאביב. טל. 89062

● בונרי בתיכבר מקצועי לאחר שירות חובה, וכן יוצ' אי חיל האויר, מוצעים לכם הכשרת וקידום מהיר ב' עבודות מעניינות וללא מגר מרות. בבעקצועות הרמות, כרסום, ומספרות פרויקים במפעל הנדסי פרטי טלפון 89256 ת"ד. 9181 ת"א.

● לחברת "השמירה" בע"מ דרושים גברים בעלי קשר עים/אותופנים לשמירה לי' לה. לפנות לסניף ת"א רח' שפ"ר (רבינוביץ) 16 בין ה' שעות 18—16

● דרושים פועלים לתעשיה, רקע מבני, עבודה במשמרות, תנאים טובים. לפנות לרח' עמר מתנות 2 תלאביב לשר פאול או לטלפון 772618

● דרוש נציג למכירת מכר נות בעל רקע מכני משטרה + אחזים לפנות 828165 תלאביב.

● דרושה בחורה עם לינה ב' תלינגים, טלפון 746940

● למשרד ראיה חשבון דרוש שה פקידה כללית מתחילה שעות רצופות לפנות בכתב יד ת.ד. 11411 ת"א.

● בבני ברק דרושות בחר רות צעירות לא מקצועיות ל' עבודה במכבורות ושרטיה בבחות, במפעל אמריקאי ל' סכמפיל. טלפון 785154

● דרוש נציג מכירות ב' ענף הרשום לאיזור באר שבע והדרום, לפנות טל. 89352

● דרושה בחורה או אשה לטיפול בילדים עם לינה, מרווחה, רח' ימפפל 16/קוק בתים.

● לחברה לבנות דרושה מז' כירה לצמאית לעבודה מבני עלה בלוד העיר. 962147

● דרוש עובד דתי לעבודת תיווך עם רשיון נהיגה, הדר בר רומנית לפנות תיווך לוי שד' העצמאות 67 (מיגדל בתום) בתים.

● דרושה עוזרת למשק בית 6 שעות כל יום. 744964

● פקידת קבלה ליום עבודת מ-9—17 לחתקשר בימים ב', ד', ה', בין השעות 8—10 ל' טלפון 624906

● דרושה בחורה אשה לעב' רות בית וטיפול ב-2 בנות ל' כצי יום 236822

● מתפש עוזרה למשק בית 3 פעמים בשבוע. טל. 248072

● לכרמי קוילי דרושים ב' אופן דחוף מכירות הפקה, נע' רות תפרים, מזכירה כללית, מזכירה מתחילה, מהנדסאי, עוזר למהנדסאי ושליח. ת"א. אלנבי 32. טל. 592889

● דרושה פקידה, לעבודה ב' משרד בתל-ברוך פרטים אי' שיים לת.ד. 24087 ת"א.

● לסוכנות פמורלנג בני ברק דרושה פקידה לעבודות משרד ועזרה בהנהלת חשבו' נות רצוי דוכרת אידיש. — שעות העבודה במיצול מר' סים נא לפנות אישית רחוב רבי עקיבא 7 בני-ברק.

● בתבנית אנגלית מעולה, ל' אחר שרות צבאי, דרושה ל' משרד בסוף שעות העבודה — 622421 טלפון 14.30—7.30 ת"א שלוחה 3 בין השעות 12—18

● לסוכנות ביטוח דרושה פקידה כולל הדפסה במכונה וידיעה בהנהלת חשבונות. לפנות טל. 261792, 269738

● דרושה כתבנית עברית מנוסה למשרד עו"ד. טלפון: 260226

● דרושה מטפלת מנוסה ל' תינוקת בפ"ח, לטלפן בשעות העבודה 618897

● דרושים נערים/ות גילאי 14—16 בענף הטרנסהורמטורים. נא לפנות: פינסקר 25, מרנס זאב".

● דרוש השמלאי רכב 3 שנים נסיון מל. בעבודה 848051. ב' בית 859349

● דרוש מפעיל נ.ס.ב.ד לחב' עורי — את פתימה 868515

● מנהלת חשבונות דרגה ד' בעלת נסיון בכל השטחים, התאמות בנקים, מאזני בוחן וכו', מקבלת עבודה הביתה. טל. 858592

● עוזרת 3 פעמים בשבוע רח' קרל נטר 4 נבאי, חולון 857420

● בחולון דרושה מטפלת מנוסה מ-7.00—15.30 שפ' רינצק 22, פושקוביץ.

● דרוש ברלנדיר למטה ב' תנאים מיוחדים, טל. 826230 רפי.

● זה לא מתם מיפורי מבתאו אצלנו תרויח/י פי שלוש. — צלצל/י לטלפון: 737809 — 724510 ת"א. 666676-04 חי' פה.

● תופרות דרושות לתפירת חולצות גברים לפנות "אום נת גר", נחלת בנימין 68, — ת"א. טל. 55890

● יהלומים!!! דרושים פועלים טובים לרום טמנה, קצ' זות למטה, מבליונים תמער אורגינלי, תנאים מיוחדים!!! לפנות "שלמה בדמל" רדר' פתח תקוה 25, תל-אביב.

● לסלון "שיער", דרושות ספריות לפנות "שיער" תל' אביב, אלנבי 48, טלפון: 56568. תנאים מצויינים ל' מתאימות.

● דרושה פקידה מתבנית מת' חילה לעזרה במשרד שמאים. דרושה שליטה בשפה העבר רית. שעות העבודה 9.00—16.00 נא לפנות בכתב, ב' ציון דרישת שכר, לת.ד. 2290 ת"א.

● דרושה נערה לעבודות מש' רד וציור אותיות. טלפון: 621264 ת"א.

● דרושה מטפלת לילדת בת 3 חדשים — ליום שלם. טל. 232710 ת"א.

● דרושה פקידה דוברת אנגלית אחרי צבא טלפון: 234868

● לחברה בה"א דרושות שתי פקידות אחרי צבא עם נסיון בתהנה"ח. טל. 261668

● למפעל מתכת תעשייתי דרושים פועלים מקצועיים ולא מקצועיים, מסגרים, נש' נות ב.א.ר. אלנבי 32. ת"א

● חיילים המשחררים לעבודה זמנית ב-"דוד וכנף" טשגורי בודקת מילואים (רמאל חל' פרין).

● דרושים/ות אנשי מכירות בוגרי 11 שנות לימוד אחרי צבא טל. 829575 יהודה הלוי 51

● לנילה יפה בהרצליה פתוח דרושה אשה לעזרה בעבודות הבית בתנאים אטרקטיביים עם דיור ולכלכה בכבוד. ל' טלפון: 16.00 מ-2 053—28113

● אם אתה יודע ששוה לך כל עד שכר על המנחה אותה, אלינו והכל עבודה הרחבה הרבה. הייע 940292 בין 1—4.

● יש לנו רב מכר חיש — "מוסד", אנשי מכירות — אל תחמיצו, חזן להם בשנת החברה המרכזית לשיוק — רוטשילד 100 תל-אביב.

● דרושות תופרות לאוב' לוק וקסל חיים מתל חקושוו ת"א.

● דרושה עוזרת לעבודת בית קלות עם ילדה ל-4 שעות לפנה"צ טל. 787622 פרט לשבת

● דרושה בחורה פקידה ל' משרד תיוור "ברק" רחוב עקיבא 66 בני ברק.

● לצעירים להתקדמות מהי' רה בהורמנות משאית עם סוכל טים + עבודה קלה ו' רווח גדול במרכז הארץ — 28896-055

● דרוש נער שליח אחר צבא עם רשיון לקטנוע רק 263537 ת"א.

● עובר שולחן דונמאות ל' דפוס בדים (פלט סקרין) — 777141-2

● עובדים לא מקצועיים ו' מסגרים לעבודה קבועה טל' 777141-2

● למצבעת מקסמייל דרוש עובר לריכוח צביעה בדים 777141-2

● דרושות מוכרות צעירות ומנוסות ליום שלם (8.30 עד 19.00) — 16.30 — 13.00) שליטה בעברית ושפה נוספת לפנות: "צילית בוטיק" — אלנבי 68, תל-אביב.

● דרושה נגנת טל' 851620

● דרושות תופרות למכונה ומלפוריות לקונפקציה לגב' רות, "עוזוניז" נחלה בנימין 10

● יהלומים!!! דרוש קבלן לבנטים לעבודה קבועה חומר אורגינלי, טלפון 226732 בין השעות 18—20 פרט ליום ו'.

● דרושה ספרית מעולה ל' סלון "רחל" ויצמן 80 בגע' תיים.

● דרוש/ה פועל/ת למכונה עבור קונפקציה מוג א' חלי' פות ומעילים עבודה קבועה מוקולוב, אלנבי 88 ת"א. — טל' 284779

● דרושה נערה למשרד ב' ביק"ר ליהלומים, רצוי עם נסיון. טל' 32987, א. הוצ' נר, רח' שוטינו 1, ליד אר' לבי לחיים.

● דרושה אשה לעבודות ה' בית והשגחה על ילדים 450 ל"י טלפון 446873, 615705

● דרוש נגר רהיטים לעב' דת מנוניום, עבודת קבועה, תנאים טובים 824908

● דרושה בחורה עם המלצות לטיפול בשתי ילדות בנות 8—6 עם לינה תנאים טובים למתאימה. לפנות 241808

● דרושה נגנת מוסמכת ל' נן פרטי תנאים טובים טל' 821084

● דרושה אחות מוסמכת ל' תפקיד אחות ראשית בבית אבות ע"ש הרבורג בנתניה. הכישורים הדרושים: אחות מוסמכת עם נסיון של מינ' הל יסודי או תנוך יסודי של 5 שנים לפחות. לפנות טלפון 268811-03 או ת.ד. — 2888 ת"א.

● דחוף! ספרית מקצועית בתנאים מצויינים!!! 760187 בערב ובשבת.

● ליבוא עיתוני ילדים ב' ר"ג ובנבעתיים דרושים/ות מוכבים/ות לחתקשר 748555

● דרושה נגדית לעבודות משרד + עזרה קלה לגוג עם לינה נפרדת ובלכלה + מש' כורת ויחס נפלא למתאימה. ת.ד. 11828 ת"א.

● דרוש נער שליח בעל רי' שיון לאופנוע לפנות תגרי' שבים רח' עשר מעות 4 — רמת-החייל.

● דרושות אסיסטנטים לרופא שיניים רצוי נסיון וידע ב' אנגלית טל' 244738, 788511

● דרושה פקידה מתחילה (נערה) למשרד פרסום יסוד המעלה 47.

● דרושות בחורות רציניות עם נסיון בציורה תאורה ל' נתוך לעבודות בשעות טל' 725778

● למפעל מתכת דרוש מה' נדסאי לרשום כרטסת התשבו' נות ולעבודות שונות במכתם רצוי נסיון לתתקשר 252236

● דרוש דפס-סדר בלט מע' לה ואחראי טלפון 822818

● דרושות פועלות להרכבת צעצועים בקופסאות פרסום לנוער שד' הציוד 138 תל-אביב

● דרושה בהתחתקות מטפ' לת ל-2 ילדים ל-6 שעות טל' 904533

● דרושות לאספרות בני מנ' קורדיסיות, תוספות, בעלות הופעה נאה, לספרות בני ל' נוער, בנינסקר 6, תל-אביב. טל' 58403

● לצינקוגרפיה דרושים: 1) שליה על קטנוע 2) מנופ' נר. לפנות טל' 698849 תל-אביב

● דרושה בחורה לעזרה ב' בית בתל-אביב, לטיפול ב' שני ילדים לחצי יום. טלפון 243028 מ-15.00

● שרטט מכונות מנוסה ומת' נדים לעבודה במפעל תעשי' תי. 777141-2

● דרוש מעיד הנהלת חשבו' נות ליום עבודה רצוי טלפון 268228/9

● מתפשים צעירה לאוברלוק בלינגמפייה ועבודות יד אפשי' רי גם מתחילה פוסר פמייל ירמות תלוי 23 תל-אביב.

● דרושה מטפלת למכונות הנהלים "אוליבטי" אפשרות לעבודה חלקית. לפנות אי' שית לבניין "אל-על" ברחו' בה 32 קומה 7, חדר 727

● פועלים בגילים שונים ל' עבודה מפתח"ה דרושה ל' במפעל מתכת לעבודה קבועה "אלינוח" רח' חפץ חיים 2 נחלת-יצחק טלפון 261805

● דרושה תופרת מומחית. אופנה, אריאל בע"מ אלנבי 52 ת"א.

● דרושות: לאישה בודדת מנהלה-בית עם לינה, לזוג (4 שעות) עוזרת, עבודות נק' יון משרדים, עוזרות לשעות עבודת לינה, עבודות מטבח מטפלות לילדים חולים. הופ' רות, "רותי", יבנה 2, טלפון 623637

● למשרד עו"ד דרושה פקי' דה מנוסה + הדפסה לפשר' רה מלאה תחלית יומיים ב' שבת מפורל לטלפון 264495

● דרושה אשה למשק בית וילדים בגיל ביתקבר 5—6 שעות. טלפון: 265208 מ-3.00

● דרושה פקידה למשרד ת"א. טלפון: 446611

● דרושות מתלמדות ומתקד' מות למספרת סוג א' לצלצל — 742385

● דרוש פקיד(ה) למשרד ל' הובלה אפשרי פנסיונר — 821466

● דרושה מטפלה אשה רצי' נית, מחולון כתיב 840394 מ-17.00

● גזרנית/מודליסטית עם נסיון דרושה ל"כתאר מודל" דיזנגוף 194 ת"א. טלפון 344463

● דרוש אורן למכונות "באורר" ו"דרפר" 1-5 מד' פרות בתנאים טובים. ביהוד לאריגה, טלפון 440608 — אחה"צ 269754

● דרוש/ה גזרן/ית לקונ' פקציה לגברות, "סויה" שד' קין 3 ת"א.

● לחברה העוסקת באופנה דרושים 1) נער שליח (2) חזבת, לפנות אישית לחברה בע"מ, רחוב יבנה 22 ת"א.

● לחברה לקירוחים דרושים: 1) קונה לקירוחי נסיון ו' ריקע קירוקי 2) פיזל עם רשות טבי + רשיון נהיגה לטלפן 918487 בשעות מ-9 עד 9 בערב

● דרושות: 1) גזרנית סוג א' לקונפקציה גברות (מבנה צעיר) 2) תופרת רק סוג א' — תנאים טובים, פקים עבור באלנבי 58134

● דרושה מטפלת לילדה בגן + משק בית 764659 אפתר.

● דרוש/ה עובד/ת לבית קפה לבוקר ואחר לערב. הנ' אים טובים למועמד המתאים טלפון 265786

● מטפלת דרושה בהרצליה 7 שעות ביום טלפון 932868

● לכוסר ילדים על הכרמל דרושים: אחות ב-3/4 משרה. אם בית משרה מלאה חצרן — משרה מלאה המעונינים ב' משרות אלה יפנו בכתב ל' אחזת ילדים רחוב חורב 36 חיפה.

● לרכב בע"מ דרושים: 1) מפעיל פרקסור 360 לעבודה בסינג 2) גרייררוסמ עבודה קבועה ובתנאים טובים, טל. 54310

● דרוש מכסיונר או שומר לשעבר להשגחה 6 שעות החל משעה 13.30 לפנות ביח"ר ברינבלר רח' בריוזאי 5 תל-אביב, פינת הרצל 101.

● נער שליח רציני אחראי ומסור דרוש לאלאלוף ושות' שעות העבודה 8—18 — לפנות: 15.30—18.30 תל-אביב, אלנבי 94 חדר 60.

● דרושה ספרית טובה רצוי מיפו בתים, לחתקשר טלפון 829870

● דרוש נגר מקצועי טלפון 858722 825524 בבית אלי.

● דוברי/ות אנגלית!!! ל' כמוזן בנמל התעופה "תעמו' קה וקידום" אלנבי 128.

● בחורות!!! בן עזר בבית החלמה — .800 (אפשרות מגו' רים) "תעסוקה וקידום" אלנ' בי 128

● דוברי אנגליתנו!! לסלון באילת "העסוק וקדום" אלנ' בי 128

● דרושות!!! טוכירה חצי יום — .600 נטו. — פקידה! ידע באנגלית —.700 נטו — פקידה! עם הנהלת"ש —.650 נטו — בתבנית חצי יום —.600 — מזכירה ידע ב' אנגלית —.900 — מזכירה! אנגלית + עברית —.1000. פקידה נערה —.450 — "תע' סוקה וקידום", ינוץ ותכונת כוזארם, אלנבי 128

● דרושים/ות תופרים/ות מעלים/ות בחולון, סוקולוב 49 לפנות: פופוביץ.

● דרוש קונדיטור תנאים טו' בים טלפון 916575 אחרי 16

● דרושה עוזרת ליום יום. המלצות. טל. 417805

● דרוש מסגר צעיר לפנות לב.א.ג.מ. בר כוכבא 29 פתח תקוה.

● דרוש נער לשליחויות מש' רדיות, נא לפנות לאח' המגב' נון של "אלקר", דוד ז'בר טינסקי 28 ר"ג, טל. 727131

● למשרד נסיעות ותיירות דרושה מזכירה — פרוננית. שעות עבודה מוצלות לפנות "אינטרנציונל" שד' רוט' שילד 10 ת"א.

● למשרד נסיעות ותיירות, דרוש שליח שעות עבודה מוצלות לפנות "אינטרנציו' נל" שד' רוטשילד 10 ת"א.

● דרושה ספרית מעולה ל' מספרת מפוארת בר"ג. עלדי, 784489

● תופרות זיגזג ואוברלוק דרושות ל"מפטר" טל. 32372 ת"א, תנאים טובים.

● מבקרות איכות מעולות לקונפקציה דרושות ל"מפטר" טלפון 32372 ת"א. תנאים מר בים.

● דרושה תופרת סוג א"א ל' קונפקציה מעולה לנשים. אס' נת עודד. טלפון 823488

● דרושה נערה לשליחויות ועבודות משרד קלות, טל' 299741, 280082 תל-אביב.

● דרושה אשה לנסיון וכר' שר לב אכשים בבית הר' בחזי, 230704 בבוקר.

● דרוש פחח תעשייתי ל' ייצור מקררים מסחריים, ל' פנות 886467

● דרושה אשה אחראית ל' משק בית וטיפול הלפ' בילד נות בן 8 חודשים, 5 ימים בשבוע, 417742 לרמת-אביב.

● נזרן/ית עוזרת לגזרה, תופרות במתפרה וללאה לעבודה קבועה, לפנות: "בי' טקס", רח' אילת 52 תל-אביב כולל משרד העבודה.

● דרושה פקידה כתבנית 8.00 עד 14.00 טלפון 06-815865 בבוקר.

● דרושה מטפלת לשני יל' דים בגיל ביתקבר. טלפון 410650

● דרושים: 1) קונדיטור מנוסה 2) מסגר 3) ...

● תופרות סוג א' לד' לקונפקציה לילדות. רח' דרך יפו 32, טל' 4836

● יהלומים!!! אבנים לות!!! תועל לפלוטמה.

● לפנימיית ילדים אביב דרושות מטפלות. נות לינה. טלפון 32942

● דרושה בחורה לעזרה במשק בית, רצוי עם המלצות. תנאים טובים 032213

● דרושה מטפלת ל' דות בכל יום מ-9—12.30 — 224435

● דרושה חוסד ספקית מים לסלון פ"י 45 תל-אביב.

● דרושים שליחים על גיל 17 ומעלה. 151 דיזנגוף

● דרוש מפעיל על ג'י.סי.בי. תנאים טובים התקשר 742746

● דרושה מטפלת לטיפול בילדים בבית. אים סוציאליים טלפון 458052 גסרציונה.

● בהתחתקות דרושה לטיפול בבית מ-6 שעות 858150

● דרושה מטפלת ומרגרת לטיפול ב' בבוקר, בעלתיים, לפנות טל. בשעות הערב.

● בהזדמנות דרושה לתינוק ולילדה בגיל 6—8 שעות כל יום.

● דרוש פקיד צעיר רצויה ידיעה בהנהלת חשבונות, לפנות לפי טל' 775114 תל-אביב.

● דרושות עוזרות עבודה חלקית לשעות לפנות הברת שגב, אבן גבירול 68 ת"א. 267153

● אם את מעוניינת במלאה ואחראית בתנאים והכשורים עבודה, יוומה, מהירה וידיעות, מוב, חברה להשקעות, אלנבי 111 תל-אביב.

● פקידה צעירה למכתבים ולעבודות משרד בשעות 12. לפנות מלכוב, 111 ת"א.

● דרושות מתלמדות לספרות בתל-אביב קבועה לפלון 417452

● דרושה פקידה לעבודת תריסים, עבודה, תרים 11, טל' 06

● דרוש טבח למסעדה, תנאים טובים, 823025

● דרושה מתבנית צעירה ומנוסה בעלת נסיון, לפנות בכתב לת.ד. ת"א, עבור "מתבנית".

● דרושה פקידה צעירה לה "ידיעות בהנה"ח תלקית בבית אופנה — רח' נחמני 15 ת"א.

● דרושות תופרות לזיגזג — "מרליה" ת"א.

● יהלומים! מעוניין עיבוד להציע.

● שבר ריק לא אלינו לכלוכים ג"ל/י לפלוכים 787809, 726205 04—666676

● מטפלת לילדה דרושה מ-7.00—15.00 בבימת חל אביב. 410661, 423780 — 4.00

● דרושה פקידה לעבודה רעננה דוברת אנגלית בתבנית 785962 ר"ג.

● דרושה פקידה למשרד עו"ד בתל-אביב. שעות עבודה 8—1, 621382

● דרושה מטפלת לתינוק הר פינה 77, ר"ג.

● דרושה מטפלת עם לינה בשכ"ח בבלי הזהר 8, שובים, טל. 44346

● דרושה פקידה + הדפסה לפנות לפי הזמנה 815432

● דרושות תופרות לסטנגייר, עבודה בתנאים ורקמה, מעולה, טל. 53317

● דרוש נער בעל רשיון נהיגה, רצוי בסביבה, תנאים טובים לאשה, לפנות אישית לסיים — ת"א, רח' ארלוזורוב, 18.00—17.00

● דרוש נער להשגיח על ציוד בטיפולים, עבודה הספקית עד תנאים טובים.

● דרושה ספרית מעולה ל' מספרה, רחוב תרזל 6 בבתים.

● דרושה פקידה בקיאה בדלת טלפון מוכר ... 754018

● לחואתמי דרושה ספקים טלפון 22768

● בית"ר לסוחרי אש דרושים נציגי ספרים, לפנות רג' בעלי נסיון.

● דרושה נערה לעבודה פקידה מתחילה בשעות 8 בבית 10 —

מכוניות למכירה

● למכירה כרמל פורד 67 במצב מצוין + רדיו, לתנ' ?קר 779654

● מכלר פונ'ר 404 מודל 1970 טלפון 50317

● הילמן מינקס מצב טוב + רדיו. טל 64433

● רנו מהורי 1968 מצב 11 חודש מצב מצוין בהזדמנות. טלפון 764453

● פיאט 850, קופה 60, יב' צאת מן הכלל. טל. 241756

● פריזית פורד 1963 בבה חדשה, טלפון 763271

● וסאח 400 מצוינת טלפון 440259 ת"א, לשעה הערב.

● פולקסואגן 1963, יד ראשונה מרוהא, מצב לשנה. ב' מצב חדש. מיליביץ' רח' ויצמן 6, ראשון-ציון.

● בטפורד סטיישן, 1965 — בגיל חייא, מצב טל' 560714

● פריינר 1000 1965 מצב טוב לרציניים בלבד. טלפון 551072

● פיאט 850 בספיאל 1970 יד ראשונה טלפון 413501

● אבטורים מכסרית פורד 70 + במצב לשנה טל' 551964

● ביואיק 1961 עם דיור מייס ומצב במצב מצוין ל' מכירה בהזדמנות. "דורוד" אלנבי 194 ת"א

● זאת ההזדמנות האחרונה להחליף את מכוניתך למרצדס 1300 1973 החדש מוכיס לכב שנהם אבסמם תק' קים מוכמנות. נצל את ההזר' נות מנה לזכיכות "בריטיש רוקליס" טלפון 825026

● הוישן פרטי בדל יגום הוליוטד 1973 מכונית הוקודה של מפעלי אפנויקה רייד תקר חן "דיפל" טלפון 825769

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחירים: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

● פורד טרנזיט 65/70 ב- ...ה 911569. לפנות: לאו-...
● קונסול 1300/8 1964 + ...ין ומסם לשלמן 448391
● ד.ק.ו. 1964 12 מצוי-...ת, יהמסל 70 בכרים. אל-...
● פיאט 850, 1965. במצב ...יין, 6.500 ל"י. 56808
● פיג'ו 404 1964 מסם + ...יו יד ראשונה. 781645
● בהזדמנות פריסקה 1500, 18 במצב מצויין + טלפון 873820
● בהזדמנות לארק 1968 ל- ...קשר בשעות המשרד כל. 058/27420, 053286
● פריגי 3 המכונית אחרי בדוק בהזדמנות טלפון — 7516
● ברוק מכוניות רק אצל ב.ם. בני ברק 780802, הר... 21839, ירושלים 38289
● סאונום אטוס 1967 יד ...ושנה + רדיו, שמורה הי-... 441042
● פיאט דנטי 1973, בהשגחה ...יאט, ע"ה אלי טולדנו, ...נסקר 21, טל. 911574
● למכירה בהזדמנות טוסי... ם סטיישן 72 615846 בבית ...5586
● רישוי שהריי הקינה ...ל ב.ם.ב. בני ברק 780802 ...זה 721539 ירושלים טל. ...292 מסעה 18—7.
● פיאט 600 סטיישן 1964 ...רי שיפוץ טלפון 781601
● למכירה לייבלנד 1960 ...סטיישוילד להתקשר ב- ...440788 או רח' פריב-... 8 ראשל"צ ל"י.
● אדרי קומה 72 21.000 ק"מ ...פון 351182
● בהזדמנות למכירה ...ת פולקסווגן 1961 ...פון 754465, 280105
● בהזדמנות מכדר בריסקה 19 אחרי אוברול טלפון — 068 384
● ביוקה 1963 1000 טלפון ...שיה, ראשה, בהצלחה 84 ...
● לארק 1964 יד ראשונה, ...פון 268070 ת"א.
● אופל קפטה 1972, "רבר ...כבוניה", טל. 826792
● עולה סיבכל ננדר/נחמר ...בי סייבלר בהזדמנות טל. ...9185 בערב.
● ב.ב.או. 4, 1969, במצב ...יין 21.000, טל. 446417 ...ד בערב, ובשבת כל היום.
● אופל סגהה 1972 — מכר ...ית ריבולי, טל. 025782
● פיאט (אודי) 1962 מנוע ...מצויינת 973135, 952708
● מאונום 1964 ריבולי מכר ...ות", טלפון 628782 ת"א.
● סיקפה 1963 1000 ממם ...שנה, 9.250 ל"י, טלפון — 758
● ד.ק.ו. (65) מנוע 72 + ...ם לשנה, במצב מצויין — 5212
● פיג'ו 504 1971 20.000 ק"מ, ניר רגיל, 763874
● אודי מכחרי 1970 ריבולי ...בוניות", טלפון 625782
● רנו 8 אנר. 1968 במצב מצר ...טלפון 757646 רמי.
● פיג'ו 504 ר' אינג'קשן + רדיו במצב מצויין — 2554
● פריגי 4 1964 שמורה יפה ...עבודה 281441 בבית טל. 7882 ליטלמה.
● פולקסווגן מכחרי 1971 ריבולי מכוניות", טל. 6257
● "פרמ" 4-63 מצב טוב מסם ...הורייים 745790.
● פורד אסקורט 69 במצב ...לא 250619 בבעלותים.
● פיאט 600 מודל 1964 טל. 23718 לא בשבת.
● פוסיתא חדשה 1973 או ...תמונה 1971 פנה לכרמל ב- ...ל-אביב ותקבל הספקה מהי-...ה, רכב ישראלי, שד' כד ...בי 33 (ליד בלומפילד) — 82019
● פריוסף 1960 1500 מצב ...צויין מסם לשנה 11.000 ל"י ...פון 773594 אחה"צ.
● למכירה פיאט 600 מודל 19 במצב מצויין מסם 10 ...דשים ריפוד חדש צמיגים ...שים בפרסבא תקומה — ...16/ לפנות לפאיר בזלולו.
● ליילנד ביבר ניר וילמון ...ר אהורי מחרומם 68 — ...9434 בערב.
● למכירה מכדר דודג' 100 ...מצב מצויין מודל 1969 אחי ...4.00 או 788730 גרינפלד, ...י' פיכון 46 בגיבורג פרם ...זבת.
● נ'.מ.פ. 1949 צבאי + ...ש + שפוץ בזול 868949 ...רב.
● ד.ק.ו. 102 (כמו אודי) 19 שמורה ויפה 08411988
● לארק 62 מסם צבע מחתות 18.00 כל יום 920661
● פורד קוסם 62 מסם שנה ב מוב 53677
● דה-סוטו מודל 1963 אחרי ...בדול למכירה בהזדמנות ...פון 730401
● ציסרואן די.אס. 21 פאר ...ם 1968 במלאה מסם שנה ...פון בית 744389 משרד 502
● סובארו — דני ברנובסקי ...יין משנת נכ'ארה 13 ת"א ...אחורי קולנוע אלנבי) — 591
● פולקסווגן חיפושית 58 ...מיינת מנוע 66 + מסם 2867
● שברולט מודל 54 במצב ...ב — 850. טל. 39458
● למכירה "פליימות" מודל 1966 (לשעבר מונית) יד ...יה 852755
● לארק 1961 מסם 3 חדשים ...38 ל"י הנות "לתלמיד" ...ן גבירול 56 ת"א 4.00— ...8.30—7.00.
● סוסיתא מסחרית 1966 ...ם לשנה שמורה מצויין 7438
● פיאט 125 1971 4000 ק"מ ...רדיו מצב מצויין 735018
● בהזדמנות הסקהול 66 ב ...ב טוב טלפון 89771 אחר ...הרים.
● סימקה 1000 ג.ל.ס. 1966 ...ב מצויין לטלפון 387422
● פולקסווגן 1200 שנת 1960 ...צב מצויין פרטים ביום 865046 ... שבת 823812
● משאית דודג' דיזל קייסי 70 ...1 מנוע. חדש מסם שנה ...במצויין טלפון 063-24927 ...ר 8 בערב.
● למכירה רנו 16 פיאט 70 ...אצם. 897541
● סימקה 64 יד ראשונה ב- ...מכב טלפון 706096 ב- ...ה 720151
● כיס כב לקראת החורף: ...יים מתוצרת הארץ וכ' ...גה הוץ. איזון גלגלים ...ביכוניות, שרות מהיר ואדיב ...פון 290760 הגיוו, הכבה, ...הורית 8 ת"א.
● פרבים 190, 1963 במצב ...יין טל. 08/723605 עד השעה 15.
● החלף מכוניתך הישנה ב- ...ניתא חדשה או משומשת. ...לפרטו בת אביב — רכב ...יאלי, שד' בן צבי 33 (ליד ...בצילד) 82019
● דודג' דארט 1971 אוטו' ...+ מזגן אויר, ריבולי ...בניות", טל. 625782.
● וויליס 1960 מסם, אחרי ...ץ כללי, טל. 4814066
● בריכים ופגוש צייד מינוי ...ייר חדשים ואנו קינוי ...תל-אביב (עליה הרצל — ...בטלפון) בשעה 15-8

● בהזדמנות פולקסווגן מכ- ...חרי בדול 1970 במצב חדש. 94101
● שבי'ג 1963 אוטומטי טיפ מצב מצויין, טל. 57081 — 9—5
● האודי 80 מכונית השנה. בסוכנות האודי נ.ם.או. רמת גן, ז'בוטינסקי 141 מול ה' מסכרה, 794192
● פיג'ו מסחרי כנור נ"י 7 1966 טל. 845588
● פיאט טריומלה מסחרית 1967 — "ריבולי מכוניות" טלפון 625782
● למכירה ביואיק ספיישל 1964, אחרי שיפוץ ומסם ב' אחריות המוכר טל. 33369
● פולקסווגן חיפושית 1800 1970, מסם ליד הודשים, טל. 910125
● פיאט 124 67' טל. 961958 מסעה 16.30
● סוסיתא מסחרית 1970 — "ריבולי מכוניות", טלפון — 625782
● פולקסווגן 1500 1964 ב' מצב מצויין מסם שנה, טלפון 785458
● סוסיתא סנדר 1969/70/71 — ריבולי מכוניות, טלפון 625782
● בהזדמנות פיאט 1100, 62' מנוע 70' במצב מכני והיצוני מצויין 874761
● ב.מ.ו. 2000 טי.אי.אי. 70' מסבסורים לפסבורט, ללא סחיה. 23862
● אופל 1966 מסחרית 15.000 ל"י, אחרי צבע ותיקון כללי 548065
● פיאט 124, 1968 מסם יד' לי 49.000 ק"מ, 782258
● בהזדמנות סנדר סוסיתא 1962 יד ראשונה במצב מצר יין, 941806
● סנדר דודג' דיזל 1000 ארגז סגור מסם לשנה, 221990
● לפני קניית מכונית בדוק אותה במכון לבדיקת מכוניות ומכשירים "מסמרון", תל-אביב, הרצל 148 טלפון — 640266
● בהזדמנות פולקסווגן מס- ...חרי 1100, 1970 מנוע חדש, מסם לשנה. להתקשר 744802
● פיאט 850 מודל 1965 ב' מצב טוב צבע חדש. טלפון 942476
● בהזדמנות פריגי 4 1966, שנה מסם, טל. 871974
● פולקסווגן חיפושית 64 במצב טוב. לפנות: הרולסון 6 יהוד (מיהורה הימית לפני הנסל).
● למכירה הילמן קומרקוב 1964 לפנות בשעות עבודה: 243804, בערב 822478
● פיוסיבינור 1000 סטיישן 1970 + מסם ותוספות — 14.250, 005—22051 ובשבת מ' 03—748525 — 17.00
● כרמל דוכס 1970 מצב מצויין, 926767. בשבת כל ה' יום.
● פריוסף 1300, 1971 במצב מצויין. טלפונים: 410390, 37125
● כרמל דוכס 1970 מצב מצויין, 926767 בערב — טלפון 782540 בעבודה — גנץ.
● פולקסווגן 1969, 1500, מסם לשנה, מצויינת, טל. 238077
● פריגי 4, 1969, יד ראשונה שמורה במצב מצויין: 228528 גם בשבת. בעבודה — 988555 סיגלר.
● פולקסווגן 65 במצב מצר יין, פטיפון ורדיו ותוספות. 259402
● אופל קופה 71 אס.אל. דה לוקס אוטומטי עם תוספות רדיו 34.000 ק"מ במצב מצר יין, טל. בעבודה 82861, מ' בית 284610, 16.00—8.00, 21.00—19.00.
● סאב מסחרי מודל 67 — 42.000 ק"מ + רדיו 751806 (פרט לשבת).
● סוסיתא מסחרית 65 בערב בית 4.100, בעבודה 887979 038—22829
● זוזה ל/ס 1967 מסם לשנה מצב מצויין טל. — 250885 אחה"צ.
● בהזדמנות פריגי 4, 67 רנדאל 70, בתים 869169
● פריוסף 1800, מודל 1970, יד ראשונה, טל. 02—60680 לא בשבת.
● סאונום 12, 1961, + רדיו 3.900 בלבד, 919119, בבית.
● קוסם 62 בהזדמנות — אוברול, צבע ניר, חדשים — 33150
● פריוסף 1300, 1962 87.000 ק"מ/ל ורדיו, בערב — 268955
● פולקסווגן מסחרי נמוך במצב מצויין, טל. 84611 — בעבודה.
● רופין 1959 + רדיו ב' מצב טוב מסם כמאי, טלפון: 443195 2.00 בשבת מ' 10.00
● לארק 1964 במצב מצויין, מסם אוטומבר, מחיר הזדמנר תי — 797576
● נסיעת נסיון ושרות אישי ב"סובארו", ספיף משנה — "סובארו", ז'בוטינסקי 69 — רמת-גן, 796061
● הסוף זמן מרתה וחרץ גם יקר ל"גבריש אסשטיין" — אבן גבירול 78, ארלוזורוב 186, דרך היפה, נוה-אביבים.
● "סובארו" רמת-גן, ספיף משנה — "סובארו" ז'בוטינסקי 69 רמת-גן, טל. 796061
● ביחד לביתי מכבת לסבר נות, בצבעי אינגרנון ב-800 ל"י, צ'רלסון 4, טל. 446085 תל-אביב (ע"י יהודה המכבי ביתי נתניה).
● אלפא רומיאו 1964 מנוע חדש מסם לשנה טל. בעבר ...
● פוסטנג 70—1968, ועסורי ...

● בהזדמנות לרגל נסיעה קונסמה 68 1800/4 טלפון 763339
● פולקסווגן מסחרי נמוך 1969 מצב מצויין יד ראש ...שונה 87,000 ק"מ טלפון — 747565
● שברולט אימפלה 1962 "ריבולי מכוניות" טלפון 625732
● פולקסווגן חיפושית 1963 בהזדמנות בזל"ו 6, פתח תקוה חכם.
● פריגי 4 1969 מסם 9 חודשים ורדיו 9000 לירות 907544
● דודג' דארט 1964 אוטומ' + מזגן אויר "רי ...בולי מכוניות" טל' 625782
● למכירה פולקסווגן 411 1969 89000 ק"מ, טל' 911946
● היימבר 1959 מצויינת אחרי ג'נרל אוברול 3800, בעבודה 827290, בערב — 906151
● פולקסווגן חיפושית 1300, 1966 לאחר שיפוץ ב' מצב שמור מאד טלפון — 904101 לא בשבת.
● וקסהול ויוה 64 מסם חצי שנה, כל יום בין השעות 18—8 פרט לשבת, טל. 97077 — 57340
● משאית ווים מנוע לייבלנד הייבר עם מקום עבודה, טל. 952561
● סוסיתא סנדר 65 מנוע פורד, לפנה"צ 951250 אחה"צ ובערב 958514
● למכירה שבי 2 אוטומט, הגה כוח מודל 1962 במצב טוב, טלפון 778188 10—21
● דאף 44 שנת 1968 36.000 ק"מ, ואריומטיק מצב טוב, טלפון 50150 19—20
● פיג'ו 404 סטיישן 1964, אחרי אוברול 11.000 ק"מ, טל. 796828 (פרט לשבת).
● פיאט 1500 1964 יד ראשונה + חימום + רדיו — 10.000 ל"י, טל. 908046
● בהזדמנות פריוסף הרלד 1966 + רדיו וטייפ, צמיגים חדשים, 8.000, 874091
● פיאט 850 69, מסם לשנה 12.500, 065-88220
● פיאט 1500, 1966 "רכב השרון", קרית מסלול מול עץ הזית.
● אופל רקורד 1958, מצב מצויין מנוע חדש ורדיו, טל. 08—942067
● פריגי 4, 1964, "רכב ה' שרון", קרית מסלול מול עץ הזית.
● לארק 63, יד ראשונה ב' מצב טוב למכירה טלפון ב' עבודה 229231, בבית 771956
● מורים 1300, אוטומטי — 1971, "רכב השרון", קרית מסלול, מול עץ הזית.
● סובארו 360, בהזדמנות 70, להנרדיה 66, ת"א, קונים.
● פולקסוואגן 1200, עם רדיו במצב מצויין לשלמון 414748
● בדיקה ותיקון מערכות הי-...הימום ברכב, "אויקור" בע"מ, רחוב שבח 1, ת"א, 37157 — 38006
● בדיקה ותיקון מערכות חי' מום ברכב, "אויקור" בע"מ, רחוב שבח 1, ת"א 37157 38006
● קונסמה 1800, יד ראשונה שמורה מסם אוגוסט 952918
● אודי 75, 95.000, 16.300 ל"י מסם 10 חודשים טלפון ביום 692539, בערב 724654
● וליאנט סיננט 68/69 — מסם שנה, שמורה ותוספות. 887681
● קונסמה 1300/8, 1967 — במצב מכניות, מיכניות, צבע חדש, 982766
● פיג'ו 404, מפורם 1965, במצב מצויין אפשרות החלפת במכונית זולה יותר 777586
● טובי קורטינה סופר 1966, טל. 894231, לצלצל בשעות אחה"צ הצהריים.
● פולקסוואגן קיבנה בפולה 71 שנת מסם עבודה 981585, בבית 982756
● מיני מיינור מודל 62 בהזדמנות 6.500, טל. 984768
● פולקסוואגן 1302, סופר אוטומטי 1971, טל. 987980
● פולקסוואגן דבל קבינה, 71, מנוע חדש, 14.000 לירות 867905
● פולקסוואגן מסחרי סגור 70, + מסם טל. 781375
● פונסויאו אוסומטי 8, 69, מאוסמסיריג מאורקומ מיזוג אויר במצב חדש אפשרות החלפה 747954 84.500
● קפרי 1600, אייסק אל 85.000 אפריל 70, ק"מ + רדיו 26.000 ל"י, 257085 442490
● קונים כל סוגי מכוניות ב' מחירים גבוהים ובמזומן — "רכב השרון", קרית מסלול, מול עץ הזית.
● למכירה פיאט 600, 1961 אוברול + רדיו טלפון — 750240
● פולקסוואגן מסחרי נמוך 1969, יד ראשונה יוספה ב' עבודה 268850
● פריוסף 1500, 1969, ב' מצב מכני מצויין מסם רדיו, 775077 10.800
● סטיישן הילמן אסקי 64, במצב מצויין בית השואבה 16, גבעתיים, חלפה.
● פיג'ו 404, 1963, מפוארת מסם + רדיו והרבה תר ספות, כפר-סבא התקוה 4 הכר, ביום ראשון בצהריים.
● קונסמה 1300, מודל 1967 במצב מצויין טלפון 923940
● פיאט 600, 1964, "רכב השרון" קרית מסלול: מול עץ הזית.
● בהזדמנות אוסטין 4 ... קופ 1962, במצב מצויין 6500
● פולקסוואגן 1200, מודל 65 במצב טוב, טלפון 730004
● פולקסוואגן דבל קבינה 1969, "רכב השרון", קרית מסלול, מול עץ הזית.
● פריגי 4, 1970, יד ראשונה מסם בספטמבר 944115
● לארק 65—66 מנוע עבר רולס יד ראשונה 10. חודשים מסם, מחיר 10,500 ל"י, טל. 748878, הגוא"ה 196 רמת גן.
● ציסרואן אידי 1963, מסם שנה מצב מצויין 11.750 — 239800
● סמוסרויילר אוסוקר סוכ' נל, 1960, במצב מצויין ב' מקום עבודה, עגלה דבל — 055—22291 22.700, 960055
● פיאט 850, 1969, "רכב השרון", קרית מסלול מול עץ הזית.
● פיג'ו 504, יד ראשונה 1970, גיר רגיל, 980544 ב' שעות העבודה.
● פולקסוואגן 1800, 1968, "רכב השרון", קרית מסלול מול עץ הזית.
● פיג'ו סטיישן 404, מודל 1964, 980544 בשעות העבודה.
● החלפה כל מכונית במכונית חדשה — יותר משתלם לכם "רכב השרון", קרית מסלול מול עץ הזית.
● פולקסוואגן 1500, לימוזין 1966, שמורה יפה מסם רדיו 251316 10.800
● היפנים 1300, 68, 77.000 ק"מ יד ראשונה, 838261
● פולקסוואגן קבינה כפולה 70, יפה, צבע קיפוק ב' עבודה 926147, בבית 930110
● סובארו 1300, 1971 "ריבולי מכוניות" טלפון — ...

● בהזדמנות הקודם וחבות הלו 69, מזגן אויר, רדיו, טלפון בעבודה: 251532 מ' 26748, בבית: 18.00—6.00
● פיג'ו 404 מודל 1972 + מזגן אויר ורדיו, 772896
● בהזדמנות פורד מסודר 350 ת"א, בשרוק 10 טל' 288992
● פולקסוגן סטיישן מו' דום 1960, מסם 7 חודשים ב' הזדמנות 3.750 — 257418
● פיג'ו 404 1958 מצויינת, עסיבצ 70, ת"א, (קולנוע אבירים), אורה.
● מורים 1100 מודל 65 ב' מצב מצויין מנוע חדש טל' 961382 8.30—13.00 — 16.00 — 19.00
● פרסקם 55 + מסם 2800 ל"י, 622028, יום ו' מ' 15.00
● תספיק לחפש כש מיד ל"הסכונית אפשטיין", אבן גבירול 78, ארלוזורוב 186, דרך היפה נוה אביבים.
● סובארו 1800, 1972 במצב מצויין מסם לשנה הזדמנות 254074
● בהזדמנות פיאט 600, 64, טל. 964881
● פריגי 1000, 68, מסם ל' שנה לרצינים בלבד — טל. 881072
● ב.ם.או. 1600 1969 יד רא' שונה, מסם ינואר, טלפון: 969943, 744522 בערב ושבת
● דה סבו 66 אוברול, חד' של וצבע חדשים בהזדמנות, 944218
● פולקסוגן מסחרי גבוה 70 מנוע 72 במצב מצויין, טל. 841198
● סוסיתא מכדר 1971, מצר יינת, תא נוסעים, מסם — 5.500, בעבודה 22888-005 בערב 31882-005
● פולקסוגן קבינה כפולה 1969 מנוע חדש, גגון + פר' פלים, טל. 055—28095
● מכונית דופין פחתות ל' ריפוד חדשים מסם לשנה + רדיו. מצב טוב טל' 798648
● אנגליה פורד כופר 1300 ק"מ מודל 66 + מסם לשנה + רדיו במצב מצויין 100 אלף ק"מ 13.000 ל"י. טלפון בבית 242829 בעבודה טלפון 268211
● פורד מאונום 78ראם, מס' הרית, אוטומטית, מודל 70' מסם לשנה + רדיו + גגון בהזדמנות טל' בשבת 759963 ביום חול 89729
● למכירה גנומוביל 400, 2500 ל"י לאחר אוברול מנוע — נורית, 980471, 8.30 — 14.30
● פג'ו 403 62 סטיישן ל' אחר שיפוץ כללי במצב מכני מצויין, 7.800, טלפון 748061
● נ.ם.או. פריגי 1968 טלפון 612871 או 786486 מ' 4—2
● פיאט 600 1958 במצב מצר יין, מסם 7 חודשים, 847806 במשך היום.
● בהזדמנות הילמן הנסר אוטומטית 1970 יד ראשונה, רדיו, מסם לשנה, 03-259241 אשר.
● לארק 62, לארק 08, וויליס סטיישן 66, טלפון 410500 — סוחר מרצים חוף תל-ברוך.
● בהזדמנות גנומוביל 700, סטיישן, טלפון 89887.
● דה-סוטו 64 אחרי אוברול מנות לרגל נסיעה, טלפון — 795087
● פורד אסקורט 4 דלתות, 1971 + רדיו, 29,000 ק"מ, יד ראשונה במצב מצויין, טל. בית 252017 עבודה טל' 614810
● פולקסוגן סטיישן 1969, יד ראשונה, מסם לשנה, ב' מצב מצויין, 24.000, בעבודה 256335, ובבית 771670
● אסקורט 1100 72 יד רא' שונה, שמורה היטב, יום ו' אחרי 16 טלפון 410027, יום א' טלפון 414009
● קורטינה 69 אוטומטית למכירה מפרטי, טלפון — 226892 תל-אביב.
● קונסמה 1963 1300 אוברול ובעיו, 7.750, 418725, 33937
● אימפלה 64 אוטומטית + רדיו מצויינת, 280997 שישי מ' 8 שבת עד 11 ומ' 18.
● ליילנד סופר בויר תייבר סרג 1966, מנוע 1971, במצב מצויין, להתקשר מאחה"צ — 02/338308
● קונסול 60 במצב טוב, טלפון בעבודה 82967 בבית 836942 שטמה.
● מורים אוקספורד 1961 ל' אחר שפוץ כללי, טלפון — 964516
● נ"ס סנור 1968 במצב מצר יין + מסם. לפנות רח' בר אילן 20, בתים, אחה"צ.
● בהזדמנות בריסקה 1800 אחרי אוברול במצב טוב, טל. 946205
● פורד אסקורט 1968 מצב מצויין 17—15, 751652
● קונסמה 69 מסם נובמבר טל. 954160 לא בשבת.
● קורטינה סופר 1964 במצב מצויין, יד ראשונה עם מסם לשנה, 252903 אחרי 17
● סובארו 1800 + רדיו + אוזעקה + אביזרים, 28.000 ק"מ, טל. 058-27696 אחה"צ וכ' שבת, 611
● ב.ם.ו. 2000 אוטומטית, מודל 1970 (מפרם אפריקאי), 44.000 ק"מ, מסם לשנה ב' מצב מצויין, לפנות: נעלי נעורים שנקר 52 חולון, ב' שעות 1—8, 7—4.
● למכירה משאית הלבו אפ. 88 דבל קבינה סיננלאפס, מודל 72, טל. 268828 ביום.
● אוסטין אי. 40 1964 טל' 932909 יצחק.
● הזדמנות משטית 11 אומ' פון מסחרי 64 מסם 10.73 טל. 963990
● אסקורט 71 במצב מצויין, מצורת זאב, קינג ג'ורג' 38
● קונסמה 1300/3 1966 עם מסם, מצויינת, 8.500 טלפון 37498
● פריגי 1200 מודל 1970 ב' מצב מצויין, טלפון 921958, משעה 4.
● פולקסווגן מסחרי סגור 71 85.000 ק"מ, 961482 רמלה.
● למכירה סיירית מיליון 804 סטיישן מודל 73 הדשה לגמ' רי, טל. 723391
● נונו 400 1961, 915011 בשבת מ' 10—15 — 2.100 ל"י.
● קורטינה 67 במצב מצויין אחרי אוברול כללי, טלפון — 063-23937
● אופל רקורד 57 4.700 מצויינת, טלפון 746943
● פולקסוגן כרמל דוכס מודל 1969 אוטוהמיתר, ראשל"צ — הרצל 45 טל. 946846
● ...

● בהזדמנות פולקסוואגן הספסלים ...
● מינורי פולקסוגן 1963 ...

● פורד אוסטין 53 ...

● בהזדמנות מכירה הארץ ...

● פיג'ו 404 1970 מונית ל' שעבר אחרי אוברול 785236
● וולוו 69 אוטומטי 911521 לא בשבת.
● פורד אנגליה סטיישן 64 מצויינת, במצב חדש, טלפון 734629
● למכירה פורד אנגליה 1961 במצב טוב, להתקשר טלפון: 057/6871
● סימקה 1000 1963 מנוע חדש 1970 — 918080 — או 447474
● קונסמה 1300/4 1967 — 80.000 ק"מ 057-4387
● מכדר סוסיתא פורד 1968 — 738093 4—8
● בהזדמנות ויקטור ווקסהול 1969 60-000 רק בשבת טלפון 760627
● פולקסווגן מסחרית 1000 1969 טל. 087-20678 מכבית.
● פולקסווגן חיפושית 1969 1800 "אומו יוסי" טלמה 15, 821423
● דודג' די. 100 מנדר מודל 70 טלפון 928146
● פולקסווגן חיפושית 1971 במצב מצויין 51.000 ק"מ — 445229
● למכירה משאית די. 400 מודל 60 עם ארגז סגור, טל. 762822
● פולקסווגן 1963 1200 רדיו ומסם — נקיה ושובה — טל. 250505
● דופין גרונדיני 1958 בר' די 1964 — 255742, לא ב' שבת.
● אופל אוליבסיה 70 במצב טוב יד ראשונה. לפנות לשלמה טל. 283241 בין ה' שעות 17—19

● ביואיק ספיישל 1963 אוטומטית שנה מסם במצב נהיר 760187 בשבת ובערבים.

● פים 600 67, במצב טוב יופה 612216
● למכירה משאית ליילנד דיבר (היבר), מודל 1975, לפנות אמץ ש. דינוביץ בע"מ — אחרונכון 2 פ"ת, טלפון 918338
● למכירה רופין 58 במצב טוב, טל. 917735, 914702
● למשונע לדבר III פורד ליבקולן קונטיננטל — מודל 1945 מארק 2 שמורה היטב. יחידה בארץ, 915496
● סוסיתא סטיישן 1967 — "אומו יוסי" טלמה 15 טלפון 821423
● למכירה ליילנד מהפך עם מקום עבודה, 220606, 232419
● למכירה רהקון 61 מצב יוצא מהכלל, לפנות טלפון 945570
● טייפים ורדיו סטריאופו' ניים למכוניות דגמים 1972 "רדיו למכוניות" תל-אביב — הכסבר 3 טלפון 22445
● למכירה וולבו סטיישן 145 7 מקומות יד ראשונה, מסם שנה, במחיר הזדמנותי. טל 854503
● למכירה מכדר בריסקה 64 במצב טוב, טלפון 854225
● קונסמה 1800 1967 מצב מכני מצויין, 847431 — מ' 20.00
● כרמל סוסיתא מנוע פורד במצב טוב, שנת יצור 1967 להתקשר לטלפון 03-757572
● פג'ו 404 דהליקס 1970 עם כל התוספות, במצב חדש — 912738 ארי.
● וליאנט 1960 אוטומטית ב' מצב יוצא מהכלל, טלפון — 731280

● למכירה אופל קדט 1500 1970 במצב מעולה 280632 ת"א בין קשעה 18.00 — 5.00
● היפושית 1960, מסם אד נבמ 7,000 ל"י. יהודה בוג' דה 680938-03, או בתים, בלפור 119
● בהזדמנות למכירה פריגי 4 1972 10,000 ק"מ + רדיו + מסם אביזרים הרשה 904374, 788878
● סימקה 1000, 1963, במצב טוב + רדיו טל. 783656
● אופל קדט 68 4 דלתות, מצויינת טל. 731062
● נ.ם.או. 1000 1968 נהדרת 11.000 789504 חוץ משבת.
● למהיר החלמה פריסולה פיאט 124 69 בהזדמנות 055-25519 שישי מ' 9—4 שבת מ' 8.30—21.00
● סוסיתא סטיישן 70 יד ראשונה 56.000 03-25879 יצחק 10—16
● הזדמנות סובה קונססה 63 900 + רדיו טלפון — 055-22583
● מריוסף 63 1300 מסחרי כימו ראשון עש'נבר גג ע' טלי מחיר 6000 בלבד 33924
● סובארו 1300 72, במצב מצויין 18500 ל"י 770565
● בהזדמנות רנו 8, 67 טלפון 10.00—18.00 98-362
● כרמל עולה + מסם וצבע במצב טוב 280110 418004
● פורד גלאקסי אסטאל 500 1963 מסם לשנה שמורה כמו חדשה + מזגן אוויר טלפון בשבת 763993 בעבודה — 740188
● למכירה משאית ברוקאי במצב מצויין. + הייבר + מקום עבודה קבוע טלפון — 862488, 858408
● מאונום 12 מסחרית 1960 מ' 8 על הכביש טל. 327236
● בהזדמנות ציטרואן עמי 6 סוף 1961 שנה מסם, מצב מכני מצויין 6.500 927874 בשעות העבודה.
● פולקסוגן 1500/68 + מסם במצב מצויין 760870 15.00—19.00
● פריגי 4, 69, במצב מצר יין רדיו + צמיגים חדשים 8.500 ל"י טל. 32370, 32609
● בהזדמנות למכירה 4 נר' דים "אוטורקר", ליליג, מס' ודנו' 947702
● אופל רקורד מסחרי 65 ויסם 9 חודשים אחרי אוברול עם מנוע חדש טל. 822556 ת"א.
● למכירה פיאט 500, מודל 1962 30.000 ק"מ, 3.100, מסם 10 חודשים טל. 771070
● פולקסווגן חיפושית 1964 במצב מצויין טלפון 851669 יעקב.
● אופל קומודור 1969 מונית יד ראשונה, נהג אחד במצב מצויין, 858594
● נ.ם.או. 1200 70 מסם ל' שנה ורדיו, מכני והיצוני הדש, אפשרות לנסיעה ארוכה — ג'יסי כהן 8 חולון.
● מורצדס 250 אס. 1968 — מזגן אויר, מסם שנה + גג חשמלי + הרבה תוספות — 842876
● טריומף הרלד סטיישן — 1200 מודל 64 טלפון 859060
● פריגי 4 69 יד ראשונה, מצב מצויין רדיו, 844812 מ' 14.00
● פריגי 4 1966 יד ראשונה 6.650 שמורה היטב 71.000 — 845787
● פולקסוגן קבינה כפולה 1970 אזעקה, גגון, 18,500 — 842272
● סוסיתא מנדר סגור 1971 במצב טוב, טלפון 858110
● פולקסוגן 69 411 גם ב' שישי ושבת, טלפון 843535
● פריגי 4 בריסקה 1300 ברולי — הספיד 3 תלוי, בין השעות — 12
● פיג'ו 403 1962 במצב טוב מאוד להתקשר 916249
● בהזדמנות ציטרואן סטיי' שן מנוע מודל 1964 במצב טוב 8000 לירות, טל. 904995
● קונסמה 900 1965 במצב חדש + מסם לשנה, טלפון — 804251
● למכירה לארק מודל 64 ב' מצב נהדר, טלפון 872229
● סוסיתא מסחרית 1968 — במצב מצויין — רדיו, מסם, גגון, 8750 055-95361
● ווקסהול ויוה 1965 יד רא' שונה במצב טוב, טלפון — 903842
● בהזדמנות מאונום 1966 — מנוע 1971 לרגל נסיעה, טל. 950682
● פרקורי מינקסו 1969 אר' טומטי מיזוג אויר להתקשר בין 13.30—14 19.30—22 טלפון 04-235704
● אופל קדט דה סטיישן או' טומטי טל. 878345 868458
● ביואיק 63 ספיישל אוטומ' טי + רדיו + מסם טלפון 258101
● פיג'ו 504 1970 26.000 ק"מ 251005 בשישי 7—4 ב' שבת כל היום.
● 404 69 מסם שנה 67.000 שבת 972683 אורקסקו לוי.
● פולקסוגן חיפושית 61 טלפון 951181
● פולקסוגן וריאנט מסחרי 68 955482 לבקש את אברהם.
● פורד קורטר 65 מצויינת אחרי אוברול 11,300 954467
● פיג'ו 62/3 404 + רדיו מסם צמיגים 12,500 ל"י — 953946
● פולקסוגן מסחרי נמוך 1964 במצב מצויין 11.000 ל"י 954467
● טריומף ספיטפייר 1970 — רדיו יד ראשונה והמטיה — 16,000 ל"י 770393
● פולקסוגן חיפושית 1959 במצב מצויין טל. 961204
● גנומוביל 400 1230 ל"י טלפון 860732 גם בשבת.
● דבל קבינה 72 מסם לשנה רדיו בהזדמנות לפנות טלפון 236769
● מרצדס אב. 220 1961 מצב מצויין — 13,000, 413725 — אלי.
● פולקסוגן חיפושית 1962 מנוע 1972 מצב חדש, טל. 52302 מ' 21—22
● בהזדמנות סוסיתא מנדר מודל 1970 במצב מצויין טל. 918843
● פיאט 850 ספורט 1968 במצב מצויין טל. 919620
● פורד אנגליה 1965 מצב מצויין טלפון 928945 או טל. 613418
● פיאט 125 סטיישן 1970 — 40.000 ק"מ, 10 חודשים מסם — 22.500 ל"י, צוון, תנכל 4 ר"ג (ע"י ביה"ח דורינאל).
● למכירה מכונית נ.ם.או. 1200 שנת 1967 אחרי אוברול במצב מצויין טל. 268373 מ' 2—3 (חוץ משישי ושבת).

השכרת רכב

● "בארץ" השכרת מכדרים ל' פרטיות (הנאים מיוחדים ל' תקופות) "ארץ", התנה רכבת ארלוזורוב תל-אביב. טלפון 240484

שרותי רכב

● בעל מכונית אוטומטית! קופר לרשותך מכון לגירים אוטומטיים ביותר, תיקונים וטיפולים בהנהלתו של יע' כב בוין, אשר השתלם במי' ...

● פריוסף 1962 ...

● אופל קופה ...

● פולקסוגן 1961 במצב מצויין כלי מתנוכים טלפון 730155

ביקוש רכב

● דרושה פיאט 850 — 600 קו פגיפי 672 — 951721 מ' 14—22
● רכב תיכון 448875, קונים כל סוגי המכוניות במחירים הגבוהים ביותר בשוק.
● כתניין בקונסמה 1800, 68, 70,000 ק"מ 82251 — זקומו.

אופנועים וקטנועים

● ... להתקשר טלפון 252775 מר באל.
● אך ורק אצלי תוכל לר כוש כל קטנוע לנוער בתנאים נוחים, מבניין לקנות קטנר עים משומשים ניסים עליה 51 תל-אביב.
● בהזדמנות וספה ½ במצב מצויין טל. 858250 בשבת.
● בהזדמנות הונדה 125 ב' מצב מצויין למכירה. טלפון 03/945215
● למכירה אופניים במצב מצויין דוכרין רש"י 19 ר"ג 799108
● ראלי סוף 70 מצב מצויין מסם 2.500 ל"י טלפון — 864263
● בהזדמנות בי.ם.אי. 450 ספורט מודל 1969 3000 ל"י — 731696
● למברטה 175 1965 מסם שנה בהזדמנות טלפון — 904831
● ב.ם.א. 2.5 1966 מסם 9/73 טלפון 770753
● וספה 67, + סירה מצב כללי מצויין טלפון 867302
● בהזדמנות וספה 1962, נח' מני, שיק 6 הדבבור יפו.
● טריומף 1967 + אוברול מסם שנה 650 ל"י 722441
● למברטה מודל 63 במצב חדש, טל. 822665 בעבודה.
● קטנועים עם סירה מודל 63—64, טל. 38084
● למברטה 64/65 + סירה מסם ביולי טלפון 774511
● בהזדמנות רבים ¼ 1968, מסם לשנה טל. 063—24920
● בהזדמנות למכירה אופנוע אמבסדר אנגלי 225479 מ' 17—14.30
● קטנוע 64' במצב מצויין, בהזדמנות 781741, גם בשבת
● בי.אס.אי. 350 64 סמ"ק, אחרי אוברול, בהזדמנות ל' רגל נסיעה, טלפון 96056-053 בשבת.
● הונדה 175 במצב מצויין, טל. 930661 כל יום מ' 18
● למברטה 1968 + מגן + צמיגים ומנוע רזרבי 350 ל"י, 950020
● למכירה מילון 1967 במצב טוב טלפון 872928 — 876853
● בהזדמנות וספה 63 500 ל"י + מגן 829445 חיים.
● מילון 1972 כמעט חדש למכירה 785365 19.00 — 14.00
● במאבט 71 מסם מצב מצויין לא מונבל 418986
● בהזדמנות מילון סוף 71 במצב מצויין, טל. 874642
● בהזדמנות וספה + סירה, מסם, לשנה, במצב טוב, ב' עבודה — 614325 בבית 857120, מורים.
● מילון 1971 במצב מצויין לפנות טלפון 740409 אחה"צ.
● מילון 72 במצב חדש יוסף נגר ראשון לציון, מנשה מארוביץ 35
● מוכרת להמכר מילון 68 במצב נהדר טלפון 775634
● טריומף נהדר, מסם ל' שנה רשיון לוספה. לצלצל 872868
● בהזדמנות וספה 1968 ל' הובלת משא אחרי אוברול 744788
● מילון מודל 68 במצב טוב טל. בערב. 962501
● למכירה בהזדמנות, וספה 50 מודל 72 אחרי אוברול טלפון 872463 בעבודה.
● וספה 1966 מצב מצויין יד ראשונה + מסם ביטוח 841774
● למברטה 1967 + סירה פיברגלס, ואביזרים מצויינת. הולנו ההסתדרות 85 טלפון — 866851 אשר.
● וספה להזדמנות 64 עם סירה ומסם טל. 796320
● וספה ספרינט 1970 + סירה במצב מצויין טל. ב' עבודה 756207 לבקש את דוד.
● וספה 1964 מצב מצויין בצלבנון 1 פתח-תקוה טלפון 906808 אחה"צ.
● ב.ם.וו. 2½ ב"ס במצב מצויין שנה מסם 614843
● וספה דאלי 69/70 במצב מצויין, 732444, יוסי.
● ספרינט 67 צבע מסם ו' אביזרים, חסראי 15 כניסה מהסקמולים 22 חולון באר' באר.
● וספה ספרינט 1969 מצר יינת מסם + אביזרים טלפון 927078 בשבת.
● ב.ם.א. תרנגול 3½ ב"ס 1065 + שיפוצים להתקשר 732156

מציעים למכירה

● תנור חמום אנגלי חדש, כסריה מזגן, רדיו סטריאו, 288550, 55343
● בהזדמנות! הבאהי מהפר ליפינים תמונות אמנותיות כצ'רים, 625774 ת"א.
● נברשות מזכוכית אמנותית היכול בלאי. היצירה 22 ב' מרחם, מאהורי בורסת היה לומים.
● לרגל נסיעה מוצרי חש' מל והפצים אישיים טלפון 858250
● עור כינוסי מתוזרה אבן ליה במבחר גדול ובגוונים סוגים ליצרני נעלי ובגדי עור. רח' אילת 47 ת"א, טל 57112
● "מכירה אוטומטית" ל' הקלטת או מכירה הודעות טלפוניות. מכירה והשכרה — "טלפטאר" בע"מ, טל. 269106 דוד פ"ת 128 ת"א.
● בהזדמנות מערכת סטריאו פיוניר כהי, טייפ TC630 + רמקולים, פטיפון 1800A, רדיו 8888, ואוזניות 5.500 ל"י, טלפון 237617
● צמר לסריגה פולגת ו' השפון הנורג 70% הנחה מכל פקוס אחר. "במא לאנא", פילון 45 ת"א.
● סייברקדר "אכאי" — סטריאופוני ורמקולים לה' טים ישיטת תיבוק 546236
● הליפוי את הטלויזיה ה' מכונת התכירה הישנה בהד' שה. כל זאת גם תמורת 50 ל"י לחדש בלבד טלפון — 240292
● בהזדמנות 2 מכשירים ל' ביזון אירה + 2 גלגלים + לייסם בשל לחרשה טכוניות 544256
● היכל מלאי של פרסים ריפים עלשים ופרטים לחי' קים, מכל הפונים מחירים אומיים. במחירים — נחסרי. רח 08-815753 10—2
● למכירה ציוד למספרה ל' גייבים כמא, מכונת כירות, ריפום לבגד יופל 2000 ל"י טלפון 58211
● למכירה ציוד מכבית לחור כרייהן באר"ידה מיסור 12 ...
● שיש די 1968 ...

● למכירה 4 קנוננני וזרוע צר' יים (רדיום כיבוב 360 מע' לות) + נלגלה הרכה + ער' לה, כושר הרפה 8 טון, גובה הציר 4.30 מטר, אורך הזרוע 5.70 מטר טלפון 36115 ת"א.
● מלגזה סומיטומו כש"ה 1800 ק"ג טל. 442538 מבחל.
● עולים מוכרים 2 מנורות שולחן אנטיק מצופה כסף ב' עבר מהזוקי ברות בער 150 שנה 250 דולר כל אחד טלפון 230927
● למכירה מכונה ליהוק שדה מנוע ברגרד 18 ב"ם ואל' טרנסור "הופל" אוספרי ר' נגרמטר מאור. טלפון 457—97716 חלומי גבריאל, א. בזייאור 15/13 ערב.
● פריג'ידר אסקור 15, תנור אפיה + כיריים וביישל פבוי נת הסרטה וארון בגדים חד' שיש לתלוסין). 857057
● אוניברסל קונים ומוכרים הכל לעולים חדשים, הנחה בג' די הורף, פרנזיסטורים, טיי' פים, עתיקות, אלנבי 27 מר הף, טלפון 56087
● למכירה מכונה חדשה ל' שטיפת כלים ופסינגהאוס, עוד ארווה, טלפון 864311
● למכירה "אל מכשיר" כתיבה קירקו ה/15 בב' תיים לבבלי, מ"ג 18
● למכירה שהש נויר, טלפון 241076
● למכירה ציוד וריהום מסר' פה לבית קפה, בהזדמנות — לפנות אהרוזה, מרכז אל' — עגו שפינגר.
● בהזדמנות שמלות כלה 80 לירות השמלה, ומכונת כתיבה. טלפון 223479
● מלאי מקסיטיים לשמלות דברים אקססוריסטיים וולים מאוד למכירה, טלפון — 784836 בשעות הערב.
● למכירה מסיפון סטריאו' פוני מקצועי + זרוע אם אס. אי. בהזדמנות, 766281
● כלרק בבחיר הזדמנותי, במצב עבודה מצויין, כסוג כי בי עם כנות דיזל פר' קינה כושר הרכה 2300 לפנות בולית בית הרושת לבלוקים טלפון 067-20045 ובערב 067—20630, סבריה.
● למכירה עגלת תינוק ל' עגלת טיול, במצב טוב. טל. 730479
● שמיכת חשמל למכירה נו' רל אלקטריק, טל. 732684
● למכירה בהזדמנות מכר נת הנהלת חשבונות במצב חפיו. לפנות למר טובוטקי. מורד, טל. 03/33221
● למכירה עגלה לאלטרלר נצר סירני 6.5 מ' שנת ייצור 1972 טל. 774428
● בהזדמנות 2 מקררים + מכונה למיתוך גבינה ומיקסר קמן מעדניה שנקר, 29 חולון.
● למכירה אוברלוק "מאר' וור" שלושה חוטים בהזדמנות מ' 18.00-876286
● רצוני שמכיון במוסיקה רסיבר + פמיפון + 2 רמ' קולים סטריאו, סוני 6750 ל"י בשבת 245064
● מכונת סריגה אסמי'פר"ס אוטומטית 955726 460 בערב.
● למכירה מכונת קופכנר עם 4 מעולות מזה אחת רח' נוה יהושע 22 ר"ג.
● שעון קיר מסוטלה עתיק רייג, ז'בוטינסקי 82 אינגבר.
● תמונות שמן אורגינליות למכירה טל. 735812 גבריאל.
● מערכת סטריאו מקצועית ל"י שנים — 945434 רביקם 941106
● רוד חשמל זהר, 80 ליטר כמעט חדש בהזדמנות טלפון 37912
● תנור ביקול אמיצינר ב' מצב מצויין, ומיטת כפולה לרגל נסיעה 232067
● למכירה כמאות ושולחנות קפה "מבוין" דיוזגוף 98 — 221681
● בהזדמנות מקור שולחן גדול, פריזר עם זמזרינג ל' גדול לעופות 615488 טלפון 19מ' 861149
● הזדמנות ציוד דמום למסר' דה טלפון 981516 בהורדים רמלה.
● טייפריקורדרים פיליפס ואקיי, 2000—X תנור גז 4 להבות, מזגנו ושולחן סלון פי — 250548
● בהזדמנות פריג'ידר אס' קור מאר + תנור ונדיל ל' כיריים 263891
● גרונדיג — מערכת סטר' יאו מושלמת ברהיט נהדר — 3.200 ל"י, טל' 04-244758
● מקורסון ½ נכסלים, מכר נת צילום מיספריים. מרכז מסחרי 28 ת"א, ראובן.
● רדיו ישו של חצי האגם ריקנו, קולם כל חנלים, ב' תיבה במגדיינת ירושלים — 23957
● בהזדמנות למכירה ציוד מספרה במצב טוב, 750639 בערב.
● ציוד הספלי קוסמלם וכל מיני תלקים, מכשירי רופאי שיניים מוכר טל. 52931, 768859
● למכירה אהות קבר ב' מקום מרכזי בקרית-שאול — טלפון 840630 צבי, משעה 19.00
● טלויזיה ניידת (נשיונל) רדיו-טייפים מסמות (סבורה), סירה קומפארי. 04-981946 אשר לראות הזי"ל בת"א ובחיפה.

קונים לקנות

(רוצים לקנות)

● לגוחיותר קונה כל מיני חיתולים במחירים גבוהים, אברהם, טלפון 52330
● קונה רהיטים ישנים, פרי' גידים חיתולים וכל דברי בית. 874856 ויקטור.
● קונה חיתולים, פריג'י' דרים רהיטים מטלטלים, שיר נר טלפון 50591
● קונה רהיטים משומשים ו' כל מני דברי בית, מכונות תפירה 867025
● דרושה מכונת הגדלה ל' סטודיו לצרפיקה כמו כן שול' חן אור לטלפון 02—284121 — ירושלים, בשעות 16—8.
● קונים מקררים, רהיטים ו' כל דברי בית, באים למקום. לטלפון 828323
● קונים מלווה קליטה ובס' חון! דיין, שדרות רוטשילד 10, תל-אביב.
● "הלובה" קונה רהיטים משומשים, ירושות פריג'יד' רים במקום. 874241
● קונה רהיטים משומשים פריג'ידרים, ירושות חיסו' לים ועתיקות, 827164
● פינויים בכשמסריירים מקרה שריפות, ירושה השלישה, טלפון 911288

שרותים

● "המבריק" פלשטים ומב' ריקים פרצפות 150 וניקיון יסודי 243224
● "הפלשטים", הברקת כרצ' פות פוליש לא מהחלקים — דירה 150 ל"י, 249880
● גירוסטה שנים לשיש — החלפה שיש וביוור, טלפון 238189, כ-3 קופולי.
● "עוז" — חברה לשרותי ניקיון ליטוש והברשה מר צפות 740149
● מכשיר בטיחותי להגנה מסי ני ההתחשמלות, טל. 758741 יום ראשון, דוד.
● היקון תנורי אפיה ב' תיים טלפון 771808 אחרי.
● מקבל עבודות שיפוצים שיפורים בדירות, לוי אברהם 752009
● יהלום ליטוש והברקת מר' צפות וניקוי יסודי בדירות 875303, 800514

● מעדיף התחיפו פלשטים ומבריקים פרצפות ושמ' צות והשרותים 37621
● ליטוש רצפות עם פר' ליש ווקס תוצרת חוץ — 150.— נקיון יסודי "איל רון" 247025
● ליטוש רצפות עם פר' ליש ווקס תוצרת חוץ — 150.— נקיון יסודי "איל רון" 247025
● "סקר" חברה לשירותים בע"מ, שיפוצים כלליים לדי' רות ובניינים, פסמים ציפוי' עץ, סיוד, דיובה, בניה והש' מל, ת"א, אבן גבירול 181 טל. 448919
● "פרמנכט" צפוי בנין כלי' לי סיוד צביעה רצוף אינטמ' לציה מים בנאות התזה שפ' ריץ מהומפם נגד רטיבות מוא"ה 52א 611090
● אחזקת בתים נקיון גגון מים חמים וחמום בתים — "פרמנכט" מוא"ה 52א — 611080
● מלמבים מבריקים פרצפות בכל הארץ דירה 150 — לדודו 739530

דודי שמש וחשמל

● "אדיאל" דודי חימום בע"מ, ביצוע והרכבה ע"י צוות מומחים בכל חלקי ה' ארץ. התלפה ותיקונים מכל הסוגים. אחריות גם 10 ל' שנים. שד' הר ציון 106 טל' פונים: 820805 824735 ת"א
● "שרותי בר" אמכור" — לשירותך בצ'יר ובמצי. 289882 המלך ג'ורג' 68 תל-אביב.
● הירצר — מבוע חדיד נר 12 ? טלפון 825075 866812, רוזיים, רח' בלמה 16, ת"א.
● קרדיאור. הדוד נהרל טלפן 32590 או 31920 דוד די שמש וחשמל תל-אביב יהל' גולדשב 34.

טלוויזיה

● עד 1000.— ל"י תקבל עבור המכשיר הישן בהחלפה לטלויזיה סלורה דגם 73 ה' יתרה בתשלומים נוחים. "דו' אב", אבן גבירול 12, טל. 257080
● תקיבי אקספרס למכשירי' טלויזיה יאכסנות כביתר — צלצל 825133
● טלויזיה גרונדיג למכירה בהזדמנות, מצב מצויין, טל 259402
● עד 1000 לירות תקבל עבור הטלויזיה הישנה פרסים — "טליביס", טל 873839.5
● "אלקטרו טל", תיקוני טל' ויזיה הרכבה ושיפוץ אנ' טנות. 822077
● טלויזיות דגמי 1973, 24 תשלומים חודשים ללא מו' קדם ובהנחות גדולות הזל' את טלויזיה ישנות בהח' שות. צלצל 265437, ונציגנו יבקר בביתך "שורוני" — החשמונאים 105, תל-אביב.
● חינם התיקון בסרם ב' ירת הטלויזיה — חברת "רנסון". 775335
● טלויזיות אסקור 1890: פילום 1890; וגים 1490; המחירים הזולים ביותר ב' ארץ. "מונידו", יפו, שדרות ירושלים 26
● למי שיש תלונות ותבי' עות נגד "אלקטרון" תיקוני טלויזיה חדשה. לפנות לת.ד. 28021 תל-אביב לנפקת פעולה משותפת.
● גם ב-50 ל"י לחודש אתם תקבלו טלויזיה דגם 73, חד' שה לנצרי, לפה לכם להת' עסק עם "עתיקות". קנו טל' ויזיה חדשה. צלצלו עוד היום למכשיר בביתכם — 240292
● "טלויזיה טלבנקו" S14 מצויינת 1200 בין 18—20 282906 תל-אביב.
● מעבדת שרות לטלויזיות וביטוח תקונים באחריות — צלצלו לטלפון 792349 לשרות גל ברחוב הרצל 58 רמת-גן "וטכנאי יבקר בביתך"

מקררים

● מקור המקררים!!! מסט 150 בולל ביטוח מוכר קונה מח' ליף ומתקן הזדמנות אסקור 10 ב' 390 ל"י, "קרור לוי' ספי", 102 ת"א ע"י תחנה מרכזית סוף הרוב נוה שאנן. 829554
● 827061 קונה מקררים משר משים משלם מחיר גבוה, טל. 827061
● השכרה — ביטוח — צבר עה (בבית הלקוח), תיקונים, קניה ומכירת חדשים ומשו' משים. "קרור פיינר", מסר ניחוטנסקי 9 תל-אביב, טלפון 52751
● "קירור אביב", המלך ג'ד רג' 20 תל-אביב קניה מכר נירה שאלה של אמון, בק' נותך פריג'ידר מנה אלינו, התנאת הוותיקה למכירת פרי' ג'ידרים.
● למכירה פריג'ידר אסקור במצב מצויין טלפון 799888
● למכירה פריג'ידר פאר — "אסקור" מצב מצויין, טלפון 793408
● מרכז המקררים! קניה, מכירה, השכרה, 20—25 ל' חודש, תיקון וצביעה בבית הלקוח, צלצלו 13, פינת לוי' נסקי 74, טל. 821864
● מקררים חשמליים להשכ' רה 20—25 לחודש, קניה, מכירה והחלפה לחדשים — "שכטר", דיזנגוף 123, טל. 224627
● מקררים מכחדיים, "דור הי קרור והנדסה בע"מ — תל-אביב, רחוב הרכבת 4 טלפון 611177
● השכרה!!! אסקור 10 — 25 ל"י לחודש, "קרור לוי' נסקי", לוינסקי 102 ת"א, טל 829554
● למכירה פריג'ידר אסקור 1956 במצב טוב טלפון — 923316 פרט לשבת.
● למכירה בהזדמנות מקרר אסקור 10 מצב מצויין טל. 264065
● פריג'ידר למזנון או מכלה במצב טוב ותקין טלפון — 950590
● אסקור 10 במצב מצויין בה, מכיון 12 ר"ג ליד ציר.
● מקור אסקור 10 במצב טוב, 8 שנים, שוהם, טלפון 914715
● גורי בוקסר מיוחסים — טלפון 927158, הוטמן — רמת הדר.

הלוואות

● הלוואות מיידיות לעובדי מדינה, הסתדרות וצבא — טל. 229528 — 229877
● כיטבנתא — ארוכה לכל מטבע 8.30—7, 17.00—18.30 02—289287

ספורט

● סויזיוגרפיסט מוסמך לתח' עמלות מטוש וסיבולים ב' ביתך, 782587 בערב.
● מכון אבינך — התעמלות בקבוצות נפרדות לנשים ול' גברים, סאונה פינית מט' ילים חובבי ציון 26 תל-אביב, טל 288818

תנורי חמום

● חברה בלי אינקול מציעה תנור ינונלי מקינע לדירות וילות ובניינים בבניה, מכר ירה הרכבה ושרות, הצלה סיר חרת לקבלנים, כלן שדרות דוד המלך 1 208083, ביכוה בכל הארץ.

חקלאות

● דייר בראון 850 3000 שעות — פרגם, כפר ברוך — 06740797
● למכירת טרקטור פורדסון מייג'ור, לפנות קבוץ תפוצי בה, טלפון 063-70757, המפר כר.
● למכירה טרקטור פיאט עם מקמים אחורי מוכן לעבודה, 055-91322 מ' 5.00
● 17 דונם אשכוליות צעיר, 8 דונם שמוטי אלנסיה צעיר, ליד רחובות טלפון — 31031 ת"א.
● בהזדמנות טרקטור פיאם 415, רד טלפון 00531—063
● פורד 3000 1970 115 כ"ס מותאם לעיבודים בבדים, קיבוץ נגבה, טל. 051—4111
● קמפת ג'ונדייר 209 רד מורית שנה 1968, 52.000—, קיבוץ נגבה טל. 4111—051
● למכירה סיק בשושב ע"י רמלה, לפלש אחה"צ, טלפון 840718
● למכירה מחשר גלגלים ב' מצב מצויין: 840751
● יוני — מוג מרצדים שנה 1969 מותאם להובלת פרי 60 ב"ס, במצב מצויין לפנות קי' בוץ נגבה, טל. 05/14111
● בהזדמנות קומביין ג'ונד' ייר 730, שנת 1970 קיבוץ נגבה, טלפון 051/3173
● ג'ון דיר 30/30 שנת 64' במצב טוב קיבוץ נגבה, טל. 051/4111
● אימו! אפרוחים על רפד ובסוללות עם תנורי "גורליג" (עם ארוכה) הזעה פיוחדת למאמנים בסוללות. פרטים כלו — "אינקול" ת"א, שד' דוד המלך 1 03/268065, חי' פה העצמאות 51, 04/521224
● מפוחי אויר להסמות ב' גדלים "12"—"24—48, בהכי מקי אויר קונים. לפנות כלו — אינקול בע"מ, שד' דוד המלך 1 268065 חיפה העצ' מאות 51 521224
● מחפש משק באזור ת"א בעל 3 דונם מבנות. טלפון 889890
● 77 זני ורדים, בצלי פרי חים הולנדיים, עצי פרי ו' צמחי בית, זרעים ושתילים, ובלים ועציצים, וורדי, משמר השבעה טלפון 944230
● סוללות אימון במצב טוב ... ל"י 858301—הכה
● מעוניין לקנות 3 סוללות אימון אפרוחים שמעוני, מושב הגאול ר.ג. לב הש' רון.

בתי-ספר ושיעורים

● בשלושה חודשים תלמדו! בזוקי השפלות — ניסרה — תופים — הצוזרה — בס — וכו', "תספיס", 262143 לואי מרשל 13 תל-אביב.
● צרפתית! שיעורים פר' טיים והכנה לבגרות במחירים נוחים, טל. 765154, בשבת — 2—11
● צרפתית מורה בעלת נסיון בהכנת תלמידים לבגרות ה' בגרות נותנת שעורים גם ל' מבוגרים וכו לממתחילים ו' למתקדמים לפנות: טלפון — 32884 ת"א.
● מורה לפתוח קול וזמרה, טלפון 543303
● אנגלית שיחות, שיעורים אינטנסיביים במורה מאנגי ליה + הכנה למתכוננים ל' בחינות, טלפון 309822
● מתמטיקה לבגרות ולתיכר נויים במחירים מוזלים במ' יוחד — מורה אקדמאי סגר טה. טל. 635166 14—15.30
● שיעורים פרטיים באנגלית ובהרזום עברי הוראת עברית לעולים דוברי אנגלית תרגר מים מאנגלית לעברית טלפון 288336
● ליסוד ציור (נאוזו איג' דיבידואלי) 3 שעורים 200 לירות 775812 גבריאלה.

מכונות כביסה

● "ברנליה" — רפתהו ע"י תחנת הדלק טל. 749846 ביות מסור למכשירי חשמל מכונות כביסה טלויזיות ללא ריבית 15 חדשים תנודי בישול ו' תנורי חמום, תבקרו ותיווכ' חו.
● למה לך לקנות מכונת כבי' סה משומשת כאשר גם ב-50 ל"י לחודש את יכולה לקבל מכונת כביסה מהדגם החדיש ביותר. צלצלי עוד היום טל. 240292
● מכונות כביסה צדם שני מנועים במצב חדשה טלפון — 03/904665
● למה לך לקנות מכונת כביסה משומשת כאשר גם ב' 50 ל"י לחודש את יכולה ל' קבל מכונת כביסה מהדגם ה' היים ביותר צלצלי עוד היום 240292
● מכונות כביסה דגמי 1973 24 תשלומים חודשים ללא מוקדם ובהנחות גדולות. צלצל 265437, ונציגנו יבקר בביתך, "שירוני", החשמונאים 105, תל-אביב.
● בהזדמנות למכירה מכר נת כביסה "חן סטיל" לאחר שיפוץ 748505
● מכונת כביסה "שי" ב' מצב טוב 250.— + 2 מנו' עים — 842986

מכונות כתיבה

● כירומבניקה מכונות כתי' בה וחישוב: מכירה ותיקו' נים והחברה אלנבי 94 — 612823
● השאלה: מכירה ותיקונים, דויין, שדרות רוטשילד 10, טלפון 594040

מכונות תפירה

● "ברנינה" אוטומטית בלא בהזדמנות, 1000, במקום 1500 — טל. 775273

צילומים

● בי"ס להוראות הצילום — מכון "דיוקן", מודיע שנמש' כת ההרשמה לקורס צילום ו' מעבדה מחזור י"ג. פרטים ו' הרשמה: בימים א—ה, בין השעות 17—20, רח' הירדן 16 ת"א.
● למכירה בהזדמנות — HASSELBLAD עם שלוש עד שונה טלפון 03/240858
● סטודיו 18 בני יהודה 18 ת"א טל. 58689 נותרו עוד 3 מקומות לקורס צילום ופיתוח חובבים, מכינה למקצועים.
● למכירה בהזדמנות מצלמה מצויינת פולארויד, 440, חדר שה, טלפון 238543 בערב.
● בהזדמנות מכשיר הגדלה "דורסט" 18×18 טל. 283004 בעבודה.

ריקודים

● ריקודים וגרקסיה גם ל' מבוגרים — למדו לרקוד ב' ביה"ס המעולה בארץ, ל' החורות לורם הונם פרקטי' קה פעמיים בשבוע, גב' זיכר בורר, בן-יהודה 185 ת"א.
● תלמדו לרקוד בבי"ס ה' מפורסם "אנגלו" הלאביב, עליה 3.
● הלמד לרקוד ב"ס שעורים אצל קמי, שד' סה"ל 28.

ספסים

(ספוגים)

● פלכספס, ספסים, מכירה והרכבה, שיפוצים, צבע ו' סיוד, צפוי קירות ותיקרות באין אורן קורסינין, מחיר ריב ביחים, אחריות מלאה, טל. ...

هكذا من الأصل

הכذا من الأصل

הלוח הכפול ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: התבצלת 5 טל. 224245

תריסים

● בבהירים ללא הקדים תריסי הזזה מצופה 80 ל״י במ״ר, חלונות וזכוכית 110 ל״י ממ״ר. מוצרי השלושה, בפעל ותצוגה מתמדת, ה״א. הנגיד העברי 11, טלפון: .623481

● המבצע נמשך הוזלת מחירים: תריסי הזזה 78 ל״י ק״מ, הרמוניקה —.90, חלונות זכוכית —.105, הכל מצופה אינודייז אחריות מלאה. תצוגה מתמדת „באלי״, אבן גבירול 105 מול השק״ם תל-אביב. 239845

● „ישראתריסים״ — ייצור תריסי הזזה מצופה 76 ל״י ממ״ר. חלונות וזכוכית מצופה הכל כולל ל״י למ״ר. טלפון 441270 ת״א המפעל נוכבו 28 פתח-תקוה.

בולים ומטבעות

● מחירים טובים במיוחד עבור בולי ישראל, בודדים וכמויות. מנורה, בן יהודה 28, ת״א.

שונות

● התעמלות לנשים מיפיל איגדיבידואלי, שיטה אמריקאית טלפון 743541.

ספרים

● למכירת 20 כרכי האנציקלופדיה העברית בהזדמנות. טל׳ 64365.

חוגים

● הכרויות והתיידדויות מתיירים/ות ועולים. מכון „בל הלכי הארץ״ קשרים עם לאומי „עוצר״ בן-יהודה 9 טלפון 58840 פתוח רצוף עד 9 בערב.

● כינוס „רוח״ קולנוע „בקסים״ ליל שבת תמורת „הצייםם״ במוצאי-שבת — תקליטיה חדישה.

● הפתעה! הכרויות בלתי שיגרתיות, סודיות. ת.ד. 18025 תל-אביב.

● המראה הרותנית זוריקה פורס: שבה לקבל מציינים. 50845

● חברה אקסקלוסיבית לתרבות ובידור מצרפת חברים בודדים 251395.

● מעוניינת בידיד/ה מגיל 25 עד 33 לבילויים תיאטרון הרצאות קונצרטים וטיולים. ת.ד. 26088.

● הערב ובמוצ״ש ריקודים בריטקוטק ממי, קק״ל 2 ת״א.

● אמנות הזכוכית, הכנת תמונות וקישוטים + מחירצות אמנותיות ב־8 שעורים —.200 ל״י בלבד. 783312.

● חוג אקסקלוסיבי חדש מעוניין לצרף חברים. 58603 בין 7—9 בערב.

כלי נגינה

● למכירה מערכת תופים „חליליות״ מסיפם קטן כולל + צלחות וכסא — לפנות לכהן יהושע, טלפון 869046.

● מעוניינת לקנות פסנתר חום במצב טוב טלפון 784126 פרט לשבת.

● בהזדמנות פסנתר במצב טוב טל. 730226.

● בהזדמנות למכירה פסנתר גרמני במצב טוב טלפון — 224745.

● מחסן לפסנתרים חדשים ומשומשים הרצל 55, רמת-גן 745731.

● למכירה בהזדמנות מיום סוני סטריאו במצב מצוין. 755414.

● אורגן דרקומתי + אמפליפייר חדש נייד! טלפון 932144.

● פסנתרים אורגנים אקורדיאונים וגיטרות חדשים ומשומשים „רכישל״, בן יהודה 148 ת״א 239691.

● פסנתרים עוגבים וגיטרות חדשים ומשומשים „דרדה מי״ ת״א פרישמן 37 טלפון 226458.

● אצלנו הפסנתרים טובים יותר זולים יותר. „רונכה״, דיזנגוף 180 ת״א.

● מעוניינת בפסנתר חצי כנף במצב מצוין ללא תיווך. טל. 019833.

● אורגן אימלקו חשמלי בעמבט במצב טוב טלפון 915415.

● למכירה פסנתר גרמני (לא לכוחותיו) טל. 907198 לא בשבת.

● למכירה פסנתר גרמני נייר נהדר להתקשר טל. 744158 אחה״צ.

● למכירה פסנתר גרמני במצב מצוין טלפון 963004 לפנה״צ.

● בהזדמנות אקורדיאון אילליי 60 בס במצב מצוין — 573062.

היטים

● „פרייבר״ קניה ומכירה רהיטים משומשים מקררים כל מיני דברים עתיקים ר׳ בזל, רח׳ סלור 21 ת״א, טל. 910234.

● למכירה פינת זוגית עירוני ביניאלם מעץ מיק טלפון 10—16.

● ארון 3 דלתות עתיק. עבר דה יד רמבו. 19—20 רפ׳ אל.

● קונה רהיטים משומשים ועתיקים, ירושות וחיסולים.

● למכירה פינת אוכל + מזנון + ארון מיניקה ורודה + מקרר במצב מצוין, 720512 בשעה 16—18.

● למכירה רהיטים עתיק — ארון, שולחן, מזנון ועוד.

● בניגיס פודולריים וספרי בות פלסטיות בתנאי תשלום בהתאם לאפשרויות. טלפון 445014, ובצעה יבקר בביתו ללא התחייבות.

● למכירה ארון, כסא שולחן לבנאות במצב טוב — פורט, יחזקאל 5, בני ברק.

● „פרסל״ — רהיטי מתכת בן-יהודה 198 תל-אביב טלפון 241306. פינות אוכל מכסאי מזה, כסאות שולחנות, כסאות מתקפלים בהזמנה.

● למכירה רהיטים למלון מהפיליפינים, חדש עקב נסיעה למכירה, רק לבעלים — 9 דירות באראוורה 11.000 ... קולנוע קסם — ...

● למכירה סלון חדש מעור ... טלפון 4000 ...

● ריפוד, פלסטיק ... ל״י 827382 ...

חיות בית

● סלון ומזנון מינגון עתיק כמצב מצוין 826402 נוסף.

● גורי קולי עם תעודות יוחסין, טל. 205884.

● גורות זאב יפות במיוחד + תעודות יוחסין. 905545

● למכירה גורי רועה גרמני + תעודות. משפחת מילמן, כפר השבבה.

● גורי בוקסר יפים עם תעודות מרשמה הדר עם ע״י נתניה 92442—053.

● גורי זאב (רועה גרמני) עם תעודה למכירה. טלפון 771856.

● שתי גורות זאב, רועה גרמני + תעודה בזול. טלפון: 90855.

● למכירה גור קולי מרקולור לבנות טל. 842270. פרט לשבת.

● להשיג כלבים ותחולי בוה יפים באגודת צער בעלי חיים. מלמת 30 יפו אומרכב כיס 18, 41 ברות וסרינרי לבעלי חיים של תברים 5 ער פים בשבת, פנה אלינו בשביל יעוץ לבעלי חיים, טלפון 827611.

● דגים צבע, שנאורדים, פרולים, מיינבורים, רועה גרמני, לסי, קודים ועוד. טלפון 063/24258 עד חצות.

● גורה רועה גרמני בת חודשיים עם תעודות מחפשת בית הם טלפון מ־18.00 — 411519.

● גורי בוקסר עם תעודות האב צ׳מפיון ישראל, בתים 858795 אחה״צ.

● גור בוקסר זכר 3½ חודש יבוא מאנגליה מביליה יוחסין אנגלית טלפון 916328.

● גורי פוינטר גזעיים 160 ל״י, אלי כהן, קיבוץ פלמים.

● גור בוקסר למכירה יפה. 3½ חודשים, עם תעודות יוחסין, 447537 ,18—22.

● למכירה גורי פודל זגוזר עם תעודות 915495.

● מיני פודלים מקסימים, פרגורי בוצ׳עוב ויוצמן 54 כפר-סבא.

● פוסה רכיבה מצוינת מהירה ויפה. טל. 954988 ברחובות.

● גורי פודל גדול + תעודות התורים זכו במבחני הגזע. 03-953978 1970/72

● למכירה גורי קולי אמא מלכת היופי התורת אשקלון. טלפון 875617.

● גורי קולי משיבחים עם תעודות טל. 927758.

● מינלר יפהפה + תעודות מצוינות אמא יגוא 300 — 753763.

● למכירה גור קולי זכר יפהפה במיוחד + תעודות 053-24854.

● שני גורי בוקסר זכר ונקבה הם תודשיים ומצי, תעודות אפ״פ.אר. 013823.

● למכירה גורי פאר אידיס במיוחד עם תעודות. לבנות טל׳ 764328.

● למכירה כלב קולי לבן ערמוני, 9 חודשים, טלפון 865652.

● קולי זכר 8 חודשים + תעודות. טלפון 916471.

● למכירה גורי פודל גמד לבן + תעודות. טלפון — 959209.

● גורות דוברמן גזעיות למכירה, טלפון 825679.

תורנות רופאים לפי המחוזות

ירושלים

● הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־8 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר טלפון 101. בתחנת מד״א מרפאה ורופא לכיבולים דחופים מ־7 בערב עד חצות — מיועד למקרים דחופים בלבד.

תורנויות בתי חולים

● היום: ביקור חולים (יל־דים, פנימית), הדסה (נשים, כירורגיות, עיניים).

● שבת: שערי צדק (ילדים), ביקור חולים (נשים), הדסה (פנימית, כירורגיות, עיניים).

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: הג׳ר קק״ל 28, טלפון 38893; פרטי: מכבי, כרקים 9, טל. 224763; אלמנביר ראל, רח׳ צלאח אדין, טל. 82196; פרטי: בראון ברחוב קיאו, רח׳ אבן בטוטה, טל. 82108.

● שבת: עזה, עזה 15, טל. 38282; פרטי: מ. איתן, בדטבאי 8, טל. 82880.

● מוצ״ש: בית וגן, הפסגה 50, פרטי: מודגבטיני, רמת הגולן 9א׳, רמות אשכול, טל. 86529; אלכתרא, רח׳ צלאח אדין, טל. 84123; פרטי: ש. אלחלאק, זועפט.

הודעות

● גם תל־אביב בארץ המובטחת! והארץ המובטחת בע״מ נמצאת עכשיו בתל־אביב — שרות מצוין בכל הקשור לנסיעות, טיולים, השכרת רכב, כרטיסים ובתי מלון, עמילות מכס, ע״י חברה יפות היפה, הובלה בינלאומית ובימות...

בתי כנסת

● הסתדרות ישרון ירושלים שי״ש פ׳ וארא: הדלקת הנר 4.13, תפילת מנחה 4.35, קבלת שבת 4.50 (חזן וסקהלה), עין יעקב 7.00, תפילת שחרית 8.00, שעור ב״ירושלמי״ 11.45, תפילת מנחה 12.45 ו־4.30 סעודה ברורה 4.50 תפילת ערבית במוצש״ק 5.30.

● בהיכרו יוניון קולג׳, רח׳ דוד המלך 13, תפילת שחרית בשבת ב־10.

דירות

● דירות, חנויות, מגרשים והנהלת בתים, השקעות „סיטור״, רחוב המלך ג׳ורג׳ 6, ירושלים, 225696 233097 — (טלדה).

וילות ובתים

● למכירת בהזדמנות וילה + דירת 2 חדרים על מגרש 1 דונם במעוז ציון ב׳ 62 — נכבאי.

● למכירה דירה מיוחדת — קומה שלמה, 200 ממ״ר נוף מקסים, אזור מצוין, טלפון 32098.

קבלנים

● קולכהן מציעים למכירה: דירות בנות 5—4 חדרים עם מירב השכלולים ומעלות, בנוה גרנות (גבעת מוזיאון ישראל) טלפון 681442 — 521597.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

1-1½ חדרים

● למכירה דירת חדר מרדהמת, בר-יוחאי בלוך 97 דירה 17 אורן לבוקר ובערב.

● למכירה דירת חדר, שתי מרפסות, במושבה הגרמנית טלפון 87151/2 לבוקר.

דירות בשכר חודשי

● דירת 2 חדרים עם הסקה להשכרה בשכ״ח ברחוב רות 1.

חדרים מרוהטים

דירות מרוהטות

2-2½ חדרים

דירות בדמי מפתח

ביקוש דירות

● דרושה דירה להשכרה מיוני—ספטמבר אפשרי לתקופת עסקת חליפין עם בית בבוסטון — ארה״ב פרטים לכתוב לרינה סקאי, מעונות רזניק 1/208 הר הצופים ירושלים.

מגרשים

● מעוניין במגרש לבניה באזור תלפיות מקור חיים בעלות פרטית להתקשר טלפון 36978.

חנויות

● חנות למכירה מיידית בתוך העיר ברמ״ם טלפון — 89157 או 227170.

● ברחביה חנות חשמל למכירה, טל. 38805, מ־14—16, בימים א׳—ה׳.

משרדים

● משרדים למכירה במרכז, רח׳ יפו בניסה מיידית — 222604.

עסקים

הכשרה לעבודה

● קורסים מוזילים: מזכירות ופקידות, הנה״ח, כתבנות י.ב.מ. — ביכלוסים, „שרזול״, מרדכי בן-הלל 10 ירושלים.

הצעות עבודה

● למוכנות השכרה ומכירת רכב, דרוש פקיד אחראי, שליטה באנגלית הכרחית למשרה במלאה. לפנות 234903 ירושלים.

מכוניות

ביקוש רב

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

● למכירה טלוויזיה בהזדמנות להתקשר פרט לשבת — 31502.

● רהיטי סלון, פריג׳ידר ד׳ עוד רחוב הנביאים 45, מ׳ 16—15.

● סטריאו „פיליפס״ 15x2, 1850 לירות, ומיפטן נגרד אוטומטי — 200. טל. 65041.

● מיונר שרות, אפליקציות היתוכים, ממטן נגרד ודקסול 20 ומ, מונו, משומש. 600 ל״י, בערב 65700.

● בהזדמנות לרגל נסיעה — שמיה פרסי קאשן. טלפון 68405.

● לרגל חיוסל דירה בהזדמנות כלין לוא במצב מצוין ארון ומסאות עתיקים ופלים פמוטים וכל מיני דברים עתיקים רחוב בית וגן 10 — ב״ב, דרעי.

● שטיח מרוקאי אדום מידות 2.00X280 להתקשר טל. 30336.

רוצים לקנות

● מבקשים לקנות בהזדמנות הוברות ישנות של „ג׳ואנבר רפיקל מאגאזין״ טל. 83191 בערב.

טלוויזיה

● קניה, מכירה, והחלפה ישן בחדש, טלפון 532408.

● למכירת טלוויזיה עם רדיו תוצרת יפן, הדישה, גודל מסך 9 אינטש טלפון 223662.

● חיים — תיקון טלוויזיה ע״ח אחריות הנהגית „טלרון״ טל. 89975.

שרותים

● „מור״ — מלטשים ומבריקים מרצפות ונקיון יסודי — הירוש! אטבמיות! באמייל: 233008, 223781.

כלי נגינה

● רכשו מסנתרים, גיטארות, אקורדיאונים, עוגבים וכלים אחרים, בתשלומים נוחים ב„פינת המוסיקה״ התבצלת 3. כיוון ותיקון ע״י מומחים. 234500

מי מצא?

● אבד היק חום עור, ניירות, חוברות כרמיים. בחוב שר פו. המוצא מתבקש להתקשר 688412, ד״ר סמולמן, מרפאת עיניים, שערי צדק.

● אבד תיק, לימודים ברגמסה, ירושלים, המוצא מתבקש להחזירו למשטרה ויבוא על שכרו.

ריקודים

● למד לרקוד ב־8 שעורים אצל הגזי רדי ברסמנשדה, אוסישקין 20, 22558, אחה״צ.

ביטוח

● בטוח למכוניות זול רמידי, חיים רינברט, טלפון 232471.

חיות בית

● למכירה גורי איירדיל טרייר עם תעודות טל. 27841.

● גור רועה גרמני, 3 חודשים + תעודות, אבא אלופה אבא מיובא, טל. 63376.

● גורי איירדיל ספר עם תעודות, לפנות טלפון 60524.

מכונות כביסה

● בהזדמנות מכונת כביסה „קריסטל״ במצב מצוין, 60039.

● מכונות כביסה „קריסטל״, „לידיה״, „הובר״, „פרידמן״, „פיליפס״ ו„זודה כלה״, תשלומים ללא ריבית. מלור הלל 28 ליד מגוות מגדל.

● מכונת כביסה עם 8 ק״ג מצב מצוין בהזדמנות לפני בערב 226821.

● למכירה מכונת כביסה קריסטל חצי אוטומטית מעט חדשה. 331356.

רהיטים

● בהזדמנות מערכת סלון סמה כפולה ארוכה שתי סאות שולחן ארון מצוין מזנון טלפון 262294.

בתי-ספר ושיעורים

● שיעורים לכינור, אקורדיון ונגינה ניתן מורה מוסמך — 234990.

● מורה אמריקאית מא חינוך מאוניברסיטת קולומביה בניו-יורק נותנת שעורים למתחילים ומתקדמים לשיחה, לכתיב לקריאה באנגלית. לקבה 10 ל״י — ליחיד: 15 ל״י. טל. 69283.

מקררים

● מקרר „קפלי״ 700 ליטר במצב טוב, 700 לירות. 02-96556, 221043.

משרד התחבורה
אגף הספנות והנמלים

מכרז מס׳ אס 10/72

מתבקשות בזה הצעות לאספקת עוקב לסירה שאורכה 5 מטר

1. פרטים נוספים ניתן לקבל במשרדי אגף הספנות והנמלים, דרך העצמאות 102 קומה ב׳ אצל מנהל המשק.
2. את ההצעות יש להגיש לתיבת המכרזים של משרד התחבורה, רח׳ אבן גבירול 1 ירושלים, עד יום 22.1.73 שעה 14.00.
3. אין משרד התחבורה מחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מבצע ינואר 73 !!!
בסלון מגדלור

הלל 23 ליד מוניות המגדל — ירושלים

בהנהלת צבי שיר

● מכונות כביסה: „הובר״, „פיליפס״, „פרידמן״, „אמקור״, „קריסטל״, ו„פיילוט״

● תנורי אפיה: „שביט״, „רנקו בלרס״ „אמקור״

ומבחר גדול של טלויזיות ומערכות סטריאו

במחירים הישנים ובתשלומים ללא ריבית

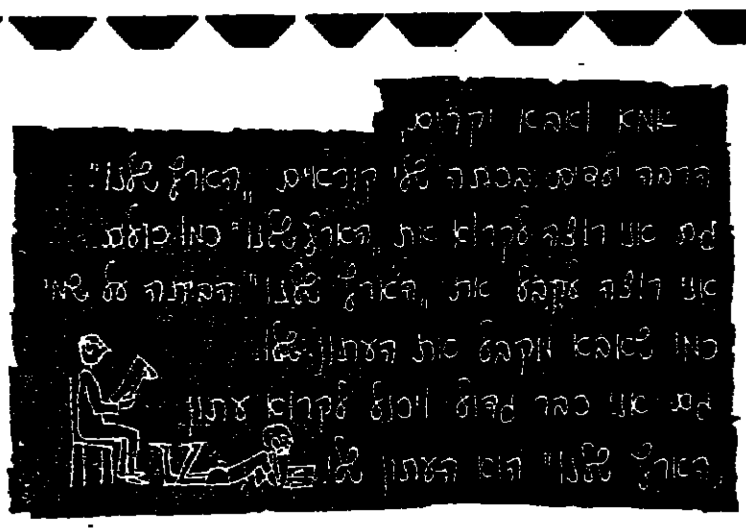

חיתמו למענם על **הארץ שלנו**

השבועון לילדים ולנוער, המיועד לגילאים 8—15
והמומלץ על ידי משרד החינוך והתרבות.

(גזור כאן)

לכבוד
הארץ שלנו
מח׳ ההפצה המנויים
ת.ד. 233,
תל-אביב — 61000

רבע שנה	חצי שנה	שנה
13.— ל״י	25.— ל״י	48.— ל״י
במקום: 14.40	במקום: 28.80	במקום: 57.60

(בחוק 2 מ׳שבעית הבלוי בהאיכות מנוי הי״ס)

הנני מזמין בזה את „הארץ שלנו״ החל מתאריך ______ ומבקש להמציאו לפי הכתובת והשם הרשומים מטה.

כתובת הילד למעלות העתון:
שם משפחה ______ שם פרטי ______
רחוב ______ מס׳ ______
עיר ______ מיקוד ______ מס׳ טל. ______

שם ההורים או המזמין
שם משפחה ______ שם פרטי ______
רחוב ______ מס׳ ______
עיר ______ מיקוד ______ מס׳ טל. ______
מקום עבודה ______

יום הולדת: יום ___ חודש ___ שנה ___

התשלום: המחאה אישית בבקשה; לזכות הוצאת עתון „הארץ״ בע״מ בצירוף טופס זה.

קוראי **הארץ שלנו** תלמידים טובים יותר

הלוח הכפול באר-שבע

דירות

● "כביר" מבחר גדול של דירות להשכרה ולמכירה — .057/6105, ההסתדרות 80.

● למכירה דירה 114 מ"ר מרכז הנגב 1 דרך מצדה 5—8

● בהזדמנות דירה יפה ב' שכונה טובה 68 מ"ר ושיפורים. 057-3898

דירות למכירה

● בבאר-שבע דירת 3½ חדר עם שיפורים, 96 ממ"ר. טלפון 057-5442

● 3 חדרים ליד המעונות החדשים בשיכון ב', דרך החברון 1110 אונה.

● דירת 3 חדרים בסביבה טובה, רח' אברהם אבינו 15. משפחת שלום. אחרי השעה 18.00

מכוניות

● "אקספרס" סוכנות פיג'ו 504 404 304 204 מסחרית. שירות באזור התעשיה טל' 3292

● סימקה 1300 1966 לאחר טיפול טסט לשנה טל' 4284

בתי ספר ושיעורים

● לתלמידי כתות י"ב קורס אנגלית מרוכז לחיבור ודיבור לקראת הבגרות — המרכז האנגלי, רח' הרצל 52 "פכו" באר. טל' 3596 באר-שבע.

ביטוח

● ביטוח רכב זול יותר — טוב יותר. הגדלה — הפלמ"ח 60 טלפון 2250

אשדוד

דירות למכירה

● 2½ ארונות קיר, נוף ושיפורים, רהוט רוגנוק — 055-3579

הלוח הכפול נתניה

הצעות עבודה

מכוניות

נופש

אירועים ובידור

בתי ספר ושיעורים

דירות למכירה

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

וילות ובתים

● למכירה בנתניה וילה 3 חדרים על ½ דונם. טלפון: 053-26708

קבלנים

● "גוב-ארי" חברה קבלנית בע"מ נתניה: רחוב אוסישקין 5, בונה ברחוב זמנהוף 26 ...

האוניברסיטה העברית בירושלים

מחלקת סינון תלמידים

המשרד לקבלת תלמידים

מודיעים כי

רישום מועמדים לקראת התואר הראשון לשנת הלימודים תשל"ד (1973/74) יתחיל ביום א', י"א בשבט תשל"ג (14.1.73) ויסתיים ביום ד', כ"ו באדר א' תשל"ג (28.2.73).

מתקבלות בקשות לפקולטות / בתי-ספר הבאים:

מדעי הרוח	רפואה
חינוך	רפואת שיניים
הכשרת מורים	רוקחות
מדעי החברה	מתמטיקה ומדעי הטבע
עבודה סוציאלית	מדע טיפוסי ומטאורולוגיה
הכשרת מנהלים	הוראת המדעים
למורלים קהילתיים	חקלאות
משפטים	מדעי המזון והבית
קרימינולוגיה	ספרנות

בעלי תעודת בגרות ישראלית או מי שלמד במוסד להשכלה גבוהה בארץ שנה אחת לפחות, יפנו אישית או בכתב ל"אקדמוס", ת.ד. 41, גבעת רם, ירושלים 91999 ויקבלו את "המדריך לתלמיד החדש" וטפסי רישום תמורת 4.— ל"י. (ללא צירוף המעטפה על המחיר לא ישלח המדריך).

חיילים בשרות והפנים יקבלו את המדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

בעלי תעודת בגרות שאינה ישראלית ושטרם למדו במוסד להשכלה גבוהה בארץ, יפנו למשרד לתלמידי חו"ל, הר-הצופים, ירושלים 95621

תלמידי האוניברסיטה העברית המבקשים להוסיף/להחליף תחום לימודים יקבלו טפסים במזכירות הפקולטה או במשרד לקבלת תלמידים.

מועדי הרישום לשנה א' שלעיל חלים על כל המועמדים

מועמדים המבקשים להתקבל ללימודי תעודה/מוסמך למדעי הטבע: חקלאות; ספרנות. מתבקשים לפנות לייעוץ מוקדם למזכירויות הפקולטות/בתי-הס' הנ"ל.

דרושות
דירות להשכרה
בכל רחבי הארץ

בא לפנות ל:

אנגלו סכסון סוכנות לנכסים בע"מ רשת כלל ארצית

ירושלים
רח' הסורג 2, טל. (02)221161
חיפה
שד' הנשיא 129א', טל. (04)81296
נתניה
כיכר העצמאות 7, טל. (053)28290
רחובות
רח' הרצל 208, טל. (03)950134
רעננה
רח' המכבים 5, טל. 921342
סביון—קיראון
הגד. 79, טל. 759806

תל-אביב
רח' פרישמן 15, טל. (03)242341
רמת-גן
רח' קריניצי 9, טל. 729279
הרצליה
רח' סוקולוב 11, טל. 930258/9
הרצליה פיתוח
כיכר ריבלין (מול מלח שירן), טל. 930261
רמת השרון
רח' סוקולוב 70, טל. 774244

רוצים לקנות

● קונים במחירים גבוהים. שלמה קליבה וכהן, ...

● מעוניין לקנות אופניים מנועיים עם מהלכים טלפון 253620

תערוכות

רהיטים

הלבשה

תנורי חמום

מכונות כביסה

טלוויזיה

חיות בית

שידוכים

שרותים

מקררים

הלבשה

כלי נגינה

שונות

ביקוש דירות

עסקים

הצעות עבודה

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

הכל בכבל בלוח

בלוח הכפול

הלוח הכפול חיפה והצפון

קליטת מודעות: הנביאים 28, טל. 667931
נשר: גורדאו 20, טל. 661166

תורנות רופאים לפי התמחות

תורנויות בתי חולים

דירות

וילות ובתים

קבלנים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

דירות מרוהטות

2-2½ חדרים

ביקוש עבודה

הכשרה לעבודה

הצעות עבודה

מכוניות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות בדמי מפתח

משרדים

דירות בשכר חודשי

מגרשים

אולמות

חנויות

בתי מלאכה

עסקים

אורון ציוד חמום בע"מ

משאבת מחזור ARMSTRONG
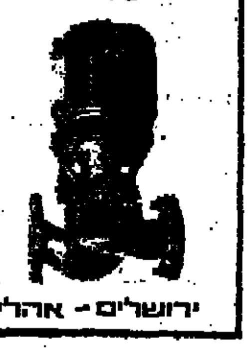

תנורי חמום DE DIETRICH

רדיאטורים יצוקים

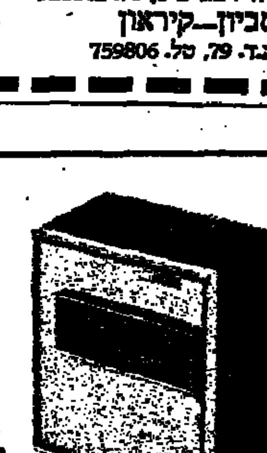

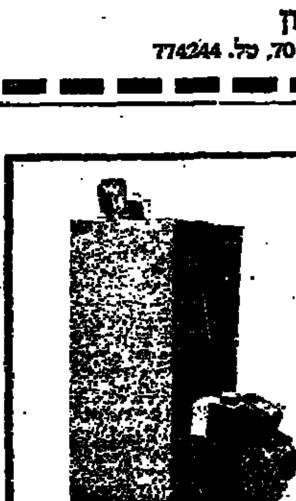
תנורי הסקה מברזל יציקה
מבערי שמן CARLIN אירופאי

ירושלים - אהליאב 50 טל': 33128 - 533844
חיפה אורום בע"מ דרך העצמאות 56 טל': 529122

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ארץ
חברה לבנות בע"מ

המשרד הראשי: בית ארץ

רחוב יבנה 32, תל-אביב, טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן־יהודה 8, טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11, טלפון 668236

הרב כהנא ייפגש עם נכבדי הדרוזים

(ע). הרב מאיר כהנא ראשי ה־ליגה להגנה יהודית עומדים להפגש ביום א' בבוקר בחיפה עם נכבדי ה־עדה הדרוזית בישראל, כדי לדון בענין משלוח המכתבים שהגיעו ל־דרוזים ואשר בהם הציעה להם ה־ליגה להגר מישראל.

נודע, כי הרב כהנא יתנצל על משלוח מכתבים אלה ויסביר, כי ה־מכתבים לבני העדה נשלחו בטעות. באותה הזדמנות יסביר גם את עמדתו בעניין הצעתו לערבים תושבי יש־ראל להגר מהארץ.

הרב כהנא ובני פמלייתו היתגו באים לחיפה בכך, שהשיחה תהיה עניינית וברוח טובה, דבר שהובטח

הרב יוסף: „לא מתפטר"

גורן מסר לשזר פס"ד — שיימסר לרבי מלובאביץ'

(ע). הרב עובדיה יוסף הכחיש אתמול בבוקר שבכוונתו להתפטר מכהונתו כרב ראשי, הראשון ל־ציון.

כתב עתיים ביקש מהרב יוסף ל־הגיב על הניחושים שהופיעו את־מול בעתונים בדבר אפשרות שית־פטר, בעקבות הביקורת שהשמיע על דרך עבודתה של מועצת הרבנות הראשית.

„לא נכון, לא היו דברים מעולם" — הסביר הרב קצרות בתשובה על השאלה. שני הרבנים הראשיים היו בנמל התעופה כדי להיפרד מנשיא המדינה, מר זלמן שזר בצאתו ל־ארה"ב.

בעת שהשרים המתינו למטוס במס־עדת נמל התעופה לוד, נראה שר־הדתות, ד"ר זרח ורהפטיג, מתבודד עם הרב עובדיה יוסף ליד אחד ה־שולחנות.

נודע, כי בשעה שהנשיא נפרד מ־הרב הראשי שלמה גורן, שאל הרב הראשי, אם זכר מר שזר לקחת עמו את פסק הדין בעניין האח ו־האחות, בציינו כי חשוב שמיסמך זה יגיע לידי הרבי מלובאביץ'.

יש רושם שהרב גורן מעוניין בכך שפסק הדין יגיע בהקדם לרבי מ־לובאביץ', מאחר שהוא מייחס חשי־בות רבה לחוות דעתו.

אות הספורטאי המצטיין ניתן ל־11 חללי מינכן

(ע). בפנים ללא־חיוך ובדיים רועדות קיבלו אתמול אנשים מיותמים מיקיריהם את אותות הספורטאים המצטיינים לשנת 1972.

המיבצע המסורתי של „חדשות ה־ספורט" להענקת הוקרה לספורטאים המצטיינים של השנה שינה את אופ־יו. מסיכום של הישגים חיים היה למעמד של התייחדות עם 11 חללי מינכן אשר הקרישו את חייהם ל־ספורט הישראלי ולרעיון הספורט העולמי.

השנה, שלא כבשנים קודמות, הוענק מגן הספורטאי המצטיין שלא על פי משאל בין קוראי העתון. אולם הכל הסכימו, כי י"א הספורטאים חללי מינכן הם הספורטאים של ה־שנה.

בטכס הענקת האותות בבית סו־קולוב בתל־אביב, אמר בין היתר מר שמואל גיל, חבר הועד האולימפי הישראלי, כי „הפעם נפגע במשח־קים האולימפיים הערך הנשגב ב־יותר — חיי האדם". הוא ציין, כי אין להאשים את המארגנים באסון שקרה, אבל בהחלט יש להסתייג מ־ההמשך הפוחז וההגוחך של המשח־קים האולימפיים לאחר האסון, ד ביחוד יש לגנות את שחרור שלו־שת המחבלים הרצחניים, שחרור ש־הטיל כתם על הדגל הלבן שוור ה־מעגלים של האולימפיאדה.

מנהל רשות הספורט, מר יריב אורן, אמר: „שיכלנו 11 מבנינו ו־יחד עמם כמה מן הערכים היפים ביותר של מפעל האולימפיאדה".

כן דיברו מזכיר התאחדות ה־ספורט, מר שמואל ללקין ובשם הוו־עדת הספורט, העתונאי נחמיה בן־אברהם.

הרב הראשי של צה"ל, תת אלוף מרדכי פירון, השמיע תפילה לעילוי נשמתם של הספורטאים.

הטכס הסתיים במתן 11 האותות, מגיני הספורטאים המצטיינים, תוך דומיה כבדה. כל מגן הוענק לבני משפחה שכולה על־ידי אחד מחברי הנופלים.

בזה אחר זה קיבלו את המגינים: רעייתו ובנו של עמיצור שפירא, הורי דוד ברגר, משפחת יוסף רומנו, הוריו של זאב פרידמן, אלמנת יעקב שפרינגר, בתו של קהת שור, אביו ואמו של מרק סלווין, הוריו של אליעזר חלפין, אלמנתו של משה ויינברג וכן לאלמנות של יוסף גוט־פרוינד ואנדרי שפיצר.

הוקדמו מועדי הביקורים בביה"ח הדסה בתל-אביב בימי ו'

בהשתדלותה של מחלקת השבת שליד הרבנות המועצה הדתית לתל־אביב—יפו, הושג הסדר עם הנהלת בית־החולים הדסה בתל־אביב, להקדים את מועדי הביקור אצל החולים בימי ו' לשעה 14.00 עד 14.30 במקום משעה 16.00 שהיה נהוג קודם לכן.

MARSHAL
Prof. JACK LEWIN-EPSTEIN, DEAN
P.O.Box 8207
Jerusalem

DEPUTY MARSHAL
Dr. BENNO WEISSBERG
P.O.Box 1479
Jerusalem

LADIES MARSHAL
Mrs. WILLIAM JASPER
5, Zwi Graetz Street
Jerusalem

DEPUTY LADIES MARSHAL
Mrs. DAVID BIRKHAHN
18, Achad Ha'am Street
Jerusalem

ברוכים הבאים לירושלים של זהב
WELCOME TO JERUSALEM OF GOLD

4-th January, 1973

WE WOULD LIKE TO TAKE THIS OPPORTUNITY TO PUBLICLY THANK THE MANAGEMENT AND STAFF OF THE DIPLOMAT HOTEL, JERUSALEM, FOR THEIR WONDERFUL SERVICE, ASSISTANCE AND COOPERATION, WHICH DID SO MUCH TOWARDS MAKING THE 65TH ANNUAL ALPHA OMEGA CONVENTION THE HIGHLY SUCCESSFUL AND MEMORABLE EVENT THAT IT WAS.

W. KAMPEL, *INTERNATIONAL PRESIDENT*
B. KRASNE, *IMMEDIATE PAST INTERNATIONAL PRESIDENT*
L. GIMPLIN, *INTERNATIONAL PRESIDENT ELECT*
E. BRODY, *INTERNATIONAL TREASURER*
J. LEWIN EPSTEIN, *CONVENTION MARSHAL*

December 27 — December 31, 1972
The 65th Annual International Convention

Alpha Omega Fraternity • Jerusalem Convention

3 מצוות האניה „יפו" ו־3 אנשי חיל־הים נעצרו כחשודים בהברחות במאות אלפי לירות

מאת עמוס הוד, סופר „הארץ"

איש בטחון של האניה יפו, שלושה חיילים בחיל־הים, ימאי ורב־מלחים נעצרו אור ליום אתמול על־ידי משטרת המכס בנמל אשדוד, כחשודים בהברחת סחורות במאות אלפי לירות.

משטרת המכס בנמל עלתה בעק־בות כנופיית המבריחים, לאחר שיום קודם לכן תפסה סירת־גומי של חיל הים אשר עסקה בהברחה. בסירה נמצאו סחורות מוברחות בעשרות אלפי לירות.

לכידת הכנופיה באה אחרי פעולת עיקוב ממושכת של היחידה לגילוי הברחות בנמל אשדוד. היחי־דה הבחינה בימים האחרונים בפעי־לות חשודה ליד האניה יפו.

שוטרי המכס התחפשו לדייגים ו־ארבו לאניה — אלא שחיילים מחיל־הים, אשר שיתפו־פעולה עם המבר־יחים, גילו את „הדייגים" וביקשום להסתלק מהמקום.

ה„דייגים" המשיכו במארב — מ־מקום שממנו לא יכלו החיילים ל־ראותם. ב־3.00 לפנות בוקר הבחינו בסירת גומי ובה שני חיילים מפ־ליגה לעבר האניה יפו. הם עקבו אחריה וגילו, כי החיילים וכן המור־דים אחרים מורידים מן האניה סחו־רות בכמויות גדולות, אשר כללו מש־קפות, תריסים, סרטי פורנו, בגדים, שעונים ועוד.

לאחר שהסירה החלה להפליג לכי־וון היציאה מהנמל, ניתנה הוראה לסירת מירוץ של משטרת המכס לר־דוף אחריה.

נודע כי צפויים מעצרים נוספים.

ספיר פונה לראשי ערים לפעול להשגת דירות בשכירות לעולים חדשים

מאת סופר „הארץ"

שר־האוצר, מר פנחס ספיר, פנה באגרתו אל 28 ראשי ערים ברחבי הארץ בבקשה שיפעלו להשגת 3000 דירות בשכירות בעבור עולים חד־שים.

שר־האוצר שהודיע על כך אתמול, מסר כי עשה זאת על דעת ראש הממשלה וועדת מישנה לועדת שרים לעניני כלכלה. הועדה החליטה כי בשל המחסור הקיים בדירות לעו־לים על הממשלה לפנות אל הציבור שיעזור למציאת פתרונות דיור. כ־תמריץ לציבור הוחלט באוצר לפ־טור הכנסה משכר דירה לכל הדי־רות המושכרות מתשלום מסים.

נהגי המוניות יפסיקו לעבוד בשבתות

(ע). — נהגי המוניות בכל הארץ יפסיקו לעבוד בשבתות, החל בליל שבת ה־12 בינואר, במחאה על כך, שמשרד התחבורה אינו מאפשר ל־הם לגבות דמי נסיעה לפי תעריף מספר 2 בימי שבתות וחגים.

מר יעקב קירזר, מהמזכירות ה־ארצית של נהגי המוניות, אמר כי ההחלטה נתקבלה בישיבת המזכי־רות אתמול, בבית ברנר בתל אביב, לאחר שיום לפני כן נערך משפט לנהג מונית בתל אביב, על שגבה תעריף מספר 2 בשבת מנוסע והוא נקנס בסכום של 200 לירות והסכום נוסף של 500 לירות על תנאי.

מר קירזר, אמר כי התשלום בעבור נסיעה במונית בשבתות לפי תעריף 2, והיינו תוספת של 25 אחוז, נהוג זה שנים רבות. הוא אמר, כי כלל ידוע הוא, שהעובדים בימי מנוחה מותרים על פי החוק, זכאים לקבלת תשלום נוסף. כן ציין כי נהגי המו־ניות מוטעים, כי „מטעמים בלתי מו־בנים החל משרד התחבורה להתע־לם מן ההסדר הקיים ו־הוא מגיש משפטים פליליים נגד נה־גים הגובים דמי נסיעה בשבתות ל־פי תעריף 2".

הוארך מעצרם של 11 מחשודי רשת הריגול והחבלה הסורית

(ע). — מעצרם של 11 מחשודים בהשתייכות לרשת הריגול והחבלה הסורית, שנחשפה באח־רונה, הוארך אתמול ב־15 יום נוספים.

רוב החשודים, שאו להם תקופת ה־מעצר השניה, נעצרו על־ידי זרועות הבטחון, בגל המעצרים השני שהיה לפני כשבועיים.

מאחר שביום השבת עמדה לפקוע תקופת מעצרם השניה של קבוצת החשודים הראשונה, ואשר עם חבריה נמנים אהוד אדיב, דן ורד, דוד קו־פר ויחזקאל כהן, קרוב לוודאי שהיום (יום ו') יבקש היועץ המשפטי לממ־שלה מבית המשפט להאריך את מע־צרם ל־15 יום נוספים.

בהתאם לחוק, יש להגיש כתב אי־שום נגד חשוד תוך 30 יום ממעצרו או לשחררו בערבות עד להגשת כתב האישום. רק במקרים מיוחדים, דוג־מת מקרה רשת הריגול, רשאי היועץ המשפטי לממשלה לבקש הארכת מעצר נוספת, שהאפשר לפרקליטות להכין את כתב האישום.

מציל יהודים משתקע בארץ

(ע). — חסיד אומות העולם מ־פולין, מר יזי זוראן, שהציל חייהם של יהודים רבים בשואת אירופה, הצליח לברוח מארצו ובא לישראל עם בני משפחתו כדי להשתקע ב־ארץ.

מר זוראן נתקבל אתמול ביד ו־שם בירושלים ונטע עץ הנושא את שמו בשדרת חסידי אומות העולם של הר הזכרון, במעמד קהל מוקי־ריו וכמה מן הניצולים על ידו.

כן קיבל מר זוראן את מדליית יד ושם כהוקרה על פעולותיו מידי ד"ר ראובן שתקאי, חבר הנהלת יד ושם.

ועד אירגון הפרופסורים והמרצים בירושלים התפטר

מאת סופר „הארץ"

ועד אירגון הפרופסורים והמרצים הבכירים באוניברסיטה העברית הת־פטר אור ליום אתמול לאחר שהאסי־פה כללית של חברי הסגל האקדמי הבכיר סרבה לקבל החלטת הועד נגד הנהלת האוניברסיטה.

לפני עשרה ימים הכריז הועד על סנקציות נגד ההנהלה, המתבטאות בסירוב הסגל האקדמי הבכיר למלא תפקיד כלשהו — להוציא הוראה. הסנקציות הוכרזו על שהנהלת האו־ניברסיטה מסרבת להענות לתביעה לשלם תוספת מחקר בשיעור של 25 אחוז על משכורות הפרופסורים ו־המרצים הבכירים כפי שלטענתם נהוג בטכניון.

באסיפה שנמשכה עד אור הצהר, ביקש הועד תמיכה לעמדתו מחברי הסגל האקדמי הבכיר. היו בין חב־ריו שהעלו הצעות להחריף את ה־סנקציות ואף להכריז על שביתה כללית. לתביעות קצוניות אלו לא היתה תמיכה רחבה והצעה, שבקשתו לגנות את הנהלת האוניברסיטה בד־אותה אף היא — הוליס להתפטר. בשבוע הבא תיערך אסיפה כללית בה ייבחר ועד חדש.

נלכדה כנופית פורצים שפעלה בר"ג ובגבעתיים

(ע). — כנופית פורצים שעסקו בפריצה לבתי מגורים ברמת־גן ו־בגבעתיים נחשפה אתמול ע"י המדור המרכזי של משטרת מחוז ת"א. אחד מחברי הכנופיה נלכד סמוך לפרי־צה שבוצעה בדירה.

אתמול בבוקר הבחינה אחת ה־ניידות המורכבת משוטר ושוטרת של המדור המרכזי בשלושה גברים שישבו בבית קפה מסוים ברמת גן, ותאורם ענה לפרטי תיאור החשודים שמסרו הקרבנות. צמד השוטרים החל־ליט לעקוב אחרי השלושה. הללו יצ־או מבית הקפה והגיעו לבית ברחוב פרוג 8. בעל הדירה רצה להיכנס לפתע נפתחה הדלת ושלושה גברים אלמונים זינקו לעברו, הדפו אותו בכוח ונחפזו ביציאה מבוהלות לעבר היציאה.

אותו רגע זינקו שוטר ושוטרת לעבר החשודים. מאבק קשה, שב־מהלכו הצליחו שני חשודים להימ־לט, אך על השלישי התגבר השוטר ועצרו. החשוד הועבר למטה כחות ת"א הוא בן 22, תושב בת־ים ו־פניו מוכרות למשטרה. כן נודעה זהותם של שני חבריו.

עדיין אין מידע על כוונות איראן בעניין טורניר הנוער

מאת סופר „ספורט הארץ"

למשרדי התאחדות לכדורגל בתל־אביב עדיין לא הגיע מידע כלשהו בדבר אי הזמנתה של נבחרת ה־נוער לטורניר נוער אסיה שיערך באפריל בטהראן.

בחוגים מאמינים שמקורות קומוניסטיים, בצור־רות מדיניים, שמטרתם להוציא את האיראנים מכוונתם לא להזמין ל־אליפות את הנבחרת הישראלית ה־מחזיקה בגביע אסיה לנוער בו זכ־תה אשתקד.

עיקר החשש הוא מיצירת תקדים מסוכן שימנע בעתיד השתתפות נב־חרות ספורט ישראליות בתחרויות באסיה.

חמש מילגות לסטודנטיות באוניברסיטת הנגב הוענקו אתמול בבית פולה בן־גוריון בשדה, במלאת 5 שנים לפטירתה. בטכס השתתף מר דוד בן־גוריון והוא העניק את תעודות המילגה לזוכות.

(ל.ע.מ.). ראש הממשלה גב' גולדה מאיר, נטלה השבוע חלק ב־דיון על האפשרויות להעסקת מתנד־בים בשרות האזרח על־ידי המשר־דים הממשלתיים השונים. בדיון, שנערך ביוזמת נציבות שירות ה־מדינה, השתתפו אנשי הפקידות ה־בכירה של משרדי הקליטה, הברי־אות, העבודה, החינוך והתרבות, ה־עבודה, הביטוח הלאומי וכן חברי הנהלת המרכז לשרות התנדבות.

אסותא — אלישע

נולדו ל:
אופליה ואוסקר פאוטנר — בן
שולי ועלי לוי — בת
בלה וחיים סלון — בת
ג'נביבה ובנימין ברייטשטיין — בן
זלין ומנחם קובי — בת
פרים וגילי צהום — בן

הופיעה מהדורה חמישית של רב המכר

דון קורליאונה איש המפיה

הצטרף לרבבות קוראי סיפורו של דון קורליאונה איש המפיה הספר לפיו הופק הסרט המסעיר

ספרי שין שין שין

התאן — THE JERUSALEM KHAN — החאן הירושלמי

הרסיטל עם פנינה וצמן והורנד פניבש שעמד להתקיים בחאן ביום ראשון 7.1.73
בוטל
עם הקהל הסליחה

ככר דוד רמז טלפון: 68281/2

TIME

January 8, 1973
★ TERRORISM IN BANGKOK
★ THE TRAGEDY OF MANAGUA — In Pictures
★ NIXON'S BLITZ LEADS BACK TO THE TABLE
★ THE NEW JAMES BOND

להשיג בקיוסקים

מפגש הצברית

La Fondue Jerusalem

המסעדה הכשרה והאקסקלוסיבית לאביני הטעם
אוירה אינטימית
מבחר של תבשילי פונדו ומאכלים אחרים
פתוח כל ערב פרט ליום שישי
בית אגרון בית העתונאים
רח' הלל 37 ירושלים
הזמנות טל. 224352

PHOTOGRAPHED BY
WERNER BRAUN
Beautiful Book about Israel in COLORED PICTURES
Best Gift for Your Friends Abroad
PUBLISHED AND DISTRIBUTED BY
סוכנות סטימצקי
הפצה בלעדית
להשיג בכל מקום

זה עתה הגיע

FAWCETT
★ Rabbit Redux — John Updike
★ Message from Malaga — Helen MacInnes

DELL
★ The Rope Dancer — Victor Marchetti
★ The Careless Corpse — Brett Halliday
★ A Redhead for Mike Shayne — Brett Halliday
★ A Hearse of a Different Color — Alfred Hitchcock
★ The Mysterious Mr. Quin — Agatha Christie
★ In The Shadow of Man — Jane van Lawick-Goodall
★ The Jane Castle Manuscript — Philip L. Greene

PANTHER
★ The Eye — Vladimir Nabokov
★ Son of a Smaller Hero — Mordecai Richler
★ In a Vain Shadow — James Hadley Chase

הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים·תל-אביב·חיפה נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

Scientific American
November 1972

הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים·תל-אביב·חיפה נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

חרסינה וקרמיקה

— אריחי קיר ורצפה —
לבני זכוכית דקורטיביים טבעיים
המבחר הגדול ביותר בארץ
יבוא בלעדי ושיווק ע"י
חבי קנמיד בע"מ
חדרי תצוגה: רחוב החשמונאים 103, קומה ב', ת"א. טל. 264359, 266667
פתוח מ־8.30 עד 17.30 ללא הפסקה
סוכנים בכל ערי הארץ

אל קוראי „הארץ" בארה"ב ובקנדה

לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל„הארץ" ול„הארץ שלנו":

Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N.Y. 10022
Tel. 421-5547.

נציגים בלעדיים של „הארץ" בארה"ב ובקנדה

Woman
November 11th, 1972

Woman's Own
November 11th, 1972

הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים·תל-אביב·חיפה נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

למכירה
מזלג הרמה בונזר
שנת ייצור 1970
במחיר הזדמנותי
לפנות: פלסים בע"מ, קיבוץ מרחביה
טלפון 065-22870-1
בין השעות 7.00—14.00

פנסיון בית-הורים
פלמה
חדרים מרווחים עם שירותים צמודים והלפונים
מטבח מעולה
הרצליה, רח' ... 4
טל. 937947

בית העם באר-שבע
טל. 48578

הצגות „צוותא" למנויים בבית-העם

13.1.73	צפורים בראש
27.1.73	ערב סאטירי עם שמעון ישראלי — מי שעולה עולה
13.2.73	דרמטיזציה של חומר דוקומנטרי שנאסף בהקלטות עם עולים — ע.נ.ב.ל
24.2.73	הור בהשכלה
10.3.73	5 סיפורים של ... — האשה האחרת; 3 סיפורים של אביבה גלי

מחיר המנוי — 25 ל"י, לחברי בית העם — 20 ל"י.
כרטיסים בבית העם

קונצרן בניני התקוה פ"ת בע"מ

בונה ע"י חברות בת:

נטפים בע"מ
קבוצות בתים משותפים על שטחים נרחבים ובית וילות בפתח־תקוה.

מגורי ישראל בע"מ
שכונות של בתים משותפים ומבני תעשית ביהוד.

בנין למרחב בע"מ
(כקבלן מבצע) דירות רווחה, דירות לעולים חדשים ולזוגות צעירים במקומות שונים בארץ.

בניני התקוה פ"ת בע"מ
רח' ההגנה 17 פתח־תקוה, טל. 906216—919383.

המכירה השנתית שלנו במחירים מוזלים

תתקיים מ־5—20 לינואר 1973
בחנויותינו:
ירושלים — רחוב יפו 39
תל־אביב — רחוב אלנבי 107, רחוב בן יהודה 33
חיפה — רחוב העצמאות 82
רחובות — רחוב הרצל 184

סטימצקי
ירושלים-תל אביב-חיפה-רחובות-לוד-אילת
רשת חנויות הספרים הגדולה בארץ

בכל יום ו' במוסף השבועי של הארץ

הלוח הכפול
עמודים: 7, 8, 9, 10, 11, 22, 23, 24, 25, 26, 27
הכל בכל בכול בלוח הכפול

חדש!
דלת מתקפלת
מעץ טבעי
• פוליסנדר
• טיק
• אלון
• קוטו
ועוד...

קלת אפיקים KELET AFIKIM
לפנות: מחסן מכירות קרית מלאכה תל אביב שביל המפעל 5 טל. 824178 מ־08.00 עד 16.00

למכירה בהזדמנות
דירת 3 חדרים
לוקסוס מלא במרכז בת־ים
לפנות: עו"ד דב שרף, טל. 873749

למכירה
פנטהאוז
בבניה בשכון דן
שטח גדול במיוחד
לקונים רציניים בלבד
בורוכוביץ — מיכלסון ושות', אבן־גבירול 46, תל־אביב
טל. 268625